

กลวิธีการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนนโยบายระหว่างวัฒนธรรม
เรื่อง **East Wind : West Wind (อีสต์วินด์:เวสต์วินด์)** ของ **Pearl S. Buck (เพิร์ล เอส. บัก)**

นางสาว ประจิตพร ยุตยาจาร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการแปลและการล่าม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

Translation Strategies in translating cultural elements: case study in
"East Wind:West Wind" written by Pearl S. Buck

Ms.Prajitporn Yuttayachan

A Special Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Translation
Department of Translation and Interpretation
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ที่นำเสนอโดย ลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายการแปลนวนิยายระหว่าง วัฒนธรรมเรื่อง อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์ (East Winds : West Wind) ของ เพิร์ล เอส. บัก (Pearl S. Buck) ในการนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ทฤษฎีการแปล อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์กลวิธีการแก้ไข ปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม

สมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้คือ นอกจากทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและ ทฤษฎีการแปลต่างๆ แล้ว กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปล แบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ที่นำเสนอโดยลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) น่าจะช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นและ องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมในเรื่อง อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์ (East Wind : West Wind) ของ เพิร์ล เอส. บัก (Pearl S. Buck) ได้

จากการศึกษาพบว่า กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง สามารถนำมาวิเคราะห์และอธิบายการแก้ไขปัญหาการแปลนวนิยายเรื่องอีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์ ได้เฉพาะในส่วนของวัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์และสาขากีฬาและนันทนาการ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างในแก้ไขปัญหาการแปลด้วยทที่มีเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมปลายทาง ขณะเดียวกันผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลทั้งสองแบบในการแก้ไขปัญหาการแปลในวัฒนธรรมสาขาอื่นๆ ที่ตัวบทมีลักษณะความเป็นสากล ได้แก่ สาขาศิลปะ สาขาคหกรรมศิลป์ และสาขาภาษา

Abstract

This research aims to explore domesticating and foreignizing strategies as proposed by Lawrence Venuti, and to apply them to the analysis of the two Thai translations of Pearl S. Buck's *East Wind: West Wind*, a novel involving the clash of cultures – East and West. In this study, intercultural communication and translation theories were reviewed to give an overview and pave way for the analysis of the translation with problems related to cultural elements.

The hypothesis is that in addition to intercultural communications theories and translation theories, domestication and foreignization can also be used to analyze and explain translation strategies selected when it came to dealing with the cultural elements and cultural issues found in the novel.

The findings revealed that domestication and foreignization can be used to analyze and explain the translators' choices in translating cultural elements related to humanities, sports and recreation. It was found that the translators applied foreignizing strategy when dealing with cultural elements different from that of the target culture. Both strategies were found to be used in transferring more universal elements, e.g. those related to art, domestic arts, and language.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.สารภี แกสตัน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้คำแนะนำการทำสารนิพนธ์ชิ้นนี้มาตั้งแต่ยังเป็นเพียงโครงร่างสารนิพนธ์ในวิชาสัมมนา ตลอดจนกรุณาให้ความเอาใจใส่ให้กำลังใจติดตามดูแล พร้อมทั้งเสียสละเวลาในการตรวจแก้สารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ทองทิพย์ พูลลาภ ผู้แนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง รวมถึงแนะนำรายชื่อหนังสือในการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม และให้คำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสังวรณี ไกรฤกษ์ ผู้แปลนวนิยายเรื่อง “ลมต่างทิศ” ที่กรุณาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติ ผลงาน ขั้นตอนการทำงาน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการแปลประเด็นศึกษาในเรื่องนี้ และความเห็นเกี่ยวกับการนำกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างมาใช้ในการแปลนวนิยายเรื่องนี้ โดยคุณสังวรณีให้ความร่วมมือ ตอบข้อซักถาม และให้ความกระจ่างด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นางสุชนิษฐ์ ปิยะวิทยานนท์ นักวิชาการศึกษา (ภาษาจีน) ชำนาญการ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายเสียงภาษาจีน และให้คำอธิบายความหมายคำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรมต้นทาง

ขอขอบคุณ คุณธวัชชัย ลิมปนาทไพศาล ในการอนุเคราะห์อุปกรณ์กล้องวีดีทัศน์ และสละเวลาในการบันทึกเทปสัมภาษณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างในประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์	258
ตารางที่ 2	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างในประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะ	259
ตารางที่ 3	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างในประเด็นวัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์	260
ตารางที่ 4	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างในประเด็นวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ	261
ตารางที่ 5	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างในประเด็นวัฒนธรรมสาขาภาษา	262
ตารางที่ 6	แสดงผลรวมการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่างของประเด็นวัฒนธรรมทั้ง 5 สาขา	265
ตารางที่ 7	แสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษา ความแตกต่าง โดยแจกแจงรายละเอียดในแต่ละประเด็นวัฒนธรรม 5 สาขา	266

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1	หวัง อาม่า กับครอบครัวไซเดนสตรีกเกอร์	119
ภาพที่ 2	“Chinese dinner gong” สมัยโบราณ	145
ภาพที่ 3	“Chinese dinner gong” ยี่ห้อ Wuhan	145
ภาพที่ 4	“Chinese dinner gong”	146
ภาพที่ 5	เปิดต้มเกลือจีนหลัง เปิดเค็มนานจิง หรือเปิดชอทาน	159
ภาพที่ 6	ปลาแมนดารี (Synchiropus splendidus)	161
ภาพที่ 7	ปลาสังข์หู (Siniperca chuatsi)	161
ภาพที่ 8	ปลาร่างกระรอก (Squirrel with Mandarin Fish)	162

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	2
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	5
1.6 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าวิจัย	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6

บทที่ 2 ทบทวนทฤษฎีการแปลและทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 นิยามต่างๆ ของคำว่า "วัฒนธรรม"	7
2.1.1 นิยามคำว่า "วัฒนธรรม" ของ เอ็ดเวิร์ด บาร์เน็ตต์ เทเลอร์ (Edward Barnett Tylor)	7
2.1.2 นิยามคำว่า "วัฒนธรรม" ของ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และ 2542	8
2.1.3 นิยามของคำว่า "วัฒนธรรม" ของ พระยาอนุมานราชธน	9
2.1.4 นิยามของคำว่า "วัฒนธรรม" ของ จุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต	9
2.1.4 นิยามคำว่า "วัฒนธรรม" ของ ส.ศิวลักษณ์	9
2.1.5 นิยามคำว่า "วัฒนธรรม" ของ รศ.เชวง จันทระเขตต์	10
2.1.6 นิยามคำว่า "วัฒนธรรม" ของ ฮีทเธอร์ โบว์ และโคลี มาร์ติน	10
2.1.7 ทบทวนนิยามของคำว่า "วัฒนธรรม"	11
2.2 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรม	11
2.2.1 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522	11
2.2.2 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมตาม พ.ร.บ.วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2485	12
2.2.3 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของ พระยาอนุมานราชธน	13
2.2.4 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของ รศ.เชวง จันทระเขตต์	13
2.2.5 ความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมสาขาศิลปะ	14
2.2.6 ทบทวนการแบ่งประเภททางวัฒนธรรม	17
2.3 หลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	18
2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสาร	18
2.3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของ เดวิด คาทาน	18
2.3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของ สุพรรณิ ปิ่นมณี	20
2.3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของ ดักลาส โรบินสัน	21
2.3.1.4 ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสาร	23

2.3.2	นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	24
2.3.2.1	นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารสื่อสารข้ามวัฒนธรรม นำเสนอโดยจุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต	24
2.3.2.2	นิยามการสื่อสารของวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม นำเสนอโดยดักกลาส โรบินสัน	26
2.3.2.3	ทบทวนนิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	27
2.3.3	ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	27
2.3.3.1	ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของจุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต	27
2.3.3.2	ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของจตุติ มารีติน และโทมัส เคน นากายามา	29
2.3.3.3	ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของ ชูซาน แบลส์เน็ตต์ และอองเดร เลอเฟอแวร์	32
2.3.3.4	ทบทวนปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	34
2.3.4	หลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม	34
2.3.4.1	หลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรมจากหนังสือ ภาษาทัศนาศนา (2544)	34
2.3.4.2	ทบทวนหลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม	36
2.4	ทบทวนทฤษฎีและกลวิธีการแปลที่ใช้ในการวิจัย	37
2.4.1	ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ของคริสตีอานเน นอร์ด (Christiane Nord)	37
2.4.2	องค์ประกอบของวรรณกรรม (Elements of Fiction) ของคาร์ล เอ็ม. ทอมลินสัน และแคโรล ลินซ์-บราวน์ (Carl M. Tomlinson and Carol Lynch-Brown)	64
2.4.3	กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ที่นำเสนอโดยลอร์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti)	72

บทที่ 3 รายงานการค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย	93
1. การแบ่งประเภทตัวบทของแคธารินา ไรสซ์	93
2. การวิเคราะห์ตัวบทของคริสติอานา นอร์ด	95
1. การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท	95
1.1 ผู้ส่งสาร	96
1.2 เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร	102
1.3 วิธีการส่งสาร	105
1.4 สถานที่ในการสื่อสาร	106
1.5 เวลาในการสื่อสาร	107
1.6 หน้าที่ของตัวบท	107
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท	108
2.1 หัวข้อเรื่อง	108
2.2 เนื้อเรื่อง	109
2.3 สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ	110
2.4 การใช้คำ	110
2.5 โครงสร้างประโยคเรียงลำดับอย่างไร	110
3. ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท	110
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ	111
3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับตัวบท	111
3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับโลกของตัวบท	111
3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารและวัจนลีลา	111
3.2 ประเภทของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท	111
3. การวิเคราะห์ตัวบทตามองค์ประกอบนวนิยายของ ซี. เอ็ม. ทอมลินสันและ ซี. ลินซ์- บราวน์	112
3.1 โครงเรื่อง	112
3.2 ตัวละคร	117
3.3 ฉากท้องเรื่อง	119
3.4 แก่นเรื่อง	120

3.5 ลีลา	120
บทที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายต้นฉบับ ส่วนวันที่ 1 และส่วนวันที่ 2	123
1.ประวัติผู้แปลและกลวิธีการวิเคราะห์	123
2.การวิเคราะห์เปรียบเทียบการแก้ไขปัญหาการแปลประเด็นทางวัฒนธรรม	127
2.1 สาขามนุษยศาสตร์	128
2.2 สาขาศิลปะ	143
2.3 สาขาคหกรรมศิลป์	156
2.4 สาขากีฬาและนันทนาการ	178
2.5 สาขาภาษา	179
3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลและการแก้ไขปัญหาการแปลของคุณสังวรณ์ ไกรฤกษ์	255
4.ตารางสถิติการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง	257
5.ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการแปลบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรม 5 สาขา	268
5.1 ผลการวิเคราะห์แบบแยกสาขาวัฒนธรรม	268
5.2 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมบริบทต่างๆ ในวัฒนธรรม 5 สาขา	273
6.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายต้นฉบับ ส่วนวันที่ 1 และส่วนวันที่ 2	275
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การทบทวนสมมติฐานและข้อเสนอแนะ	281
1.ทบทวนวัตถุประสงค์	281
2.ทบทวนสมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย	286
3.ข้อเสนอแนะ	288
บรรณานุกรม	

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

เพิร์ล เอส. บัก เป็นนักเขียนที่ชนทุกระดับชั้นให้การยอมรับ และติดตามผลงานดังที่ ฮิลลารี สเปอริง¹ กล่าวในหนังสือ *PEARL BUCK IN CHINA (2010)* ระบุว่าในยุคสมัยของบัก ไม่มีผู้ใดตั้งตำหนิโรงจนถึงประธานาธิบดีที่จะไม่อ่านงานของเธอ อีเลนอร์ รูสเวลท์ สตรีหมายเลขหนึ่งเป็นเพื่อนกับเธอ อองรี มาติสส์ ศิลปินชื่อดังกล่าวว่าเธออธิบายตัวตนของเขาได้อย่างที่ไม่เคยมีผู้ใดทำได้มาก่อน และยวหระลาล เนห์รู ประธานาธิบดีคนแรกของอินเดียอ่านเรื่อง *the Chinese Children Next Door* ของเธอให้มหาตมะ คานธีฟัง งานเขียนของเพิร์ล เอส. บัก นักเขียนรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ปี 1938 จึงมีคุณค่าทางวรรณกรรม ควรค่าแก่การนำมาศึกษาวิจัย

สำหรับเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์ (1930)* ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องแรกและเป็นหนึ่งในนวนิยายชุดวรรณกรรมตะวันออกของเพิร์ล เอส. บัก (*a series of the Oriental Novels of Pearl S. Buck*) เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคนสองรุ่นในครอบครัวชาวจีน (*The Saga of A Chinese Family*) เนื่องจากคนรุ่นพ่อแม่ยังยึดมั่นในคำสอนของบรรพบุรุษและลัทธิขงจื้อ โดยเฉพาะเรื่องความกตัญญูและการแต่งงานที่เหมาะสม ขณะที่ลูกหลานวัยหนุ่มสาวได้เริ่มรับเอาแนวคิดเสรีแบบตะวันตกมาใช้ ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีประเด็นด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย เหมาะที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา นอกจากนี้แม้ต้นฉบับจะประพันธ์ด้วยภาษาอังกฤษ แต่ก็เป็นภาษาอังกฤษที่มีกลิ่นอายสำนวนโวหารแบบจีนปรากฏอยู่ตลอดทั้งเรื่อง ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการนำต้นฉบับและบทแปลภาษาไทย 2 สำนวน คือ

1) เรื่อง *ทาสประเพณี* แปลโดย "สันตสิริ" หรือ สงบ สนวนสิริ ซึ่งต่อไปในงานวิจัยชิ้นนี้จะเรียกว่า "สำนวนที่ 1"

2) เรื่อง *ลมต่างทิศ* แปลโดย สังวรรณ ไกรฤกษ์ ซึ่งต่อไปในงานวิจัยชิ้นนี้จะเรียกว่า "สำนวนที่ 2" มาศึกษาเปรียบเทียบว่าผู้แปลมีกลวิธีในการถ่ายทอดประเด็นด้านวัฒนธรรมต่างๆ ใดๆแล้ว น่าจะได้ทราบวิธีการแก้ปัญหาการแปลในประเด็นด้านวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

¹New York Times, 'PEARL BUCK IN CHINA' [online]. 2001. Available from:

http://www.nytimes.com/2010/06/09/books/excerpt-pearl-buck-in-china.html?_r=1&pagewanted=all

2.วัตถุประสงค์

การเปลี่ยนนวนิยายที่มีความโดดเด่นในประเด็นด้านวัฒนธรรมให้ถูกต้อง เหมาะสมนั้นเป็นเรื่องยาก เพื่อให้งานวิจัยมีกลวิธีที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

- 2.1 ศึกษาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
- 2.2 ศึกษาทฤษฎีการแปล
- 2.3 ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม

3.สมมติฐาน

นอกจากทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและทฤษฎีการแปลต่างๆ แล้ว กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ที่นำเสนอโดยลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) น่าจะช่วยให้การวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม ในเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์ (East Wind : West Wind)* ของ เพลิร์ล เอส. บัก (Pearl S. Buck) ได้

4.ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเฉพาะประเด็นปัญหาด้านวัฒนธรรมในการเปลี่ยนนวนิยายเรื่อง *อีสต์วินด์ : เวสต์วินด์* ของเพลิร์ล เอส.บัก จำนวน 277 หน้า จำนวนแปลเรื่อง *ทาสประเพณี* โดย "สันตสิริ" หรือ สงบ สอนสิริ จำนวน 323 หน้า และจำนวนแปลเรื่อง *ลมต่างทิศ* โดย สังวรณ์ ไกรฤกษ์ จำนวน 224 หน้า นำเสนอในรูปแบบของตารางเปรียบเทียบต้นฉบับ จำนวนที่ 1 จำนวนที่ 2 และหมายเหตุแสดงข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ทั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งประเด็นศึกษาปัญหาตามองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม 5 สาขาของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ตามหลักเกณฑ์ขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งชาติสหประชาชาติ หรือยูเนสโก² ร่วมกับวัฒนธรรมสาขาภาษาของ รศ. เชวง จันทระเขตต์มาเสริม รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศิลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

² อ้างอิงจากเว็บไซต์ www.m-culture.co.th และ www.thaiwisdom.org

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“ O my beloved home—O dearly beloved! I see myself, a little solemn figure clinging to my brother’s hand, standing beside the fire in the court, where the kitchen-gods are about to be burned. They have had honey put on their paper lips so that they may ascend to heaven with sweet words and forget thus to tell of the times when the servants quarreled...” (p.31)</p>	<p>โอ-บ้านที่รักของฉัน-บ้านที่รักของฉันเอ๋ย! ฉันนี่ก็มองเห็นภาพตัวของฉันเอง ร่างเล็กจิ๋วยืนเกาะพี่ชายอยู่ข้างกองไฟในสนาม ซึ่งเป็นที่ๆ เขาเตรียมจะเผาจำวเส้น มีคนหลายคนพากันเอาน้ำผึ้งไปเจิมที่ปากจำวเส้นซึ่งทำด้วยกระดาษด้วยความหวังที่จะได้ขึ้นสวรรค์พร้อมด้วยระบายน้อยคำออกมาอย่างเพราะพริ้ง (หน้า 34)</p>	<p>โอ! บ้านที่ฉันรัก...รักมากเหลือเกิน! ฉันหวนไปเห็นภาพตัวเอง เป็นเด็กร่างเล็กๆ ท่าทางขลาดกลัวยืนเกาะมือพี่ชายอยู่ข้างกองไฟ ซึ่งเขากำลังเผากระดาษของรูปเทพเจ้าประจำครัว เขาใช้น้ำผึ้งแตะที่ริมกระดาษทุกแผ่น โดยเชื่อว่าเทพเจ้าประจำครัวจะขึ้นไปยังสวรรค์พร้อมด้วยคำพูดอันไพเราะ และลืมเล่าเรื่องการทะเลาะวิวาทของคนใช้ในครัวให้พระเจ้าบนสวรรค์ฟัง (หน้า 35)</p>

4.2 สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี ฟิลอนรำ

จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“The whole south side of the hall is in carved window frames, latticed with rice-paper. This paper shed a soft moonstone light over the dark dignity of the room, reaching even to the heavy beams of the ceiling and lighting up the vermilion and the gold of their painted edges.” (p.30)</p>	<p>ทางด้านใต้ทั้งหมดของห้องนี้เป็นหน้าต่างขอบแกะสลัก ซึ่งกันด้วยกระดาษว่าว กระดาษว่าวนี้ทำให้แสงซึ่งลอดเข้าได้จางลงเหมือนแสงจันทร์ส่งไปตามส่วนที่มีมืด (หน้า 33)</p>	<p>ตลอดผนังด้านใต้ของห้องโถงมีกรอบหน้าต่างไม้แกะสลัก และมีลูกกรงขัดตะเป็นกระดาษทำด้วยไส้ไม้แข็งขัดไว้ที่หน้าต่างกระดาษชนิดนี้ส่องแสงอ่อนๆ คล้ายพลอยทำให้เกิดแสงสว่างในห้องที่มีมืดแต่ส่งอำภาคภูมิ (หน้า 34)</p>

4.3 สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว การรู้จักประกอบอาชีพช่วยเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>" I sent a servant, and he bought chicken freshly killed and bamboo shoots from Hangchow and mandarin fish and ginger and brown sugar and the sauce of soybeans." (P.51)</p>	<p>ให้คนใช้ไปซื้อเนื้อไก่กับหน่อไม้มาจากหางโจว นอกจากนั้นยังมี ปลา ชিং น้ำตาลทรายแดง และน้ำปลาซีอิ๊วอีก...แต่เมื่อยกอาหารเข้าไปตั้งเรียบร้อยแล้ว เขาก็รับทานหน่อไม้ เหมือนกับกะหล่ำปลีที่ไร้ค่าแถวบ้านเรา! (หน้า 57)</p>	<p>ฉันได้ปรุงอาหารที่มีรสชาติเอร็ดอร่อยเพื่อล่อปากลิ้นของเขา ให้คนใช้ไปซื้อไก่ที่เพิ่งฆ่าสดๆ หน่อไม้ อ่อนจากหางโจวและปลาแมนดา รินพร้อมด้วยขิงสด น้ำตาลแดงและซีอิ๊วนานาชนิด...แต่เขาก็มิได้บริพากพูดอะไรสักคำ รับประทานหน่อไม้ อ่อนราวกับว่ามันเป็นกะหล่ำปลี ถูก ๆ จากสวนผักของชาวนา (หน้า 51)</p>

4.4 สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการละเล่น กีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 4

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>" They have been for what westerners call 'hike.'" "What is this 'hike' I asked, greatly curious. He replied, "It is a long and rapid walk to some distant spot. To-day they have been to the top of Purple Mountain." (p.179)</p>	<p>"เขาไปอย่างที่เขาตะวันตกเรียกว่า "เดินทางไกล" "เดินทางไกล นี้หมายความว่าอะไรกัน?" ฉันถาม รู้สึกแปลกใจไม่หาย เขาตอบว่า "คือการเดินไปไกลๆ และเดินอย่างรวดเร็ว วันนี้เขาเดินไปจนถึงยอดเขาจื่อจินซาน" (หน้า 207)</p>	<p>"ไปเดินทางไกลคืออะไรคะ" ฉันถามด้วยความอยากรู้เป็นอย่างยิ่ง "มันเป็นการเดินทางเร็วๆ ไปยังที่ไกลๆ แห่งหนึ่ง วันนี้เขาไปไกล กันถึง ยอด 'ภูเขาม่วง'" (หน้า 151)</p>

4.5 สาขาภาษา (Language) ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด

การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูด ในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำทักทายและคำอำลา การรับรู้เรื่องเสียง

ตัวอย่างที่ 5

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"AI-YA, there are hours when I would flee away if I could find the means!" (p.49)</p>	<p>"เต็มที มีหลายต่อหลายเรื่องทีเดียว ที่ฉันอยากจะเปิดหนี ถ้าหากว่ามีหนทาง!" (หน้า 54)</p>	<p>"ไอ้ยา ! มีอยู่บ่อยครั้งที่ฉันอยากจะหนีไปเสียจากบ้านนี้ถ้าฉันมีหนทาง!" (หน้า 49)</p>

การแบ่งประเด็นปัญหาการแปลตามการแบ่งประเภททางวัฒนธรรม 5 สาขาของยูเนสโกนี้ เป็นการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมโดยกว้าง ส่วนรายละเอียดวัฒนธรรมย่อยผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาอย่างละเอียดในภายหลัง

5.ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษากลวิธีการแก้ปัญหการแปลข้ามวัฒนธรรมในนวนิยายเรื่อง อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์ ผู้วิจัยขอกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร เช่น ศึกษานวนิยายต้นฉบับ ฉบับแปลสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ตลอดจน บทความ ตำราวิชาการ และทฤษฎีที่ใช้ในการอ้างอิง

5.2 ในการศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหการแปลควรมีข้อมูลบทสัมภาษณ์นักแปลด้วยเพื่อรับทราบความคิดเห็นและทำให้งานวิจัยสมบูรณ์รอบด้าน ทั้งนี้หากทำได้ผู้วิจัยก็ประสงค์ที่จะสัมภาษณ์นักแปลทั้งสองท่าน แต่ผู้วิจัยทราบว่านักแปลสำนวนที่ 1 ได้เสียชีวิตแล้ว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะสัมภาษณ์ความเห็นของคุณสังวรณ์ ไกรฤกษ์ นักแปลสำนวนที่ 2 ที่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์และวิจัยด้วย

6.ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

เพื่อให้การศึกษวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงจัดลำดับการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 ศึกษาตัวบทต้นฉบับและสำนวนแปลทั้ง 2 สำนวน

6.2 ศึกษาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ทฤษฎีการแปลต่างๆ ที่ใช้แก้ปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม

6.3 จำแนกวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 1

6.4 จัดเตรียมคำถามและ/หรือแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์นักแปล

6.5 สัมภาษณ์นักแปล

6.6 จำแนกวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 2

6.7 สรุปและรายงานผลการวิจัย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยชิ้นนี้น่าจะมีประโยชน์แก่ นิสิต นักศึกษา นักแปลรวมถึงผู้สนใจดังต่อไปนี้

7.1 เข้าใจกลวิธีการแก้ปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นด้านวัฒนธรรม

7.2 ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับกลวิธีการแปลนวนิยายที่มีประเด็นด้านวัฒนธรรม

7.3 นำข้อสรุปที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการแปลนวนิยายที่มีประเด็นด้านวัฒนธรรม

บทที่ 2

ทบทวนทฤษฎีการแปลและทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลในนวนิยายที่มีประเด็นทางวัฒนธรรม เรื่อง *อีสต์ วินด์*: *เวสต์ วินด์* นอกจากจะต้องทบทวนนิยามต่างๆ ของคำว่า "วัฒนธรรม" การแบ่งประเภททางวัฒนธรรม หลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และหลักการแปลในมิติของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis in Translation) ของคริสตีอาเน นอร์ด (Christiane Nord) องค์ประกอบของนวนิยาย (elements of fiction) ของทอมลินสัน และลินช์-บราวน์ (C M. Tomlinson and C. Lynch-Brown) กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ของลอเรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) น่าจะนำมาใช้เป็นข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบท ให้คำอธิบาย พร้อมทั้งตอบคำถามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงขอรายงานการศึกษาทฤษฎีการแปลและทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 นิยามต่างๆ ของคำว่า "วัฒนธรรม"

ผู้วิจัยรวบรวมนิยามของคำว่า "วัฒนธรรม" ที่สำคัญๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อนำมาประมวลเป็นนิยามที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

1. นิยามความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ของ เอ็ดเวิร์ด บี. ไทเลอร์ และเอ็ดเวิร์ด ซาฟีร์ ซึ่งนำมาจาก เดวิด คาทาน³

"One of the oldest and quoted definitions of culture was formulated by the English anthropologist Edward Barnett Tylor in (1871/1958:1)." Culture is that complex whole which includes knowledge, belief, art, morals law, customs and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society."

(Tylor, 1958 :1 cited in Katan, 2004: 25)

³ Katan, D. (2004). Translating Cultures: an introduction for translators, interpreters, and mediators. Manchester, St. Jerome. p.25

“นิยามของคำว่า “วัฒนธรรม” ที่เก่าแก่และได้รับการอ้างถึงมากที่สุด คือนิยามของ เอ็ดเวิร์ด บาร์เน็ตต์ เทเลอร์ นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษ ที่ระบุว่า.... วัฒนธรรมคือสิ่งต่างๆ ที่มีความซับซ้อน รวมเอาความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ความสามารถด้านต่างๆ และลักษณะนิสัยที่มนุษย์ได้เรียนรู้ในฐานะสมาชิกในสังคม”

(อี. บี. เทเลอร์, 1958 :1 อ้างถึงใน เดวิด คาทาน, 2004: 25)

2.นิยามความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525⁴
ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ 4 ประการ คือ

- 1.สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ
- 2.วิถีชีวิตของหมู่คณะ
- 3.ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 4.พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันและร่วมใช้ อยู่ในหมู่พวกของตน

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2539:757)

⁴ ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. พิมพ์ครั้งที่ 6. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. หน้า 757.

3.นิยามความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ของพระยาอนุมานราชธน จากเว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม⁵ ให้ความหมายว่า

“วัฒนธรรมคือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม ถ้ายทอดกันได้ เอาอย่างกันได้คือผลิตผลของส่วนรวมที่มีมนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบต่อเป็นประเพณีกันมา คือความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็น ความประพฤติ และกิริยาอาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น”

(อมรรัตน์ เทพกำปนาท. ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม”
ใน www.cultural.go.th)

4.นิยามความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ของ ส.ศิวลักษณ์ อ่างใน วัฒนธรรม การสื่อสาร และ อัตลักษณ์ ของจุฬาพวรรณ์ ผดุงชีวิต⁶

“วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ มีสถานะที่ค่อนข้างคงที่ (stable) และต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (resistance to change)คำว่าวัฒนธรรมมีรากศัพท์มาจาก ภาษาลาติน คำว่า “Colo-Colete” แปลว่า การแตกหน่อ หรือการปรับปรุงดิน ส.ศิวลักษณ์ กล่าวถึงความหมายของคำว่าวัฒนธรรมหมายถึง ชีวิตทั้งหมดซึ่งกลุ่มชนหนึ่งใดได้ประพฤติปฏิบัติกันมา จนเป็นวิวัฒนาการสืบต่อกันไปเป็นชั่วคนๆ และหัวใจของวัฒนธรรมคือภาษาอันเป็นพาหะที่สำคัญทางวัฒนธรรม”

(จุฬาพวรรณ์, 2550: 4-5)

⁵อมรรัตน์ เทพกำปนาท กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม”. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: www.cultural.go.th [2553, มีนาคม 9]

⁶จุฬาพวรรณ์ ผดุงชีวิต, 2550. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 4 -5.

5. นิยามของ รศ.เชวง จันทรเขตต์ กล่าวในหนังสือเรื่อง *การแปลเพื่อการสื่อสาร*⁷

“วัฒนธรรม (cultural) เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคมและที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคมโดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรมจึงเป็นชื่อสัมฤทธิ์ผลที่เด่นชัดทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์ รวมถึงทั้งหลายเหล่านี้ เช่น ภาษาการทำเครื่องมืออุตสาหกรรม ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง ศีลธรรมและศาสนา รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแสดงรูปแบบแห่งสัมฤทธิ์ผลทางวัฒนธรรม และทำให้ลักษณะวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถยังผลเป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ อย่างไรก็ตามความหมายของคำวัฒนธรรมในทางวิชาการแตกต่างไปจากความหมายสามัญที่ใช้กันทั่วไป เพราะหมายถึงทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องมาจากการคมนาคมสื่อสารระหว่างกันอันรวมทั้งภาษา ธรรมเนียม ประเพณี และสถาบันต่างๆ เนื่องจากไม่เคยปรากฏมีมนุษย์กลุ่มไหนที่ไร้ภาษา ธรรมเนียม ประเพณี และสถาบัน วัฒนธรรมจึงเป็นลักษณะเด่นชัดและสากลสำหรับสังคมมนุษย์ทั้งหมด”

(เชวง จันทรเขตต์, 2528: 105)

6. นิยามของฮีเทอร์ โบว์ และโคลี มาร์ติน⁸ จากหนังสือเรื่อง *Communication Across Cultures: Mutual understanding in a global world* หมายถึง

“The term culture, as we will be using it, refers to the customs and expectations of a particular group of people, particularly as it affects their language use.”

(Bowe and Martin, 2006 : 2)

“ชนบประเพณีและความคาดหวังของชนกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะชนบประเพณีและความคาดหวังที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาของชนกลุ่มนั้น”

(โบว์และมาร์ติน, 2006 : 2)

⁷ เชวง จันทรเขตต์, 2528. *การแปลเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. (หน้า 105)

⁸ Bowe, H. and Martin, K. (2006). *Communication Across Cultures: Mutual understanding in a global world*. London: Cambridge University Press.

7. ทบทวนนิยามของคำว่า “วัฒนธรรม”

นิยามของจากนิยามความหมายของ “วัฒนธรรม” ทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “วัฒนธรรม” คือสิ่งซับซ้อนที่เรียนรู้ ถ่ายทอดและเอาอย่างกันได้ มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และผลิตสร้าง ขึ้นโดยมนุษย์ และเมื่อวัฒนธรรมใดๆ เกิดความเป็นปึกแผ่นจะมีสถานะค่อนข้างคงที่และต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากต้องการธำรงรักษาวัฒนธรรมอันเป็นวิถีชีวิตส่วนรวมของหมู่คณะอันแสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ ศีลธรรมอันดีของประชาชน และพฤติกรรม ที่คนในหมู่คณะผลิตสร้างขึ้น ร่วมใช้ สืบต่อกันเป็นประเพณีและความคาดหวังของหมู่คณะ โดยเฉพาะชนบประเพณีและความคาดหวังที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาของชนกลุ่มนั้น เนื่องจากภาษาเป็นพาหะสำคัญในการแสดงออกทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆ นับแต่ความรู้สึก ความคิดเห็น ความประพฤติ อุปนิสัย กิริยาอาการ การกระทำ ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ศาสนา ศีลธรรม กฎหมาย การปกครอง ศิลปะ วิทยาศาสตร์ การทำเครื่องมืออุตสาหกรรม รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ ฯลฯ ที่หลอมอยู่ในรูปพิมพ์เดียวกันของหมู่คณะ

2.2 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรม

ในการจัดองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์* ให้เป็นระบบ จำแนกหมวดหมู่ ประเภทให้ชัดเจน ง่ายต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมขององค์กรและนักวิชาการต่างๆ มานำเสนอดังนี้

2.2.1 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522⁹

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 สาขา ตามที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้กำหนดไว้ รายละเอียด ดังนี้

2.2.1.1 สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

⁹ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *ขอบข่ายวัฒนธรรม*. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา:

http://www.thaiwisdom.org/p_culture/api/api_4.htm [2553,กรกฎาคม 14]

2.2.1.2 สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี วัฒนธรรม จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

2.2.1.3 สาขาการช่างฝีมือ (The Practical Crafts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่อง การเย็บปัก ถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องเงินเครื่องทอง เครื่องถม การจัดดอกไม้ การทำตุ๊กตา การทอเสื่อ การประดิษฐ์ และการทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

2.2.1.4 สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว และการรู้จักประกอบอาชีพช่วยเศรษฐกิจใน ครอบครัว เป็นต้น

2.2.1.5 สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง และกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

2.2.2 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมตาม พ.ร.บ.วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2485¹⁰

เชวง จันทรเขตต์ (2528: 105) ระบุว่าพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.2.2.1 คติธรรม คือวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากทางศาสนา

2.2.2.2 เนติธรรม คือวัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามี ความสำคัญพอๆ กับกฎหมาย

2.2.2.3 วัตถุธรรม คือวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวกับเรื่องการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน และอื่นๆ

2.2.2.4 สหธรรม คือวัฒนธรรมทางสังคม นอกจากหมายถึงคุณธรรมต่างๆ ที่ทำให้คนอยู่ ร่วมกัน มีความผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันแล้ว ยังรวมทั้งระเบียบมารยาทที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับสังคม ทุกชนิดด้วย

¹⁰ เชวง จันทรเขตต์, 2528. การแปลเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. หน้า 105.

2.2.3 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของพระยาอนุมานราชธน¹¹

ในเว็บไซต์ www.thaiwisdom.org ได้อ้างถึงการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของพระยาอนุมานราชธนไว้ดังนี้

“พระยาอนุมานราชธนเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง "วัฒนธรรม" (พ.ศ.2496) ว่า วัฒนธรรมแบ่งได้ 2 ประเภทคือ วัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมทางจิตใจวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ สิ่งของต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้คนอยู่ดีกินดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ เป็นต้น ขณะที่วัฒนธรรมทางจิตใจ ได้แก่ สิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญงอกงามเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น ศิลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น”

(แหล่งที่มา: http://www.thaiwisdom.org/p_culture/api/api_4.htm)

2.2.4 การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของ รศ.เชวง จันทรเขตต์¹²

2.2.4.1 วัฒนธรรมทางสังคม

ลักษณะภาษาของชนชาติหนึ่งสังคมหนึ่งย่อมสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของระบบสังคม ศรัทธา ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของชาตินั้นสังคมนั้น การแปลภาษาของผู้ที่อยู่ต่างวัฒนธรรมกัน จึงหาความหมายที่ตรงกันหรือเข้าใจเป็นอย่างเดียวกันได้ยาก

2.2.4.2 วัฒนธรรมทางศาสนา

ศรัทธาและความเชื่อทางศาสนาเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นปรัชญาและความคิดหรือค่านิยมที่มีต่อสังคม แนวคิดและหลักยึดมั่นของคนที่แตกต่างกันในเรื่องดังกล่าว ทำให้ความเข้าใจความหมายของคำต่างกัน เป็นปัญหาและอุปสรรคในการแปลที่สำคัญอย่างหนึ่ง

2.2.4.3 วัฒนธรรมทางด้านภาษา

ความคิด ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดแยกกันไม่ออก สิ่งเหล่านี้อาจเห็นได้จากข้อแตกต่างในเรื่องไวยากรณ์ หรือวากยสัมพันธ์ของแต่ละภาษา นักภาษาศาสตร์หลายคนมีความเห็นว่า ไม่มีคำใดในภาษาสองภาษาซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน มีความหมาย

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ขอบข่ายวัฒนธรรม. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา:

http://www.thaiwisdom.org/p_culture/api/api_4.htm [2553,กรกฎาคม 14] อ้างถึงใน อนุมานราชธน, พระยา. 2496. วัฒนธรรม. (ม.ป.ท.)

¹² เชวง จันทรเขตต์, 2528. การแปลเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. หน้า 122-123.

เหมือนกันอย่างแท้จริง แม้คำที่แสดงการกระทำง่าย ๆ บางอย่าง ซึ่งดูเพียงผิวเผินแล้วคล้ายกับเหมือนกัน แต่ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่ามิใช่ข้อแตกต่างกัน

“วัฒนธรรมบางอย่างต้องใช้การตีความในการแยกความแตกต่างทางวัฒนธรรม ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูด ในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำทักทายและ คำอำลา การรับรู้เรื่องเสียง ตัวอย่างเช่น เรื่องชนชั้น แม้จะมีคำที่เปลือยออกมาตรงตามความหมายเหมือนกัน แต่ความหมายตามนัยประหวัดไม่เหมือนกัน ถ้ากล่าวถึงชนชั้น คนไทยมักนึกถึงเรื่องสกุลฐานะการเงินฐานะทางสังคมและการศึกษา แต่ของชาวอเมริกันอาจจะคิดเพียงในแง่ของสังคมเศรษฐกิจเท่านั้นก็ได้”
(เชวง จันทระเชตต์, 2528:116)

2.2.5 ความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมสาขาศิลปะ

2.2.5.1 วัฒนธรรมทางสถาปัตยกรรมและการตกแต่งบ้านของเมตตา วิวัฒนานุกูล¹³

เมตตา วิวัฒนานุกูล กล่าวถึงผังการจัดเครื่องเรือนเอาไว้ในหนังสือ *การสื่อสารต่างวัฒนธรรม* ว่าเป็นสิ่งบ่งบอกค่านิยม ความเป็นปัจเจกบุคคลหรือค่านิยมเน้นความเป็นกลุ่มของวัฒนธรรมนั้นๆ นอกจากนี้ยังเห็นว่า ค่านิยมเน้นความมีอาวุโส (*hierarchy*) หรือเน้นความเสมอภาค (*equality*) ยังมีอิทธิพลต่อการจัดวางเครื่องเรือนภายในบ้านด้วย

“วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อวิธีการจัดที่นั่ง ทั้งรูปแบบการจัด เช่น การจัดเลี้ยงของชาวตะวันตกนิยมจัดเรียงเป็นแถวยาว ขณะที่คนตะวันออก เช่น จีนนิยมจัดที่นั่งเป็นรูปวงกลมหรือการจัดที่นั่งในระดับเดียวกันหรือต่างระดับกัน รวมถึงความหมายที่ให้กับตำแหน่งของที่นั่งต่างๆ”
(เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548: 199)

2.2.5.2 วัฒนธรรมเรื่องการรับรู้ความหมายของ “สี” จากหนังสือ *Colour and language: colour terms in English* ของ ซิกฟรีด ไวลเลอร์ (Siegfried Wylter)¹⁴

นิยายเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* มีการบรรยายวัฒนธรรมการแต่งกายสีสันทันต่างๆ ไว้หลายจุด ผู้วิจัยจึงขอนำข้อมูลเรื่อง “สี” ของ เบรนท์ เบอร์ลิน (Brent Berlin) และ พอล เคย์ (Paul Kay)

¹³ เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548. *การสื่อสารต่างวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 199.

¹⁴ Wylter, S. (1992). *Colour and Language : colour terms in-English*. Tübingen: Gunter Narr. pp. 56-62.

จากหนังสือ *Colour and language : colour terms in English* ของ ชิกฟรีด ไวลเลอร์ มาประกอบการวิจัย โดยสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

นักวิทยาศาสตร์แบ่งแยกสีโดยคลื่นความถี่ของความยาวและการวัดค่าสี (hue value) และการอิ่มตัวของสี (saturation) หากจะแบ่งสีที่มีตามความถี่ทั้งหมด จะได้สีใหม่นับไม่ถ้วน และชื่อสีที่ใช้อยู่เดิมก็ไม่เพียงพอจะใช้บัญญัติเรียกสีใหม่ อย่างไรก็ตามกลไกภาษาได้สร้างคำขึ้นมาเอง โดยอาศัยคำที่มีความหมายหลายนัย (polysemy) ช่วยให้เราจำชื่อสิ่งต่างๆ มาตั้งเป็นชื่อสี เช่น **orange violet orchid** และ **pine** นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงความเกี่ยวข้อง การสร้างนวัตกรรม การจัดสรรไปยังระดับภาษาที่แตกต่างกันอาจช่วยขยายศัพท์บัญญัติในตารางสี

ทั้งนี้การสื่อสารในประเด็นชื่อสีของบุคคลที่มีภูมิหลังวัฒนธรรม และประสบการณ์ต่างกันจะทำให้การรับรู้สีต่างกันด้วย กล่าวคือ

“With colour words this causes a double difficulty for communication: firstly, speakers may interpret colour perception differently in their brains and secondly they may use colour words idiolectally. To use macro-colour terms is often the speaker’s more or less conscious way of avoiding precise colour designation and of solving the problem of colour description by referring to a prismatic segment as a whole or then resorting to a sort of indicative colour description of the type ‘reddish’, ‘purplish’ or ‘a kind of green’.”

(Wyler, 1992:56-57)

“การเรียกชื่อสีทำให้การสื่อสารยากขึ้น ประการแรกผู้พูดอาจตีความการรับรู้สีแตกต่างกัน ประการที่สองผู้พูดอาจใช้คำเรียกสีตามความคิดของตน การใช้คำเรียกสีหลัก (macro-colour terms) เป็นการป้องกันกำหนดชื่อสีแบบตายตัว และแก้ปัญหาการกำหนดคุณลักษณะสี โดยอ้างถึงการแบ่งสีตามตารางสีโดยรวม แล้วจึงแยกบรรยายชนิดประเภทของสีเป็น ‘แกมแดง’ ‘แกมม่วง’ หรือ ‘ออกเขียว’ ”

(ไวเลอร์, 1992:56-57)

นอกจากนี้จากการดัดแปลงชื่อสี โดยเติมคำวิเศษณ์ระดับความเข้มของพื้นสีแล้ว ยังสามารถนำชื่อพืชพันธุ์ ดอกไม้และสิ่งอื่นๆ มาตั้งเป็นชื่อสีด้วย

“ The colour terms used for plants and flowers consist of either one or two lexemes. In one lexemic term, one of the seven terms of the basic group of colour names is used or in its place there appears the name of a plant, some fruit, a drinkable liquid, or a mineral, etc. Where the colour designation is two-lexemic the first lexeme functions as modifier in a quasi-compound. The formation of such quasi-compounds seems to be ad hoc, with a preference for place names or countries as modifying elements. Such plants colour names must be understood as labels (and in some cases as trademark) which refer to the cultural knowledge of the respective speech community (or prospective customers).”

(Wylar, 1992: 62)

“ชื่อสีที่ใช้เรียกพืชพันธุ์และดอกไม้ จะประกอบด้วยหน่วยคำหนึ่งหรือสองคำ สำหรับชื่อสีที่มีหน่วยคำเดียว จะมีชื่อสีหนึ่งสีจากชื่อสีในกลุ่มสีพื้นฐานเจ็ดสี เช่น ตั้งชื่อสีตามชื่อพืช ผลไม้บางชนิด เครื่องดื่ม หรือแร่ธาตุ ฯลฯ ส่วนชื่อสีที่มีสองหน่วยคำ หน่วยคำแรกของชื่อทำหน้าที่เป็นส่วนขยายในคำประสม การสร้างคำประสมชื่อสีเช่นนี้จะเป็นให้ความกระจ่างในฐานะคำระบุลักษณะ (และในบางกรณีก็เป็นเหมือนเครื่องหมายการค้า) ซึ่งอ้างอิงความรู้ทางวัฒนธรรมของชุมชนภาษานั้นๆ”

(ไวเลอร์, 1992:62)

ข้อคิดเห็นเรื่องสีข้างต้นสอดคล้องกับความคิดเห็นเรื่องการตีความของ จูดีธ มาร์ติน และเคน นากายามา¹⁵ ที่ระบุว่า การตีความ หมายถึงกระบวนการแสดงออกของข้อความที่พูด หรือเขียน ในอีกภาษาหนึ่งว่าภาษาเป็นระบบความหมายและสามัญสำนึก ไม่สามารถจะถ่ายทอดออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่งให้มีความหมายตรงตัวคำต่อคำได้ เพราะมุมมองโลกของแต่ละภาษาต่างกัน เช่น การพิจารณาการแปลสีในภาษาอังกฤษ “brown” อาจแปลเป็นคำภาษาฝรั่งเศสได้หลายคำขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้คำ เช่น rous brun bistre bis marron jaune และ gris

¹⁵ Martin, J. N. and Nakayama T. K. (2010). *Intercultural Communication in Context*. New York: Ma-Graw Hill International. (p.243)

2.2.6 ทบทวนการแบ่งประเภททางวัฒนธรรม

จากการศึกษาการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมข้างต้น ผู้วิจัยจะนำการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มาศึกษาเพราะมีความละเอียดและครอบคลุมประเด็นศึกษามากที่สุด แต่จะขงดเว้นไม่ศึกษาการแก้ไขปัญหาการแปลในวัฒนธรรมสาขาการช่างฝีมือ (**The Practical Crafts**) เนื่องจากกรณีศึกษามีประเด็นวัฒนธรรมสาขานี้ไม่มากนัก ขณะเดียวกันจะขอการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมในสาขาวัฒนธรรมทางด้านภาษาของ รศ.เชวง จันทระเขตต์มาศึกษาด้วย เพื่อให้การแบ่งประเภททางวัฒนธรรมครบถ้วน และเพื่อให้การศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมสาขาศิลปะ เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปล "สถาปัตยกรรมและการตกแต่งบ้าน" ของเมตตา วิวัฒนานุกูล และความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปล "ชื่อสี" จากหนังสือเรื่อง *Colour and language: colour terms in English* ของ ซิกฟรีด ไวลเลอร์ มาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

กล่าวโดยสรุปการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมที่จะใช้ในการวิจัยสามารถจำแนกได้ทั้งสิ้น 5 สาขา ดังนี้

1. สาขามนุษยศาสตร์ (**The Humanities**) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น
2. สาขาศิลปะ (**The Arts**) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี ฟิลอนรำ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น
3. สาขาหัตถกรรมศิลป์ (**The Domestic Arts**) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว และการรู้จักประกอบอาชีพช่วยเหลือเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นต้น
4. สาขากีฬาและนันทนาการ (**The Sports and Recreation**) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง และกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น
5. สาขาภาษา (**Language**) ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูด ในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำทักทายและคำอำลา การรับรู้เรื่องเสียง

2.3 หลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

การศึกษาหลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจะช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสาร ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และหลักการแปลในมิติของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแปลนวนิยายที่มีประเด็นทางวัฒนธรรม อีกทั้งช่วยในการทำความเข้าใจเหตุผลข้อเรียกร้องที่ให้นักแปลมีตัวตนของลอเรนซ์ เวนูติมากยิ่งขึ้น

2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

2.3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของเดวิด คาทาน (David Katan) จากบทความหัวข้อ *Translation As Intercultural Communication* ในหนังสือ *The Routledge Companion To Translation Studies* ของเจเรอมี มันเดย์ (Jeremy Munday)¹⁶

คาทานเห็นว่าการแปลคือการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ที่ต้องอาศัยนักแปลเป็นสื่อในการเปลี่ยนยาระหว่างวัฒนธรรมที่ซ้อนกันอยู่ในตัวบทให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจ

“The term cultural mediator was first introduced in Stephen Bochner’s (1981) *The Mediating Person and Cultural Identity*. The idea of translator as a mediation agent, however, is not new, George Steiner (1975:45) pointed out that: “The translator is a bilingual mediating agent between monolingual communication participants in two different language communities”.

(Katan ,2004 : 16)

“สตีเวน บอชเนอร์ (1981) เป็นคนแรกที่ใช้คำว่าตัวกลางทางวัฒนธรรมในหนังสือ *The Mediating Person and Cultural Identity* อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะจอร์จ สไตเนอร์ (1975:45) เคยแสดงความเห็นว่า นักแปลเป็นผู้มีความรู้สองภาษา และทำหน้าที่สื่อกลางระหว่างผู้รับสารที่รู้เพียงภาษาเดียวซึ่งอยู่ในสังคมภาษาที่แตกต่างกันสองแห่ง”

(เดวิด คาทาน, 2004: 16)

¹⁶ Katan, D. (2004). *Translating Cultures: an introduction for translators, interpreters, and mediators*. Manchester: St. Jerome.p.16

คาทานกล่าวว่า การแปลในฐานะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจะต้องมองตัวบท เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการบอกความหมาย เพราะยังมีนัยยะทางวัฒนธรรมอื่นๆ ในตัวบทที่นักแปลต้อง ทำความเข้าใจ

“...translation as intercultural communication requires treating the text itself as only one of the cues of meaning. Other, ‘silent’, ‘hidden’ and ‘unconscious’ factors, which when shared may be termed cultural, determine how a text will be understood. In translating, a new text will be created which will be read according to a different map or model of the world, through a series of different set of perception filters. Hence the need to mediate....”

(Katan in Munday, 2009:91)

“การแปลในฐานะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจำเป็นต้องปฏิบัติต่อดัชนีบท เสมือนหนึ่งเป็นคำใบ้ในการไขความหมายเพียงหนึ่งเดียว ตัวบ่งชี้อื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยที่ ‘เงียบงัน’ ‘ซ่อนเร้น’ และ ‘สังเกตเห็นไม่ได้’ เมื่ออยู่ร่วมกับตัวบทอาจเป็นคำที่มีความหมายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวกำหนดความเข้าใจในตัวบท การแปลสู่ตัวบทปลายทางจึงเป็นไปตามสถานที่และ วัฒนธรรมที่แตกต่างไป โดยกระทำผ่านตัวคัดกรองการรับรู้ ที่แตกต่างกันหลายชุด ดังนั้นการแปล จึงต้องอาศัยตัวกลาง.....”

(คาทาน ใน มันเดย์, 2009:91)

ความคิดเห็นในเรื่องนี้สอดคล้องกับความเห็นของ รศ. เชาวน์ จันทร์เชตต์ ในหนังสือเรื่อง *การแปลเพื่อการสื่อสาร* (2528) และความเห็นของจุฑาพรรณี ผดุงชีวิต ในหนังสือเรื่อง *วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์* (2551) ที่ว่า

“ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ต่างก็สะท้อนให้เห็นลักษณะ บางอย่างซึ่งกันและกัน การที่จะรู้และเข้าใจภาษาหนึ่งภาษาใดให้ดี จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมของ ภาษานั้นด้วย การแปลเป็นการแสดงออกทางภาษา (language performance) อย่างหนึ่ง ผู้แปลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของกันและกันจึงจะเข้าใจ ความหมายได้ลึกซึ้ง จึงมีคำกล่าวที่ว่าถ้ารู้ภาษาของผู้ใดเท่ากับรู้จักวัฒนธรรมของเขาด้วย เพราะภาษาจะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของคนว่ามีวิวัฒนาการเป็นมาอย่างไร มีวิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนค่านิยมทางสังคมของเขาจะเป็นอย่างไร”

(เชาวน์ จันทร์เชตต์ 2528: 115-119)

ความคิดข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวที่จุฑาพรรษ์อ้างในฮอลด์ ที่ว่า

“วัฒนธรรมคือการสื่อสารและการสื่อสารคือวัฒนธรรม” แสดงให้เห็นว่าทั้งสองสิ่งนี้ ยากจะแยกออกจากกันโดยสิ้นเชิง “ไม่มีแง่มุมใดในชีวิตมนุษย์ที่จะได้รับ การสัมผัสและ เปลี่ยนแปลงโดยวัฒนธรรม” เมื่อวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบของการสื่อสารก็เปลี่ยนไป ด้วย ทั้งนี้แต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามแต่ละระดับของการยอมรับและการปฏิบัติตามแบบแผน ของวัฒนธรรม”

(จุฑาพรรษ์, 2551: 39 อ้างถึงใน ฮอลด์, 1997)

2.3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของสุพรรณิ ปิ่นมณี¹⁷

สุพรรณิกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ไว้ใน ภาษาและวัฒนธรรมอ่านสนุก ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะขณะที่แปลภาษานักแปลต้องถ่ายทอด วัฒนธรรมไปด้วยในคราวเดียวกัน

“...ข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและมโนคติระหว่างชนชาติต่างๆ นำไปสู่ การแสดงออกที่ต่างกัน ภาษาและการสื่อสารที่ต่างกัน ซึ่งนักแปลหรือผู้เรียนแปลทั้งหลาย พึงตระหนักอยู่ในใจเสมอ เมื่อทำการถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งว่า ตัวท่านมิได้ ถ่ายทอดภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ท่านกำลังถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วย เมื่อใดก็ตามที่ท่านใช้ภาษา หนึ่งๆ นั้นย่อมหมายความว่าท่านกำลังผนวกเอาวัฒนธรรมหนึ่งๆ เข้าไปด้วย เพราะภาษาไม่อาจ อยู่ลอยๆ ได้โดยไม่มีวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งมารองรับ”

(สุพรรณิ ปิ่นมณี 2549: 6)

สุพรรณิได้ยกตัวอย่างกลวิธีการแปลคำทักทาย “Good morning. Have you eaten yet?” กับ “สวัสดี ไปไหนมา” “Hello. Where have you been?” และ “Hello. How are you?” ซึ่งเป็น ประเด็นทางวัฒนธรรมในการแปลว่า

¹⁷ สุพรรณิ ปิ่นมณี. ภาษาและวัฒนธรรมอ่านสนุก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

“ปัญหาด้านวัฒนธรรมเช่นนี้ (คำทักทาย) ตกอยู่แก่นักแปล ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าจะรักษาวัฒนธรรมให้คงไว้ แล้วถ่ายทอดไปกับการแปล หรือจะเอาความเข้าใจของผู้รับสารปลายทางเป็นหลัก ถ้าเลือกแบบแรกบทแปลจะดูแปลกสำหรับผู้รับสาร แต่วัฒนธรรมของผู้ส่งสารจะยังคงอยู่ ถ้าเลือกแบบหลังผู้รับสารจะเข้าใจได้ทันที แต่จะไม่ได้รับรู้วัฒนธรรมของผู้ส่งสาร เมื่อเกิดกรณีเช่นนี้ผู้แปลน่าจะต้องกลับไปพิจารณาเนื้อหาของสิ่งที่ตนแปลกับวัตถุประสงค์ในการแปล ถ้าแปลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม-วัฒนธรรม เป็นการนำเสนอเพื่อความเข้าใจลักษณะทางสังคม-วัฒนธรรมของผู้ส่งสาร ผู้แปลก็ควรเลือกแบบแรก แต่หากพิจารณาแล้วว่าประเด็นเรื่องดังกล่าวมิได้เป็นสาระสำคัญ แต่เป็นการกล่าวถึงในความหมายกว้างๆ พอรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นผู้แปลก็ควรเลือกแบบหลัง เพื่อมิให้ผู้อ่านในภาษารับสารต้องสะดุดกับความแปลกแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่นนั้น แต่ไม่ว่าจะเลือกแบบใด ก็ต้องมีความสูญเสียอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ไม่มีการแปลใดที่จะไม่มีความสูญเสีย ข้อสำคัญผู้แปลควรรู้จักเลือกว่า จะยอมเสียสิ่งใด และพึงระลึกเสมอว่าตนกำลังทำหน้าที่เลือกแทนผู้อ่านให้ภาษารับสารทั้งหมดด้วย”

(สุพรรณิ, 2549: 13-14)

2.3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของดักกลาส โรบินสัน (Douglas Robinson)¹⁸

ในหนังสือเรื่อง *Becoming a Translator: An Accelerated Course (1988)*

ดักกลาส โรบินสันกล่าวว่า นักแปลตระหนักถึงประเด็นความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อการนำเสนอความหมายในบทแปลมานับแต่โบราณ พวกเขาจึงต้องฝึกฝนหาความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

“...cultural knowledge and cultural difference have been a major focus of translator training and translation theory for as long as either has been in existence. The main concern has traditionally been with so-called *realia*, words and phrases that are so heavily and exclusively grounded in one culture that they are almost impossible to translate into the terms- verbal or otherwise- of another.”

(Robinson, 1998: 222-223)

¹⁸ Robinson, D. (1997). *Becoming a Translator An Accelerated Course*. London: Routledge.

“ความรู้ทางวัฒนธรรมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นประเด็นสำคัญในการฝึกฝนนักแปลและพัฒนาทฤษฎีการแปลมานับตั้งแต่มีการฝึกฝนนักแปลหรือทฤษฎีการแปลแต่เดิม ปัญหาหลักคือสิ่งที่เรียกว่า คำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม (**realia**) ซึ่งหมายถึง คำหรือวลีที่มีรากฐานความหมายมาจากวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งเป็นการเฉพาะ จนไม่อาจถ่ายทอดความหมายเหล่านี้ ให้เป็นคำศัพท์ หรือแปลเป็นคำอื่นๆได้ได้ ”

(โรบินสัน, 1998: 222-223)

โรบินสัน (1998: 224) ยังกล่าวด้วยว่า ในวงวิชาการการแปลเริ่มมีแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงความรู้ด้านวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น หรือที่อันโตนิโอ แกรมส์ซี เรียกว่า “การครอบครองอำนาจ” (**hegemony**) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและคงรักษาความรู้ทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งมีการดำเนินนโยบายการถ่ายโอน (**transfer**) วัฒนธรรมไปสู่วัฒนธรรมต่างๆ (**transfer across cultural barriers**) กระบวนการดังกล่าวเริ่มขึ้นในปลายทศวรรษที่ 1970 เมื่อกลุ่มนักวิชาการต่างๆ ในกลุ่มประเทศเบเนลักซ์และอิสราเอลเริ่มค้นหาผลกระทบจากระบบทางวัฒนธรรมต่อการแปล หรือที่รู้จักกันในฐานะผลกระทบของระบบวัฒนธรรมเป้าหมายต่องานแปล สาเหตุและกลวิธีการแปล รวมถึงการนำงานแปลไปใช้ จนกระทั่งทศวรรษ 1980 กลุ่มนักวิชาการอื่นๆ ทั่วโลกเริ่มค้นหาผลกระทบต่อประเด็นทางอาณานิคมต่อการแปล โดยเฉพาะคำที่ใช้กันในปัจจุบันที่แยกแยะอย่างเห็นได้ชัดระหว่าง “ประเทศพัฒนาแล้ว” กับ “ประเทศโลกที่สาม” และมีอิทธิพลต่อการแปลของแต่ละกลุ่มประเทศอย่างไร

ทั้งนี้โรบินสันแสดงความเห็นว่า ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะห่างของภาษา โดยมีปัจจัยเรื่องสถานที่และเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ระยะห่างระหว่างวัฒนธรรมในสังคมภาษาต้นทางและปลายทาง และช่วงเวลาเขียนต้นฉบับและช่วงเวลาต้นฉบับถูกนำมาแปล

“Texts move in space (are carried, mailed, faxed, e-mailed) or in time (are physically preserved for later generations, who may use the language in which they were written in significantly different ways). Cultural difference is largely a function of the distance they move, the distance from the place or time in which they are written to the place or time in which they are read; and it can be marked by the act or fact of translation...”

(Robinson, 1998: 225)

“ตัวบทเดินทางในมิติของสถานที่ (ด้วยการนำติดตัวไป การส่งทางไปรษณีย์ การส่งโทรสาร หรืออีเมลล์) และมิติของเวลา (คือ ได้รับการอนุรักษ์ไว้ในหอสมุดแห่งชาติซึ่งอาจใช้ภาษาเขียนที่แตกต่างจากตัวบทเดิม) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เกิดจากกระยะห่างที่ตัวบทเดินทาง ซึ่งกิจกรรมการแปลทำให้เห็นความแตกต่างนั้นเด่นชัดขึ้น....”

(โรบินสัน, 1998: 225)

2.3.1.4 ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า

1. **การแปลคือการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม** โดยมีนักแปลเป็นสื่อกลางเปลี่ยนยะทางวัฒนธรรมที่ซ่อนอยู่ในตัวบท อันเป็นสิ่งที่กำหนดความเข้าใจ และเพื่อให้บทแปลอ่านแล้วเกิดความเข้าใจ นักแปลต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของตัวบทต้นทางและปลายทางเสียก่อนจึงจะถ่ายทอดความหมายทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งได้

2. **วัฒนธรรมคือการสื่อสารและการสื่อสารคือวัฒนธรรม** เมื่อวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารก็เปลี่ยนไปด้วย แตกต่างกันตามระดับของการยอมรับและการปฏิบัติตามแบบแผนของวัฒนธรรม

3. **การแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเป็นสิ่งเดียวกัน** เพราะขณะที่แปลภาษานักแปลต้องถ่ายทอดวัฒนธรรมไปด้วยในคราวเดียวกัน ทุกครั้งที่ถ่ายทอดภาษาเป็นอีกภาษาหนึ่งจึงไม่ได้ถ่ายทอดเพียงแค่ภาษา แต่กำลังถ่ายทอดวัฒนธรรมเข้าไปด้วย

4. **ปัญหาหลักในการแปลระหว่างวัฒนธรรม** คือ การแปลคำหรือวลีที่มีรากฐานความหมายจากวัฒนธรรมต้นทาง ซึ่งนักแปลไม่สามารถถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาพูดในภาษาปลายทางให้เข้าใจได้

5. **ประเทศเจ้าอาณานิคมดำเนินนโยบาย “การครอบครองอำนาจ” ผ่านการแปล** ในทศวรรษ 1970 ผลกระทบจากงานแปลถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการขยายอำนาจของประเทศเจ้าอาณานิคม โดยอาศัย “แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม/เปลี่ยนแปลงความรู้ด้านวัฒนธรรม” ที่เรียกว่า “การครอบครองอำนาจ” (hegemony) ด้วยการดำเนินนโยบายคงรักษาความรู้ทางวัฒนธรรมของตนเอง ขณะเดียวกันก็ถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่วัฒนธรรมอื่นๆ

จากการศึกษาข้างต้นทำให้ทราบว่าวัฒนธรรมคือการสื่อสาร การแปลคือการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเป็นสิ่งเดียวกัน โดยผู้วิจัยขอเสนอความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของสุพรรณิ ปิ่นมณี มาใช้ในการวิเคราะห์

ในบทต่อไป เนื่องจากเป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำมาปรับใช้และอ้างอิงกับกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างและทำให้กลมกลืนของเวกุนติ รวมทั้งทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด กล่าวคือกรณีที่นักแปลผู้เป็นสื่อกลางแปลนัยยะทางภาษาและวัฒนธรรมไม่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมต้นทางสู่วัฒนธรรมภาษาปลายทาง นักแปลจะต้องเลือกว่าจะแปลโดย 1) รักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ซึ่งทำให้บทแปลแปลกไป หรือ 2) จะเลือกแปลโดยยึดความเข้าใจของผู้รับสารปลายทางเป็นหลักซึ่งเข้าใจได้ทันทีแต่จะไม่ได้รับทราบถึงวัฒนธรรมต้นทาง ในการเลือกแปลแบบใดจะต้องพิจารณาเนื้อหาตัวบทและวัตถุประสงค์การแปล

2.3.2 นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural Communication)

เพื่อการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยได้ศึกษานิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและข้ามวัฒนธรรม ดังนี้

2.3.2.1 นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจากหนังสือเรื่องวัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์ ของจุฑาพรรณี ผดุงชีวิต¹⁹

ซาโมบาร์ และพ็อดเตอร์ (ซาโมบาร์ และพ็อดเตอร์, 2004 อ้างถึงใน จุฑาพรรณี ผดุงชีวิต 2551: 34) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการซึ่งปัจเจกแต่ละบุคคลในบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นในกลุ่มเครือข่าย องค์กร และสังคมชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองและสร้างข้อมูลข่าวสารเพื่อที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับบริบทหรือสภาพแวดล้อมและผู้อื่นในสังคม

ขณะที่การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural communication)²⁰ คือ สถานการณ์ใดๆ ก็ตามที่บุคคลจากต่างภูมิหลัง หรือพื้นเพทางวัฒนธรรมทำการติดต่อสื่อสารกัน ดังนั้น ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องของภูมิหลัง ประสบการณ์ แนวคิด โลกทัศน์ การใช้ภาษาหรืออวัจนภาษา และสมมุติฐานต่างๆ ในการตีความประสบการณ์ชีวิตในบริบทต่างๆ นั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารได้ หากไม่มีการสร้างการตระหนักรู้ทางด้านวัฒนธรรม (cultural awareness) และผลกระทบทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อกระบวนการและพฤติกรรมในการสื่อสารในสังคมนั้น

ทั้งนี้อาจแยกความแตกต่างระหว่างการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจากนิยามของลัสติกและโกเอสเตอร์ (Lustig and Koester) ซึ่งปรากฏใน (จุฑาพรรณี ผดุงชีวิต, 2550) ดังนี้

¹⁹ จุฑาพรรณี ผดุงชีวิต, 2550. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (**intercultural communication**) หมายถึง การสื่อสารที่เน้นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน โดยไม่ผ่านสื่อ เน้นการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา ต่างจากการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (**cross-cultural communication**) ที่เน้นเปรียบเทียบ การสื่อสารที่แตกต่างกันของคนในแต่ละวัฒนธรรม โดยที่คู่สื่อสารไม่จำเป็นต้องมาจากต่างวัฒนธรรมกัน

นิยามข้างต้นสอดคล้องกับนิยามของฮิทเธอร์ โบว์ และโคลี มาร์ติน (2006: 3) ที่สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจะเน้นรูปแบบ (**feature**) การสื่อสารร่วมกันระหว่างผู้พูด ที่มีภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน แต่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม จะเปรียบเทียบวิธีการสื่อสารภาษา และกลุ่มวัฒนธรรมหนึ่งกับภาษาและกลุ่มวัฒนธรรมอื่น การทำวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมสมัยใหม่จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบ ด้านต่างๆ ของบริบท รวมถึงความคาดหวังทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม และวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

ดังนั้นจึงสรุปกรอบความหมายและความแตกต่างของจากนิยามข้างต้นว่า การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คือ สถานการณ์การสื่อสารของผู้ที่มีภูมิหลังหรือพื้นเพทางวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน เป็นการสื่อสารโดยตรงไม่ผ่านสื่อ ส่วนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ ความแตกต่างในการสื่อสารของคนในแต่ละวัฒนธรรม โดยคู่สื่อสารไม่จำเป็นต้องมาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน เน้นการเปรียบเทียบภาษาและวัฒนธรรมของคนในกลุ่มวัฒนธรรมหนึ่งกับภาษาและกลุ่มวัฒนธรรมอื่น แต่ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมหรือข้ามวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านต่างๆ ของบริบท ความคาดหวังทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม และวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

อนึ่ง คาทานอ้างถึงในเบนเน็ตต์²¹ อธิบายว่าหลักพื้นฐานของ “กลวิธีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม” คือ “วัฒนธรรมต่างๆ แตกต่างกันไปตามภาษา รูปแบบพฤติกรรมและค่านิยม เพราะฉะนั้นการใช้วัฒนธรรมของตนเองเพียงวัฒนธรรมเดียวเป็นเกณฑ์สมมติฐานร่วมและตอบได้สหาย่อมไม่ได้ผล เพราะจะเป็นการแปลแบบมีอคติความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง”

²¹ Katan, D. (2008). Translation As Intercultural Communication. In J. Munday (ed.), *The Routledge Companion To Translation Studies*. London: Routledge. pp.74-79. Cited in Bennett, M. J. (1998) *Intercultural communication: a current perspective*, in M.J. Bennett (ed.) *Basic Concepts of Intercultural Communication: Selected readings*, Yarmouth, ME: Intercultural Press Inc., pp.22-73.

2.3.2.2 นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของดักลาส โรบินสัน (Douglas Robinson)²²

“There is a field of study within communication department called intercultural communication (ICC). One might think that translation studies would be an integral part of that field, to that the two fields would be closely linked. Unfortunately, neither is the case. ICC scholars study the problems of communicating across cultural boundaries, both intra-and interlingually—but apparently translation is not seen as a problematic form of cross-cultural communication, perhaps because the professional translator already knows how to get along in foreign cultures.”

(Robinson, 2003:321)

“ภาควิชาการสื่อสารมีแขนงวิชาด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมหรือ Intercultural Communication (ICC) อาจมีผู้เข้าใจว่าศาสตร์การแปลเป็นส่วนหนึ่งของแขนงวิชานี้ หรือคิดว่าเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แต่แท้จริงแล้วไม่ใช่เช่นนั้น นักวิชาการด้าน ICC ศึกษาประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมทั้งภายในภาษาเดียวกันและระหว่างภาษา ขณะที่การแปลไม่จัดเป็นการศึกษาปัญหาของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพราะนักแปลอาชีพรู้วิธีที่จะถ่ายทอดความหมายให้ไปด้วยกันได้กับวัฒนธรรมที่แปลกต่างในภาษาปลายทางต่าง ๆ”

(โรบินสัน, 2003:321)

ทั้งนี้ โรบินสันสรุปว่า

“Translation/interpretation: the ability to mediate between cultures, to explain one to another; mixed loyalties; the pushes and pulls of the source and target cultures.”

(Robinson, 2003:232)

“การแปลและการตีความ: เป็นความสามารถในการเป็นสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม อธิบายความหมายจากวัฒนธรรมหนึ่งไปยังอีกวัฒนธรรมหนึ่ง พร้อมทั้งแปลความหมายให้ตรงตัว บท เป็นการประนีประนอมระหว่างวัฒนธรรมต้นทางและปลายทาง”

(โรบินสัน, 2003:232)

²² Robinson, Douglas. (2003). Becoming a translator : an introduction to the theory and practice of translation. London: Routledge. pp.231-232

2.3.2.3 ทบพวนิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

จากการศึกษานิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การศึกษากลวิธีการแก้ปัญหาการแปลในนวนิยายเรื่อง *อีสต์ วินด์:เวสต์ วินด์* จัดเป็นการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่กระทำโดยผ่านสื่อ (ตัวบท) เนื่องจากเป็นสถานการณ์การสื่อสารระหว่างผู้เขียนซึ่งมีภูมิหลังหรือพื้นเพทางวัฒนธรรมแตกต่างจากนักแปลและผู้อ่านปลายทาง ความสามารถในการแปลและตีความของนักแปลจึงเป็นสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม ช่วยอธิบายความหมาย จากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งอย่างชัดชัด เป็นสื่อความหมาย วัฒนธรรมต้นทางสู่วัฒนธรรมปลายทาง

การแปลหรือการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ดี นักแปลควรวิเคราะห์ตัวบทโดยใช้เกณฑ์สมมติฐานวัฒนธรรมต้นทางและปลายทางมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้การสื่อสารได้ผลมีประสิทธิภาพและไม่มียอคติความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง

2.3.3 ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

จากการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักวิชาการหลายท่านทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่ามีปัจจัยที่นักแปลต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

2.3.3.1 ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของจุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต

1) อคติเชิงชาติพันธุ์และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Ethnocentrism and Intercultural Communication)

“ปัจจัยหลักซึ่งถือเป็นอุปสรรคของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเป็นเรื่องของแนวโน้มที่มนุษย์เรามักคิดว่า วัฒนธรรมของตนเองดีกว่า เหนือกว่าวัฒนธรรมอื่น ซึ่งมีศัพท์เรียกว่า **“ethnocentrism”** และตรงนี้เองที่สร้างอคติทางพุทธิปัญญา (cognitive bias) ในระบบสมองมนุษย์และกระทบต่อกระบวนการตีความในสมองเราได้เมื่อทำการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมอื่นๆ”

(จุฑาพรรษ์ , 2551:47)

ดักกลาส โรบินสัน ได้นิยามความหมายของอคติเชิงชาติพันธุ์ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการแปลวัฒนธรรมของ ICC ไว้ว่า

“Ethnocentrism: the refusal to communicate across cultural boundaries; rejection of the foreign or strange; universalization of one’s own local habits and assumptions (the anti-ideal that ICC was developed to combat)”

(Robinson, 2003:321)

“การเชิดชูวัฒนธรรมของตนว่าเหนือกว่าผู้อื่น: การปฏิเสธที่จะสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ปฏิเสธความเป็นต่างชาติหรือความแตกต่าง มีความคิดว่าพฤติกรรมและความเชื่อในวัฒนธรรมของตนเองคือวัฒนธรรมที่เป็นสากล (เป็นแนวคิดที่ ICC พยายามที่จะต่อต้าน)”

(โรบินสัน, 2003:321)

ขณะที่เดวิด คาทาน²³ กล่าวว่าอคติเชิงชาติพันธุ์คือ ความเชื่อว่ามีมุมมองโลกของวัฒนธรรมหนึ่งเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมอื่นๆ ความเชื่อในความยิ่งใหญ่ของวัฒนธรรมตนมักมาพร้อมกับความรู้สึกเกลียดและประณามวัฒนธรรมอื่นๆ

นอกจากนี้ จูซาฟวร์ธ (2551) ยังกล่าวว่าการสื่อสารกับวัฒนธรรมอื่นๆ ทำให้เกิดการเปิดรับกระแสวัฒนธรรมต่างๆ ในโลก หรือเกิดการรั่วซึมทางวัฒนธรรม (cultural porosity) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การค้นพบแนวคิดใหม่ รูปแบบการใช้ชีวิตใหม่ หรือเครื่องมือใช้สอยต่างๆ ในชีวิตประจำวันใหม่ ที่แพร่จากวัฒนธรรมอื่นๆ เกิดการสังเกตและเลียนแบบและเกิดการเผยแพร่ของวัฒนธรรม และอาจได้รับการยอมรับแพร่หลาย 2) การแพร่ (Diffusion) โดยการยืม (Borrowing) นำรูปแบบและพฤติกรรม ความคิดความเชื่อของวัฒนธรรมอื่นๆ เข้ามาปรับใช้กับชีวิตเดิม และ 3) การเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ ผ่านการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation)²⁴ นอกจากนี้ยังเกิดลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น การกลืนกลายของวัฒนธรรม

²³ Katan, D. (2008). Translation As Intercultural Communication. In J. Munday (ed.), *The Routledge Companion To Translation Studies*. London: Routledge. pp.74-79. Cited in Bennett, M. J. (1998) *Towards Ethnorelativism: A Developmental model of Intercultural Sensitivity*, Maine: Intercultural Press Inc. pp.22-73

หรือ **assimilation**²⁵ ซึ่งการกลืนกลายในที่นี้ หมายถึง การทิ้งเอกลักษณ์ ล้มเลิกวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน และยอมรับวัฒนธรรมใหม่อย่างเต็มตัว ซึ่งอาจใช้เวลาหลายชั่วอายุคน

2) หน้าที่ของภาษา (Functions of Language)

ภาษามีหน้าที่ระบุลักษณะหรือ **"labeling"** หรือตั้งชื่อให้กับ คน สิ่งของ หรือ การกระทำ ซึ่งอาจถูกอ้างถึงในการติดต่อสื่อสารในบริบททางวัฒนธรรมนั้นๆ

2.3.3.2 ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของจูดิธ มาร์ติน และโทมัส นากายามา (Judith Martin and Thomas Nakayama)²⁶

1) อคติเชิงชาติพันธุ์²⁷

บางครั้งเมื่อประสบกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอาจทำให้เกิดความระมัดระวังตัวและกลายเป็นการเชิดชูวัฒนธรรมของตนเองว่าดีกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ (**ethnocentrism**) โดยจิตใต้สำนึก จะทำให้เราคิดว่าสิ่งที่เราเชื่อ คิด ปฏิบัติเป็นวิถีทางเดียว และสิ่งที่เราเรียนรู้เหล่านี้จะล้วนขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้วัฒนธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้จากการรับรู้ ค่านิยม และบริบท แต่ยังรวมถึงมโนทัศน์ด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก เวลาที่เราอยู่ใน สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของตัวเองเราจะรู้สึกคุ้นเคยและสบายใจกับสถานที่ ลักษณะนิสัยและการกระทำของผู้อื่นในระดับหนึ่ง เราจัดความรู้สึกแบบนี้ว่าเป็นการเชิดชูวัฒนธรรมของตนเองที่ฝังแน่นอยู่ในบุคคล

2) ภาษาศาสตร์²⁸

ภาษาศาสตร์ช่วยให้เราเข้าใจบทบาทและความสำคัญของภาษาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เพราะภาษาศาสตร์ช่วยอธิบายว่า ภาษามีความแตกต่างในระดับโครงสร้างพื้นผิว (**surface structure**) และความเหมือนในโครงสร้างเชิงลึกและยังแยกความแตกต่างระหว่างภาษากับความเป็นจริง เช่น สมมติฐานของ ซาพียร์-วอร์ฟ (**Sapir-Whorf**) ที่พัฒนาโดย เอ็ดเวิร์ด ซาพียร์ และเบนจามิน วอร์ฟ

²³ เมตตา (2548) ระบุว่า การติดต่อสื่อสารกับคนในวัฒนธรรมทำให้เกิดการถ่ายเทและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มและระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้นจนเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า "การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ (**acculturation**) และ "การกลืนกลายวัฒนธรรม" (**assimilation**) รวมถึงการสร้างอาณาจักรวัฒนธรรมหนึ่งเหนืออีกวัฒนธรรมหนึ่ง (**cultural imperialism**)

²⁶ Martin, J. N. and Nakayama T. K. (2010). *Intercultural Communication in Context*. New York: Ma-Graw Hill International.

²⁷Ibid., p.5, p.88.

²⁸ Ibid., p.47, p.49.

(Edward Sapir and Benjamin Whorf) โดยการศึกษาปรากฏการณ์การใช้สรรพนาม “you” ในแบบ
ทางการและไม่เป็นทางการ

นอกจากนี้การศึกษาด้านการสื่อสารพบว่าผู้คนเรียนรู้และเข้าใจโลกผ่านเลนส์
กรองแสงที่พวกเขาเลือก ประเมินค่าและจัดระเบียบข้อมูลจากบริบทภายนอกผ่านการรับรู้ (perception)
หรือกลุ่มการรับรู้ที่คนเรามองโลกในแบบต่างๆ ตามกลุ่มวัฒนธรรมของเราเอง ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของชาติ
พันธุ์ อายุ เพศ ฯลฯ ข้อมูลทุกอย่างที่เราจัดเก็บไว้ในสมองจากการเรียนรู้จะส่งผลให้เราตีความข้อมูลนั้นๆ

3) สมมูลภาพ²⁹

ริชาร์ด บริสตัน นักจิตวิทยาผู้ศึกษาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม³⁰ ได้ขยาย
ความกลวิธีในการวิจัยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยระบุว่าสมมูลภาพด้านต่างๆ ที่ควรกำหนด รวมถึงสมมูล
ภาพการแปลและสมมูลภาพทางความคิด เช่น เขาเห็นว่าถ้าฟังการศึกษาระหว่างวัฒนธรรมและการแปล
ตรงตัว (Literal Translation) นั้นยังไม่เพียงพอ หากต้องการให้งานแปลเกิดสมมูลภาพ ควรมีการแปล
ตัวบทที่ศึกษานั้นหลายครั้ง โดยนักแปลหลายคน บทแปลที่ได้จากขั้นตอนการแปลแบบนี้จะมีสมมูลภาพ

4) การต่อต้าน³¹

นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมยังต้องเผชิญกับการต่อต้าน (Resistance)
ซึ่งเป็นคำอุปมาอุปไมยที่ใช้ในการศึกษาวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและการ
สื่อสาร

5) ความไร้ตัวตน³²

เรามักคิดว่านักแปล “ไร้ตัวตน” เพราะพวกเขาทำหน้าที่เพียงถ่ายถอดภาษา
ปลายทาง มีบทบาทเป็นเพียงสื่อกลางแม้ว่าพวกเขาจะเป็นผู้จัดการกับตัวบทต้นฉบับ แท้จริงแล้วการแปล
นั้นเป็นมากกว่าการสับเปลี่ยนทางภาษา แต่ยังรวมถึงการต่อรองทางวัฒนธรรมด้วย

อนึ่ง ปัจจัยที่นักแปลต้องคำนึงถึงเหล่านี้ สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของเวนูตี
(คาทาน, 2004:88) ที่ต่อต้านการไร้ตัวตนของนักแปล โดยเขาเห็นควรให้ผู้รับสารสามารถติดต่อกับ “สิ่งอื่น”

²⁹ Ibid., p.58.

³⁰ ในตัวบทต่อไปนี้ ต้นฉบับใช้คำว่า “cross cultural communication” หรือ “การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม”
แต่หมายถึง “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม” เพื่อให้เข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงขอใช้คำว่า “การสื่อสารระหว่าง
วัฒนธรรม”

³¹ Ibid., p.109.

³² Ibid., p.244.

ที่แตกต่างกันโดยตรง จุดยืนนี้บางส่วนเริ่มขึ้นมาจากวาระทางการเมือง การต่อต้านอำนาจของโลก และอำนาจของอังกฤษ ที่สื่อสารและทำให้เอกลักษณ์ค่านิยมทางวัฒนธรรมเฉพาะกลายเป็นสิ่งทั่วไป

มาร์ตินและนากายามา³³ กล่าวถึงสิ่งที่นักแปลหรือผู้สื่อสารระหว่างวัฒนธรรมควรมีว่า การจะเป็นผู้สื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคลและบริบท สำหรับความสามารถส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น

1) แรงจูงใจ (motivation) ความต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไป ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นโดยยึดหลักความยืดหยุ่น

2) ความรู้ (knowledge) ความสามารถในการมีมุมมองแง่มุมการรับรู้หลากหลายได้แก่

2.1) รู้ว่าตนเองรับรู้การสื่อสารอย่างไร มีจุดอ่อนและจุดแข็งเรื่องใด

2.2) รู้ว่าผู้อื่นในวัฒนธรรมอื่นคิดและมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร

2.3) รู้ด้านภาษา คือรู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาแม่

2.4) มีทัศนคติที่ดีก่อให้เกิดความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เช่น ความอดทนต่อสิ่งที่คลุมเครือ การเห็นอกเห็นใจกัน การไม่ตัดสินอย่างปักใจเชื่อ

2.5) ความอดทนต่อสิ่งที่คลุมเครือ คือความสบายใจกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย เป็นเรื่องยากที่นักแปลจะมีสิ่งนี้ได้ เพราะธรรมชาติของคนเราจะพอใจกับสิ่งที่คาดเอาได้ เพราะสิ่งที่ไม่แน่ใจมักทำให้กระวนกระวาย อึดอัด

2.6) การเห็นอกเห็นใจกัน³⁴ ทักษะการเข้าใจผู้อื่นเป็นเรื่องความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม เราไม่สามารถมองโลกผ่านสายตาผู้อื่นโดยไม่รู้เกี่ยวกับประสบการณ์และชีวิตของเขาได้ ในข้อนี้เบน บรูม (Ben Broome 1991, 1993) ย้ำว่า เพื่อเข้าใจความคิดจิตใจของคนในวัฒนธรรมอื่น จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งและพยายามให้เกิดการแบ่งปันความหมายระหว่างกัน นอกจากนี้การไม่มีอคติระหว่างวัฒนธรรมควรรวมถึงความคิดและความรู้สึก ดังนั้นจึงไม่ใช่เพียงเข้าใจเนื้อหา แต่ยังต้องเข้าใจความรู้สึกของกันและกันด้วย

2.7) การไม่ประเมินค่าผู้อื่นจากกรอบวัฒนธรรมของเราโดยตระหนักว่าเราไม่ควรตัดสินผู้อื่นภายใต้กรอบวัฒนธรรมของเราเป็นที่ตั้ง

³³ Ibid., pp.465-473.

³⁴ Ibid., pp. 470.

2.3.3.3 ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของซูซาน แบสเน็ตต์ (Susan Bassnett) และองเดร เลอเฟอเวร์ (Andre Lefevere) จากหนังสือ *Constructing Cultures: Essays on Literary Translation* (1998)

แบสเน็ตต์และเลอเฟอเวร์เห็นว่า เมื่อวิเคราะห์ต้นฉบับ นักแปลควรให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องอิทธิพลและความสูงส่งของวัฒนธรรมในประเด็นการครอบงำการยอมรับและการต่อต้านวัฒนธรรม เพราะปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเลือกสรรตัวบทมาแปลอย่างยิ่ง อีกทั้งเห็นว่าการเทียบเคียงเป็นวิธีการต่อรองแบ่งเขตแดนระหว่างตัวบทและแก่นความหมายที่ง่ายและชัดเจนที่สุด

“ The most obvious form of negotiation between textual and conceptual grids is that of analogy; it is also the most superficial one, and the one that leads, inevitably, to the obliteration of differences between cultures and the texts they produce..Analogy is the easy way in negotiations between receiving culture, whose prestige is perceived to be so much greater. But it needs not be the only way. The Schleiermacher model of translation takes issue with the automatic standardization analogy produces. In his famous lecture ‘On the Different Ways of Translating’, Friedrich Schleiermacher demands, among other things, that translation from different languages into German should read and sound different: ...”

(Bassnett and Lefevere, 1998: 7-8)

“รูปแบบการต่อรองที่ชัดเจนระหว่างเส้นเขตแดนของตัวบทและแก่นความหมายคือการเทียบเคียง อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ฉาบฉวยและทำลายความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม (ทั้งสอง: ผู้วิจัย) และตัวบทที่สร้างขึ้นอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การเทียบเคียงเป็นวิธีการต่อรองระหว่างวัฒนธรรมที่ง่ายนั้นก็เพราะวิธีนี้ทำให้วัฒนธรรมต้นทางหันเข้าหาวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งเชื่อว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่ามากกว่า อย่างไรก็ตามการเทียบเคียง ก็ไม่ใช่วิธีเดียวในการแก้ปัญหานี้ รูปแบบการแปลของชไลเออร์มาเคอร์มีความเห็นแย้งกับมาตรฐานอัตโนมัติอันเกิดจากวิธีการเทียบเคียง โดยในการบรรยายหัวข้อ “วิธีการต่างๆ ในการแปล” ประเด็นหนึ่งที่ชไลเออร์มาเคอร์เรียกร้องก็คือ การแปลจากภาษาต่างๆ เป็นบทภาษาเยอรมัน ควรจะเป็นงานที่อ่านแล้วรู้สึกถึงความแตกต่าง (รู้ว่าแปลมาจากภาษาอื่นไม่ใช่งานเขียนต้นฉบับภาษาเยอรมัน: ผู้วิจัย)”

(แบสเน็ตต์และเลอเฟอเวร์, 1998: 7-8)

“The shift of emphasis from original to translation is reflected also in discussions on the visibility of the translator. Lawrence Venuti calls for a translator-centered translation, insisting that the translator should inscribe him/herself visibly into the text (Venuti, 1995).”

(Bassnett and Lefevere, 1998: 25)

นอกจากนี้แบสเน็ตต์ (2001: 136) ยังกล่าวไว้ในหนังสือ *The Translation Turn in Cultural Studies* ว่า ผู้ศึกษาด้านวัฒนธรรมและการแปลเห็นความสำคัญในการทำความเข้าใจกระบวนการใช้อำนาจแทรกแซงการผลิตตัวบท นักเขียนไม่ได้เขียนโดยไร้จุดหมาย หากแต่เขียนสิ่งที่อยู่ในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง และในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งงานเขียนนี้จะสะท้อนปัจจัยต่างๆ เช่น เชื้อชาติ เพศ อายุ ชนชั้น และภูมิภาคนารวมทั้งวัจนลีลา รูปแบบที่ผิดธรรมชาติของแต่ละบุคคล ยิ่งกว่านั้นเงื่อนไขทางวัตถุที่ผลิต ขยาย การตลาด และการอ่านตัวบทยังมีบทบาทสำคัญด้วย

แบสเน็ตต์ (2001: 137) ได้ยกคำพูดของเวนุติ (1995) ที่ว่า “ไม่ว่าการแปลจะเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร และอย่างไรจะมีข้อจำกัดในตัวเองไม่มากนักน้อย ทุกขั้นตอนในการแปลตั้งแต่การเลือกตัวบทต่างประเทศจนถึงการนำกลวิธีการแปลมาใช้ในการแก้ไข ตรวจสอบและอ่านงานนั้นถูกแทรกแซงโดยค่านิยมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สิ่งที่ขีดเส้นงานแปลให้จำกัดอยู่ในวงที่กำหนดคือภาษาปลายทางที่มีรูปแบบตามลำดับความสำคัญ

แบสเน็ตต์ (2001: 138) กล่าวด้วยว่าการศึกษากการแปลและการศึกษาวัฒนธรรมนั้นมีมาเป็นเวลานาน ปัจจุบันมีส่วนที่เห็นชัดว่าอาจเป็นสาขาที่ช่วยให้เกิดคำตอบในการร่วมมือระหว่างนักแปลและศาสตร์ทั้งสองได้แก่

- 1) จำเป็นต้องมีการตรวจสอบกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างวัฒนธรรมและกลวิธีที่วัฒนธรรมต่างๆ สร้างรูปแบบตัวบทและนักเขียนของตนเอง
- 2) จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีที่ตัวบทกลายเป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” (cultural capital) ข้ามเขตทางวัฒนธรรมมากขึ้น
- 3) จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในสิ่งที่ เวนุติเรียกว่า ความรุนแรงที่เกิดจากความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองในงานแปล รวมถึงงานวิจัยเรื่องการเมืองในการแปลให้มากขึ้น
- 4) จำเป็นที่จะต้องรวมเอาแหล่งข้อมูลเพื่อขยายการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมระหว่างวัฒนธรรมและนัยยะ (implication) ของการฝึกอบรมในสาขาระหว่างวัฒนธรรมในโลกปัจจุบัน

2.3.3.4 ทบทวนปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของจูดิธ มาร์ติน และโธมัส เคน นากายามา เนื่องจากสามารถยืนยันแนวความคิดของเวนูตีในด้านต่างๆ ได้แก่ อคติเชิงชาติพันธุ์ ภาษาศาสตร์ สมมูลภาพ การต่อต้าน และความไร้ตัวตน

2.3.4 หลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม

2.3.4.1 หลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม ในหนังสือ *ภาษาทัศน์* ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การยืมคำ (Lexical Borrowing) เป็นวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาการแปลประเด็นทางวัฒนธรรม ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาการแปลด้วยวิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศทำได้หลายวิธี ได้แก่ คำยืมทับศัพท์ (Loan Words) คำยืมแบบแปล (Loan Translation Words) การเทียบแบบ (Analogy) ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากหนังสือ *ภาษาทัศน์* ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังมีใจความดังนี้

1) การยืมคำ (Lexical Borrowing)

การยืมคำ (ภาษาทัศน์ , 2544: 60-61) ระบุว่าเกิดขึ้นเมื่อชุมชนใดก็ตามมีการติดต่อกับชุมชนอื่น ได้พบเห็นสิ่งที่แปลกออกไป นับแต่ข้าวของ เครื่องใช้ อาหาร ตลอดจนความคิดที่แตกต่างออกไป เมื่อจะต้องพูดถึงสิ่งของใหม่ๆ หรือความคิดใหม่ๆ ที่ต่างออกไปนั้นก็เกิดความจำเป็นที่จะต้องหาคำมาใช้เพื่อให้สื่อกับผู้ฟังได้ การหาคำใหม่มาใช้นั้นทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น 1) ใช้คำในภาษาที่มีอยู่แล้วและมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายใหม่ 2) สร้างคำขึ้นใหม่ด้วยวิธีการอื่นๆ ที่มีอยู่ในภาษา เช่น ในภาษาไทยใช้การประสมคำให้เป็นคำประสม เช่น ประสมน้ำกับแข็ง เป็นน้ำแข็ง เพื่อสื่อความหมาย 3) ใช้วิธีการสมาส คือ การเอาศัพท์ตั้งแต่ 2 ศัพท์ขึ้นไปมาต่อเป็นศัพท์เดียวกันตามหลักไวยากรณ์ บาลีสันสกฤต เช่น ไทศัพท์ และ 4) การยืมคำภาษาต่างประเทศ วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ง่ายมากที่สุดและมีผลกระทบทางภาษาหลายประการ

1.1) คำยืมทับศัพท์ (Loan Words)

การยืมคำแบบทับศัพท์เป็นวิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศที่ง่ายที่สุด สะดวกและรวดเร็วที่สุด คำยืมแบบทับศัพท์ทั่วไปมักถูกดัดแปลงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยืม เพื่อให้ออกเสียงได้ง่ายเข้า และเป็นการปรับเสียงที่มีลักษณะเป็นแบบแผนชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีการดัดแปลงคำยืมให้เข้ากับระบบไวยากรณ์ของภาษาผู้ยืม นอกจากนี้คำยืมยังได้รับการเปลี่ยนแปลงในด้านความหมายของคำ

ทั้งนี้คำยืมที่เข้ามาในภาษาของผู้ยืมจะได้รับการดัดแปลงทั้งในทางเสียงไวยากรณ์หรือความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้ การดัดแปลงนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้ยืม ถ้าคำภาษาต่างประเทศมีลักษณะทางเสียงใกล้เคียงกับระบบเสียงของภาษาผู้ยืมอาจไม่มีการดัดแปลงมาก ถ้ามีลักษณะทางเสียงต่างจากระบบเสียงของผู้ยืมมาก การดัดแปลงก็จะเห็นได้ชัดเจนและคำที่ถูกยืมเข้ามาก็มักเห็นได้ชัดว่าเป็นคำยืม

1.2) คำยืมแบบแปล (Loan Translation Words)

หนังสือ *ภาษาทัศนศึกษา* (2544: 64-65) ระบุว่าสิ่งที่ชนชาติหนึ่งไม่เคยมีหรือไม่เคยรู้จักหรือการกล่าวถึง ความคิดหรือนามธรรม ซึ่งไม่ใช่ความคิดหรือนามธรรมที่ชนชาตินั้นนึกคิดมาก่อนไม่ใช่เรื่องง่าย การคิดคำขึ้นใหม่โดยใช้วิธีการในภาษาของตนให้ได้ความหมายตรงกันเป็นหนทางที่ดี แต่มักกินเวลาและไม่ทันการ การยืมคำแบบทับศัพท์เข้ามาไม่อาจสื่อความหมายได้สำหรับผู้พูดที่ไม่รู้จักของหรือความคิดเช่นนั้นมาก่อน วิธีหนึ่งซึ่งอาจทำให้ผู้พูดเข้าใจได้ไม่ยากนัก คือการแปลคำที่แทนสิ่งของหรือแทนความคิดชนิดคำต่อคำ เช่น **middle-man** แปลว่า คนกลาง

การยืมแบบแปลมีลักษณะน่าสนใจเพราะอยู่กึ่งกลางระหว่างการยืมแบบทับศัพท์ซึ่งเป็นการนำศัพท์ภาษาต่างประเทศพร้อมความหมายเข้ามาใช้โดยตรงกับการสร้างคำขึ้นใหม่ (**word coinage**) นับเป็นการยืมความหมายแต่ใช้วิธีการสร้างคำขึ้นใหม่โดยให้มีความหมายตรงกับคำในภาษาต่างประเทศ

1.3) การเทียบแบบ (Analogy)

การเทียบแบบ ในหนังสือ *ภาษาทัศนศึกษา* (2544: 119) อธิบายว่า เป็นกระบวนการอีกกระบวนการหนึ่งซึ่งมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาก็คือ การเทียบแบบ คำว่า "เทียบแบบ" บอกให้ทราบว่าจะต้องมีแบบทางภาษาอยู่และมีการเปลี่ยนแปลงตามแบบนั้น ในเรื่องของบริบทในการสื่อสารนั้น เราอาจพูดถึงบริบทวัฒนธรรม (**context of culture**) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในการสื่อสาร ผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมต่างกันมีการให้ค่าแก่สิ่งต่างๆ หรือจำแนกสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน ภาษา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งก็อยู่ในข่ายเดียวกัน

บริบทการสื่อสารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ บริบทเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สื่อและผู้รับ ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจะต้องตระหนักว่า "ผู้รับ" ซึ่งเป็นเป้าหมายในการสื่อสารของเขาเป็นใคร มีประสบการณ์อะไรมาบ้าง มีความรู้หรือความเชื่อดั้งเดิมในเรื่องต่างๆ อย่างไร ประสบการณ์เหล่านี้แตกต่างจากเขาหรือไม่อย่างไร เขาจึงสามารถสื่อสารได้อย่างประสบความสำเร็จ การสื่อสารกับ

เด็กเล็กก็ต้องเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กจึงจะช่วยสื่อสารให้เด็กเข้าใจได้ มิใช่ใช้ประสบการณ์ของผู้ใหญ่ เป็นต้น

2.3.4.2 ทบทวนหลักการพื้นฐานการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าหลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม จากหนังสือ *ภาษาทัศน* (2544: 64-65) เหมาะที่นำมาช่วยอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลในบทที่ 4 ได้ เนื่องจากพบว่าทั้งสำนวนที่ 1 และ 2 มีการยืมคำภาษาต่างประเทศ ทั้งคำและวลีภาษาจีนและอเมริกันมาใช้แก้ไขปัญหการแปลปรากฏอยู่ตลอดทั้งเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับ คำยืมทับศัพท์ (Loan Words) คำยืมแบบแปล (Loan Translation Words) การเทียบแบบ (Analogy) จึงน่าจะนำมาใช้วิเคราะห์การแก้ไขปัญหการแปลในกรณีศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 ทฤษฎีและกลวิธีการแปลหลักที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis in Translation) ของ คริสตีอาเน นอร์ด (Christiane Nord)

การแปลงานมักเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างจากการเขียนตัวบทต้นทางแม้บทแปลจะคงวิธีการสื่อสาร (medium) เหมือนเดิม แต่องค์ประกอบด้านเวลา (time) และสถานที่ในการสื่อสาร (place) ได้แบ่งแยกผู้ส่งสารต้นทาง (ST Sender) ผู้รับสารต้นทาง (ST receiver) และผู้รับสารปลายทาง (TT receiver) ออกจากกัน อีกทั้งนักแปลยังสามารถ นำตัวบทต้นทางออกจากสถานการณ์ต้นทาง (original situation) มาสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ (ภาษาปลายทาง) โดยเปลี่ยนหน้าที่ของตัวบทปลายทาง ซึ่งหากจะตรวจสอบว่าตัวบทภาษาปลายทาง แปลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ในวัฒนธรรมปลายทางแล้วหรือไม่ นักแปลจะต้องพิจารณาปัจจัยและองค์ประกอบของสถานการณ์ต้นทาง³⁵ ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ดระบุว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทต้นทางและปลายทางขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ (Intertextual coherence = fidelity) กล่าวคือ องค์ประกอบต่างๆ ของตัวบทจะกำหนดหน้าที่ของตัวบท ถ้าวัตถุประสงค์ของบทแปลเปลี่ยนไปจากต้นฉบับ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทต้นทางและปลายทางก็จะเปลี่ยนไป เพราะบทแปลที่สร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจะมีองค์ประกอบที่เป็นอิสระจากต้นฉบับเดิม เพื่อให้บทแปลนั้นบรรลุหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของตัวบทปลายทางที่กำหนดขึ้นใหม่ และในการแปลตัวบทใดๆ จะมีองค์ประกอบอย่างน้อยหนึ่งประการที่ทำให้บทแปลแตกต่างไปจากต้นฉบับ นั่นคือ “ผู้รับสาร” (receiver) เพราะผู้รับสารต้นทางและปลายทางมีภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน อีกทั้งผู้รับสารยังตีความตัวบทตามสถานการณ์ของตนเอง (coherent with his situation) ด้วย³⁶

ทั้งนี้ อาจสรุปได้ว่าการแปลคือการผลิตตัวบทภาษาปลายทางที่คงหน้าที่ความสัมพันธ์กับตัวบทต้นทางเดิม ซึ่งเป็นตัวกำหนดเจตนาและหน้าที่ของตัวบทภาษาปลายทาง (วัตถุประสงค์การแปล) ทำให้บทแปลสามารถข้ามผ่านข้อจำกัดทางภาษาและวัฒนธรรมจนเกิดกระบวนการสื่อสารขึ้น ดังนั้น การแปลจึงขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การแปลของตัวบทปลายทางและตัวบทต้นทาง³⁷

นอกจากนี้นักแปลยังต้องคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทต้นทางและปลายทางเพื่อนำมากำหนดเกณฑ์การตัดสินใจว่าองค์ประกอบตัวบทใดควร “เก็บรักษา” (preserved) และองค์ประกอบใด “ควรได้รับการดัดแปลง” (adjusted) ให้เข้ากับสถานการณ์ปลายทาง ทั้งนี้ทำได้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและภายในตัวบท เพื่อทราบหน้าที่ทางวัฒนธรรม

³⁵ Nord, Christiane. 2005. *Text-Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. Amsterdam: Rodopi. p.8.

³⁶ Ibid., pp.25-27.

³⁷ Ibid., p.32.

(function-in-culture) ของตัวบทต้นทาง และนำมาเปรียบเทียบกับหน้าที่ทางวัฒนธรรมของตัวบทปลายทาง โดยการระบุและแยกแยะองค์ประกอบของตัวบทต้นทางที่ควรเก็บรักษาหรือควรได้รับการดัดแปลงในบทแปล³⁸

นอร์คกล่าวไว้ว่า ก่อนที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท นักแปลควรจะทราบก่อนว่าตัวบทนั้น เป็นตัวบทประเภทใด หากเป็นงานเขียนประเภทวรรณกรรม (literary genre) แล้วจะมีความโดดเด่นที่ลักษณะของหัวข้อเรื่อง (subject matter) หรือเนื้อหา (content) ความยาวของเรื่อง (extension) หรือลักษณะวัจนลีลาบางประการ (stylistic properties) รวมทั้งพบว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ส่วนบุคคลไม่ใช่งานลอกเลียนแบบ³⁹

นอกเหนือจากการวิเคราะห์บริบทเรื่องสถานที่ เวลา และวัฒนธรรม นักแปลยังต้องอาศัยรูปแบบการสื่อสาร 4 รูปแบบของบ็อลเลอร์และจาคอบสัน อันได้แก่ 1) หน้าที่ในการอ้างอิง (referential function) 2) หน้าที่ในการแสดงออก (expressive or emotive function) 3) หน้าที่ในการปฏิบัติ (operative also appellative, conative, persuasive or vocative function) และ 4) หน้าที่ในการสื่อสารให้ต่อเนื่องยาวนาน (phatic function) ด้วย เนื่องจากรูปแบบการสื่อสารข้างต้นทำให้เกิด “โลก” ในตัวบท การศึกษารูปแบบการสื่อสารนี้จึงสามารถให้คำตอบเกี่ยวกับองค์ประกอบทางสถานการณ์ (situational factors) เพื่อใช้วิเคราะห์องค์ประกอบตัวบท เปรียบเทียบการแปลข้อเรื่อง และตัวบทระหว่างวัฒนธรรม รวมทั้งองค์ประกอบของตัวบทด้วย เมื่อทราบประเภทของตัวบทแล้ว จึงค่อยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบทต่อไป⁴⁰

การวิเคราะห์ตัวบทนักแปลจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบทเพื่อหาว่าหน้าที่ของตัวบทต้องการให้เกิดผลอย่างไรต่อผู้รับสาร โดยการตั้งคำถามว่า ใคร เจตนาของผู้ส่งสารคือ ใครเป็นผู้รับสาร ใช้วิธีการอะไรในการสื่อสาร สถานที่ของการสื่อสาร เวลาของการสื่อสาร ทั้งที่เวลาที่ผลิตตัวบทและเวลาที่ได้รับสาร รวมถึง สาเหตุหรือแรงจูงใจในการสื่อสาร ขณะเดียวกันก็สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน เพื่อทราบข้อมูลหรือเนื้อหาที่ตัวบทนำเสนอ โดยศึกษาว่าตัวบทต้นฉบับมีสิ่งใดไว้ในฐานที่เข้าใจ วัจนภาษาปัจจัยแวดล้อม การใช้คำศัพท์ โครงสร้างวากยสัมพันธ์ รวมถึงลักษณะเนื้อหาหน่วยเสียอย่างไร⁴¹

ทั้งนี้ นอร์คอธิบายว่า องค์ประกอบภายนอกวิเคราะห์ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้เขียนหรือผู้ส่งสารตัวบทว่าเป็นใคร เจตนาของผู้ส่งสารมีเพื่ออะไร ใครคือกลุ่มที่ตัวบทต้องการสื่อสารโดยตรง วิธีการสื่อสารที่ตัวบทสื่อถึงผู้รับสาร สถานที่และเวลาที่ผลิตและรับตัวบท แรงจูงใจที่ทำให้เกิดการสื่อสาร

³⁸ Ibid., p.24.

³⁹ Ibid., p. 22.

⁴⁰ Ibid., p. 47.

⁴¹ Ibid., p. 41.

เมื่อประมวลข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามองค์ประกอบภายนอกเหล่านี้รวมกันจะทราบว่า ตัวบทมีหน้าที่จะอะไร

ขณะที่องค์ประกอบภายในวิเคราะห์ได้จากการศึกษาว่าอะไรคือ ประเด็นหัวข้อเรื่อง ที่ตัวบทนำเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาที่นำเสนอในตัวบทคืออะไร ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจอย่างไรบ้าง องค์ประกอบหรือโครงสร้างตัวบทเป็นแบบไหน องค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวกับภาษา หรืออวัจนภาษามีลักษณะเช่นไร ในคำไหนบ้าง และโครงสร้างไวยากรณ์ พบการใช้รูปแบบประโยคแบบไหนบ้างในตัวบท ลักษณะเหนือหน่วยเสียงเป็นเช่นไร

1) องค์ประกอบภายนอกตัวบท (Extratextual Factors)

1.1) ผู้ส่งสาร (Sender)

นักแปลสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสารได้จากตัวบ่งชี้ที่มีอยู่ในบริบท อาทิ สำนักพิมพ์ คำโปรยด้านหลังปก คำนำหรือบทส่งท้าย เชิงอรรถ ฯลฯ นอกจากนี้ ชื่อผู้เขียนอาจให้ข้อมูลอื่นๆ ที่อาจเป็นความรู้พื้นฐานทั่วไปของผู้รับสารหรือนักแปล หรือเป็นความรู้ที่สามารถค้นหาได้หากต้องการ โดยมากแล้วชื่อของนักเขียนจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของวรรณกรรม เจตนาของผู้เขียน หัวข้อเรื่องที่คุณเขียนขึ้นชอบ กลุ่มผู้อ่าน สถานะ ฯลฯ หรืออาจสืบหาได้จากองค์ประกอบอื่นๆ ในสถานการณ์การสื่อสารอาจเป็นข้อมูลที่เห็นได้ชัดหรือซ่อนเร้นอยู่ในตัวบทซึ่งแสดงนัยให้ทราบถึงข้อมูลที่กล่าวถึง เช่น หากผู้วิเคราะห์ตัวบททราบเกี่ยวกับองค์ประกอบวิธีการสื่อสาร ระยะเวลา และหน้าที่ของตัวบท ก็จะเดาได้ว่าผู้ส่งสารน่าจะเป็นใคร ขณะเดียวกันสถานที่ที่ตีพิมพ์ก็ช่วยบอกให้ทราบถึงภูมิลำเนาของนักเขียนได้

คำถามต่อไปนี้จะช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

- 1) ผู้ส่งสารคือใคร
- 2) ผู้ส่งสารเป็นคนเดียวกับผู้ผลิตตัวบท (text producer) หรือไม่
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ส่งสาร (เช่น อายุ ภูมิลำเนา สถานะทางสังคม การศึกษา สถานภาพ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง เป็นต้น)
- 4) ตัวบ่งชี้บุคลิกลักษณะของผู้ส่งสารอาจอ้างอิงจากองค์ประกอบทางสถานการณ์ (situational factors) ได้แก่ วิธีการส่งสาร สถานที่ เวลาและแรงจูงใจในการสื่อสาร รวมถึงหน้าที่ของตัวบท
- 5) สามารถสรุปสาระสำคัญของข้อมูลและตัวบ่งชี้เกี่ยวกับผู้ส่งสารทั้งในแง่ขององค์ประกอบภายนอกตัวบทอื่นๆ เช่น เจตนา ผู้รับสาร วิธีการส่งสาร สถานที่ เวลา และโอกาสในการสื่อสาร หน้าที่ของตัวบทรวมถึงลักษณะองค์ประกอบภายในตัวบท

1.2) เจตนาของผู้ส่งสาร (Sender's intention)

นักแปลจำเป็นต้องพิจารณาเจตนาของผู้เขียน โดยคำนึงถึงความคาดหวังของผู้อ่าน หรือผู้รับสาร หากไม่มีข้อมูลองค์ประกอบภายนอกนักแปลจะต้องวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้รับสาร ต้นทาง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้รับสารปลายทาง ซึ่งการจะแน่ใจว่ามิติของเจตนาคืออะไร นักแปลต้อง รู้ก่อนว่าผู้ส่งสารเจตนาให้ตัวบทมีหน้าที่อะไร และต้องการส่งผลกระทบต่ออะไรให้กับผู้รับสาร

เจตนาของผู้ส่งสารมีความสำคัญต่อนักแปล เพราะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างตัวบท ตามเนื้อหา (หัวข้อเรื่อง การเลือกรายละเอียดที่จะอ้างถึง) รวมถึงรูปแบบ (เช่น ลักษณะโครงสร้าง ลักษณะสำนวนโวหาร การอ้างอิงคำพูด และการใช้องค์ประกอบทางอวัจนภาษา ฯลฯ) นอกจากนี้เจตนาของผู้ส่งสารยังสัมพันธ์กับหลักการแปลให้สอดคล้องกับตัวบท เพราะแม้หน้าที่ของตัวบทในภาษาปลายทาง จะเปลี่ยนไป แต่นักแปลต้องไม่แปลตัวบทให้ผิดไปจากเจตนาของผู้ส่งสาร⁴²

ในการสื่อสารทั่วไปสามารถแบ่งเจตนาในการสื่อสารออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ผู้ส่งสารต้องการบอกให้ผู้รับสารทราบเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (referential intention)
2. ผู้ส่งสารตั้งใจจะแสดงความรู้สึก หรือทัศนคติเกี่ยวกับบางสิ่ง (expressive intention)
3. ผู้ส่งสารตั้งใจจะชักจูงโน้มน้าวให้ผู้รับสารรับความคิดเห็นหรือทำอะไรบางอย่าง (appellative intention) และ
4. ผู้ส่งสารเพียงต้องการที่จะสานสัมพันธ์ ทำให้บทสนทนากับผู้รับสารต่อเนื่อง (phatic intention) ทั้งนี้ตัวบทเดียวอาจมีเจตนาได้มากกว่าหนึ่งข้อ

การจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับเจตนาของผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตตัวบทจะต้องวิเคราะห์จาก ลักษณะภายในตัวบท อย่างไรก็ตามการศึกษาองค์ประกอบภายนอกตัวบทอาจช่วยให้ทราบว่าผู้ส่งสาร ต้องการถ่ายทอดสิ่งใดเช่นกัน เจตนาของผู้ส่งสารมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรม (literary text) เพราะการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมหรือตัวบทที่มีการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลจะไม่มี ขนบเชื่อมโยงระหว่างชนิดของงานเขียน (genre) กับเจตนา นักแปลจึงอาจต้องศึกษาภูมิหลัง ประวัติ เหตุการณ์สำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อผู้เขียน รวมทั้งพิจารณาถึงประเภทของวรรณกรรม (literary classification) เช่น ตัวบทเป็นนวนิยายโรแมนติก หรือมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสังคมการเมือง บางครั้งผู้ส่งสาร อาจบอกเจตนาไว้ในคำอธิบายการสื่อสาร (Metacommunicative explanation) เช่น ในคำนำ

⁴² Ibid., pp. 53-54.

1.3) ผู้รับสาร (Audience)

ตัวบทที่สร้างขึ้นมาเพื่อผู้รับสารปลายทางนั้น อยู่ในสถานการณ์ที่ต่างกับสถานการณ์ของผู้รับสารต้นทาง การปรับองค์ประกอบตัวบทจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้รับสารปลายทางเป็นสมาชิกของกลุ่มวัฒนธรรมอื่นและมาจากชุมชนที่ใช้ภาษาอื่น ดังนั้นบทแปลที่สื่อถึงผู้รับสารปลายทางจึงไม่อาจ “เหมือนกัน” กับตัวบทต้นฉบับ⁴³

การวิเคราะห์ผู้รับสารนั้นเริ่มจากการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและตัวบทแปล เมื่อระบุได้แล้วว่าผู้รับสารปลายทางที่ต้องการสื่อสารถึงคือใคร นักแปลจึงค่อยตรวจสอบว่ามีรายละเอียดต่างจากผู้รับสารต้นทางหรือไม่อย่างไร เช่น อายุ เพศ การศึกษา ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ภูมิลาเนา สถานะทางสังคม บทบาท ที่ผู้ส่งสารนำเสนอไว้

นอกจากนี้นักแปลยังต้องวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับสารต้นทางและความสัมพันธ์ที่ผู้รับสารต้นทางมีต่อต้นฉบับ รวมถึงลักษณะของผู้รับสารปลายทาง ความคาดหวัง ความรู้และบทบาทในการสื่อสาร ซึ่งส่งอิทธิพลต่อวัจนลีลาของตัวบทปลายทาง⁴⁴

1.4) วิธีการส่งสาร (Medium/channel)

สื่อหรือช่องทางการสื่อสารหมายถึง พาหนะที่ใช้ในการสื่อความตัวบทแก่ผู้อ่านเป็นตัวบ่งชี้ว่านักแปลควรนำเสนอข้อมูลให้กระจ่าง เป็นระเบียบ ควรเลือกใช้ประโยค รูปแบบตัวเชื่อมประโยค และการใช้องค์ประกอบทางอวัจนภาษาประเภทใด นอกจากนี้วิธีการส่งสารยังบ่งชี้ถึงปริมาณและลักษณะของผู้รับสาร เนื่องจากสื่อที่ใช้มีรูปแบบมากมายหลากหลายจากวัฒนธรรมหนึ่งสู่วัฒนธรรมหนึ่ง และจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง การเลือกใช้สื่อเฉพาะอย่าง จึงอาจบอกรับทราบเวลาและสถานที่ที่ผลิตตัวบท การเลือกใช้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเฉพาะจะบอกรับให้ผู้รับสารคาดเดาเจตนาของตัวบทได้ว่ามีหน้าที่สื่อเจตนาใด ถือเป็นกฎโดยทั่วไปว่า วิธีการส่งสารจะเป็นตัวบ่งชี้ความคาดหวังของผู้รับสาร ซึ่งก็คือหน้าที่ของตัวบทนั่นเอง⁴⁵ ในบางกรณีการตัดสินใจเลือกใช้สื่อแบบใดจะตัดสินจากประเพณี (convention) เพราะในทุกวัฒนธรรม การสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งจะมีวิธีการส่งสารที่นิยม⁴⁶

ทั้งนี้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการส่งสาร นักแปลควรตั้งคำถามดังนี้

- 1) ตัวบทเป็นภาษาพูดหรือเป็นภาษาเขียน และใช้สื่อใดในการถ่ายทอด

⁴³ Ibid., p. 58.

⁴⁴ Ibid., p. 59.

⁴⁵ Ibid., p. 64.

⁴⁶ Ibid., p. 66.

- 2) ผู้ส่งสารใช้สื่อใดในการนำเสนอตัวบทให้กับผู้รับสารปลายทางและมีข้อมูลองค์ประกอบภายนอกอะไรบ้างในสื่อที่นำเสนอนี้
- 3) สื่อที่ใช้มีสิ่งบ่งชี้อะไรบ้างที่ทำให้อนุมานถึงองค์ประกอบทางสถานการณ์อื่นๆ (ผู้ส่งสารเจตนา แรงจูงใจ และหน้าที่)
- 4) สามารถสรุปอะไรได้บ้างจากข้อมูลและตัวบ่งชี้ที่ได้จากสื่อ
 - (ก) มิติขององค์ประกอบภายนอกอื่นๆ ได้แก่ ผู้รับสารรวมทั้งความคาดหวัง แรงจูงใจ และหน้าที่
 - (ข) รูปแบบองค์ประกอบภายใน

1.5) สถานที่ของการสื่อสาร (Place of Communication)

สถานที่ของการสื่อสารไม่เพียงสื่อถึงสถานที่ที่ผลิตตัวบท เช่น บอกรตำแหน่งของเมืองที่ผู้ส่งสารและผู้ผลิตผลิตตัวบท แต่ยังบอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของสื่อบางชนิดต่อสถานที่ที่รับสาร ยิ่งกว่านั้นนักแปลอาจต้องทราบว่าตัวบทมีแหล่งกำเนิดในรัฐหรือประเทศใด เพื่อตีความองค์ประกอบของภาษาถิ่นได้อย่างถูกต้อง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ผลิตตัวบท ยังบ่งถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมของผู้ส่งสาร และ/หรือผู้รับสาร วิธีการส่งสาร แรงจูงใจและลักษณะภายในตัวบท

ทั้งนี้ นักแปลสามารถพบข้อมูลสถานที่ของการสื่อสารได้ในบริบทแวดล้อม ซึ่งอยู่ในรูปของสถานที่ที่ตีพิมพ์ ชื่อสำนักพิมพ์ รายละเอียดการตีพิมพ์ครั้งที่ 1 หรือ พาดหัวหนังสือพิมพ์ หรือ บทวิจารณ์วรรณกรรม (secondary literature) ในบางครั้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ก็เป็นสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นหลังความรู้ของผู้อ่าน⁴⁷ ส่วนตัวบ่งชี้อื่นๆ อาจพบได้จากข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสาร (เช่น ใช้ชีวิต หรือทำงานอยู่ที่ใด) ผู้รับสารที่ต้องการสื่อถึง (ข้อมูลเฉพาะทางวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ผู้รับสารน่าจะเคยรับทราบมาก่อน) วิธีการส่งสาร (เช่น สื่อที่ใช้เป็นสื่อที่มุ่งสื่อสารเฉพาะวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งหรือไม่) หรือแรงจูงใจ (เป็นแรงจูงใจจากวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมโดยเฉพาะหรือไม่)⁴⁸

1.6) เวลาของการสื่อสาร (Time of communication)

ช่วงเวลาที่เกิดตัวบทครั้งแรกสุดเป็นตัวบ่งบอกสำคัญถึงช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ของพัฒนาการทางภาษาที่นำเสนอตัวบท การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่การใช้ภาษา (จากมุมมองของผู้ส่งสาร) แต่รวมถึงความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ของหน่วยภาษา (จากมุมมองของผู้รับสาร) ซึ่งแปรผันไปตามยุคสมัย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางภาษามักเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม

⁴⁷ Ibid., pp. 67-68.

⁴⁸ Ibid., p. 69.

มิติของเวลาไม่ได้เป็นเข็มทิศบ่งเวลาที่ผลิตและรับตัวบทเท่านั้น แต่รวมถึงการผลิต
บทแปลและรับบทแปล สถานการณ์การสื่อสารต้นฉบับและสถานการณ์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
ถูกตัดสินด้วยบริบทในห้วงเวลานั้น⁴⁹

นอกจากนี้ในบางครั้งข้อมูลจากมิติเวลาสามารถอ้างอิงได้จากวันเวลาที่ตีพิมพ์
หรือสิ่งบอกใบ้อื่นๆ ที่อยู่ในบริบทแวดล้อม แม้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะไม่น่าเชื่อถือเสมอไป เนื่องจากตัวบท
มักจะใช้เวลาตีพิมพ์ในอีกหลายปีต่อมาหลังจากนักเขียนสร้างงานขึ้นมา⁵⁰

1.7) แรงจูงใจของการสื่อสาร (Motive of communication)

มิติด้านแรงจูงใจไม่เพียงบอกเหตุผลที่ทำให้เกิดตัวบท แต่ยังบอกถึงโอกาสที่ทำให้
เกิดการเขียนขึ้นนั้น แรงจูงใจหรือการแบ่งประเภทของแรงจูงใจเชื่อมโยงกับประเภทของตัวบทหรือสื่อที่ใช้
อย่างเป็นแบบแผน เช่น ในบางโอกาส อาทิ มรณกรรมของญาติ การย้ายไปอยู่ต่างประเทศ การเขียน
บัตรเชิญรับประทานอาหารเย็นจำเป็นจะต้องใช้ตัวบทตามแบบแผนแบบใดแบบหนึ่ง และ/หรือใช้
สื่อเฉพาะทางในการถ่ายทอดสาร นอกจากนี้แรงจูงใจอาจบอกให้ทราบถึงลักษณะของตัวบทล่วงหน้า
เช่น สัญลักษณ์ทางอวัจนภาษาหรือรูปแบบการเขียน ซึ่งนำไปสู่ความคาดหวังของผู้รับสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
ประเภทของตัวบท ลักษณะภายในตัวบทต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวบ่งถึงแรงจูงใจในการสื่อสาร ได้แก่
เนื้อหา (แรงจูงใจเท่าที่ตัวบทกล่าวถึงไว้อย่างเปิดเผย) คำศัพท์ และโครงสร้างประโยค (เช่น ศัพท์ที่ใช้ใน
คำกล่าวไว้อาลัย) และองค์ประกอบทางอวัจนภาษา (เช่น กรอบสีดำล้อมรอบประกาศมรณกรรม)

ขณะที่มิติของเวลาเป็นส่วนหนึ่งในสถานการณ์การสื่อสาร มิติของแรงจูงใจก็เกี่ยวข้องกับ
กับสถานการณ์การสื่อสารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภายนอก หรือก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น
และบางครั้งผู้ส่งสารจะกล่าวถึงแรงจูงใจไว้ในตัวบทหรือบริบทแวดล้อม เช่น ระบุไว้ในชื่อเรื่อง
แต่ในสถานการณ์การสื่อสาร แรงจูงใจจะเป็นเพียงเหตุผลรองที่ผู้เขียนใช้ผูกโยงกับหัวข้อเรื่องเท่านั้น
อนึ่งมิติด้านแรงจูงใจมีความน่าสนใจไม่แพ้เวลาในการสื่อสาร เพราะนักแปลต้องแยกความแตกต่าง
ระหว่างแรงจูงใจในการผลิตตัวบทต้นทางกับแรงจูงใจในการผลิตตัวบทปลายทาง และหาว่าความแตกต่าง
ข้างต้นส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจถ่ายทอดความหมายหรือไม่ อย่างไร⁵¹

ทั้งนี้สามารถพบแรงจูงใจในการผลิตตัวบทต้นทางได้ใน "บริบทแวดล้อม" ของผู้ส่งสาร
หรือผู้ผลิตตัวบท ขณะที่แรงจูงใจของตัวบทปลายทางจะอ้างอิงได้จากข้อมูลจากสถานการณ์การแปล
เช่น ข้อมูลจากผู้ว่าจ้างและคำสั่งจ้างงานแปล จึงสรุปได้ว่าตัวบ่งชี้แรงจูงใจหรือประเภทของแรงจูงใจ
อาจหาได้จากองค์ประกอบทางสถานการณ์บางประการ (situational factors) เช่น วิธีการส่งสาร

⁴⁹ Ibid., p. 72.

⁵⁰ Ibid., p. 73.

⁵¹ Ibid., p. 76.

(medium) อาทิ หน้าการเมืองของหนังสือพิมพ์ สถานที่และเวลาของการสื่อสาร (place and time) ซึ่งการเชื่อมโยงกับภูมิความรู้ทั่วไปของผู้รับสารและหน้าที่ของตัวบท (text function)

ทั้งนี้ การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการสื่อสาร นักแปลควรตั้งคำถามดังนี้

- 1) เหตุใดจึงต้องเขียนตัวบทหรือมีการถ่ายทอดตัวบทด้วย เราสามารถพบข้อมูลแรงจูงใจในการสื่อสารในบริบทแวดล้อมบ้างหรือไม่ ผู้รับสารต้นทางคาดหวังที่จะคุ้นเคยกับแรงจูงใจนี้หรือไม่
- 2) ตัวบทเขียนขึ้นเพื่อโอกาสพิเศษอะไรหรือไม่ ผู้เขียนตั้งใจให้ตัวบทได้รับการเผยแพร่ อ่านหรือบอกเล่ามากกว่า 1 ครั้ง หรือเป็นประจำ
- 3) ตัวบ่งชี้ที่เป็นแรงจูงใจในการสื่อสารอาจหาได้จากมิติภายนอกตัวบท (ผู้ส่งสาร เจตนา ผู้รับสาร สื่อ สถานที่ เวลา หน้าที่ตัวบท) ใช่หรือไม่
- 4) สามารถสรุปอะไรได้จากข้อมูลและตัวบ่งชี้ที่ได้จากแรงจูงใจในการสื่อสารบ้าง
- 5) จะเกิดปัญหาอะไรขึ้นหากแรงจูงใจของการผลิตตัวบทต้นทางแตกต่างจากแรงจูงใจในการผลิตตัวบทปลายทาง

1.8) หน้าที่ของตัวบท (Text function)

หน้าที่ของตัวบทคือ หน้าที่ในการสื่อสาร หน้าที่นี้มาจากลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบภายนอกตัวบท อาทิ บทบาทของผู้ส่งสาร/ผู้รับสาร เจตนา ผู้รับสาร/ความคาดหวังของผู้รับสาร วิธีการส่งสาร สถานที่ เวลา และแรงจูงใจ ทั้งนี้หน้าที่ตัวบทบางอย่างเกิดขึ้นบ่อยจนส่งผลให้เกิดรูปแบบประเพณีนิยม (conventional forms) และหน้าที่ของตัวบทชนิดต่างๆ ขณะที่หน้าที่ของตัวบทเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสื่อสาร (situational aspect of communication) ประเภทของตัวบทจะพิจารณาได้จากโครงสร้างของตัวบทว่ามีหน้าที่อะไร ทั้งสองสิ่งแม้ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน แต่ไม่อาจวิเคราะห์แยกกันได้

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบหน้าที่ตัวบทในส่วนของตัวบทวรรณกรรมนั้น องค์ประกอบทางสถานการณ์ (สถานที่ เวลา แรงจูงใจ) อาจไม่ใช่สิ่งสำคัญในการสื่อสารงานวรรณกรรมภายในวัฒนธรรม หากแต่มีบทบาทสำคัญในการแปลงานวรรณกรรม เพราะองค์ประกอบเหล่านี้สื่อลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมหนึ่งๆ ทั้งในสถานการณ์ต้นทางและปลายทาง ถ้าวัฒนธรรมปลายทางกำหนดให้บทแปลไม่เพียงต้องทำหน้าที่ของตัวบทปลายทาง แต่ยังต้องคงความซื่อสัตย์ต่อผู้ส่งสารต้นทาง รวมถึงเจตนาของผู้ส่งสารต้นทาง นักแปลจะต้องวิเคราะห์หน้าที่ของตัวบทต้นทางจึงจะตัดสินใจว่าบทแปลควรทำหน้าที่ใดจึงจะเหมาะสม⁵²

การแปลตัวบทภาษาปลายทางอาจทำให้เกิดบทแปลได้ 2 ประเภทคือ ก) เอกสารของการสื่อสารในอดีต ซึ่งผู้ส่งสารในวัฒนธรรมภาษาต้นทางได้ให้ข้อมูลแก่ผู้รับสารในวัฒนธรรมภาษา

⁵² Ibid., pp. 78-80.

ต้นทางผ่านตัวบทต้นทาง หรือ ข) เครื่องมือการสื่อสารใหม่ในวัฒนธรรมภาษาปลายทางที่แปลมาจากตัวบทต้นทาง ด้วยเหตุนี้ นอร์ดีจึงแบ่งการแปลออกเป็น การแปลเอกสาร (documentary translation) และการแปลเพื่อใช้งาน (instrumental translation)⁵³ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.8.1) การแปลเอกสาร (documentary translation)

การแปลเอกสารได้แก่ การแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation) การแปลแบบตรงตัว (literary translation) การแปลเชิงปรัชญา (philological translation) และการแปลที่รักษากลิ่นอายของวัฒนธรรมต้นทาง (exotizing translation) มีหน้าที่เป็นเอกสารการสื่อสารในวัฒนธรรมภาษาต้นทางระหว่างผู้เขียนและผู้รับสารต้นทาง ในการแปลเอกสารนี้ตัวบทต้นทางบางส่วนหรือทั้งหมด จะถูกทำขึ้นใหม่เพื่อสื่อสารถึงผู้รับสารปลายทางที่ต้องการ “เสพ” สถานการณ์การสื่อสารที่ตนไม่ได้มีส่วนร่วมด้วย

1.8.2) การแปลเพื่อใช้งาน (instrumental translation)

ขณะที่การแปลเพื่อใช้งานเป็นบทแปลที่สื่อความโดยตรงจากผู้เขียนต้นทางไปยังผู้รับสารปลายทางอาจมีหน้าที่เดียวกัน หรือคล้ายกัน หรือเทียบเคียงได้กับหน้าที่ของตัวบทต้นทาง⁵⁴ เป็นการแปลที่มีอิสระในการถ่ายทอดสารในกระบวนการสื่อสารปลายทาง (an independent message-transmitting instrument) สื่อความโดยตรงจากผู้เขียนต้นทางไปยังผู้รับสารปลายทาง ทำหน้าที่ในฐานะเครื่องมือในการส่งข้อความอย่างอิสระในการสื่อสารใหม่ในวัฒนธรรมปลายทาง มีเจตนาให้บรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม ซึ่งการแปลเพื่อใช้งานนี้แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1) “การแปลที่มีสมมูลภาพด้านหน้าที่” (equi-functional translation) คือการแปลให้ตัวบทภาษาปลายทางบรรลุหน้าที่ของตัวบทต้นทางเดิม

2) “การแปลแบบแปรหน้าที่” (heterofunctional translation) การแปลที่ ตัวบทภาษาปลายทางไม่ได้คงหน้าที่ของตัวบทต้นทางเพราะนักแปลอาจดัดแปลงบทแปลให้ทำหน้าที่ “สอดคล้อง” (compatibility) กับตัวบทภาษาต้นทางและไม่ขัดต่อเจตนาของผู้ส่งสาร

⁵³ Ibid., p.80.

⁵⁴ Ibid., p.80.

3) “การแปลแบบคงหน้าที่” (**homologous translation**) เป็นการแปลที่มุ่งให้เกิดผลอย่างเดียวกับตัวบทต้นทาง โดยการทำให้บริบทวรรณกรรมภาษาปลายทางมีหน้าที่เดียวกันกับต้นทาง ซึ่งพบมากในการแปลกวีนิพนธ์⁵⁵

ทั้งนี้ นอร์ธระบุว่า ข้อจำกัดเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างทำให้ต้องแปลงานแบบสอดคล้องกัน (**compatibility**) ส่งผลให้ “การแปลเพื่อใช้งาน” นำมาใช้ได้ต่อเมื่อเจตนาของผู้ส่งสาร หรือผู้เขียนไม่ได้กำหนดตายตัวว่า ผู้รับสารต้องเป็นผู้รับสารต้นทางเท่านั้น แต่สามารถแปลให้ผู้รับสารในวัฒนธรรมภาษาปลายทางได้เช่นกัน มิเช่นนั้นแล้วนักแปลจะต้องแปลด้วย “การแปลเอกสาร” ซึ่งให้ข้อมูลสถานการณ์ตัวบทต้นทางไว้ในบริบท เช่น บอกไว้ในคำนำ เพื่อให้ผู้รับสารปลายทางทราบว่ากำลังอ่านงานแปลเอกสาร⁵⁶

นักแปลอาจตั้งคำถามต่อไปนี้ในการวิเคราะห์หาข้อมูลด้านหน้าที่ตัวบท

- 1) ผู้ส่งสารต้องการให้หน้าที่ตัวบท มีสิ่งบอกไปถึงหน้าที่ตัวบทที่ต้องการสื่อในบริบทแวดล้อม เช่น การกำหนดประเภทของตัวบทบ้างหรือไม่
- 2) มีสิ่งบ่งชี้หน้าที่ของตัวบทอะไรบ้างที่หาได้จากมิติองค์ประกอบภายนอกตัวบท (แรงจูงใจ สื่อ ผู้รับสาร เจตนา)
- 3) มีอะไรบ้างที่บ่งชี้ว่าผู้รับสารอาจใช้ตัวบทในหน้าที่อื่นนอกเหนือจากที่ผู้ส่งสารเจตนาให้เป็น
- 4) สามารถสรุปข้อมูลอะไรบ้างจากข้อมูลและสิ่งบ่งชี้จากหน้าที่ตัวบท

1.9) ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบภายนอกตัวบท (The interdependence of extratextual factors)

ข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบๆ เดียวอาจให้ข้อมูลหรือบ่งชี้ข้อมูลขององค์ประกอบอื่นๆ ในตัวบท เช่น บริบทแวดล้อมจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตตัวบท วันเดือนปีเกิดและมรณกรรม ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านอนุมานได้ว่า ตัวบทน่าจะเขียนขึ้นระหว่างปีใด ขณะที่วันเดือนปีที่ตีพิมพ์ครั้งแรก บอกให้ทราบว่าผู้รับสารกลุ่มแรกมีพื้นความรู้ (**background knowledge**) และความคาดหวัง (**expectations**) แตกต่างจากกลุ่มผู้รับสารปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ขณะเดียวกันข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนจะบอกให้ทราบประเภทของตัวบท (**text type**) ซึ่งประเภทของตัวบทนี้บ่งถึงเจตนาในการสื่อสาร (**intention**) และเจตนาในการสื่อสารบ่งถึงแรงจูงใจในการผลิตตัวบท เช่นเดียวกับที่ชื่อเรื่อง (**Title**) บอกให้ทราบถึงแรงจูงใจในการผลิตตัวบท (**motive for text production**) บ่งชี้ว่าผู้เขียนต้องการนำเสนออะไรและมีความคาดหวังอะไร หรือมีเจตนา (**intention**)

⁵⁵ Ibid., p.81.

⁵⁶ Ibid., p.81.

อะไรในการสื่อสารนั่นเอง ส่วนสถานที่ที่ผลิตตัวบท (**place of text production**) อาจบอกให้ทราบถึงสถานที่ (**place**) ที่ตัวบทตีพิมพ์ครั้งแรก

สำหรับข้อมูลผู้รับสารต้นทาง (**the original addressee**) อาจอนุมานได้จากบริบทแวดล้อมของตัวบท ส่วนวิธีการที่ใช้ในการสื่อสาร (**medium**) จะบอกข้อมูลผู้รับสาร เช่น อายุ พื้นหลัง ความรู้ ความสนใจ และสถานะทางสังคมวัฒนธรรม นอร์คกล่าวด้วยว่าการกำหนดหน้าที่ของตัวบทปลายทางจะขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้วิธีการสื่อสารเช่นกัน ทั้งนี้ตัวบทภาษาปลายทางจะใช้วิธีการสื่อสารเดียวกันหรือต่างกับตัวบทต้นทางขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับสารปลายทางว่าแตกต่างจากผู้รับสารต้นทางหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้สถานที่ที่ผลิตตัวบทอาจใช้เพื่อคาดเดาว่าใครคือกลุ่มผู้รับสาร หากไม่มีการระบุสถานที่ที่ผลิตตัวบทไว้แน่ชัด นักแปลอาจหาจากข้อมูลของผู้ส่งสาร (**sender**) และเวลาในการสื่อสาร (**time**)⁵⁷

2) องค์ประกอบภายในตัวบท (Intratextual Factors)

ผู้ส่งสารเริ่มกระบวนการสื่อสารเพื่อส่งข้อความถึงผู้รับสาร ข้อความที่ส่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของบริบทที่เกิดขึ้นจริง (**extralinguistic reality**) อันประกอบด้วยเรื่องราวที่ต้องการสื่อสาร (**subject matter of the utterance**) โดยขณะเขียนข้อความ ผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงความรู้พื้นฐานทั่วไปของผู้รับสารด้วย หากต้องการให้การสื่อสารประสบผลผู้ส่งสารจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลที่ผู้รับสาร “ทราบอยู่ก่อนแล้ว” (**pre-supposed**) โดยผู้ส่งสารอาจไม่กล่าวถึงข้อความนั้น แต่ให้ข้อมูลไว้ในตัวบทในรูปของ “สิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ” (**presuppositions**) หลังจากกำหนดหัวข้อเรื่อง เนื้อหา และสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจแล้วจึงค่อยตัดสินใจว่าจะลำดับเนื้อหาที่นำเสนอและเรียงร้อยข้อมูลต่างๆ ให้เชื่อมโยงกันอย่างไร โดยแบ่งโครงสร้างตัวบทออกเป็นโครงสร้างมหภาค ได้แก่ ตัวบทในภาพรวมทั้งหมดของบทย่อหน้า ฯลฯ และโครงสร้างจุลภาค ได้แก่ ประโยคและองค์ประกอบของประโยค ทั้งนี้โครงสร้างตัวบทจะพิจารณาได้จากลักษณะการย่อหน้า (**indentations**) หัวข้อบท (**chapter headings**) จำนวนบท (**chapter numbers**) เครื่องหมายดอกจันทร (asterisks) รวมทั้งรูปแบบการจัดหน้า (**layout**) ภาพประกอบการบรรยาย (**illustrations**) ตาราง (**tables**) ตัวอักษรย่อ (**initials**) ลักษณะอักษรหนาหรือเอียง (**boldface types or italics**) หรือ การสื่อสารต่อหน้า (**face-to-face communication**) ท่าทาง (**gestures**) การแสดงออกทางสีหน้า (**facial expressions**) ซึ่งทำหน้าที่อื่นทำให้ทราบถึงองค์ประกอบที่เป็นอวัจนภาษา (**non-verbal elements**)

⁵⁷ Ibid., pp.83-86.

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบที่เป็นวัจนะภาษา (verbal elements) ได้แก่ การใช้คำศัพท์ ลักษณะเหนือหน่วยเสียง เช่น น้ำเสียง (tone of the text) ของตัวบทก็เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสาร ลักษณะเหนือหน่วยเสียงของตัวบทจะทำหน้าที่เน้น หรือทำให้บางส่วนของตัวบทโดดเด่นและทำให้ส่วนอื่นเป็นพื้นหลัง เป็นองค์ประกอบภายในตัวบทที่ไม่ได้อยู่ในรูปของข้อมูลตรงตัวตามความหมายทางพจนานุกรม (denotative) เท่านั้น แต่รวมถึงวัจนะลีลา (stylistic) ด้วย เช่น หน้าที่ความหมายแฝง (connotative function)

สำหรับองค์ประกอบภายในตัวบทนั้นได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากองค์ประกอบทางสถานการณ์ เช่น ภูมิลำเนาของผู้ส่งสาร ข้อจำกัดของวิธีการสื่อสารที่เลือกใช้ เงื่อนไขของเวลาและสถานที่ที่ผลิตตัวบท เป็นต้น⁵⁸

ขณะที่เมื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษา (linguistic features) ของตัวบท นักแปลต้องประเมินตัวบทด้วยวิธีที่แตกต่างตามหน้าที่ของตัวบทแต่ละประเภท ลักษณะทางภาษาที่กำหนดด้วยเงื่อนไขทางสถานการณ์ที่ไม่อาจควบคุมหรือดัดแปลงได้ เช่น เวลาและสถานที่ ภูมิลำเนาหรือสถานะทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ส่งสาร รวมทั้งลักษณะทางภาษา เช่น การเลือกวิธีการสื่อสารหรือการใช้ภาษาที่เข้าถึงผู้รับสาร จากนั้นจึงค่อยพิจารณาลักษณะทางภาษาอื่นๆ ที่กำหนดโดยชนบททางสังคม เช่น ประเภทของตัวบท หรือลักษณะงานเขียน ฯลฯ และสุดท้ายพิจารณาประเภทลักษณะทางภาษา ซึ่งผู้ส่งสารเลือกใช้กลวิธีการแสดงออกอย่างไร และเจตนาหรือผลที่เกิดกับผู้รับสารแบบใด⁵⁹

ความหมายของตัวบทส่วนใหญ่จะสื่อจากองค์ประกอบของคำ ซึ่งถูกวิเคราะห์ในระดับตัวบท ทั้งนี้ข้อมูลความหมายอาจจัดอยู่ใน หัวข้อเรื่อง เนื้อหา และสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ ขณะที่โครงสร้างตัวบท องค์ประกอบทางอวัจนะภาษา การใช้คำ โครงสร้างประโยค และลักษณะเหนือหน่วยเสียงจะสื่อถึงวัจนะลีลาของตัวบท

สำหรับวัจนะลีลาของตัวบท (style of a text) คือ วิธีการนำเสนอข้อมูลให้กับผู้รับสาร ซึ่งหมายถึงลักษณะอย่างเป็นทางการของตัวบท ทั้งที่เป็นไปตามชนบและประเพณีหรือเป็นไปตามเจตนาของผู้ส่งสาร แต่ไม่ว่าจะเป็นวัจนะลีลาแบบใดก็ช่วยบ่งถึงข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับผู้ส่งสาร ซึ่งทัศนคติของผู้ส่งสารจะบอกไปบางสิ่งบางอย่างให้กับผู้รับสารล่วงหน้า อาทิ บอกว่าตัวบทมีหน้าที่อะไร

การจะเข้าใจสัญลักษณ์ของวัจนะลีลาหรือสัญลักษณ์ได้นั้น ผู้รับสารจะต้องมีสิ่งที่ผู้ส่งสารมีนั่นคือ ความรู้หรือมีอำนาจควบคุมรูปแบบทางวัจนะลีลาและหน้าที่ที่มักนำมาใช้ความรู้ชนิดนี้ช่วยให้ผู้รับสารทราบเจตนาและทัศนคติของผู้ส่งสารจากลีลาการนำเสนอตัวบท โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความจริงที่ว่า การสื่อสารส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารที่เป็นแบบแผน และผู้ผลิตตัวบทมักจะแปลงงานให้เป็นไปตามรูปแบบ

⁵⁸ Ibid., p.89.

⁵⁹ Ibid., p.91.

ของตัวบทที่ได้รับมานักแปลต้องตัดสินใจว่าองค์ประกอบวัจนะลีลาใดที่เหมาะสมกับหน้าที่ของตัวบท
ปลายทางจุดไหนต้องปรับเปลี่ยน

2.1) หัวข้อเรื่อง (Subject Matter)

การวิเคราะห์หัวข้อเรื่องนั้นมีความสำคัญหลายประการ ได้แก่

1) ถ้าหัวข้อเรื่องที่พูดกล่าวถึงเรื่องหลักเพียงเรื่องเดียวอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าตัวบทมีความต่อเนื่อง (**coherent**) แต่ถ้าตัวบทมีหัวข้อเรื่องมากกว่าหนึ่ง หรือมีระดับชั้นของหัวข้อเรื่องที่เสมอกัน แต่เป็นหัวข้อเรื่องอื่น แสดงว่าตัวบทเป็นตัวบทผสม (**text combination**) ทั้งนี้การเปลี่ยนหัวข้อเรื่องอาจทำได้โดยใช้องค์ประกอบทางอวัจนะภาษา ทั้งนี้การมีหัวข้อเรื่องหลายเรื่องจะสร้างความลำบากให้กับนักแปล เพราะเงื่อนไขในสถานการณ์ปลายทางจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น พื้นความรู้ทั่วไปของผู้รับสารในกรณีจะต้องระบุองค์ประกอบของแต่ละหัวข้อเรื่องแยกจากกันให้ชัดเจน

2) ถ้าหัวข้อเรื่องอยู่ในบริบทวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งเฉพาะในตัวบทจะมีสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจหรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแปลระบุไว้ ถ้าบริบททางวัฒนธรรมในหัวข้อเรื่องนั้นไม่ใช่บริบทที่เป็นสากล ก็ไม่จำเป็นต้องแปลตัวบทภาษาปลายทางเข้าหาวัฒนธรรมภาษาต้นทางการแปลเข้าหาวัฒนธรรมปลายทางอาจให้ผลดีเทียบเทียมกันก็ได้

3) การทำความเข้าใจหัวข้อเรื่อง ที่มีข้อมูลจำกัดอยู่เพียงข้อมูลนอกเหนือตัวบทที่ให้มา (**extralinguistic reality**) ทำให้นักแปลต้องตัดสินใจว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญ (รวมทั้งรู้คำศัพท์เฉพาะ) ที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจและแปลตัวบท และหรือทำการวิจัยค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องได้ล่วงหน้าหรือไม่

4) ถ้าทำการวิเคราะห์ตัวบทเบื้องต้น เช่น การควบคุมให้บทแปลสอดคล้องกับต้นฉบับ การวิเคราะห์หัวข้อเรื่องจะให้ข้อมูลสำคัญว่าสามารถแปลตัวบทดังกล่าวได้หรือไม่

5) การวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง จะช่วยระบุหน้าที่ของชื่อเรื่อง (**title**) หรือหัวข้อ (**heading**) ได้ ขณะที่ชื่อเรื่องหรือหัวข้อจะระบุหัวข้อเรื่องในตัวบท

6) บางครั้งการทำความเข้าใจหัวข้อเรื่องทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบภายนอกตัวบท เช่น ผู้ส่งสาร เวลาในการสื่อสาร หน้าที่ของตัวบท ขณะที่นักแปลอาจยังไม่สามารถที่ระบุองค์ประกอบเหล่านี้ได้จากการวิเคราะห์ภายนอกตัวบท (**external analysis**) ในทางกลับกันความคาดหวังเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกอาจได้รับการยืนยันหรือหักล้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท (**internal analysis**)⁶⁰

นอกจากนั้นออร์ดได้อ้างถึงปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจตัวบทของ Scherner (1984) ว่าประกอบด้วย (ก) เส้นแบ่งแดน (**the horizon**) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

⁶⁰ Ibid., p.93.

เช่น ความรู้ที่มีอยู่เดิมที่สั่งสมไว้ในความทรงจำ (ข) ความสามารถทางภาษา (linguistic competence) อาทิ มีศักยภาพในการใช้ภาษา (ค) สถานการณ์การสื่อสาร (the communicative situation) อาทิ สถานการณ์ (เวลา สถานที่ ฯลฯ) ที่เกิดการสื่อสารขึ้นและผู้ส่งสารและผู้รับสารได้รับทราบเหมือนกัน (ค) บริบท (the context) อาทิ บริบทแวดล้อมทางภาษาขององค์ประกอบ

ผู้อ่านอาศัยความสามารถทางภาษาร่วมกับความรู้ที่สั่งสมมาใน “เส้นแบ่งแดน” ของตน ทำความ “เข้าใจ” เนื้อหาด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลองค์ประกอบการใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ โดยการสร้าง คำเทียบเคียง (analogies) ระหว่างข้อมูลใหม่ที่ได้จากตัวบทและข้อมูลส่วนที่มาจากความรู้ ซึ่งการแปล คำเปรียบเหมือน (simile) และเปรียบเทียบ (metaphor) จะสามารถใช้กระบวนการทำความเข้าใจนี้ได้ ดังนั้นหลักการผสมผสานข้อมูลใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมจะสามารถนำมาใช้ในการแปลตัวบทนวนิยาย (fictional texts) ได้

คำถามต่อไปนี้อาจช่วยค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องได้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตัวบทต้นทางเป็นตัวบทที่มีใจความสำคัญของเรื่องใจความเดียวหรือเป็นตัวบทผสมผสาน
- 2) หัวข้อเรื่องของตัวบทคือ หรือองค์ประกอบของตัวบทผสมผสานคือ หัวข้อเรื่องมีลำดับชั้นหรือไม่
- 3) หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในเป็นหัวข้อเดียวกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกหรือไม่
- 4) หัวข้อเรื่องอาจตีความได้ในตัวบท เช่น จากประโยคใจความสำคัญ (topic sentence) ในย่อหน้าแรก หรือบริบทแวดล้อม เช่น ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ชื่อเรื่องรอง (sub-title) และคำนำ เป็นต้น
- 5) หัวข้อเรื่องโน้มเอียงมาทางบริบทวัฒนธรรมของภาษาต้นทาง ภาษาปลายทาง หรือภาษาอื่นหรือไม่
- 6) ขนบของวัฒนธรรมปลายทางกำหนดให้ต้องมีการระบุถึงหัวข้อเรื่องในตอนใด ตอนหนึ่งภายในตัวบทหรือภายนอกตัวบทหรือไม่

2.2) เนื้อหา (Content)

เนื้อหาตัวบท (content) ในที่นี้หมายถึงข้อมูลของตัวบทต่อวัตถุและเหตุการณ์ที่อยู่นอกเหนือภาษา (extralinguistic reality) อาจเป็นข้อมูลที่สมมติขึ้น ข้อมูลอ้างอิงนี้ส่วนใหญ่แสดงความหมายที่อยู่ในโครงสร้างของคำศัพท์และไวยากรณ์ อาทิ คำและวลี รูปแบบประโยค กาล มาลา (mood) และอื่นๆ โครงสร้างเหล่านี้เติมเต็มและลดทอนความคลุมเครือซึ่งกันและกัน และรวมกันเป็นบริบทที่มีสัมพันธภาพ

จุดเริ่มต้นในการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยบทต้องเริ่มจากการหาข้อมูลในองค์ประกอบตัวบทที่เป็นตัวเชื่อมทางภาษา (text linguistic linking devices) นักแปลสามารถนำตัวเชื่อมหรือ สัมพันธสาร (Linking devices or cohesion) ในตัวบท เช่น คำอ้างอิงซ้ำคำเดิม (anaphora-รูปแทนตาม) และ (cataphora-รูปแทนนำ) การแทนที่ (substitution) คำความหมายเดียวกัน (recurrence) เช่น องค์ประกอบหรือรูปแบบที่ซ้ำเดิมมาวิเคราะห์เนื้อหาเพราะตัวเชื่อมจะผันแปรตามภาษา⁶¹

การวิเคราะห์เนื้อหาของตัวบทที่มีโครงสร้างไวยากรณ์และความหมายซับซ้อน อาจทำให้ง่ายขึ้นโดยวิธีถอดความข้อมูลในหน่วยคำ (simplifying paraphrase of the information units) ซึ่งสามารถทำได้โดยอิสระในโครงสร้างประโยค อย่างไรก็ตามการถอดความโครงสร้างประโยคแต่ละหน่วยควรระมัดระวังเรื่องความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยให้นักแปลตัดสินใจได้ว่าจะใช้คำหรือการแปลแบบใด เพื่อชัดเจนสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจได้ และขณะทำการถอดความคำศัพท์ที่นักแปลจำเป็นต้องคำนึงถึงการเก็บรักษาความหมายแฝงที่อยู่ในเนื้อหาด้วย

นอกจากวิธีการข้างต้น นักแปลยังสามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้จากความหมายแฝง (connotations) หรือความหมายที่สอง (secondary meaning) โดยหาได้จากข้อมูลที่แสดงอยู่ในองค์ประกอบทางภาษา เพื่อสนับสนุนการสื่อสารบางประการ ได้แก่ ระดับวัจนะลีลา ทำเนียบภาษารูปแบบของหน้าที่ตัวบท ภาษาถิ่นหรือภาษาเฉพาะชนชั้น เป็นต้น ทั้งนี้การวิเคราะห์ความหมายแฝงจะทำได้ต่อเมื่อพิจารณาว่ารวมกับการใช้วัจนะลีลาระดับการเลือกใช้คำ โครงสร้างประโยค และลักษณะเหนือหน่วยเสียง (stylistic values of lexis, sentence structure and suprasegmental features) หรืออาจวิเคราะห์เนื้อหาได้จากสถานการณ์ภายใน (The internal situation) ในสถานการณ์ภายใน จะมีผู้ส่งสารภายใน (ผู้พูด ผู้บรรยาย) เป็นผู้นำเสนอทัศนคติในหลายแบบหรือหลายมุมมองที่มีต่อการเล่าเรื่อง อากิ มุมมองของผู้เขียน จากภาพมุกกล้อ้ง หรืออาจมีการแสดงนัยยะอะไรอบอกใบ้ให้อ่านหรือผู้ฟังทราบเงื่อนไต่ด้านเวลาสถานที่ในการสื่อสารอาจบอกใบ้จากการวิธีการสื่อสารหรือสื่อที่นำเสนอตัวบท แรงจูงใจในการสื่อสารและหน้าที่ที่ฝังอยู่ในตัวบท โดยสถานการณ์ภายในอาจมีความซับซ้อนหลายชั้นสเหมือนหนึ่งตุ๊กตาแม่ลูกดกรัสเซียที่มีสถานการณ์หลายชั้นซ้อนอยู่ภายใน

องค์ประกอบทางสถานการณ์ที่ฝังอยู่ในตัวบทโดยทั่วไปจะถูกกล่าวถึงอย่างเปิดเผยภายในกรอบตัวบท ขณะที่สถานการณ์ภายในหน้าที่ของตัวบท อากิ ฉากในท้องเรื่อง (setting) อาจทราบได้จากคำบอกใบ้ที่ซ่อนอยู่หรือในคำบอกใบ้เป็นนัยๆ เช่น ชื่อเฉพาะของบุคคลและสถานที่ การใช้ข้อมูลอ้างอิงถึงโลกในวัฒนธรรมเฉพาะ องค์ประกอบของภาษาถิ่นในบทสนทนา และอื่นๆ

⁶¹ Ibid., p.99 - 100.

คำถามต่อไปนี้จะอาจช่วยค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาของตัวบทได้ ดังนี้

- 1) องค์ประกอบภายนอกตัวบทในตัวบทเป็นอย่างไร
- 2) ส่วนไหนคือหน่วยข้อมูลของตัวบท
- 3) อะไรคือสถานการณ์ภายนอก อะไรคือสถานการณ์ภายใน
- 4) มีช่องว่างระหว่างการเชื่อมโยง (**cohesion**) และ/หรือความต่อเนื่อง (**coherent**)

ในตัวบทหรือไม่ หากมีการอุดช่องว่างที่เกิดขึ้นโดยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมหรือใช้กลวิธีใดแก้ไขปัญหา

5) การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาองค์ประกอบภายในตัวบทต่างๆ เช่น สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ โครงสร้างประโยค และรูปแบบวัจนลีลาสามารถสรุปได้ว่า

2.3) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ (Presupposition)

สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจประกอบด้วยข้อมูลที่ผู้ส่งสารคาดหวังว่าจะอยู่ในส่วนหนึ่งของขอบเขตความรู้ของผู้รับสาร เนื่องจากผู้ส่งสารต้องการให้ถ้อยคำที่สื่อ่นั้นเป็นที่เข้าใจ ผู้ส่งสารจึงทำการละข้อมูลฐานที่เข้าใจเฉพาะที่เห็นว่าผู้รับสารสามารถ “ปะติดปะต่อ” เนื้อหาได้

ทั้งนี้สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจหมายถึง ข้อมูลที่ไม่ได้ออกมาเป็นคำพูดและไม่อาจมองเห็นได้ในตัวบท การจะระบุได้ว่าอะไรเป็นสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ ประการแรกนักแปลจะต้องแน่ใจก่อนว่าตัวบทกำลังกล่าวถึงวัฒนธรรมหรือโลกไหนอยู่ (ซึ่งอาจทราบได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา) ณ จุดนี้เองที่นักแปลต้องแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและตัวบทที่แต่งขึ้น ถ้าตัวบทต้นทางอยู่ในโลกของวัฒนธรรมต้นทาง (**anchored in the world of the source text**) ข้อมูลบางอย่างของโลกต้นทางจะเป็นสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ ตามกฎ **“maxim of relevance”** ของ ไกรซ์ ในทางกลับกัน หากตัวบทนำเสนอโลกของผู้รับสารปลายทาง ซึ่งเราไม่อาจคาดหวังให้ผู้รับสารต้นทางรู้สึกคุ้นเคยกับสารดังกล่าว ก็เป็นเรื่องสมเหตุสมผลที่ผู้ผลิตตัวบทต้นทางจะสื่อความโดยให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งแก่ผู้รับสารต้นทางซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผู้รับสารปลายทางเลย ไม่ว่าจะป็นกรณีโลกของวัฒนธรรมต้นทางหรือปลายทาง โดยปกติแล้วนักแปลจะปรับระดับของความชัดเจนโดยมองจากความรู้พื้นฐานทั่วไปของผู้รับสารปลายทางที่ต้องการสื่อสารไปถึง โดยอาศัยวิธีการต่างๆ เช่น การเพิ่มหรือลดขั้นตอน (**expansion or reduction procedures**)

นอร์ดีเห็นว่า ถ้าข้อมูลในสถานการณ์ภายในถูกซ่อนอยู่ในองค์ประกอบตัวบทนวนิยาย เช่น ชื่อเฉพาะ ภาษาถิ่นหรือภาษาของชนชั้นหนึ่งๆ มักเป็นเรื่องยากที่จะถ่ายทอดไปเป็นภาษาปลายทาง เนื่องจากการใช้การแปลแบบอธิบายแทนที่ หรือใส่เชิงอรรถนั้นไม่เหมาะสมกับตัวบทประเภทวรรณกรรม⁶²

⁶² Ibid., p.108.

ทั้งนี้สิ่งที่บ่งบอกว่าเนื้อความตอนใดเป็น “สิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ” อาจพิจารณาจากความห่างไกลในเนื้อหาบริบททางวัฒนธรรม ตลอดจนระดับความชัดเจนและความเินเยื่อของตัวบทต้นทางและผู้รับสารปลายทาง โดยตัวบทจะเินเยื่อ (redundancy) มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับพื้นความรู้ที่ผู้ส่งสารคาดว่าผู้รับสารมี หรืออาจตัดสินจากรูปภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจตามประเพณีนิยมเฉพาะวัฒนธรรม⁶³

นอร์ดยังกล่าวด้วยว่า การวิเคราะห์มิติภายนอกตัวบทเกี่ยวกับผู้ส่งสาร ผู้รับสาร เวลา สถานที่ และแรงจูงใจในการสื่อสารจะเปิดเผยข้อมูลที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ ขณะที่ความสามารถเกี่ยวกับวัฒนธรรมปลายทาง ทำให้นักแปลสามารถตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาจากความคิดเห็นของผู้รับสารปลายทาง ดังนั้น นักแปลอาจย่อและจับประเด็นเนื้อความของตัวบท ก่อนที่จะแปลตัวบทโดยการปรับให้เข้ากับภาษาและวัฒนธรรมปลายทางและมีการแปลทดแทนหากจำเป็น เพื่อแก้ไขปัญหาช่องว่างระหว่างข้อมูลใดๆ ที่อาจมีหรือรวมถึงความรู้พื้นฐานของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย⁶⁴

2.4) โครงสร้างของตัวบท (Text composition)

โครงสร้างตัวบทคือโครงสร้างมหภาค (Macrostructure) ของข้อมูล เช่น โครงสร้างและหน่วยข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างจุลภาค (Microstructure)(หลายๆ โครงสร้าง ทั้งนี้จะทราบหรือลดจำนวนส่วนย่อยของตัวบท (text segments) ที่เกิดจากโครงสร้างมหภาคได้โดยสังเกตจากความต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องของกาล (tense)

โครงสร้างมหภาคและจุลภาคของตัวบทมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ตัวบทดังนี้

1. ตัวบทที่ประกอบด้วยส่วนย่อยของตัวบทที่แตกต่างกันในเงื่อนไขสถานการณ์ที่ต่างกัน อาจต้องใช้กลวิธีการแปลหน่วยย่อยนั้นๆ ต่างกันตามหน้าที่ที่แตกต่างกัน
2. ส่วนต้นและท้ายของตัวบทมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจและตีความจึงควรวิเคราะห์ตัวบทส่วนนี้ว่าส่งอิทธิพลต่อผลที่ผู้รับสารอ่านตัวบทโดยรวมอย่างไร
3. งานเขียนบางชนิดมีขนบทางวัฒนธรรมเฉพาะในการใช้โครงสร้างมหภาคหรือจุลภาค การวิเคราะห์โครงสร้างตัวบทจึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของตัวบทและอาจรวมถึงหน้าที่ของตัวบทด้วย
4. ในตัวบทที่มีความซับซ้อนและไม่ต่อเนื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาคอาจช่วยค้นพบข้อมูลพื้นฐานหรือหัวข้อเรื่องของตัวบท

⁶³ Ibid., p.109.

⁶⁴ Ibid., p.110.

ทั้งนี้ตัวบทต้นฉบับอาจเป็นส่วนหนึ่งของตัวบทใหญ่ (higher rank) ที่เรียกว่า ตัวบทผสมผสาน (text combination) หรือตัวบทที่มีโครงสร้างซับซ้อน (hyper-text) เช่น บทความทาง วิทยาศาสตร์อาจประกอบด้วยประชุมบทนิพนธ์หรือรวมเล่มบทความ ซึ่งมีตัวบทอื่นๆ ประกอบอยู่ภายใน กรอบเดียวกัน หรือนวนิยายอาจเป็นส่วนหนึ่งของนวนิยายไตรภาค ซึ่งการแปลตัวบทที่ผสมผสานแบบนี้ อาจอาศัยนักแปลหลายคนแปลงานคนละส่วน

2.4.1) โครงสร้างมหภาค (Macrostructure)

การสื่อสารแต่ละระดับอาจจำเป็นต้องวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร การวิเคราะห์ โครงสร้างมหภาคที่สำคัญประการหนึ่งคือ การตั้งคำถามว่าตัวบทต้นทางมีตัวบทรอง (sub-text) หรือ ตัวบทแทรก (in-texts) รวมอยู่ด้วยหรือไม่

ตัวบทแทรก (in-texts) มีรูปแบบต่างๆ ได้แก่ คำหรือเนื้อหาที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด (quotations) เชิงอรรถ (footnotes) และตัวอย่าง (examples) นักแปลมีหน้าที่หลักในการค้นหาว่า ตัวบทแทรกมีหน้าที่อะไรในตัวบทหลัก แม้ว่าองค์ประกอบภายนอกตัวบทอื่นๆ (อาทิ ผู้รับสาร สถานที่ เวลา สื่อ) ของตัวบทแทรก (in-texts) และตัวบทหลักจะเหมือนกัน แต่นักแปลต้องวิเคราะห์หน้าที่ ในการสื่อสารของตัวบททั้งสองประเภทนี้แยกออกจากกัน

นอร์ตรระบุว่า เชิงอรรถที่ใส่ไว้ในตัวบทปลายทางเพื่อให้ข้อมูลพื้นฐาน หรือคำอธิบาย เพิ่มเติมอาจถือเป็นตัวบทแทรก (in-texts) เพราะผลที่ผู้อ่านได้จากตัวบทที่มีเชิงอรรถนั้นแตกต่างจากผล ที่ได้จากตัวบทที่ไม่มีเชิงอรรถ นักแปลจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่ากระบวนการอื่นๆ เช่น การแปล แบบอธิบายความหรือการแทนที่จะเหมาะสมกับตัวบทและหน้าที่ของตัวบทปลายทางนั้นๆ มากกว่า การใช้เชิงอรรถหรือไม่⁶⁵

การวิเคราะห์โครงสร้างมหภาคด้านความหมาย การจำกัดระดับชั้นของส่วนย่อยตัวบท (บท เนื้อความ ย่อหน้า ประโยคความซ้อน ประโยคความเดี่ยว ฯลฯ) จะให้ข้อมูลเพียวผิวเผิน การวิเคราะห์ รายละเอียดควรศึกษาจากย่อหน้าแรกของตัวบทที่มีขนาดยาว ซึ่งมักจะให้คำชี้แจงในการวิเคราะห์ตัวบท ทั้งหมด ส่วนเริ่มต้นและส่วนท้ายตัวบทจะมีวัจนะภาษาหรืออวัจนะภาษาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในงานเขียน แต่ละชนิดจะมีขอบเขตของตนเอง เช่น ข้อคิดในตอนท้ายของนิทาน หรือประโยคที่ว่า "กาลครั้งหนึ่งนาน มาแล้ว..."

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะของโครงสร้างตัวบทบางอย่างจะใช้เฉพาะ ในงานเขียนประเภทใดประเภทหนึ่งเฉพาะ (genre specific) ประเภทของตัวบทบางประเภทอาจสังเกต ได้จากโครงสร้างมหภาคและโครงสร้างเฉพาะบางอย่าง รวมถึงการใช้สำนวนเชื่อมตัวบท ตัวอย่างเช่น

⁶⁵ Ibid., p.113.

ประเภทตัวบท “จดหมาย” ที่มีขอบส่วนย่อยตัวบทประกอบด้วย ส่วนหัวจดหมายบอกวันเวลาสถานที่ คำทักทาย เนื้อความ และส่วนท้ายจดหมาย

2.4.2) โครงสร้างจุลภาค (Microstructure)

ทั้งโครงสร้างมหภาคและจุลภาคจำเป็นต้องแยกความแตกต่างโครงสร้าง ด้านรูปแบบ (formal structures) โครงสร้างด้านความหมาย (semantic structures) หรือโครงสร้างด้านหน้าที่ (functional structures) โดยแบ่งลำดับชั้นของตัวบทออกเป็น 4 ลำดับ คือ 1) ตัวบทลำดับสูงสุด (the highest rank) คือตัวบทของการสื่อสาร (metacommunication) 2) ลำดับที่สองจะประกอบด้วย หน่วยโครงสร้างมหภาค เช่น บท และย่อหน้า (โครงสร้างด้านรูปแบบ) หรือส่วนต้นและส่วนท้าย (โครงสร้างด้านหน้าที่) 3) ลำดับที่สามจะเป็นประโยคความเดียวและประโยคความซ้อน (โครงสร้างด้านรูปแบบ) ซึ่งในแง่ของความหมายและหน้าที่แล้วจะสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยคำ คำพูด การกระทำ หรือโครงสร้าง (plot) หรือความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผล และ 4) ลำดับที่สี่ส่วนของประโยคและความสัมพันธ์

ในตัวบทงานเขียน (written text) “ประโยค” คือหน่วยคำที่อยู่ระหว่างเครื่องหมายมหัพภาค (full stops) สองจุด ปรศนี (question marks) หรืออัศเจรีย์ (exclamation makers) ขณะที่ในตัวบทพูด (spoken text) จะมีตัวบ่งน้ำเสียง (intonatory devices) เช่น การใช้เสียงสูงต่ำ (pitch) หรือจังหวะหยุด (lengthy pauses) เกณฑ์การแบ่งประโยคข้างต้นสามารถนำข้อมูลมาคาดการณ์โครงสร้างจุลภาคของตัวบทได้และนำไปสู่การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค

ทั้งนี้นอร์ดีสรุปว่าตัวบ่งชี้โครงสร้างมหภาคประการแรกสังเกตได้จากตัวบ่งชี้โครงสร้าง (formal devices) ที่ใช้กำหนดขอบเขตการตีความตัวบทหน่วยใหญ่ เช่น บท (chapter) หรือ ย่อหน้า (paragraph) ของตัวบทงานเขียนและ “น้ำเสียงโดยรวม” (paratones) ในตัวบทพูด ทั้งนี้บท (chapter) จะสังเกตจากหัวข้อบท ขณะที่จำนวน (numerals) และย่อหน้าจะสังเกตจากรวรรคตอน (indentation) ส่วนน้ำเสียงโดยรวมอาจสังเกตได้จากน้ำเสียง จังหวะหยุด ฯลฯ ตัวบ่งชี้ทางอวัจนภาษาเหล่านี้มักใช้ร่วมกับตัวบ่งชี้การใช้คำ (lexical markers) เช่น กริยาวิเศษณานุประโยค (adverbial clause) เช่น first – then- finally หรือกริยาวิเศษที่แสดงตำแหน่ง เช่น on the one hand – on the other hand ในส่วนของโครงสร้างจุลภาคสามารถสังเกตได้จากโครงสร้างวากยสัมพันธ์ (syntax structure) ได้แก่ ประโยคหลักประโยครอง กาล บทสรุป ฯลฯ หรือการใช้คำ (lexical devices) เช่น การใช้คำซ้ำคำแทนและลักษณะเหนือหน่วยเสียง

2.5) องค์ประกอบทางอวัจนภาษา (Non-verbal elements)

องค์ประกอบทางอวัจนภาษา (non-verbal elements) เป็นองค์ประกอบที่คำนึงถึงการสื่อสารถึงผู้รับสาร เลียนวาร์ด (1976:42) แบ่งการใช้ท่าทางออกเป็นท่าทางที่ไม่ได้ตั้งใจและท่าทางที่ตั้งใจ ท่าทางที่ไม่ได้ตั้งใจจะเป็นปรากฏการณ์สากล นอกจากจะมีลักษณะแตกต่างทางอารมณ์และชนบเฉพาะทางวัฒนธรรมแล้ว ท่าทางของคนก็จะไม่แตกต่างกัน แต่ท่าทางที่ตั้งใจนั้นจะแสดงให้เห็นว่าเป็นท่าทางที่สื่อความหมายเฉพาะวัฒนธรรมในการตีความจึงจำเป็นต้องถอดความหมายของท่าทางที่ผู้พูดพูดออกมาเป็นคำพูดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความผิด⁶⁶

การวิเคราะห์องค์ประกอบอวัจนภาษามักให้ข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับมุมมองขององค์ประกอบตัวบท (อาทิ การแบ่งย่อหน้า) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ (อาทิ สังเกตเห็น การละเว้นไม่แปล) คำศัพท์ (อาทิ การแสดงออกทางสีหน้าที่สื่อถึงความหมายเสียดสี) และลักษณะพิเศษ (อาทิ การทำวรรคให้สั้นลงในบทกวี) ส่วนการวิเคราะห์อวัจนภาษาขององค์ประกอบภายนอกตัวบทนั้น เป็นความประสงค์ของผู้ส่งสาร และหน้าที่ของตัวบทที่อาจกำหนดลักษณะได้จากองค์ประกอบที่เป็นอวัจนภาษา⁶⁷

ภายในกรอบการวิเคราะห์ต้นฉบับที่เกี่ยวข้องกับการแปล นักแปลต้องค้นหาองค์ประกอบทางอวัจนภาษาของต้นฉบับที่สามารถคงไว้ในตัวบทได้ และที่ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับชนบและประเพณีวัฒนธรรมปลายทาง ชื่อหรือสัญลักษณ์บางอย่างที่มีเจตนาเชิงบวกในวัฒนธรรมต้นทางอาจให้ค่านิยมด้านลบในวัฒนธรรมปลายทาง

2.6) การใช้คำ (Lexic)

ลักษณะของคำศัพท์ที่ใช้ในตัวบทสำคัญต่อการวิเคราะห์การแปลทุกกลวิธี ทั้งนี้ การเลือกใช้คำศัพท์ต้องพิจารณาทั้งองค์ประกอบภายในและภายนอกตัวบท ลักษณะของคำที่เลือกใช้ในตัวบทจึงมักให้ข้อมูลทั้งองค์ประกอบภายในและมุมมองภายในตัวบทอื่นๆ ด้วย เช่น ลักษณะเฉพาะทางความหมายและลีลาของคำคำหนึ่งจะแสดงถึงคำหมายแฝงขอบเขตของความหมาย ทำเนียบภาษา ซึ่งอาจบ่งถึงมิติทางด้านเนื้อหา หัวข้อเรื่องและสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ ขณะที่ลักษณะเฉพาะทางไวยากรณ์และระเบียบแบบแผนจะแสดงให้เห็นถึง ชนิดของคำ หน้าที่ของคำ รากศัพท์ ซึ่งทำให้ผู้วิเคราะห์ตัวบทคาดการณ์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และลักษณะพิเศษของตัวบทได้⁶⁸

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นตัวบทประเภทใด ลักษณะเฉพาะสำคัญของลีลาการใช้คำศัพท์จะสะท้อนถึงองค์ประกอบภายนอกตัวบทของสถานการณ์ที่ตัวบทในคำศัพท์นั้นๆ อย่างชัดเจน รวมถึงระบุผู้ที่ใช้คำศัพท์ในการสื่อสารนั้นเป็นใคร องค์ประกอบภายนอกตัวบทไม่เพียงกำหนดกรอบอ้างอิง

⁶⁶ Ibid., p.119.

⁶⁷ Ibid., p.121.

⁶⁸ Ibid., p.122.

การเลือกใช้คำ แต่ยังคงกล่าวถึงในตัวบททั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการจัดการกับองค์ประกอบภายนอกตัวบทจึงต้องแก้ไขไปที่ละองค์ประกอบ เพื่อที่จะอธิบายผลกระทบที่องค์ประกอบเหล่านี้มีต่อการเลือกใช้คำศัพท์⁶⁹

นอร์ดีเห็นว่านักแปลควรวิเคราะห์ “ระดับการใช้คำศัพท์ในต้นฉบับ” ซึ่งเป็นวิธีการทั่วไปสำหรับการแปลคำเปรียบเหมือนและเปรียบเทียบอย่างยิ่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบแบบใด นักแปลจะต้องตรวจสอบว่าคำที่เป็นตัวเลือกเป็นคำธรรมดาทั่วไป หรือเป็นคำที่ใช้กันในตัวบทประเภทนั้นๆ หรือไม่ เป็นคำที่มีความหมายเดิมหรือหุรหยาเกินไปหรือไม่⁷⁰

สื่อส่วนใหญ่ส่งอิทธิพลต่อระดับลีลาองค์ประกอบการใช้ศัพท์ (ภาษาพูด ภาษาทางการ) การสร้างคำ (อาทิ อักษรย่อหรือชื่อย่อในการส่งข้อความทางโทรศัพท์มือถือ) และการแสดงความเจาะจง (อาทิ คำสั่งการใช้งานที่ผู้รับสารได้มาพร้อมกับตัวเครื่องจักร)⁷¹

นอกจากนี้มุมมองด้านเวลายังแสดงองค์ประกอบที่เฉพาะ ของเวลาที่อ้างอิงภายในตัวบท และตัวบ่งชี้เวลาในการเลือกใช้คำบางคำ มุมมองด้านเวลานี้เกี่ยวข้องกับ การแปลตัวบทโบราณและตัวบทที่มีภาษา “แบบใหม่” ซึ่งแน่นอนว่าเราจะไม่คาดหวังเห็นภาษาสมัยในตัวบทโบราณ และคำโบราณในตัวบทสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามนักแปลจะต้องตัดสินใจว่าวัตถุประสงค์การแปลระบุให้ต้องแปล “ให้เป็นยุคใหม่เดียวกัน” หรือ “แปลให้ตัวบทเป็นไปตามความจริง”

2.7) โครงสร้างประโยค (Sentence structure)

การวิเคราะห์ความยาวเฉลี่ยและประเภทของประโยค ว่าเป็นประโยคบอกเล่า คำถาม อุทาน ประโยคที่ละไว้ และโครงสร้างอื่นๆ ที่ใช้แทนประโยค ได้แก่ กริยาแท้ กริยาในอดีต และกริยาที่แสดงการกระทำที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน การเติม -ing หลังกริยา เพื่อให้เป็นคำนาม การกระจายนามานู-ประโยค อนุประโยค และการสรุป รวมทั้งวิเคราะห์โครงสร้างในตัวบท การใช้สันทาน คำบอกเวลา การแทนที่เพื่อเชื่อมโยงประโยค จะทำให้นักแปลทราบข้อมูลที่ได้จากตัวบทว่ามีโครงสร้างอย่างไร

ทั้งนี้ลักษณะการสร้างประโยคขึ้นอยู่กับลักษณะภายในตัวบทลักษณะอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เนื้อหาและการจัดองค์ประกอบ (อาทิ การให้รายละเอียดเชิงข้อมูลทั้งใน ตัวบทและในประโยค) ศัพท์ (อาทิ การสร้างคำหรือคำนาม) และลักษณะพิเศษ (โดยเฉพาะจุดที่เน้นย้ำและน้ำเสียงที่ใช้) ในบรรดาองค์ประกอบภายนอกตัวบททั้งหลาย เจตนา ผู้รับสาร สื่อ (อาทิ การพูด กับการเขียน) และหน้าที่ (อาทิ โครงสร้างแบบประเพณีนิยม) เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อลักษณะโครงสร้างวากยสัมพันธ์⁷²

⁶⁹ Ibid., p.123.

⁷⁰ Ibid., p.125.

⁷¹ Ibid., p.127.

⁷² Ibid., p. 130.

2.8) ลักษณะเหนือหน่วยเสียง (Suprasegmental features)

ลักษณะเหนือหน่วยเสียงในตัวบทคือลักษณะทั้งหมดของตัวบทหรือการจัดเรียงตัวบท ซึ่งคาบเกี่ยวกับส่วนย่อยของการใช้คำและไวยากรณ์ ประโยค และย่อหน้าที่อยู่ในกรอบของระบบเสียง (phonological gestalt) หรือน้ำเสียงเฉพาะของตัวบท โดยกรอบเฉพาะของตัวบทจะขึ้นอยู่กับวิธีการสื่อสาร (medium) สำหรับตัวบทงานเขียนแล้วสามารถทราบลักษณะเหนือหน่วยเสียงได้จากความหมายที่มองเห็น (the optical means) เช่น การใช้ตัวเอียง เว้นวรรค หรือตัวหนา ปรศนี เครื่องหมายขีดขึ้น ระหว่างพยางค์ (dash) และวงเล็บ เป็นต้น

ขณะที่น้ำเสียง (intonation) สื่อถึงการเรียงลำดับตัวบท ทำหน้าที่หลักในการระบุโครงสร้างข้อมูลและแยกบทพูดออกเป็นหน่วยน้ำเสียง ซึ่งแยกด้วยจังหวะหยุด (pause) นอกจากนี้ น้ำเสียงยังช่วยลดความกำกวมของความหมายในประโยค เช่น ทำให้ทราบว่าความหมายของประโยคมีน้ำเสียงจริงจังหรือประชดประชัน ความหมายที่น้ำเสียงสื่อออกมานั้นเป็นอิสระ น้ำเสียงบอกให้ทราบถึงทัศนคติของผู้พูด ซึ่งในแง่หนึ่งหน้าที่ของน้ำเสียงอาจเทียบได้กับหน้าที่ทางวัจนลีลาของการเลือกใช้คำ (the stylistic function of lexis) และโครงสร้างประโยค (sentence structure) ซึ่งการวิเคราะห์น้ำเสียงนี้จะทำได้เมื่อมีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบทั้งสองข้างต้นเท่านั้น

2.9) ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบภายในตัวบท (The interdependence of intratextual factors)

เช่นเดียวกับองค์ประกอบภายนอกตัวบท องค์ประกอบภายในตัวบทจะสัมพันธ์ใกล้ชิดซึ่งกันและกัน และมีลักษณะเกิดขึ้นซ้ำเนื่องจากข้อมูลและตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบต่างๆ โดยนอร์ดได้นำตัวอย่างเรื่อง Measures Against Violence ของ Bertolt Brecht มาเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบภายในตัวบท ซึ่งสรุปได้ว่าชื่อเรื่อง (title) ทำให้ทราบเกี่ยวกับ หัวข้อเรื่อง (subject matter) ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ตัวละครอาจบอกให้ทราบถึงผลงานเรื่องอื่นๆ ของผู้เขียนคนเดียวกัน ขณะเดียวกันเนื้อหา (content) จะชี้ให้เห็นหัวข้อเรื่อง ซึ่งสื่อถึงชื่อเรื่อง และเป็นตัวตัดสินใจโครงสร้างตัวบท (the composition of the text) ว่าจะมีตัวบทประเภทอื่นผสมผสานอยู่ภายใต้กรอบของตัวบทใหญ่หรือไม่ การเล่าเรื่อง (narration) จะแบ่งเป็นกี่ส่วนและจะใช้องค์ประกอบการอ้างอิงซ้ำคำเดิมรูปแบบไหนในการเชื่อมโยงตัวบทเรื่องเล่าเข้าด้วยกัน

นอกจากนี้หัวข้อเรื่องและเนื้อหายังอาจส่งอิทธิพลต่อการใช้คำศัพท์ เช่น ความถี่ในการใช้คำศัพท์ การอ้างถึงในความหมายนามธรรม หรือเปรียบเทียบอุปมา หรือการกล่าวถึงคำศัพท์นั้น

โดยการถอดความความหมาย เพื่อไม่ให้ใช้คำเดิมซ้ำๆ ส่วนความต่อเนื่องของตัวบทอาจขึ้นอยู่กับสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ

สำหรับการถอดความลักษณะของคำศัพท์จะต้องใช้โครงสร้างประโยคเฉพาะ เช่น ประโยคคู่ขนาน (**parallel sentence**) ซึ่งให้ความกระจ่างแก่เนื้อหา การซ้ำคำเดิม และการใช้โครงสร้างที่เหมือนกันเพื่อช่วยให้ผู้อ่านจดจำรูปแบบภาษาที่ใช้ นอกจากนี้โครงสร้างประโยคยังเป็นตัวกำหนดลักษณะเหนือหน่วยเสียง (**suprasegmental features**) ซึ่งใช้ในการตอกย้ำให้ผู้อ่านหวนคิดถึงหัวข้อเรื่องอีกครั้ง

3) ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท (effect)

เมื่อผู้อ่านซึมซับเนื้อหาและรูปแบบของตัวบทที่ขัดแย้งกับความคาดหมายของตนเอง อันเกิดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางสถานการณ์และจากพื้นความรู้ของตนเอง ผู้อ่านจะเปรียบเทียบกับลักษณะภายในตัวบทกับความคาดหวังที่เกิดจากองค์ประกอบภายนอก และความประทับใจที่ผู้อ่านได้รับจากตัวบท ไม่ว่าจะรู้สึกหรือไม่รู้สึก หรือรู้สึกอยู่ในส่วนลึกจะถือว่าเป็นสิ่งนั้นคือผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท ประเภทของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทจึงไม่ได้มาจากองค์ประกอบภายนอกหรือภายในตัวบทแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากองค์ประกอบที่คาบเกี่ยวกันในตัวบทในสถานการณ์ของการสื่อสารนั้น ทั้งนี้ประเภทของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทจะอ้างอิงจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทและผู้อ่าน ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทจึงอยู่ในขอบเขตของการตีความและไม่อาจอธิบายได้ด้วยภาษาศาสตร์⁷³

ผลกระทบที่ผู้รับสารได้รับจากตัวบทอาจคงอยู่ชั่วคราวหรือยาวนานในกระบวนการสื่อสาร และอาจส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคม ระดับความรู้หรืออารมณ์ความรู้สึกที่ผู้รับสารมีต่อผู้ส่งสารเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แม้กระทั่งการกระทำในอนาคตก็อาจได้รับอิทธิพลจากผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทด้วย มุมมองด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อารมณ์ ความรู้ และการกระทำจะไม่เหมือนเดิม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของตัวบทว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้รับสารในความสัมพันธ์ด้านใดมากกว่ากัน นอกจากนี้ประเภทของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทยังรวมไปถึง วิธีการส่งสาร หรือผลกระทบในระยะยาว (**long-term consequence**) จากการรับสารของผู้อ่าน

3.1) ความสัมพันธ์ (Relationships)

ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทเกิดจากทั้งองค์ประกอบภายในและภายนอก โดยการผสมผสานกันระหว่างลักษณะขององค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอกอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ นอร์ดี ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท 3 รูปแบบ⁷⁴ ได้แก่

⁷³ Ibid., p. 143.

⁷⁴ Ibid., p. 144.

ความสัมพันธ์ที่ 1: ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของผู้ส่งสารและตัวบท (Relationship I: Intention/text)

องค์ประกอบสำคัญของผลกระทบบที่เกิดจากตัวบทคือ เจตนาของผู้ส่งสาร โดยเจตนาของผู้ส่งสารคือความคาดหวังที่ต้องการให้ตัวบทเกิดผลกระทบต่อผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตตัวบทจะใช้องค์ประกอบภายในตัวบททำให้ตัวบทเกิดผลกระทบที่ตนต้องการ ดังนั้นผู้ผลิตตัวบท (หรือนักแปลในภาษาปลายทาง) จะต้องเป็นผู้พิจารณาถึงผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากตัวบท ทั้งนี้ นักแปลจะต้องคาดการณ์ถึงผลกระทบที่เปลี่ยนแปลงผลกระทบต่อผู้รับสารปลายทาง โดยผลกระทบที่เจตนาให้เกิดกับผู้รับสารปลายทางนั้นจะเป็นผลกระทบเดียวกับผลกระทบของตัวบทต้นทาง หรือผลกระทบเดียวกับที่ผู้รับสารต้นทางได้รับหรือไม่จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์การแปล (translation skopos)

ความสัมพันธ์ที่ 2: ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารและโลกในตัวบท (Relationship II: Receiver/text-world)

ผู้รับสารจะเปรียบเทียบการนำเสนอทแปลในโลกของตัวบท เช่น ส่วนที่เป็นบริบทนอกเหนือตัวบท

ผู้รับสารจะเปรียบเทียบการนำเสนอโลกในตัวบท เช่น โลกของบริบทที่อยู่นอกเหนือภาษามาแปลความหมายในตัวบทตามความคาดหวังของตนเอง โดยนำความรู้ (knowledge) ขอบเขตทางภาษาและวัฒนธรรม (horizon) และมาลา (mood) ของตนเองมาเป็นตัวกำหนด ในส่วนของมาลาจะอ้างอิงจากอิทธิพลขององค์ประกอบทางสถานการณ์ เช่น วิธีการส่งสาร เวลา สถานที่และโอกาสในการสื่อสาร ซึ่งทำให้ผู้รับสารได้รับอิทธิพลหรือมีความอ่อนไหวต่อผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทบางประการ

หัวข้อเรื่องก็มีส่วนในการทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับสาร เช่น เรื่องที่ได้รับความนิยมอาจสร้างความพอใจให้กับผู้อ่าน หากหัวข้อเรื่องมีความแปลกประหลาดมากเท่าไร ก็มีความเป็นไปได้ที่ผู้รับสารจะไม่เข้าใจหรือไม่ต้องการที่จะอ่านงานชิ้นนั้นต่อไป นักแปลอาจต้องสร้างสะพานเชื่อมการสื่อสารด้วยการเลือกหัวข้อเรื่องที่คุณผู้อ่านมีความคุ้นเคยมาแปล เพื่อให้เข้าถึงโลกที่แตกต่างได้ง่ายขึ้น

เช่นเดียวกับสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจที่อาจเป็นตัวกำหนดผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท ยิ่งผู้ส่งสารมีสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจมากเท่าไร ตัวบทก็จะสั้นกระชับมากเท่านั้น นักแปลจึงควรพิจารณาว่าจะถ่ายทอดข้อมูลที่ไม่อาจบอกให้ผู้รับสารปลายทางมีความรู้เกี่ยวกับตัวบทไว้ล่วงหน้าอย่างไร

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างโลกที่นำเสนอในตัวบทกับความคาดหวังของผู้รับสารนั้นก็มีความสำคัญเพราะนักแปลต้องแก้ไขปัญหาระยะห่างทางวัฒนธรรม ขนาดและห้วงเวลา ซึ่งหากผู้รับสารปลายทางมีระยะห่างมากกว่าผู้รับสารต้นทาง ก็อาจอนุมานได้ว่าผลกระทบที่ได้จากตัวบท

ทั้งสองก็จะต่างกันด้วย ทั้งนี้ระดับหรือปริมาณความแปลกหรือความคุ้นเคยที่ต้องการนำเสนอให้ผู้รับสาร ปลายทางจะต้องปรับตัวอุปสรรคการแปล⁷⁵

ความสัมพันธ์ที่ 3: ระหว่างผู้รับสารและวัจนลีลา (Relationship III: Receiver/style)

นักแปลในฐานะผู้รับสารจะต้องมีความรู้เรื่องรูปแบบภาษาเป็นอย่างดีและรู้ว่ารูปแบบภาษามีหน้าที่อะไรในวัฒนธรรม **ข้อแรก**การวิเคราะห์คุณภาพการใช้สำนวนโวหารของต้นฉบับอาจให้ข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับเจตนาของผู้ส่งสารให้แก่นักแปล **ข้อสอง**การแปลไม่สามารถอาศัยปฏิกิริยาตอบสนองของตัวบทซึ่งมักมีอคติและตัดสินจากเงื่อนไขในสถานการณ์ของนักแปลเองเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องมีการตรวจสอบการรับรู้ตัวบทด้วยการวิเคราะห์ลักษณะสำนวนโวหารภายในตัวบทของต้นฉบับด้วย⁷⁶

3.2) ประเภทของผลที่เกิดจากตัวบท (Types of effect)

ความสัมพันธ์ข้างต้นทำให้นักแปลสามารถแยกความแตกต่างของประเภทของผล ซึ่งช่วยให้เราจัดระบบการวิเคราะห์ผลที่เกิดจากตัวบทได้

ประเภทที่ 1: ผลกระทบที่ผู้ส่งสารตั้งใจและไม่ตั้งใจให้เกิด (Type I: Intentional vs. non-intentional effect)

การเปรียบเทียบเจตนากับการตีความองค์ประกอบภายในตัวบทอาจทำให้เกิดผลกระทบจากตัวบทที่ต่างกัน 2 แบบคือ ก) ผลกระทบที่เกิดจากตัวบท ซึ่งเป็นผลกระทบที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อหรือ ข) ตัวบทที่สร้างผลกระทบที่ไม่ได้เป็นไปตามเจตนาของผู้ส่งสาร การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับผลกระทบนี้ เพราะผู้รับสารตัวบทต้นทางไม่ใช่ผู้รับสารปลายทางที่ผู้ส่งสารต้นทางหรือผู้ผลิตตัวบทจะต้องคำนึงถึงเมื่อตัดสินใจว่าจะให้ตัวบทสื่อเจตนาใด

ประเภทที่ 2 : ความห่างไกลทางวัฒนธรรมและการไม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Type II: Cultural distance vs. zero-distance)

การนำ "ความเป็นจริง" (reality) มาอธิบายตัวบทส่งผลกระทบต่อผู้อ่านตามแต่ความห่างไกลทางวัฒนธรรม (cultural distance) ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมี ความสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ 3 รูปแบบ คือ

⁷⁵ Ibid., pp. 146 - 147.

⁷⁶ Ibid., p.147.

ก) โลกของตัวบท (the text-world) สัมพันธ์กับวัฒนธรรมต้นทาง

หมายความว่าผู้รับสารต้นทางสามารถจับคู่ตัวบทเข้ากับโลกในวัฒนธรรมของตนเอง ทำให้ไม่เกิดช่องว่างระหว่างโลกของตัวบทและโลกในความเป็นจริงของผู้รับสารต้นทาง ขณะที่ผู้รับสารปลายทางไม่สามารถลบช่องว่างทางวัฒนธรรมได้

ข) โลกของตัวบทไม่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมต้นทาง

เนื่องจากผู้รับสารต้นทางไม่สามารถจับคู่ตัวบทเข้ากับโลกของตนเอง ทำให้ผู้ส่งสารต้องบรรยายลักษณะของโลกในตัวบทอย่างกว้าง ซึ่งคำบรรยายนี้จะช่วยให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจโลกในตัวบทด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ในข้อนี้ ทั้งผู้รับสารต้นทางและปลายทางต่างก็ ไม่มีช่องว่างห่างจากโลกในตัวบท แม้ว่าจะไม่ใช่ในระดับเดียวกัน ยกเว้นในกรณีว่าโลกในตัวบทอาจสัมพันธ์กับวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งในกรณีหลังนี้ ผู้รับสารปลายทางก็จะไม่มีช่องว่างระหว่างตัวบทกับโลกของตนเอง

ค) โลกในตัวบทมีจริงและสัมพันธ์กับวัฒนธรรมต้นทาง ทว่าผู้ส่งสารจะต้อง “ทลายวัฒนธรรม” (de-culturalized) ต้นทางนั้น โดยสลับเปลี่ยนวัฒนธรรมดังกล่าวให้เป็นวัฒนธรรมในสถานที่ และเวลาที่ของวัฒนธรรมที่แตกต่าง วิธีนี้นำมาซึ่งการแปลให้เป็นเรื่องทั่วไป ไม่เจาะจง (generalize) โดยการลดรายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมหนึ่งๆ ให้น้อยลงทำให้ได้ผล (zero distance) หรือวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่าง

ประเภทที่ 3 : ประเพณีนิยมและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์

(Type III: Conventionality vs. originality)

องค์ประกอบตัวบทที่กำหนดจากลักษณะเฉพาะของผู้ส่งสาร หรือเจตนาของผู้ส่งสารจะทำให้เกิดผล “เหมือนต้นฉบับ” ยิ่งขึ้น การใช้องค์ประกอบตัวบทที่ให้ผลเหมือนต้นฉบับในมิติของสถานที่ เวลา แรงจูงใจหรือโอกาสจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มช่องว่างระหว่างสถานการณ์การผลิตตัวบทและสถานการณ์การรับตัวบท

การแปลคือ การทำให้เกิดผลกระทบขึ้นใหม่อีกครั้ง ลอกเลียนเนื้อหาซึ่งในทางปฏิบัติแล้วสามารถใช้แทนกันได้ตราบเท่าที่ยังคงหลักเกณฑ์ของโครงสร้างเอาไว้ประเภทของผลกระทบที่ขึ้นอยู่ กับความสัมพันธ์พื้นฐาน 3 ข้อนี้สามารถพบเห็นได้ในตัวบททุกประเภท แสดงให้เห็นอีกครั้งว่าสมมูลภาพ (ในแง่ของ “ผลกระทบที่เท่ากันของตัวบทต้นทางและปลายทาง”) ไม่ใช่เกณฑ์ที่ดีนั้นสำหรับการแปล นักแปลจำเป็นต้องรู้อย่างแน่ชัดว่าผลกระทบประเภทใดที่ยังต้องคงไว้ ห้ามเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก การเก็บรักษาระยะห่างทางวัฒนธรรม (ความสัมพันธ์ตัวบท/ผู้รับสาร) มักแยกการคงการตีความ (เจตนา/ความสัมพันธ์ตัวบท) นอกจากนั้นผลกระทบของตัวบทปลายทางส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับการปฏิบัติว่า วัตถุประสงค์ การแปลกำหนดให้แปลแบบรักษาความแตกต่างของตัวบทต้นฉบับ หรือแปลโดยปรับให้ตัวบทใน ท้องเรื่องปรับเข้าหาวัฒนธรรมปลายทาง

2.3.1.2 ทบทวนทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท

ผู้วิจัยจำเป็นต้องนำทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด มาใช้ศึกษาองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในของตัวบทของนวนิยายเรื่อง *East Wind: West Wind* เพื่อให้ทราบว่าองค์ประกอบทางวัฒนธรรมใดควรเก็บรักษาไว้ และองค์ประกอบใดควรได้รับการปรับปรุง เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวบทต้นทางแล้วเสร็จ จึงนำบทแปลสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 มาเปรียบเทียบว่าหลังจากผู้แปลได้ปรับองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมให้เป็นไปตามสถานการณ์ปลายทางแล้วทำให้สำนวนแปลที่ 1 และสำนวนแปลที่ 2 มีองค์ประกอบตัวบทที่แตกต่างไปจากตัวบทต้นทางเดิมอย่างไร และสามารถถ่ายทอดประเด็นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบภายนอกตัวบท

- 1.1) ผู้ส่งสาร
- 1.2) เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร
- 1.3) วิธีการส่งสาร
- 1.4) สถานที่ในการสื่อสาร
- 1.5) เวลาในการสื่อสาร
- 1.6) หน้าที่ของตัวบท

2) องค์ประกอบภายในตัวบท

- 2.1) หัวข้อเรื่อง
- 2.2) เนื้อเรื่อง
- 2.3) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ
- 2.4) การใช้คำ
- 2.5) โครงสร้างประโยค

3) ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท

- 3.1) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ
- 3.2) ประเภทของผลกระทบ

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ตัวบท ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกไปสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของนวนิยาย และกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน และรักษาความแปลกต่าง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นฉบับ บทแปลสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ต่อไป

2.4.2 องค์ประกอบของนวนิยาย (elements of fiction) ของ ซี. เอ็ม. ทอมลินสัน และซี. ลินช์-บราวน์⁷⁷

ทอมลินสัน และลินช์-บราวน์ (Tomlinson and Lynch-Brown, 1996:26-32) กล่าวว่า องค์ประกอบของนวนิยาย (elements of fiction) ประกอบด้วย โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (characters) ฉากท้องเรื่อง (setting) แก่นเรื่อง (Theme) และลีลา (style)

1) โครงเรื่อง (Plot)

โครงเรื่องคือเหตุการณ์ต่างๆ (events) และลำดับเรื่องราว (sequence) ที่กล่าวถึงในเรื่อง หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่อง โครงเรื่องที่ดีจะต้องมีประเด็นความขัดแย้ง (conflicts) เพื่อทำให้เกิดความตื่นเต้น น่าติดตาม ความขัดแย้งในโครงเรื่องเกิดจากสาเหตุต่างๆ กัน โดยทั่วไปจะเกิดกับตัวละครหลัก (main character)

ลักษณะความขัดแย้งในงานวรรณกรรมแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

1.1) ความขัดแย้งในตนเอง (person-against-self) ตัวละครหลักต่อสู้กับความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของตนเองและความต้องการส่วนตนเพื่อที่จะประสบเป้าหมายบางอย่าง ซึ่งทำให้เกิดปมขัดแย้งในเรื่อง

1.2) ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ (person-against- nature) มักเป็นความขัดแย้งที่พบในเรื่องราวการเอาชีวิตรอดที่ตัวละครต้องต่อสู้กับพลังอำนาจทางธรรมชาติ

1.3) ความขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครปฏิปักษ์ (person-against-person) เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละคร 2 ตัว เช่น ความขัดแย้งในหมู่เพื่อนฝูง การแข่งขันชิงดีระหว่างพี่น้อง

⁷⁷ Tomlinson, C. M. and Lynch-Brown, C. (1996). Essentials of Children's Literature. Massachusetts: A Simon & Schuster. pp.26-33.

1.4) ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคม (persons-against-society) ตัวละครหลัก

อาจมีความขัดแย้งกับสังคม อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมหรือยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง หรือเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง เช่น สงคราม

โครงเรื่องที่พบในงานวรรณกรรมทั่วไปมักเป็นโครงเรื่องแบบเรียงลำดับเวลา (chronological plots) เป็นโครงเรื่องที่สร้างเรื่องราวขึ้นตามลำดับเวลา แบ่งออกเป็นโครงเรื่องชนิดก้าวหน้า (progressive plot) และโครงเรื่องชนิดจบในบท (episodic plots) วรรณกรรมที่วางโครงเรื่องชนิดก้าวหน้าจะเป็นเรื่องยาวที่มีความต่อเนื่องในบทแรกๆ เพื่อปูพื้นเรื่อง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้ง และในบทต่อๆ มาจึงนำเสนอการขมวดปมปัญหาของเรื่อง (rising action) จนนำไปสู่จุดสุดยอด (climax) ของเรื่องซึ่งจะเป็นบทสรุป หรือการคลี่คลายเรื่อง (denouement) ในตอนจบ

ส่วนโครงเรื่องชนิดจบในบท แบ่งโครงเรื่องออกเป็นตอนๆ นำมาร้อยรวมกัน โดยแต่ละตอนจะมีโครงเรื่อง ประเด็นความขัดแย้ง และการคลี่คลายปัญหาภายในตอน โดยแต่ละตอนเชื่อมโยงกัน โดยการใช้ตัวละครและฉากเดียวกัน

นักเขียนมักนำกลวิธีการเล่าเรื่องแบบการเสนอภาพย้อนหลัง (Flashback) และการเกริ่นการณ์ (foreshadowing) มาใช้

การเสนอภาพย้อนหลัง คือเล่าเรื่องย้อนอดีตเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเรื่องราวที่นำเสนอในเรื่อง เป็นการแทรกลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา ทำให้ผู้อ่านถูกนำย้อนกลับไปยังช่วงเวลาก่อนหน้าที่เรื่องราวจะเกิดขึ้น นักเขียนอาจใช้การเล่าเรื่องย้อนอดีตมากกว่าหนึ่งครั้งและใช้ได้ในส่วนอื่นๆ ของเรื่อง การเสนอภาพย้อนหลังทำให้นักเขียนสามารถนำเสนอเรื่องราวที่กลางเรื่องแล้วค่อยให้ความถึงรายละเอียดเหตุการณ์ก่อนหน้า เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ขณะที่กลวิธีการเกริ่นการณ์ (foreshadowing) เป็นกลวิธีที่ใช้ในการสร้างโครงเรื่องให้มีความแยบยลอีกกลวิธีหนึ่ง ช่วยบอกเค้าลางเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งอาจหมายถึงจุดสุดยอดของเรื่องด้วย

2) ตัวละคร (Characters)

ตัวละคร หรือ “นักแสดง” ในเรื่องเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย (fiction) ที่ส่งผลให้เรื่องสนุกหรือไม่สนุก การบรรยายลักษณะตัวละครให้เห็นภาพอาจทำให้ตัวละครตัวนั้นเป็นที่รัก หรือเป็นต้นแบบของผู้อ่าน ดังนั้นการให้ภาพตัวละครและการพัฒนาบุคลิกลักษณะของตัวละครในเรื่องจึงมีความสำคัญต่อผู้อ่านอย่างมาก

การศึกษาตัวละครแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1) การสร้างตัวละคร (characterization) เป็นการวางนิสัยตัวละคร บรรยาย

บุคลิกลักษณะและนิสัยของตัวละคร นักเขียนช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครนั้นๆ โดยบรรยายลักษณะรูปร่าง สันฐานและบุคลิกของตัวละคร ขณะที่การบรรยายอารมณ์ พื้นนิสัย หรือความสัมพันธ์ของตัวละครนั้นๆ กับตัวละครอื่นๆ ยังเป็นการให้ข้อมูลของตัวละครที่แน่นอน ทั้งนี้วิธีการที่ทำให้ตัวละครมีความสมจริงที่สุดคือ การผสมผสานระหว่างการกระทำ (action) และบทสนทนา (dialogue) ที่ตัวละครได้ตอบกับตัวละครอื่น รวมทั้งบทบรรยายของผู้เล่าเรื่อง

2.2) พัฒนาการของตัวละคร (Character development) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นกับตัวละครอันเป็นผลจากเหตุการณ์ที่ตัวละครประสบ ทำให้ตัวละครกลับตัวเป็นคนดีหรือเปลี่ยนมาเป็นคนเลว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครได้หล่อหลอมให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงไปในทางใดทางหนึ่ง หากตัวละครต้องเจอกับเหตุการณ์สำคัญๆ ที่ทำให้ชีวิตหักเหหลายครั้ง ผู้อ่านย่อมคาดหวังให้ตัวละครมีพัฒนาการที่ต่างไปจากเดิม

ในงานเขียนประเภทนวนิยายจะประกอบด้วยตัวละครหลัก (main characters) และตัวละครเสริม (minor characters) ตัวละครหลักบางครั้งเรียกว่า “ตัวเอก” (protagonist) ตัวละครหลักจะได้รับการบรรยายลักษณะอย่างสมบูรณ์ มีปมปัญหาของตัวละคร ลักษณะนิสัยทั้งด้านดีและไม่ดี เหมือนกับบุคคลทั่วไปในชีวิตจริง ตัวละครชนิดนี้เรียกว่า ตัวละครหลายมิติ (round character)

ขณะที่ตัวละครเสริม อาจมีคำอธิบายบุคลิกลักษณะไม่ครบถ้วน หรือให้ข้อมูลลักษณะเพียงบางส่วน โดยปริมาณข้อมูลที่นำเสนอจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าผู้อ่านจำเป็นต้องทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครนั้นๆ มากน้อยเพียงใดจึงจะเข้าใจตัวบท ทั้งนี้ นักเขียนอาจบรรยายคุณลักษณะของตัวละครเสริมบางตัวอย่างครบถ้วน แต่ไม่อธิบายถึงมุมมองด้านอื่นๆ โดยทิ้งให้ลักษณะนิสัยของตัวละคร

ตัวนั้นคลุมเครือต่อไป เนื่องจากนักเขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเรื่องราวและทำให้ผู้อ่านเข้าใจเท่านั้น ดังนั้นการให้ข้อมูลตัวละครเสริมเพียงบางส่วนจึงนับว่าเพียงพอแล้ว บางครั้งผู้เขียนอาจเพิ่มตัวละครมิติเดียว (**flat character**) หรือตัวละครที่ให้คำบรรยายด้านเดียว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการทางบุคลิกภาพใดๆ แม้ว่าตัวละครลักษณะนี้จะไม่มีตัวตนในชีวิตจริง แต่ตัวละครประเภทนี้ก็ช่วยผลักดันการดำเนินโครงเรื่อง บางครั้งตัวละครมิติเดียวจะแสดงแต่ด้านมืดหรือความชั่วร้ายเท่านั้น อาจเป็นตัวละครชั่วตรงข้ามกับตัวเอก (**character foil**) หรือตัวละครที่สร้างขึ้นมาให้แตกต่างจากตัวละครเอกและพัฒนาขึ้นมาในทางคู่ขนานกับตัวเอก (ตัวโกง) เพื่อเน้นบุคลิกของตัวละครเอกและตัวละครอื่นๆ ทั้งนี้ตัวละครชั่วตรงข้ามกับตัวเอกอาจเป็นตัวละครมิติเดียวหรือหลายมิติก็ได้ อาจเป็นตัวละครหลักฝ่ายตรงข้ามกับตัวเอก ที่เรียกว่า ตัวร้าย หรือคู่ปรับ (**antagonist**) ทั้งนี้ตัวละครหลักในนวนิยายที่ดีจะเป็นตัวละครหลายมิติที่พัฒนาบุคลิกไปตามสถานการณ์และเรื่องราวที่เกิดขึ้น

3) ฉากท้องเรื่อง (Setting)

ฉากในท้องเรื่องคือ เวลาและสถานที่ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง เช่น หากเป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ (**historical fiction**) การสร้างยุคสมัยให้สมจริงจะมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในกรณีนี้นักเขียนให้ข้อมูลเวลาและสถานที่ที่เกิดเรื่องราวอย่างละเอียดเรียกว่า ฉากท้องเรื่องจำเพาะ (**integral setting**) หากนำเนื้อเรื่องไปไว้ในสถานที่ หรือฉากอื่นเนื้อหาก็คงจะไม่เหมือนเดิม ในทางกลับกัน ฉากที่ไม่เฉพาะเจาะจง สามารถเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นที่ไหนเวลาใดก็ได้ ที่ห่างไกลจากสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น ฉากในนิทานพื้นบ้าน เรียกว่า ฉากท้องเรื่องประกอบ (**backdrop setting**)

4) แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องคือ สารหรือสาระสำคัญของเรื่อง เรามักเข้าใจว่าแก่นเรื่องคือสิ่งที่เรื่องต้องการสื่อหรือข้อคิดที่ได้จากเรื่อง (**moral of the story**) แต่แก่นเรื่องอาจเป็นการซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ หรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางสังคมในปัจจุบัน (**current societal issue**) การจะระบุว่าอะไรคือแก่นเรื่องจะต้องทราบวัตถุประสงค์ในการเขียน หรือทราบว่านักเขียนต้องการสื่ออะไรจากเรื่อง นอกจากนี้การสรุปแก่นเรื่องที่ตีความสรุปด้วยประโยคสมบูรณ์จะเหมาะสมกว่าการสรุปด้วยคำสั้นๆ เช่น การสรุปแก่นเรื่องของเรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก (**Charlotte's Web**) ของ อี.บี. ไวท์ ว่า มิตรภาพ (**friendship**) หากเปลี่ยนเป็น "มิตรภาพเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาที่สุดในโลก" จะเหมาะสมกว่า

แก่นเรื่องที่ตีควรรีกร่องความสนใจจากผู้อ่าน และควรตั้งอยู่บนหลักศีลธรรมอันดี
ไม่ควรโดดเด่นกว่าโครงเรื่องและตัวละคร เพราะวัตถุประสงค์ของนวนิยายนั้นเป็นเพื่อให้ความบันเทิง
แก่ผู้อ่าน มิใช่เน้นให้ข้อคิด ดังนั้นนวนิยายที่ดีจะให้ข้อคิดกับผู้อ่านผ่านศิลปะการเล่าเรื่องราว ด้วยวิธีนี้
ผู้อ่านจะรับทราบแก่นเรื่องได้โดยไม่รู้สึกรัดเยียด

5) ลีลา (Style)

ลีลาเป็นวิธีที่นักเขียนใช้เล่าเรื่อง ลีลาที่ใช้จะต้องเหมาะสมกับเนื้อหาของประเภทตัวบท
อาจกล่าวได้ว่าลีลาและเนื้อหาเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน การใช้ลีลาที่แตกต่างในนวนิยายสังเกตได้จาก
การเลือกใช้คำ (**words**) โดยพิจารณาว่านักเขียนใช้คำยาวหรือสั้น เป็นคำทั่วไปหรือคำเฉพาะ
เป็นคำคล้องจองหรือเล่นเสียงหรือไม่ ใช้คำน่าเบื่อหรือคำเก่า เป็นคำที่ให้อารมณ์หรือไร้อารมณ์ คำภาษา
มาตรฐานหรือคำภาษาถิ่น การเลือกใช้คำควรเหมาะสมกับลักษณะของเรื่องราวที่เล่า ทั้งนี้ขณะอ่านตัวบท
อาจตั้งคำถามว่านักเขียนเลือกใช้คำเหล่านี้ด้วยเหตุผลใด ต้องการให้เกิดผลอะไร นอกจากการเลือกใช้คำ
อาจต้องพิจารณาถึงโครงสร้างประโยค (**sentences**) ว่าเป็นประโยคที่อ่านง่ายหรือไม่ อ่านแล้วสิ้นใจ
ผู้อ่านไม่ต้องกลับไปอ่านใหม่เพื่อทำความเข้าใจอีกครั้งหรือไม่

สำหรับการจัดวางเนื้อหา (**organization**) อาจพิจารณาจาก ย่อหน้า การเชื่อมแต่ละ
ย่อหน้า ความยาวของบท หัวเรื่องและชื่อบท คำนำ คำปิดท้าย บทนำ (**prologue**) บทส่งท้าย (**epilogue**)
และความยาวของเรื่อง ทั้งในส่วนของชื่อบท (**chapter titles**) อาจช่วยเรียกร่องความสนใจจากผู้อ่าน
รวมถึงบอกใบ้ว่าจะได้อ่านเหตุการณ์เกี่ยวกับอะไร หนังสือบางเล่มอาจมีบทนำ หรือคำแถลงการณ์ของ
ผู้เขียนบอกเล่าเหตุการณ์ที่จะนำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหา หรือบางครั้งนักเขียนอาจมีบทส่งท้ายเพื่อบอกเรื่อง
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังเรื่องที่นำเสนอจบแล้ว

ทั้งนี้ลีลาการเขียนที่สำคัญและควรให้ความสนใจในการศึกษานวนิยายมีดังนี้

6) **มุมมอง (point of view)** เป็นลีลาการเขียนอีกรูปแบบหนึ่ง หากเนื้อเรื่องเล่าผ่าน
สายตาหรือการบอกเล่าของผู้บรรยายซึ่งเป็นบุคคลที่สาม (**a third -person narrator**) ผู้อ่านก็จะทราบทุก
สิ่งที่ผู้บรรยายรู้และคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในนวนิยายหลายๆ เรื่องผู้บรรยายจะทราบเหตุการณ์
ทุกอย่างที่เกิดขึ้น (**omniscient**) และสามารถล่วงรู้ถึงความคิด จิตใจของตัวละครทุกตัว และเป็นประจักษ์
พยานในทุกๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ขณะเดียวกันลีลาในการบรรยายเนื้อหาของตัวบท

บางเรื่องอาจเล่าจากมุมมองของตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเพียงตัวเดียวในเรื่อง ในกรณีนี้เรื่องราวก็ยังคงเป็นการบอกเล่าโดยผ่านบุคคลที่สาม แต่ต่างกันตรงที่ผู้อ่านจะทราบเรื่องเฉพาะในสิ่งที่ตัวละครนั้นๆ พบเห็นและเข้าใจ ลีลาการเล่าเรื่องแบบนี้ ผู้บรรยายทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบางส่วน (**limited omniscient**) หรือในบางครั้งนักเขียนอาจเลือกที่จะเล่าเรื่องผ่านผู้บรรยายบุรุษที่หนึ่ง (**first-person narrator**) (โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง) ส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครหลักของเรื่อง ในกรณีนี้ผู้อ่านจะมีความรู้สึกใกล้ชิดกับตัวละครหลัก เท่าที่ตัวละครเล่าหรือให้ข้อมูลมาเท่านั้น ทั้งนี้การใช้เทคนิคเล่าเรื่องผ่านผู้บรรยายบุรุษที่ 1 นี้ อาจนำเสนอผ่านการเขียนบันทึกหรือจดหมายของตัวละครหลักก็ได้

การใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย (**symbolism**) เป็นเครื่องมือทางวรรณศิลป์ที่นักเขียนใช้สื่อความหมายของสิ่งที่มองไม่เห็นหรือมีความหมายนามธรรม โดยใช้การเปรียบเทียบกับความหมายที่ใกล้เคียงอื่นๆ โดยใช้การใช้คำอุปมาอุปมัยเปรียบเทียบเหมือน เปรียบต่าง หรือสัญนิยม (**convention**) บ่อยครั้งที่พบว่าสัญลักษณ์แทนความหมายมักใช้บุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ เป็นการนำเสนอัยยะเปรียบเทียบในเนื้อหาเพื่อเพิ่มความหมาย สัญลักษณ์บางอย่างอาจเป็นสัญลักษณ์สากลที่พบในงานเขียนเรื่องต่างๆ บ่อยครั้ง หรือมีความหมายเฉพาะในบางเรื่อง เช่น ในงานวรรณกรรม "ฟาร์ม" หมายถึง ความรักและความมั่นคงปลอดภัย

7) บททวนองค์ประกอบของนวนิยายของ ซี. เอ็ม. ทอมลินสันและ ซี. ลินซ์-บราวน์

นอกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในตัวบทของนอร์ดแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ จะช่วยในการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบทเรื่อง *อีสต์วินด์: เวสต์วินด์* ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนขององค์ประกอบภายในตัวบท เนื่องจากให้รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวบทประเภทนวนิยายโดยตรง

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายในประเด็นดังต่อไปนี้

1. **โครงเรื่อง (plot)** เพื่อที่จะระบุว่านวนิยายเรื่อง *อีสต์วินด์: เวสต์วินด์* วางโครงเรื่องแบบใด ผู้วิจัยจะเริ่มกระบวนการจาก สรุบบนเนื้อเรื่อง เพื่อศึกษาเหตุการณ์ต่างๆ (**events**) และลำดับเรื่องราว (**sequence**) ที่ประกอบขึ้นเป็นโครงเรื่อง อันประกอบด้วย (การปูพื้นเรื่อง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครฉาก และปมความขัดแย้ง การขมวดปมปัญหาของเรื่อง จุดสุดยอด บทสรุป หรือการคลี่คลายเรื่องในตอนจบ) รวมทั้งระบุประเด็นความขัดแย้ง (**conflicts**) และลักษณะความขัดแย้งของเรื่องว่า

เป็นความขัดแย้งลักษณะใดและกลวิธีการเล่าเรื่องแบบใด เช่น การเสนอภาพย้อนหลัง (Flashback) และการเกริ่นการณ์ (foreshadowing)

2. ตัวละคร (characters)

การศึกษาตัวละครเพื่อทราบถึง การสร้างตัวละคร (characterization) ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะนิสัย บุคลิกลักษณะของตัวละคร ตลอดจนทราบพัฒนาการของตัวละคร (Character development) ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องทำให้ตัวละครมีบุคลิก ลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนแปลงไปจากตอนต้นเรื่องหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้การศึกษาตัวละครยังช่วยระบุประเภท และความสำคัญของตัวละครดังต่อไปนี้

2.1 ตัวละครหลัก (main characters) หรือ “ตัวเอก” (protagonist) ซึ่งผู้เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครอย่างครบถ้วน ที่เรียกว่า ตัวละครหลายมิติ (round character)

2.2 ตัวละครเสริม (minor characters) ซึ่งผู้เขียนนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครเพียงด้านเดียวหรือบางส่วน ที่เรียกว่าตัวละครมิติเดียว (flat character)

2.3 ตัวละครชั่วตรงข้ามกับตัวเอก (character foil) หรือตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมาให้แตกต่างจากตัวละครเอกและอาจเป็นตัวละครหลัก ฝ่ายตรงข้ามกับตัวเอก ที่เรียกว่า “ตัวร้าย” หรือ “คู่ปรับ” (antagonist)

3. ฉากท้องเรื่อง (setting)

การศึกษาฉากท้องเรื่องเพื่อทราบเวลาและสถานที่ที่เกิดขึ้นในเรื่อง รวมถึงระบุได้ว่าเป็นฉากท้องเรื่องประเภทใด

4. แก่นเรื่อง (Theme)

การศึกษาแก่นเรื่องเพื่อทราบว่าอะไรคือสาระสำคัญของเรื่องที่คุณเขียนต้องการสื่อ หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่อง (moral of the story) โดยอาจวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ในการเขียน

5. ลีลา (style)

การศึกษาลีลาในการเล่าเรื่องโดยพิจารณาจากการเลือกใช้คำ (Words) และโครงสร้างประโยค (sentences) เพื่อตรวจสอบว่าลีลาที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาและประเภทตัวบทหรือไม่ อย่างไรก็ตามนอกจากนี้ยังศึกษาว่าผู้เขียนใช้มุมมอง (point of view) หรือเล่าเรื่องผ่านสายตาหรือการบอกเล่าจากผู้บรรยายประเภทใด มีการใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย (symbolism) เพื่อสื่อความหมายนามธรรม เช่น ใช้คำอุปมาอุปมัยเปรียบเทียบเหมือน เปรียบต่าง หรือสัญลักษณ์ (convention) หรือไม่ อย่างไร

2.4.3 กลวิธีการแปลตามแนวการวิเคราะห์ของลอว์เรนซ์ เวนุติ (Lawrence Venuti)

ก่อนที่จะกล่าวถึงกลวิธีการแปลตามแนวการวิเคราะห์ของเวนุติ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงรูปแบบการแปลตามความคิดเห็นของชไลเออร์มาเคอร์ (1768-1834) นักปรัชญาและนักทฤษฎีภาษาชาวเยอรมันก่อน เนื่องจากเป็นรูปแบบการแปลที่เวนุตินำมาพัฒนาเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน และรักษาความแปลกต่างในเวลาต่อมา

1) รูปแบบการแปลตามความคิดเห็นของฟรีดริค ดาเนียล เออเนสต์ ชไลเออร์มาเคอร์ (Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher)

เวนุติ⁷⁸ กล่าวว่า ในการบรรยายเรื่อง *'On the Different Methods of Translating'*⁷⁹ ณ ราชบัณฑิตยสถาน (Royal Academy of Sciences) กรุงเบอร์ลิน ปี 1813 ชไลเออร์มาเคอร์ ระบุว่ากลวิธีการแปลมี 2 แบบ⁸⁰ คือ การแปลแบบ "นำนักเขียนมาหาผู้อ่าน" และ "นำผู้อ่านไปหานักเขียน"

"Schleiermacher in fact finds only two methods of affecting the domestic reader understands of the foreign author: "Either the translator leaves the author in peace, as much as possible, and moves the reader towards him; or he leaves the reader in peace, as much as possible, and moves the author towards him"

(Lefevere, 1977: 74 cited in Venuti, 1995:101)

“ชไลเออร์มาเคอร์พบว่ามีเพียง 2 วิธีที่จะช่วยให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจสิ่งที่นักเขียนสื่อในภาษาต้นทาง คือ นักแปลปรับภาษาและวัฒนธรรมตัวบทต้นทางให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจตัวบทที่นักเขียนต้องการสื่อถึง หรือปรับภาษาและ

⁷⁸ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. p.242.

⁷⁹ ภาษาเยอรมันชื่อ "Ueber die verschiedenen Methoden des Uebersetzens"

⁸⁰ สเนลล์-ฮอร์นบี (2006 : 145) กล่าวว่า กลวิธีการทั้งสองนี้ในประเทศเยอรมันเรียกว่า *Verfremdung* และ *Entfremdung* หรือที่แฟร์เมียร์เรียกว่า "การแปลแบบ *Verfremdendes*" และ "*Angleichendes*"

วัฒนธรรมปลายทางให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และช่วยให้สิ่งที่ผู้เขียนสื่อเข้าถึงผู้อ่าน”

(เลอเฟอแวร์, 1977: 74 อ้างถึงใน เวนูติ, 1995:101)

ระหว่างแนวคิดการแปล 2 แบบข้างต้น เวนูติ⁸¹ กล่าวว่า ชไลเออร์มาเคอร์สนับสนุนให้ใช้การแปลแบบ “นำผู้อ่านไปหานักเขียน” มากกว่า

“For Schleiermacher, “ the genuine translator” is a writer who wants to bring those two completely separated persons, his author and his reader, truly together, and who would like to bring the latter to an understanding and enjoyment of the former as correct and complete as possible without inviting him to leave the sphere of his mother tongue.”

(Venuti , 1995: 100 cited in Lefevere 1997:74)

“สำหรับชไลเออร์มาเคอร์แล้ว “นักแปลที่แท้จริง” คือนักเขียนที่ต้องการนำคนสองคนที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ได้แก่ นักเขียนและผู้อ่านให้มาพบกันอย่างแท้จริงและต้องการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและสนุกกับต้นฉบับอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด เท่าที่จะทำได้ โดยไม่ต้องพรากผู้อ่านออกจากขอบเขตภาษาแม่ของตนเอง”

(เวนูติ, 1995: 100 อ้างถึงใน เลอเฟอแวร์ 1997:74)

เวสส์บอร์ทและไอสไตน์สัน⁸² กล่าวในทำนองเดียวกันว่าชไลเออร์มาเคอร์สนับสนุนให้นักแปลใช้รูปแบบการแปลแบบ “นำผู้อ่านไปหานักเขียน” (**urging that the reader be brought to the author**) เพื่อให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และทำความเข้าใจ “ความแตกต่าง” (**alienation**) หรือสิ่งที่ในปัจจุบันเรียกว่า “กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง” (**foreignization of translation**)

⁸¹ Venuti, L. (1995). The Translator's Invisibility : A History of Translation. London: Routledge. p.100.

⁸² Weissbort, D. and Eysteinson, A. (eds.). (2006). Translation—Theory And Practice: A Historical Reader. New York: Oxford University Press. p.205.

ชไลเออร์มาเคอร์⁸³ ตระหนักว่าบทแปลส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (domesticating strategy)⁸⁴ ซึ่งลดทอนลักษณะของวัฒนธรรมต้นทาง (an ethnocentric reduction of the foreign text) หันเข้าหาค่านิยมวัฒนธรรมปลายทาง เป็นการนำนักเขียนกลับบ้าน (bringing the author back home) เขาจึงสนับสนุนให้นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (foreignizing strategy)ต่อต้านการแปลที่ใช้สำนวนภาษาปลายทาง(an ethnodiviant pressure) ของกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ขณะเดียวกับที่ส่งเสริมให้นักแปลใช้ทำเนียบภาษา (register) และวัฒนธรรมที่แตกต่างของตัวบท ต้นทางในการแปล ซึ่งเป็นการส่งผู้อ่านไปต่างประเทศ (sending the reader abroad)

นอกจากแนวคิดการแปลแล้วชไลเออร์มาเคอร์⁸⁵ ยังระบุว่าวิธีการแปลที่เหมาะสมกับการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ มี 2 วิธีคือ การแปลแบบถอดความ (paraphrase) และการแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับ (imitation) โดยเขาสนับสนุนให้นักแปลใช้การแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับ เนื่องจาก

1) การแปลแบบถอดความ (paraphrase) เป็นการแปลที่สามารถแก้ไขปัญหาการแปลในระดับเทคนิคเท่านั้น กล่าวคือแม้ไม่อาจหาคำภาษาปลายทางที่ใช้แทนความหมายในตัวบท นักแปลก็ยังสามารถตีความ (penetrate its value) โดยให้ความหมายทั้งในรูปของคำจำกัดความและขยายความ (by adding both restrictive expansive definitions)

2) การแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับ (imitation) เป็นการแปลที่ยอมรับว่าไม่อาจทำให้บทแปลสมมูลภาพกับตัวบทได้ทุกประการ เพราะเป็นการสื่อสารในอีกภาษาหนึ่งที่แตกต่างกันเดิม รวมถึงมีความแตกต่างด้านอื่นๆ ด้วย นักแปลจึงต้องใช้กลวิธีการแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับ ที่แม้จะทำให้บทแปลประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่แตกต่างไปจากส่วนประกอบของตัวบทต้นทางเดิม แต่ผู้รับสารปลายทางยังคง

⁸³ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge.p.242.

⁸⁴ ชไลเออร์มาเคอร์ไม่ได้เรียกแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการแปลของเขาว่า “กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน” หรือ “กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง” แต่ข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิงนี้เป็นงานเขียนของเวนุติซึ่งกล่าวถึงกลวิธีการแปลในภาพรวม จึงใช้คำว่า “กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน” และ “กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง” ไม่ใช่การแปลแบบ “นำนักเขียนมาหาผู้อ่าน” และ “นำผู้อ่านไปหานักเขียน”

⁸⁵ Weissbord, D. and Eysteinnsson, A. (eds.). (2006). *Translation—Theory And Practice: A Historical Reader*. New York: Oxford University Press. p.207.

ได้รับผลกระทบ (effects) ใกล้เคียงกับผลกระทบในตัวบทต้นทางมากที่สุดเท่าที่การสื่อสารด้วยภาษาปลายทางจะทำได้ (as the difference in material allows)

สเนลล์-ฮอร์นบี⁸⁶ กล่าวว่า การแปลแบบถอดความ (paraphrase) เป็นการถอดความด้วยเครื่องจักร (machine) ซึ่งแปลงองค์ประกอบภาษาต้นทางและปลายทางเหมือนการถอดสมการคณิตศาสตร์ที่สามารถบวกหรือลบให้สองข้างเท่ากันได้ ขณะที่การแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับ (imitation) เป็นวิธีการแปล ที่ยอมรับว่านักแปลไม่อาจสร้างบทแปลที่สมมูลภาพกับต้นฉบับอย่างเท่าเทียมกันทุกส่วน นักแปลจึงไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากถ่ายถอดความเป็นตัวบททั้งหมด ซึ่งรวมถึงส่วนที่แตกต่างไปจากต้นฉบับ แต่ให้ผลใกล้เคียงกับเนื้อความทั้งหมด หรือเป็นการแปลที่นำองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีความแตกต่างมาใช้แทนกันได้ อย่างไรก็ตามวิธีการแปลแบบนี้ให้ผลใกล้เคียงกันในภาพรวมเท่าที่ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะอำนวยเท่านั้น

ไซโลเออร์มาเคอร์⁸⁷ กล่าวด้วยว่าหากนักแปลเลือกแปลแบบ “นำนักเขียนมาหาผู้อ่าน” ก็ควรแปลแบบยึดความหมาย (sense - for - sense translation) แต่หากเลือกแปลแบบ “นำผู้อ่านไปหานักเขียน” หรือแปลโดยยึดตัวบทต้นทางและพยายามสื่อสารให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจถึงความเป็นต่างชาติและวัฒนธรรมภาษาต้นทาง ก็ควรใช้การแปลแบบตรงตัว (literal translation) ซึ่งเป็นรูปแบบการแปลแบบเดียวกับที่นักแปลเยอรมันยุคโรแมนติกเลือกใช้

อย่างไรก็ตามไซโลเออร์มาเคอร์⁸⁸ ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการแปลแบบเลียนแบบต้นฉบับว่า วิธีนี้ไม่ได้เหมาะกับทุกภาษา โดยเฉพาะภาษาที่ ‘อยู่ใต้อาณัติของสำนวนภาษาตามแบบแผนนิยมซึ่งมีความเข้มงวด’ แต่จะเหมาะกับภาษาที่ ‘มีอิสระมากกว่าในการใช้รูปแบบภาษาใหม่ๆ และเปิดกว้างให้ใช้การแปลแบบเปี่ยมเบนมากกว่า’ โดยไซโลเออร์มาเคอร์เชื่อมั่นว่าภาษาเยอรมันมีศักยภาพและพร้อมที่จะรวมเข้ากับภาษาต่างประเทศได้

⁸⁶ Snell-Hornby, M. (2006). *The Turns of Translation Studies New paradigms or shifting viewpoints ?*. Philadelphia: J. Benjamins. p.7.

⁸⁷ Robinson, Douglas. (1998). ‘Literary translation’. Mona Baker (edited). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* Routledge: London. p.126.

⁸⁸ Weissbort, D. and Eysteinnsson, A. (eds.). (2006). *Translation—Theory And Practice: A Historical Reader*. New York: Oxford University Press.p.208.

2) แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ซึ่งวิเคราะห์โดย ลอว์เรนซ์ เวนูติ

เป็นที่ทราบกันดีในวงภาษาศาสตร์และนักทฤษฎีการแปลว่า เวนูติได้นำแนวคิดการแปลของชไลเออร์มาเคอร์มาวิเคราะห์ และเรียกกลวิธีการแปลทั้งสองแบบนี้ว่า “domesticating strategy” และ “foreignizing strategy”⁸⁹ จัง กวง ฟา (Zhang Guang-fa)⁹⁰ อาจารย์ภาควิชาวรรณคดีและภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูฮวยยินระบุว่า เวนูติเป็นผู้กำหนดใช้คำว่า ‘กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน’ และ ‘กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง’ ขึ้นในปี 1995 แต่มีจุดกำเนิดมาจากการบรรยายเรื่อง “On the different method of translation” (1813) โดยชไลเออร์มาเคอร์ เช่นเดียวกับที่เหอ เซียน บิน (He Xian bin)⁹¹ ระบุว่า เวนูติบัญญัติศัพท์ คำว่า “แปลกต่าง” หรือ “foreignizing” และ “กลมกลืน” หรือ “domesticating” ครั้งแรกในงานเขียนเรื่อง *The Translator's Invisibility* (1995)

แม้ชไลเออร์มาเคอร์⁹² จะระบุชัดเจนว่า “การนำผู้อ่านไปหานักเขียน” เป็นรูปแบบการแปลที่ดีกว่า “การนำนักเขียนมาหาผู้อ่าน” แต่เขาไม่ได้ระบุถึงการประเมินข้อดี-ข้อเสียของการแปลแบบ “นำผู้อ่านไปหานักเขียน” ซึ่งเป็นการแปลที่เบี่ยงเบนออกจากภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง (ethnodeviant pressure) กับการแปลแบบ “นำนักเขียนมาหาผู้อ่าน” ซึ่งเป็นการลดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมต้นทาง (ethnocentrism reduction) โดยการปรับภาษาและลักษณะของตัวบทเข้าหาวัฒนธรรมปลายทาง แต่เวนูติเน้นย้ำว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเป็นกลวิธีที่ปลอดภัยจากอคติเชิงชาติพันธุ์ในการแปลและเป็นกลวิธีการแปล “ที่น่าปรารถนาที่สุด” (the most desirable)

เวนูติ เรียกห้องให้นักแปลใช้ ‘กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง’ เพื่อแก้ไขสถานการณ์ความไร้ตัวตนของนักแปล ต่อต้านค่านิยมการแปลและการประเมินงานแปลที่หันเข้าหาภาษา

⁸⁹ Venuti, L. (1998). ‘Strategies of translation’. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. p.242.

⁹⁰ Zhang, Guang-fa. *A Study on domestication and foreignization in Chinese—English film translation from the postcolonial perspective*. [online]. Available from: <http://www.linguist.org.cn/doc/uc200904/uc20090410.pdf> [2011, February 9]

⁹¹ Xian, He. *Foreignization/ Domestication and Yihua/ Guihua: A Contrastive Study*. [online]. Available from: <http://www accurapid.com/journal/32foreignization.htm> [2010, August 16]

⁹² Snell-Hornby, M. (2006). *The Turns of Translation Studies New paradigms or shifting viewpoints?*. Philadelphia: J. Benjamins. p.145.

และวัฒนธรรมปลายทาง หรือภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ⁹³ โดยการเลือกตัวบทที่จะนำมาแปล⁹⁴ และพัฒนากลวิธีการแปลที่เข้ากับข้อกำหนดในสถานการณ์ปัจจุบันของวัฒนธรรมภาษาปลายทาง โดยเฉพาะนักแปลตัวบทวรรณกรรมให้หันมาแปลโดยใช้ทำเนียบภาษา (register) และวัฒนธรรมที่แตกต่างของตัวบทต้นทางและคำนึงถึงปัจจัยด้านน้ำเสียง (tone) ความหมายแฝง (connotation) คำที่มีความหมายหลายนัย (polysemy) รวมทั้งสัมพันธ์ (intertextuality) ที่แตกต่างจากค่านิยมวัฒนธรรมภาษาปลายทาง

นอกเหนือจากการเลือกสรรตัวบทภาษาต่างประเทศและการพัฒนากลวิธีการแปลแล้ว เวนูตี⁹⁵ ระบุว่านักแปลยังต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองด้วย ซึ่งนับแต่อดีตสามารถแบ่งกลวิธีการแปลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน คือการแปลที่หันเข้าหาค่านิยมหลักของวัฒนธรรมภาษาปลายทาง ใช้กลวิธีการแปลแบบประเพณีนิยมและการกลืนกลายวัฒนธรรม (conservative and assimilationist approach) เพื่อให้ได้สำนวนแปลที่เป็นภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทาง (domestic canons) เป็นไปตามทิศทางของสำนักพิมพ์ ตลอดจนกลวิธีการเมือง

2) กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง คือการแปลแบบต่อต้าน (resist) มุ่งแก้ไขการแปลที่หันเข้าหาภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง โดยใช้การแปลเข้าหาภาษาชายขอบ (drawing on the marginal)⁹⁶ เพื่อเก็บรักษาลักษณะและค่านิยมของตัวบทต้นทาง (recovering residual values)

⁹³ เวนูตี (1995) ศึกษาการแปลในสังคมอเมริกัน โดยศึกษากลวิธีการแปลย้อนกลับไปตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 17 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทางที่เวนูตีกล่าวถึงจึงหมายถึงภาษาอังกฤษเท่านั้น

⁹⁴ 1) เลือกตัวบทภาษาต้นทางที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง (oppositional stance) เช่น เป็นตัวบทที่ประพันธ์ด้วยภาษาที่ไม่ใช่ภาษามาตรฐาน (minor writer) เพื่อท้าทายมาตรฐานการแปลในวัฒนธรรมปลายทาง 2) เป็นตัวบทที่เขียนขึ้นในวัฒนธรรมภาษาที่มีสำนวนภาษาที่เป็นสากล และเป็นวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่เช่น ภาษาเยอรมัน เพราะช่วยให้ผู้รับสารปลายทางยอมรับและทำความเข้าใจได้ง่าย

⁹⁵ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. pp: 240-244.

⁹⁶ เวนูตี (1995: 22-23) กล่าวว่า การแปลความแตกต่างในตัวบทต้นทาง จะทำได้เฉพาะตัวบทที่มีการเผยแพร่ไปสู่ภาษาปลายทางแล้วเท่านั้น และวัฒนธรรมต้นทางนั้น ต้องเป็นวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่กว่าวัฒนธรรมอื่น จึงจะสามารถแปลให้แปลต่างได้ ดังนั้นบทแปลที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างจึงมีค่าเพียง "ภาษาชายขอบ"

ที่หายไป โดยอาศัยการแปลตัวบทโบราณ (archaic texts) กลวิธีการแปล รวมถึงการใช้รูปแบบวัฒนธรรมใหม่ๆ เป็นการแปลที่เก็บรักษาความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม โดยทำให้บทแปลเบี่ยงเบน (deviating) ออกจากค่านิยมภาษาปลายทาง

ในบางครั้ง เวนุติ⁹⁷ เรียกกลวิธีการแปลทั้งสองในชื่อต่างๆ เช่น เรียกกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนว่า “การแปลที่มีอคติเชิงชาติพันธุ์” (ethnocentric translation) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างว่า “การแปลที่ไม่มีอคติเชิงชาติพันธุ์” (nonethnocentric translation) เวนุติ กล่าวด้วยว่า นักแปลควรจำกัดขอบเขตของอคติเชิงชาติพันธุ์ในงานแปล ด้วยการมองข้ามวัฒนธรรมปลายทาง กระแสหลัก หันมาให้ความสนใจกับวัฒนธรรม ต้นทางและวัฒนธรรมปลายทางอื่นๆ (วัฒนธรรมชายขอบ : ผู้วิจัย) เพราะการแปลแบบไม่มีอคติเชิงชาติพันธุ์ นอกจากจะเป็นการเบนออกจากค่านิยมและการใช้สำนวนภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งนำเสนอวัฒนธรรมต้นทางอย่างผิดความหมายแล้ว ยังเป็นการนำวัฒนธรรมและสำนวนภาษาปลายทางอื่นๆที่ไม่ใช่วัฒนธรรมและสำนวนภาษามาตรฐานมาใช้ด้วย

2.1) กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication)

เวนุติ⁹⁸ กล่าวถึงกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนว่า มีมาตั้งแต่สมัยโรมันโบราณ ดังพบ กวีชาวละตินแปลงานภาษากรีกเป็นภาษาโรมัน โดยการไม่แปลชื่อ หรือคำวิสามานยนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า ลักษณะบ้านเมือง ทะเล หรือปีศาจ กวีชาวละตินไม่เพียงลบ (delete) คำบางชี้ทางวัฒนธรรม แต่ยังเพิ่มการอ้างอิง (allusion) สู่วัฒนธรรมโรมัน รวมทั้งใช้ชื่อของตนเองเป็นผู้แต่ง เสมือนว่านักแปลเป็นผู้เขียนต้นฉบับดังกล่าวด้วยภาษาละตินเสียเอง เวนุติ⁹⁹ กล่าวด้วยว่า การกระทำเช่นนี้ทำให้เกิดภาพลวงตาว่าบทแปลนั้นโปร่งใส (the illusion of transparency) และเป็นการแปลแบบสิ้นไหล

ทั้งนี้ เวนุติขยายความภายหลังว่า การนำภาษาชายขอบ (margin) มาใช้ในการแปล เพื่อเก็บรักษารูปแบบและค่านิยมของต้นฉบับภาษาต้นทาง (remainder) เช่น การแปลตัวบทภาษาโบราณ และการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างตลอดจนทดลองใช้ภาษารูปแบบใหม่ๆ

⁹⁷ Venuti, L. (1995). 'Debate'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes (eds.), *Cultural Functions of Translation*. p.23. Clevedon: Multilingual Matters.

⁹⁸ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. p.224.

⁹⁹ Venuti, L. (1995). *The Translator's Invisibility : A History of Translation*. London: Routledge. p.43.

(fluent translation)¹⁰⁰ อันนำไปสู่การแปลแบบทำให้กลมกลืน (domestication) ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาที่ ได้รับการยอมรับในสังคมปลายทาง และเป็นรูปแบบวรรณกรรมของชนชั้นสูงอังกฤษในศตวรรษที่ 17 ทำให้ ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาได้ทันทีและเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับสำนวนภาษาที่ใช้

เวนูติ (1995:61) ระบุว่า การแปลแบบสิ้นไหลเป็นกลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategy) ซึ่งเหมาะกับการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะไม่เพียงลดความแตกต่างของตัวบท (ethnocentric violence) แต่การแปลแบบโปร่งใสยังปิดซ่อนเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ แนวคิด ที่เกี่ยวกับสุนทรีย (aesthetic) ชนชั้น (class) และอุดมคติของชาติ (national ideologies)

สำหรับคำว่า “กลวิธีการแปลแบบวกกลับ” (discursive strategy) นี้ เวนูติ ระบุว่า เป็นการ แปลแบบต่อต้าน (resistance translation) ความไม่สมดุลง (asymmetry) ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง ในตัวบทที่ใช้กลวิธีการ แปลแบบทำให้กลมกลืน “มีความสิ้นไหล” (fluency) สามารถใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับในขั้นตอนการ เลือกรูปแบบที่จะนำมาแปล ขณะที่ตัวบทที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างนำกลวิธีการแปล แบบวกกลับมาใช้ในการต่อต้านการแปลที่ยึดวัฒนธรรมภาษาปลายทาง ให้สะท้อนวัฒนธรรมภาษาต้นทาง

¹⁰⁰ เวนูติ (1995:1) กล่าวถึงการแปลแบบสิ้นไหลและการแปลที่ทำให้ตัวบทโปร่งใสว่า เมื่อบทแปลอ่านสิ้นไหล (reads fluently) ไม่มีภาษาหรือลีลาที่แปลกประหลาด (absence of any linguistic or stylistic peculiarities) ตัวบทโปร่งใส (transparent) ตัวตน ของผู้ส่งสารและเจตนาผู้ส่งสารหายไป บทแปลนั้นจะไม่ใช้บทแปลอีกต่อไป หากแต่กลายเป็น “ต้นฉบับ” (original) ทั้งนี้ ภาพลวงตาของความโปร่งใส (illusion of transparency) เป็นผลจากการทำวาทกรรมแบบสิ้นไหล (fluent discourse) เพื่อให้บทแปลอ่านง่าย โดยใช้ภาษาในปัจจุบัน (current usage) การใช้โครงสร้างภาษา (syntax) และการปรับแก้ความหมาย ของคำ (fixing precise meaning) ที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

เวนูติ (1995:4-5) พบว่าการแปลต้นฉบับภาษาอังกฤษในปัจจุบัน (modern) ใช้กลวิธีการแปลแบบสิ้นไหล (fluent translation) แทนรูปแบบการแปลแบบเก่า (archaic) โดยนักแปลใช้วิธีการแปลแบบสิ้นไหลนี้แทนที่การใช้คำเฉพาะ (jargonisation) การใช้ ภาษาแบบไม่เป็นทางการ (colloquial /slangy) และการใช้คำผสมระหว่างสองภาษา (pidgin) เช่น การใช้คำภาษาอเมริกัน อิงลิชในบทแปลภาษาบริติชอิงลิช นอกจากนี้การแปลแบบสิ้นไหลยังทำให้โครงสร้างไวยากรณ์ในบทแปล “ไม่ชัดชัด” เพราะหากแปลตามตัวบทต้นทางจะทำให้ได้บทแปลที่ “ไม่ใช่ภาษาพูดในวัฒนธรรมปลายทาง” เพื่อต่อต้านการแปลวิธีการ แปลแบบสิ้นไหล และแก้ไขสถานะความรู้ตัวตน เวนูติ (สเนลล์ - ฮอร์นบี, 2006:146) จึงเรียกร้องให้นักแปลใช้กลวิธีการแปล แบบรักษาความแปลกต่าง โดยนำคำภาษาโบราณ (archaic terms) ที่เรียงประโยคต่างจากภาษามาตรฐาน (using of idiosyncratic word-order) มาใช้ เพื่อช่วยรักษาความ “แปลกต่าง” (foreignness) ของต้นฉบับไว้

เวนูติ (1995: 101-102) ระบุว่า ถึงแม้จักแปลจะพยายามเก็บรักษาความแตกต่างทางภาษา (linguistic difference) และวัฒนธรรม (cultural difference) ของตัวบทต้นทาง โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผู้อ่านที่มีการศึกษา (educated elite) และใช้การแปลแบบ "วกกลับเข้าหาความแปลกต่าง" (discursive peculiarities) เพื่อเลียนแบบตัวบทต้นทาง (imitate) รวมถึงทำให้บทแปล "โน้มเข้าหาความต่าง" (bent toward foreign likeness) แล้ว แต่บทแปลก็ยังคงลักษณะภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง (ethnocentric) เสมอ ทั้งนี้เพราะค่านิยมลำดับชั้น (cultural hierarchy values) ในวัฒนธรรมภาษาปลายทางได้แทรกอยู่ในทุกขั้นตอนการแปล และยังเป็นตัวกำหนดให้ผู้อ่านเห็นว่าบทแปลนั้นเป็นบทแปลที่แตกต่างหรือไม่ (domestic or foreign)

ทั้งนี้ ชไลเออร์มาเคอร์ (เวนูติ 1995: 101) ระบุว่า การ "โน้มเข้าหาความต่าง" (bent toward a foreign likeness) คือการปรับโครงสร้างภาษาเยอรมันโน้มเข้าหากลวิธีการแปลแบบลิ้นไหลหรือภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทาง ขณะที่ "การโน้มออกจากความต่าง" (toward a foreign likeness bent) คือ การแปลแบบวกกลับหาความแปลกต่าง (discursive peculiarities) ต่อต้านความลิ้นไหล โดยแปลบทแปลภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาโบราณ (archaic) และทำให้แตกต่างโดยโน้มเข้าหาโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาเยอรมัน (bending it toward the German syntax)

ชไลเออร์มาเคอร์ตระหนักดีว่า กลวิธีการแปลที่อาศัยการแปลแบบวกกลับหาความแปลกต่าง (discursive peculiarities) เพื่อเลียนแบบ (imitate) ความต่างในภาษาต้นทาง ไม่สามารถทำให้เกิดความเท่าเทียมในทุกภาษา แต่ได้ผลเฉพาะภาษาที่ไม่ยึดติดกับสำนวนภาษามาตรฐานจนเกินไป แนวคิดของกลวิธีการนี้คือ ภาษามีอิสระมากขึ้น กลวิธีการแปลแบบใหม่ (innovations) และการเบี่ยงเบน (deviations) ของกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างสามารถท้าทายขนบการแปลในวัฒนธรรมปลายทางได้

ชไลเออร์มาเคอร์ (เวนูติ 1995 : 102) สนับสนุนกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง จึงสนับสนุนให้นักแปลตีความแบบชี้เฉพาะ (discourses specific) ผลิตตัวบทสำหรับผู้อ่านที่มีการศึกษา (an educated elite) เพื่อให้ผู้อ่านกลุ่มนี้ "สร้างลักษณะสำนวนภาษาเฉพาะ" อันเป็นการพัฒนาภาษาประจำชาติและส่งเสริมพัฒนาการของวัฒนธรรมของชาติทั้งหมด ทั้งนี้ชไลเออร์มาเคอร์คาดหวังว่า การแปลตัวบทด้วยสำนวนภาษาชนชั้นสูง (privileged translation) จะช่วยให้ผู้มีการศึกษาเข้าควบคุมรูปแบบการสร้างวัฒนธรรมประจำชาติได้ด้วยการนำกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างมาขัดเกลาภาษา

บางครั้งเมื่อกล่าวถึงการแปลแบบต่อต้าน (a resistant translation) เวนูตี¹⁰¹ จะระบุว่าเกี่ยวข้องกับกลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategies) เป็นการแปลด้วยทศรูปแบบภาษาปลายทาง ที่เบนออกจาก (depart) รูปแบบขนบกรใช้สำนวนภาษามาตรฐาน เป็นภาษาปลายทางที่เปลี่ยนรูปแบบ (deformed) เพื่อสะท้อนตัวบทต้นทาง เวนูตีเรียกกลวิธีการแปลแบบนี้ว่า “กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง” อย่างไรก็ตาม เวนูตีระบุด้วยว่า การแปลแบบต่อต้านนี้ยังอาจพบได้ในตัวบทที่ใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับ ที่กลับไปหา “ความลื่นไหล” (fluent) โดยการปรับตัวบทให้สอดคล้องกับขนบภาษาปลายทาง กลวิธีการแปลแบบวกกลับแบบนี้ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะลักษณะการต่อต้าน (resistance) อาจอยู่ในขั้นตอนการเลือกตัวบทมาแปล โดยเวนูตีใช้คำว่า

"the choice of a foreign text for translation can be just as foreignizing in its impact on the target language culture as the invention of a discursive strategy".

(Venuti, 1995:186)

“การเลือกตัวบทต้นทางมาแปลอาจเป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างได้ เพราะส่งผลต่อวัฒนธรรมภาษาปลายทางได้เช่นเดียวกับการใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับ”

(เวนูตี, 1995:186)

เวนูตี¹⁰² กล่าวถึงกลวิธีการแปลแบบวกกลับอีกว่า การผลิตงานแปล (inscription) เริ่มจากการเลือกตัวบทที่จะนำมาแปลคัดสรรตัวบทที่เหมาะสม ที่จะนำมาแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategies) ดังนั้นการแปลจึงเป็นการเลือกนำวาทกรรมปลายทางมาใช้ในการแปล (always a choice of certain domestic discourses over others) เมื่อบทแปลกลายเป็นงานเขียนของวัฒนธรรมปลายทาง (seen as domestic inscription) ไม่ใช่การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม นักทฤษฎีการแปลจึงพยายามเก็บรักษาความแตกต่าง ในตัวบทต้นทางไว้ อย่างไรก็ตามวิธีการ (ethics) ที่ใช้ต่อต้านการทำให้กลมกลืนจะต้องอ้างอิง ‘ภาษาย่อย’ (domestic dialects) ‘ทำเนียบภาษา’ (registers) ‘วาทกรรม’ (discourses) และ ‘วิจนะลีลา’ (styles) ของภาษาปลายทาง

¹⁰¹ University of Massachusetts Amherst. ‘Translation and Political Engagement: Activism’. *Social Change and the Role of Translation in Geopolitical Shifts*. [online]. 2000. Available from: g.urv.es/library/papers/tymoczeko.rtf

¹⁰² Venuti, L. (2000). ‘Translation, Community, Utopia’. In L. Venuti (ed.), *The Translation Studies Reader*. Abingdon: Routledge. pp.482-502.

นอกจากนี้ คำว่า **“discursive strategy”** ยังเป็นคำที่ใช้กันในสาขาวิชาอื่นๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ในเชิงรัฐศาสตร์ใช้ในการอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบุกรุกหลังยุคอาณานิคม (**inversion in postcolonial theory**)¹⁰³ ในฐานะกลวิธีการตรงกันข้าม (**opposes**) หรือต่อต้าน (**resists**) การทำวาทกรรมที่โน้มเข้าหาวัฒนธรรมของประเทศผู้ปกครอง (**a dominant discourse**) โดยการหันกลับ (**turning around**) ไปใช้วาทกรรมคนละประเภทและทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุอีกครั้ง แต่เป็นไปในทางตรงกันข้าม อาจใช้ในความหมายเชิงบวก ลบ หรือเป็นกลางก็ได้

ขณะที่ความหมายในเชิงภาษาศาสตร์ กาญจนา เจริญเกียรติบวร¹⁰⁴ แปลว่า “กลวิธีทางปริศนา” ใช้ในหมายความ กลวิธีทางความหมายที่ใช้ในการเล่าเรื่อง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับการเลือกใช้รูปแบบทางภาษาหรือวิธีการทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจมีผลต่อผู้รับสารรวมถึงแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้ภาษาต่อสิ่งที่เขียนถึง

จากข้อเท็จจริงข้างต้นเวนูตี¹⁰⁵ จึงเห็นว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เป็นกลวิธีการแปลที่ครอบงำวัฒนธรรมการแปลของประเทศที่นิยมลัทธิอาณานิคม ดังที่ประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคม (**postcolonialist**) ตื่นตัวกับผลกระทบจากวัฒนธรรมที่แตกต่างระหว่างผู้ปกครอง (**colony**) และผู้ถูกปกครองเดิม (**ex-colony**) ด้วยเหตุนี้เวนูตี (1995:20) จึงไม่เห็นด้วยกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะกลวิธีการนี้ “ลดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมภาษา ต้นทาง ” (**ethnocentric reduction of the foreign text**) โดยแปลเข้าหาค่านิยมภาษาปลายทาง ซึ่งทำให้การแปลโปร่งใส (**transparent**) ลื่นไหล (**fluent**) และมีลักษณะไร้ตัวตน (**invisible**) โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความแปลกต่าง (**foreignness**) ในบทแปล

¹⁰³ แหล่งที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/Inversion_in_postcolonial_theory

¹⁰⁴ กาญจนา เจริญเกียรติบวร. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับมุมมองในชาวดัตช์พระธรรมกาย ที่เสนอในหนังสือพิมพ์ไทย, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2543.

¹⁰⁵ Munday, J. (2001). *Introducing translation studies : theories and applications*. London: Prentice- Hall. p.146.

สำหรับคำว่า “ไร้ตัวตน (Invisibility)”¹⁰⁶ นี้ มั่นเดย์ (2001: 146) กล่าวว่า เป็นคำที่เวนูติ (1995:1) ใช้อธิบายสถานการณ์และการแปลในวัฒนธรรมที่ใช้ภาษาอังกฤษในปัจจุบัน โดยเขามองว่า สถานการณ์ความไร้ตัวตนเป็นผลสืบเนื่องจาก

1) นักแปลแปลตัวบทเป็นภาษาปลายทางอย่าง “ลื่นไหล” (fluently) เพราะต้องการให้ บทแปล “อ่านแล้วเข้าใจง่าย” (readable) เป็นสำนวนภาษาที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งวิธีการเช่นนี้ทำให้เกิด “ภาพลวงตาของความโปร่งใส” (illusion of transparency)

2) บทแปลโดยทั่วไป เป็นการแปลเพื่อผู้อ่านในวัฒนธรรมปลายทาง นอกจากนี้เวนูติยัง ระบุว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนยังรวมถึงการใช้มาตรฐานของวัฒนธรรมปลายทาง (domestic literary canons) โดยเลือกตัวบทที่จะนำมาแปลอย่างพิถีพิถันว่าสามารถนำมาแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบนี้ได้

ทั้งนี้ปาโลพอสกีและอิติเนน (1998: 378) สรุปว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนใน ความหมายของเวนูติ หมายถึง การแปลแบบลื่นไหลและการแปลโดยใช้สำนวนภาษาปลายทางตลอดทั้ง ชิ้นงาน รวมถึง “การเพิ่ม” (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) สิ่งต่างๆ นอกจากนี้¹⁰⁷ ความลื่นไหล และการนำค่านิยมภาษาปลายทางมาใช้ในการแปลจะทำงานสอดคล้องกัน เนื่องจากความลื่นไหลและ ความคุ้นเคยเป็นการเชิดชูค่านิยมของชนชั้นสูง ทั้งนี้สิ่งที่นักแปลสามารถใช้กลวิธีการแปลแบบกลมกลืน ได้แก่ ชื่อ ฉากสถานที่เกิดเหตุ ประเภทของงาน เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม พิธีกรรมทางศาสนา หรือความเชื่อ

¹⁰⁶ เวนูติ (1995:1) ใช้คำว่า “ภาวะไร้ตัวตน” (invisibility) เพื่ออธิบายสถานการณ์ของนักแปลในวัฒนธรรมเองไกลอเมริกัน ยุคใหม่ ที่ได้รับผลกระทบจาก 1) ผลกระทบภาพลวงตา (illusionistic effect) และการแปลที่มีการปรับบท (manipulation) เนื่องจาก การตีความและแปลตัวบทให้มีความลื่นไหล (fluency) โปร่งใส (transparency) เหมือนบทแปลไม่ใช่บทแปลแต่เป็น ตัวบทต้นทาง โดยใช้วิธีการแปลที่อยู่นอกเหนือภาษามาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในภาษาปลายทาง (exclude from domestic canon) และ 2) กลวิธีการอ่านและประเมินงานแปลในสังคมเองไกลอเมริกันซึ่งมีอคติเชิงชาติพันธุ์ต่อวัฒนธรรม ภาษาของชาติอื่นๆ ทั้งนี้ (เรื่องเดียวกัน, หน้า 2) ยิ่งบทแปลมีความลื่นไหลมากเท่าไร นักแปลก็ยิ่งไร้ตัวตนมากขึ้นเท่านั้น ขณะที่ยาฮิมและมันเดย์ (2005: 343) สรุปว่า “ความไร้ตัวตน (Invisibility)” เป็นคำที่เวนูติ (1995) ใช้อธิบายการแปลที่ทำให้ ตัวบทกลมกลืนอย่างยิ่ง (be heavily domesticated) เช่น แปลโดยใช้รูปแบบภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง (linguistic and cultural patterns of the target culture)

¹⁰⁷ Ibid., p.130.

2.2) กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (Foreignization)

เวนุติ¹⁰⁸ เห็นพ้องกับแนวคิดการแปลของชไลเออร์มาเคอร์ที่ว่า “(นักแปลควร) ให้ผู้อ่านอยู่ในขอบเขตวัฒนธรรมของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ แล้วแปลสิ่งที่นักเขียนนำเสนอในภาษาต้นทางให้ผู้อ่านที่อยู่ในขอบเขตวัฒนธรรมภาษาปลายทางเข้าใจ” (เวนุติ ใน เบเกอร์ 1998: 242) ซึ่งนับแต่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างในวัฒนธรรมเยอรมัน กลวิธีการนี้ก็ยึดตัวบทต้นทางและแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) และให้ความสำคัญกับรูปแบบวัฒนธรรมต้นทาง (**foreign cultural forms**) การพัฒนาความแตกต่างในภาษาต้นทาง รวมถึงการพัฒนาความแตกต่างในการทำวาทกรรม

เวนุติ¹⁰⁹ กล่าวว่า ‘ความแตกต่าง’ หรือ ‘foreign’ ในบทแปลที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (**foreignization**) เกิดขึ้นจากความพยายามที่จะสื่อสารและคงลักษณะตัวบทต้นทางให้ถูกต้องเมื่อแปลเป็นภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ภาษาที่ใช้ในการแปลคิดเพี้ยนไปจากภาษามาตรฐานที่ใช้กันในวัฒนธรรมปลายทาง เพราะเบี่ยงเบน (**deviating**) ไปจากชนบในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง (**native norms**) ในระดับที่ทำให้อ่านแล้วรู้สึกว้าเหว่แปลกประหลาด (**an alien reading experience**) เนื่องจากเลือกใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทาง (**excluded by domestic literary canons**) เช่น การใช้วาทกรรมชายขอบในการแปล (**a marginal discourse**)

เวนุติ¹¹⁰ กล่าวว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างคือ การเลือกตัวบทภาษาต้นทางและพัฒนาวิธีการแปลที่เข้ากันได้กับการแปลที่ไม่ใช่ค่านิยมหลักในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง และเป็นกลวิธีการแปลที่ชไลเออร์มาเคอร์สนับสนุน เวนุติ (1995:20) มองว่ากลวิธีการแปลเช่นนี้เป็น “การต่อต้านการเบี่ยงเบนลักษณะชาติพันธุ์ให้เป็นไปตามค่านิยมวัฒนธรรมภาษาปลายทาง โดยการใช้ทำเนียบภาษา (**register**) และวัฒนธรรมที่แตกต่างของตัวบทต้นทาง หรือเป็นการแปลที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความแตกต่างของตัวบทต้นทางและเป็นกลวิธีการแปลที่สมควรกระทำอย่างยิ่ง (**highly desirably**) เพื่อละเว้นความรุนแรงทางชาติพันธุ์ในการแปล กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นกลวิธีการแปลแบบที่สามารถขจัดความ

¹⁰⁸ Munday, Jeremy. (2001). *Introducing translation studies : theories and applications*. London: Routledge. p.146.

¹⁰⁹ Venuti, L. (1995). *The Translator's Invisibility : A History of Translation*. London: Routledge. pp.19-20.

¹¹⁰ Munday, Jeremy. (2001). *Introducing translation studies : theories and applications*. London: Routledge. p.147.

รุนแรงของค่านิยมวัฒนธรรมปลายทางในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ¹¹¹ เวนูติ (1995: 305-6) ใช้คำว่า “การต่อต้าน” (resistancy)¹¹² ในการอธิบายกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างว่า หมายถึงรูปแบบการแปลที่ปราศจากความลื่นไหล (non-fluent) หรือมีลักษณะแปลกแยก (estranging) เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นตัวตนของนักเขียน โดยเน้นคุณลักษณะที่เป็นภาษาและวัฒนธรรมต่างชาติของตัวบทต้นทาง (remainder)¹¹³ ตลอดจนปกป้องคุณลักษณะดังกล่าวไม่ให้ถูกวัฒนธรรมภาษาปลายทางเข้าครอบงำ ดังที่เวนูติ (1997: 242) กล่าวไว้ว่า “นักแปลควรให้ผู้เขียนสามารถนำเสนอภาษาและลักษณะทางวัฒนธรรมต่างๆ ของตัวบทต้นทางให้มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ แล้วแปลให้ผู้อ่านเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมต้นทางที่นักเขียนต้องการนำเสนอ”

ในหนังสือเรื่อง *The Scandals of Translation* (เวนูติ, 1998:11 อ้างถึงใน มั่นเดย์, 2001:147) ยังคงเน้นย้ำให้นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยเวนูติเรียกวิธีการนี้ในอีก

¹¹¹ เวนูติ (1995: 20-21) ระบุว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างในบทแปลภาษาอังกฤษเป็นการต่อต้านอคติเชิงชาติพันธุ์ (resistance against ethnocentrism) การเหยียดเชื้อชาติ (racism) ความลุ่มหลงในวัฒนธรรมของตนเอง (cultural narcissism) และลัทธิจักรวรรดินิยม (imperialism) อย่างไรก็ตามกลวิธีการแปลนี้เหมาะนำมาใช้ในประเทศยุโรปบางประเทศและบางช่วงเวลาเท่านั้น

¹¹² เวนูติ (1995:308-309) กล่าวว่า การแปลแบบต่อต้าน คือการนำแนวคิดอิสระในการใช้คำที่แปลกแปร่งจากวัฒนธรรมต้นทางมาใช้ เพื่อเน้นความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมซึ่งมีความสำคัญต่อค่านิยมวัฒนธรรมภาษาปลายทาง ทั้งนี้ คิลลิปฟอร์ด อี. แลนเดอร์ส (2001: 49) เสริมว่านักแปลที่ใช้ทฤษฎีการแปลแบบต่อต้านจะพยายามไม่ตัดองค์ประกอบใดๆ ที่บดเบือนความแตกต่างของต้นฉบับ และแปลให้ตัวบทคงความแตกต่างของต้นฉบับด้วย ดังนั้นนักแปลที่ใช้วิธีการแปลแบบต่อต้านจึงปฏิเสธวิธีการแปลแบบลื่นไหล และการแปลแบบโปร่งใส อย่างไรก็ตามการแปลแบบต่อต้านอาจหมายถึงการแปลแบบสุดโต่งก็ได้ อย่างไรก็ตามแลนเดอร์สเห็นว่า การบดเบือนการแปลเพื่อให้บทแปลมีความแปลกนั้นมิใช่ประโยชน์มากนักนักแปลควรใส่ใจกับหน้าที่ในการถ่ายทอดงานเขียนสู่ผู้อ่านภาษาปลายทางมากกว่า

¹¹³ เวนูติ (1998:21) ไม่เห็นด้วยกับการแปลชดเชยช่องว่างทางความรู้ของตัวบทและผู้อ่านภาษาปลายทาง เพราะวิธีนี้เหมือนกับการพากย์ตัดเสียงของการเขียนตัวบทต้นทางขึ้นใหม่ให้ผู้อ่านปลายทางเข้าใจและมีส่วนร่วม (เรื่องเดียวกัน, 29) แต่เชื่อว่าการแปลให้บทแปลคงมีลักษณะของภาษาต้นฉบับ (remainder) และแนวคิดทางประวัติศาสตร์และสังคม จะสามารถแทนที่กลวิธีการแปลเชิงประจักษ์ (empirical approaches) รูปแบบต่างๆ ได้ ดังนั้นเวนูติ จึงสนับสนุนนักแปลให้เรียนรู้และฝึกฝนกลวิธีการแปลที่ช่วยให้ผู้อ่านและนักแปลรับบทแปลที่ใช้ภาษาจากแหล่งอื่น โดยไม่ยึดติดอยู่เพียงแค่ภาษาในชนบวัฒนธรรมของตนเอง

ชื่อหนึ่งว่า “กลวิธีการแปลแบบชนกลุ่มน้อย” (minoritizing translation)¹¹⁴ ซึ่งเป็นกลวิธีการที่ใช้การทำวาทกรรมการแปลที่มีลักษณะต่างกัน (heterogeneous discourse)¹¹⁵ ทั้งนี้เวนูตีได้ยกตัวอย่างงานแปลของตนเอง ที่นำตัวบทในสมันศตวรรษที่ 19 ของนักเขียนชาวอิตาลีมาแปลว่า สาเหตุที่การแปลงานชิ้นดังกล่าวเป็นกลวิธีการแปลแบบชนกลุ่มน้อย เพราะตัวบทที่นำมาแปลนั้นเป็นงานเขียนของนักเขียนที่ไม่ได้ใช้ภาษามาตรฐาน (minor writer) เนื่องจากนักเขียนคนดังกล่าวเป็นชาวมิลานเร่ร่อน (Milanese bohemian) ใช้ภาษาท้องถิ่นทัสกัน (Tuscan dialect) ในการเขียนตัวบทนวนิยายสมัยโกธิค ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ภาษาที่ท้าทายศีลธรรมและค่านิยมทางการเมืองในยุคสมัยนั้นมาแปล

เมื่อพิจารณาในแง่ของภาษาแล้ว¹¹⁶ กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง หรือกลวิธีการแปลแบบชายขอบนี้ เป็นความพยายามที่จะนำองค์ประกอบที่แปลกต่างในภาษาต้นทาง เช่น การนำคำสแลงแบบอเมริกันสมัยใหม่มาใช้ ทำให้นักแปล “มีตัวตน” และการให้ผู้อ่านตระหนักว่ากำลังอ่านงานแปลที่แปลมาจากวัฒนธรรมต่างชาติ

นอกจาก (1) การยึดติดในโครงสร้าง (structure) และไวยากรณ์ (syntax) เช่น การขึ้นประโยคใหม่ หรือการตัดประโยคเหมือนกับตัวบทต้นทาง (2) การใช้คำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ (calque) เช่น “soggiorno” เป็น “sojourn” (3) โครงสร้างภาษาเก่า (archaic structure) เช่น “nor could I

¹¹⁴ เวนูตี (1998:12) และ ปาโลพอสกี และอิทติเนน (1998: 375) ระบุว่า “กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง” (Forenization) ทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่ “การแปลแบบชนกลุ่มน้อย” (Minoritizing translation) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมรูปแบบทางวัฒนธรรมใหม่ (cultural innovation) และการทำความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยการสร้างรูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษให้มีความหลากหลาย (เช่น ภาษาชายขอบ หรือภาษาที่ใช้ในกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง : ผู้วิจัย) ไม่ใช่เพื่อสร้างมาตรฐานการใช้ภาษาขึ้นใหม่

¹¹⁵ เวนูตี (1998:12-13) ขยายความว่า การตีความวาทกรรมแปลกต่าง (heterogeneous discourse) ของการแปลแบบชายขอบเป็นการต่อต้านการแปลแบบทำให้กลมกลืน โดยการแปลความหมายทางภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างด้วยคำอธิบายในภาษามาตรฐาน (the major language) ความแตกต่าง (heterogeneity) จึงไม่จำเป็นต้องแปลกมากจนขัดแย้งกับกลวิธีการแปลที่ได้รับความนิยมในทุกด้าน หากสิ่งบ่งชี้ภาษาและวัฒนธรรมต้นทาง (reminder) ให้ความหมายในบทแปลและทำให้อ่านเข้าใจ ผู้รับสารที่อ่านบทแปลก็จะรู้สึกชะงักกับความแปลกต่างเพียงชั่วขณะ นักแปลที่ใช้การแปลแบบชายขอบสามารถนำภาษามาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมปลายทางมาแปลตัวบท เพื่อให้ความรู้สึกเป็นวรรณกรรมชั้นสูงที่ใช้รูปแบบการแปลแบบลึนไหล ดังนั้นการแปลจึงควรเสาะหาภาษาย่อย (a minor language) ที่สามารถส่งผ่านการแบ่งแยกทางวัฒนธรรมและชนชั้น

¹¹⁶ Munday, J. (2001). *Introducing translation studies : theories and applications*. London: Prentice- Hall. p.147.

ever” และการใช้คำสแลง ซึ่งในตัวอย่างการแปล (passages) ของเวนูตีอื่นๆ แล้ว ยังพบว่าเวนูตีใช้คำ
ภาษาเก่า (archaisms) ควบคู่ไปกับภาษาพูดสมัยใหม่ (colloquialisms) และการใช้คำสะกดแบบ
อังกฤษ-อังกฤษ (British spellings) เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความแตกต่างจากการทำวาทกรรมการแปล
แบบแปลต่าง (heterogeneous discourse) ด้วย

แม้เวนูตี (มันเคย์ 2001:148 และ เวนูตี 1995: 29) จะสนับสนุนกลวิธีการแปลแบบรักษา
ความแปลต่าง แต่กลวิธีการดังกล่าวก็มีข้อโต้แย้ง (contradictions) ว่าเป็นกลวิธีการแปลที่ใช้มนคติ
ส่วนบุคคล (subjective) และยังคงเปรียบเทียบกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เนื่องจากต้องมีการ
การแปลแบบแปลเข้าสู่วัฒนธรรมปลายทางและขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมกระแสหลักในวัฒนธรรมปลายทาง
จึงสามารถมองเห็นความแปลต่างเมื่อแปลให้ถอยห่างจากวัฒนธรรมภาษาปลายทางได้¹¹⁷ ซึ่งในการ
อภิปรายในหัวข้อ “แนวคิดชาติพันธุ์นิยม” (The concept of Ethnocentricity) เวนูตี¹¹⁸ กล่าวว่า การระบุ
ว่าอะไรคือกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลต่าง (foreignizing) จะทำได้ต่อเมื่อทราบว่สำนวนภาษา
และวัฒนธรรมที่ใช้อยู่เดิมในวัฒนธรรมปลายทางเป็นอย่างไร และย้ำอีกครั้งว่า¹¹⁹ ในการเรียกร้องให้
นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลต่าง เขาไม่มีคำอธิบายว่าอะไรคือ “ความแปลต่าง” เพราะ
สิ่งที่แปลต่างจะวัดได้โดยการเทียบจากสำนวนภาษาปลายทาง (domestic conventions) จึงจะทราบว่
ตัวบทนั้นกลมกลืนหรือไม่ ดังนั้นจึงหมายความว่า¹²⁰ นักแปลจะระบุ ความแตกต่างทางภาษาและ
วัฒนธรรมของตัวบทต้นทางได้ทางอ้อมเท่านั้น เพราะต้องพิจารณาความแปล (displacement) ใน
บทแปลโดยเทียบจากสำนวนภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไปในวัฒนธรรมปลายทาง วิธีนี้จึงเน้นเรื่องการเขียน
บทแปลใหม่ (rewriting in the translation) ซึ่งเป็นกลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategy)

¹¹⁷ เวนูตี (1995: 24-25) กล่าวว่าขณะอ่านบทแปลเรามักไม่ได้สนใจว่าบทแปลขาดเอกภาพ (discontinuities) ในการแปล
อย่างไรบ้าง แต่หากอ่านอย่างพิเคราะห์ (symptomatic reading) แล้ว จะสังเกตเห็นการขาดเอกภาพในระดับคำ (diction)
โครงสร้างประโยค (syntax) หรือวาทกรรม (discourse) ดังนั้นการอ่านอย่างพิเคราะห์จึงช่วยระบุว่ งานแปลใช้กลวิธีการแปล
แบบทำให้กลมกลืนหรือรักษาความแตกต่างได้ โดยสังเกตตัวบทว่าขาดเอกภาพหรือไม่ เพราะบทแปลอาศัยค่านิยมหลักใน
วัฒนธรรมภาษาปลายทาง หากค่านิยมดังกล่าวขาดหายไปก็จะสังเกตเห็นได้

¹¹⁸ Venuti, L. (1995). 'Translation And The Formation of Cultural Identities'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes
(eds.), *Cultural Functions of Translation*. p.32. Clevedon: Multilingual Matters.

¹¹⁹ Ibid., pp.33-34.

¹²⁰ University of Massachusetts Amherst. 'Translation and Political Engagement: Activism'. *Social Change and the
Role of Translation in Geopolitical Shifts*. [online]. 2000. Available from: g.urv.es/library/papers/tymoczko.rf

ลำดับชั้นค่านิยมในวัฒนธรรมภาษาปลายทางให้ผิดไป (**disarranged**) เพื่อลดความคุ้นเคย (**defamiliarization**) เปลี่ยนมาตรฐานภาษา (**canon reformation**) วิจาร์ณอุดมคติ (**ideological critique**) และการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ภาษา (**institutional change**)

นอกจากนี้เวนูติ (1995:34) ยังชี้แจงว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างสามารถแปลให้เท่าเทียมกับตัวบทต้นทางได้เพียงบางส่วน เช่นเดียวกับการตีความของกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน แต่ต่างกันตรงที่อย่างน้อยกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างได้แสดงออกถึงลักษณะภาษาและวัฒนธรรมของตัวบทต้นทางบางส่วน ไม่ได้เก็บซ่อนเอาไว้เหมือนกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน

เวนูติ¹²¹ ยอมรับว่ากลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมีข้อจำกัด โดยยกตัวอย่างนักแปลชื่อ โฮลเดอร์ลิน (**Holderlin**) ที่ระบุผลกระทบจากการนำกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมาใช้ในการแปลว่า กลวิธีการแปลนี้มีความเสี่ยงที่ผู้อ่านจะอ่านบทแปลไม่เข้าใจ เนื่องจากนักแปลพยายามที่จะให้ผู้อ่านได้อ่านงานแปลที่คงความเป็นต่างประเทศ (**an alien reading experience**) ทำให้บทแปลเบี่ยงเบน (**deviated**) ออกจากภาษาที่ได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมปลายทาง ทำให้บทแปลคลุมเครือ (**obscure**) หรืออ่านแล้วไม่เข้าใจ (**unreadable**)

ขณะที่ฮาติมและมันเดย์¹²² กล่าวถึงปัจจัยในการเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างของนักแปลว่า เพื่อให้บทแปลสอดคล้องกับสถานการณ์วัฒนธรรมปลายทาง นักแปลต้องใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน¹²³ ขณะที่งานแปลบางชิ้นจัดเป็นงานแปลที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง¹²⁴ เนื่องจากนักแปลต้องการเก็บรักษาความแตกต่างทางภาษาและ

¹²¹ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. p.242.

¹²² Hatim, B. and Munday, J. (2004). *Translation An advanced resource book*. London: Routledge.

¹²³ ฮาติมและมันเดย์ (2004: 338) ระบุว่า "กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (**Domesticating Translation or Domestication**) หมายถึง กลวิธีการแปลที่เวนูติ (1995) ระบุว่า เป็นกลวิธีการแปลที่ทำให้ตัวบทโปร่งใส (**transparent**) ใช้ลีลาภาษาแบบลื่นไหล (**fluent style**) เพื่อลดความแตกต่างในตัวบทต้นทาง"

¹²⁴ ฮาติมและมันเดย์ (2004: 339) อธิบายว่า "การแปลแบบรักษาความแตกต่าง (**Foreignizing Translation, Foreignization**) คือ การแปลที่เวนูติ (1995) ระบุว่า เก็บรักษาลักษณะความแตกต่างของตัวบทต้นทาง (**preserve 'alien' features of a ST**) เพื่อสื่อความแตกต่างของต้นฉบับ (**the 'foreignness' of the original**)"

วัฒนธรรม โดยทำให้บทแปลเบี่ยงเบน (**deviating**) ออกจากค่านิยมภาษาปลายทาง เวนูตี¹²⁵ ได้กล่าวถึงในเรื่องเดียวกันนี้ว่า การจะตัดสินว่า บทแปลใช้กลวิธีการแปลแบบใดทำได้โดยการเปรียบเทียบสำนวนแปลในปัจจุบันหลายๆ สำนวนที่แปลจากตัวบทต้นทางเดียวกัน เช่น การเปรียบเทียบสำนวนแปลบทกลอนเรื่อง *'Provençal troubadour'* ของ นอร์แมน ซาพิโร และพอล แบล็กเบิร์น โดยสำนวนของซาพิโร ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ใช้คำศัพท์ที่ผู้อ่านภาษาอังกฤษปัจจุบัน (**contemporary**) เข้าใจ ขณะเดียวกันก็นำคำโบราณ (**archaisms**) มาใช้เพื่อให้ทราบว่าเป็นภาษากวี ขณะที่สำนวนของแบล็กเบิร์นใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง ใช้ศัพท์ที่ผสมระหว่างคำภาษามาตรฐาน (**standard dialect**) ภาษาพูด (**colloquialism**) ภาษาต่างประเทศ (**foreign words**)

เวนูตี (1998: 244) กล่าวอีกว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างใช้ในการแปลวรรณกรรมมากกว่าการแปลเฉพาะทาง (**technical translation**) ซึ่งนิยมแปลแบบทำให้กลมกลืน ส่งเสริมงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจซึ่งผูกมัดอยู่กับการสื่อสารที่รวดเร็ว ดังนั้นจึงนำภาษามาตรฐาน (**standard dialects**) และคลังคำ (**terminologies**) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ ตรงกันข้ามกับงานแปลวรรณกรรม (**literary translation**) ที่มุ่งเน้นผลกระทบทางภาษา (**linguistic effects**) มากกว่า ทั้งในแง่ของน้ำเสียง (**tone**) ความหมายแฝง (**connotation**) คำที่มีความหมายหลายนัย (**polysemy**) และสัมพันธ์ (b) (**intertextuality**) ซึ่งผลกระทบทางภาษาจากปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้วัดจากค่านิยมวัฒนธรรมภาษาปลายทางทั้งที่เป็นภาษามาตรฐานและภาษาชายขอบ

3) ทบทวนกลวิธีการแปลตามแนวการวิเคราะห์ของลอว์เรนซ์ เวนูตี (Lawrence Venuti)

การศึกษากลวิธีการแปลตามแนวการวิเคราะห์ของลอว์เรนซ์ เวนูตี นอกจากจะช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นมาและแนวคิดพื้นฐานของกลวิธีการแปลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยแล้ว ยังช่วยแยกแยะความแตกต่างของกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง และช่วยให้ทราบถึงองค์ประกอบ ลักษณะ รวมถึงกลวิธีการแปลของกลวิธีการแปลทั้ง 2 วิธี เพื่อหาคำตอบว่า

¹²⁵ Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge. p.243.

1) นักแปลของสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบใด และใช้กลวิธีการแปลแบบใดในการแก้ไขปัญหาการแปลประเด็นทางวัฒนธรรม

2) กลวิธีการแปลตามแนวการวิเคราะห์ของเวนูติสามารถนำมาแก้ไขการแปลประเด็นทางวัฒนธรรมในสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ได้หรือไม่

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สรุปนิยามและลักษณะของกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ซึ่งสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นฉบับ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ในบทที่ 4 ได้ดังนี้

3.1) กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน

กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนคือ กลวิธีการแปลที่ลดลักษณะเฉพาะทางภาษาและวัฒนธรรมต่างๆ ของต้นฉบับต้นทางโดยปรับเข้าหาค่านิยมวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งเวนูติ (เวนูติ 1995 :20) ระบุว่า นักแปลย่อมต้องแปลโดยปรับภาษาหรือวัฒนธรรมต้นฉบับต้นทางให้เป็นภาษาของผู้อ่านในวัฒนธรรมภาษาปลายทางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และบทแปลที่ปรับเป็นสำนวนภาษาปลายทางสื่อถึงสิ่งที่นักเขียนต้นทางต้องการนำเสนอให้แก่ผู้อ่าน (**moves the author towards the reader**) หรือเป็นการนำนักเขียนกลับบ้าน” (**bringing the author back home**) ทำให้บทแปลลื่นไหล เขียนด้วยสำนวนภาษาที่ได้รับการยอมรับและเป็นภาษาอังกฤษ มาตรฐานในสังคมปัจจุบัน ไม่เก็บรักษาลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของต้นฉบับมากนักทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาได้ทันที และเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับสำนวนภาษาที่ใช้ ซึ่งสรุปการแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนได้ดังนี้

1. การทำให้บทแปลมีลักษณะเหมือนเป็นงานเขียนต้นฉบับหรือนักแปลเป็นผู้เขียนต้นฉบับนั่นเอง

1.1) การแปลเข้าหาค่านิยมภาษาปลายทาง ทำให้บทแปลโปร่งใส (**transparent**)

ลื่นไหล (**fluent**) และมีลักษณะไร้ตัวตน (**invisible**) เพื่อลดความแตกต่าง (**foreignness**) และความรุนแรงในอคติเชิงชาติพันธุ์ของต้นฉบับ (**ethnocentric violence**) รวมถึงลดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมภาษาต้นทาง (**ethnocentric reduction of the foreign text**)

1.2) การแปลแบบลื่นไหล (**fluent translation**) คือบทแปลปราศจากภาษาหรือลีลาที่แปลกประหลาด ใช้สำนวนภาษาปลายทางตลอดทั้งชิ้นงาน ใช้รูปแบบภาษาที่ได้รับการยอมรับในสังคม

ปลายทาง ได้แก่ การใช้ภาษาปัจจุบัน (current usage) การใช้โครงสร้างภาษา (syntax) การปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย การใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ

1.3) การใช้ภาพลวงตาของความโปร่งใส (the illusion of transparency)¹²⁶ ทำให้ตัวตนและเจตนาของผู้ส่งสารหายไป ปิดซ่อนความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมของตัวบทต้นทาง ทั้งในด้านแนวคิดเกี่ยวกับสุนทรีย (aesthetic) ชนชั้น (class) และอุดมคติของชาติ (national ideologies)

2. การเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ถึงสิ่งต่างๆ

3. การใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategy) ในขั้นตอนของการเลือกตัวบท ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดหมายถึงขั้นตอนของการวางแผนการแปลตัวบทย่อย (passage) ที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม ที่ผู้แปลเห็นความจำเป็นจะต้องใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับเข้าสู่วัฒนธรรมและภาษาปลายทางเพื่ออธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจ

4. การลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) เช่น การไม่แปลชื่อ หรือคำวิสามานยนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ลักษณะบ้านเมือง ทะเล หรือปีศักราช ซึ่งเป็นคำที่บ่งนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง

5. การอ้างอิงโดยเปรียบเทียบกับคำที่บ่งถึงภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion)

3.2) กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง

กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง คือการแปลที่นักแปลปรับภาษาหรือวัฒนธรรมตัวบทต้นทางให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และให้ผู้อ่านได้อ่านตัวบทที่ยังมีลักษณะภาษาและวัฒนธรรมของนักเขียน (moves the reader towards the author) เกิดจากการเลือกตัวบทภาษาต้นทาง นักแปลใช้มาตรฐานภาษาแตกต่างจากมาตรฐานในภาษาปลายทางมาแปล และการตีความการแปลแบบใหม่ โดยนักแปลอาจนำกลวิธีการแปลแบบวกกลับ (discursive strategy) เช่น การนำงานเขียนของนักเขียนที่ไม่ได้ใช้ภาษามาตรฐานมาแปล และการนำคำภาษาโบราณมาใช้เพื่อเบี่ยงเบนสำนวนภาษาของบทแปล

¹²⁶ สาธก หรือการทำความ (allusion) คือ การเปรียบเทียบโดยการนำชื่อคน ตัวละคร สถานที่ หรือเหตุการณ์ ซึ่งรู้จักกันดีแล้วมาอ้าง ทำให้สามารถสื่อความเข้าใจรวดเร็วและลึกซึ้ง

ให้หลุดออกจากการตีความการแปลแบบทำให้กลมกลืน ซึ่งสรุปเทคนิคการแปล ของกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างได้ดังนี้

1. การแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง ใช้วิธีการแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

และทำให้ผู้อ่านเข้าใจความแปลกต่างของตัวบทต้นทาง โดยการเก็บรักษาความแตกต่างทางภาษา (**linguistic difference**) และวัฒนธรรม (**cultural difference**) ของตัวบทต้นทาง อันประกอบด้วย

1.1) การใช้ทำเนียบภาษา (**register**) และวัฒนธรรมที่แตกต่างของตัวบทต้นทาง เพื่อต่อต้านการเบี่ยงเบนลักษณะชาติพันธุ์ให้เป็นไปตามค่านิยมวัฒนธรรมภาษาปลายทาง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความแปลกต่างของตัวบทต้นทาง

1.2) การรักษาโครงสร้าง (**structure**) และไวยากรณ์ (**syntax**) ตัวบทต้นทาง เช่น การขึ้นประโยคใหม่ หรือการตัดประโยคเหมือนกับตัวบทต้นทาง ทำให้บทแปลมี 'ความแปลกต่าง' (**foreign**) สำนวนภาษาเบี่ยงเบน (**deviating**) ออกจากชนบในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง (**native norms**)

1.3) การใช้คำที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ (**calque**) เช่น "soggrino" เป็น "sojourn" รวมถึงการใช้คำสแลงของตัวบทต้นทาง

1.4) การใช้โครงสร้างภาษาเก่า (**archaic structure**) เช่น "nor could I ever" และการใช้คำภาษาเก่า (**archaisms**) หรือใช้โครงสร้างหรือคำภาษาเก่าควบคู่ไปกับภาษาพูดสมัยใหม่ (**colloquialisms**) การใช้คำสแลง และการใช้คำสะกดแบบอังกฤษ-อังกฤษ (**British spellings**) เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความแปลกต่างจากการทำวาทกรรมการแปลแบบแปลกต่าง (**heterogeneous discourse**)

2. การใช้การแปลแบบ "วกกลับเข้าหาลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง" (**discursive peculiarities**) ได้แก่ การทำให้บทแปล "โน้มเข้าหาวัฒนธรรมของต่างประเทศ" (**bent toward foreign likeness**) การจัดลำดับชั้นค่านิยมที่ผิดไปจากค่านิยมปลายทาง (**disarranged**) เพื่อลดความคุ้นเคย (**defamiliarization**) ตลอดจนการเปลี่ยนมาตรฐานภาษา (**canon reformation**) การวิจารณ์อุดมคติ (**ideological critique**) และการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ภาษา (**institutional change**)

บทที่ 3

การวิเคราะห์ตัวบท

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้วว่าก่อนที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท นักแปลควรจะต้องทราบก่อนว่าตัวบทนั้นเป็นตัวบทประเภทใด เมื่อทราบประเภทของตัวบทแล้วจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบทต่อไป ดังนั้นแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้ระบุว่า จะศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งประเภทตัวบทของแคทารีนา ไรสซ์ ไว้ในการเสนอโครงร่างสารนิพนธ์เรื่องนี้ แต่เพื่อให้การวิเคราะห์ตัวบท ถูกต้องสมบูรณ์จึงขอแนะนำการแบ่งประเภทตัวบทของไรสซ์¹²⁷ มาอ้างอิงดังนี้

1. การแบ่งประเภทตัวบทของแคทารีนา ไรสซ์

เจเรอมี มั่นเคย์ (ไรสซ์, 1977: 108-109 อ้างถึงใน มั่นเคย์, 2001: 73-80) ระบุว่า แคทารีนา ไรสซ์ (Katharina Reiss) แบ่งประเภทของตัวบทออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) **ตัวบทประเภทให้ข้อมูล (Informative Text Type) “สื่อสารข้อเท็จจริง” (Plain communication of facts)** เช่น ให้ข้อมูล ความรู้ ข้อคิดเห็น เป็นต้น ใช้ภาษาเชิงตรรกะ (logical) และมีความหมายเชิงอ้างอิง (referential) มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา (content)

2) **ตัวบทประเภทแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Expressive Text Type)** เป็น “งานเขียนเชิงสร้างสรรค์” (Creative composition) ผู้เขียนเขียนตัวบทโดยใช้ภาษาที่สละสลวยให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้เขียน หรือ “ผู้ส่งสาร” ต้องการนำเสนอรวมถึงรูปแบบภาษา (form of the message)

3) **ตัวบทประเภทก่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ (Operative Text Type) “ชักชวนให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง” (Inducing behavioral responses)** มีหน้าที่ในการโน้มน้าวจิตใจ ดึงดูดและชักชวนให้ผู้อ่าน หรือ “ผู้รับสาร” กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้รูปแบบภาษาที่เชิญชวนให้เกิดการตอบสนอง (dialogic)

4) **ตัวบทประเภทสื่อโสตทัศน (Audio-medial text type)** เช่น ตัวบทภาพยนตร์และบทโฆษณา ซึ่งเป็นตัวบทที่มีภาพและเสียง หรือเสียงดนตรีประกอบตัวบท

¹²⁷ นอร์ธระบุว่า ก่อนที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและภายในตัวบท นักแปลจะต้องทราบประเภทของตัวบทก่อน แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้ระบุว่า จะศึกษาการแบ่งประเภทตัวบท ของ แคทารีนา ไรสซ์ ไว้ในการนำเสนอโครงร่างสารนิพนธ์จึงขอแนะนำการแบ่งประเภทตัวบทของไรสซ์ไว้ในบทที่ 3 เนื่องจากทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ธ กำหนดให้ต้องทราบประเภทของตัวบทก่อน ทั้งนี้เพื่องานวิจัยมีผลสมบูรณ์

ทั้งนี้ ไรสซ์ (ไรสซ์, 1976:20 อ้างถึงใน มั่นเดย์, 2001: 75) กล่าวว่า บทแปลจะต้องแปลให้เป็นตัวบทประเภทเดียวกับต้นฉบับหรือไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนักแปล ทั้งนี้ไรสซ์ได้แนะนำวิธีการแปลตามประเภทของตัวบท ดังนี้

- 1) หากแปลเป็นตัวบทให้ข้อมูล (**Informative text**) นักแปลควรแปลเนื้อหาและข้อคิดเห็นในตัวบทต้นทางให้ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยใช้ภาษาร้อยแก้วธรรมดา (**plain prose**) ไม่เยิ่นเย้อ และจะเพิ่มคำอธิบายเฉพาะเมื่อจำเป็นเท่านั้น
- 2) หากแปลเป็นตัวบทแสดงอารมณ์ความรู้สึก (**Expressive text**) นักแปลควรถ่ายทอดความสละสลวย (**aesthetic**) และรูปแบบวรรณศิลป์ของตัวบทต้นทาง โดยใช้วิธีการแปลที่ทำให้ทราบว่า เป็นบทแปล (**identifying method**) และแปลโดยยึดเอาข้อคิดเห็นของผู้เขียนเป็นหลัก
- 3) หากแปลเป็นตัวบทก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ (**Operative text**) บทแปลควรสามารถโน้มน้าวผู้รับสารให้ปรารถนาที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด และควรแปลโดยใช้วิธีการดัดแปลง (**adaptive method**) เพื่อสร้างผลกระทบต่อผู้รับสารปลายทางได้อย่างเท่าเทียมกับที่ผู้รับสารต้นทางได้รับ

4) หากแปลเป็นตัวบทสื่อโสตทัศน์ (**Audio-medial text**) นักแปลจำเป็นต้องใช้ วิธีการแปลแบบเสริม (**supplementary method**) หรือนำภาพและเสียงมาช่วยเสริมประกอบตัวบท

นอกจากนี้ไรสซ์ (ไรสซ์, 1971: 54-88 อ้างถึงใน มั่นเดย์, 2001: 75) ยังระบุถึงเกณฑ์ในการประเมินงานแปลจากองค์ประกอบภายในและภายนอกดังนี้

- 1) เกณฑ์การประเมินงานแปลจากองค์ประกอบภายในตัวบท (**intralinguistic criteria**) ได้แก่ รูปแบบของความหมาย รูปแบบการใช้คำศัพท์ รูปแบบไวยากรณ์ และรูปแบบลีลาการเขียน
- 2) เกณฑ์การประเมินงานแปลจากองค์ประกอบภายนอกตัวบท (**extralinguistic criteria**) ได้แก่ สถานการณ์ หัวข้อเรื่อง เวลา สถานที่ ผู้รับสาร ผู้ส่งสาร และการแสดงอารมณ์ (**affective implication**) เช่น แสดงนัยขบขัน ประชดประชัน ฯลฯ

ไรสซ์ (ไรสซ์, 1971: 69 อ้างถึงใน มั่นเดย์, 2001: 75) กล่าวว่าเกณฑ์สำคัญในการประเมินงานแปลนั้นแตกต่างกันไปตามประเภทของตัวบท เช่น บทแปลของตัวบทที่ให้ข้อมูล ก็ควรแปลโดยมุ่งรักษาสมมูลภาพทางความหมาย

ทั้งนี้ไรสซ์ (มั่นเดย์, 2001: 75 อ้างถึงใน ไรสซ์, 1997: 114) เห็นว่า บทแปลก็ไม่จำเป็นต้องแปลให้เป็นตัวบทประเภทเดียวกันกับต้นฉบับเสมอไป เช่น เรื่อง *กัลลิเวอร์มัจฉกัญ* (**Gulliver's Travel**) เขียนโดย โจนาธาน สวิฟท์ ต้นฉบับมีจุดมุ่งหมายให้เป็นนวนิยายเสียดสีการเมืองและโจมตีรัฐบาลในยุคสมัยนั้น ต้นฉบับนวนิยายเรื่องนี้ส่วนใหญ่จึงประพันธ์เป็น "operative text" แต่ปัจจุบันวัตถุประสงค์การแปลนวนิยายเรื่องนี้ได้เปลี่ยนไป กลายเป็นนวนิยายที่มุ่งให้ความเพลิดเพลิน บทแปลจึงเป็น

“expressive text” จากตัวอย่างข้างต้นจึงสรุปได้ว่าบทแปลอาจแปลให้มีหน้าที่ (ประเภทของตัวบท : ผู้วิจัย) แตกต่างจากตัวบทต้นทางได้

จากการศึกษาการจำแนกประเภทตัวบทของแคทารินา ไรสซ์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* เป็นตัวบทประเภทแสดงอารมณ์ความรู้สึก (Expressive Text Type) เนื่องจากเป็นนวนิยายหรือเรื่องแต่ง (Creative composition) ที่ใช้ภาษาสละสลวย เน้นประเด็นความขัดแย้งจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่ง “ผู้ส่งสาร” ต้องการนำเสนอ รวมถึงใช้รูปแบบภาษา (form of the message) แบบพรรณนาโวหาร ให้ภาพพจน์ ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาของตัวบทประเภทวรรณกรรม ซึ่งมีหน้าที่ทำให้ “ผู้รับสาร” เกิดความสะเทือนอารมณ์

นอกจากนี้ยังพบว่านักแปลทั้ง 2 ส่วนวน ได้ถ่ายทอดความสละสลวย (aesthetic) และรูปแบบวรรณศิลป์ของตัวบทต้นทาง และเก็บโครงเรื่องเอาไว้อย่างครบถ้วน (identifying method) ไม่ได้เปลี่ยนหน้าที่หรือประเภทของตัวบทไปจากเดิม

2. การวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ของ คริสตินาเน นอร์ด์

เมื่อทราบประเภทของตัวบทแล้ว ผู้วิจัยขอรายงานการวิเคราะห์ตัวบทตามทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) วิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท 2) วิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท และ 3) วิเคราะห์ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท ดังนี้

1) วิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

นอร์ด์อธิบายว่า “องค์ประกอบภายนอก” วิเคราะห์ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้เขียนหรือผู้ส่งสารตัวบทว่าเป็นใคร เจตนาของผู้ส่งสารมีเพื่ออะไร ใครคือกลุ่มที่ตัวบทต้องการสื่อสารโดยตรง วิธีการสื่อสารที่ตัวบทสื่อถึงผู้รับสารคืออะไร สถานที่และเวลาที่ผลิตและรับตัวบท แรงจูงใจที่ทำให้เกิดการสื่อสาร เมื่อประมวลข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามองค์ประกอบภายนอกเหล่านี้รวมกันจะทราบว่าตัวบทมีหน้าที่อะไร

อย่างไรก็ตาม ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทบทวนทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทแล้วว่า ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบทของกรณีศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1.1) ผู้ส่งสาร 1.2) เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร 1.3) วิธีการส่งสาร 1.4) สถานที่ในการสื่อสาร 1.5) เวลาในการสื่อสาร และ 1.6) หน้าที่ของตัวบท รายละเอียดดังนี้

1.1) ผู้ส่งสาร

เรื่อง *East Wind : West Wind* (1930) เป็นตัวบทประเภทนวนิยาย ที่มีฉากท้องเรื่องเกิดขึ้นในประเทศจีน มีหน้าที่ในการแสดงออก (expressive or emotive function) เพื่อให้ความบันเทิงและมุ่งให้เกิดผลสะท้อนอารมณ์แก่ผู้รับสาร¹²⁸ และเป็นนวนิยายเรื่องแรกของเพิร์ล เอส. บัก นักเขียนรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรมจากนวนิยายเรื่อง *The Good Earth* (1931)

1.1.1) ประวัติผู้ส่งสาร

เพิร์ล คอมฟอร์ท ไชเดนสตริกเกอร์ บัก (Pearl Comfort Sydenstricker Buck) เกิดเมื่อ 26 มิถุนายน 1892 เมืองฮิลส์โบโร รัฐเวสต์เวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นบุตรของแอบซาลอม ไชเดนสตริกเกอร์ (Absalom Sydenstricker) และแคโรไลน์ สตุลติง (Caroline Stulting) หมอสอนศาสนา คริสต์นิกายเพรสไบทีเรียน ประจำการที่เมืองซิงเกียง (Tsingkiang) มณฑลเจียงซู ริมแม่น้ำแยงซีทางตะวันออกเฉียงของประเทศจีน บักติดตามครอบครัวไปประเทศจีนเมื่ออายุได้เพียง 3 เดือน และใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นนานเกือบ 40 ปี เธอสามารถพูดภาษาจีนได้ก่อนภาษาอังกฤษ และมีชื่อภาษาจีนว่า “ไฉ่ เจิน จู”¹²⁹

ครอบครัวไชเดนสตริกเกอร์พักอยู่ในหมู่บ้านร่วมกับชาวจีน บักจึงเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสังคมชาวจีน ใช้ภาษาจีน มีเพื่อนเล่นเป็นเด็ก ๆ ชาวจีน มีโอกาสซึมซับความคิดและเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีจีนในยามไปเที่ยวเล่นที่บ้านเพื่อน ซึ่งภายหลังได้นำประสบการณ์เหล่านี้มาใช้เป็นวัตถุดิบในการพัฒนาโครงเรื่อง¹³⁰

บักได้รับการฝึกฝนให้มีคุณสมบัตินักเขียนนับแต่เด็ก ในตอนเช้าเธอจะเรียนภาษาอังกฤษกับมารดาและต้องมีงานเขียนส่งให้มารดาทุกอาทิตย์ งานเขียนของเธอได้ลงในหนังสือพิมพ์ *เซี่ยงไฮ้ เมอคิวรี* (Shanghai Mercury) ขณะเพิร์ลมีอายุได้เพียง 6 ขวบ ในตอนบ่ายเรียนภาษาจีนโบราณ คำสอนลัทธิขงจื้อ ประวัติศาสตร์ การเขียนและอ่านภาษาจีนกับอาจารย์คัง (Mr. Kung) ในยามว่างบักอ่านงานวรรณกรรมชั้นดีที่ครอบครัวสะสม เธออ่าน *โอลิเวอร์ ทวิสต์* (Oliver Twist) ตั้งแต่อายุเพียง 7 ขวบ รวมถึงผลงานอื่นๆ ของ ชาร์ล ดิกเกนส์ ซึ่งเธอเปิดเผยในภายหลังว่าวรรณกรรมเหล่านี้ส่งอิทธิพลต่อลีลาการเขียนของเธอในเวลาต่อมา บักได้รับการศึกษาอยู่กับบ้านเช่นนี้จนกระทั่งอายุ 15 ปี จึงเข้าโรงเรียนประจำที่นครเซี่ยงไฮ้ ระหว่างอยู่ที่เซี่ยงไฮ้ ในปี 1907- 1909 ได้ทำงานเป็นอาสาสมัครให้กับมูลนิธิ “The Door of Hope” องค์กรให้ที่พักพิงทาสสาวและโสเภณีชาวจีน¹³¹

¹²⁹ แหล่งที่มา: Wikipedia

¹³⁰ Pearl S. Buck International Organization . 'A Home In History: The Pearl S. Buck House National Historic Landmark'. [online]. (n.d.) Available from: www.pabi.org [2010, November 20]

¹³¹ แหล่งที่มา <http://kirjasto.sci.fi/pearlbuc.htm>

ปี 1911 ขณะอายุ 17 ปี เกิดเหตุจลาจล **The Boxer Uprising** บักจึงเดินทางไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยสตรีเรนด์คอร์ฟ-แมคอน เมืองลินช์เบิร์ก รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังสำเร็จการศึกษาด้านจิตวิทยา ในปี 1914 เธอได้รับเชิญให้สอนอยู่ที่วิทยาลัยดังกล่าวต่อ แต่ทำได้ไม่นานก็ต้องลาออก เพราะต้องกลับมาพยาบาลดูแลมารดาที่ป่วยหนักอยู่ที่ประเทศจีน

ปี 1917 บักแต่งงานกับ จอห์น ลูซซิง บัก (John Lossing Buck) สามีคนแรกของเธอ ในระหว่างปี 1920-1933 เธอและสามีย้ายมาอยู่เมืองนานจิง (Nanjing) เพื่อยึดอาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยบักสอนนิสิตชาวอเมริกันที่มหาวิทยาลัยนานกิง และมหาวิทยาลัยไชนีส เนชั่นแนล ยูนิเวอร์ซิตี ในช่วงนี้เองที่บทความชิ้นแรกของเธอ เรื่อง *In China, too* (1923) ได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสาร *Atlantic Magazine* และต่อมาในปี 1925 ขณะศึกษาต่อปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ เธอได้เขียนบทความเรื่อง *'A Chinese Woman Speaks'* ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของนวนิยายเรื่อง *อีสต์วินด์: เวสต์วินด์*¹³² นอกจากนี้เธอยังเขียนบทความเกี่ยวกับชีวิตชาวจีนให้กับนิตยสารอื่นๆ อีกหลายฉบับ เช่น เนชั่น (Nation) เดอะ ไชนีส เรคคอร์ดเดอร์ (The Chinese Recorder) เอเชีย แม็กกาซีน (Asia Magazine) และ แอตแลนติก มัธลี (Atlantic Monthly)

ในเดือนมีนาคม 1920 บักให้กำเนิดแคโรล บุตรสาวคนเดียวของเธอ ต่อมาพบว่าแคโรลมีพัฒนาการไม่ปกติ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสามีและขอให้ทำการรักษาเพราะในขณะนั้นยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับโรคพันธุกรรมบกพร่องที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองหากไม่ได้รับการรักษาตั้งแต่แรกคลอด อย่างไรก็ตามเหตุการณ์จลาจลในประเทศจีนระหว่างวันที่ 4 พฤษภาคม 1917 - 1921 ทำให้ในปี 1924 บักตัดสินใจเดินทางกลับสหรัฐอเมริกาเพื่อรักษาอาการของแคโรล¹³³ ปี 1925 การเดินทางกลับสหรัฐอเมริกาครั้งนี้ บักสำเร็จปริญญาโทด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ ต่อมาในปี 1929 บักนำแคโรลเข้าโรงเรียนพิเศษ ไวน์แลนด์ เทรนนิ่ง สคูล (Vineland Training School) เมืองไวน์แลนด์ รัฐนิวเจอร์ซีย์ ซึ่งแคโรลใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นจนกระทั่งเสียชีวิต

ปี 1934 หลังหย่ากับลูซซิง บัก และแต่งงานใหม่กับริชาร์ด วอลซ์ (Richard Walsh) ผู้บริหารสำนักพิมพ์จอห์น เดย์ (John Day) บักย้ายกลับมาสหรัฐอเมริกาเป็นการถาวรและไม่เคยกลับไปประเทศจีนอีกเลย เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างจีนและสหรัฐในสมัยประธานาธิบดีเหมา เจ๋อตุง และประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน แต่เธอยังคงรู้สึกผูกพันและคงเขียนนวนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศจีนอีกหลายเรื่อง โดยเธอเคยกล่าวถึงความผูกพันที่มีต่อประเทศจีนไว้ว่า

"One does not live half a life in Asia without return. When it would be I did not know, nor even where it would be, or to what cause. In our changing world nothing

¹³² แหล่งที่มา www.Teenreads.com.

¹³³ แหล่งที่มา <http://kirjasto.sci.fi/pearlbuc.htm>

changes more than geography. The friendly country of China, the home of my childhood and youth, is for the time being forbidden country. I refuse to call it enemy country. The people in my memory are too kind and the land too beautiful." ¹³⁴

“ไม่มีใครที่เคยใช้ชีวิตกว่าครึ่งอยู่ในเอเชียแล้วจะไม่กลับมาเยือนอีก แต่จะเป็นเมื่อไหร่ที่ไหน หรือด้วยเพราะเหตุใดนั้นฉันไม่รู้ได้ แม้โลกเราจะเปลี่ยนแปลงไปสักเพียงใดก็เป็นเพียงแค่ทางภูมิศาสตร์ เมื่อมิตรประเทศอย่างจีน ดินแดนที่ฉันใช้ชีวิตในวัยเยาว์ได้กลายเป็นประเทศต้องห้ามในเวลาี่ฉันก็ไม่อาจจะถือเป็นประเทศศัตรูได้ ด้วยน้ำใจไมตรีของผู้คนและภูมิประเทศที่งดงามของเมืองจีนที่อยู่ในความทรงจำของฉันนั้น ดึงมเกินกว่าจะทำให้คิดเช่นนั้นได้”

ปี 1938 บักกลายเป็นนักเขียนสตรีชาวอเมริกันคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ¹³⁵ และเป็นชาวอเมริกันคนที่สามที่ได้รับรางวัลนี้ต่อจาก ซินแควร์ เลวิสและยูจีน โอนีล นอกเหนือจากชื่อเสียงในฐานะนักเขียนแล้ว บักยังเป็นที่รู้จักในฐานะผู้ขับเคลื่อนการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม โดยในต้นทศวรรษที่ 1930 เธอเป็นกระบอกเสียงให้กับขบวนการเรียกร้องสิทธิภาคประชาชน (the Civil Rights Movement) ในสหรัฐฯ กระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือนับแต่ปี 1949 จึงหันมาทุ่มเทให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้า โดยก่อตั้ง บ้านเวลคัม เฮาส์ (The Welcome House Adoption Agency) ในพื้นที่บ้านไร่กรีน ฮิลล์ ในชุมชนบัค เคาตี รัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้าโดยเฉพาะเด็กกำพร้าที่เป็นลูกครึ่งอเมริกัน-เอเชีย

เพิร์ล เอส. บัก เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งปอด เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 1973 ขณะอายุ 80 ปี

¹³⁴ แหล่งที่มา <http://kirjasto.sci.fi/pearlbuc.htm>

¹³⁵ แหล่งที่มา http://www.tomfolio.com/AuthorInfo/authors/P_Buck.asp

1.1.2) ลำดับเหตุการณ์สำคัญ¹³⁶

1880: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์เดินทางมาประเทศจีน

1882: พ.ร.บ.กีดกันชาวจีน (Chinese Exclusion Act) ผ่านสภา ทำให้ผู้อพยพชาวจีนติดค้างไม่สามารถอพยพเข้าสหรัฐได้

1890-91: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์กลับสหรัฐเพื่อแสดงตน

มิถุนายน 1892: เวิร์ล คอมฟอร์ท ยูชเดนสตรีเกอร์ เกิดที่เมือง ฮิลส์โบโร รัฐเวสต์ เวอร์จิเนีย

1900: เกิดกบฏนักมวยขึ้นในประเทศจีน (The Boxer Uprising)

1909: เวิร์ลเข้าเรียนโรงเรียนในเมืองเซียงไฮ้

กันยายน 1910: เวิร์ลลงทะเบียนเรียนที่วิทยาลัยสตรีแรนดอล์ฟ-เมคอน ในรัฐเวอร์จิเนีย

1911: การปฏิวัติในประเทศจีนเริ่มปะทุ

มิถุนายน 1914: เวิร์ลสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยสตรีแรนดอล์ฟ-เมคอน

1914-1918: สงครามโลกครั้งที่ 1

1916: เวิร์ลและลูซซิง บัก พบกันขณะอยู่ในประเทศจีนขณะที่เธออายุ 24 ปี และเขาอายุ 26 ปี

1917: เวิร์ลและลูซซิง บัก แต่งงานกันในเงินเจียง (Shenjiang) ประเทศจีน

4 มีนาคม 1920: แครอล เกรซ บัก ถือกำเนิดขึ้นในเมืองนางกิง หรือนานจิงในปัจจุบัน

มิถุนายน 1920: ลูซซิง เวิร์ล และแครอล บักเดินทางกลับสหรัฐเป็นเวลา 4 เดือน เพื่อให้เวิร์ลเข้ารับการผ่าตัดมดลูก

1924: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์เดินทางกลับสหรัฐ เวิร์ลศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์

มีนาคม 1927: เกิดเหตุการณ์นานกิง (The Nanking Incident) ชาวจีนจำนวนมากหลายร้อยคนถูกฆ่ารวมทั้งชาวต่างชาติจากเหตุการณ์รุนแรงนี้

1927: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์ อพยพไปเมืองอันเซน (Unzen) ประเทศญี่ปุ่น

ฤดูหนาว ปี1928: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์เดินทางกลับเซียงไฮ้และนานกิงตามลำดับ

กรกฎาคม 1929: ครอบครัวยุชเดนสตรีเกอร์กลับไปในครินิวอร์ต เวิร์ลนำแครอลไปฝากเข้าโรงเรียนไวน์แลนด์ ในนิวเจอร์ซีย์ และได้รับแจ้งจากสำนักพิมพ์จอห์น เดย์ (John Day) ว่าจะตีพิมพ์นวนิยาย

¹³⁶ www.psb.org

เรื่อง *East Wind, West Wind* ในขณะนั้นเพิร์ลอายุ 37 ปี ได้พบกับ ริชาร์ด วอลซ์ (Richard Walsh)

ประธานสำนักพิมพ์จอห์น เดย์ ซึ่งอายุ 42 ปี

1930: เพิร์ลส่งต้นฉบับเรื่อง **Good Earth** ไปตีพิมพ์ที่นิวยอร์ก และหนังสือเล่มนี้ได้รับเลือกเป็น “หนังสือประจำสัปดาห์ของชมรมหนังสือ” (Book of the Month Club)

1932: *The Good Earth* ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ ครอบครัวมักเดินทางกลับสหรัฐอเมริกาเนื่องจากลูซิงได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิต (Phd.)

1933: ครอบครัวมักเดินทางไปจีนโดยตัดข้ามยุโรป เพิร์ลแยกทางกับลูซิงหลังชีวิตแต่งงานนาน 16 ปี

พฤษภาคม 1934: เพิร์ล เจนีย์ และริชาร์ด วอลซ์ เดินทางกลับสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นเพิร์ลไม่เคยเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา

1934-35: เพิร์ลซื้อบ้านไร่ กรีนฮิลล์ (Green Hills Farm)

1935: เพิร์ลหย่าขาดจากจอห์น ลูซิง บัก และแต่งงานกับริชาร์ด วอลซ์

11 พฤศจิกายน 1938: เพิร์ลได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม

1939: สงครามโลกครั้งที่ 2 ปะทุขึ้นในยุโรป

1941: สหรัฐฯ เข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2

1949: เพิร์ลตั้งบ้านรับเด็กกำพร้า เวลคัม เฮาส์ (Welcome House)

1960: ริชาร์ด วอลซ์ เสียชีวิตภายหลังมีอาการโรคหัวใจนาน 7 ปี และแต่งงานกับเพิร์ลนาน 25 ปี

1964: เพิร์ลก่อตั้งมูลนิธิ เพิร์ล เอส. บัก เพื่อประชาสัมพันธ์ ขจัดความอยุติธรรมและอคติที่ทำให้เด็ก ๆ ที่มีเชื้อสายอเมริกันเอเชีย ไม่ได้รับอนุญาตให้เรียนหนังสือ หรือได้รับสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจ และสิทธิพลเรือน

6 มีนาคม 1973: เพิร์ลเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งปอด ที่ตานปี เวอร์มอนท์ ศพของเธอฝังที่บ้านไร่ กรีน ฮิลล์ รัฐเพนซิลเวเนีย

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสารข้างต้นบ่งบอกให้ผู้วิจัยทราบว่า เพลิร์ล เอส. บักเป็นนักเขียนที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษา ตลอดจนมีความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีจีนเป็นอย่างดี สามารถสะท้อนแนวคิดคำสอนแบบจีนโบราณ และบทบรรยายถึงฉากในท้องเรื่องได้อย่างเห็นภาพ

ทั้งนี้ข้อมูลในบริบท อาทิ คำนำสำนักพิมพ์และคำโปรยด้านหลังปก ได้กล่าวถึงความรักความผูกพันที่เพลิร์ลมีต่อประเทศจีน ดังปรากฏในคำโปรยด้านหลังปกเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์* (2006) ว่า

“In her acceptance speech upon receiving the Nobel Prize for literature, Pearl Buck said, “ the mind of my own country and of China, my foster country, are alike in many ways, but above all, in our common love of freedom. *“East Wind: West Wind”* embodies this love of, and struggle for, freedom.”

“ในคำกล่าวขึ้นรับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม เพลิร์ล บักกล่าวว่า จิตใจของชาวอเมริกันประเทศของฉันและของชาวจีน ประเทศที่ฉันเติบโตขึ้นมาั้นเหมือนกันในหลายแง่ แต่เหนือสิ่งอื่นใดคือจิตใจที่รักในเสรีภาพ เรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* นี้ก็นำเสนอเกี่ยวกับความรักและการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งเสรีภาพเช่นกัน”

คำนำสำนักพิมพ์ เรื่อง *ศัตรูที่รัก (Dear Enemy)* เขียนโดย ช่วย พูลเพิ่ม บรรณาธิการบริหารสำนักพิมพ์ดอกหญ้า ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2542 กล่าวในทำนองเดียวกันนี้ว่า

“ตั้งเป็นข้อสังเกตได้เลยว่า ผลงานของเพลิร์ล เอส. บัก ๙๐ กว่าเปอร์เซ็นต์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเมืองจีน ทั้งๆ ที่ตัวผู้เขียนเองก็เป็นฝรั่งมิบิดามารดาเป็นอเมริกัน กล่าวเพียงแค่นี้ก็น่าจะทักท้วงได้ว่าเป็นเรื่องแปลก แต่ถ้าได้อ่านหนังสือเรื่อง “คนขายฝัน” ที่คุณวิลาศ มณีวัต เขียนถึงเพลิร์ล เอส. บัก ในชื่อเรื่องว่า “เพลิร์ล เอส. บัก เขียน “ทรัพย์สินในดิน” ได้รางวัลโนเบล ซึ่งเก็บรายละเอียดมาจากหนังสือ *“My Several World”*¹³⁷ ของเพลิร์ล เอส. บัก ที่เขียนเล่าความหลังของตัวเองก็คงจะขจัดข้อสงสัยไปได้เลย ปรากฏในใจความว่าเธอเกิดที่อเมริกาที่จริง แต่บิดามารดาพามาอยู่เมืองจีนตั้งแต่อายุได้ ๓ เดือน จึงเติบโตขึ้นมาอย่างเด็กจีนคนหนึ่ง เธอเป็นจีนเอามากๆ คือเป็นจนกระทั่งว่าเมื่อกลับไปอเมริกาถึงกับหมั่นคนอเมริกันเพื่อนร่วมชาติของเธอ ... ถ้าจะกล่าวว่าเธอเขียนเป็นอยู่เรื่องเดียวเท่านั้น คือเรื่องเกี่ยวกับเมืองจีน ก็คงไม่เกินเลยความเป็นจริง เพราะเธอรู้อัจฉินดีและมีประสบการณ์มามาก งานเขียนของเธอจึงมีความโดดเด่น สะท้อนสภาพ

¹³⁷ หนังสืออัตชีวประวัติของเพลิร์ล เอส. บัก

สังคมชาวจีนได้เป็นเลิศ ดังนั้นผลงานแปลของ "สันตสิริ" ที่เป็นงานของเฟิร์ล เอส. บัก จึงมีแต่เรื่องเมืองจีนตามไปด้วย"

นอกจากนี้ความเป็นจีนในตัวของผู้เขียนยังแสดงออกอย่างชัดเจนในคำพูดตอนหนึ่งของเธอที่ว่า

"I feel no need for any other faith than my faith in human beings, Buck said in 1939. "Like Confucius of old, I am so absorbed in the wonder of earth and the life upon it that I cannot think of heaven and the angels... If there is no other life, then this one has been enough to make it worth being born, myself a human being."

"บั๊กกล่าวในปี 1939 ว่าฉันไม่ต้องการศรัทธาอื่นใดมากไปกว่าศรัทธาในความเป็นมนุษย์ ดังคำกล่าวของปรมาจารย์ขงจื้อที่ว่า ข้าพเจ้าได้ซึมซับความมหัศจรรย์ของโลกและการใช้ชีวิตอยู่บนโลกใบนี้จนมิได้คำนึงถึงสวรรค์หรือเทวดานางฟ้า... หากมันไม่มีชีวิตในโลกหน้า ก็ขอใช้ชีวิตชาตินี้ให้คุ้มค่ากับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์"

1.2 เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประวัตินักเขียนและข้อมูลในบริบทผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนมีเจตนาในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้หลายข้อ ดังนี้

1.2.1) ต้องการนำเงินมาเป็นค่ารักษาบุตรสาว

ในปี 1925 ขณะเป็นอาจารย์สอนวรรณคดีอังกฤษ ที่มหาวิทยาลัยยานนิง บักได้เขียนบทความเรื่อง '*A Chinese Woman Speaks*' ตีพิมพ์ในนิตยสาร *The Asia Magazine* ต่อมาเมื่อมีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาครอบครัว บุตรสาวของเธอซึ่งมีอาการทางประสาท บักจึงเสนอบทความเรื่องนี้ไปยังสำนักพิมพ์ต่างๆ จนได้รับการตอบรับตีพิมพ์จากสำนักพิมพ์จอห์น เดย์ (John Day) โดยบั๊กได้เขียนเนื้อหาเพิ่มเติมอีกบทหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องต่อเนื่องกัน เพื่อให้สามารถจัดพิมพ์ในรูปของนวนิยาย ตามความต้องการของสำนักพิมพ์¹³⁸

ขณะที่ข้อมูลจากคำนำเรื่อง *ทาสประเพณี* (2524) ที่ระบุว่า บักเริ่มเขียนบทความเรื่อง '*A Chinese Woman Speaks*' ขณะเดินทางอยู่บนเรือเดินสมุทรมุ่งหน้าไปสหรัฐอเมริกา เพื่อหลบภัยเหตุการณ์จลาจลในประเทศจีน

¹³⁸ อ้างอิง www.psbj.org

จากข้อมูลที่คลาดเคลื่อนกันนี้ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า บักอาจใช้เวลาในการผลิตตัวบทเรื่องนี้ตั้งแต่เริ่มเดินทางมาสหรัฐอเมริกาและเสร็จในระหว่างศึกษาปริญญาโทอยู่ ต่อมาเมื่อมีภาระค่าใช้จ่ายในการส่งเสียครอบครัว บุตรสาวเข้าโรงเรียนพิเศษจึงหารายได้เพิ่มด้วยการเขียนบทความภาคต่อจากบทความเรื่องแรก *'A Chinese Woman Speaks'* เพื่อรวมเล่ม จัดพิมพ์เป็นนวนิยายแบบจบในตอน

1.2.2) ต้องการเป็นนักเขียนนวนิยาย

ส. พลายน้อย กล่าวไว้ในเรื่อง *เฟิร์ล เอส. บัค ผู้แนะนำอเมริกันเลี้ยงเด็กไทย* ในหนังสือชุดเรื่องสั้นชุดเมืองจีน ของเฟิร์ล เอส. บัค (2543)¹³⁹ ว่า

“เฟิร์ลกับสามีได้ลาพักราชการไปอเมริกาเมื่อ ค.ศ. 1925 เพื่อเรียนต่อในมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ ในระหว่างเดินทาง เธอได้แต่งนิยายเรื่องแรก *East Wind : West Wind (ทาสประเพณี)* ซึ่งมีความยาวเพียง 50 หน้ากระดาษ แม้เมื่อถึงอเมริกาแล้ว เธอก็ยังคงเก็บต้นฉบับไว้เฉยๆ ยังไม่คิดที่จะส่งไปลงพิมพ์ที่ใด จนเมื่อเพื่อนชายคนหนึ่งสมัยเรียนอยู่ที่วิทยาลัยแรนดอล์ฟเมคอนได้มาทักถามว่าได้เขียนอะไรขึ้นใหม่บ้าง เพราะเขาสันนิษฐานจะให้เธอเป็นนักประพันธ์ ในที่สุดเธอก็หยิบต้นฉบับเรื่องที่เธอเขียนในระหว่างเดินทางให้เขาดู ก็เป็นที่พอใจ และขอให้เธอส่งไปลงหนังสือพิมพ์ เธอเสียอารมณ์ไม่ได้จึงส่งไปให้หนังสือพิมพ์ *Asia* ก็ได้รับการพิจารณาลงให้ทันที แต่เปลี่ยนชื่อเสียใหม่ว่า “*A Chinese Woman Speaks*” ...จนต่อมามีผู้แนะนำให้รวมเรื่องต่างๆ ขึ้นเป็นเล่ม เธอจึงได้ติดต่อไปยังสำนักพิมพ์ มีอยู่เพียงแห่งเดียวที่ขอรับพิมพ์ เธอจึงต้องเดินทางไปอเมริกาในปี ค.ศ. 1929 ที่แรกได้ตั้งชื่อหนังสือนี้ว่า *Winds of Heaven* แต่แล้วในที่สุดก็เปลี่ยนเป็น *East Wind: West Wind* อย่างเดิม ปรากฏว่าขายดีมาก ภายใน 10 เดือนพิมพ์ 3 ครั้ง”

1.2.3) ต้องการส่งเสริมและเรียกร้องสิทธิสตรี

เฟิร์ลมีความสนใจในประเด็นสิทธิสตรี (feminist movement) การที่เธอได้พบเห็นสตรีจีนถูกกดขี่อยู่ภายใต้กรอบประเพณีเก่าแก่ รวมทั้งได้รับรู้เรื่องราวอุปสรรคความรักระหว่างคนต่างเชื้อชาติระหว่างใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีน ทำให้เธอเกิดแรงจูงใจที่จะหยิบยกประเด็นเหล่านี้มาตีแผ่ในงานเขียน¹⁴⁰ ประกอบกับช่วงเวลาผลิตตัวบทเรื่องนี้ (ระหว่าง 1925-1930) ตรงกับยุคสมัยที่ประเทศตะวันตกเริ่มตื่นตัว

¹³⁹ รวมเรื่องสั้นชุดเมืองจีนของเฟิร์ล เอส. บัค แปลโดย สันตสิริ พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ดอกหญ้า. 2543 หน้า 317-318

¹⁴⁰ อ้างอิง www.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/0/5/6/6/p105663_index.html
Zhou, Haipeng. "Feminism lost in translation? -- When a Chinese woman speaks through an American woman's voice" รายงานนำเสนอในที่ประชุมประจำปีของสมาคมอเมริกันศึกษา (the American Studies Association), 12 ตุลาคม 2550 <http://www.allacademic.com/meta/p105663_index.html>

และให้ความสำคัญกับสิทธิสตรี จึงเป็นเหตุให้ (แรงจูงใจ) เฟิร์ลนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสตรีจีนที่ถูกจำกัดสิทธิตามกรอบวัฒนธรรม เช่น ประเด็นการฆ่าตัวตายของสะไ้สาวจีนที่ทนองรับคำพูดโขกสับของแม่สามีไม่ไหว เป็นต้น โดยเฟิร์ลมีเจตนาให้ผู้รับสารชาวตะวันตกซึ่งให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวอยู่แล้วเกิดความรู้สึกร่วม และตระหนักถึงประเด็นปัญหาเดียวกันนี้มากยิ่งขึ้น

1.2.4) ต้องการนำเสนอความแตกต่างระหว่างประเพณีตะวันออกและตะวันตก

ในคำนำการพิมพ์บทแปลจำนวนที่ 1 พ.ศ. 2524 “นายคิลปี” ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของบั๊ก (เจตนาผู้ส่งสาร) ไว้ว่า

“...ฉันเห็นว่าเท่าที่ “สันตสิริ” ผู้แปลและเรียบเรียงในฉบับภาษาไทย ให้ชื่อว่า “ทาสประเพณี” นั้น เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งแล้ว เพราะ *East Wind: West Wind* เป็นเรื่องที่ข้องอยู่ด้วยประเพณีจริงๆ ทั้งผู้ประพันธ์เดิมก็มีความมุ่งหมายที่จะสร้างให้เป็นเครื่องชี้ถึง ความแตกต่างระหว่างประเพณีตะวันออกกับตะวันตก ซึ่งมีสภาพเหมือนน้ำและน้ำมัน อันไม่มีทางที่จะผสมกลมกลืนหรือสมานเป็นเนื้อเดียวกันได้”

จากข้อมูล 1.2.1-1.2.4 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าเจตนาดั้งเดิมในการสื่อสารของผู้เขียนเมื่อครั้งนวนิยายเรื่องนี้เป็นเพียงบทความ มีเนื้อหาเฉพาะในส่วนของบทที่ 1 นั้น เป็นไปเพื่อต้องการตีแผ่ปัญหาสังคมในประเด็นสิทธิสตรี และการขาดเสรีภาพในเรื่องความรักของคนจีนสมัยก่อนซึ่งมีวิถีชีวิตภายใต้กรอบวัฒนธรรม ประเพณีจีนโบราณ ต่อมาเมื่อผู้ส่งสารมีภาระในการดูแลรักษาบุตรสาว เจตนาของตัวบทจึงเปลี่ยนไปเพื่อค่าตอบแทน ส่งผลให้ผู้ส่งสารเพิ่มเนื้อหาตัวบทเพื่อให้ผลงานได้รับการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม นวนิยายตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง อย่างไรก็ตามแม้เนื้อหาในบทที่ 2 จะเขียนเพิ่มเติมในภายหลังแต่ยังคงเจตนาแนะนำเสนอประเด็นความขัดแย้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่กระทบต่อเสรีภาพในการดำเนินชีวิตเช่นเดิม

สำหรับแรงจูงใจในการส่งสารนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีนอย่างยาวนาน ได้รับรู้ปัญหาสิทธิสตรีในประเทศจีนน่าจะเป็นแรงจูงใจให้เฟิร์ลนำเสนอเรื่องราวที่รับรู้มามากมายทอดในผลงาน ซึ่งในหนังสือเรื่อง *PEARL BUCK IN CHINA (2010)* เขียนโดย Hilary Spurling¹⁴¹ ระบุว่าหวังอามา (Wang Ama)¹⁴² พี่เลี้ยงของบั๊กในชีวิตจริง ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับญาติพี่สาวตามตำนานจีน

¹⁴¹ http://www.nytimes.com/2010/06/09/books/excerpt-pearl-buck-in-china.html?_r=1&pagewanted=all

¹⁴² ซึ่งเฟิร์ลนำมาเป็นต้นแบบตัวละคร “หวัง ต้า หม่า” ในเรื่อง

โบราณให้เธอฟังแล้ว และบางครั้งก็เล่าเรื่องราวในอดีตของตนเองให้ฟังด้วย ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามักได้เก็บรายละเอียดความประทับใจจากเรื่องที่หวัง อาม่าเล่ามาถ่ายทอดในงานของเธอหลายตอน เช่น หวังอาม่าเล่าว่า สมัยยังเด็กนั้นตนเองได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างหญิงสาวที่สวยงามไร้ที่ติ มีผิวขาวดั่งกระเบื้องเคลือบ (with pale porcelain skin) ไร้เปื้อยารถึงหัวเข่า และมีเท้าที่มดเล็กเพียงแค่ 3 นิ้ว ซึ่งกว่าเท้าจะเล็กได้นั้น หวังอาม่าเคยถูกบิดานำไปทิ้งไว้ที่โรงน่านอกตัวบ้าน เพราะไม่ต้องการทนฟังเสียงหวังอาม่าร้องไห้เพราะเจ็บเท้า เพราะบิดามารดาเชื่อว่า “ยอมให้บุตรสาวพิการยังดีเสียกว่าไม่สามารถแต่งงานมีสามี”¹⁴³

อนึ่ง นอกจากเรื่องราวโศกนาฏกรรมของสตรีจีนที่ถูกกระทำโดยวัฒนธรรมความเชื่อ ดังเช่นหวังอาม่าแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามักยังนำเหตุการณ์ในชีวิตของตนเองมาวางโครงเรื่องด้วย เช่น การที่ กุ้ยหลาน (ตัวละครเอก) ต้องดูแลมารดาที่ป่วยไข้ เหมือนกับที่ตัวบักเองต้องดูแลพยาบาลมารดาที่ป่วยอยู่ร่วม 2 ปี

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเจตนาผู้ส่งสารในนวนิยายเรื่องนี้ นอกจากต้องการตีแผ่ประเด็นขัดแย้งทางวัฒนธรรม นำเสนอประเด็นสิทธิสตรีในประเทศจีน และหารายได้เพื่อมารักษาบุตรสาวแล้ว ผู้เขียนยังอาศัยแรงจูงใจจากประสบการณ์ส่วนตัว และเรื่องราวของคนรอบข้างมาถ่ายทอดในงานเขียนด้วย

1.3 วิธีการส่งสาร

นวนิยายเรื่องนี้ตีพิมพ์เป็นหนังสือปกแข็งปกอ่อน (paperback) ตามประเพณีนิยมของงานเขียนประเภทนวนิยายในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิยายเรื่องนี้เข้าถึงผู้รับสารในวงกว้าง เพราะเป็นสื่อที่มีราคาถูก ซึ่งนับว่าตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน ดังความตอนหนึ่งจากหนังสือ *ทำเนียบนักประพันธ์* โดยประกาศ วัชรภรณ์¹⁴⁴ ที่ระบุว่า

“โดยการประสานงานระหว่างสันตสิริกับเฟิร์ล เอส. บัก โดยคุณกมุท จันทรเรือง เขาได้รับจดหมายจากสุภาพสตรีนักประพันธ์อเมริกันดังประสงค์ เธอแจ้งไว้ว่าหนังสือที่สันตสิริส่งไปนั้นได้รับแล้ว เธอว่า “หนังสือที่เขียนขึ้นสมควรจะได้อ่านกันโดยทั่วถึงทุกคน (Surely books ought to be within the reach of everybody.)”

¹⁴³ เมื่อเฟิร์ลได้พบกับหวังอาม่านั้น พี่เลี้ยงของเธอทูลุดโทรมไปตามวัยและประสบการณ์ชีวิต หวังอาม่าสูญเสียครอบครัวจากเหตุการณ์กบฏ (the Taiping Rebellion) ต้องผ่านประสบการณ์หนีตายอันโหดร้ายและสุดท้ายถูกขายไปเป็นโสเภณี จนกระทั่งมารดาของเฟิร์ลได้ช่วยไว้ และให้ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกๆ รวมถึงเฟิร์ล

¹⁴⁴ ประกาศ วัชรภรณ์. ทำเนียบนักประพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2532

ข้อความในส่วนของคำอุทิศแด่ผู้ประพันธ์ จากเรื่อง *ทรัพย์ในดิน* (2545 :15) ระบุคำพูดของเพิร์ล¹⁴⁵ ตอนหนึ่งว่า

“ I am always glad when any of my books can be put into an inexpensive edition, because I like to think that any people who might wish to read them can do so. Surely books ought to be within the reach of everybody.”

“ดิฉันดีใจเสมอเมื่อหนังสือเล่มใดของดิฉันได้รับการพิมพ์ออกมาจำหน่ายในราคาไม่แพง เพราะดิฉันชอบคิดว่า ใครก็ตามที่ต้องการจะอ่านนั้นจะได้หาอ่านได้ หนังสือทุกเล่มควรมีราคาพอที่ทุกคนจะซื้อหาได้”

นอกจากวิธีการสื่อสารแล้ว การใช้ประโยคความเดียวในการสื่อสารทำให้ตัวบทอ่านง่าย แม้ผู้รับสารจะไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีจีนมาก่อน ก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้

1.4) สถานที่ในการสื่อสาร

ข้อมูลจากประวัติผู้ส่งสารทำให้ผู้วิจัยสามารถคาดเดาสถานที่ในฉากท้องเรื่องได้ว่า น่าจะเป็นเมืองที่ปักเคยอยู่อาศัย และมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีจึงสามารถบรรยายลักษณะ ภูมิประเทศชื่อภูเขา แม่น้ำได้เป็นอย่างดี ฉากในท้องเรื่องจึงน่าจะเกิดขึ้นในมณฑลเจียงซู¹⁴⁶ มณฑลที่เธออาศัยอยู่ขณะใช้ชีวิตอยู่ประเทศจีน โดยอาจเป็นเมืองเซียงไฮ้ หรือนานจิง

¹⁴⁵ ข้อความในส่วนของคำอุทิศแด่ผู้ประพันธ์ ในหน้า 15 ของเรื่อง *ทรัพย์ในดิน* (2545)

¹⁴⁶ เจียงซู (Jiangsu) เป็นมณฑลที่อยู่ริมฝั่งตะวันออกของประเทศ (east coast) มีชายฝั่งเรียบทะเลเหลือง (Yellow Sea) นับพันกิโลเมตร และมีแม่น้ำแยงซี (Yangtse River) ไหลผ่านทางใต้ของพื้นที่ ชื่อมณฑลมาจากคำว่า “เจียง” ในชื่อเมืองเจียงหนิง (Jiangning ปัจจุบันคือเมือง นานจิง และเป็นเมืองหลวงของมณฑล) ส่วนคำว่า “ซู” ย่อมาจากชื่อเมืองซูโจว (Suzho)

1.5) เวลาในการสื่อสาร

สำหรับช่วงเวลาการผลิตตัวบทนั้น เมื่อพิจารณาประวัติของผู้เขียนร่วมกับเนื้อหาตัวบท ทำให้เชื่อได้ว่า บักน่าจะเขียนนวนิยายเรื่องนี้ในช่วงระหว่างช่วงปี 1920-1925 หรือระหว่างที่ทำงานเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่เมืองนางจิงจนกระทั่งเดินทางไปศึกษาต่อปริญญาโท ที่สหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ต้องการใช้เงินเพื่อรักษาบุตรสาว และเนื้อหาตอนหนึ่งในตัวบท กุ้ยหลานได้สอบถามถึงการเดินทางโดยเรือของ “พี่สาว” หรือ “My Sister” ซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่บักเขียนบทความเรื่อง “A Woman Speaks” ขณะเดินทางอยู่บนเรือเดินสมุทร มุ่งหน้าไปสหรัฐอเมริกา

สำหรับช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่องอาจประมาณการณได้จากเนื้อหา ซึ่งตัวบทตอนหนึ่ง กุ้ยหลานได้บรรยายถึงการแต่งตัว และทรงผมของพี่ชายที่เปลี่ยนไปหลังเข้าเรียนในโรงเรียนตะวันตก ซึ่งระบุถึงยุคสมัยของเรื่องว่า น่าจะเกิดขึ้นในช่วงหลังปฏิวัติประเทศจีน ครั้งที่ 1 (1911) ไม่นานนัก

“his hair he cut off according to the new fashion at the time of the first revolution, and it was smooth and black against his lifted head, I saw that he was beautiful.”

(Buck, 2006:132)

1.6 หน้าที่ของตัวบท

ข้อมูลจากการศึกษาองค์ประกอบด้านผู้ส่งสาร เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร รวมถึงวิธีการส่งสารต่างบ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ตัวบทเรื่อง *East Wind: West Wind* เป็นนวนิยายที่สื่อถึงประเด็นขัดแย้งด้านวัฒนธรรมในประเทศจีนสมัยหลังการปฏิวัติครั้งที่ 1 (หลังปี 1911) โดยผู้ส่งสารมีเจตนานำเสนอประเด็นความขัดแย้งด้านความเชื่อตามแบบวัฒนธรรมจีนโบราณและวัฒนธรรมตะวันตกที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวจีนรุ่นพ่อแม่และรุ่นลูกหลาน โดยนำเสนอความขัดแย้งตั้งแต่เรื่องปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอันได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหารและยารักษาโรค ตลอดจนบทบาทหน้าที่ สิทธิ รวมถึงสถานะทางสังคมของบุคคล เช่น หน้าที่ของบุตรต่อพ่อแม่ หน้าที่ของภรรยาต่อสามีและครอบครัวของสามี รวมถึงเหตุการณ์สำคัญๆ ในช่วงชีวิตตั้งแต่เกิด แต่งงาน จนเสียชีวิต โดยสื่อให้เห็นว่ายุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ชาวจีนรุ่นใหม่เริ่มซึมซับรับเอาแนวคิดแบบวัฒนธรรมตะวันตกมาปรับใช้ ทำให้ต่อต้านและฝ่าฝืนคำสั่งสอนของพ่อแม่และวัฒนธรรมดั้งเดิม ขณะที่ฝ่ายพ่อแม่ก็คัดค้านแนวคิดสมัยนิยมแบบตะวันตก ซึ่งผู้ส่งสารได้คลี่คลายปมปัญหาของเรื่องไว้ในสองรูปแบบ คือ ในบทที่ 1 จบด้วยความขัดแย้งระหว่างประเพณีความเชื่อแบบตะวันออกและตะวันตกสามารถประนีประนอมกลมกล่อม

และปรับสมดุลได้ด้วยความรัก และเสียสละของก๊วยหลาน ขณะที่ในบทที่ 2 ความคิดความเชื่อที่แตกต่างกัน ถึงจุดแตกหักที่ต่างฝ่ายต่างสูญเสียเพื่อแลกกับสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่น

2) วิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

2.1) หัวข้อเรื่อง

เพื่อตอบคำถามว่าหัวข้อของตัวบทเกี่ยวกับเรื่องอะไร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากคำโปรย ด้านหลังปก เรื่อง *East Wind: West Wind (2006)* ซึ่งอ้างคำพูดของเฟิร์ลขณะขึ้นรับรางวัลโนเบล ว่า

"In her acceptance speech upon receiving the Nobel Prize for literature, Pearl Buck said, " the mind of my own country and of China, my foster country, are alike in many ways, but above all, in our common love of freedom. "East Wind: West Wind" embodies this love of, and struggle for, freedom."

"ในคำกล่าวขึ้นรับรางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม เฟิร์ล บักกล่าวว่า จิตใจของประเทศข้าพเจ้าและของจีนแผ่นดินใหญ่ ประเทศที่ข้าพเจ้าเติบโตใหญ่มาขึ้น มีส่วนเหมือนกันในหลายแง่ แต่เหนือสิ่งอื่นใด คือจิตใจที่แสวงหาอิสรภาพ เรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ก็เป็นนวนิยายที่เปี่ยมไปด้วยความรักและการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรเสรีภาพนี้"

"This is Pearl Buck's first novel and begins developing themes she writes on throughout her work to come. It is very accomplished for a young writer and very insightful for those unfamiliar with social life in China"

"นวนิยายเรื่องนี้เป็นนวนิยายเล่มแรกของเฟิร์ล บัก นำเสนอแก่นเรื่องในแบบที่เฟิร์ลนำมาใช้ในงานเขียนชิ้นต่อๆ มาของเธอตลอดชีวิตการประพันธ์¹⁴⁷ นับเป็นผลงานที่สร้างชื่อให้กับนักเขียนรุ่นใหม่อย่างเธอ และเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบจีนเลยได้รับความกระจ่าง"

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หัวข้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้เป็นหัวข้อเรื่องที่พูดถึงเรื่องหลักเพียงเรื่องเดียวอย่างต่อเนื่องคือ เรื่องราวความแตกต่างของวัฒนธรรมและเชื้อชาติอันส่งผลให้เกิดปม

¹⁴⁷ ชะตาชีวิตของสตรีชาวจีน ความรักระหว่างคนต่างเชื้อชาติ

ขัดแย้งในเรื่องความรัก ความกตัญญู ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับคนรุ่นพ่อแม่ที่ยังยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม รวมถึงแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างคนสองเชื้อชาติ

หัวข้อเรื่องนี้มีส่วนในการระบุหน้าที่ของชื่อเรื่อง (title) ดังจะเห็นได้ว่าชื่อเรื่อง *East Wind : West Wind* ได้แสดงนัยถึงความแตกต่าง ความตรงกันข้ามของสิ่งที่แตกต่างกันคนละชั่ว อุปมาเหมือนดังปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากความคิดความเชื่อที่ขัดแย้งกันระหว่างตะวันออกและตะวันตก ก็เหมือนกับแรงลมที่พัดมาจากคนละฝั่งปะทะเข้าใส่กัน โดยในตัวบทมีประโยคแก่นเรื่องที่ผู้ส่งสารนำมาตั้งเป็นชื่อเรื่องด้วย ประโยคดังกล่าว กุ้ยหลานได้กล่าวถึงการที่พี่ชายและพี่สะใภ้ย้ายออกไปจากบ้านของเธอ ย้ายเข้าไปอยู่บ้านใหญ่ของบิดามารดาว่าเปรียบประหนึ่งลมตะวันตกพัดผ่านไป

“Now that they are gone, I am glad to be alone with my husband and my child, and yet with their going some life has departed from the house. It is as if the west wind departed at sunset and left stillness that was yet a little dead.”

(Buck 2006)

2.2) เนื้อเรื่อง

เนื้อหานั้นนำเสนอในตัวบทเป็นเรื่องราวของความรัก หน้าที่ของการเป็นภรรยา สามีและลูกที่ติของสังคมจีนในอดีต ที่ได้รับการสั่งสอนจากปรัชญาลัทธิขงจื้อ ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อคนสมัยใหม่ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้จากชาติตะวันตก แต่ในช่วงระหว่างเปลี่ยนผ่าน ความเชื่อและวัฒนธรรมนี้เอง ที่สร้างความปวดร้าวให้กับพ่อ แม่ ผู้สูงอายุที่ยังคงยึดมั่นในประเพณีจีนอันเก่าแก่ กับคนวัยหนุ่มสาวที่ได้รับแนวคิดแบบตะวันตก และต้องการมีอิสระในเรื่องความรัก การใช้ชีวิตทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในครอบครัว

2.3) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ

เมื่อตัวบทอ้างถึงสิ่งของ ภูเขาอากาศ ฯลฯ ที่มีนัยยะเฉพาะวัฒนธรรม ผู้ส่งสารมักอธิบายและขยายความเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคำที่มีนัยยะเฉพาะวัฒนธรรมนั้นๆ มากกว่าจะใช้การละไว้ในฐานที่เข้าใจ อย่างไรก็ตามการอธิบายข้างต้นไม่ได้เียนย่อจนทำให้เรื่องน่าเบื่อ เนื่องจากผู้เขียนใช้สำนวนภาษาในการอธิบาย และแสดงภาพพจน์ของสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ในทางตรงกันข้ามลีลาการเล่าเรื่องเช่นนี้ทำให้ตัวบทมีเสน่ห์ เพราะผู้รับสารได้รับความรู้และความแปลกใหม่จากวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตก อีกทั้งได้รับความเพลิดเพลินจากการตีความว่าสิ่งของที่กล่าวถึงนั้นคืออะไร รวมทั้งได้รับฟังทัศนคติของสิ่งที่อยู่ในวัฒนธรรมของตนเองหรือต่างวัฒนธรรม ผ่านมุมมองของกุ้ยหลาน ซึ่งเป็นผู้บรรยาย (narrator) ทำให้ได้มุมมองแปลกๆ ที่ไม่เคยนึกถึงมาก่อน เช่น การบรรยายลักษณะแชมเปญ เป็นต้น

2.4) การใช้คำ

เป็นที่สังเกตได้ว่าโครงสร้างระดับคำ หรือการเลือกใช้คำศัพท์ ในตัวบทเรื่องนี้มีการใช้คำศัพท์โบราณอยู่หลายคำ เช่น คำว่า **"bid"** และ กริยาช่องสอง **"bade"** ในความหมายต่างๆ เช่น คะยั้นคะยอ แสดงความประสงค์ หรือคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแก่นเรื่อง **"filial"** เพื่อแสดงความหมายเกี่ยวกับความกตัญญูความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุตรและพ่อแม่ นอกจากนี้ในประโยคแสดงความสุภาพ หรือการกล่าวในโอกาสที่เป็นทางการ มักใช้คำมีเสียงคล้องจอง และสรรพนามโบราณที่นิยมใช้ในบทกวีนิพนธ์ เช่น **"thee"** และ **"thou"** นอกจากนี้ยังมีการใช้สรรพนามแบบจีน เหมือนกับผู้ส่งสารแปลคำพูดออกจากภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งผิดหน้าที่ตามหลักไวยากรณ์อังกฤษ เช่น ใช้คำผิดหน้าที่ เช่น **"I"** กับ **"me"**

2.5) การเรียงลำดับโครงสร้างประโยค

นวนิยายเรื่อง *อีส วินด์ : เวสต์ วินด์* เป็นนวนิยายเรื่องแรกของเพิร์ล เอส. บัก โดยแรกเริ่มผู้เขียนไม่ได้ตั้งใจให้เป็นนวนิยายหากแต่เป็นเรื่องสั้นสองเรื่อง ดังจะสังเกตเห็นได้ว่าบทที่ 1 เป็นเรื่องเล่าที่มีลีลาการใช้ภาษาที่สละสลวยและโรแมนติกมากกว่า ขณะที่บทที่ 2 จะใช้สำนวนโวหารน้อยกว่า และนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักศีลธรรม ขนบการปฏิบัติตนของบุตรหลานในตระกูลจีนที่ดี มีความแข็งแกร่งต่าง ก้าวร้าวมากกว่า คล้ายกับสำนวนที่ใช้ในเรื่อง *เดอะ กูด เอิร์ธ*¹⁴⁸

ลักษณะรูปแบบโครงสร้างภาษาเรียบง่าย อย่างไรก็ตามก็มีการใช้วลีลีลาแบบตัวบทประเภทนวนิยาย การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่หวือหวา เน้นความโรแมนติก และมักมีกลิ่นอายของวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างของประเทศจีนมาสร้างสีสันให้กับงานเขียน การดำเนินเรื่องโดยก๊วยหลานซึ่งเป็นตัวละครหลักเล่าเรื่องราวด้วยการเขียนจดหมายถือเป็นกลวิธีการเล่าเรื่องที่แยบยล

3) ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท

การศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในตัวบท ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ 1: ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของผู้ส่งสารและตัวบท ความสัมพันธ์ที่ 2: ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารและโลกในตัวบท และความสัมพันธ์ที่ 3: ระหว่างผู้รับสารและวัฒนธรรมลีลา รวมถึงประเภทของผลที่เกิดจากตัวบท ได้แก่ ประเภทที่ 1: ผลกระทบที่ผู้ส่งสารตั้งใจและไม่ตั้งใจให้เกิด ประเภทที่ 2 : ความห่างไกลทางวัฒนธรรมและการไม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และประเภทที่ 3 : ประเพณีนิยมและลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ ได้ผลดังนี้

¹⁴⁸ แหล่งที่มา : http://www.bookrags.com/criticism/buck-pearl-sydenstricker-18921973-crit_3/

3.1) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

3.1.1) ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับตัวบท

ตัวบทเรื่องนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนา และความคาดหวังของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อสารประเด็นวัฒนธรรม ความเชื่ออันเก่าแก่ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของชาวจีน โดยเฉพาะสตรีจีนซึ่งมีสถานะเป็นเบี้ยล่างของสามีและครอบครัวของสามี และประเด็นศีลธรรมเรื่องความกตัญญูต่อบิดามารดา โดยผู้ส่งสารอาศัยองค์ประกอบด้านเนื้อหาและวัจนลีลาทำให้ผู้อ่านรู้สึกเห็นใจและเข้าใจจิตใจของตัวละคร และตระหนักถึงประเด็นขัดแย้งที่ต้องการนำเสนอ

3.1.2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับโลกของตัวบท

ผู้รับสารของตัวบทต้นทางซึ่งเป็นชาวตะวันตกที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารสามารถนำข้อสันนิษฐานของตนเองมาเปรียบเทียบกับโลกของตัวบท (วัฒนธรรมแบบจีน) ได้ โดยอาศัยบริบทแวดล้อมนอกเหนือที่บรรยายไว้ในตัวบท และใช้อารมณ์ที่ได้รับจากตัวบทมาใช้ในการทำความเข้าใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโลกที่นำเสนอในตัวบทกับความคาดหวังของผู้รับสาร และระหว่างผลที่ได้ของผู้รับสารต้นทางกับผู้รับสารปลายทางในนวนิยายเรื่องนี้แล้วย่อมได้รับผลในระดับที่แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยด้านระยะห่างทางวัฒนธรรมและช่วงเวลา เนื่องจากสังคมไทยและจีนมีความใกล้ชิดกันมากกว่า ทำให้ผู้รับสารชาวไทยเข้าถึงสาระสำคัญและรายละเอียดทางวัฒนธรรมในเรื่องได้ง่ายกว่าผู้รับสารต้นทาง

3.1.3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารและวัจนลีลา

ตัวบทต้นทางใช้สำนวนโวหารแบบพรรณนาโวหาร มีความโดดเด่นในการใช้โวหารแสดงภาพพจน์ การเล่นคำพ้องเสียงให้เกิดความไพเราะสละสลวย ซึ่งวัจนลีลาเหล่านี้บ่งบอกถึงเจตนาของผู้ส่งสารได้อย่างชัดเจนว่าต้องการนำเสนอเนื้อหาในรูปของตัวบทประเภทนวนิยาย ที่มีหน้าที่เร้าอารมณ์และให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร

3.2) ประเภทของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เกี่ยวกับความห่างไกลทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่าง พบว่าผลกระทบที่ได้รับจากนวนิยายเรื่องนี้จัดอยู่ในประเภท “โลกของตัวบทไม่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมต้นทาง” เนื่องจากผู้รับสารต้นทาง หรือผู้รับสารชาวอเมริกันและผู้รับสารที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารไม่สามารถจับคู่ตัวบทเข้ากับโลกของตนเอง เนื่องจากวัฒนธรรมจีนในสถานการณ์และฉากท้องเรื่องแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ผู้ส่งสารต้องบรรยายลักษณะของโลกในตัวบทอย่างกระฉ่างเพื่อช่วยให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจโลกในตัวบท

3. การวิเคราะห์ตัวบทตามองค์ประกอบนวนิยายของ ซี. เอ็ม. ทอมลินสัน และ ซี. ลินซ์-บราวน์

ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์ตัวบทตามองค์ประกอบนวนิยายของ ซี.เอ็ม. ทอมลินสันและ ซี. ลินซ์-บราวน์เพิ่มเติม เนื่องจากเห็นว่าเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์* เป็นตัวบทประเภทนวนิยาย การวิเคราะห์ตัวบทตามองค์ประกอบนวนิยายจึงน่าจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบทอย่างละเอียดมากกว่าการวิเคราะห์ตัวบทตามทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ดี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตัวบทในภาพรวม สำหรับองค์ประกอบนวนิยายของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ (1996: 26-32) ประกอบด้วย โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (characters) ฉากท้องเรื่อง (setting) แก่นเรื่อง (Theme) และลีลา (style) สามารถนำมาวิเคราะห์รายละเอียดองค์ประกอบของนวนิยายได้ดังนี้

3.1 โครงเรื่อง (plot)

ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงเรื่องจากเนื้อเรื่องซึ่งสามารถสรุปเรื่องย่อซึ่งแบ่งออกเป็นสองบทย่อๆ ได้ดังนี้

เรื่องย่อบทที่ 1

ก๊วยหลาน (Kwie-lan) ธิดาของคหบดีสกุลหยาง (Yang Family) ได้รับการเลี้ยงดูสั่งสอนให้เป็นกุลสตรีจีนโบราณ มีความสุขกับชีวิตภายใต้กรอบประเพณีจีนจนกระทั่งแต่งงานกับบุตรชายสกุลซุง (K'hung Family) ซึ่งมีความคิด ความเชื่อแบบชาวตะวันตก ก๊วยหลานจึงต้องปรับตัว เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งช่วงระหว่างการปรับตัวนี้ ก๊วยหลานได้เขียนจดหมายระบายความในใจให้ "พี่สาว" (My Sister)¹⁴⁹ ฟัง โดยเฉพาะเรื่องที่เธอไม่สามารถทำให้สามีสนใจและรักได้ ไม่ว่าจะเพียรพยายามเพียงใด จนกระทั่งก๊วยหลานยอมเลิกมัดเท้า จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เธอและสามีเข้าใจและรักกันมากที่สุด โดยตอนจบก๊วยหลานมีบุตรชายสืบสกุลให้ครอบครัวของสามี

เรื่องย่อบทที่ 2

พี่ชายของก๊วยหลานซึ่งเดินทางไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาขอให้เพื่อนเขียนจดหมายถึงบิดามารดา แจ้งให้ทราบว่าเขาได้แต่งงานกับ "แมรี่" หญิงชาวอเมริกันและต้องการถอนหมั้นกับบุตรสาวของสกุลหลี่ ที่บิดามั่นหมายให้แต่เด็ก จดหมายดังกล่าวทำให้มารดาคิดมากจนล้มป่วย เมื่อพี่ชายเดินทางกลับบ้านตามคำสั่งมารดา ได้ขอพักอยู่กับครอบครัวของก๊วยหลานชั่วคราว เพื่อรอให้มารดาคลายความโกรธ ภายหลังแม้มารดาจะยอมให้พี่ชายพากรรยาเข้าบ้านได้ แต่ก็ไม่ได้ให้การยอมรับ ความขัดแย้งระหว่างมารดาและพี่ชายดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งแมรี่ตั้งท้องและอาการป่วยของมารดาทรุดหนักจนเสียชีวิต บิดาจึงให้ญาติส่งข่าวให้พี่ชายทราบว่าไม่ว่าอย่างไรสกุลหยางก็จะไม่รับรองสถานะภรรยาและบุตรของพี่ชาย จึงขอให้พี่ชายทำหน้าที่ของบุตรที่ดี กลับมาแต่งงานกับคู่หมั้นสาวจีนตามที่บิดากำหนดไว้

¹⁴⁹ ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ แต่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีนมายาวนานจนเข้าใจจิตใจชาวจีนได้อย่างดี

จดหมายฉบับนี้เป็นฟางเส้นสุดท้ายที่ทำให้พี่ชายตัดสินใจตัดขาดจากตระกูล แยกออกมาสร้างครอบครัวของตนเอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงเรื่องจากเหตุการณ์ (events) และลำดับเรื่องราว (sequence) ที่ประกอบขึ้นเป็นโครงเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การปูพื้นเรื่อง
- 2) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้ง
- 3) การขมวดปมปัญหาของเรื่อง
- 4) จุดสุดยอด
- 5) บทสรุป หรือการคลี่คลายเรื่องในตอนจบ
- 6) ประเด็นและลักษณะความขัดแย้ง (conflicts)
- 7) กลวิธีการเล่าเรื่องแบบต่างๆ เช่น การเสนอภาพย้อนหลัง (Flashback) และ

การเกริ่นการณ์ (foreshadowing)

สรุปรายละเอียดดังนี้

- 1) การปูพื้นเรื่อง

การปูพื้นเรื่องในบทที่ 1 กุ้ยหลานตัวละครเอกซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายที่ 1 ได้ปูพื้นเรื่องไว้ตั้งแต่ประโยคแรกที่เขาเขียนจดหมายถึง "พี่สาว" ว่า "ไม่เคยมีบรรพบุรุษในตระกูลของเธอสักคนเดียวที่มีความคิดหรือต้องการที่จะมีความคิดทันสมัยแบบตะวันตก และไม่มีบรรพบุรุษหญิงคนใดของเธอที่ไม่สามารถมัดใจสามีได้" ประโยคเปิดเรื่องนี้เป็นกรปูพื้นเรื่องในประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนนำเสนอในบทที่ 1

การปูพื้นเรื่องในบทที่ 2 กุ้ยหลานได้ปูพื้นเรื่องบทที่ 2 ไว้ในเนื้อความบทที่ 1 อยู่เป็นระยะๆ เช่น การเล่าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่แสดงถึงความเอาแต่ใจ และอารมณ์ร้อนของพี่ชายเธอตั้งแต่เด็กจนโต โดยตอนหนึ่งกุ้ยหลานกล่าวถึงความเอาแต่ใจของพี่ชายว่า "แม้แต่มารดาซึ่งเป็นคนเจ็บปวดยังต้องยอมโอนอ่อนให้พี่ชาย นอกจากนี้การเล่าถึงเหตุการณ์ที่พี่ชายปฏิเสธที่จะแต่งงานกับคู่หมั้นก่อนจะเดินทางไปเรียนต่อต่างประเทศในบทที่ 1 ยังเป็นการปูพื้นเรื่องในปมปัญหาที่เกิดขึ้นในบทที่ 2 ด้วย

- 2) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้ง

การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้งในบทที่ 1

ผู้เขียนบรรยายบุคลิกลักษณะและนิสัยของตัวละครหลักอย่างละเอียด ขณะเดียวกันก็ให้ข้อมูลของตัวละครอื่นๆ ตามลำดับความสำคัญในเรื่อง (ดูรายละเอียดข้อ 2 ตัวละคร) เช่นเดียวกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับฉากในท้องเรื่อง โดยเฉพาะเนื้อเรื่องในส่วนที่กุ้ยหลานบรรยายฉากชีวิตความเป็นอยู่เมื่อครั้งอาศัยอยู่ในบ้านของบิดามารดา ซึ่งมีรายละเอียดของฉากท้องเรื่องที่แตกต่างจากชีวิตหลังย้ายมาอยู่บ้านทรงฝรั่งกับสามีอย่างชัดเจน ช่วยทำให้ผู้รับสารเข้าถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในบ้านแบบจีนโบราณ ความโอ้อ่างสง่างามของบ้าน รวมถึงฉากกิจกรรมต่างๆ ในเทศกาลงานบุญตามวัฒนธรรมประเพณี

จีนที่หล่อหลอมให้ก๊วยหลานเป็นสตรีจีนหัวโบราณ และปรับตัวลำบากเมื่อต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านทรงฝรั่งกับสามี

สำหรับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปมความขัดแย้งนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร หรือฉากท้องเรื่องต่างแสดงถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตก ทั้งนี้เพื่อเน้นปมความขัดแย้งในเรื่อง โดยเนื้อหาในบทที่ 1 ผู้เขียนได้นำเสนอความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมอันเป็นอุปสรรคที่ขวางกั้นความรักของก๊วยหลานและสามีอยู่เสมอ เช่น ฉากที่สามีไล่ให้ก๊วยหลานฟังถึงการช่วยชีวิตผู้หญิงคนหนึ่งที่ยพยายามผูกคอตาย แต่ทำไม่สำเร็จ เพราะญาติของผู้หญิงคนนั้นไม่ยอมให้รักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน แต่หันไปใช้วิธีการรักษาแบบไสยศาสตร์ โดยการปิดปาก ปิดจมูก ผู้หญิงคนนั้น เพราะเชื่อว่าช่วยป้องกันวิญญาณออกจากร่างได้ สุดท้ายผู้หญิงคนนั้นจึงเสียชีวิต ทั้งๆที่สามีของก๊วยหลานเชื่อว่าสามารถช่วยรักษาเธอได้ เขาก็เสียใจอย่างมาก แต่ก๊วยหลานกลับแสดงความเห็นคล้อยตามวิธีการรักษาของญาติๆ ผู้หญิงคนดังกล่าวทำให้สามีโกรธจัด ถึงขนาดแกล้งบีบคอเธอให้รู้ว่าคนที่ไม่มีอากาศหายใจนั้นรู้สึกเช่นไร

การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้งในบทที่ 2

ผู้เขียนยังคงให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละคร ฉาก และปมความขัดแย้งที่เน้นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น บทบรรยายทัศนคติเชิงบวกของก๊วยหลานต่อบ้านจีนโบราณของบรรพบุรุษ ที่เห็นว่ากำแพงบ้านที่สูงช่วยให้เธอรู้สึกปลอดภัยและไม่ต้องทนฟังเสียงคนหาบเร่ค้าขายที่เดินผ่านไปมา ขณะที่ฉากท้องเรื่องเดียวกันนี้ แต่บทบรรยายความรู้สึกลับของแม่ที่ต่อบ้านหลังดังกล่าวกับต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยแม่ซึ่งมีความสุขกับการออกไปเดินเล่นนอบบ้านชมบรรยากาศของตลาดสดที่เต็มไปด้วยสีสัน เมื่อต้องย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านจีนโบราณ ที่นอกจากจะต้องพักอยู่ในส่วนของผู้หญิง แยกออกจากที่พักของสามี และต้องทนถูกคนใช้และบรรดาอนุภรรยาแอบมองตลอดจากนั้น นำเธอไปชุบชิบนิทาแล้ว กำแพงรั้วรอบขอบชิดที่กั้นเธอออกจากโลกภายนอก ยังทำให้แม่รู้สึกอึดอัดและหดหู่ใจที่ต้องทนอยู่ในกรอบประเพณีและสิ่งแวดล้อมในบ้านจีนโบราณ

ปมความขัดแย้งในบทที่ 2 ซึ่งผู้เขียนเน้นย้ำอย่างยิ่งคือ การแต่งงานระหว่างคนต่างเชื้อชาติเป็นสิ่งที่สังคมจีนโบราณไม่ยอมรับ เช่น ฉากเปิดเรื่องที่หวังต้าหมา ร้องเสียงดังขณะนำจดหมายแจ้งข่าวของพี่ชายมาให้ก๊วยหลาน จนก๊วยหลานเข้าใจผิดว่าเกิดเหตุร้ายขึ้นกับบิดาหรือมารดา สะท้อนให้เห็นว่าข่าวการแต่งงานของพี่ชายกับแม่เป็นเรื่องใหญ่ ที่น่าตื่นตกใจและส่งผลให้มารดาของก๊วยหลานล้มป่วย

ก. การขมวดปมปัญหาของเรื่อง

ผู้เขียนใช้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมาเป็นเงื่อนไขในการขมวดปมความขัดแย้งในเรื่อง โดยในบทที่ 1 ผู้เขียนได้ขมวดปมปัญหาในประเด็นความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อแบบจีนและ ตะวันตก ระหว่างสามีของก๊วยหลานกับก๊วยหลานและตัวละครอื่นๆ ที่ยังมีความเชื่อแบบดั้งเดิม เช่นเดียวกับการขมวดปมปัญหาของเรื่องในบทที่ 2 ที่ยังคงเสนอประเด็นความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรม ความเชื่อแบบ ตะวันตก แต่เป็นความขัดแย้งระหว่างพี่ชายของก๊วยหลานกับมารดาและสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวที่ไม่ เห็นด้วยกับการแต่งงานระหว่างคนต่างเชื้อชาติ

ข. จุดสุดยอด

จุดสุดยอดในบทที่ 1 เกิดขึ้นตอนที่ก๊วยหลานเห็นสามีพูดคุ้ยืมหัวกับคุณนายหลิว อย่างที่ไม่เคยทำกับเธอมาก่อนทำให้ก๊วยหลานยอมตัดสินใจเลิกมัดเท้า เพราะหวังให้สามีหันมาสนใจบ้าง ขณะที่ จุดสุดยอดในบทที่ 2 คือตอนที่มารดาของก๊วยหลานตรอมใจจนถึงแก่กรรม บิดาของก๊วยหลานจึงให้ญาติแจ้งข่าวแก่พี่ชายก๊วยหลานว่า บิดาและสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวเห็นตรงกันที่จะไม่รับรองสถานะภรรยาและ บุตรสาวต่างชาติของพี่ชาย ทำให้พี่ชายเลิกยึดติดกับทรัพย์สินสมบัติและตำแหน่งทายาท ตัดขาดจากตระกูล หยางและออกมาสร้างครอบครัวของตนเอง

ค. บทสรุป หรือการคลี่คลายเรื่องในตอนจบ

บทสรุปและการคลี่คลายเรื่องในบทที่ 1 เกิดขึ้นหลังจากที่ก๊วยหลานตัดสินใจเลิกมัดเท้า ทำให้สามีเข้ามาดูแลใกล้ชิดและพัฒนาความสัมพันธ์จนกลายเป็นความรักในที่สุด จากนั้นไม่นานก๊วยหลาน ก็ให้กำเนิดบุตรชาย ซึ่งเป็นทายาทคนแรกของตระกูลสามี ทำให้เธอบรรลุหน้าที่ในฐานะสตรีจีนที่ดี และ ได้รับการยอมรับยกย่องจากครอบครัวของสามี

ส่วนบทสรุปและการคลี่คลายเรื่องในบทที่ 2 เกิดขึ้นหลังจากพี่ชายตัดขาดจากสกุลหยาง และแยกครอบครัวไปใช้ชีวิตภายนอก แม้ว่าพี่ชายของก๊วยหลานจะต้องทำงานหนักเพราะไม่เคยต้องลำบาก ทำงานเลี้ยงชีพมาก่อน แต่การตัดสินใจดังกล่าวก็ช่วยให้ครอบครัวมีความสุขและได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระ อย่างที่ต้องการ เช่น แมรีกล้าที่จะเขียนจดหมายไปหา มารดาเพื่อเล่าความเป็นไปของตนเองและครอบครัว ส่วนบิดาของก๊วยหลานก็ยกอนุภรรยาคนที่ 2 ขึ้นมาเป็นภรรยาหลวงและให้บุตรชายของนางสืบทอด ตำแหน่งทายาท

ง. ประเด็นและลักษณะความขัดแย้ง (conflicts)

ลักษณะความขัดแย้งในนวนิยายเรื่องนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคม (person - against - society) กล่าวคือ ตัวละครหลักก็มีความขัดแย้งกับสังคม เนื่องจากยุคสมัยที่ เปลี่ยนไปทำให้ความคิดของคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ วัฒนธรรมตะวันตกทำให้เกิดความขัดแย้งกับคนรุ่นเก่าและสังคมจีนที่ยึดมั่นในวัฒนธรรมจีนโบราณ

จ. กลวิธีการเล่นเรื่อง

ผู้เขียนนำกลวิธีการเล่นภาพย้อนหลัง (Flashback) และกลวิธีการเล่นการณ์ (foreshadowing) มาใช้ในการเล่าเรื่อง เช่น ในบทที่ 1 กุ้ยหลานนี้ก็ย้อนถึงความสุขเมื่อครั้งยังอยู่ในบ้านบิดามารดา ได้เที่ยวเล่นในงานเทศกาลประจำปีต่างๆ และในบทที่ 2 มารดาของกุ้ยหลานฝันว่า แมรี ภรรยาชาวต่างชาติของพี่ชายตั้งครรภ์ ซึ่งต่อมาแมรีก็ตั้งครรภ์ขึ้นจริงๆ ตามลำดับ

ทั้งนี้จากการศึกษาเนื้อเรื่องและองค์ประกอบโครงร่างข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่านวนิยายเรื่องนี้ ใช้โครงเรื่องแบบเรียงลำดับเวลา (chronological plots) ชนิดจบในบท (episodic plots) เนื่องจากมีการเล่าเรื่องเกิดขึ้นตามลำดับเวลา โดยแบ่งโครงเรื่องออกเป็นบทที่ 1 และบทที่ 2 สำหรับบทที่ 1 มีชื่อบท (Chapter Title) ว่า “Chinese Woman Speaks” นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการฟันฝ่าอุปสรรคความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพื่อให้ได้ความรักของกุ้ยหลาน ซึ่งกุ้ยหลานคือ “สตรีจีน” ในชื่อบทและทำหน้าที่ผู้บรรยายที่หนึ่ง (first-person narrator) ด้วย ในบทที่ 1 นี้ ผู้เขียนเสนอประเด็นความขัดแย้ง (conflict) เกี่ยวกับความคิด ค่านิยมที่แตกต่างระหว่างกุ้ยหลานและพระเอกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกตามลำดับ

ส่วนโครงเรื่องในบทที่ 2 นำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับอุปสรรคความรักของคนต่างเชื้อชาติศาสนา ระหว่างพี่ชายของกุ้ยหลาน (Son of Yang) และแมรี ภรรยาชาวอเมริกัน ซึ่งถูกต่อต้านจากมารดาและครอบครัวฝ่ายกุ้ยหลาน ความขัดแย้งในบทนี้เป็นการนำเสนอประเด็นความรักของหนุ่มสาวที่ขัดต่อหลักการของการเป็นบุตรที่ดี ความกตัญญูต่อบิดามารดา และทำหน้าที่ในการสืบทอดวงศ์ตระกูล อันเป็นหน้าที่และคำสอนที่เคร่งครัดตามชนบระเพณีจีน

ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่าโครงเรื่องบทที่ 1 และบทที่ 2 มีประเด็นความขัดแย้ง การดำเนินเรื่องและการคลี่คลายปมปัญหาที่แตกต่างกัน แต่เชื่อมโยงกันด้วยตัวละครและฉากเดียวกัน

นอกจากนี้ ฮิลลารี สเปอรลิ่ง ได้กล่าวไว้ใน *PEARL BUCK IN CHINA* (2010)¹⁵⁰ ตอนหนึ่งว่า เพิร์ลได้เรียนรู้วิธีการเล่าเรื่อง การวางโครงเรื่อง และบรรยายตัวละครจากวรรณกรรมจีนต่างๆ อาทิ เรื่อง นางพญาผมหาว (The White Snake) ความรักในหอแดง¹⁵¹ (The Dream of the Red Chamber) และชองกั้ง¹⁵² (All Men Are Brothers) มาตั้งแต่เด็ก เพราะเฟรด แอสแตร์ บิดาครัวของครอบครัวไซเดนสตรีกเกอร์มักยืมหนังสือจากห้องสมุดเอกชนมาอ่านให้คนเฝ้าประตู หวังอามาและเพิร์ลฟัง

¹⁵⁰ แหล่งที่มา :http://www.nytimes.com/2010/06/09/books/excerpt-pearl-buck-in-china.html?_r=1&pagewanted=all

¹⁵¹ ความรักในหอแดง (The Dream of the Red Chamber) เป็นหนึ่งในสี่สุดยอดวรรณกรรมจีนร่วมกับสามก๊ก ไชฉิว และชองกั้ง แต่งโดยเฉาเสี่ยฉิน ประมาณปีพ.ศ. 2297

¹⁵² รู้จักในชื่ออื่นๆ ด้วย เช่น “108 คนกล้าแห่งเขาเหลียงซาน” และ “The Water Margin”

3.2 ตัวละคร (characters)

ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้แบ่งออกเป็น ตัวละครหลักและตัวละครเสริม สำหรับตัวละครหลัก (main characters) ที่เป็น “ตัวเอก” (protagonist) ในบทที่ 1 ได้แก่ กุ้ยหลานและสามี ตัวละครทั้งสองมีลักษณะเป็นตัวละครหลายมิติ (round character) เนื่องจากผู้เขียนบรรยายลักษณะ ระบุถึงปมปัญหา ลักษณะนิสัยทั้งด้านดีและไม่ดีของตัวละครไว้อย่างสมบูรณ์

ส่วนตัวละครเสริม (minor characters) ในบทที่ 1 ได้แก่ บิดามารดาของกุ้ยหลาน บิดามารดาของสามีกุ้ยหลาน อนุภรรยาทั้ง 3 คนของบิดากุ้ยหลาน พี่ชายกุ้ยหลาน หวังต้าหม่า (พี่เลี้ยงของกุ้ยหลาน) และคุณนายหลิว (เพื่อนของสามีกุ้ยหลาน) ซึ่งผู้เขียนบรรยายบุคลิกลักษณะของตัวละครเหล่านี้เพียงบางส่วน ตามระดับความสำคัญในเรื่อง

ขณะที่ตัวละครในบทที่ 2 ส่วนใหญ่ยังเป็นตัวละครเดิมในเรื่อง เพียงแต่สลับบทบาทความสำคัญ โดยตัวละครหลักในบทที่ 2 ได้แก่ มารดาและพี่ชายของกุ้ยหลาน โดยมารดาของกุ้ยหลานจัดเป็นตัวละครชั่วคราวข้ามกับตัวเอก (character foil) หรือตัวละครที่สร้างขึ้นมาให้แตกต่างจากตัวเอกอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนบุคลิกของพี่ชายกุ้ยหลาน ตัวละครเอกทั้งสองข้างต้นจัดเป็นตัวละครมิติเดียว (flat character) กล่าวคือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ดังเห็นได้จากการที่ผู้เขียนวางตัวละครให้มารดาของกุ้ยหลาน เป็นตัวแทนความเชื่อตามประเพณีจีนโบราณและดำเนินชีวิตตามคำสอนของขงจื้อจึงเกี่ยวข้องเชิญให้บุตรชายคนเดียวแต่งงานกับคนที่บิดาเลือกสรรให้เพื่อทำหน้าที่สืบสกุลตรงกันข้ามกับพี่ชายของกุ้ยหลานซึ่งมีใจฝักใฝ่ในวัฒนธรรม ความเชื่อแบบตะวันตก ต้องการมีชีวิตอิสระเลือกคู่ครองด้วยตนเอง และทั้งมารดาและพี่ชายของกุ้ยหลานต่างไม่เปลี่ยนแปลงความเชื่อของตนเอง สำหรับตัวละครเสริมในบทที่ 2 ได้แก่ กุ้ยหลาน สามีของกุ้ยหลาน แม่รี และหวังต้าหม่า

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะนิสัยและพัฒนาการของตัวละครในเรื่องได้ดังนี้

กุ้ยหลาน เป็นบุตรสาวสกุลหยาง ซึ่งเป็นสกุลผู้ดี ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างกุลสตรีจีนโบราณที่ดี เป็นเด็กสาวหัวอ่อนอยู่ในโอวาทของมารดาและพี่เลี้ยง นับถือโชคกลางแบบจีน มีศรัทธาในเจ้ามารดาจนอิม มีรูปร่างหน้าตาสวยงามตามแบบจีนนิยม ลักษณะภายนอกเป็นคนแต่งหน้าจัดเพราะชินกับการอยู่ในบ้านจีนโบราณที่มีแสงสลัว มัดเท้าจนเล็ก มีความสามารถในการเล่นพิณ ชักกล่องเพลงโบราณ เย็บปักถักร้อย และทำอาหาร เมื่อแต่งงานตอนอายุ 17 ปี ชีวิตของกุ้ยหลานก็เปลี่ยนไปจากเดิมที่ใช้ชีวิตแบบสตรีจีนโบราณต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีความเป็นอยู่และซึมซับเอาความคิดแบบตะวันตกของสามี ทั้งนี้กุ้ยหลานถูกปลูกฝังให้มีทัศนคติว่า ความสำคัญของผู้หญิงคือการให้กำเนิดบุตรชายสืบสกุล เธอจึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อผูกมัดใจสามี หลังจากกุ้ยหลานผ่านประสบการณ์การคลายมัดเท้าจนสามารถทำให้สามีรักแล้ว กุ้ยหลานก็เริ่มมีพัฒนาการทางความคิด เริ่มยอมรับความรู้และวิทยาการต่างๆ จากตะวันตกมากขึ้น จนในบทที่ 2 แม้ในตอนแรกกุ้ยหลานจะไม่พอใจที่แม่รี ทำให้มารดา

ต้องทุกข้อใจ แต่เมื่อพบว่าพี่สะใภ้รักพี่ชายด้วยความจริงใจเหมือนที่ตนรักสามี กุ้ยหลานจึงยอมรับพี่สะใภ้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น กุ้ยหลานจึงเป็นตัวประเภทหลายมิติและมีพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความเชื่อมากที่สุดในเรื่อง

สามีของกุ้ยหลาน เป็นบุตรชายคนที่ 3 ของสกุลซ่ง ซึ่งเป็นตระกูลเก่าแก่และมีฐานะสามีของกุ้ยหลานเดินทางไปศึกษาวิชาแพทย์ที่สหรัฐอเมริกาจนถึง 12 ปี ก่อนที่จะกลับมาแต่งงานกับเธออย่างไม่ค่อยเต็มใจนัก เพราะไม่ชอบที่กุ้ยหลานมดเท้าจนกระดูกเสียรูป และไม่ได้รับการศึกษา เมื่อแต่งงานกันแล้วจึงไม่สนใจกุ้ยหลานนัก จนกระทั่งกุ้ยหลานยอมเลิกมดเท้า จึงเริ่มให้ความสนใจภรรยา ลักษณะนิสัยของสามีกุ้ยหลานเป็นคนมีหัวคิดทันสมัยแบบชาวตะวันตก มีอุดมการณ์ และทุ่มเทให้กับการทำงาน เชื่อมมั่นในความคิดของตนเอง ทำให้หลายครั้งตัดสินใจทำสิ่งที่ขัดแย้งกับประเพณี และความเห็นของบิดามารดาตนเอง เช่น แยกครัวออกมาอยู่เองเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว เพราะต้องการใช้วิชาความรู้ที่ร่ำเรียนมาให้เกิดประโยชน์ และไม่ต้องการให้กุ้ยหลานเป็นคนรับใช้มารดาตนเองเหมือนสะใภ้จีนทั่วไป และเมื่อกุ้ยหลานให้กำเนิดบุตรชาย ซึ่งเป็นบุตรชายคนแรกของตระกูล ก็ตัดสินใจที่จะเลี้ยงลูกเอง ไม่ยกบุตรให้ครอบครัวตามประเพณี เพราะเกรงว่าจะถูกตามใจจนเสียเด็ก นอกจากลักษณะนิสัยแล้ว สามีของกุ้ยหลานยังแต่งกายและมีรสนิยมแบบตะวันตกด้วย เช่น อยู่บ้านทรงฝรั่ง และพากุ้ยหลานไปดูตัวอย่างการเลี้ยงลูกของครูฝรั่งและให้กุ้ยหลานเลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง

พี่ชายกุ้ยหลาน อายุ 24 ปี เป็นทายาทของสกุลหยาง ได้รับอภิสิทธิ์มากมายตั้งแต่เด็ก มีความชื่นชอบวัฒนธรรมตะวันตกมาตั้งแต่วัยรุ่น เห็นได้จากการแต่งกาย และการขออนุญาตบิดามารดา เข้าเรียนต่อโรงเรียนฝรั่ง และไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา เป็นต้น สำหรับลักษณะภายนอก เป็นคนรูปร่างตามแบบฉบับของผู้ดีจีน มีนิสัยเย่อหยิ่ง ทะนงตนเหมือนมารดา เป็นคนเอาแต่ใจและโกรธเกรี้ยวหากไม่ได้ดังใจ หัวแข็งไม่ยอมลงให้ใครแม้แต่บิดามารดาของตนเอง เป็นคนเด็ดเดี่ยว เพราะแม่บิดาจะตัดออกจากกองมรดกก็ไม่ยอมเปลี่ยนใจเลิกกับภรรยาต่างชาติ เพื่อรับตำแหน่งทายาท รวมทั้งปฏิเสธเงินช่วยเหลือที่บิดาให้ไว้ด้วย

มารดาของกุ้ยหลาน เป็นผู้หญิงจีนโบราณ สืบเชื้อสายมาจากสกุลผู้ดี ครอบครองตำแหน่งคุณนายใหญ่ของบ้าน มีอำนาจในการปกครองดูแลกิจการและทรัพย์สินในบ้านแทนบิดา มีลักษณะน่าเกรงขาม ขณะที่ภายในจิตใจเก็บงำความเจ็บปวดที่สามีมีอนุภรรยาเอาไว้โดยไม่ปริปากต่อว่า ความหวังสูงสุดในชีวิตคือการมีทายาทสืบสกุล

แม่วี เป็นชาวอเมริกัน อายุ 20 ปี รักอิสระเสรี มีชีวิตชีวา ชอบทำกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น เล่นเทนนิส ปั่นเขา เป็นบุตรสาวของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่พี่ชายของกุ้ยหลานศึกษาอยู่เมื่อครั้งอยู่ที่อเมริกา เป็นคนช่างสังเกตและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เห็นได้จากเรียนรู้การเล่นพิณและภาษาจีนจากกุ้ยหลาน รักพี่ชายของกุ้ยหลานมากขนาดตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสัญชาติตามสามี

บิดาของก๊วยหลาน เป็นคนหบดีที่ร่ำรวย เดินทางไปทำการค้าตามหัวเมืองใหญ่เสมอ เต็มไปด้วยต้นหนาคะ มีภรรยาถึง 4 คน มักเลี้ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา นิสัยขลาดกลัว และผลักภาระให้ผู้อื่น

หวัง ต้า หม่า เป็นคนสนิทเก่าแก่ของมารดา ก๊วยหลาน และเป็นพี่เลี้ยงดูแลพี่ชายและก๊วยหลานมาตั้งแต่ยังเด็ก มีความภักดีต่อครอบครัวของก๊วยหลานมาก เป็นคนเข้มแข็ง และพยายามช่วยเหลือเจ้านายในสถานการณ์ต่างๆ ตัวละครตัวนี้ผู้เขียนนำพี่เลี้ยงของตนเองในชีวิตจริง (Wang Amah) มาถ่ายทอดลงในนวนิยาย

ภาพที่ 1 ครอบครัวไซเดนสตริกเกอร์และหวัง อาม่า (Sydenstricker Family with Wang Amah)

3.3 ฉากท้องเรื่อง (setting)

ฉากท้องเรื่องในนวนิยายเรื่องนี้เป็นฉากท้องเรื่องประเภทฉากท้องเรื่องจำเพาะ

(integral setting) มีการระบุสถานที่และช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นอย่างชัดเจนว่า เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศจีน ยุคหลังการปฏิวัติครั้งที่ 1 และหากเปลี่ยนแปลงฉากท้องเรื่องเป็นฉากอื่นหรือยุคสมัยอื่นจะทำให้เนื้อเรื่องไม่สมจริง

นอกจากนี้เนื้อหบางส่วนของนวนิยายยังระบุรายละเอียดของฉากท้องเรื่อง (เวลาและสถานที่) ที่เกิดขึ้นในเรื่อง เช่น ตอนที่พี่ชายของก๊วยหลานคิดมากเรื่องที่มาตราไม่ยอมรับภรรยาของตนทำให้นึกโทษสิ่งต่างๆ และสุดท้ายก็หนีโกธรมารดา เพราะเห็นว่าในยุคสมัยที่จีนเป็นสาธารณรัฐ (หลังปฏิวัติครั้งที่ 1) ภรรยาของเขาไม่จำเป็นจะต้องทำความเคารพใครอีก

“... and declaring that his wife was right, and that it was foolish in these days of the republic to bow before anyone...” (p. 195)

นอกจากนี้ในเรื่องยังระบุว่า พี่ชายและพี่สะใภ้ของก๊วยหลานเดินทางกลับประเทศจีนทางเรือ มีการกล่าวถึงเรือเข้าจอดที่ท่าเรือ ซึ่งบ่งชี้ว่าเมืองในฉากท้องเรื่องเป็นเมืองท่า หรืออยู่ใกล้เมืองท่า นอกจากนี้เมืองในฉากท้องเรื่องมีความเจริญถึงขั้นมีบริการโทรเลข ตลอดจนเหตุการณ์ตอนที่ก๊วยหลานให้คนใช้ไปซื้อของสดมาปรุงอาหารเพื่อเอาใจสามี โดยหนึ่งในอาหารเลิศรสคือ หน่อไม้จากเมืองหางโจว เมื่อพิจารณาประกอบกับประวัติของผู้เขียน ซึ่งเคยเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่เมืองนางจิง มณฑลเจียงซู ซึ่งเป็นเมืองท่า และอยู่ไม่ไกลจากหางโจว จึงเชื่อว่าฉากในท้องเรื่องนี้ น่าจะอยู่ที่เมืองนางจิง

3.4 แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่องหรือสาระสำคัญของเรื่องนี้คือ ประเด็นทางสังคมในสมัยนั้น (current societal issue) โดยในบทที่ 1 นำเสนอประเด็นเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคความรัก รวมทั้งประเด็นสิทธิสตรี ซึ่งสะท้อนความทุกข์ของสตรีจีนในวัฒนธรรมที่บุรุษเป็นใหญ่ เช่น การที่มารดาบังคับให้ก๊วยหลานมัดเท้าให้เล็ก เพียงเพราะเท้าเล็กคือสัญลักษณ์ของลูกผู้ดี และจะทำให้สามีรัก การที่มารดาเกรงว่าคู่หมั้นของพี่ชายได้เล่าเรียนสูง อาจละเลยเรื่องความงาม เป็นต้น

เช่นเดียวกับแก่นเรื่องในบทที่ 2 ที่ยังคงเป็นการนำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางสังคมในสมัยนั้น โดยเน้นประเด็นความรักของคนที่มีเชื้อชาติและวัฒนธรรมแตกต่างกันทำให้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งแก่นเรื่องทั้งสองประเด็นนี้เป็นเรื่องที่เฟิร์ล เอส. บัก ให้ความสนใจและมักใช้เป็นแก่นเรื่องในนวนิยายของเธอหลายต่อหลายเรื่อง

3.5 ลีลา (style)

ลีลาในการบรรยายเนื้อหาหรือมุมมอง (point of view) ในนวนิยายเรื่องนี้เป็นแบบผู้บรรยายทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบางส่วน (limited omniscient) โดยผู้เขียนเลือกให้ก๊วยหลาน ตัวละครหลักของเรื่องเป็นผู้บรรยายบุรุษที่หนึ่ง (first-person narrator) ใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งในการเล่าเรื่อง โดยนำเสนอผ่านการเขียนจดหมายของก๊วยหลานไปถึงพี่สาว (My Sister) ดังนั้นลีลาในการบรรยายเนื้อหาจึงมาจากมุมมองของก๊วยหลานเพียงคนเดียว ผู้อ่านจะรับทราบเรื่อง เฉพาะในสิ่งที่ก๊วยหลานได้พบเห็นและเข้าใจ

การที่นางเอกเป็นผู้เล่าเรื่อง ทำให้การเลือกใช้คำจึงแสดงอารมณ์อ่อนไหวไปตามลักษณะบุคลิกของนางเอกด้วย มักมีการใช้คำคล้องจองหรือเล่นเสียง สัมผัสสระให้เกิดความไพเราะในเนื้อหาที่ต้องการเร้าอารมณ์ของผู้อ่านให้คล้อยตามไปกับตัวละคร เช่น คำอธิฐาน การคร่ำครวญเสียใจ การใช้โครงสร้างบุรุษสรรพนามตามแบบภาษาจีนและการใช้คำเก่า เพื่อแสดงความสุภาพ สะท้อนถึง

ความสำคัญของเนื้อและเหตุการณ์นั้นๆ บ่งถึงเจตนาและสถานะความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งสะท้อนภาพระบบอาวุโส และธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ของชาวจีน เช่น ความกตัญญู และความเป็นใหญ่ของสามีเหนือภรรยา ตลอดจนการใช้คำอุทานแบบจีน คำอุทานเสริมบท

นักเขียนใช้พรรณนาโวหารบรรยายให้เห็นภาพพจน์ นำเสนอกลิ่นอายและบรรยากาศของวัฒนธรรมจีนอันเก่าแก่และสวยงาม ซึ่งเหมาะสมกับการนำเสนอตัวบทประเภทนวนิยาย เมื่อพิจารณาถึงการเลือกใช้คำ (words) พบว่า ผู้เขียนมักใช้ประโยคความเดียว คำสั้นๆ ไม่ซับซ้อน เช่น ฉากที่มารดากล่าวสั่งสอนก๊วยหลานก่อนเธอจะเข้าพิธีแต่งงาน โดยมารดาแสดงความไม่แน่ใจว่าหากทุกสิ่งทุกอย่างที่มารดาให้การอบรมสั่งสอนก๊วยหลานยังไม่สามารถทำให้สามีของเธอสนใจรักใคร่แล้ว ก็อาจจะเป็นเพราะเขาได้เดินทางไปศึกษาต่างประเทศเป็นเวลานาน

“I do not know—but enough! Time reveals all. You are dismissed.” (p.12)

เนื้อหาที่เล่าเกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมจีน มักมีคำเฉพาะทางวัฒนธรรม และในบางครั้งมีการใช้คำศัพท์หรือโครงสร้างประโยคภาษาจีนในภาษาอังกฤษด้วย เช่น การกล่าวถึงความกตัญญูในวัฒนธรรมจีน ในฉากที่ก๊วยหลานคิดว่าการที่เธอแสดงความกตัญญูโดยนำบุตรไปเยี่ยมมารดาสามีนั้นทำให้พระเจ้าเห็นใจ จึงดลบันดาลให้มารดาของเธอมีจดหมายแจ้งให้พี่ชายเข้าพบได้

“ The gods are pleased that I was filial and took the child yesterday to his father’s mother, My Sister, for this morning a messenger came to us with a letter from my mother.”

(Buck 2006: 208)

ฉากที่ก๊วยหลานตำหนิพี่ชายที่แสดงกริยาและพูดจากับมารดาอย่างไม่สมควร

“I chided him gently for such unfilial words, when, to my great astonishment, he burst into a harsh sob and turning, he walked quickly away.”

(Buck 2006: 220)

ข้อความในจดหมายที่พี่ชายของก๊วยหลานให้ว้วานให้เพื่อนเขียนจดหมายแจ้งข่าวการแต่งงานของตนกับแม่ริ้ให้ทางบ้านทราบและขอร้องให้บิดามารดาถอนหมั้นบุตรสาวสกุลหลี่

“He their son, sent his filial respects to his parents and begged them to break off the early betrothal with the daughter of Li, which had always made him unhappy, even in contemplation. He acknowledged in all things the superior virtue of his parents and their endless kindness to him, their unworthy son”

(Buck 2006: 139)

ขณะที่การบรรยายภาพสิ่งของหรือท่าทางในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ในสายตาของผู้เล่า (narrator) มักใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย (symbolism) เป็นเครื่องมือสื่อความหมายที่เป็นนามธรรม โดยอาศัยการใช้คำอุปมาอุปมัยเปรียบเทียบ เปรียบต่าง หรือสัจนิยม (convention) และโวหารภาพพจน์อื่นๆ เพื่อพรรณนาให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจว่าสิ่งที่กล่าวถึงคืออะไรได้เป็นอย่างดี เช่นในการอธิบายท่านั่งไขว่ห้างของพี่ชาย ผู้เขียนใช้พรรณนาโวหารเพื่อสะท้อนการเล่าเรื่องจากสายตาของก๊วยหลานซึ่งไม่คุ้นเคยกับกิจวิธดังกล่าวว่า

“Even when he sits, it is as foreigners sit, with one knee placed over the other. He speaks without effort the foreign language to my husband and to her, and the words roll from their mouths with a clatter like that of pebbles against a rock.”

(Buck, 2006 : 175)

บทที่ 4

การวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายต้นฉบับ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2

ก่อนการวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่อง "อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์"¹⁵³ ของ เฟอร์ล เอส. บัก สำนักพิมพ์โมเยอร์ เบลล์ (พิมพ์ครั้งที่ 5) ค.ศ. 2006¹⁵⁴ กับบทแปลสำนวนที่ 1 เรื่อง "ทาสประเพณี"¹⁵⁵ แปลโดยสงบ สวนศิริ หรือ "สันตสิริ" สำนักพิมพ์พิทยาคาร พ.ศ.2524 และบทแปลสำนวนที่ 2 เรื่อง "ลมต่างทิศ"¹⁵⁶ แปลโดย สัจจวรรณ ไกรฤกษ์ แพรวสำนักพิมพ์ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยขอเสนอประวัติและผลงานของนักแปลทั้งสองสำนวน ดังนี้

1. ประวัติผู้แปลและกลวิธีการวิเคราะห์

การศึกษาประวัติและผลงานของนักแปลทั้งสองสำนวนนอกจากจะเป็นการให้เกียรตินักแปลแล้ว ข้อมูลจากประวัติและผลงานของนักแปลยังเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ด้วยบทและทำให้ทราบถึงเหตุผลการตัดสินใจเลือกใช้กลวิธีการแปลของนักแปล อันจำเป็นต่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยบท ทั้งนี้เนื่องจากคุณสงบ สวนศิริ หรือ "สันตสิริ" ผู้แปลสำนวนที่ 1 ได้เสียชีวิตไปเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2531 และไม่สามารถติดต่อขอสัมภาษณ์ทายาทได้ ผู้วิจัยจึงศึกษารวบรวมประวัติและข้อคิดเห็นของ "สันตสิริ" จากคำนำและหนังสือประวัตินักประพันธ์ในหนังสือเล่มต่างๆ รวมถึงได้สัมภาษณ์คุณสัจจวรรณ ไกรฤกษ์ นักแปลสำนวนที่ 2 ดังต่อไปนี้

ประวัติและผลงานสงบ สวนศิริ หรือ "สันตสิริ" นักแปลสำนวนที่ 1

สงบ สวนศิริ (20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2452 - 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2513) หรือ "สันตสิริ" เกิดที่ตรอกเยื้องตลาดท่าข้าม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ เมื่ออายุได้ 5 ขวบ บิดาและมารดาเสียชีวิต ต้องอาศัยอยู่กับย่ามาโดยตลอด เข้าศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดกลาง จังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นเข้าศึกษาต่อโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2467¹⁵⁷

¹⁵³ Buck, P. East Wind:West Wind. (5th ed.). Kington, Rhode Island : Moyer Bell, 2006.

¹⁵⁴ พิมพ์ครั้งแรก ปี 1930

¹⁵⁵ สงบ สวนศิริ. ทาสประเพณี. กรุงเทพมหานคร: พิทยาคาร, 2524.

¹⁵⁶ สัจจวรรณ ไกรฤกษ์. ลมต่างทิศ. กรุงเทพมหานคร: แพรวสำนักพิมพ์, 2546.

¹⁵⁷ แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki>

“...สำหรับงานเขียนและงานแปลนั้น “สันตสิริ” ได้เริ่มทำมาตั้งแต่ยังเรียนหนังสือชั้นมัธยมที่โรงเรียนสวนกุหลาบและระหว่างรับราชการเป็นครู ป.ม., เคยเขียนและแปลเรื่องลงพิมพ์ในนิตยสารที่มีชื่อในสมัยนั้น เช่น ศรีกรุง และเสนาศึกษา และในสมัยหลังๆ นี้ ก็เป็นนักเขียนประจำของนิตยสารฟ้าเมืองไทย...”¹⁵⁸

ผลงานของ “สันตสิริ” เป็นที่รู้จักกันดี โดยเฉพาะผลงานแปลนวนิยายของเฟิร์ล เอส. บัก เช่น ทรัพย์ในดิน (Good Earth), เมียหลวง (The First Wife) ฯลฯ นอกจากนี้จะแปลนวนิยายของเฟิร์ลแล้วประกาศ รัชการภรณ์¹⁵⁹ กล่าวว่า “สันตสิริ” ยังแปลวรรณกรรมของหลินยูถึง เรื่องรักในปักกิ่ง (The Moment in Peking) และงานของโคนันดอยล์ เรื่องเอเตียนเซรา กับ สหายเอเตียนเซรา

ส.พลายน้อย ได้เขียนถึง “สันตสิริ” ไว้ใน เรื่อง “สันตสิริ”¹⁶⁰ ผู้แนะนำคนไทยให้รู้จัก “เฟิร์ล เอส. บัก”¹⁶¹ ลงพิมพ์ในวารสาร “สวนหนังสือ” ฉบับที่ 1 (กุมภาพันธ์ 2532) สรุปความได้ว่า “สันตสิริ” ได้เริ่มสนใจทางการประพันธ์มาตั้งแต่ยังเรียนหนังสือชั้นมัธยม 7 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ โดยได้เริ่มแปลเรื่อง “มนุษย์หลายหน้า” จากบทประพันธ์ของ ซิดนีย์ สเตรนด์ (Sidney Strand) ลงพิมพ์ใน “สวนกุหลาบวิทยา” เมื่อปี พ.ศ. 2466 ในขณะที่มีอายุเพียง 15 ปีเศษเท่านั้น และในระหว่างเป็นครู ได้ไปเรียนเพิ่มเติมภาษาฝรั่งเศสอีกภาษาหนึ่ง จึงได้แปลเรื่อง “ราชบัลลังก์โปแลนด์” ลงพิมพ์ในหนังสือ “เรจรมย์” ในปี พ.ศ. 2470 และผลิตงานแปลออกมาอย่างต่อเนื่อง

“สันตสิริ” มีผลงานแปลจากงานของเฟิร์ล เอส. บัก มีทั้งสิ้น 14 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

“...1. เมียหลวง (The First Wife) พ.ศ. 2478 2. นักปฏิวัติหนุ่ม (The young Revolutionist) พ.ศ. 2480 3. หัวอกแม่ (The Mother) พ.ศ. 2482 4. ทาสประเพณี (East Wind: West Wind) พ.ศ. 2485 5. สายโลหิต (Sons) พ.ศ. 2486 6. ชาตินหรือชู้ (The Patriot) พ.ศ. 2489 7. พันธุ์มังกร (Dragon Seed) พ.ศ. 2493 8. ทรัพย์ในดิน (The Good Earth) พ.ศ. 2493 9. บ้านแตก แปลจาก (A House Divided) พ.ศ. 2493 10. เมียน้อย (Pavilion of Women) พ.ศ. 2493 11. คำมั่นสัญญา (The Promise) พ.ศ. 2494 12. ขวัญใจนายโจร (Tiger! Tiger!) 13. ศัตรูที่รัก (Dear Enemy) พ.ศ. 2496 14. บ้านเกิด (Exile) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีงานเขียนวรรณกรรมของผู้แต่งท่านอื่นๆ อีกหลายเรื่อง รวมทั้งแต่งตำราและพจนานุกรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษหลายเล่ม”¹⁶²

¹⁵⁸ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, (ม.ป.ป.). นักเขียนศิลปินและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: แสงดาว-สร้อยทอง. หน้า 2542 264

¹⁵⁹ ประกาศ รัชการภรณ์, 2532. ทำเนียบนักประพันธ์. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

¹⁶⁰ สงบ สอนสิริ ใช้นามปากกาว่า “สันตสิริ” แต่ ส.พลายน้อยสะกดว่า “สันตศิริ” (ผู้วิจัย)

¹⁶¹ ตัวสะกดต่างกันเนื่องจากเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยหยิบยกมาจากการค้นคว้า จึงไม่ได้เปลี่ยนให้สะกดแบบถ่ายเสียง

¹⁶² ส.พลายน้อย, “สันตศิริ” ผู้แนะนำคนไทยให้รู้จัก “เฟิร์ล เอส. บัก”. วารสาร “สวนหนังสือ” ฉบับที่ 1 (กุมภาพันธ์ 2532)

ผลงานแปลนวนิยายของเฟิร์ล เอส. บัก โดย “สันตสิริ” ได้รับการยอมรับอย่างยิ่ง ดังเห็น
จากได้รับเกียรติให้เป็นหนังสือเปิดโรงสำนักพิมพ์ถึงสองแห่ง

“สำหรับงานแปลของสันตสิริ ที่ได้รับเกียรติให้เป็นหนังสือ เบิกโรง เปิดสำนักงาน
นายเมตตา ด้วยเรื่องเมียบลวง และเปิดสำนักพิมพ์ คลังวิทยา ด้วยเรื่อง ทาสประเพณี”¹⁶³

(ประกาศ รัชการภรณ์ ทำเนียบนักประพันธ์ พ.ศ.2532)

“สันตสิริ” ยึดอาชีพครูนานกว่า 21 ปี โดยรับราชการครั้งแรกที่โรงเรียนมัธยมวัดสุวรรณ์ศิริ
เมื่อ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2468 และเคยทำการสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบ โรงเรียนทวีธาภิเศก จนกระทั่ง
พ.ศ. 2489 จึงลาออกจากการเป็นครู เพื่อรับตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ‘เอกชน รายสัปดาห์’
ในความอำนวยการของ สด ฐรมะโรหิต จนเมื่อสำนักพิมพ์ดังกล่าวล้มเลิกไป จึงหันไปจัดทำคำบรรยาย
ภาษาไทยให้กับบริษัทภาพยนตร์เมโทร ฌ โรงหนังศรีเยาวราช

ทางด้านงานละคร “สันตสิริ” เขียนบทละครเรื่องแรกชื่อ *เจงกีสข่าน* ต่อมาสร้างเรื่อง
ศรีปราชญ์ และ *สมิงนครอินทร์* และอื่นๆ รวมประมาณ 10 เรื่อง รวมถึงเขียนบทละครโทรทัศน์ อาทิ
เรื่อง *ชาติหรือขู้* และ *สำคัญกว่าหน้าที่* และในช่วงหนึ่งเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายภาพยนตร์ของ
สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 จนในช่วงบั้นปลายชีวิตสันตสิริเขียนสารคดีเชิงความรู้ภาษาอังกฤษหลากหลายใน
นิตยสาร ‘ฟ้าเมืองไทย’ นอกจากนี้ยังมีผลงานด้านการเรียบเรียงประวัติบุคคลสำคัญ ตำรา และ
พจนานุกรมภาษาอังกฤษ

“สันตสิริ” เสียชีวิตเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2531

ประวัติและผลงานของสังวรณ์ ไกรฤกษ์ นักแปลส่วนวันที่ 2

คุณสังวรณ์ ไกรฤกษ์ เป็นบุตรคนที่ 6 ของพระยารณชัยชาญยุทธ และคุณหญิงทับทิม
รณชัย สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสตรีจุลนาค เคยเป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ ที่โรงเรียนวิจิตรวาท
วิทยาลัย เมื่อสมรสกับคุณภุชนาพรณ์ ไกรฤกษ์ บุตรของเจ้าพระยามหิธร (อดีตเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม)
และคุณกลีบ มหิธร คุณสังวรณ์จึงติดตามคุณภุชนาพรณ์ ซึ่งเป็นนักการทูตไปประจำการในประเทศต่างๆ
เช่น สวิสเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา และอียิปต์ และได้ศึกษาภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสจากประเทศ
สวิสเซอร์แลนด์ ได้รับ **certificate of Proficiency in English, Local Examination Syndicate** ของ
มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เคยเป็นอาสาสมัครทำงานให้กับสภาภาษาดออเมริกัน เปิดชั้นเรียนสอนอ่าน พูด
และเขียนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวไทยมุสลิมในกรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ประมาณ 3 ปี มีงานเขียน
สารคดีประมาณ 30 เรื่อง งานเขียนภาษาอังกฤษ งานแปลนวนิยาย เช่นเรื่องล้างบาป (ต้นฉบับภาษา

¹⁶³ ประกาศ รัชการภรณ์, 2532. ทำเนียบนักประพันธ์. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

ฝรั่งเศส) ซึ่งมีดี สร้อยประจำ และแม่ดอกพุดซ้อน เคยได้รับรางวัลนราธิป ในฐานะนักแปลที่ผลิตผลงานคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ในปี พ.ศ. 2547 ปัจจุบันเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารมูลนิธิกองทุนการกุศลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และเป็นที่ปรึกษาสมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียอาคเนย์แห่งประเทศไทย

เริ่มมีผลงานแปลเมื่ออายุราว 40 เศษๆ ผลงานส่วนใหญ่ตีพิมพ์กับสำนักพิมพ์ผีเสื้อ (คุณผกาวิ อดิเมตต์ เจ้าของสำนักพิมพ์ฯ มีศักดิ์เป็นหลานสาว) คุณสังวรณ์กล่าวว่า งานแปลเรื่องแรกๆ ที่แปลนั้นทำสนุกๆ ไม่ได้คิดว่าจะต้องพิมพ์ขาย แต่ที่ได้นำไปพิมพ์ขายเนื่องจากแรงยุของญาติๆ ที่ได้อ่านผลงาน โดยเริ่มจากแต่งกลอนสี่สุภาพเล่าประสบการณ์เมื่อครั้งติดตามสามีไปประจำ ณ กรุงโคโร ประเทศอียิปต์ เมื่อคุณไชยยศ สมบัติ ซึ่งเป็นญาติได้อ่านแล้วเห็นว่าน่าจะทำพิมพ์ จึงได้พิมพ์แจกในงานแซ่ยิดของคุณภูษณาพรณ์

เรื่องฮิสต์ วินด์: เวสต์ วินด์ นี้ คุณสังวรณ์ได้อ่านครั้งแรกตั้งแต่เมื่อครั้งยังสาวๆ อายุ 20 กว่าๆ เท่านั้น แต่ได้เก็บความประทับใจเอาไว้ จนกระทั่งอายุ 60 ปี จึงได้นำมาแปล เนื่องจากเห็นว่าตัวบทเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ “เข้าท่าดี” และรู้สึกประทับใจคำสอนของแม่ที่ให้โอวาทกับลูกสาวก่อนแต่งงาน รวมถึงวัฒนธรรมการมัดเท้าของสตรีจีน

กลวิธีการวิเคราะห์

สำหรับกลวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นฉบับและสำนวนแปลทั้งสองสำนวนนี้จะเสนอในรูปแบบตารางสามช่อง เปรียบเทียบระหว่างตัวบทต้นฉบับ (ST) สำนวนที่ 1 (TT1) และสำนวนที่ 2 (TT2) รวมทั้งมีบทวิเคราะห์แนบท้ายตาราง เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับ บริบท ตัวละคร สถานการณ์ รวมถึงการวิเคราะห์กลวิธีการแปลที่นำมาใช้แก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้บทวิเคราะห์สั้นกระชับและง่ายต่อการเก็บข้อมูลมาคำนวณสถิติเพื่อใช้ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์อักษรย่อในการสรุปการวิเคราะห์ ดังนี้

1. “D” หมายถึง การใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนในการแก้ไขปัญหา
2. “F” หมายถึง การใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างในการแก้ไขปัญหา
3. “F1” หมายถึง การใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง ที่ยึดภาษาและวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ซึ่งเป็นภาษาและวัฒนธรรมในท้องเรื่องเป็นหลัก
4. “F2” หมายถึง การใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง ที่ยึดภาษาและวัฒนธรรมภาษาต้นทาง (อังกฤษ) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ตัวบทเป็นหลัก
5. “X” หมายถึง ไม่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนหรือรักษาความแปลกต่าง ด้วยเหตุผลต่างๆ

งานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งศึกษาการแก้ไขปัญหาการแปลระหว่างวัฒนธรรมในวัฒนธรรม 5 สาขา แบ่งประเภทวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติพ.ศ.2522¹⁶⁴ และการแบ่งประเภทวัฒนธรรมของ รศ.เชวง จันทวรเขตต์ ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 อันประกอบด้วย

1. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

2. สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี ฟิล์มร่า จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

3. สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว และการรู้จักประกอบอาชีพช่วยเหลือเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นต้น

4. สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่อง การละเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง และกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

5. สาขาภาษา (Language) ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูด ในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำทักทายและคำอำลา และการรับรู้เรื่องเสียง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการแก้ไขปัญหาการแปลประเด็นทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยคัดสรรประเด็นศึกษาจากตัวบทเรื่องอีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ รวมทั้งสิ้น 125 ประเด็น แบ่งประเด็นศึกษาจากวัฒนธรรมสาขาต่างๆ ดังนี้ 1) สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศาสนา (ความเชื่อ) และวัฒนธรรมที่ว่าด้วยศีลธรรม ปรัชญา รวม 13 ประเด็น 2) สาขาศิลปะ ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องดนตรี และวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม รวม 10 ประเด็น 3) สาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่ อาหาร และเสื้อผ้าการแต่งกาย รวม 21 ประเด็น 4) สาขากีฬาและนันทนาการ รวม 1 ประเด็น และ 5) สาขาภาษา ได้แก่ คำเรียกขาน ประโยคสุภาพ คำอุทานและการรับรู้เรื่องเสียง คำอุปมาอุปมัย และสำนวนภาษา รวม 80 ประเด็น โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

¹⁶⁴ แหล่งที่มา: www.m-culture.co.th และ www.thaiwisdom.org

1. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

1. วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“On the second day of the New Year, which is the day for great ladies to call upon one another, the hall is delicately gay....., and the slaves pass tiny cakes in red lacquered sweetmeat trays.” (p.30)</p>	<p>“ในวันที่สองของวันตรุษ ซึ่งเป็นวันที่หญิงผู้ลากมาดีเขาเยี่ยมซึ่งกันและกัน แยกหรือผู้หญิงแต่งกายอย่างสวยงามดงามพากันเข้าไปในห้อง ซึ่งคร่ำคร่ำด้วยอายุนี้ มีการสนทนาและการหัวเราะต่อกระซิกกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย พวกคนใช้ถือถาดขนมเดินผ่านไปมา” (หน้า 33)</p>	<p>“ในวันที่สองของปีใหม่ พวกสตรีสูงศักดิ์ต่างไปเยี่ยมเยียนกันและกัน ห้องโถงใหญ่จะถูกแต่งอย่างประณีตสวยงาม ห้องนี้จะรับเหล่าสตรีที่แต่งกายสวยงามหรูหราจะได้ยินเสียงพูดคุยหัวเราะกันอย่างเป็นทางการ พวกทาสจะนำขนมชิ้นเล็กๆ มาในถาดเครื่องเงินสีแดง” (หน้า 34)</p>

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการแปลแตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

สำนวนที่ 2 = D แม้ว่าจะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

แต่เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies)

ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานนึกถึงความหลังครั้งอาศัยอยู่ในบ้านบิดามารดาว่าทุกวันที่สองของปีใหม่หรือวันที่สองของเทศกาลตรุษจีนที่เหล่าสตรีสูงศักดิ์จะพากันแต่งกายงดงาม มารวมตัวสังสรรค์กันที่ห้องโถงรับรองแขกบ้านบิดามารดา

สำนวนที่ 1 แปลว่า “วันที่สองของวันตรุษ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) โดยคำว่า “วันตรุษ”¹⁶⁵ ในที่นี้หมายถึง “วันตรุษจีน”¹⁶⁶

¹⁶⁵ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุว่า ‘วันตรุษ’ หมายถึง วันขึ้นปีซึ่งกำหนดตามจันทรคติ ตรงกับวันแรม

สำนวนที่ 2 แปลว่า “วันที่สองของปีใหม่” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะแม้จะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ซึ่งเป็นลักษณะของกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง แต่ใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ จึงเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ I see myself on the Dragon Festival, with my best feast-day gown of pink silk embroidered with plum blossoms ¹⁶⁷ , scarce able to wait until evening when my brother will take me to see the dragon boat upon the river.” (p.31)	“ฉันมองเห็นภาพตัวของฉันเองในวันสารทขนมจ้างแต่งกายด้วยแพรสีชมพู บักเป็นรูปดอกเหมย กว่าจะถึงเวลาเย็นเมื่อพี่ชายรับไปดูเรือมังกรในแม่น้ำ ฉันแทบจะทนรอไม่ไหวทีเดียว” (หน้า 34)	“ฉันเห็นภาพตัวเองใน เทศกาลงานเลี้ยงมังกร แต่งตัวด้วยเสื้อแพรบักเป็นลวดลายดอกท้อบาน ¹⁶⁸ ระหว่างตอนกลางวันจิตใจฉันกระสับกระส่ายมาก แทบจะอดทนรอให้พี่ชายพาไปดูเรือมังกรบนลำแม่น้ำในตอนค่ำไม่ไหว (หน้า 35)
หมายเหตุ		
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลเหมือนกัน		
สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)		
สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานนึกย้อนถึงความสุขในอดีต สมัยเป็นเด็กเที่ยวเล่นตามงานเทศกาล “the Dragon Festival” กับพี่เลี้ยงและพี่ชาย

¹⁶⁶ วันตรุษจีนตรงกับวันที่ 1 เดือน 1 นับตามปฏิทินจันทรคติ

¹⁶⁷ ‘Plum blossoms’ แปลว่า ดอกเหมย หรือดอกบ๊วย ทั้งในหากลำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 แปลแตกต่างกันเนื่องจากเหตุผลอื่นๆ เช่น แปลผิด ผู้วิจัยจะขอไม่กล่าวถึง เพราะวัตถุประสงค์ในการนำสำนวนแปลมาเปรียบเทียบเพราะต้องการศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการแปล ด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างเท่านั้น

¹⁶⁸ ดอกท้อบานในที่นี้ ภาษาอังกฤษคือ “peach blossom” ซึ่งเป็นคำแปลที่ไม่ตรงกับต้นฉบับ ผู้วิจัยจะไม่ขอกล่าวถึงประเด็นนี้ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา

สำนวนที่ 1 แปลว่า “วันสารทขนมจ่าง”¹⁶⁹ เป็นการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยคำว่า “จ่าง” “ขนมจ่าง”¹⁷⁰ หรือ “ขนมบะจ่าง” เป็นคำยืมภาษาจีน

ในหนังสือ *ธรรมเนียมนจีนมีเหมือน มีต่างและมีแปลก* โดยจิตรา กอนันทเกียรติ เรียกเทศกาลนี้ว่า “เทศกาลไหว้ขนมจ่าง”

“ไหว้ครั้งต่อมาเป็นเทศกาลไหว้ขนมจ่าง ตรงกับวันที่ ๕ เดือน๕ ของจีน ปรากฏว่าเจ้าก็มีการไหว้และเสวยบะจ่าง เหมือนชาวบ้านอย่างเรา โดยเมื่อไหว้เสร็จเจ้าพนักงาน จะเอาใบเสียบเข้าไปเสียบปักที่ประตูต่างๆ”

(จิตรา, 2546 : 102)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เทศกาลงานเลี้ยงมังกร” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วัฒนธรรมปลายทางไม่มีเทศกาลกินบะจ่าง¹⁷¹ และธรรมเนียมแข่งเรือมังกรแบบชาวจีน นวนิยายเรื่องนี้จึงจัดเป็นตัวบทประเภท “โลกของตัวบทไม่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมต้นทาง”¹⁷² ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด ระบุว่า การแก้ปัญหาคำแปลตัวบทประเภทนี้ทำได้โดยการบรรยายลักษณะของโลกในตัวบทอย่างกระชับ เพื่อช่วยให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจโลกในตัวบท ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นการเสนอให้นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เช่น มีการเพิ่ม

¹⁶⁹ คำว่า “วันสารท” ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า วันทำบุญสิ้นเดือนสิบ

¹⁷⁰ ภาษาจีนจัดเป็นภาษาคำโดดเช่นเดียวกับภาษาไทย นั่นคือคำส่วนมากมักเป็นพยางค์เดียว การเรียงลำดับในประโยค มักขึ้นต้นด้วยประธาน ตามด้วยกริยาและกรรม มีลักษณะนาม มีเสียงวรรณยุกต์ คำคำเดียวมีหลายความหมาย และมีการใช้คำซ้ำเหมือนกัน ต่างกันแต่วิธีย้ายคำหรือข้อความ เพราะว่าภาษาไทยให้คำขยายอยู่หลังคำที่ถูกขยาย แต่ภาษาจีนให้คำขยายอยู่หน้าคำที่ถูกขยายการใช้คำภาษาจีนในภาษาไทย จีนใช้ภาษาหลายภาษา แต่ที่เข้ามาปะปนภาษาไทยมากที่สุดคือภาษาจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเป็นภาษาถิ่นของคนจีนแถบซัวเถา คำที่รับมาใช้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับอาหารการกิน คำที่ใช้ในวงการค้าและธุรกิจ ชื่อคนและคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันบ่อย ๆ ไทยรับภาษาจีนมาใช้โดยการทับศัพท์ ซึ่งเสียงอาจจะเพี้ยนจากภาษาเดิมไปบ้าง ทั้งนี้ตัวอย่างคำภาษาจีนที่ใช้ในภาษาไทย เช่น ... **ขนมจ่าง**....

(อ้างอิงจาก บทที่ 1 ธรรมชาติของภาษา แบบเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

¹⁷¹ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ระบุว่า “The Dragon Festival” หมายถึง “เทศกาลกินบะจ่าง” ซึ่งในประเทศไทยไม่มีเทศกาลนี้ ขณะที่ในประเทศจีนเอง การแข่งพายเรือมังกรตามเทศกาลนี้จะมีเฉพาะเมืองที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำและจัดขึ้นในช่วงฤดูน้ำหลากเท่านั้น ภาษาจีนเรียกว่า “เทศกาลต่วนอู่เจี๋ย”

¹⁷² ดูรายละเอียดในบทที่ 2 ข้อ 2.4.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis in Translation) ของคริสตีอาเน นอร์ด (Christiane Nord) ข้อ 3) ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท (effect) รายละเอียดในหัวข้อย่อย “ความห่างไกลทางวัฒนธรรมและการไม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม”

ความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) อย่างไรก็ตามจากตัวอย่างในบริบทนี้ทำให้พิสูจน์ได้ว่ากลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเช่น การแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ในสำนวนที่ 1 ก็สามารถให้ความกระจ่างแก่ผู้รับสารได้

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"I see the bobbing lotus lantern that my old nurse brings me at the Feast of Lanterns, laughing at my excitement when night comes and I may light the smoky red candle within." (p.31)</p>	<p>"ฉันมองเห็นโคมดอกบัว ซึ่งโถงโถงออนเอน ที่ย้ายนมของฉันนำเอามาให้ฉัน ในวันสารทง้วนเซียว พอตกลงคืน แกหัวเราะชอบอกชอบใจในเมื่อฉัน ตื่นเต้นมาก อย่างจะเอาเทียนไขสีแดง ไปจุดปักไว้ข้างในโคมนี้" (หน้า 35)</p>	<p>"ฉันเห็นภาพโคมรูปดอกบัว ส่องแสงแวววาม คนเลี้ยงของฉันได้นำโคมนี้มาให้ฉันสำหรับงาน เทศกาลโคมไฟ" (หน้า 35)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการแปลเหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานนี้เกี่ยวข้องกับความสุขในอดีตสมัยเป็นเด็กที่ได้เที่ยวเล่นในงานเทศกาล

"the Feast of Lanterns,"¹⁷³ กับพี่เลี้ยงและพี่ชายเป็นการเล่าเรื่องแบบการเสวนาย้อนหลัง (Flashback)¹⁷⁴

สำนวนที่ 1 แปลว่า "วันสารทง้วนเซียว"¹⁷⁵ เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

¹⁷³ เทศกาลของหยวน (Zhongyuan Festival) ตรงกับวันที่ 15 กรกฎาคม ตามปฏิทินจีน

(อ้างอิงจาก http://www.visitourchina.com/guide/chinese_festival.htm)

¹⁷⁴ ดูทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ (1993 : 28) ในบทที่ 2

¹⁷⁵ จากข้อมูลในตัวบทที่ระบุว่า "โคมลอยเหนือน้ำ" และโคมมี "รูปทรงดอกบัว" ทำให้ทราบว่าบริบทนี้ต้องการกล่าวถึงเทศกาล "ของหยวน" (Zhongyuan Festival หรือ the Ghost Festival) ไม่ใช่เทศกาลโคมไฟหรือวันหยวนเซียวซึ่งชาวจีนจะติดโคมไฟรูปทรงต่างๆ ไว้ประดับบ้าน

(จากเว็บไซต์ <http://www.lks.ac.th/teacher/chiness/papene/5091901.html> ของโรงเรียนภาษาจีนหอการค้าไทย-จีน)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “งานเทศกาลโคมไฟ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“During the wine ceremony, I stole a glance at him from under the red silken of my veil.” (p.34)	“ระหว่างพิธีเลี้ยงสุรากันฉันแอบ ชำเลืองดูเขาจากชายแพรแดงซึ่ง คลุมหน้า” (หน้า 37)	“ระหว่างพิธีดื่มเหล้าองุ่น ฉันแอบ ชำเลืองดูเขาแวบหนึ่งจากภายใต้ ผ้าคลุมหน้าสีแดง” (หน้า 37)
หมายเหตุ สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)		

วิเคราะห์

บริบท ในพิธีแต่งงาน “During the wine ceremony” กุ้ยหลานลอบมองสามีลอดผ่าน
ผ้าคลุมหน้าเจ้าสาว

สำนวนที่ 1 แปลว่า “พิธีเลี้ยงสุรา” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะ
แปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พิธีดื่มเหล้าองุ่น” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง
เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

คุณสังวรณีให้สัมภาษณ์ว่า ขณะที่แปลบริบทนี้ไม่ได้คำนึงว่าใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้
กลมกลืนหรือรักษาความแตกต่าง แต่แปลโดยคำนึงว่าในวัฒนธรรมจีนเจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะดื่ม
เหล้าองุ่นในพิธีแต่งงาน การแปลว่า “พิธีดื่มเหล้าองุ่น” จึงเป็นการแปลแบบตรงความหมายตามต้นฉบับ
แล้ว เนื่องจากคำว่า “wine” ในบริบทนี้ หมายถึง “เหล้าจีนที่ทำมาจากองุ่น ใช้สำหรับดื่มในพิธีแต่งงาน

“ไวน์หรือเหล้าองุ่นนี้จัดเป็นเหล้าชนิดอ่อน ดื่มนุ่มคอ คนไทยเข้าใจไปเองว่า ดื่มไวน์
จะต้องเป็นคนฝรั่ง จริงๆ แล้วคนจีนเองก็ดื่มไวน์ เพียงแต่ไวน์ของเขานี้คือ เหล้าจีนที่ทำจากองุ่น
เป็นเหล้าแต่งงานใช้ในพิธี เราจึงควรจะทำให้ชัดเจนว่าเป็นเหล้าองุ่น”

ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า ในพิธีแต่งงานแบบจีนเจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะดื่ม “เหล้าแดงหงจิง” เป็นเหล้าองุ่นแดงที่ผลิตภายในประเทศ สาเหตุที่ดื่มเหล้าองุ่นแดง เพราะเป็นเหล้ามงคลที่ใช้ในพิธีแต่งงาน ซึ่งในพิธีนี้ของใช้ประกอบพิธีทุกอย่างจะเป็นสีแดง เช่น ดื่มเหล้าแดงและจุดเทียนสีแดง เป็นต้น

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ My brother, however, happened to be at home just then for the Eighth Moon Festival, and he himself asked the foreign woman doctor to come.” (p.60-61)	“เผชิญตรงกับเวลาที่พี่ชายของฉันมาเยี่ยมในงานสารทเดือนแปด ป๊ะย๋วะเจ็ย และเขาเองเป็นผู้เชิญหมอผู้หญิงชาวต่างประเทศมารักษา” (หน้า 67)	“เผชิญตอนที่พี่ชายของฉันกลับมาเยี่ยมบ้านพอดีสำหรับพิธีไหว้พระจันทร์ เขาเลยให้แพทย์หญิงต่างชาติดู” (หน้า 58)
หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานเล่าถึงเหตุการณ์ที่เหล่าเหม่ภรรยาน้อยคนที่สี่ของบิดาพยายามฆ่าตัวตายด้วยการกลืนต่างหูหยก แต่สุดท้ายรอดชีวิตเพราะพี่ชายของกุ้ยหลานกลับบ้านเพื่อเที่ยวงาน “The Eighth Moon Festival” หรือ เทศกาลเดือนแปด พอดี จึงเรียกให้หมอหญิงชาวตะวันตกมาช่วยรักษาได้ทัน

สำนวนที่ 1 แปลว่า “งานสารทเดือนแปดป๊ะย๋วะเจ็ย” เป็นการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ว่า

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พิธีไหว้พระจันทร์” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ --you know it is only seven days more until the festival of Clear Spring—” (p. 214)	“ ...อีกเจ็ดวันเท่านั้นก็จะถึงงานประจำฤดูชุนเทียนแล้ว-และทันได้นั้นเองประตูก็เปิดออก” (หน้า 249)	“แต่แล้วพี่ชายก็มาหาฉัน เข้าวันนั้นฉันกำลังนั่งปักกรองเท้าให้ลูกชายมันเป็นเวลาก่อนจะถึงงานเทศกาล ‘ฤดูใบไม้ผลิที่สดใส’ เพียงเจ็ดวันแล้วโดยคาดไม่ถึง ประตูได้เปิดออก” (หน้า 177)
หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาคำแปลเหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)		

วิเคราะห์

บริบท ขณะกำลังเร่งปักกรองเท้าคู่มือให้บุตรชายเพื่อใส่ในงานเทศกาล “the festival of Clear Spring”¹⁷⁶ กุ้ยหลานนึกถึงพี่สะใภ้ชาวต่างชาติว่าจะมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไรเมื่อเข้าไปอยู่ในบ้านของบิดามารดา

สำนวนที่ 1 แปลว่า “งานประจำฤดูชุนเทียน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ซึ่งช่วยเพิ่มสีสันและทำให้ผู้รับสารปลายทางได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมในฉากท้องเรื่อง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “งานเทศกาลฤดูใบไม้ผลิที่สดใส” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า เทศกาล “the festival of Clear Spring” ในที่นี้จะหมายถึงเทศกาลตรุษจีน เพราะตรุษจีนเป็นเทศกาลแรกในช่วงต้นฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ชาวจีนเก็บเกี่ยวผลผลิตการเกษตร มีเงินทองมาจับจ่ายและเฉลิมฉลอง

¹⁷⁶ เทศกาลชิงหมิง (the Qingming Festival หรือ Clear and Bright Festival) ในวันดังกล่าวจะไม่มีการจุดไฟหรือทำให้เกิดควัน และ ผู้คนจะกินอาหารเย็น (cold food) ตลอดทั้งวัน
(อ้างอิงจาก <http://www.chinapage.com/festival/qingming.html>)

7.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“We have perfumed her body with (1) the oil of acanthus flowers. We have wrapped her in (2) length upon length of yellow silken gauze.Upon her closed eyes lie the sacred jade stones.” (P.246)</p>	<p>“เราได้ไปประพรมศพคุณแม่ด้วย (1) น้ำมันดอกห้าตำ ห่อหุ้มร่างกายของท่านด้วย (2) แแถบผ้าเหลืองยาวหลายผืนต่อกัน ยกศพท่านบรรจุเข้าไว้ในโลงขนาดใหญ่.....บนหน้าตาอันหลับสนิทของท่านมีหินหยกศักดิ์สิทธิ์วางไว้” (หน้า 287)</p>	<p>“เราขโลมร่างของแม่ด้วย (1) น้ำมันกลั่นจากดอกไม้หอมแล้วพันห่อร่างของท่านด้วย (2) ผ้าแพรสีเหลืองใสหลายสิบหลา วางร่างของท่านลงในโลงไม้อย่างดีซึ่งเราได้เตรียมทำไว้สองโลง.....เราได้วางหยกอันศักดิ์สิทธิ์สองอันไว้บนเปลือกตาที่เปิดทั้งสองข้างของแม่” (หน้า 201)</p>

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 “The oil of acanthus flowers”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการแปลแตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

ข้อมูลที่ 2 “length upon length of yellow silken gauze”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการเหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 แม้ว่าจะมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying)

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

วิเคราะห์

บริบท เมื่อมารดาถึงแก่กรรม กุ้ยหลานได้เล่าถึงการเตรียมศพในวัฒนธรรมจีน ตั้งแต่การขโลมน้ำมันจากดอกอแคนธัส “acanthus flowers”¹⁷⁷ ซึ่งจากการค้นคว้าในพจนานุกรมพืช¹⁷⁸ หมายถึง น้ำมันจากดอกเห็อกปลาหอม

¹⁷⁷ แหล่งที่มา: <http://www.cultural-china.com/chinaWH/html/en/History249bye950.html> และ

<http://www.cultural-china.com/chinaWH/html/en/History249bye949.html>

¹⁷⁸ แหล่งที่มา: <http://www.dmcr.go.th/omrc/flower40.html>

ข้อมูลที่ 1 “the oil of acanthus flowers.”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “น้ำมันดอกห้าต้า” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “น้ำมันกลั่นจากดอกไม้หอม” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย ซึ่งทำให้เป็นการแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง (generalize)

คุณสังวรรณ ผู้แปลสำนวนที่ 2 ให้สัมภาษณ์ว่า “acanthus” เป็นดอกไม้หอมชนิดหนึ่งที่ขึ้นในแถบประเทศที่มีภูมิอากาศหนาว คนไทยไม่รู้จักและไม่มีในประเทศไทย จึงแปลเช่นนี้ (กลวิธีการแปลแบบกลมกลืน : ผู้วิจัย) เนื่องจากเห็นว่า อะไรที่ประเทศไทยไม่มีและคนไทยไม่รู้จัก ควรแปลโดยใช้ความหมายโดยรวม แต่ในกรณีที่แปลสิ่งที่คนในวัฒนธรรมปลายทางรู้จัก เช่น “ดอกลิลลี่” ก็สามารถแปลว่า “ดอกลิลลี่” ได้ แต่เนื่องจากคนไทยไม่รู้จักดอกอะแคนธัส จึงแปลว่า “ดอกไม้หอมชนิดหนึ่ง” หรือในบริบทนี้อาจใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ แปลว่า “น้ำมันดอกอะแคนธัส” ก็ได้

ข้อมูลที่ 2 “length upon length of yellow silken gauze”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “แถบผ้าเหลืองยาวหลายผืนต่อกัน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างแม้ว่าจะมีการลบคำบังชี้ทางวัฒนธรรม (delete) โดยแปล “the yellow silk gauze”¹⁷⁹ ซึ่งแปลว่า “ผ้าแพรสีเหลืองบาง” ว่า “ผ้าเหลือง” รวมทั้งมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) โดยขยายความว่า มีลักษณะเป็น “แถบผ้า” และมีความยาว “หลายผืนต่อกัน” เนื่องจากเมื่อทำการค้นคว้าเพิ่มเติมจาก www.cultural-china.com พบว่าการบรรยายเพิ่มเติมในสำนวนที่ 1 ตรงกับรูปแบบการห่อศพของชาวจีนสมัยก่อนที่มีการขุดพบ เช่น การห่อศพด้วยแถบผ้าไหม (strips) 18 ชั้น และใช้ผ้ายาวต่อกัน 9 แถบ เป็นต้น จึงแสดงให้เห็นว่าสำนวนที่หนึ่งแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ผ้าแพรสีเหลืองใสหลายสิบหลา” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้ความหมายคำว่า “length upon length” ซึ่งในบริบทนี้แปลว่า “(ผ้า)ยาวหลายทบ” เป็นคำว่า “หลายสิบหลา” (D)

คุณสังวรรณกล่าวถึงการแปล “length upon length” ว่า “หลายสิบหลา” ว่าเป็นการแปลตามความหมายที่ถูกต้อง ถึงแม้ในฉบับที่จะไม่มีคำว่า “หลา”¹⁸⁰ แต่นักแปลต้องแปลให้ตรงความหมายเนื่องจากผ้ามีหน่วยวัดเป็น “หลา” หรือ “เมตร” และในฉบับทบทวนว่า ผ้ายาวหลายทบ หลายเมตร

¹⁷⁹ แหล่งที่มา: http://alaintruong.canalblog.com/archives/textiles_chinois_chinese_textils/index.html

¹⁸⁰ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ระบุว่า หลา [หลา] น. มาตรฐานวัดคือ ๓ ฟุต เป็น ๑ หลา เท่ากับ ๐.๙๑ เมตร

2 วัฒนธรรมที่วัดด้วยศาสนา (ความเชื่อ)

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“ O my beloved home— O dearly beloved! I see myself, a little solemn figure clinging to my brother’s hand, standing beside the fire in the court, where the kitchen-gods are about to be burned. They have had honey put on their paper lips so that they may ascend to heaven with sweet words and forget thus to tell of the times when the servants quarreled...” (p.31)</p>	<p>“โอ-บ้านที่รักของฉัน-บ้านที่รักของ ฉันเอ๋ย! ฉันนี่กมองเห็นภาพตัวของ ฉันเองร่างเล็กจิ๋วยืนเกาะพี่ชายอยู่ข้าง กองไฟในสนาม ซึ่งเป็นที่ๆ เขาเตรียม จะเผาจำวเสิน มีคนหลายคนพา กันเอาน้ำผึ้งไปเจิมที่ปากจำวเสิน ซึ่งทำด้วยกระดาษ ด้วยความหวังที่ จะได้ขึ้นสวรรค์ พร้อมด้วยระบายน ถ้อยคำออกมาอย่างเพราะพริ้ง” (หน้า 34)</p>	<p>“โอ! บ้านที่ฉันรัก...รักมาก เหลือเกิน! ฉันหวนไปเห็นภาพตัวเอง เป็นเด็กร่างเล็กๆ ท่าทางขลาดกลัว ยืนเกาะมือพี่ชายอยู่ข้างกองไฟ ซึ่งเขากำลังเผากระดาษทอง รูปเทพเจ้าประจำครัว เขาใช้น้ำผึ้ง แตะที่ริมกระดาษทุกแผ่น โดยเชื่อว่า เทพเจ้าประจำครัวจะขึ้นไปยัง สวรรค์พร้อมกับคำพูดอันไพเราะ และลืมเล่าเรื่องการทะเลาะวิวาทของ คนใช้ในครัวให้พระเจ้าบนสวรรค์ฟัง” (หน้า 35)</p>

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาการแปลต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F กล่าวคือ มีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) (D)

แต่ขณะเดียวกันก็แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) (F) ด้วย

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานคิดถึงบ้านเก่าของตนเอง นึกถึงภาพคนใช้ในบ้านช่วยกันเผากระดาษเงิน

กระดาษทองรูปเทพเจ้าประจำครัว “the kitchen-gods”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เผาจำวเสิน...ซึ่งทำด้วยกระดาษ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษา
ความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)
อย่างไรก็ตามจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า การถ่ายเสียงคำว่า “the kitchen-gods”
ในภาษาจีนที่ถูกต้อง คือ “จำวเสิน” ซึ่งหมายถึง “เทพเจ้าเตา” ไม่ใช่ “จำวเสิน”¹⁸¹

¹⁸¹ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนกล่าวว่า เนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้ผลิตขึ้นมานาน ต้นฉบับจึงไม่ได้ใช้ระบบพินอินซึ่งเพิ่งเริ่มใช้
กันในยุค 30 ปีที่ผ่านมา เพื่อช่วยให้การถ่ายเสียงภาษาจีนมีความแม่นยำขึ้น ทั้งนี้สำหรับผู้วิจัยที่จะทำการศึกษาก็เกี่ยวกับ

นอกจากนี้ยังพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนจะเรียก “the kitchen-gods” ว่า “เจ้าเตา” ดังที่ จิตรา ก่อนันทเกียรติ กล่าวในหนังสือ พระพุทธ พระโพธิสัตว์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจีน ว่า

“คนจีนเชื่อว่า “เจ้า” หรือเตาใหญ่จะมี “ซิ้ง” หรือ “เจ้า” สถิตอยู่ เรียกเทพประจำเตาใหญ่นี้ว่า “เจ้าเตา” หรือ “เจ้าซิ้ง” มีชื่อเรียกเฉพาะว่า “ซุ้มิงตี้กุง” เมื่อถึงวันที่ ๒ เดือน ๑๒ ของจีนทุกปี เชื่อว่าเจ้าเตาจะขึ้นสวรรค์ไปเฝ้าเจ้ากษัตริย์ฮ่องเต้ หรือ เจ้าแห่งเทวดาเป็นเวลา ๑๐ วัน ในวันที่ ๒๔ เดือน ๑๒ จึงมีการไหว้เจ้าเตาด้วย “อี่”¹⁸² หรือขนมอี่เพื่อเป็นการส่งเสด็จ”

(จิตรา 2545 : 175)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เผากรดาษของรูปเทพเจ้าประจำครัว...” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะใช้กลวิธีการแปลทั้งสองอย่าง คือมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) สู่อรรถาธิบายของวัฒนธรรมปลายทางว่า “กระดาษทอง”¹⁸³ (D) แต่ขณะเดียวกันก็แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) โดยแปลคำว่า “kitchen-gods” ว่า “เทพเจ้าประจำครัว” (F) ดังนั้นบริบทนี้จึงไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง

คุณสังวรณีกกล่าวว่า คนจีนบูชาเทพเจ้าครัว แต่คนไทยไม่ได้บูชาเทพเจ้าครัว การแปลแบบตรงตัวเช่นนี้อาจช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้นว่า วัฒนธรรมจีนมีเทพเจ้าประจำครัว เหมือนอย่างที่วัฒนธรรมไทยมีรุกขเทวดาเป็นเทพเจ้าประจำสวนหรือป่า ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่ามีเทพเจ้าประจำสิ่งต่างๆ และแม้ประเทศไทยจะไม่มีเทพเจ้าประจำครัว แต่ในที่นี้สามารถแปลแบบทั่วไปได้ เนื่องจากตัวบทไม่ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมไทย

การทับศัพท์ภาษาจีน ผู้วิจัยขอแนะนำให้ค้นคว้าข้อมูลจาก หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีน ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2550 เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย จัดทำโดยคณะกรรมการพิจารณาเกณฑ์การ ถ่ายทอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน แต่งตั้งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 389/2540 (ฉบับที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2543)

¹⁸² (ขนมอี่คือขนมบัวลอย)

¹⁸³ กระดาษเงินกระดาษทอง

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"I go to the god of long life. I have placed sacrifices before him of flesh and of wine, I have promised a hundred rounds of silver to the temple if my mother recovers." (p.244)</p>	<p>"...ฉันไปหาเจ้าผู้ต่ออายุ นำเอาเครื่องเซ่นอันประกอบด้วยหมูเห็ดเป็ดไก่และสุราไปด้วย บนบานว่าจะถวายเงินแก่ศาลร้อยเหรียญ หากคุณแม่หายจากโรคภัยไข้เจ็บ" (หน้า 284)</p>	<p>"...ฉันได้ไปหาเทพเจ้าแห่งความมีอายุยืนวางเครื่องเซ่นไหว้มีเนื้อสัตว์และเหล้าต่อหน้าพระองค์ และสัญญาจะถวายเหรียญเงินกลมหนึ่งร้อยเหรียญแก่วัดถ้าแม่หายป่วย" (หน้า 199)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหาคำแปลเหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F 1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานไปวัด เพื่อบนบาน "the god of long life" ขอให้มารดาหายป่วย โดยนำเครื่องเซ่น ได้แก่ เนื้อสัตว์ (flesh) และเหล้า (wine) ไปถวาย รวมทั้งสัญญาว่าจะถวายเงินให้วัดหนึ่งร้อยเหรียญ (a hundred rounds of silver) หากมารดาหายป่วย

สำนวนที่ 1 แปลว่า "เจ้าผู้ต่ออายุ" ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนระบุว่า การแปลว่าเจ้าผู้ต่ออายุ เป็นคำที่ใกล้เคียงภาษาจีน ชาวจีนเชื่อว่าการมีอายุยืนเป็นพรจากพระเจ้า ซึ่งเฉพาะผู้ที่กราบไหว้ ชู เซียน กุง¹⁸⁴ ซึ่งเป็นหนึ่งในเทพเจ้าที่ชาวจีนนิยมกราบไหว้ "ฟู ลู ชู" หรือ "ฮก ลก ชิว" เท่านั้นจึงจะได้รับพรนี้

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เทพเจ้าแห่งความมีอายุยืน" ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

คุณสังวรณัระบุว่า เทพเจ้าคือผู้บันดาลสิ่งต่างๆ ดังนั้นเทพเจ้าผู้บันดาลให้อายุยืนจึงควรแปลว่า "เทพเจ้าแห่งความมีอายุยืน" ไม่ใช่ "เจ้าผู้ต่ออายุ" ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในตัวบทต้นทาง

¹⁸⁴ ดาวชู (Shou star) ซึ่งเป็นดาวดวงหนึ่งในหมู่ดาวแห่งขั้วโลกใต้ตามดาราศาสตร์จีน เชื่อว่าเป็นผู้ควบคุมความตายของมนุษย์ (life spans of mortals) เป็นเทพเจ้าที่มีรูปลักษณะเป็นชายแก่ หน้าผากโหนกสูง ถือลูกท้อซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความ เป็นอมตะ ใบหน้ายิ้มแย้ม และในบางครั้งจะถือน้ำเต้าบรรจุยาอายุวัฒนะ (อ้างอิงจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Fu_Lu_Shou#Shou_star)

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“The most curious is this, that the western peoples have the same three great lights of heaven that we have – the sun, the moon, and the stars, I had always thought that P’an-ku, the creator god, had made them for the Chinese.” (p.92)</p>	<p>“ในจำนวนสิ่งแปลกประหลาด ซึ่งสามี่ของฉันเล่าให้ฉันฟังที่แปลกประหลาดที่สุดนั้นคือพวกชาวตะวันตกก็มีสิ่งที่พวกเขาได้รับแสงจากสวรรค์อยู่สามสิ่งเหมือนอย่างเรานี่เหมือนกัน พระอาทิตย์ พระจันทร์และดาว ฉันเองยังหลงคิดอยู่ว่าฝ่านกั๋ว¹⁸⁵ ได้สร้างสามสิ่งนี้ขึ้นมาเพื่อเราชาวจีนเท่านั้นเสียอีก” (หน้า 106)</p>	<p>“ที่น่าพิศวงที่สุดก็คือ ประเทศตะวันตกมีแสงสว่างจากสวรรค์สามอย่างเหมือนกับเรามี... คือจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดวงดาว ฉันเคยคิดเสมอว่า เทพเจ้าผู้สร้างโลกได้สร้างดวงดาวแห่งแสงสว่างเหล่านั้นโดยเฉพาะสำหรับคนจีน” (หน้า 84)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานแปลกใจเมื่อทราบว่าประเทศตะวันตกมีแสงอาทิตย์ แสงจันทร์และแสงดาวเหมือนกันประเทศจีน เพราะเคยเชื่อว่าเทพเจ้าผู้สร้างโลกประทานสิ่งพิเศษเหล่านี้ให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนเท่านั้น

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ฝ่านกั๋วได้สร้างสามสิ่งนี้ขึ้นมาเพื่อเราชาวจีนเท่านั้นเสียอีก” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืม

¹⁸⁵ เว็บไซต์สารานุกรมบริตานิกา (<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/440645/Pan-Gu>) ระบุว่า Pan Gu หรือถ่ายเสียงว่า P’an Ku ในตำนานการสร้างโลกของลัทธิเต๋า คือมนุษย์คนแรกที่ถือกำเนิดจากไข่ มีเขา 1 คู่ งา 1 คู่ และมีขนดกตามตัว บางตำนานเชื่อว่า Pan Gu เป็นผู้แยกสวรรค์ นรก และโลก เป็นผู้สร้างพระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาว รวมถึงดาวเคราะห์ต่างๆ เป็นผู้แบ่งแยกทะเลทั้ง 4 และสร้างโลกขึ้นโดยการแกะสลักหุบเขาและนำภูเขามาทับซ้อนรวมกัน โดยทุกอย่างที่กล่าวมานี้อาศัยความรู้จากพลังหยินหยาง ขณะที่ <http://dictionary.reference.com/browse/P'an+Ku> อ้างอิงความหมายจาก the Random House Dictionary, © Random House, Inc. 2011. ระบุว่า P’an Ku หมายถึง สัญลักษณ์โบราณของการกำเนิดสวรรค์ และโลก

ภาษาต่างประเทศ (calque) แม้ว่าจะมีการลบคำอธิบาย "the creator god," (D) แต่ผู้วิจัยเห็นว่าบริบทนี้ยังคงเป็น (F) เนื่องจากบริบทแวดล้อม (context) ได้อธิบายถึงสิ่งที่ผู้แปลละไว้ในฐานที่เข้าใจแล้ว นอกจากนี้การลบคำอธิบายข้างต้นยังไม่มีสาระสำคัญต่อความหมายหรือผลกระทบที่ได้รับจากบทแปล

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เทพเจ้าผู้สร้างโลกได้สร้างดวงดาวแห่งแสงสว่างเหล่านั้น โดยเฉพาะสำหรับคนจีน" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการลบคำบางชี้ทางวัฒนธรรม (delete) โดยลบคำว่า "ผ่านกฎ" ซึ่งแสดงนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง เหลือเพียงคำจำกัดความ "เทพเจ้าผู้สร้างโลก" เพื่อให้บทแปลลื่นไหล

คุณสังวรภรณ์ระบุว่า ในบริบทนี้ใช้การแก้ไขปัญหาการแปลในทำนองเดียวกับกรณี "น้ำมันดอกอะแคนธัส" กล่าวคือ อะไรที่ประเทศไทยไม่มีและคนไทยไม่รู้จัก ควรแปลความหมายโดยรวม (การแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง หรือ generalize : ผู้วิจัย)

3.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศีลธรรม ปรัชญา

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"Moreover, my brother has been taught from his first youth that (1) wisdom of the Great Master which says,(2) "The first duty of a man is to pay careful heed to every desire of his parents," (p.146)	"ยิ่งกว่านั้นตั้งแต่เด็กๆ พี่ชายของฉันก็เคยได้เล่าเรียนคำสอนของท่านมหาครู ซึ่งมีความว่า "หน้าที่ขั้นต้นของมนุษย์ก็คือคอยระวังปฏิบัติตนตามความปรารถนาของบิดามารดา" (หน้า 166-167)	"ยิ่งกว่านั้น พี่ชายของฉันยังได้รับการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่เยาว์วัยว่า บรมครูผู้ยิ่งใหญ่และฉลาดล้ำของเราได้กล่าวไว้ว่า 'หน้าที่แรกของผู้ชายก็คือ ต้องระมัดระวังเอาใจใส่ในการที่จะปฏิบัติตามความปรารถนาของพ่อแม่ของเขาทุกประการ' " (หน้า 126)

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และ สำนวนที่ 2 = F2 เพราะทั้งสองสำนวนแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานคิดหาเหตุผลต่างๆ มาสนับสนุนว่า เมื่อถึงที่สุดแล้วพี่ชายของเธอยอมทำตามคำสั่งของบิดามารดา เพราะคำสอนของขงจื้อที่ร่ำเรียนมาแต่เด็ก ระบุว่าหน้าที่ประการแรกของ "a man" คือ ความกตัญญู

ข้อมูลที่ 1 "wisdom of the Great Master"

สำนวนที่ 1 แปลว่า " คำสอนของท่านมหาครู" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 แปลว่า "บรมครูผู้ยิ่งใหญ่และฉลาดล้ำของเราได้กล่าวไว้ว่า" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ซึ่งบริบทนี้ต้นฉบับใช้คำคุณศัพท์ซ้อนกันหลายคำการแปลตรงตามตัวอักษรจึงทำให้ได้สำนวนภาษาเยิ่นเย้อ ไม่ใช่สำนวนภาษาปลายทาง

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าตัวอย่างข้างต้นอาจใช้ **allusion**¹⁸⁶ ว่า "ขงจื้อ"¹⁸⁷ ได้เลย เพราะเป็นบุคคลสำคัญที่สากลรู้จัก

ข้อมูลที่ 2 "The first duty of a man is..."

สำนวนที่ 1 แปลว่า "หน้าที่ขั้นต้นของมนุษย์ก็คือ" ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 แปลว่า 'หน้าที่แรกของผู้ชายก็คือ' ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

เนื่องจากคุณสังวรณี ผู้แปลให้เหตุผลการแปลคำว่า "a man" ว่า "ผู้ชาย" แทนที่จะแปลว่า "มนุษย์" ว่า ในวัฒนธรรมจีนผู้ชายต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดา ขณะที่ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามสามี เมื่อออกเรือนไปแล้วชีวิตจะเป็นของครอบครัวสามี ดังนั้นในบริบทนี้แปลว่า "ผู้ชาย" จึงถูกต้อง

¹⁸⁶ "นักเขียนมักอ้างอิงโดยอ้อมถึงตัวบทที่เป็นที่รู้จักในภาษาของตนทั้งนี้เพื่อให้เนื้อความในจุดนั้นๆ มีความเฉียบคมยิ่งขึ้น นักแปลจึงต้องทราบคำอ้างอิงโดยอ้อมเหล่านั้นและต้องตัดสินใจว่าจะมั่นใจไว้ในบทแปลหรือไม่ กรณีที่ตัดสินใจคงคำอ้างอิงโดยอ้อมไว้ โดยแปลมาเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรมร่วมกับภาษาในต้นฉบับนั้นถือเป็นปัญหาเล็กน้อย แต่หากนักแปลเลือกที่จะนำการอ้างอิงโดยอ้อมแบบอื่นมาแทนที่แล้วจะเป็นเรื่องใหญ่ได้หากเป็นการแปลเป็นภาษาที่ไม่มีวัฒนธรรมร่วมกันกับภาษาต้นทาง นักแปลจึงต้องตัดสินใจว่าจะเลือกนำเสนอ (และการอธิบายความในเชิงอรรถ) การเว้นข้าม หรือการแทนที่การอ้างอิงโดยอ้อม ด้วยการใช้อ้างอิงโดยอ้อมที่พบเห็นได้ในวัฒนธรรมของตนเองและเทียบเคียงกับการอ้างอิงโดยอ้อมที่มีอยู่ในตัวบทต้นฉบับ"

(เลอเฟอเวร์, 1992: 22)

(Andre Lefevere. (1992). *Translating Literature: The Modern Language Association of America.*)

¹⁸⁷ ผู้วิจัยมั่นใจว่าบริบทดังกล่าวหมายถึง ขงจื้อ เนื่องจากในเนื้อหาตอนหนึ่งระบุว่าพี่ชายของกุ้ยหลานเรียนหนังสือ "สี่ซุ่หฺวู่จิ้ง" หรือ "Four Books and Five Classics" ซึ่งระบุคำสอนของขงจื้อไว้

2. สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี ฟ้าอานรำ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

1 วัฒนธรรมในเรื่องดนตรี

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"...my mother would bid me fetch my harp to play the music she loves; the right hand singing the air, and the left hand drifting into a minor accompaniment." (p.54)</p>	<p>" คุณแม่ก็จะขอร้องให้ฉัน นเอาขิมมาดีดเพลงที่ท่านชอบให้ท่าน ฟัง มือขวาเดินเนื้อเพลง ส่วนมือซ้าย ทำเสียงประกอบ" (หน้า 59)</p>	<p>"แม่จะบอกให้ฉันไปหยิบพิณ ออกมาและดีดเพลงที่ท่านชอบ มือขวาดีดเป็นทำนองและมือซ้าย ก็ประอบอยู่บนสายเป็นเสียงประสาน" (หน้า 53)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการอ้างอิงโดยเปรียบเทียบกับคำบ่งชี้ภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion) สู่วัฒนธรรมปลายทาง สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานซึ่งมีความทุกข์ใจที่สามีไม่รักและไม่สนใจ อีกทั้งยังต้องคอยปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ รวมถึงความคิดแบบตะวันตกของสามี เธอจึงหวนคิดไปถึงความสุขเมื่อครั้งอยู่กับมารดาที่มักคะยั้นคะยอให้เธอเล่นพิณให้ฟัง

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ขิม" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการเพิ่มการอ้างอิง (**allusion**) สู่วัฒนธรรมปลายทาง โดยแก้คำว่า "harp" ซึ่งแปลว่า "พิณ"¹⁸⁸ เป็น "dulcimer" ซึ่งแปลว่า "ขิม" เพื่อให้เป็นเครื่องดนตรีที่วัฒนธรรมปลายทางคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า "พิณ" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (**อังกฤษ**) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

¹⁸⁸ วัฒนธรรมสาขาภาษา หัวข้อสำนวนภาษา หัวข้อย่อยอวาทคำสอน ตัวอย่างที่ 4 (รายละเอียดใน 'ภูณิน')

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Then the gong rang, and I was called in to the meal.” (p.66)	“ครั้นแล้วเสียงฆ้องก็ดังกังวานขึ้น ฉันถูกเรียกให้เข้าไปรับประทานอาหาร แล้ว” (หน้า 74)	“ทันใดนั้นเสียงฆ้องดังขึ้น เรียกทุกคนไปรับประทานอาหาร ฉันเอามือป้ายน้ำตาและตรงไปที่ โต๊ะอาหาร” (หน้า 62)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 และ สำนวนที่ 2 = F2 เพราะทั้งสองสำนวนแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท ความคิดคำนึงของก๊วยหลาน เป็นบริบทเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เสียงฆ้อง”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เสียงฆ้อง”

เพราะทั้งสองสำนวนแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

จากการสอบถามอาจารย์ถึง หยิง สถาบันภาษาและวัฒนธรรมจีน (ซีซีซี) ระบุว่า “gong” ในภาษาจีน คือ “ตง หลัว” (tong luo) เครื่องดนตรีที่ใช้ตีในงานเทศกาลต่างๆ มีทั้งชนิดที่มีจุมหรือปมบนตรงกลาง (ฆ้อง) และไม่มีจุม (ผ่าง) อย่างไรก็ตามเมื่อค้นคว้าเพิ่มเติมในเว็บไซต์ประมวลของเก่าและเว็บไซต์เกี่ยวกับเครื่องดนตรีหลายๆ แห่ง พบว่า รูป “gong” ที่ใช้สำหรับเคาะบอกเวลาอาหารเย็นของชาวจีนมีลักษณะคล้าย “ฆ้อง” มากกว่า “ผ่าง” เพราะมีรูปทรงบนตรงกลาง แต่ไม่เหมือน “จุม” ของ “ฆ้อง” (ดูรูป 1, 2 และ 3)

ทั้งนี้สรุปได้ว่า “gong” จีน มีหลายประเภทและมีความหมายรวมถึง “ผ่าง” และ “ฆ้อง” โดย “Pasi gong” หรือ “gong” ชนิดที่ไม่มีจุมตรงกลางน่าจะหมายถึง “ผ่าง” เพราะมีขนาดเล็ก มีไว้เพื่อใช้ประกาศว่ากำลังจะมีการแสดงหรือการแสดงมายากล ขณะที่ “Big nipple gong” จะมีลักษณะเหมือน “ฆ้อง” ไทย แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ส่วน “gong” ที่ตัวบทกล่าวถึงน่าจะหมายถึง “Tiger gong” เนื่องจากเมื่อค้นหาในเสิร์ช เอนจิน ด้วยคำหลักว่า “chinese dinner gong” แล้วพบว่า ผลลัพธ์ที่ได้ปรากฏเป็นรูป “Tiger gong”

ภาพที่ 2 “Chinese dinner gong” จากเว็บไซต์ <http://cgi.ebay.com.au/Vintage-Timber-Gong-Bell-Dinner-/220757946799>

ภาพที่ 3 “Chinese dinner gong” จากเว็บไซต์ <http://cgi.ebay.com/Wuhan-Genuine-Chinese-12-dinner-Gong-w-stand-NEW-/380319382192>

ภาพที่ 4 “Chinese dinner gong” จากเว็บไซต์ <http://www.gongs-unlimited.com/13tigooncost.html>

2. วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของแบบผังบ้านจีนโบราณ (Chinese old house pattern) และพื้นที่ส่วนต่างๆ ภายในรั้วบ้าน (property) เพื่อทำความเข้าใจในประเด็นศึกษาดังต่อไปนี้

ผังบ้านของสามัญชน (commoner) ¹⁸⁹

บ้านของชนชั้นสูง พ่อค้าคหบดี หรือขุนนางบ้านมักมีรูปแบบดังนี้ ตรงกลางตัวอาคารเป็นศาลเจ้า (shrine) สักการะเทพเจ้าและบรรพบุรุษ รวมถึงเป็นสถานที่ทำพิธีในงานประเพณีต่างๆ สองข้างของศาลเจ้าจะเป็นห้องนอนของผู้อาวุโส ส่วนปีกสองข้างของตัวบ้านภาษาจีนเรียกว่า “มังกรคู่พิทักษ์” (guardian dragons) เป็นที่พักอาศัยของสมาชิกที่อ่อนอาวุโส รวมถึงห้องรับรองแขก ห้องรับประทานอาหาร และครัว ในบางครั้งห้องรับรองแขกอาจอยู่ติดกับส่วนกลางของบ้าน

ในกรณีที่เป็นการครอบครัวยุคใหม่ มีสมาชิกหลายรุ่นอยู่ร่วมกันอาจมีปีกบ้านเพิ่มขึ้นถึงสองคู่ ซึ่งทำให้ผังบ้านโดยรวมมีลักษณะเป็นรูปตัวยู และมีหมู่อาคารที่สร้างขึ้นเป็นกลุ่มล้อมรอบพื้นที่โล่ง (courtyard) รายล้อม ยกเว้นด้านหน้าตัวบ้านที่เป็นประตูใหญ่

¹⁸⁹ แหล่งที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_architecture

อาณาบริเวณ (Enclosure)¹⁹⁰

บ้านจีนโบราณ (traditional Chinese architecture) จะประกอบด้วยหมู่อาคาร เต็มเนื้อที่ดิน โดยภายในเนื้อที่ดินเดียวกันจะมีพื้นที่โล่ง (enclosed space) อยู่ภายในรั้วบ้านนั้น พื้นที่โล่งเหล่านี้มีสองลักษณะ คือลานโล่ง (open courtyard: 院) และ บ่อน้ำแห่งสวรรค์ (sky well: 天井)

“ลานโล่ง” นี้สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในสถาปัตยกรรมจีนโบราณชนิดต่างๆ บ้านจีนโบราณในนครปักกิ่ง ที่ภายในบ้านประกอบด้วยอาคาร 4 หลังล้อมรอบลานโล่งตรงกลาง (Siheyuan: 四合院) และเป็นแบบบ้านที่พบเห็นในมณฑลทางเหนือของจีนเป็นตัวอย่างของแบบบ้านที่มี “ลานโล่ง” ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ พื้นที่โล่งจะถูกรายล้อมด้วยหมู่อาคารที่เชื่อมต่อกัน หากตัวอาคารไม่ได้เชื่อมต่อกันโดยตรงก็จะมีระเบียงทางเดิน (veranda) เชื่อมถึงกัน

แม้ว่าพื้นที่โล่งกว้างนี้จะพบเห็นได้น้อยกว่าในสถาปัตยกรรมของมณฑลทางใต้ของจีน แต่แนวคิด “พื้นที่โล่ง” (open space) ที่ล้อมรอบด้วยอาคารก็พบเห็นในโครงสร้างบ้านโบราณของเมืองในมณฑลทางตอนใต้ ซึ่งรู้จักกันในชื่อ “บ่อน้ำแห่งสวรรค์” (sky well) โดยโครงสร้างบ้านจะสัมพันธ์กับรูปแบบของ “ลานโล่ง” ตั้งแต่การวางผังอาคารให้มาบรรจบล้อมพื้นที่โล่งและการมีพื้นที่ที่สามารถแหงนขึ้นมองเห็นท้องฟ้าผ่านทางหลังคา

1. ชื่อห้องและพื้นที่ส่วนต่างๆ ในบ้าน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“In her veins flows blood unalterably alien. In her heart are alien loyalties, The children of her womb cannot be sons of Han... Her son, moreover, cannot be received in the ancestral hall.” (p.262)</p>	<p>“หัวใจของเขาก็ย่อมจะจงรักภักดีอยู่ แก่ต่างประเทศเช่นกัน ทารกในครรภ์ ของเขาจะเป็นบุตรของพวกเขาไม่ได้ ยิ่ง เลือดผสมและไม่บริสุทธิ์ด้วยแล้ว หัวใจ ก็ยิ่งโกลเลเอาเป็นที่แน่นอนไม่ได้ “ยิ่งกว่านั้น บุตรของเขาจะ ทำพิธีรับในห้องโถงใหญ่ไม่ได้....” (หน้า 306)</p>	<p>“เป็นไปไม่ได้ที่จะรับคนต่างชาติ เข้ามาสู่ตระกูล ในทุกเส้นเลือดใน ร่างกายของหล่อนเป็นเลือดต่างชาติ จะทำอย่างไรเสียก็เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ในหัวใจของหล่อนก็มีความจงรักภักดี แบบคนต่างชาติ ลูกๆ ที่เกิดจากครรภ์ ของหล่อนไม่สามารถจะเป็นลูกๆ ใน ตระกูลของเรา ที่ได้ที่มีเลือดผสม และไม่บริสุทธิ์ จิตใจของผู้นั้นจะไม่ มั่นคง “ลูกชายของหล่อนจะไม่ได้รับ อนุญาตให้รับรองในห้องโถงของ</p>

¹⁹⁰ แหล่งที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_architecture และ <http://en.wikipedia.org/wiki/Siheyuan>

		บรรพบุรุษ..." (หน้า 213)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทางและแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ลูกพี่ลูกน้องมาแจ้งข่าวกับพี่ชายก๊วยหลานว่าบิดาและญาติไม่ยอมรับภรรยาและบุตรชายของพี่ชาย และไม่อนุญาตให้ทำการรับรองบุตรชายของเขาในห้องบรรพชน

สำนวนที่ 1 แปลว่า "...ห้องโถงใหญ่..." เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง (**generalize**) เพื่อละคำว่า "ancestral"¹⁹¹ ซึ่งเป็นคำบังเอิญลักษณะของวัฒนธรรมต้นทาง (**remainder**)

สำนวนที่ 2 แปลว่า "...ห้องโถงของบรรพบุรุษ..." ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทางและแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"I went into her presence with these gifts. Our mother had sent word that she would receive us in the guest-hall,.." (p.185)	"ฉันเข้าไปหาท่านพร้อมด้วยของกำนัล เหล่านี้ คุณแม่ได้บอกว่าคุณจะต้อนรับเราที่ห้องรับแขก..." (หน้า 215)	" ดั้งนั้นเมื่อฉันไปในห้องรับแขกก็ เห็นท่านนั่งอยู่แล้วที่เก้าอี้ไม้แกะสลัก สีดำทางด้านขวาของเหนือโต๊ะนั้น แขนงรูปภาพของพระเจ้าจักรพรรดิราชวงศ์หมิง..." (หน้า 156)

¹⁹¹ ลักษณะทั่วไปของ "ancestral halls" หรือ "lineage temple" คือมีแท่นประกอบพิธีเคารพป้ายวิญญาณ (**ancestral tablets**) ซึ่งวางเรียงตามลำดับอาวุโส ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม งานบุญให้กับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับและคนในครอบครัว เช่น งานแต่งงานและงานศพ บางครั้งอาจใช้ในงานของชุมชนส่วนรวม เช่น เป็นสถานที่จัดประชุมและเลือกตั้งท้องถิ่น

(อ้างอิงจาก en.wikipedia.org/wiki/Ancestral_Hall)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ที่ผู้รับสาร ปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

วิเคราะห์

บริบท หลังจากแม่ของก๊วยหลานป่วยหนัก จึงยอมลดทิวให้พี่ชายก๊วยหลานเข้าพบได้ โดยจะให้การต้อนรับที่ “the guest- hall” ด้วยหวังจะหว่านล้อมให้พี่ชายของก๊วยหลานแต่งงานกับคู่หมั้น และมีบุตรสืบตระกูลโดยเร็วก่อนที่ตนเองจะป่วยตาย

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 แปลว่า “ห้องรับแขก” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย จาก “the guest-hall” หรือ ‘ห้องโถงรับรองแขก’ เป็น ‘ห้องรับแขก’

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า “ห้องรับแขก” ในภาษาปลายทางไม่มีนัยยะความยิ่งใหญ่ของคำว่า “The guest-hall” เช่นในภาษาต้นทาง ผลกระทบที่ได้รับจากบทแปลจึงอาจด้อยลงหรือไม่ตรงตามที่คุณเขียน ต้องการสื่อ

ในต้นฉบับบางครั้งใช้คำว่า “the guest- hall” “the living hall” และ “the Ancestor Hall” ในความหมายเดียวกันขึ้นอยู่กับบริบท เช่น ในบริบทที่ก๊วยหลานเล่าถึงบรรยากาศตอนที่สามีของเธอแจ้งให้บิดาทราบว่าเขาจะพาเธอย้ายครอบครัวออกไปอยู่กันเอง

“ His father is a scholar, small and slight and stooped with learning. Sitting at the right of the table in the living hall, under the ancestral tablets, he stroked his spare, white beard three times and said.”

(Buck, 2006 :43)

บริบทข้างต้นทำให้ทราบว่า “the guest- hall” หรือ “ห้องโถงรับรองแขก” เป็นห้องเดียวกันกับ “the Ancestor Hall” หรือ “ห้องโถงบรรพชน” ที่มีป้ายวิญญาณของบรรพบุรุษตั้งอยู่

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“When I had passed through (1) the guest hall into (2) the Court of Peonies and then through the women’s leisure room, I paused before (3) my mother apartments....” (p.135)</p>	<p>“เมื่อฉันผ่าน (1) ห้องรับแขกไปยัง (2) ลานโบตัน แล้วผ่านเข้าไปใน ห้องนั่งเล่นของพวกเขาผู้หญิงแล้ว ก็มาหยุดยั้งที่ (3) หน้าห้องของคุณแม่” (หน้า 154)</p>	<p>“ เมื่อฉันผ่าน (1) ห้องโถงรับแขกใหญ่ไปยัง (2) บ้าน ‘พิโอนี่’ และผ่านห้องนั่งเล่นยามว่างของพวกเขาผู้หญิงแล้ว ฉันก็มาหยุดยั้ง (3) หน้าบ้านของแม่” (หน้า 117)</p>

หมายเหตุ**ข้อมูลที่ 1 “the guest hall”**

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 “the Court of Peonies”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

ข้อมูลที่ 3 “my mother apartments”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานอธิบายว่าตลอดทางเดินเข้าบ้านเพื่อมาเยี่ยมมารดาที่ทุกขใจหลังทราบ

ข่าวพี่ชายนั้น เธอต้องเดินผ่านส่วนใดๆ ในบ้านบ้าง

ข้อมูลที่ 1 “the guest hall”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ห้องรับแขก” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ห้องโถงรับแขกใหญ่” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 “the Court of Peonies”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ลานโบตัน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างแปล เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “บ้าน ‘พิโอนี่’ ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

“the Court” ในที่นี้ คือ “Courtyard” หมายถึง พื้นที่โล่งที่บางส่วนหรือทั้งหมดล้อมรอบด้วยอาคาร และ/หรือ กำแพงบ้าน กล่าวคือเป็นบ้านที่อยู่ภายในรั้วบ้านใหญ่ (property) ซึ่งประกอบด้วยบ้านหลายหลัง ข้อมูลในเว็บไซต์วิกิพีเดีย¹⁹² ระบุว่า หมายถึงบ้านจีนโบราณที่มีลานโล่งกลางบ้าน (The traditional Chinese courtyard house) เช่น บ้านแบบ siheyuan ซึ่งประกอบด้วยบ้านหลายหลังสร้างล้อมรอบลานโล่งรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ตั้งอยู่ตรงกึ่งกลาง บ้านแต่ละหลังเป็นที่พักส่วนตัวของสมาชิกในบ้าน และต่อเติมเรือนเล็กเพิ่มเติม (additional houses) หากมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น บ้านแบบที่มีพื้นที่โล่งตรงกลางนี้จะมีความเป็นส่วนตัวและเงียบสงบ มีสวนและสระน้ำ (water feature) เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่บ้าน ในบางบ้านอาจสร้างหมู่อาคารล้อมรอบลานโล่งแบบนี้หลายๆ หมู่อาคารซับซ้อนกัน คนนอกจะต้องพักอยู่ในหมู่อาคารชั้นนอก (outermost courtyard) เนื่องจากบ้านชั้นในมิได้รับรองเพื่อนสนิทและสมาชิกในครอบครัว

ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับเนื้อหาในบริบทที่มารดาเขียนจดหมายยอมให้พี่ชายก๊วยหลาน กลับเข้าไปในบ้านใหญ่ แต่ให้ภรรยาชาวต่างชาติอยู่ในเรือนส่วนนอก ไม่ให้ปะปนกับพวกอนุภรรยาและลูกๆ ว่า

“...my brother could bring her home with him, and she could live in the outer court...”

(Buck 2006: 208)

“the court” ในนวนิยายเรื่องนี้จึงหมายถึง บ้านตามผังจีนโบราณ (The traditional Chinese courtyard house) ที่ไม่ได้หมายถึงเพียงตัวบ้าน แต่หมายรวมถึงพื้นที่โล่งตรงกลางตัวบ้านที่บ้านแต่ละหลังที่ล้อมรอบลานโล่งนี้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพราะลานดังกล่าวมักประกอบด้วยสวนหย่อมและสระน้ำซึ่งให้ความสงบสบายแก่ผู้อยู่อาศัยร่วมกัน บ้านที่กล่าวถึงในบริบท ได้แก่ บ้านดอกโบตัน (The court of Pionies) บ้านต้นหลิวโน้ม (The court of Drooping Willow) และบ้านปลาทอง (The court of Golden Fish) ในกรณีศึกษาจึงหมายถึงบ้านพักส่วนตัวของอนุภรรยาแต่ละคน ที่สร้างขึ้นในลักษณะกลุ่มอาคารล้อมรอบพื้นที่โล่งตรงกลาง หรือบ้านที่สร้างเป็นเรือนหมู่ มีพื้นที่ส่วนกลางเป็นบริเวณใช้สอยร่วมกัน

¹⁹² แหล่งที่มา: <http://en.wikipedia.org/wiki/Courtyard>

สำหรับการแก้ไขปัญหาคำการแปลโดยการใช้คำภาษาต่างประเทศ (calque) ว่า “พิโอนี่” คุณสังวรณ์กล่าวว่า การแปลคำว่า “jasmine” ว่า “ดอกแฉะมิน” ไม่ใช่ “มะลิ” หรือ “pionies” ว่า “พิโอนี่” ไม่ใช่ “โบตัน” นั้น เพราะเห็นว่าเป็นดอกไม้ดาดษต้นที่คนทั่วไปรู้จัก เช่นเดียวกับดอกดัดไฟเฟิลและไวโอเล็ต ซึ่งเป็นดอกไม้ที่เป็นที่รู้จัก อย่างไรก็ตามหากเป็นชื่อดอกไม้ที่มีความหมายลึกซึ้ง นักแปลอาจต้องเปลี่ยนวิธีการแปล (ดูตัวอย่าง **acanthus flower: ผู้วิจัย**) แต่ในบริบทนี้เลือกแปลโดยใช้ภาษาต่างประเทศ เพราะให้ความหมายใกล้เคียงความจริงของต้นฉบับมากที่สุด รวมทั้งเห็นว่าผู้อ่านหนังสือส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษา และถึงแม้จะเป็นผู้อ่านที่ไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษเลย อย่างน้อยก็ต้องทราบว่าตัวบทกำลังกล่าวถึงดอกไม้ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการใส่เครื่องหมายคำพูดไว้ในการแปลคำวิสามานยนาม หรือชื่อเฉพาะต่างๆ คุณสังวรณ์กล่าวว่า มักใส่เครื่องหมายคำพูด หรือ ‘inverted comma’ กำกับไว้ เพื่อให้ผู้รับสารทราบว่าคำดังกล่าวเป็นคำวิสามานยนาม ระบุว่าเป็นคำพูด หรือเพื่อเน้นความหมาย

ข้อมูลที่ 3 “my mother apartments”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “หน้าห้องของคุณแม่” ใช้การแปลแบบตรงตัว เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “หน้าบ้านของแม่” ใช้การแปลแบบตรงตัว เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง

คำว่า **apartment**¹⁹³ มีความหมายว่าห้องหรือกลุ่มห้อง มีพื้นที่กว้างขวาง แบ่งเป็นสัดส่วน มีห้องย่อยหลายห้องประกอบกันเป็นห้องชุดใหญ่ อย่างไรก็ตามหากคำว่า “court” ซึ่งเป็นที่พักของอนุภรรยาแปลว่า “บ้าน” ที่พักของมารดาซึ่งเป็นภรรยาหลวงผู้ดูแลคนทั้งครอบครัวก็ไม่ควรมีความหมายเพียง “ห้อง” ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการแก้ไขปัญหาคำการแปลในบริบทนี้ควรใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนโดยแปลว่า “บ้านใหญ่” แทน

¹⁹³ Apartment (น. นับได้ มักใช้ในรูปพหูพจน์) แปลว่า ห้องหรือกลุ่มห้องของบุคคลสำคัญ เช่น ประธานาธิบดี อ้างอิงจาก the Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary.

2. องค์ประกอบต่างๆ ของบ้าน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“The next day she ordered opaque shell lattices to be placed over the moon-gate, and I never looked through it again.” (p.26-27)	“วันรุ่งขึ้นท่านสั่งให้ไปกั้นประตูวงเดือนเสียจนทึบหมด ฉันจึงไม่มีโอกาสโผล่เข้าไปดูทางนั้นอีกต่อไป” (หน้า 29)	“วันรุ่งขึ้น แม่สั่งให้คนเอาไม้ระแนงที่ประดับด้วยเปลือกหอยช่นๆ มาปิดที่ประตูวงพระจันทร์ ฉันไม่ได้ไปที่นั่นอีกเลยหลังจากคืนนั้น” (หน้า 31)
หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะแปลแบบสื่อความ (communicative translation) ¹⁹⁴ มีการลบคำ (delete) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)		

วิเคราะห์

บริบท เมื่อพี่ชายเข้าสู่วัยรุ่นจึงย้ายไปอยู่ในส่วนที่พักผู้ชาย กุ้ยหลานซึ่งติดพี่มากจึงยื่นชะงัดคอยมองหาพี่ที่ประตู “the moon-gate” ซึ่งกั้นระหว่างสวนของชายหญิง จากธรณีประตูกุ้ยหลานเห็นคนใช้นำอาหารยกเข้าไปในห้องที่มีงานเลี้ยง ที่พวกผู้ชายหัวเราะอยู่กับผู้หญิงบริการ เมื่อมารดาผู้จึงสั่งให้คนนำฉากกั้นที่ทำจากเปลือกหอยทึบแสงมากั้นประตู

สำนวนที่ 1 แปลว่า “กั้นประตูวงเดือนเสียจนทึบหมด” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะแปลแบบสื่อความ (communicative translation) มีการลบคำ (delete) “opaque shell lattices to be placed over...” รวบความเหลือเพียง “กั้นประตู”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เอาไม้ระแนงที่ประดับด้วยเปลือกหอยช่นๆ มาปิดที่ประตูวงพระจันทร์” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

¹⁹⁴ การแปลแบบสื่อความ เป็นการแปลโดยเก็บเนื้อความครบถ้วน มีการเปลี่ยนการเรียงเรียงเนื้อหาในประโยค เก็บความหมายในบริบทถ่ายทอดชนบภาษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมและค่านิยมของภาษา ฉบับแปลอ่านได้รื่นหู ไม่มีข้อสะดุดว่าเป็นบทแปล

(อ้างอิงจาก เพียรศิริ วงศ์วานนท์. ‘รูปแบบการแปลตามแนวคิดของ Newmark,’ เอกสารประกอบการสอนวิชาวาทกรรมวิเคราะห์และการแปล ภาคต้น ปีการศึกษา 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“Most dear of all is the stately guest-hall...The whole south side of the hall is in carved window frames, latticed with rice-paper. This paper shed a soft moonstone light over the dark dignity of the room, reaching even to the heavy beams of the ceiling and lighting up the vermilion and the gold of their painted edges. (p.30)</p>	<p>“ทางด้านใต้ทั้งหมดของห้องนี้เป็นหน้าต่างขอบแกะสลัก ซึ่งกันด้วยกระดาษว่าว กระดาษว่าวนี้ทำให้แสงซึ่งลอดเข้าได้จางลงเหมือนแสงจันทร์ส่งไปตามส่วนที่มี” (หน้า 33)</p>	<p>“ตลอดผนังด้านใต้ของห้องโถงมีกรอบหน้าต่างไม้แกะสลัก และมีลูกกรงขัดตะเตเป็นกระดาษทำด้วยไส้ไม้แข็งขัดไว้ที่หน้าต่าง กระดาษชนิดนี้ส่องแสงอ่อนๆ คล้ายพลอยทำให้เกิดแสงสว่างในห้องที่มีมืดแต่สง่าภาคภูมิ” (หน้า 34)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย สำนวนที่ 2 = F 2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ)</p>		

วิเคราะห์

บริบท หลังจากแต่งงานและยังไม่ได้ได้รับความรักจากสามีทำให้ก๊วยหลานคิดถึงและอยากกลับบ้าน โดยในความคำนึงถึงบ้านและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งตอนหนึ่งก๊วยหลานได้บรรยายห้องโถงรับแขก “in carved window frames, latticed with rice-paper”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “หน้าต่างขอบแกะสลัก ซึ่งกันด้วยกระดาษว่าว” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยเทียบ ‘rice paper’ กับกระดาษว่าว

สำนวนที่ 2 แปลว่า “กรอบหน้าต่างไม้แกะสลัก และมีลูกกรงขัดตะเตเป็นกระดาษทำด้วยไส้ไม้แข็งขัดไว้ที่หน้าต่าง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) นำความหมายประจำคำมาแปลแบบตรงตัว แม้ว่าจะละคำ ไม่ระบุชนิดของกระดาษ

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“ O my beloved home! My childhood passes before me in pictures illumined as by firelight..and the peonies bloom in their terraces; the family rooms, where the children tumbled on the tiled floor, and the candles flared before the house-gods...” (p.29)</p>	<p>“บ้านที่รักของฉันเอ๋ย! วัยเด็กผ่าน มาให้ฉันเห็นเหมือนภาพที่ปรากฏขึ้น เมื่อมีแสงไฟ...และดอกโบตั๋นซึ่งชูก้าน อยู่ในร้านของมัน ห้องต่างๆ ภายใน บ้านซึ่งเด็กๆ เกือบก่อกลิ้งกันเล่นบนพื้น ปูกระเบื้อง แสงเทียน ซึ่งฉายส่องอยู่ เบื้องหน้าที่ไหว้เจ้า” (หน้า 32)</p>	<p>“โอ บ้านที่รักของฉัน! ชีวิต วัยเด็กของฉันลอยผ่านสายตาของฉัน เหมือนรูปภาพที่เห็นชัดในแสงไฟ ฉันเฝ้าดูดอกบัวตูมค่อยๆ ขยายกลีบ เป็นบัวบานยามเช้าตรู่ในสระ ที่สนามดอกพืไอนี้บานอยู่ในกระถาง ตามระเบียบ หลับตาเห็นห้องนั่งเล่น หลายห้องที่เด็กๆ เล่นกัน หกล้มกัน บนพื้นกระเบื้อง เห็นเทียนที่จุด สว่างจำหน้าศาลเจ้าเล็ก ๆ” (หน้า 33)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสาร สามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานคิดถึงบ้านเก่าของตนเอง ซึ่งมี “the house-gods” อยู่ด้วย

นอกจากนี้พบว่าตัวบทต้นทางมีโครงสร้างสัมผัสเสียงคล้องจองที่ไพเราะสละสลวย ได้แก่

“pictures illumined” กับ “ by firelight” และ “ the peonies bloom” กับ “the family rooms”

และ “ the children tumbles on the tiled floor, and the candles flared before...” เป็นต้น

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ที่ไหว้เจ้า” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษา
มาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีใน
การแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเก็บโครงสร้างสัมผัสเสียงคล้องจองไว้ดังนี้

“ดอกโบตั๋นซึ่งชูก้านอยู่ในร้านของมัน ห้องต่างๆ ภายในบ้านซึ่งเด็กๆ เกือบก่อกลิ้งกัน
เล่นบนพื้นปูกระเบื้อง แสงเทียน ซึ่งฉายส่องอยู่เบื้องหน้า ที่ไหว้เจ้า”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ศาลเจ้าเล็กๆ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) นอกจากนี้ในสำนวนที่ 2 ไม่พบว่ามีกริยาเก็บรักษาโครงสร้างคั้งจ้อง

3. **สาขาศิลปะ (The Domestic Arts)** ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว อาชีพในครอบครัว เป็นต้น

1. อาหาร

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“She ate many sweet oily sesame cakes and...Then she would call in the Buddhist preists and promise her pearl hair ornaments to the temple if the god would make her well.” (p.22)	“เขาชอบกินขนมหลายๆ ครั้งไม่สบาย เข้าก็ร้องครวญครางอย่างขนานใหญ่ แล้วไปนิมนต์พระมา บนบานว่าจะถวายไข่มุกประดับผมให้เป็นสมบัติของสงฆ์ ถ้าหากว่าพระเจ้าทำให้เขาหาย” (หน้า 24)	“หล่อนกินขนมหวานมากและขนมงาที่มัน ๆ” ¹⁹⁵ เมื่อล้มเจ็บลงก็จะนอนครวญด้วยความกลัวตาย ให้คนไปนิมนต์พระมาสวดให้ศีลให้พระช่วยให้หายเร็วๆ และบนบานที่ประดับผมให้วัด” (หน้า 28)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) เป็นการแปลโดยไม่เฉพาะเจาะจง (generalize) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายลักษณะของภรรยาคนที่ 2 ซึ่งเป็นคนอ้วนและชอบรับประทานขนมมันๆ

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ขนม” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) เป็นการแปลโดยไม่เฉพาะเจาะจง (generalize)¹⁹⁶

¹⁹⁵ ในตัวบทหมายถึงขนมชนิดเดียวที่มีลักษณะมันและทำจากงา

¹⁹⁶ คลิฟฟอร์ด อี. แลนเดอร์ส (2001) กล่าวว่าในหมู่นักแปลวรรณกรรมแล้วศัพท์อาหารเป็นสิ่งที่กล่าวขานกันว่าแปลยากที่สุด ยกเว้นอาหารที่เป็นอาหารนานาชาติ ก็ไม่จำเป็นจะต้องแปล เช่น ปาเอลยา (ข้าวผัดสเปน) ซูชิ ฯลฯ ทั้งนี้เขาแนะนำ

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ขนมหวานมากและขนมงาที่มันๆ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

เป็นที่น่าสังเกตว่าเพื่อสื่อสารเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมจีนให้ผู้รับสารต้นทางซึ่งเป็นชาวตะวันตกเข้าใจ ผู้เขียนจึงทำให้ตัวบทให้กลมกลืนแล้วในระดับหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่นักแปลจะแปลตัวบทที่ถูกดัดแปลงมาแล้ว ด้วยกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างโดยที่บทแปลยังคงความหมายสมบูรณ์ตรงตามวัฒนธรรมในฉากท้องเรื่อง สำหรับการแปลชื่อขนมจากคำบรรยาย “sweet oily sesame cakes” หรือ “ขนมงาที่มันเยิ้ม” นี้จากการค้นคว้าพบว่า หมายถึง “ขนมงา” หรือ “ขนมจินเด”¹⁹⁷ เป็นขนมแป้งทอดของจีน ทำจากแป้งข้าวเหนียว ด้านในมักใส่ไส้ถั่วแดงลูกบัว หรืองาดำ นำมาปั้นเป็นก้อนกลมแล้วคลุกงาดำนอกก่อนนำไปทอด มีลักษณะคล้าย “ขนมไข่หงส์”

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“She seemed to eat almost nothing herself—(1) a sesame cake in the morning, after my father had left her, and at noon half a bowl of rice with a bit of bamboo shoot or (2) a thin slice of salted duck. She love (3) foreign wine...” (p.24)</p>	<p>“เพราะเธอเป็นคนกินน้อย ตอนเช้า (1) ขนมอันเดียวตอนที่คุณพ่อไปแล้ว ตอนเที่ยงข้าวสามหนึ่งกับหน่อไม้ หรือ (2) เปิดพะโล้ชนิดหน้อย แต่เขาชอบ (3) สุราต่างประเทศ” (หน้า 26)</p>	<p>“ตัวเธอเองรักษาทรวดทรงมาก เกือบจะไม่รับประทานอะไรเลย ตอนเช้ารับประทาน(1) ขนมงา หลังจากที่พ่อจากเธอออกไปทำงาน ตอนกลางวันก็รับประทานข้าวครึ่ง ชามกับหน่อไม้หรือ (2) เปิดเค็ม ชิ้นบางๆเธอชอบ (3) เหล้าองุ่น ต่างประเทศ” (หน้า 29)</p>
<p>หมายเหตุ</p> <p>ข้อมูลที่ 1 “a sesame cake” สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = X เพราะไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบ D และ F และมีความหมายไม่ตรงกับตัวบทต้นทาง สำนวนที่ 2 = F เพราะใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว (literal translation)</p> <p>ข้อมูลที่ 2 “a thin slice of salted duck” สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p>		

ให้ใช้วิธีพิจารณาว่าอาหารชนิดไหนจำเป็นจะต้องแปลจริงๆ โดยการแบ่งชนิดอาหารออกเป็นกลุ่มที่ต้องการคำอธิบายกลุ่มที่ไม่จำเป็นต้องอธิบาย และกลุ่มที่เข้าใจได้จากการตีความในบริบท

¹⁹⁷ แหล่งที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Jin_deui

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3 "foreign wine"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดความหมายในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายอาหารของภรรยาคนที่ 4 ที่รับประทานอาหารน้อยเพื่อรักษา

ทรวง

ข้อมูลที่ 1 "a sesame cake"

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ขนม" เป็นการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) เป็นการแปลโดยไม่เฉพาะเจาะจง (generalize)

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ขนมงา" เป็นการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะแปลโดยใช้คำที่

วัฒนธรรมภาษาปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

ข้อมูลที่ 2 "a thin slice of salted duck"

สำนวนที่ 1 แปลว่า "เป็ดพะโล้" ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะแม้จะปรับความหมายของคำผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย แต่คำแปลที่ใช้ นั้นไม่ตรงความหมายตามตัวบทต้นทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เป็ดเค็มชิ้นบางๆ" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลแบบตรงตัว (literal translation) โดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ)

จากการค้นคว้าพบว่ามีอาหารจีนที่หมายถึง "a thin slice of salted duck" ในบริบทนี้มีความเป็นไปได้อยู่ 2 เมนู ได้แก่ 1) เป็ดต้มเกลือจินหลิง (Jinling salted dried duck: 金陵盐水鸭: จินหลิง หยานฉู่ ยะ) ซึ่งเป็นเป็ดต้มรสชาติหวานเค็ม กลมกล่อม ซึ่งข้อมูลจากเว็บไซต์ http://ทัวร์เมืองจีน.com/china_cuisine/ ระบุว่า เป็นอาหารตำหรับเจียงซู¹⁹⁸ กับ 2) เป็ดเค็มนานจิง (Nanjing salted duck: 南京盐水鸭: นานจิง หยานฉู่ ยะ) ซึ่งเว็บไซต์ www.echinacities.com/nanjing/city-guide/dining/nanjing-local-food.html และ www.chinesefoodrecipes.org/chinese-duck-recipes/nanjing-salted-duck/ ระบุว่า "เป็ดเค็มนานจิง มีชื่อเสียงเป็นรองเป็ดปักกิ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

¹⁹⁸ ตลอดระยะเวลาการใช้ชีวิตของเฟิร์ล เอส. บัก ในเมืองจีน แม้จะย้ายไปหลายเมือง แต่ทุกเมืองอยู่ในมณฑลเจียงซู

ในสมัยราชวงศ์ชิง เรียกอาหารชนิดนี้ว่า “เปิดขอทาน” (tribute duck) เป็นอาหารที่มีมานานกว่า 400 ปี และเป็นวิธีการปรุงเนื้อเป็ดที่ชาวจีนนิยมที่สุด เมืองนานจิงมีชื่อเสียงในการปรุงอาหารชนิดนี้ ให้เป็ดมีเนื้อนุ่ม รสชาติดี และไม่มันเกินไป ว่ากันว่าช่วงที่นิยมรับประทานเป็ดเค็มนานจิงคือฤดูใบไม้ร่วง ประมาณเดือนสิงหาคม เพราะสามารถนำดอกซาหอมหนึ่นลี่ (Osmanthus) มาปรุงให้ได้รับรสนุ่มละมุน

ข้อมูลจาก www.shanghaifinance.com/food/jiangsufood/jiangsufood.php

ทำให้ทราบว่า เป็ดเค็มแห่งตำรับนานจิง หรือเป็ดเค็มแห่งจินหลิง (Nanjing Style Dried Salty Duck หรือ Jinling salted dried duck) คืออาหารชนิดเดียวกัน นอกจากเนื้อเป็ดจะเยอะแล้ว ยังมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ กรอบ สด หอม และชุ่มฉ่ำแต่ไม่มัน กรรมวิธีการทำอาหารจานนี้เกิดขึ้นเมื่อ 600 ปีก่อน เริ่มจากนำเป็ดมาทาเกลืออย่าง (roasted salt) แช่น้ำเกลือ อบจนแห้งแล้วปิดฝอบไว้ที่ตู้ไฟหนึ่งเนื้อเป็ดที่ปรุงเสร็จจะมีสีครีมแดง เนื้อนุ่ม ใช้เป็นอาหารบรรณาการในสมัยราชวงศ์ชิง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตัวบทระบุชื่ออาหารเพียง “a thin slice of salted duck” นักแปลจึงอาจแปลแบบตรงตัวดังเช่นในสำนวนที่ 2 หรือหากต้องการรักษาวัฒนธรรมต้นทาง อาจแปลว่าเป็ดเค็มนานจิง ก็ได้ เนื่องจากการวิเคราะห์ตัวบทในหัวข้อ “ฉากท้องเรื่อง” ในบทที่ 3 สรุปได้ว่าฉากในท้องเรื่องเกิดขึ้นในเมืองนานจิง มณฑลเจียงซู

ภาพที่ 5 เป็ดเค็มนานจิงหรือเปิดขอทาน (Nanjing Salted Duck)

จากเว็บไซต์ www.shanghaifinance.com/food/jiangsufood/jiangsufood.php

ทั้งนี้ข้อมูลตามตำนาน คำบรรยายและรูปภาพต่างสรุปได้ว่า เป็ดที่กล่าวถึงในเนื้อเรื่องไม่ใช่เป็ดพะโล้ ซึ่งเป็นอาหารที่มีน้ำ และต้องใส่เครื่องเทศหลายชนิดในการปรุง กลวิธีการแปลในบริบทนี้จึงเป็นตัวอย่างของบริบทที่แสดงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมต้นทาง ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง

ข้อมูลที่ 3 “foreign wine”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “สุราต่างประเทศ” เป็นการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะยึดความหมายตามวัฒนธรรมในท้องเรื่อง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เหล้าอุุ่นต่างประเทศ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลแบบตรงตัว (literal translation) โดยยึดความหมายตามตัวบทต้นทาง (ภาษาอังกฤษ)

ในบริบทถัดมา กุ้ยหลานได้ขยายความลักษณะของ 'foreign wine' ที่ภรรยาบ่อยของบิดาชอบว่ามีสีเหลืองอ่อนและมีฟองสีเงินพุ่งขึ้นมาจากก้นขวด ซึ่งหมายถึง "แชมเปญ" หรือไวน์ชนิดมีฟองนั่นเอง แต่เนื่องจากผู้บรรยายคือกุ้ยหลาน ซึ่งเป็นสตรีในวัฒนธรรมจีน ไม่รู้จักแชมเปญ การแปลว่า "สุราต่างประเทศ" จึงเหมาะสม

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"I sent a servant, and he bought chicken freshly killed and bamboo shoots from Hangchow and mandarin fish and ginger and brown sugar and the sauce of soybeans." (p.51)	"ให้คนใช้ไปซื้อเนื้อไก่กับหน่อไม้มาจากหางโจว นอกจากนั้นยังมีปลา ชিং น้ำตาลทรายแดง และน้ำปลา ซีอิ๊วอีก" (หน้า 57)	"ฉันได้ปรุงอาหารที่มีรสชาติเอร็ดอร่อยเพื่อล่อปากลิ้นของเขาให้คนใช้ไปซื้อไก่ที่เพิ่งฆ่าสดๆ หน่อไม้อ่อนจากหางโจว และปลาแมนดารินพร้อมด้วยขิงสด น้ำตาลแดงและซีอิ๊วนานาชนิด" (หน้า 51)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะไม่แปลชื่อ หรือคำวิสามานยามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ เป็นการแปลแบบสื่อความ ไม่เฉพาะเจาะจง
สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง แม้ว่าจะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลแบบคำต่อคำ (word for word translation) แต่ความหมายที่ได้เป็นคนละความหมายกับสิ่งที่ตัวบทต้นทางสื่อถึง

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงการจัดเตรียมอาหารให้กับสามี เพื่อแสดงเสน่ห์ปลายจวัก แต่สามีกลับรับประทานอาหารของเธอเหมือนเป็นอาหารทั่วไป ไม่แสดงความประทับใจใดๆ

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ปลา" ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะไม่แปลคำที่บ่งนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง โดยใช้วิธีการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) และการแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง (generalize)

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ปลาแมนดาริน" ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะเป็นการแปลชนิดคำต่อคำ (word for word translation) โดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และไม่ได้พิจารณาบริบทแวดล้อม ทำให้ความหมายที่ได้ผิดไปจากตัวบทต้นทาง เนื่องจาก "ปลาแมนดาริน" ในภาษาปลายทางหมายถึงปลาน้ำเค็ม หรือปลาสวยงามชนิดหนึ่ง ไม่ใช่ปลาน้ำจืดที่ชาวจีนนำมาปรุงเป็นอาหาร

ทั้งนี้การสืบค้นในเว็บไซต์วิกิพีเดียพบว่า ชื่อ **'mandarin fish'** ใช้เรียกชื่อปลาสองชนิดที่แตกต่างกัน และเป็นปลาคนละสายพันธุ์ ความหมายแรกหมายถึง **'Mandarin Goby'** หรือ **'Mandarin dragonet'** มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า **'Synchiropus splendidus'** เป็นปลาทะเล ที่มีสีสันสวยงาม ได้รับความนิยมในหมู่ผู้เลี้ยงปลาสวยงาม มีถิ่นกำเนิดในทะเลแปซิฟิก พบเห็นในทะเลแถบหมู่เกาะริวกิวจนถึงทวีปออสเตรเลีย¹⁹⁹ และจากการสอบถามกลุ่มวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในทะเล ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงระบุว่า **"mandarin fish"** ชนิดที่เป็นปลาทะเลนี้ มีชื่อเรียกภาษาไทยเป็นชื่อทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า **"ปลาแมนดาริน"** ดังนั้นคำแปลของสำนวนที่ 2 จึงหมายถึง ปลาคนละชนิดกับปลาที่นำมาปรุงอาหารในบริบท

ภาพที่ 6 ปลาแมนดาริน (Mandarin Goby /Mandarin dragonet/ Synchiropus splendidus)

ความหมายที่สองหมายถึง **'Chinese perch'** หรือชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า **'Siniperca chuatsii'** เป็นปลาน้ำจืด มีถิ่นอาศัยในประเทศจีน หลังมีสีเหลือง เขียวหรือน้ำตาล และมีจุดและแต้มสีดำหลายจุด ปากใหญ่ เจีอกกลมเล็ก อาศัยอยู่ในน้ำนิ่งและอพยพสู่น้ำลึกในช่วงฤดูหนาว ไม่มีความเกี่ยวข้องกับปลา **'mandarin fish'** ที่เป็นปลาน้ำเค็ม

ภาพที่ 7 ปลาสังขุหุ่ย (Chinese perch /Siniperca chuatsii)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เชื่อว่าปลาที่กล่าวถึงในตัวบทต้นทาง หมายถึงปลาน้ำจืดในความหมายที่สอง ซึ่งภาษาจีน จะเรียกปลา **'mandarin fish'** ที่อาศัยอยู่ในน้ำจืดนี้ว่า **"鲈鱼"** ซึ่งปรากฏอยู่ในบทกลอนและหนังสือจีนหลายต่อหลายเล่ม นอกจากนี้หากถอดความหมายชื่อปลาชนิดนี้จาก

¹⁹⁹ แหล่งที่มา: <http://en.wikipedia.org/wiki/Mandarinfish>

ต้นฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะเรียกปลาชนิดนี้ว่า ‘ปลาร่างกระรอก’²⁰⁰ หรือ **Squirrel-Shaped Mandarin Fish** ซึ่งมาจากคำว่า สั้งซู๋หู่ (松鼠鱼)

ข้อมูลจาก <http://www.shanghaifinance.com/food/jiangsufood/jiangsufood.php> ระบุว่าปลา **Squirrel-Shaped Mandarin Fish** หมายถึง “ปลาคาร์พ” ตามตำนานเล่าว่าระหว่างที่เฉิงหลงฮ่องเต้เสด็จประพาสพื้นที่ทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี ทรงหยุดพักที่บ้านนกกระสา (the Crane House) ทอดพระเนตรเห็นปลาคาร์พ (carp) กระโดดขึ้นมาอยู่บนโต๊ะศักดิ์สิทธิ์ (the holy table) จึงรับสั่งให้นำปลาตัวดังกล่าวไปปรุงเป็นเครื่องเสวย พอครัวเห็นว่าเป็นรับสั่งของฮ่องเต้ไม่อาจขัดขืนได้ จึงหลีกเลี่ยงการทำบาปจากการฆ่าปลาศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการตกแต่งปลาคาร์พตัวนั้นให้มีลักษณะเหมือนกระรอก โดยยกหัวและหางปลาเชิดสูง เมื่อปรุงเสร็จปลาดังกล่าวมีสีน้ำตาลแกมแดง ด้านนอกกรอบ แต่เนื้อภายในนุ่ม มีรสเปรี้ยวหวาน เป็นที่พอพระราชหฤทัยจึงพระราชทานนามอาหารจานนี้ว่า “Squirrel-shaped Mandarin Fish” ตัวปลาที่ทอดสุก ถูกจัดให้หัวและหางตั้งสูงเลียนแบบกระรอก ราดด้วยเนื้อกุ้ง หน่อไม้แห้ง และซอสมะเขือเทศ

ภาพที่ 8 Squirrel-shaped Mandarin Fish

ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับ www.visitourchina.com/guide/jiangsu_cuisine.htm ซึ่งระบุว่า ชื่อเมนูอาหารขึ้นชื่อของมณฑลเจียงซู หรือทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี นิยมนำวัตถุดิบจากแม่น้ำแยงซีมาปรุงเป็นอาหาร เน้นความสดหนึ่งในอาหารขึ้นชื่อของแถบนี้คือ เมนูที่ปรุงจาก “ปลาร่างกระรอก” (Squirrel with Mandarin Fish)

²⁰⁰ แหล่งที่มา: <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=jomyurliu&date=25-02-2010&group=10&gblog=14>

ปลา 'mandarin fish' ที่เป็นพันธุ์ปลาน้ำจืด มีชื่อสามัญมากถึง 12 ชื่อทั่วโลก²⁰¹ ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อสามัญ	ใช้ใน	ภาษา
1	Chinese bass	Russian Fed	English
2	Chinese perch	Russian Fed	English
3	Chuatsi bass	Russian Fed	English
4	Kuei Fa bass	Taiwan	English
5	Mandarin fish	China Main	English
6	Mandarin fish	UK	English
7	Aucha-Barsch	Germany	German
8	鮰	China Main	Mandarin Chinese
9	鮰	China Main	Mandarin Chinese
10	Jazgarz chinski	Poland	Polish
11	ayxa	Russian Fed	Russian
12	Aukhà		

คุณสังวรณีกล่าวว่า สาเหตุที่ไม่แปลว่า “ปลาจีน” เนื่องจากเห็นว่า ปลาจีนมีหลายชื่อ แต่หากแปลว่า “ปลาแมนดาริน” จะหมายถึงปลาที่มีชื่อเสียงของจีน เป็นปลาชั้นดีเทียบเคียงได้กับ “ปลากะพง” ซึ่งคำว่า ‘ปลาจีน’ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ปลาหลายชนิดที่คุณสังวรณีให้เหตุผลที่ไม่เลือกใช้ชื่อนี้ในการแปล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปลาจีน น. หมายถึง ชื่อปลาน้ำจืดขนาดใหญ่หลายชนิดในวงศ์ *Cyprinidae* โดยเฉพาะที่ชาวจีนจากประเทศจีนได้นำเข้ามาเลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร เช่น ปลาเฉาอี้อ (*Ctenopharyngodon idellus*) ปลาซังอี้อ (*Aristichthys nobilis*) ปลาเล่งอี้อ (*Hypophthalmichthys molitrix*) ทั้งยังอาจหมายถึง ปลาหลีอี้อ หรือ ปลาไน (*Cyprinus carpio*) ด้วย ดังนั้นปลา ‘mandarin fish’ ในบริบทนี้จึงไม่ได้หมายถึง “ปลาจีน” แต่หมายถึง สั้งซู่หู่ (*松鼠魚*) หรือแปลเป็นไทยว่า “ปลาร่างกระรอก”

จากการประมวลข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่า การแปล ‘mandarin fish’ ในบริบทนี้ อาจหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า ‘ปลาแมนดาริน’ และคำว่า ‘ปลาจีน’ เพราะเป็นคำที่มีความหมายหลายนัย โดยเลือกกระหนาบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน โดยแปลว่า ‘ปลา’ ดังในสำนวนที่ 1 ซึ่งใช้วิธี

²⁰¹ แหล่งที่มา: <http://filaman.ifmgeomar.de/comnames/CommonNamesList.php?ID=28054&GenusName=Siniperca&SpeciesName=chuatsi&StockCode=38674>

การละคำ ไม่แปลคำบ่งชี้ความหมายทางวัฒนธรรม หรืออาจแปลโดยอธิบายความว่า 'ปลาสดจากแม่น้ำแยงซี' แทนก็ได้

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Before he crossed the four seas, he loved duck's flesh roasted brown and dipped in the jellied juice of wild haws. But since his many years of fe dining upon the barbarous and half-cooked fare of the western people,..." (p.52)</p>	<p>"เมื่อก่อนเขาไปเมืองนอก เขาชอบเปิดอย่างเกรียม ๆ แต่นับตั้งแต่เขาไปกินอาหารในต่างประเทศเสียหลายปี ดูเขาเบื่ออาหารอย่างที่เรากินกันหมดและไม่สนใจในอาหารพวกนี้เลย"</p>	<p>"ก่อนที่เขาจะข้ามทะเลทั้งสี่ไปนั้น เขาชอบเปิดอย่างจนเป็นสีน้ำตาล จิ้มน้ำจิ้มลูกบ๊วยป่า แต่ตั้งแต่เขาถูกเลี้ยงด้วยอาหารป่าเถื่อนครั้งสุก ครั้งดิบของพวกตะวันตกมาหลายปี เขาก็ลิ้มรสชาติเดิมและเลิกสนใจอาหารประณีตของเรา" (หน้า 51)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) สำนวนที่ 2 = F₂ เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานไปสอบถามอาหารจานโปรดของสามีจากแม่สามีเพื่อปรุงอาหารให้ถูกใจ ซึ่งแม่สามีเองก็ไม่แน่ใจว่าลูกชายยังชอบอาหารเหล่านั้นหรือไม่ เมื่อได้รับประทานอาหารป่าเถื่อนในต่างประเทศมาแล้วหลายปี

สำนวนที่ 1 แปลว่า "เปิดอย่างเกรียมๆ" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) "and dipped in the jellied juice of wild haws" ทำให้ผลกระทบที่ได้จากตัวบทเปลี่ยนไปจากตัวบทต้นทาง กล่าวคือการรับรู้ของผู้รับสารปลายทางจะนึกถึงเปิดอย่างที่มีขายทั่วไปในเมืองไทย บรรยากาศเป็นอาหารจีนในเมืองไทยที่มักจิ้มด้วยน้ำจิ้มซอสเปรี้ยวผสมพริกคอง ต่างจากผลกระทบในสำนวนที่ 2 ที่เปิดอย่างกลายเป็นอาหารต่างชาติ เพราะมีคำบรรยายว่ารับประทานโดยจิ้มน้ำจิ้มลูกบ๊วยป่า

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เปิดอย่างจนเป็นสีน้ำตาล จิ้มน้ำจิ้มลูกบ๊วยป่า" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“ I made great preparations for she was my first caller. I directed the servant to buy six kinds of cakes as well as watermelon seeds and sesame wafers and the best Before-the Rains tea.” (p.78)</p>	<p>“ฉันได้ตระเตรียมเป็นการใหญ่ เพราะเขาเป็นแขกหรือคนแรกของฉัน สิ่งให้คนใช้หาซื้อขนมมาไว้หกชนิด เม็ดแดงโมและซาอย่างดี ...” (หน้า 88)</p>	<p>“ฉันเตรียมรับรองเป็นการใหญ่ เพราะเธอเป็นแขกคนแรกที่จะมาเยี่ยม ฉันสั่งให้คนใช้ซื้อขนมมาหกชนิด พร้อมด้วยเม็ดสีแดงโมและขนมงา และใบชาที่ดีที่สุดที่เก็บก่อนฤดูฝน...” (หน้า 71)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานเล่าถึงของว่างที่เตรียมไว้ต้อนรับคุณนายหลิว แขกคนแรกที่มาเยี่ยมบ้าน

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ซาอย่างดี” เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ใบชาที่ดีที่สุดที่เก็บก่อนฤดูฝน...” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ทั้งนี้มักแปลใช้การแปลชนิดคำต่อคำ (Word for word translation) จากต้นฉบับ “The best Brfore the Rains tea” ว่า “ใบชาที่ดีที่สุดที่เก็บก่อนฤดูฝน”²⁰²

²⁰² สำหรับชา “The best Brfore the Rains tea” ในตัวบทหมายถึง ชาหลงจิ่ง ซึ่งมีความหมายว่า บ่อมังกร (Dragon Well) เป็นชาเขียวชั้นชื่อของเมืองหางโจว ชาหลงจิ่งที่กุ้ยหลานนำมารับรองแขกเป็นชาหลงจิ่งชั้นดีลำดับที่สองที่เรียกว่า “Yu Qian Longjing” หรือ “Dragon Well Before the Rain” เก็บเกี่ยวในช่วงหลังเทศกาลเซ็งเม้งในช่วง 10 วัน (อ้างอิงจากเว็บไซต์ วิกิพีเดีย)

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“Such a man!” he cried in delight, “Let a slave bring sweetmeats for him! Let the candied persimmons be brought, and the little larded cakes!” (p.156)</p>	<p>“สมเป็นผู้ชายจริง!” ท่านร้องออกมาด้วยความพอใจ “ให้คนใช้ไปเอาขนมมาให้แกกินหน่อย!” (หน้า 181)</p>	<p>“สมเป็นชายอะไรเช่นนี้! บอกคนให้ไปนำขนมมาให้เจ้าหนูเอาลูกกวาดกลิ่นทับทิม²⁰³ และขนมเปี๊ยะด้วย!” (หน้า 134)</p>
<p>หมายเหตุ “the little larded cakes” สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะไม่แปลชื่อ หรือคำวิสามานนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ และเป็นการแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง สำนวนที่ 2 = F1 เพราะคำว่า “ขนมเปี๊ยะ” เป็นคำยืมภาษาต่างประเทศ (จีน)</p>		

วิเคราะห์

บริบท บิดาของก๊วยหลานพอใจในความสมบูรณ์ของหลานชายจึงเรียกให้คนรับใช้ไปนำขนมมาให้หลาน ทั้งที่หลานยังเด็กไม่สามารถรับประทานขนมแข็งๆ ได้

คำว่า “the little larded cakes”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ขนม” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำ (deletion)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “...ขนมเปี๊ยะด้วย!” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะ “ขนมเปี๊ยะ” เป็นคำยืมภาษาต่างประเทศ

อนึ่ง ‘lard cake’ ในต้นฉบับเป็นคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง หมายถึงขนมที่มีไขมันหมูเป็นส่วนประกอบ ทั้งนี้ขนมที่ทำจากแป้งสาลีลักษณะคล้ายขนมอบชิ้นเล็กๆ ของตะวันตก และใช้ไขมันหมูเป็นส่วนประกอบนี้ ในภาษาจีนเรียกรวมๆ กันว่า “ปัง” (餅) หรือขนมแป้งประเภทต่างๆ²⁰⁴ ซึ่ง ขนมเปี๊ยะ²⁰⁵ เป็นหนึ่งในขนมของจีนที่ใช้ไขมันจากหมู (lard) เป็นส่วนประกอบเช่นกัน

²⁰³ Persimmon แปลว่า ลูกพลับ

สำหรับคำว่า ‘candied persimmons’ ในที่นี้หมายถึง ลูกพลับเคลือบน้ำตาล

(อ้างอิงจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_desserts)

²⁰⁴ แหล่งที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_desserts และ [http://en.wikipedia.org/wiki/Bing_\(Chinese_flatbread\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Bing_(Chinese_flatbread))

²⁰⁵ <http://www.thefreshloaf.com/node/21855/lardy-cake-plus-chinese-pastry-shares-some-similar-traits>

2. เสื้อผ้าการแต่งกาย

นิยายเรื่อง *อีสต์วินด์ : เวสต์วินด์* มีการบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายด้วยสีสันต่าง ๆ ไว้หลายจุด ผู้วิจัยจึงขอนำข้อสรุปเรื่องการรับรู้ความหมายของ "สี" ของ เบรนท์ เบอร์ลิน (Brent Berlin) และ พอล เคย์ (Paul Kay) จากหนังสือ *Colour and language : colour terms in English* ของ ซิกฟรีด ไวลเลอร์ (Siegfried Wylter)²⁰⁶ ซึ่งสรุปไว้ในบทที่ 2 มาประกอบการวิจัยด้วย

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการรับรู้ความหมายของ "สี" ในนวนิยายเรื่องนี้ แบ่งออกเป็น

1) การเปลี่ยนชื่อสีที่มีคลื่นความถี่ การวัดค่าสี (hue value) และการอิ่มตัวของสี (saturation) ที่แตกต่างกันเป็นสีเดียวกัน เช่น แดง สีแดงเข้ม (crimson) สีแดงสดเจือส้ม (scarlet) และสีแดงชาดหรือสีแดง (vermillion) เป็น "สีแดง"²⁰⁷ เพื่อแก้ไขปัญหาการรับรู้ชื่อสีของบุคคลที่มีภูมิหลังวัฒนธรรมและประสบการณ์ต่างกัน²⁰⁸

2) การเปลี่ยนชื่อสีโดยอาศัยคำที่มีความหมายหลายนัย (polysemy) และชื่อพืชพันธุ์ ดอกไม้ ผลไม้บางชนิด เครื่องดื่ม หรือแร่ธาตุ ฯลฯ มาขยายลักษณะสี เช่น ผมหัสติแดงเหลืองกระดุกเสื้อ²⁰⁹ ริมฝีปากสีแดงมุกกว่า เป็นต้น

ทั้งนี้พบว่าปัญหาในการแปลการรับรู้ความหมายของสีในส่วนของเสื้อผ้า นักแปลทั้งสองสำนวนนิยมใช้การแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง (generalization) ขณะที่การบรรยายความงามของหญิงสาว มักใช้การยืมคำภาษาต่างประเทศ (lexical borrowing) มาแก้ปัญหการแปล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
" I dressed my son in his red silk coat and his green trousers. I placed upon his feet the cherry blossom embroidered shoes. Upon his head I laced his round crownless hat with	"ฉันแต่งกายให้บุตรชายด้วยเสื้อแพรสีแดงกางเกงเขียว ทำสวมรองเท้าปักเป็นรูปดอกยี่งอบบนศีรษะสวม หมวกกลมไม่มีปีก มีพระพุทธรูปทองคำเล็กๆ และที่คอมีสายสร้อยเงิน"	"ฉันแต่งตัวให้ลูกด้วยเสื้อสีแดงและกางเกงสีเขียว ใส่รองเท้าปักเป็นรูปดอกเชอร์รี่บาน ฉันให้เขาสวมหมวกกลมมีรูปพระพุทธรูปเล็กๆ สีทองโดยรอบ สวมสร้อยคอเงิน" (หน้า 149)

²⁰⁶ Wylter, S. (1992). *Colour and language : colour terms in English*. Tubingen: Gunter Narr. pp. 56-62

²⁰⁷ ข้อมูลจาก http://forestry-dev.org/biodiversity/matchmaker/colourssummary_e.html

²⁰⁸ Ibid., 1992. p.56-57

²⁰⁹ ข้อมูลจาก http://forestry-dev.org/biodiversity/matchmaker/colourssummary_e.html ระบุว่า

Tawny หมายถึง สีน้ำตาลแบบขนสิงโต ผสมระหว่างสีน้ำตาลเหลืองและสีสนิม บางครั้งก็รวมถึงความรวมถึงสีน้ำตาลส้มแบบขนสุนัขจิ้งจอกด้วย

<p>the circle of tiny gold Buddhas about it, and on his neck I put a silver chain.” (p.176)</p>	<p>(หน้า 204)</p>	
<p>หมายเหตุ “the cherry blossom embroidered shoes” สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = ไม่ใช่ทั้ง D และ F เพราะแม้จะแปลโดยยึดต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) แต่เป็นการแปลที่ผิดบริบททางวัฒนธรรมและสังคม</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายการแต่งตัวของบุตรชายของเธอ ว่าสวมรองเท้าปักรูป “cherry blossom”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “รองเท้าปักเป็นรูปดอกยี่เก” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ทั้งนี้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนพบว่า ในภาษาจีนไม่มีคำว่า “ดอกยี่เก” การถ่ายเสียงที่ถูกต้องคือ “ดอกอิงเถา” ซึ่งหมายถึง “ดอกเชอริ” นั่นเอง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ใส่รองเท้าปักเป็นรูปดอกเชอริริบาน” ไม่สามารถระบุว่าเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนหรือรักษาความแปลกต่างได้ เพราะแม้จะแปลโดยยึดต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) แต่เป็นการแปลที่ผิดบริบททางวัฒนธรรมและสังคม

เนื้อหาของตัวบทข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเฟิร์ล เอส. บัก ได้นำประสบการณ์ชีวิตของเธอเมื่อครั้งอยู่ในประเทศจีนมาถ่ายทอดไว้ในตัวบท ดังที่ฮิลลารี สเปนอร์ลิงยกคำบอกเล่าของบักที่กล่าวไว้ในหนังสืออัตชีวประวัติของเธอ เรื่อง *'Pearl Buck in China'* (2010)²¹⁰ ตอนหนึ่งว่า บักเพิ่งจะแยกแยะได้ว่าตัวเองแตกต่างจากเด็กชาวจีนคนอื่นๆ เมื่ออายุได้ 4 ขวบครึ่ง เนื่องจากผมสีเหลืองทองของเธอทั้งหน้าและยาวจนไม่อาจซ่อนเก็บไว้ภายใต้หมวกสีแดงประดับชายด้วยพระพุทธรูปสีทององค์เล็ก ๆ ใบใหม่ได้อีก และเมื่อถามหวังอามา (Wang Amah) พี่เลี้ยงของเธอว่า ทำไมเธอต้องซ่อนสีผมและสีตาด้วย หวังอามาอธิบายให้เธอฟังว่า สีผมของเธอไม่เหมือนมนุษย์ปกติคนอื่นที่เป็นสีดำ

²¹⁰ แหล่งที่มา: http://www.nytimes.com/2010/06/09/books/excerpt-pearl-buck-in-china.html?_r=1&pagewanted=all

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"....., she possessed the great beauty of moth eyebrows and (1) lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree....The First Lady's eyes are (2) sad jewels, black pearl, dying from over-much knowledge of sorrow" (p.13)</p>	<p>"...เมื่อท่านยังเป็นสาวอยู่ก่อนหน้าที่ท่านจะแต่งงาน ท่านเป็นคนที่มีความงามและริมฝีปากพร้อมเพราเหมือนดังสีดอกมูกว...นัยยะของนายผู้หญิง(2) ดำราวนิล และมีแววโศกๆ คล้ายกับคนที่เคยถูกกระทบกระเทือนจากความเศร้าอย่างหนักมาแล้ว" (หน้า 14)</p>	<p>"ก่อนแต่งงานนั้น ท่านเป็นผู้หญิงที่สวยงามที่เดียว (1) คิ้วเรียว ปากบางสีส้มอมชมพูเหมือนสีของดอกมะตูม....ดวงตาของคุณผู้หญิงอันดับหนึ่งผู้นี้ดูคล้าย(2) เพชรที่หมองเศร้า เหมือนไข่มุกดำกำลังร่วงโรยเพราะมีความทุกข์มากมาย" (หน้า 20)</p>

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 "lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = D เพราะแปลโดยเพิ่มการอ้างอิง (allusion) สู่วัฒนธรรมปลายทาง ทำให้บทแปลมีลักษณะเหมือนเป็นต้นฉบับโดยใช้ภาพดวงตาของความโปร่งใส (the illusion of transparency) หรือตัวตนและเจตนาของผู้ส่งสารหายไป

ข้อมูลที่ 2 "eyes are sad jewels, black pearl,"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงความงามของมารดาในสมัยยังสาว "lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree"

ข้อมูลที่ 1 "lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree"

สำนวนที่ 1 แปลว่า “สีดอกมูกวา”²¹¹ เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ทั้งนี้ “ดอกมูกวา” หมายถึง สีขาวอมชมพูของดอกเซียงมูกวา

สำนวนที่ 2 แปลว่า “สีของดอกมะตูม”²¹² เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะแปลโดยเพิ่มการอ้างอิง (allusion) สู่วัฒนธรรมปลายทาง ทำให้บทแปลมีลักษณะเหมือนเป็นต้นฉบับ เพราะใช้สำนวนภาษาที่มีความโปร่งใส

ข้อมูลที่ 2 “eyes are sad jewels, black pearl,”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “นัยน์ตาดำราวกับนิล” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยแปล “ไข่มุกดำ” เป็น “นิล”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ดูคล้ายเพชรที่หมองเศร้า เหมือนไข่มุกดำกำลังร่วงโรย” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Yet it is written that even she had eyes like black jewels and a voice which shook men’s hearts like wind in the bamboos in spring.” (p. 6-7)	“ถึงกระนั้นก็ยังมิผู้เขียนบรรยายไว้ว่า นัยน์ตาดำเหมือนนิล เสียงสามารถจะนำวโนมหาวใจบุรุษเพศได้เหมือนดังลมที่ทำให้ต้นไผ่โชนเอนไปในฤดูชุนเทียน” (หน้า 8)	“ได้มีคนเขียนเอาไว้ว่า แม้แต่เธอผู้นี้ก็ยังมีดวงตางามดำคมเหมือนเพชรดำและน้ำเสียงไพเราะสามารถจับใจผู้ชายให้หวั่นไหวเหมือนกิ่งไผ่ที่ต้องลมในฤดูใบไม้ผลิ” (หน้า 15)
หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน		

²¹¹ ข้อมูลจาก <http://www.eco-agrotech.com> ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า “สีดอกมูกวา” ในที่นี้คือ สีขาวอมชมพูของดอกเซียงมูกวา ในภาษาจีน คำว่า มูกวา (木瓜) มีสองความหมาย คือ 1) ผลไม้ที่มีลักษณะคล้ายผลมะกอกแต่มีขนาดใหญ่กว่า หรือที่ฝรั่งเรียกว่า paw paw และ 2) มะละกอ อย่างไรก็ตามสำหรับชาวจีนเมื่อเอ่ยถึง “มูกวา” มักจะหมายถึงผล “paw paw” มากกว่า เนื่องจากมะละกอเป็นพืชผลไม้เขตเมืองร้อน ไม่ค่อยพบเห็นในประเทศจีน ทั้งนี้เพื่อความชัดเจน จึงมีชื่อเรียกจำเพาะลงไปเป็น “เซียงมูกวา” (香木瓜 / มูกวาหอม) ส่วนมะละกอนั้นเรียกว่า “ฟานมูกวา” (番木瓜 / มูกวาป่า / มะละกอ)

²¹² “Bengal quince” แปลว่า มะตูม

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายความงามของบรรพบุรุษ ซึ่งเธอเห็นว่าความงามเหล่านั้นย่อมต้อง ตกทอดมาถึงเธอบ้าง แต่กลับไม่เป็นเช่นนั้น

สำนวนที่ 1 แปลว่า “นัยน์ตาดำเหมือนนิล” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะ มีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและ คุ้นเคย โดยใช้คำอุปมาเปรียบเทียบกับอย่างเสาวรจนี (บทชมโฉม) ความงามในวัฒนธรรมปลายทาง²¹³

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ดวงตางามดำคมเหมือนเพชรดำ” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษา ความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“I clothed myself proudly in brocade of crimson, and I hung gold in my ears.” (p.40)	“ฉันแต่งตัวอย่างภาคภูมิใจด้วย แพรสีแดง พलगสวมต่างหูทองคำ” (หน้า 44)	“ฉันแต่งตัวอย่างภูมิใจในชุดแพร บักสีแดงและใส่ต่างหูทอง” (หน้า 42)
หมายเหตุ		

²¹³ ตัวอย่างเช่น บทชมกวางทอง ซึ่งทำวทษยันต์พบขณะประพาสป่า เมื่อติดตามไปทำวทษยันต์จึงได้พบนาง ศกุนตลา จากวรรณคดีเรื่องศกุนตลา

เหลือบเห็นกวางชำด้าขลับ	งามสรรพสะพรั่งดังเลขา
งามเขาเป็นกิ่งกาญจนา	งามตานิลรัตน์รูจี
คอก่งเป็นวงราววาด	รูปสะอาดราวนางสำอางศรี
เหลียวหน้ามาดูภูมิ	งามดั่งนารีชำเลื่องอาย
ยามวิ่งลิวล้ำดั่งลมส่ง	ตัดตรงท่มพลันผันผาย

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แม้ว่าจะมีการลบคำ (delete) "crimson" จาก "สีแดงเข้ม" เหลือเพียง "สีแดง" แต่เนื่องจากเป็นคำที่ไม่มีนัยยะทางวัฒนธรรมจึงไม่จัดว่าเป็น (D)

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แม้ว่าจะมีการลบคำ (delete) "crimson" จาก "สีแดงเข้ม" เหลือเพียง "สีแดง" แต่เนื่องจากเป็นคำที่ไม่มีนัยยะทางวัฒนธรรมจึงไม่จัดว่าเป็น (D)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงการแต่งกายของตนเองให้สวยเพื่อให้สามีสนใจ

สำนวนที่ 1 แปลว่า "แพรสีแดง" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เนื่องจากแปล "brocade"²¹⁴ " ซึ่งไม่ใช่คุณศัพท์ระบุชนิดผ้าว่า "ผ้าแพร" ซึ่งเป็นผ้าชนิดที่คนในวัฒนธรรมต้นทางสวมใส่ และแม้จะมีการลบคำ (delete) โดยแปล "crimson" จาก "สีแดงเข้ม" เหลือเพียง "สีแดง" แต่เนื่องจากเป็นคำที่ไม่มีนัยยะทางวัฒนธรรมจึงไม่จัดว่าเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน

สำนวนที่ 2 แปลว่า "แพรปักสีแดง" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เช่นเดียวกับสำนวนที่ 1

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"If (1) I touch vermilion to my lips and (2) smooth rice powder upon my brow as I have been taught to do, this light searches it out so that my husband says," (p.46)	"เวลาฉันใช้(1) สีแดงทาทริมฝีปาก และ(2) วาดคิ้วอย่างที่เคยได้รับคำแนะนำสั่งสอนมา แสงนี้ทำให้สามีของฉันจับได้ และเขาว่าแก่ฉันว่า" (หน้า 52)	"ถ้าฉันทาทริมฝีปากด้วย(1) สีแดง และ(2) ทาฝุ่นแป้งข้าวเจ้าบนหน้าผาก ดังที่ฉันได้ถูกสั่งสอนในเรื่องตกแต่งเสริมสวยมาแสงสว่างนี้คงส่องใบหน้าฉันทำให้เห็นการเสริมสวยได้อย่างชัดเจนจนสามีของฉันพูดว่า" (หน้า 47)
หมายเหตุ		

²¹⁴ brocade (n) ผ้าหน้าและหนัก ทอด้วยเส้นไหมสีเงินหรือทอง

อ้างอิงจาก the Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary.

Brocade (น.) ผ้ายก (ศิลปะ ๑๑ มี.ค. ๒๕๔๕)

อ้างอิงจากศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า 'brocade' หมายถึง ผ้าหน้าและหนัก ทอยกด้วยด้ายเงินด้ายทอง

ข้อมูลที่ 1 “vermillion to my lips”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ไม่ระบุว่าสีแดงที่ทา คืออะไร ทั้งนี้แม้ว่าจะแปล “vermillion” หรือ “สีแดงชาด”²¹⁵ เหลือเพียง “สีแดง” แต่ไม่จัดเป็น (D) เพราะไม่ใช่คำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม

ข้อมูลที่ 2 “rice powder upon my brow”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงการแต่งหน้าของตนเองให้สวยเพื่อให้สามีสนใจ

“I touch vermillion to my lips”²¹⁶

ข้อมูลที่ 1 “vermillion to my lips”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “สีแดงทาทริมฝีปาก” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ทาทริมฝีปากด้วยสีแดง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง

เพราะทั้งสองสำนวนแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร

(literalism) ไม่ระบุว่าสีแดงที่ทา คืออะไร ทั้งนี้แม้ว่าจะแปล “vermillion” หรือ “สีแดงชาด” เหลือเพียง

“สีแดง” แต่ไม่จัดเป็น (D) เพราะไม่ใช่คำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่านักแปลสามารถระบุว่า

“ทาทริมฝีปากด้วยชาด” เพื่อให้เกิดความชัดเจน

ข้อมูลที่ 2 “rice powder upon my brow”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “วาดคิ้ว” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้

ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

²¹⁵ ชาด (น.) วัตถุสีแดงสดชนิดหนึ่งเป็นผงก็มี เป็นก้อนก็มี ใช้ทาทา หรือประสมกับน้ำมันสำหรับประทับตราหรือทาสิ่งของ, ชาดที่มาจากเมืองจ้อแซประเทศจีนเรียก ชาดจ้อแซ, ชาดที่มาจากเมืองฮ่ายมู่ประเทศจีนเรียก ชาดฮ่ายมู่. ว. สีแดงสดอย่างหนึ่งเรียกสีแดงชาด

(อ้างอิงจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

²¹⁶ สมัยโบราณวัตถุดิบที่นำมาทำชาดทาปากนำมาจากสารประกอบทางเคมี พวกปรอทซึ่งผลิตได้จากกมลพลเหอนาน และเสฉวน ต่อมาจึงมีการเพิ่มสีผึ้งหรือไขมันสัตว์ผสมลงไปเพื่อให้สีชาดติดทนขึ้น

(อ้างอิงจาก http://www.chinaculture.org/chineseway/2009-06/18/content_334072_2.htm)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ทาฝุ่นแป้งขาวเจ้าบนหน้าผาก” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“I wore my apricot pink satin and placed pearls in my ears.” (p.78)	“ตัวเองแต่งกายด้วยชุดผ้าต่วน สีชมพู สวมต่างหูไข่มุก” (หน้า 88)	“ฉันสวมเสื้อตัวนสีเอพริคอต ²¹⁷ ...” (หน้า 71)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะปรับเปลี่ยนชื่อสีในวัฒนธรรมตะวันตกเข้าหาวัฒนธรรมปลายทาง โดยใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ มีการลบคำว่า (delete) คำที่อาจทำให้วัฒนธรรมปลายทางไม่เข้าใจ</p> <p>สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F เนื่องจาก “สีเอพริคอต” เป็นการแปลชนิดคำต่อคำ จึงไม่จัดเป็นการยืมคำภาษาต่างประเทศ แต่เป็นการนำคำที่บ่งสถานที่ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความหมาย (ชื่อ) เปลี่ยนแปลงไปตามตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และภาษาของแต่ละประเทศมาใช้</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงการแต่งกายของตนเอง ว่าสวมผ้าซาตินสี “apricot pink”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “สีชมพู” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ มีการลบคำว่า (delete) คำว่า “apricot” ซึ่งหมายถึงเป็นผลไม้เมืองหนาว ซึ่งวัฒนธรรมภาษาปลายทางจะคุ้นเคยกว่าหากใช้คำว่า “สีลูกท้อ”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “สีเอพริคอต” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง แต่เป็นการแปลชนิดคำต่อคำ (word for word translation) และคำว่า “สีเอพริคอต”

²¹⁷ คำว่า “apricot” แปลว่า สีเหลืองอมส้ม

1 [นามนับได้] ผลไม้ลักษณะกลม เล็ก มีสีส้มหรือเหลือง และมีเม็ดขนาดใหญ่เม็ดเดียว

2 [นามนับไม่ได้] สีเหลืองอมส้มของผลเอพริคอต (the orange-yellow colour of an apricot)

(อ้างอิงจาก Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary)

ไม่จัดเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศ แต่เป็นคำที่มีชื่อเรียกและความหมายเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทาง ภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม

7.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“...there is (1) a bowl of golden narcissus on the table, I shall tell her that to-day I have lined a little basket with pink silk for him to sleep in -silk (2) the color of American apple-blossoms!” (p.270)	“ฉันจะเล่าให้ท่านฟังว่าฉันได้ซื้อ ม่านสีเหลืองไว้ที่ประตูบนโต๊ะที่มี (1) แจกันดอกไม้ ฉันจะเล่าให้ท่าน ฟังว่าวันนี้ฉันได้ประดับขอบเปลสำหรับ ให้บุตรนอนแล้ว-(2) ด้วยไหมสี ดอกแอปเปิ้ล! ...” (หน้า 314)	“ฉันจะเล่าให้ท่านฟังว่าฉันติดม่าน สีเหลืองที่หน้าต่างทุกบาน มี (1) ซามแก้วปักดอกนาร์ซิสซัสไว้ บนโต๊ะ ฉันจะบอกท่านว่าฉันได้ บุตะกำรำเล็ก ๆ ด้วยแพรสีชมพูไว้ให้ลูก นอน-สีชมพูเป็น(2) สีของ ดอกแอปเปิ้ลอเมริกัน..” (หน้า 218)

หมายเหตุ**ข้อมูลที่ 1 “a bowl of golden narcissus”**

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

ข้อมูลที่ 2 “the color of American apple-blossoms!”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) และแปล ความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ว่า “สีดอกอเมริกันแอปเปิ้ล”

วิเคราะห์

บริบท หลังจากที่พี่ชายก๊วยหลานตัดขาดจากวงศ์ตระกูล และพาแม่รี่แยกเรือนออกจาก ครอบครัวใหญ่ของตน แม่รี่กล่าวแก่ก๊วยหลานว่า เธอรู้สึกสบายใจจนสามารถเขียนจดหมายไปเล่าชีวิต ความเป็นอยู่ให้ครอบครัวที่ต่างประเทศฟังได้แล้ว

ข้อมูลที่ 1 “a bowl of golden narcissus”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “แจกันดอกไม้...” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะ มีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ขามแก้วปักดอกนาร์ซิสซัส” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

ข้อมูลที่ 2 “the color of American apple-blossoms!”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “...ด้วยไหมสีดอกแอปเปิ้ล!” เพราะแปลตรงตัวใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “สีของดอกแอปเปิ้ลอเมริกัน” เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ว่า “สีดอกอเมริกันแอปเปิ้ล”

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าบริบทนี้ ผู้พูดคือแม่รี ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ การบรรยายสิ่งของการและการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ จึงเป็นการเปรียบเทียบตามวัฒนธรรมตะวันตก และใช้ชื่อเฉพาะตามอย่างภาษาตะวันตก

8.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“She washed them in oils and (1) stained the palms rose-red, and the smooth, (2) oval nails she painted vermilion. Then she scented them with (3) a heavy magnolia perfume.”</p> <p>(p. 21)</p>	<p>“...นอกจากหมันเอน้ำมันต่างๆ ซิลิมมือ (1) เอาฝุ่นสีกุหลาบโรยฝ่ามือและ (2) ส่วนเล็บนั้นเขาแต้มสีแดงแจ๊ด แล้วยังแถมเอา (3) น้ำหอมกลิ่นแรงประพรมอีก...”</p> <p>(หน้า 23)</p>	<p>“นอกจากนิ้วมือที่เล็กเรียวยาวซึ่งหล่อหน้าภูมิใจเป็นนักหนา หล่อนจะล้างมือแรมมือในน้ำมันและ (1) ทาสีฝ่ามือด้วยสีชมพูแดงอ่อนๆ และ (2) ทาสีเล็บที่ตัดปลายมนๆ ด้วยสีแดงเข้มแล้วประพรมมือด้วย (3) น้ำหอมกลิ่นแมกโนเลีย</p> <p>(หน้า 27)</p>
<p>หมายเหตุ</p> <p>ข้อมูลที่ 1 “stained the palms rose-red”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แปลคำกริยา “stained” ว่า “(เอา)ฝุ่นสีกุหลาบ) โรย”</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) แปลคำกริยา “stained” ว่า “ทา” แต่ขณะเดียวกันก็แปลแบบสื่อความ (communicative translation) โดยแปล “rose-red” ว่า “สีชมพูแดงอ่อน”</p> <p>ข้อมูลที่ 2 “oval nails she painted vermilion”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p> <p>ข้อมูลที่ 3 “a heavy magnolia perfume”</p>		

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

สำนวนที่ 2 = ไม่ใช่ D และ F เพราะเป็นการแปลผิดบริบท เนื่องจาก ‘ดอกแมกโนเลีย’ เป็นชื่อดอกไม้ที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามท้องถิ่นและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

วิเคราะห์

บริบท กุญหลานเล่าถึงภรรยาคนที่สองที่ดูแลรักษามือของตนเองอย่างดี เพราะเชื่อว่ามือของตนเองนั้นสวย

ข้อมูลที่ 1 “stained the palms rose-red”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ฝุ่นสีกุหลาบโรยฝ่ามือ” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แปลคำกริยา “stained” ว่า “(เอา)ฝุ่นสีกุหลาบ) โรย”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ทาสีฝ่ามือด้วยสีชมพูแดงอ่อนๆ” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะ แปลแบบเอาความ คำว่า “rose-red” แปลเป็น “สีชมพูแดงอ่อนๆ”

ข้อมูลที่ 2

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ส่วนเล็บนั้นเขาแต้มสีแดงแจ๊ด...” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้รักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น แปล “vermillion” ว่า “สีแดงแจ๊ด” ส่วนการลบคำว่า “oval” หรือ “เล็บกลมรี” นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ใช่คำที่มีนัยยะสำคัญของวัฒนธรรมต้นทางสามารถตัดออกได้

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ทาสีเล็บที่ตัดปลายมนๆ ด้วยสีแดงเข้ม” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เอาน้ำหอมกลิ่นแรงประพรมอีก” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ประพรมมือด้วยน้ำหอมกลิ่นแมกโนเลีย” ไม่ใช่กลวิธีการการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะเป็นการแปลผิดบริบท เนื่องจาก ‘ดอกแมกโนเลีย’ เป็นชื่อดอกไม้ที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามท้องถิ่นและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้คำว่า “Magnolia” เป็นดอกไม้ตระกูลเดียวกับ ‘จำปา’ ‘จำปี’ ‘มณฑา’ และ ‘ยี่หุบ’ ดังนั้นในบริบทนี้อาจอาศัยการเทียบแบบ (analogy) เป็นพันธุไม้เหล่านี้ก็ได้

นอกเหนือจากนี้เมื่อพิจารณาผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท (effect) ตามทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ดแล้ว การเลือกใช้คำในสำนวนที่ 1 และ 2 ทำให้ผู้รับสารได้ภาพพจน์ของอนุภรรยา

คนที่ 2 ที่แตกต่างกัน โดยสำนวนที่ 1 นอกจากเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลทะนุถนอมมือแล้ว ยังแสดงความรู้สึกเหยียดหยามที่ก๊วยหลานมีต่ออนุภรรยาคนที่ 2 เช่น “เล็บสีแดงแจ๊ด” และ “น้ำหอมกลิ่นแรง” ขณะที่ผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท (effect) ในสำนวนที่สองมีความเป็นกลาง ไม่แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อต้าน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาน้ำเสียง (tone) จากมาลา (mood) ของตัวบทต้นทางพบว่า ก๊วยหลานค่อนข้างมีความรู้สึกเหยียดหยามภรรยาน้อยของบิดา

4. สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการละเล่นมวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง กีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“They have been for what westerners call ‘hike.’ “What is this ‘hike’ I asked, greatly curious. He replied, “It is a long and rapid walk to some distant spot. To-day they have been to the top of Purple Mountain.” (P.179)</p>	<p>“เขาไปอย่างที่ชาวตะวันตกเรียกว่า “เดินทางไกล” “เดินทางไกล นี้หมายความว่าอะไรกัน?” ฉันทามรู้สึกแปลกใจไม่หาย เขาตอบว่า “คือการเดินไปไกลๆ และเดินอย่างรวดเร็ว วันนี้เขาเดินไปจนถึงยอดเขา จื่อจินซาน” (หน้า 207)</p>	<p>“ไปเดินทางไกลคืออะไรคะ” ฉันทามด้วยความอยากรู้อย่างยิ่ง “มันเป็นการเดินเร็วๆ ไปยังที่ไกลๆ แห่งหนึ่ง วันนี้เขาไปไกล กันถึงยอด ‘ภูเขาม่วง” (หน้า 151)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดความหมายในวัฒนธรรมต้นทาง โดยนำความหมายตามบริบทแวดล้อมในตัวบทมาแปลไม่ใช่ความหมายประจำคำ (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ก๊วยหลานแปลกใจที่พี่ชายและพี่สะใภ้ออกไปข้างนอกทั้งวัน เมื่อกลับมาแล้วเนื้อตัวมอมแมมเปื้อนดินโคลน สามีจึงบอกให้รู้ว่าทั้งสองคนไปเดินทางไกล “hike”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เดินทางไกล”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ไปเดินทางไกล”

สำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดความหมายในวัฒนธรรมต้นทาง และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (*literalism*)²¹⁸ รวมถึงเป็นความหมายตามบริบทแวดล้อมในตัวบท ทั้งนี้ นักแปลทั้งสองท่านนำคำอธิบายในบริบทต้นทางมาใช้แปล ส่วนคำว่า “เดินทางไกล” ในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง จะใช้ในบริบทถูกเสื่อ เนตรนารีเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมมากกว่า

5. สาขาภาษา (Language) ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูดในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำที่ทักทายและคำอำลา การรับรู้เรื่องเสียง

1. การเรียกชื่อ

1. คำเรียกขานก๊วยหลาน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Kwei-lan,” he said.” (p.55)	“ก๊วยหลาน” เขาเอ่ยขึ้น (หน้า 61)	“เหว หลาน” (หน้า 54)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะถ่ายเสียงโดยอ้างอิงการออกเสียงในวัฒนธรรมภาษาต้นทาง (ภาษาจีน)</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะผู้แปลมีเจตนาที่จะถ่ายเสียงจากภาษาต้นทาง (ต้นฉบับภาษาอังกฤษ) แต่เนื่องจากเกิดความผิดพลาดทางการพิมพ์ (รายละเอียดในบทสัมภาษณ์ หน้า 204)</p>		

วิเคราะห์

บริบท สามีของก๊วยหลานเรียกชื่อก๊วยหลาน “Kwei-lan” เป็นครั้งแรกหลังจากแต่งงานกัน เพราะต้องการขอร้องให้ก๊วยหลานเลิกมดเท็จ

สำนวนที่ 1 ถ่ายเสียงว่า “ก๊วยหลาน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะถ่ายเสียงชื่อเฉพาะตามการออกเสียงในวัฒนธรรมต้นทาง

²¹⁸ **Hiking** (น. นับไม่ได้) กิจกรรมการเดินทางไกลบนภูเขาหรือในชนบท **Hike** (ก.) เดินเป็นระยะทางไกลในภูเขาหรือชนบท

(อ้างอิงจาก *the Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary*)

ทั้งนี้ “สันตสิริ” ผู้แปลสำนวนที่ 1 กล่าวไว้ในคำนำเรื่อง “ทาสประเพณี” ว่า ข้อความที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมจีนนั้น ได้ปรึกษา “คุณเนี่ยน” และสด กุระมะโรหิต²¹⁹ เพื่อนนักแปลและนักเขียนซึ่งเคยเล่าเรียนและใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศจีนมาก่อน

สำนวนที่ 2 แม้การถ่ายเสียงว่า “เหว หล่าน” จะเป็นการถ่ายเสียงที่ไม่ถูกต้อง แต่ยังจัดว่าเป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทยังให้ความรู้สึกว่าเป็นชื่อของชาวจีน และจากการสัมภาษณ์ผู้แปลมีเจตนาที่จะถ่ายเสียงชื่อตามเสียงในต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดยคุณสังวรณ์นักแปลสำนวนที่ 2 กล่าวว่า ชื่อ “Kwei-lan” ออกเสียงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษได้ว่า “ก๊ว หลาน” ส่วนชื่อ “เหว หล่าน” นี้ น่าจะเป็นข้อผิดพลาดในการพิมพ์

ขณะที่คุณสุชนิษฐ์ ปิยะวิทยานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ตั้งข้อสังเกตว่า “Kwei-lan” น่าจะหมายถึงชื่อ “Guilan” มากกว่า เพราะในภาษาจีนไม่มีคำว่า “Kwei” มีแต่ “Gui” ซึ่ง แปลว่า “แพงหรือมีค่า” และเห็นว่า การถ่ายเสียงในสำนวนที่ 1 ว่า “ก๊วหลาน” เป็นการถ่ายเสียงที่ถูกต้อง

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“She is indecorous, this foreigner!” But he only laughed.</p> <p>“Oh, no—only to you, little porcelain one!”</p> <p>(p.182)</p>	<p>“ผู้หญิงชาวต่างประเทศคนนี้ ช่างไม่เรียบร้อยเสียเลย!” “โอ—ไม่ใช่เช่นนั้น—ในสายตาของเธอเท่านั้นแหละ ที่รัก”</p> <p>(หน้า 210)</p>	<p>“หญิงต่างชาติผู้นี้ทำอะไรประเจิดประเจ้อ ไม่เหมาะกาลเวลา” แต่สามีของฉันหัวเราะ “โอ! ไม่ดอก เฉพาะเธอเท่านั้นที่รู้สึกเช่นนั้น เธอช่างเป็นแม่หนูกระเบื้องจีน ขนานแท้เสียจริง ๆ”</p> <p>(หน้า 153)</p>
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย จากคำเรียกขานที่เป็นอุปสรรคณ์ (simile) “little porcelain one” เป็นคำว่า “ที่รัก” ซึ่งจัดเป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation)</p> <p>สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F โดยแม้จะเก็บรักษาความหมายของคำว่า ‘little porcelain one’ (F) แต่พบว่ามีการปรับโครงสร้างภาษา (syntax) ในตัวบทต้นทางจากคำเรียกขานเป็นประโยคที่แสดงการเปรียบเทียบ (D)</p>		

²¹⁹ “เนี่ยนสำเร็จปริญญาตรีอักษรศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเยนซิง ประเทศจีน ระหว่างทำงานที่หอสมุดมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ได้พบรักกับ “สด กุระมะโรหิต” ซึ่งกำลังเรียนอยู่ที่นั่น จนแต่งงานกัน (ประกาศ วัชรภรณ์, 2538: หน้า 210)

วิเคราะห์

บริบท สามีมของก๊วยหลานหยอกเฝ้าก๊วยหลานที่รู้สึกกระดากอายแทนพี่ชาย ที่พี่สะใภ้ชาวต่างชาติแสดงกิริยาเสน่หาต่อหน้าตนและสามีมของก๊วยหลานอย่างเปิดเผย สามีมของก๊วยหลานจึงหยอกเฝ้าก๊วยหลานด้วยความเอ็นดูว่า **“Oh, no—only to you , little porcelain one”**

สำนวนที่ 1 แปลว่า “โอ—ไม่ใช่เช่นนั้น—ในสายตาของเธอเท่านั้นแหละ **ที่รัก**” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้คำเรียกขานที่เป็นอุปลักษณะ (simile) **“little porcelain one”** เป็นคำว่า **“ที่รัก”** ซึ่งเป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “โอ! ไม่ดอก เฉพาะเธอเท่านั้นที่รู้สึกเช่นนั้น เธอช่างเป็นแม่หนูกระเบื้องจีนขนานแท้เสียจริงๆ” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยเก็บรักษาความหมายของคำว่า **‘little porcelain one’** แต่ขณะเดียวกันก็ปรับโครงสร้างภาษา (syntax) ในตัวบทต้นทาง จากคำเรียกขานเป็นประโยคที่แสดงการเปรียบเทียบ ทำให้บริบทเปลี่ยนหน้าที่จากคำเรียกขานที่เป็นสำนวนโวหารภาพพจน์ (figurative speech) แบบอุปลักษณะ (simile) มาเป็นประโยคเปรียบเทียบแบบอุปมา (metaphor) โดยสังเกตจากการใช้คำว่า **“ช่างเป็น”**

คุณสังวรณัระบุว่า สาเหตุที่ไม่เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนในบริบทนี้ เพราะเห็นว่าในเนื้อเรื่องตัวละครเป็นชาวจีนที่แสดงกิริยาอายแบบจีน ไม่ใช่ชาวตะวันตกหรือคนไทยอาย จึงต้องใช้สำนวนที่แสดงความแตกต่าง ทั้งนี้คำว่า **“porcelain”** แปลว่า **“เครื่องกระเบื้องเคลือบ”** ดังนั้น คำเรียกขาน **“little porcelain one”** จึงเป็นการเปรียบเทียบถึง **“สตรีจีน”** เช่น หากเอ่ยคำว่า **“porcelain lady”** ผู้ที่มีความรู้ย่อมทราบดีว่าหมายถึง **“สตรีจีน”** เพราะเครื่องกระเบื้องเคลือบทำจากประเทศจีน เมื่อนำคำว่า **“porcelain”** มาทำหน้าที่คำคุณศัพท์ขยายคำว่าอะไร จะสื่อความว่าสิ่งๆ นั้นมีที่มาจากประเทศจีน บริบทนี้จึงควรแปลแบบรักษาความหมายต้นทาง

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“My mother—my mother!” I cried... “It is not your mother, Daughter of the most Honorable Lady,” she replied, sighing heavily. “The gods have prolonged her life to see this sorrow.” (p.123)</p>	<p>“คุณแม่-คุณแม่รี!” ฉันร้องออกไป ...“ไม่ใช่คุณแม่ดอกคะ คุณหนู” หวางต้าหม่าตอบ ถอนใจอย่างหนักหน่วง “พระเจ้ายืดชีวิตท่านให้ยาวเหลือเกินจนได้ทันเห็นความสลดใจทั้งนี้” (หน้า 141)</p>	<p>“แม่หรือ เกิดอะไรขึ้นกับแม่ของฉันหรือ” ...“ไม่ใช่คุณแม่ ผู้เป็นธิดาของท่านผู้หญิงผู้มีเกียรติสูง พระผู้เป็นเจ้า โปรดให้ท่านมีอายุยืนยาวจนได้มาพบความทุกข์ครั้งนี้” (หน้า 107-108)</p>

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = **D** เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = **X** เพราะไม่ใช่ **D** และ **F** แต่เป็นการแปลแบบคำต่อคำ (**word for word translation**) ทำให้สำนวนแปลไม่ใช่คำเรียกขานอีกต่อไป หากแต่เป็นกลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์เรียงซ้อนกัน

วิเคราะห์

บริบท หวังด้าหมา เอาจดหมายแจ้งข่าวเรื่องพี่ชายของก๊วยหลานแต่งงานกับ

หญิงต่างชาติมาส่งให้ โดยเรียกก๊วยหลานอย่างยกย่องว่า **“Daughter of the most honorable Lady”**

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณหนู” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้การแปลแบบเก็บความ มีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้คำเรียกขานในวัฒนธรรมต้นทางที่ใช้คำยกย่องอย่างฟุ่มเฟือย เป็นคำเรียกขานบุตรสาวของเจ้านายในสังคมปลายทาง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของนวนิยาย (**elements of fiction**) ตามแนวการวิเคราะห์ของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ โดยเฉพาะในส่วนของตัวละคร (**characters**) ทำให้ทราบว่าหวังด้าหมา ผู้พูดเป็นทั้งป่าวคนสนิทของมารดาของก๊วยหลาน และเป็นแม่คนที่ดูแลพี่ชายและก๊วยหลานมาตั้งแต่เกิด เมื่อแปลคำเรียกขานโดยปรับให้เข้ากับสังคมไทย จึงใช้คำเรียกขานว่า “คุณหนู”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คุณแม่ ผู้เป็นธิดาของท่านผู้หญิงผู้มีเกียรติสูง” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะใช้การแปลแบบคำต่อคำ (**word for word translation**) จนสำนวนแปลที่ได้ไม่ใช่คำเรียกขาน หากแต่เป็นกลุ่มคำที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Let the young mother of a princely son read the letter,” she suggested. “It is written within.” (p.123)	“ขอให้คุณหนูอ่านจดหมายตัวเองเถิด” แกเสนอ “มีเขียนบอกไว้ข้างในอย่างละเอียดลออแล้ว” (หน้า 141)	“ขอให้คุณแม่สาวของลูกชายงามราวกับเจ้าชายอ่านจดหมายดูสิทุกอย่างอยู่ในนั้น” (หน้า 108)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทาง ยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F แต่เป็นการแปลแบบคำต่อคำ (word for word translation)

วิเคราะห์

บริบท บริบทเดียวกับตัวอย่างที่ 3 หัวงัดหมา เรียกก๊วยหลานอย่างยกย่องในฐานะที่เธอมีบุตรชายสืบสกุลว่า “the young mother of a princely son”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณหนู” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คุณแม่สาวของลูกชายงามราวกับเจ้าชาย” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะเป็นการแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลแบบคำต่อคำ (word for word translation) รวมทั้งไม่ได้ใช้ภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมปลายทาง เช่น “คุณแม่สาว”

2 คำเรียกขานสามีของก๊วยหลาน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Take the water to your master. He robes himself in the inner chamber.” (p.40)	“เอาน้ำไปให้คุณผู้ชายสิ คุณผู้ชาย แต่งตัวอยู่ในห้องข้างในนั่นแหละ” (หน้า 44)	“เอาน้ำไปให้นายผู้ชายของเธอ ด้วย เขากำลังแต่งตัวอยู่ในห้องเล็ก ติดกับห้องนี้” (หน้า 42)
หมายเหตุ		
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน		
สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย		
สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)		

วิเคราะห์

บริบท เช้าวันแรกหลังคืนส่งตัว ก๊วยหลานสั่งให้สาวใช้ยกอ่างน้ำไปให้สามีล้างหน้า โดยใช้คำเรียกสามีเมื่อพูดกับคนใช้ว่า “your master”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณผู้ชาย” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน มีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “นายผู้ชาย” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“See, Da-da?” (p.211)	“เห็นไหม คุณ-พ่อ?” (หน้า 246)	“เห็นนี่ไหมพ่อ” (หน้า 175)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p>		

วิเคราะห์

บริบท บุตรชายของก๊วยหลานร้องเรียกบิดา เพราะต้องการอดตุ้มหูทองที่ยายร้อยด้ายแดงเอามาผูกไว้ที่หู เพราะเชื่อว่าทำเช่นนี้จะช่วยลวงให้เทพเจ้าเข้าใจว่าเป็นเด็กหญิงไม่มาพรากเอาชีวิตไป

สำนวนที่ 1 แปลเป็นคำสองพยางค์ว่า “คุณ-พ่อ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน มีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยสำนวนนี้เก็บรักษาโครงสร้างสองพยางค์ของต้นฉบับไว้ด้วย

สำนวนที่ 2 แปลเป็นคำพยางค์เดียวว่า “พ่อ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

เป็นที่น่าสังเกตว่า เวิร์ลใช้คำว่า “Da - da” ซึ่งเป็นคำเรียกขานบิดาของเด็กตะวันตกที่กำลังหัดพูดบริบทนี้แสดงให้เห็นว่าตัวบทมีการปรับภาษาให้กลมกลืนสำหรับผู้รับสารต้นทางแล้วระดับหนึ่ง เมื่อนำต้นฉบับที่ดัดแปลงให้กลมกลืนจากวัฒนธรรมจีนสู่วัฒนธรรมตะวันตกแล้วขั้นหนึ่งมาถ่ายทอดในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง นักแปลจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับองค์ประกอบภายนอกตัวบท ได้แก่ ผู้ส่งสาร เจตนาและแรงจูงใจในการส่งสาร สถานที่ในการสื่อสาร เวลาในการสื่อสาร รวมถึงองค์ประกอบภายในตัวบท ได้แก่ เนื้อเรื่อง สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ การใช้คำและโครงสร้างประโยคเสียใหม่ สำหรับบริบทนี้ผู้วิจัยเห็นว่านักแปลควรเลือกที่จะแปลโดยอ้างอิงวัฒนธรรมในฉากท้องเรื่อง หรือปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการแปลที่ผ่านมามีทั้งสองสำนวน ตัวละครจะเรียกบิดาว่า “พ่อ” การแปลคำว่าพ่อในบริบทนี้จึงต้องปรับเข้าให้กับวัฒนธรรมปลายทางเพื่อรักษาความสม่ำเสมอของเรื่องด้วย

3. คำเรียกขานบิดามารดาของก๊วยหลาน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"The day will yet come when the August ²²⁰ Mother will relent."	"เราต้องมีความอดทน" ฉันทอบ "คงมีวันหนึ่งซึ่งคุณแม่ของฉันทใจอ่อนลง" (หน้า 261)	"เราต้องอดทน สักวันหนึ่งแม่ผู้เป็นที่เคารพอย่างสูงของเราคงจะยินยอม" (หน้า 185)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ก๊วยหลานคาดหวังว่ามารดาของเธอ "the August Mother" จะยอมใจอ่อนให้พี่ชายและภรรยาชาวตะวันตกเข้าพบ

สำนวนที่ 1 แปลว่า "คุณแม่" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย ไม่ได้เก็บรักษาคำเรียกขานที่ยกย่องให้เกียรติบุพการีของวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า "แม่ผู้เป็นที่เคารพอย่างสูง" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาสำนวนภาษาและระดับทำเนียบภาษาซึ่งยกย่องผู้อาวุโสในวัฒนธรรมจีน

²²⁰ August แปลว่า น้าเคารพ สูงส่ง

(อ้างอิงจากพจนานุกรม สอ เศรษฐบุตร)

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“The First Lady suffers this way each day more times in number than the fingers on both my hands. ” (p.234)</p>	<p>“คุณนายท่านเจ็บมืออาการเช่นนี้แทบไม่เว้นแต่ละวัน วันหนึ่งมากกว่าจำนวนนิ้วมือสองมือนี้อีก...” (หน้า 273)</p>	<p>“ท่านผู้หญิงทนทุกข์ทรมานแบบนี้ทุกวัน วันละหลายครั้งมากกว่านิ้วมือบนมือของฉันเสียอีก ” (หน้า 192)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย อย่างไรก็ตามทำเนียบภาษาในสำนวนที่ 2 ใช้ทำเนียบภาษาที่สูงกว่าตัวบทต้นทาง</p>		

วิเคราะห์

บริบท หวัง ต้า หม่า รายงานอาการป่วยของมารดาให้ก๊วยหลานรับรู้ โดยใช้คำเรียกขานแสดงสถานะภรรยาหลวงว่า “The First Lady” เนื่องจากพ่อของก๊วยหลานมีภรรยาถึง 4 คน

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณนาย”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ท่านผู้หญิง”

ทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย อย่างไรก็ตามคำว่า “คุณนาย” และ “นายผู้หญิง” มีระดับทำเนียบภาษาที่ต่างกัน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวละครพบว่ามารดาของก๊วยหลานสืบเชื้อสายจากสกุลผู้ดี แต่เนื่องจากบิดาของก๊วยหลานเป็นพ่อค้าคนดี ไม่ได้รับราชการ คำว่า “ท่านผู้หญิง” ซึ่งใช้เรียกขานภรรยาของขุนนางผู้มียศถาบรรดาศักดิ์ จึงเป็นทำเนียบภาษาที่สูงเกินไป

เมื่อพิจารณาจากตัวบท ที่มีคำเรียกขานตัวละครที่เป็นภรรยาของบิดาก๊วยหลาน ว่า ‘The First Lady’ ‘The Second Lady’ ‘The Third Lady’ และ ‘The Fourth Lady’ คำว่า ‘The First Lady’ จึงอาจเรียกมารดาของก๊วยหลานว่า ‘คุณนายใหญ่’ หรือ ‘คุณนายที่หนึ่ง’

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“The Honorable First Lady has remained in her chamber these three days,” she replied.” (p.134)	“คุณนายขลุ่ยอยู่แต่ในห้องของท่านมาสามวันแล้ว” เขาตอบ...” (หน้า 154)	“คุณนายผู้หญิงผู้ทรงเกียรติ อยู่แต่ในห้องของท่านมาสามวันแล้ว ” (หน้า 116)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ภรรยาคนที่สองเล่าถึงอาการของมารดาผู้หย่อน โดยใช้คำเรียกขานว่า

“The Honorable First Lady” ซึ่งเป็นคำเรียกขานที่บ่งบอกสถานะ และแสดงความยกย่องในภาษาจีน

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณนาย” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยคำว่า ‘คุณนาย’ ซึ่งเป็นคำเรียกขานที่บ่งสถานะและให้การยกย่องในวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คุณนายผู้หญิงผู้ทรงเกียรติ” เป็นการนำกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาคำเรียกขานอย่างยกย่องให้เกียรติเจ้านายในวัฒนธรรมต้นทาง อย่างไรก็ตามการแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างในบริบทนี้เป็นตัวอย่างของการใช้สำนวนภาษาที่แปลกแปร่ง เพราะใช้สำนวนภาษาแสดงความยกย่องอย่างเยิ่นเย้อ ไม่ใช่สำนวนภาษาที่ใช้กันในภาษาปลายทาง

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ The honored Old One—say it, child!” “Old One!” he lisped,...” (p.136)	“คุณยายที่เคารพ - พุดชิ ลูก!” “คุณยาย!” แกพุดโพล่งออกมา มองดูหน้าท่านแต่ไม่ยิ้มแย้ม” (หน้า 156)	“พุดสิลูก พุดว่าท่านผู้เฒ่า ผู้ทรงเกียรติ” “...ท่านผู้เฒ่า” (หน้า 118)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p>		

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย โดยอ้างอิงลำดับการนับญาติแบบไทย

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) สะท้อนวัฒนธรรมการคำเรียกขานในวัฒนธรรมต้นทาง

วิเคราะห์

บริบท ตอนที่ก๊วยหลานนำบุตรชายไปเยี่ยมมารดา โดยหวังที่จะให้มารดาอารมณ์ดีขึ้น ก๊วยหลานได้สอนให้บุตรชายเคารพมารดาและสอนให้เรียกว่า “The honored Old One” แต่บุตรชายยังเด็ก จึงพูดตามได้แค่ “Old One!”

นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจที่หากแปลคำว่า “Old One!” ว่า “คนแก่!” “ยายแก่!” ตามความหมายภาษาต้นทาง โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมในวัฒนธรรมในทางเรื่องและวัฒนธรรมปลายทาง อาจทำให้ความหมายในบริบทนี้มีลักษณะขบขัน (Humor) ด้วย

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณยายที่เคารพ...คุณยาย!” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย อ้างอิงลำดับการนับญาติแบบไทย ซึ่งการปรับเข้าหาคำเรียกขานในสังคมวัฒนธรรมแบบไทย ซึ่งให้ความรู้สึกสนิทสนมใกล้ชิด

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ท่านผู้เฒ่าผู้ทรงเกียรติ” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

เมื่อพิจารณาในแง่ของทำเนียบภาษา (register) การที่ก๊วยหลานสอนให้บุตรชายซึ่งยังเด็กมากเรียก “ยาย” โดยใช้คำสั้นๆ ในสำนวนที่ 1 จะเหมาะสมกว่า คำเรียกขานหลายพยางค์ อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า คำว่า “The honored Old One” ตรงกับภาษาจีนว่า “เหล่า เหล่า” ซึ่งเป็นคำเรียกขาน “ท่านย่า” หรือ “ท่านยาย” ที่แสดงนัยยะความเคารพ เหมือนที่คนไทยภาคเหนือเรียก ผู้เฒ่าผู้แก่ว่า “แม่อุ๊ย” การแก้ไขปัญหาคำแปลให้บริบทนี้จึงอาจเลือกใช้การยืมคำทับศัพท์ในภาษาจีนมาใช้

ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาในแง่ของผลกระทบที่ได้รับจากตัวบทแล้ว คำเรียกขานในสำนวนที่ 2 จะแสดงความห่างเหินของตัวละครในเรื่องมากกว่าสำนวนแรก ซึ่งอาจเพราะต้องการสื่อถึงความสัมพันธ์แบบห่างเหินระหว่างมารดาของก๊วยหลานกับลูกๆ ดังความในตอนหนึ่งของเนื้อเรื่องที่ก๊วยหลานระบุว่า ถึงแม้มารดาจะรักและใจดีกับเธอและพี่ชาย แต่ก็ยังคงมีความห่างเหิน ไว้ตัว

ในกรณีนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการแก้ไขปัญหาคำแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างซึ่งเวลาดีสลับสนุนให้นักแปลเลือกใช้ โดยการคำภาษาต่างประเทศ (calque) “เหล่า เหล่า” นอกจากจะแก้ไขปัญหาคำเรื่องทำเนียบภาษา แล้วยังช่วยในเรื่องผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท เพราะเป็นคำเรียกขานที่คงลักษณะวัฒนธรรมต้นทาง และมีความหมายที่ขย่งให้เกียรติตรงตามต้นฉบับ

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“Can it be four moons have passed between us, My Sister?” ...I wear in my hair the white cord of mourning for her, my Ancient One.” (p.248)</p>	<p>“ เป็นไปได้เจียวหรือนี่ เราไม่ได้พบปะกันตั้งสี่เดือน แม่ น้องสาว? ผมของฉันทันยังมีเชือกขาวไว้ทุกซี่ให้แก่ คุณแม่อยู่” (หน้า 289)</p>	<p>“ เวลาได้ผ่านมาถึงสี่เดือนแล้วหรือนี่ พี่สาวคะ ฉันทันมีเส้นเชือกขาวติดผมเป็นการไว้ทุกซี่ให้แม่” (หน้า 202)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และ 2 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) คำว่า “my Ancient One” ออก</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานเขียนจดหมายคร่ำครวญกับพี่สาว เล่าว่ามารดาได้เสียชีวิตแล้ว กุ้ยหลานจึงใช้คำเรียกขานถึงมารดาต่างไปจากเดิม โดยใช้คำเดียวกับที่ใช้เรียกขานบรรพบุรุษ “my Ancient One”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณแม่”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “แม่”

ทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ตัดคำว่า “my Ancient One” ออก โดยละความหมายไว้ในฐานที่เข้าใจว่าหมายถึง “แม่” ที่แปลจาก “mourning for her” ทั้งนี้จากการศึกษาเปรียบเทียบกับบริบทอื่นๆ ในกรณีศึกษาพบว่า ในวัฒนธรรมจีนหากบิดามารดาเสียชีวิตแล้ว ลูกหลานจะใช้สรรพนามเรียกขานเป็น “บรรพบุรุษ” หรือ “บรรพชน” (Ancient One) หรือ (Ancestor) ต่างจากวัฒนธรรมไทยที่ไม่เปลี่ยนคำเรียกขานบิดามารดาเมื่อเสียชีวิต

4. คำเรียกขานบุตรชายของกุ้ยหลาน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“At least leave us the little precious to play with,” she added.” (P.135)</p>	<p>“อย่างน้อยที่สุดก็ขอตัว คุณแดง ไว้ให้ฉันอุ้มเล่นสักหน่อย” เขากล่าวเสริม” (หน้า 154)</p>	<p>“คุณปล่อยให้ คุณหนูผู้สุดแสนจะน่ารักและมีค่า ไว้ให้พวกเราเล่นด้วยสักหน่อยก็แล้วกัน”</p>
<p>หมายเหตุ</p>		

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 = X เพราะมีการนำความหมายประจำของหน่วยคำประสมที่มีหน้าที่เป็นคำเรียกขาน มาแปลเป็นคำคุณศัพท์ ซึ่งไม่ใช่ภาษามาตรฐานในสังคมปลายทางและเป็นภาษาที่เย็นเยือก

วิเคราะห์

บริบท ภรรยาคนที่สองกล่าวแก่ก๊วยหลานให้ทิ้งบุตรชายไว้กับตน ระหว่างเข้าไปเยี่ยมมารดา โดยเรียกบุตรชายของก๊วยหลานว่า “the little precious”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณแดง” เป็นการแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คุณหนูผู้สุดแสนจะน่ารักและมีค่า” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะแม้จะมีการใช้การแปลแบบตรงตัวว่า “คุณหนู” แต่ขณะเดียวกันก็มีการแปลชนิดคำต่อคำ โดยนำความหมายประจำคำของคำเรียกขานมาใช้เป็นคำคุณศัพท์ โดยแปลคำว่า ‘precious’ ว่า “ผู้สุดแสนจะน่ารักและมีค่า” ทำให้ได้คำเรียกขานที่ไม่ใช่ภาษามาตรฐานในสังคมปลายทางและเย็นเยือก

อนึ่ง คำว่า ‘precious’ ตามความหมายของ the Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary แปลว่า สิ่งที่มีค่าคือสิ่งที่มีมูลค่าและมีความสำคัญ ไม่ควรใช้อย่างฟุ่มเฟือย หรือเสียเปล่า

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ Eat, my little lotus-pod! Eat, my little meat-dumpling !” (p.137)	“กินเสียหลาน! กินเสียหลานรักของยาย!” (หน้า 157)	“กินซี เจ้าผักบัวน้อยๆ ของยายกินซี เจ้าเนื้ออ้วนจ้ำม่ำ” (หน้า 118)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย ใช้วิธีการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) โดยไม่แปลคำอุปลักษณะ (simile) ในวัฒนธรรมต้นทาง ปรับมาใช้คำลำดับเครือญาติ “หลาน” ซึ่งเป็นคำเรียกขานในวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดความหมายตามวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เพื่อเก็บรักษาอุปลักษณะในตัวบทต้นทาง

วิเคราะห์

บริบท ตอนที่ก๊วยหลานอุ้มลูกมาเยี่ยมมารดาเพื่อเลียบเคียงถามความรู้สึกของมารดาต่อพี่ชายและภรรยาต่างชาติ มารดาของก๊วยหลานได้พบหลานจึงคะยั้นคะยอให้กินขนม โดยใช้โวหารภาพพจน์

สำนวนที่ 1 แปลว่า “หลานรักของยาย” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู้คำเรียกขานที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย ใช้วิธีการแปลแบบสื่อความ (**communicative translation**) โดยไม่แปลคำอุปลักษณะ (**simile**) ในวัฒนธรรมต้นทาง แต่ปรับแก้ความหมายสู้คำเรียกขานแบบลำดับเครือญาติของวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “...เจ้าผักบัวน้อยๆ ...เจ้าเนื้ออ้วนจ้ำม่ำ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดความหมายตามวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) โดยเก็บรักษาโวหารอุปลักษณะแบบจีนในต้นฉบับ อย่างไรก็ตามมีการดัดแปลงไม่ให้เกิดการแปลแปลกประหลาดจนเกินไปด้วยการแปลแบบเก็บความคำว่า “my little meat-dumpling” โดยใช้คำว่า “เจ้าเนื้ออ้วนจ้ำม่ำ” ซึ่งคุณสังวรรณ ผู้แปลสำนวนที่ 2 ระบุว่า “my little meat-dumpling” ไม่ได้หมายถึง “เกี้ยว” แต่หมายถึง “ขนมแป้ง” มีลักษณะเป็นก้อนๆ หากแปลว่า “เจ้าขนมแป้งก้อน” อาจไม่สละสลวยและเป็นสำนวนภาษาที่แปลกประหลาดเกินไป จึงใช้คำว่า “เจ้าเนื้ออ้วนจ้ำม่ำ” แทน

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Ah, my little one—ah, my son’s son!” (p.206)	“อา-หลานรัก-อา หลานรักของย่า!” (หน้า 239)	“อา! พ่อหนูน้อย...อา พ่อหนู ลูกชายของลูกชายของฉัน” (หน้า 171)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ก๊วยหลานนำบุตรชายไปเยี่ยมมารดาของสามี (ย่า) เนื่องจากสงสารมารดาของตนเองที่ล้มป่วยเพราะลูกหลานอกตัญญูไม่เชื่อฟัง แต่เธอก็ไม่สามารถช่วยเหลือมารดาได้ จึงแสดงความ

กตัญญูชดเชยให้กับมารดาของสามีโดยนำหลานชายไปเยี่ยม เมื่อมารดาของสามีได้พบหลานชายก็ร้อง
เรียกด้วยความดีใจว่า “my son’s son”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “หลานรักของย่า!” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการ
ปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย
โดยใช้คำเรียกขานตามลำดับการนับญาติในภาษาปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พ่อหนู ลูกชายของลูกชายของฉัน” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษา
ความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร
(**literalism**)

คุณสังวรธน์อธิบายว่า การใช้คำว่า “ลูกชายของลูกชายฉัน” นั้นให้ความหมายที่ลึกซึ้งกว่า
คำว่า “หลาน” หากแปลว่า “หลาน” จะได้ความหมายทั่วไปไม่ลึกซึ้ง การแปลตรงตัวเช่นนี้เพื่อสื่อถึง
ความรัก ความใกล้ชิดที่ผู้เฒ่ามีต่อหลานชาย ไม่ได้มีเจตนาแปลตามวัฒนธรรมการเรียกขานแบบจีน
คุณสังวรจะระบุว่า การเรียกขานแบบนี้ก็พบเห็นในวัฒนธรรมไทยเช่นกัน ใช้เมื่อผู้ใหญ่กล่าวแสดงความภูมิใจ
ในบุตรหลาน ตัวอย่างเช่น คำพูดว่า “นี่! คนนี้ลูกสาวของลูกสาวฉัน” ซึ่งให้ความรู้สึกใกล้ชิดยิ่งกว่า
คำว่า “granddaughter” หรือ “หลานสาว”

5. คำเรียกขานพี่สาวหรือน้องสาว (My Sister)

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“These things I may tell you, My Sister. I could not speak thus even to one of my own people, for she could not understand the far countries where my husband lived for twelve years. (p.1)	“เรื่องต่างๆ เหล่านี้ ฉันจะเล่าให้เธอฟัง ก็ได้แม่ น้องสาว ฉันจะเอาไปพูดให้ พวกของฉันฟังก็ไม่ได้เลยจนคนเดียว เพราะเขาไม่เข้าใจในประเทศอันไกล โพ้น ซึ่งสามีของฉันเขาไปอยู่มาถึงสิบ สองปี” (หน้า 1)	“ฉันขอเรียกคุณว่า ‘พี่สาว’ นะคะ เพราะฉันไม่สามารถพูดในสิ่งที่จะพูด เหล่านี้กับคนในชาติเดียวกับฉันได้ แม้สักคน เพราะเขาจะไม่มีทางเข้าใจ เกี่ยวกับประเทศอันไกลโพ้นทะเล ซึ่งสามีของดิฉันได้ใช้ชีวิตถึงสิบสองปี ที่นั่น” (หน้า 12)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ
และคุ้นเคย โดยมีการเพิ่มความหมาย (**adding**) คำว่า “แม่” เป็น “แม่ น้องสาว” ซึ่งเป็นสำนวนภาษาปลายทาง
สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

วิเคราะห์

บริบท เป็นการเริ่มต้นเรื่อง บอกให้ทราบว่าเรื่องราวที่ดำเนินต่อไปนี้ เป็นการเล่าเรื่องของก๊วยหลานที่ระบายความอัดอั้น ให้พี่สาว "My Sister" ซึ่งเป็นชาวต่างชาติฟัง "My sister"

สำนวนที่ 1 แปลว่า "แม่ น้องสาว" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยมีการเพิ่มความหมาย (**adding**) คำว่า "แม่" เป็น "แม่ น้องสาว" ซึ่งเป็นสำนวนภาษาปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า "น้องสาว" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

คุณสังวรณ์ระบุว่า ก๊วยหลานให้ความเคารพผู้หญิงคนนี้ (My Sister) อย่างมาก จึงควรแปลว่า 'พี่สาว' มากกว่า 'น้องสาว' พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า 'พี่สาว' ในกรณีศึกษาอาจใช้หรือไม่ใช้เพิร์ล เอส. บัก ก็ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องแต่ง

2. ประโยคสุภาพ

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"My dear lord, behold thy first born son, Take him. Thy wife gives him to thee." (p.116)	"คุณที่รัก จงดูบุตรชายคนหัวปีของคุณสิ จงรับเอาไปเถิด ภรรยาของคุณขอมอบบุตรคนนี้ให้แก่คุณนับแต่วาระนี้เป็นต้นไป" (หน้า 135)	"คุณที่รัก นี่คือลูกชายคนแรกของคุณ โปรดรับเขาไว้ บัดนี้ภรรยาของคุณได้มอบเขาให้แก่คุณแล้วค่ะ" (หน้า 102)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = X เพราะไม่ใช่ D และ F เนื่องจากนักแปลใช้กลวิธีการแปลทั้งสองกลวิธีผสมกัน โดยตั้งนี้เป็น D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ เช่น บุตรชายคนหัวปี เป็น F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น แปล "Thy wife" ว่า "ภรรยาของคุณ" การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 แทนบุรุษที่ 2 เพื่อแสดงความรู้สึกสุภาพ ซึ่งพบปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้หลายครั้ง และ F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ทำให้ประโยคสุภาพมีลักษณะห้วนคล้ายประโยคคำสั่ง เช่น แปล "...behold...." และ "Take him..." ว่า "จงดูบุตร..." และ "จงรับเอาไปเถิด...."</p> <p>สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท เมื่อคลอดเสร็จ กุ้ยหลานกล่าวขอบคุณชายให้กับสามีตามธรรมเนียมจีนโบราณ

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณที่รัก จงดูบุตรชายคนหัวปีของคุณสิ จงรับเอาไปเถิด ภรรยาของคุณขอมอบบุตรคนนี้ให้แก่คุณนับแต่วาระนี้เป็นต้นไป” ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะใช้กลวิธีการแปลทั้งสองกลวิธีผสมกัน กล่าวคือ

1) เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ เช่นใช้คำว่า “บุตรชายคนหัวปี”

2) เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (F1) เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เนื่องจากตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ในตัวอย่างนี้เป็นตัวบทที่สะท้อนวัฒนธรรมและสำนวนภาษาวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) โดยเก็บรักษาความหมาย โครงสร้างภาษาจีนไว้ เช่น การที่กุ้ยหลานใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “Thy wife” ซึ่งแปลว่า “ภรรยาของคุณ” เป็นลักษณะไวยากรณ์แบบจีนที่ใช้แสดงความสุภาพ ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ในบริบทที่เป็นคำกล่าวอย่างเป็นทางการ ไม่ใช้สรรพนามแทนตนเองว่า “ฉัน” หรือ “ดิฉัน” แบบสำนวนภาษาปลายทาง

3) เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (F2) เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น แปลประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา ซึ่งเป็นประโยคคำสั่ง เช่น “จงดูบุตรชายคนหัวปี...” และ “จงรับไป....”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คุณที่รัก นี่คือนักชายคนแรกของคุณ โปรดรับเขาไว้ บัดนี้ภรรยาของคุณได้มอบเขาให้แก่คุณแล้วค่ะ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง (F1) เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ดังเห็นได้จากการแปลประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาซึ่งเป็นประโยคคำสั่ง แต่ปรับให้สุภาพตรงตามวัฒนธรรมต้นทางโดยใช้ว่า “โปรดรับ” และ “ค่ะ”

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“(1) I beg that the honorable one will (2) consent to refresh herself with bathing in this hot water.” (p. 41)	“(1) เชิญคุณแม่ (2) อาบน้ำร้อนให้ร่างกายชุ่มชื้นเถิด” (หน้า 45)	“(1) ขอให้ท่านผู้ทรงเกียรติได้โปรด (2) ล้างหน้าของท่านให้สดชื่นด้วยน้ำร้อนนี้” (หน้า 42 - 43)
หมายเหตุ		
ข้อมูลที่ 1		
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน		

สำนวนที่ 1 = D เพราะ ใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ แปล “the honorable one” ว่า “คุณแม่”

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เพราะแปลกริยา “consent to refresh herself with bathing..” โดยยึดความหมายในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ที่ทำความสะอาดร่างกายด้วยการเช็ดหน้าเช็ดตัว ไม่แปลตามความหมายประจำคำว่า “อาบน้ำ” ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าตรงกับบริบท เนื่องจากในเรื่องก๊วยหลานยกอ่างใส่น้ำร้อนไปยังห้องนอนของมารดาสามีถึงเตียงนอน ดังนั้นความหมายที่เป็นไปได้จึงน่าทำได้เพียงล้างหน้า เช็ดตัวเท่านั้น ดังในบริบทบรรยายว่ามือเธอไปเกี่ยวเข้ากับม่านเตียงจนทำน้ำกระดกออกมาและถูกแม่สามีตำหนิอย่างรุนแรง

“I do not know whether my hand caught in the heavy silken curtains of the bed, ...”

(Buck, 2006 :41)

อย่างไรก็ตามสำนวนที่ 2 อาจ = D ได้ด้วย หากการแปลคำว่า “herself” เป็นการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สূคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย เนื่องจากการแปลคำว่า “herself” (ของบุรุษที่ 3) เป็น “ของท่าน” ในภาษาปลายทางสามารถตีความได้ทั้ง “ของบุรุษที่ 2” หรือ “ของบุรุษที่ 3” ซึ่งในกรณีนี้ที่ “ท่าน” หมายถึง บุรุษที่ 2 จะ = D แต่หาก “ท่าน” หมายถึงบุรุษที่ 3 จะ = F2

วิเคราะห์

บริบท เช้าวันแรกของการแต่งงาน ก๊วยหลานทำหน้าที่สะใภ้ปรนนิบัติแม่สามีโดยยกน้ำร้อนใส่อ่างไปให้ล้างหน้า โดยกล่าวแก่แม่สามีอย่างยกย่องและให้เกียรติว่า “I beg that the honorable one will consent to refresh herself” เพื่อแสดงความสุภาพ

ข้อมูลที่ 1

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณแม่” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที โดยแปล “the honorable one” ว่า “คุณแม่”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ท่านผู้ทรงเกียรติ” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) แปลกริยา “refresh herself with bathing” ว่า “อาบน้ำร้อน” ซึ่งเป็นการตีความในขอบเขตวัฒนธรรมภาษาต้นทาง

สำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เพราะแปลกริยา “consent to refresh herself with bathing..” โดยยึดความหมายใน วัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ที่ทำความสะอาดร่างกายด้วยการเช็ดหน้าเช็ดตัว ไม่แปลตามความหมายประจำคำว่า “อาบน้ำ” ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าตรงกับบริบท เนื่องจากในเรื่องก๊วยหลานยกอ่างใส่น้ำร้อนไปยังห้องนอนของมารดาสามีถึงเตียงนอน ดังนั้นความหมายที่เป็นไปได้จึงน่าทำได้เพียงล้างหน้า เช็ดตัวเท่านั้น ดังในบริบทบรรยายว่าเมื่อเธอไปเกี่ยวเข้ากับม่านเตียงจนทำน้ำกระฉอกออกมาและถูกแม่สามีตำหนิอย่างรุนแรง

“I do not know whether my hand caught in the heavy silken curtains of the bed, ...”

(Buck, 2006 :41)

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Eat of this poor meat, my mother. It is tasteless, but because these hands have prepared it, deign to eat a little” (p.145)	“โปรดรับประทานขนมนี้สักหน่อยเถิด แม่จ๋า มันไม่ติบตีอะไรนักดอก แต่เป็นขนมที่ลูกทำขึ้นเองตั้งใจไว้สำหรับให้แม่จริงๆ” (หน้า 167)	“แม่คะ รับประทานอาหารของลูกสักหน่อยเถิด มันคงจะไม่อร่อยนัก แต่ลูกตั้งใจทำอาหารนี้ด้วยมือของลูกกรุณารับประทานสักเล็กน้อยนะคะ” (หน้า 125)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ</p>		

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท ระหว่างที่ป่วย มารดาของก๊วยหลานไม่เจริญอาหาร ก๊วยหลานจึงทำอาหารฝากคนใช้นำไปให้มารดา และฝากคำพูดข้างต้นไปให้เพื่อต้องการให้มารดารับประทานอาหาร

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เนื่องจากใช้สำนวนภาษาปลายทาง เช่น “ไม่ดิบดีอะไร” รวมทั้งแปลแบบตรงตัว (literal translation) เช่น “these hands have prepared it” แปลว่า “ลูกทำขึ้นเอง” และ “deign to eat a little” แปลว่า “โปรดรับประทานขนมนี้สักหน่อยเถิด”

สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น “these hands have prepared it” แปลว่า “ทำอาหารนี้ด้วยมือของลูก” และ “deign to eat a little” แปลว่า “กรุณารับประทานสักเล็กน้อยนะคะ”

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
(1) “Most Ancient and Honorable, I am returned from foreign countries at your command, to the kind presence of my parents, (2) I your unworthy son. I rejoice that our mother has seen fit to accept our useless gifts. I say ‘our,’ because I have brought with me my wife , of whom I wrote in a letter through the hand of my friend,She renounce her own. (3) Her sons will be altogather of our celestial nation, citizens of the Bright Republic, and heirs of the Middle Empire . (4) She gives her homage,”	(1) “คุณแม่ที่เคารพนับถือ ฉันกลับมาจากต่างประเทศแล้วตามบัญชาของคุณแม่ (2) ฉันเสียใจที่ต้องกลายเป็นลูกผ่าเหล่าผ่ากอ แต่ก็รู้สึกยินดีที่ คุณแม่รับของกำนัลอันไม่สู้มีค่ามากมายของเรา ที่ฉันกล่าวว่า ‘ของเรา’ ก็เพราะฉันได้พาภรรยาไปด้วย(3) บุตรชายของเราก็จะเป็นบุตรของชาติมหาอำนาจของเราทั้งสองเป็นบุตรแห่งมหาชนรัฐและเป็นทายาทคนหนึ่งแห่งจักรวรรดิกลางจิ้งกวด เขาขอ (4) แสดงเคารพต่อคุณแม่ ณ บัดนี้” (หน้า 220)	(1) “แม่ผู้ทรงเกียรติสูงสุด ผมได้กลับมาแล้วจากต่างประเทศตามคำสั่งของแม่ กลับมาหาพ่อแม่ผู้เมตตากรุณาต่อ (2) ผมผู้เป็นลูกที่ไร้ค่า ผมดีใจที่แม่รับของกำนัล ที่ไม่มีค่าของเรา ผมใช้คำว่า ‘เรา’ เพราะผมได้พาภรรยาของผมมาด้วยเธอสละสัญชาติของเธอทั้งหมด (3) ลูกชายของเธอก็จะเป็นชนของชาติที่ตกมาจากฟ้า เช่นชาติเราและเป็นพลเมืองของจีนโดยแท้ เป็นทายาทของอาณาจักรกลาง เธอขอ (4) แสดงคารวะต่อแม่ด้วย” (หน้า 159)

(p.190)

หมายเหตุ**ข้อมูลที่ 1 "Most Ancient and Honorable"**

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ)

ข้อมูลที่ 2 "I your unworthy son."

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3 "Her sons will be altogether of our celestial nation, citizens of the Bright Republic, and heirs of the Middle Empire"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) เช่น "จิ้งกวด"

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย แปลแบบสื่อความ (communication translation) เช่น "เป็นพลเมืองของจีนโดยแท้"

ข้อมูลที่ 4 "gives her homage"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ใช้คำว่า "เคารพ"

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ใช้คำว่า "คารวะ"

วิเคราะห์

บริบท มารดายอมให้พี่ชายก๊วยหลานเข้าพบ พี่ชายทราบดีว่าตนเองทำให้มารดาไม่พอใจ

จึงใช้คำพูดอ่อนน้อม สำนวนภาษาวิงวอน แสดงความสุภาพ โดยกล่าวถ่อมตัวและยกย่องมารดา

ข้อมูลที่ 1 "Most Ancient and Honorable"

สำนวนที่ 1 แปลว่า "คุณแม่ที่เคารพนับถือ" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน

เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถ

เข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ โดยในบริบทนี้เป็นการใช้คำเรียกขานที่แสดงความสุภาพของวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “แม่ผู้ทรงเกียรติสูงสุด” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) แม่จะลบ (delete) คำว่า “Ancient” แต่ยังคงเป็นการพยายามที่จะคงลักษณะตัวบทต้นทาง ที่ใช้ภาษาเบี่ยงเบนออกจากขนบวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งผู้รับสารปลายทางอ่านแล้วรู้สึกว่าเป็นสำนวนภาษาที่แปร่ง

ข้อมูลที่ 2 “I your unworthy son.”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ลูกผ่าเหล่าผ่ากอ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าในบริบทนี้ใช้คำว่า “ลูกไม่รักดี” อาจสื่อความหมายต้นทางได้ดีกว่า “ลูกผ่าเหล่าผ่ากอ”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ผมผู้เป็นลูกที่ไร้ค่า” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลแบบตรงตัว

ข้อมูลที่ 3 “Her sons will be altogether of our celestial nation, citizens of the Bright Republic, and heirs of the Middle Empire”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “บุตรชายของเขาก็จะเป็นบุตรของชาติมหาอำนาจของเราทั้งสองเป็นบุตรแห่งมหาชนรัฐ และเป็นทายาทคนหนึ่งแห่งจักรวรรดิกลางจิ้งกวง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะเป็นการแปลแบบสื่อความหมาย (sense-for-sense translation) การแปล “our celestial nation” ว่า “ชาติมหาอำนาจของเรา” และ “citizens of the Bright Republic” ว่า “บุตรแห่งมหาชนรัฐ” แม้จะไม่ใช้ความหมายที่ตรงตามตัวบทต้นทาง แต่เป็นความหมายที่สื่อถึงความรุ่งเรืองยิ่งใหญ่ของชนชาติจีน เป็นการแปลโดยยึดความตามวัฒนธรรมภาษาต้นทาง ขณะที่การแปล “and heirs of the Middle Empire” ว่า “และเป็นทายาทคนหนึ่งแห่งจักรวรรดิกลางจิ้งกวง” เป็นการยืมคำทับศัพท์ภาษาจีน

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ลูกชายของเธอก็จะเป็นชนของชาติที่ตกมาจากฟ้า เช่นชาติเราและเป็นพลเมืองของจีนโดยแท้ เป็นทายาทของอาณาจักรกลาง” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะการแปล “our celestial nation” ว่า “ชนของชาติที่ตกมาจากฟ้าเช่นชาติเรา” แปล “citizens of the Bright Republic” ว่า “และเป็นพลเมืองของจีนโดยแท้” และแปล “and heirs of the Middle Empire” ว่า “เป็นทายาทของอาณาจักรกลาง” เป็นการแปลแบบเก็บความ (communicative translation) รวมทั้งมีการลบคำ (deletion) “Bright Republic” ด้วย

ข้อมูลที่ 4 “gives her homage”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เขาขอแสดงเคารพต่อคุณแม่”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เธอขอแสดงคารวะต่อแม่ด้วย”

สำนวนที่ 1 และ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) แต่ผลกระทบที่ได้จากการเลือกใช้คำศัพท์ต่างกัน โดยสำนวนที่ 2 เลือกใช้คำว่า “คารวะ” ซึ่งแสดงนัยยะของวัฒนธรรมต้นทางได้ดีกว่า “เคารพ” ในสำนวนที่ 1

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
" (1) My honored Father, now that (2) the First Lady, my honored mother, (3) has departed to dwell beside the Yellow Springs, (4) I, your unworthy son, beg you to deign to hear me." (p.257)	"(1) คุณพ่อที่เคารพ เนื่องจาก (2) คุณแม่ที่รัก (3) ได้จากไปโดยไม่มีวันกลับเสียแล้ว (4) ฉันผู้เป็นบุตรขอให้คุณพ่อโปรดฟังฉันพูดบ้าง" (หน้า 299)	" (1) พ่อผู้ทรงเกียรติของกระผม บัดนี้เมื่อ (2) ท่านสุภาพสตรีเอก คือแม่ของผม (3) ได้ล่องลับไปแล้วเพื่อเข้าอยู่ในสรวงสวรรค์ (4) ผมผู้เป็นลูกที่ไร้ค่าใคร่ขอร้องให้พ่อยอมลดตัวลงฟังผมพูดสักหน่อย" (หน้า 209)

หมายเหตุ**ข้อมูลที่ 1 "My honored Father"**

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 "the First Lady, my honored mother,"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3 "has departed to dwell beside the Yellow Springs²²¹,"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยใช้วิธีการแปลแบบสื่อความ (communicative translation)

ข้อมูลที่ 4 "I, your unworthy son,"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

²²¹ ดูรายละเอียด "Yellow Spring" ในวัฒนธรรมสาขาภาษา หัวข้อที่ 4. คำอุปมาอุปมัย" ตัวอย่างที่ 5

วิเคราะห์

บริบท เมื่อมารดาเสียชีวิตพี่ชายของก๊วยหลานได้ถือโอกาสขอให้บิดายอมรับรองภรรยา และบุตรที่กำลังจะเกิดของตน

ข้อมูลที่ 1 “My honored Father”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณพ่อที่เคารพ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยบทกวีภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พ่อผู้ทรงเกียรติของกระผม” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 “the First Lady, my honored mother,”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณแม่ที่รัก” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะ

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ท่านสุภาพสตรีเอกคือแม่ของผม” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3 “has departed to dwell beside the Yellow Springs,”²²²

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ได้จากไปโดยไม่มีวันกลับเสียแล้ว”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ได้ล่องลับไปแล้วเพื่อเข้าอยู่ในสรวงสวรรค์”

สำนวนที่ 1 และ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยใช้วิธีการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) ไม่เก็บรักษาคำที่มีความหมายเฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง (remainders)

ข้อมูลที่ 4 “I, your unworthy son,”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ฉันผู้เป็นบุตร...” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ที่แสดงถึงความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนของวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ผมผู้เป็นลูกที่ไร้ค่า” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

²²²ดูรายละเอียดความหมาย หน้า 236-237

3. คำอุทานและการรับรู้เรื่องเสียง

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“AI-YA, there are hours when I would flee away if I could find the means!” (p.49)	“เต็มที มีหลายต่อหลายเรื่องทีเดียว ที่ฉันอยากจะเปิดหนี ถ้าหากว่า มีหนทาง!” (หน้า 54)	“ไอ้ยา! มีอยู่บ่อยครั้งที่ฉันอยากจะ หนีไปเสียจากบ้านนี้ถ้าฉันมีหนทาง!” (หน้า 49)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) และใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects)

และ คำศัพท์ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานโอดครวญว่าการใช้ชีวิตในบ้านแบบตะวันตกที่เธอไม่คุ้นเคย ไม่มีญาติ
พี่น้องให้ได้พูดคุย โดยเฉพาะสามีไม่สนใจทำให้รู้สึกอึดอัดและอยากจะหนีกลับบ้านของตนเอง

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เต็มที” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน มีการลบคำบ่งชี้ทาง
วัฒนธรรม (delete) และใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และ คำศัพท์ (terminologies) ที่มั่นใจว่า
ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ไอ้ ยา!” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปล
โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) โดยถ่ายเสียงคำอุทาน
ของคนจีน

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Ai-ya, my poor child!" My mother lay back again, sighing, and shook her head." (p.69)</p>	<p>"พุทโธเอ๋ย ลูกเอ๋ยลูก!" คุณแม่ จ้องหน้าฉันหงายหลังลงนอนตามเดิม ถอนใจใหญ่แล้ว" (หน้า 78)</p>	<p>"ไอ้ยา ลูกที่น่าสงสารของแม่!" (หน้า 65)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท มารดาตกใจเมื่อก๊วยหลานเล่าให้ฟังว่าสามีของก๊วยหลานสามารถวาดรูปกระดูกเท้าที่หิ้งงอกของก๊วยหลานได้ ทั้งๆ ที่เธอไม่เคยเปิดเผยให้เขาเห็น พร้อมทั้งเล่าว่าสามีไม่เห็นว่าการมัดเท้าให้มีขนาดเล็กนั้นสวยงาม อีกทั้งยังเคยขอให้ก๊วยหลานเลิกมัดเท้าด้วย

สำนวนที่ 1 แปลว่า "พุทโธเอ๋ย ลูกเอ๋ยลูก!" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยใช้คำอุทานในภาษาปลายทางที่ผู้รับสารคุ้นเคยแทนการถ่ายเสียงคำอุทานแบบจีน

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ไอ้ยา ลูกที่น่าสงสารของแม่!" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เพื่อเก็บรักษาการใช้คำอุทานในวัฒนธรรมต้นทาง

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Ai-ya—aiya—a bitter life— an evil destiny!" (p.98)</p>	<p>"พุทโธ—พุทโธ—ชีวิตของฉัน ช่างขมขื่นเสียนี้กระไร—ช่างไม่มี จุดหมายเสียเลย!" (หน้า 112)</p>	<p>"ไอ้ยา...ไอ้ยา!...ชีวิตขมขื่น... โชคชะตาเลวร้าย!" (หน้า 88)</p>
<p>หมายเหตุ</p>		

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานไปเยี่ยมแม่สามี พี่สะใภ้ซึ่งไม่สามารถมีบุตรร้องไห้เสียใจในโชคชะตาที่ตนเองไม่สามารถมีบุตรได้ **“Ai-ya—aiya—a bitter life—an evil destiny !”**

สำนวนที่ 1 แปลว่า “พุทโธ—พุทโธ...” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ โดยใช้สำนวนภาษาคำอุทานในวัฒนธรรมปลายทางแทน

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ไอ้ยา...ไอ้ยา !...” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) พร้อมทั้งใช้คำสั้น กระชับเหมือนต้นทาง

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Presenting this letter to me she wept and cried out with three deep groans, saying, “Aie—Aie—Aie—” (p.122-123)	“เมื่อแกเข้ามาในบ้าน แกคุกเข่า คำนับบุตรชายของฉันจนศีรษะจดพื้น พลางยื่น จดหมายฉบับนี้ให้แกฉัน แกร้องไห้แล้วส่งเสียงครวญคราง ออกมาสามครั้ง” (หน้า 140)	“เมื่อหวัง ต้า หมา เข้ามาที่นี่ แกก้ม หัวลงที่พื้นเบี่ยงหน้าลูกชายของฉัน ขณะที่ส่งจดหมายฉบับนี้ให้ฉัน แกร้องไห้คร่ำครวญอย่างหนัก พูดว่า “แ่แล้ว...แ่แล้ว...แ่แล้ว” (หน้า 107)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) แล้วเปลี่ยนเป็นบทบรรยาย หรือเป็นการเพิ่มคำ (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) แทนการถ่ายเสียงอุทานซ้ำๆ

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้ที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย เป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) เก็บรักษารูปแบบการอุทานซ้ำกันสามครั้ง หากแต่ไม่เก็บรักษาคำอุทานของวัฒนธรรมต้นทาง แต่เปลี่ยนเป็นคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาปลายทางแทน

วิเคราะห์

บริบท หัวข้อนำมานำจดหมายที่พี่ชายวานให้เพื่อนเป็นตัวแทนเขียนถึงมารดา เพื่อแจ้งว่าตนได้แต่งงานกับสตรีชาวอเมริกันแล้ว เมื่อมารดาอ่านก็เสียใจและเก็บตัวเงียบอยู่ในห้อง หัวข้อนำมาจึงรับนำจดหมายมาให้ก๊วยหลานอ่านเพื่อช่วยหาทางแก้ไข ระหว่างนำจดหมายมาส่ง หัวข้อ นำมา พลังส่งเสียงร้องว่า

“ Aie—Aie—Aie”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ส่งเสียงครวญครางออกมาสามครั้ง” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำอุทานซึ่งเป็นเสียงบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (deletion) รวมทั้งโครงสร้างการซ้ำคำของตัวบทต้นทาง แล้วเปลี่ยนเป็นบทบรรยาย โดยการเพิ่มคำ (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) แทน

สำนวนที่ 2 แปลว่า “แ่แล้ว...แ่แล้ว...แ่แล้ว” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำอุทานในภาษาต้นทาง (fixing precise meaning) สূคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย ในลักษณะการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) รวมทั้งเก็บรักษาโครงสร้างการซ้ำคำ

ในข้อนี้คุณสุขนิษฐ์ระบุว่า เสียงอุทาน “Aie—Aie—Aie—” ออกเสียงว่า “เอ-เอ-เอ” เป็นเสียงอุทานที่เปล่งอยู่ภายในลำคอ และเป็นคำเดียวกับ “Aiya” เพียงแต่ลดรูป

ขณะที่คุณสังวรณีกกล่าวว่า หากแปลโดยถ่ายเสียงตามต้นฉบับว่า “เอ! เอ! เอ!” นอกจากบทแปลจะไม่ใช้สำนวนภาษาปลายทางแล้ว ยังทำให้เกิดความแปลกต่าง แต่หากจะแปลว่า “พุทโธ!” ก็จะได้ความไม่ตรงตามต้นฉบับ นักแปลจึงควรแปลให้ได้ความหมายที่เข้าใจและช่วยให้ผู้อ่านคิดภาพตามได้ในบริบทนี้จึงใช้กลวิธีการแปลแบบตีความ (interpretive) หรืออาจใส่วงเล็บอธิบายความหมาย

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Pst! He cannot,” he replied lightly.” (p.157)	“เฮ้ย-แต่่งไม่ได้หรอก” ท่านตอบอย่างหนักแน่น” (หน้า 182)	“เขาจะทำอย่างนั้นไม่ได้ดอก เขาจะแต่งงานโดยไม่ได้รับคำยินยอมจากพ่อได้อย่างไร...” (หน้า 135)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยใช้เสียงอุทานในวัฒนธรรมปลายทางทดแทน</p> <p>สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ไม่แปลคำอุทาน</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานถามพ่อว่าหากพี่ชายไม่ยอมเลิกกับชาวต่างชาติเพื่อแต่งงานกับคุณหมั้น จะทำอย่างไร พ่อกุ้ยหลานตอบว่า **"Pst! He cannot"** เมื่อพิจารณาบริบทแวดล้อมที่ว่า **"How can he wed without my consent? It is not legal. Your mother is needlessly agitated over this whole affair"** ทำให้ทราบว่าน้ำเสียงและความหมายของคำอุทาน **"Pst!"** มีนัยยะความหมายแสดงความไม่เห็นด้วยและหงุดหงิดรำคาญใจที่ถูกละเมิดในเรื่องที่เชื่อว่าเป็นไปไม่ได้

สำนวนที่ 1 แปลว่า "เฮ้ย" ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เนื่องจากนำคำอุทานในวัฒนธรรมภาษาปลายทางมาใช้

สำนวนที่ 2 ไม่แปลคำอุทาน เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)

คุณสังวรณ์กล่าวว่า **"Pst!"** เป็นคำพูดที่พ่อระบายออกมา ถ้าต้องการจะถ่ายเสียงอุทานจริงๆ อาจจะใช้เสียงอุทานว่า "ฮึม!" หรือ "เฮ้อ!" แล้วจึงต่อด้วยคำพูดแสดงความไม่พอใจ อย่างไรก็ตามในบริบทนี้ไม่ได้แปลคำอุทาน เนื่องจากเห็นว่าคนไทยไม่มีเสียงอุทาน **"Pst!"** จึงละไว้

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"Hush, my lord," I said with dignity." (P.153)	"จฮึ" ฉันเอ่ยอย่างไว้ตัว "นี่เป็นเรื่องสำหรับพูดกันในระหว่างผู้ชาย ฉันไม่อยากฟังหรอก ..." (หน้า 176)	"ฉันขัดจังหวะเขาทันทีด้วยท่าทางที่เป็นสง่า "ฮึ! ฮึ! คุณคะ อย่าบรรยายต่อไปเลย นั่นเป็นคำพูดที่พวกผู้ชายพูดคุยกัน ดิฉันไม่อยากฟัง" (หน้า 132)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยบทภาษาต่างประเทศ โดยใช้คำอุทานในวัฒนธรรมปลายทาง</p>		

วิเคราะห์

บริบท สามีของกุ้ยหลานเล่าถึงเสน่ห์ของหญิงต่างชาติที่ทำให้ผู้ชายจีนหลงรักให้กุ้ยหลานฟัง แต่กุ้ยหลานห้ามไว้เพราะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ถูกสตรีที่ดีไม่ควรรับฟัง

สำนวนที่ 1 แปลว่า "จฮึ"

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ฮึ! ฮึ!"

ทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะหากถ่ายเสียงคำว่า “Hush” ผู้รับสารปลายทางที่ไม่มีความรู้ภาษาต้นทางจะไม่เข้าใจ อีกทั้งเป็นคำอุทานแบบตะวันตกจึงไม่เหมาะจะเป็นคำอุทานของก๊วยหลาน ซึ่งเป็นหญิงจีนโบราณ

4. คำอุปมาอุปมัย

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“... had on it a fuzzy red wool! His eyes were like pebbles washed by the sea, and his nose...” Oh he was a frightful creature to behold—more hideous than the God of the North in the temple entrance!” (p.104)</p>	<p>“ศีรษะของเขาแทนที่จะเต็มไปด้วยผมดำเรียบอย่างพวกเรา กลับเต็มไปด้วยเส้นสีแดงหยิกหยอกหยอย เหมือนดังขนสัตว์! นัยน์ตาเหมือนก้อนกรวดที่น้ำซัดเอามากลิ่งอยู่ตามชายฝั่ง จมูกโด่งออกมาจนดูคล้ายเขาจะมาตั้งไว้กลางหน้า แหม-ยิ่งดูยิ่งน่ากลัวน่าเกลียดยิ่งกว่าเป่เสินที่ทางเข้าวัดเสียอีก!” (หน้า 119)</p>	<p>“แต่ฉันตกใจมากเมื่อมองดูศีรษะของเขา แทนที่จะมีผมแบบมนุษย์อย่างเราๆ คือเส้นผมตรงๆ สีดำ ผมของเขากลับเป็นเหมือนไหมพรมสีแดงหยิกหยอย ตาของเขาเหมือนเม็ดกรวดที่ถูกน้ำทะเลซัดจนสีซีด จมูกเล่าก็สูงโด่งขึ้นมาตรงกลางหน้า คล้ายภูเขาสูง โอ! เขาช่างดูเป็นมนุษย์ประหลาดที่น่ากลัวเหลือเกิน และดูน่าเกลียดยิ่งไปกว่า ‘เทพเจ้าแห่งทิศเหนือ’ ตรงประตูทางเข้าวัดเสียอีก!” (หน้า 92)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท สามีของก๊วยหลานพา ก๊วยหลาน ไปดูตัวอย่างการเลี้ยงบุตรของชาวตะวันตก

แต่ก๊วยหลานรังเกียจและหวาดกลัวชาวต่างชาติจนไม่กล้าจับมือทักทาย เธอบรรยายว่าชายชาวต่างชาติหน้าตาน่าเกลียดเหมือนเทพเจ้าประจำทิศเหนือที่เฝ้าหน้าประตูวัด **“more hideous than the God of the North in the temple entrance!”**

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เหม-ย้งดูย้งน่ากลัวน่าเกลียดยิ่งกว่าเป่เสิ่นที่ทางเข้าวัดเสี่ยอีก!”

ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ซึ่งแสดงภาพพจน์ของวัฒนธรรมต้นทาง อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า การถ่ายเสียงคำนี้ที่ถูกต้องคือ “เป่ยเสิ่น”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ดูน่าเกลียดยิ่งไปกว่า ‘เทพเจ้าแห่งทิศเหนือ’²²³ ตรงประตูทางเข้าวัดเสี่ยอีก!” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ไม่ได้ดัดแปลงคำเข้าสู่วัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งมีคำศัพท์เฉพาะว่า “ทวารบาล” หรือเฉพาะเจาะจงว่า “ท้าวเวสสุวรรณ” เทพประจำทิศเหนือตามความเชื่อของศาสนาฮินดู ซึ่งชาวไทยรู้จัก

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Her birth name was (1) La-may, and She was as pretty as the la-may flower itself, which puts out its pale gold blossoms from leafless branches in early spring. (2) She was like them, dainty and pale and golden.” (p.23)	“...ชื่อเมื่อเล็กๆ ของเขาชื่อว่า (1)หล้าเหมย และก็สวยเหมือนดอกหล้าเหมย ซึ่งผลิดอกสีทองอ่อนจากกิ่งก้านที่ปราศจากใบในตอนเริ่มฤดูชุนเทียนจริงๆ (2) ผิวเนื้อของเขาช่างเหลือเรื่องๆ เหมือนดอกหล้าเหมยสมชื่อเสี่ยนี้กระไร” (หน้า 25)	“ชื่อของเธอคือ (1) ‘หล้าเหมย’ เธอสวยกระจ่มกระจ่มเหมือนดอกหล้าเหมย ซึ่งผลิบานตอนต้นฤดูใบไม้ผลิ เป็นดอกสีทองอ่อนๆ ผลิดอกตามกิ่งไม้ที่ไม่มีใบตอนสิ้นฤดูหนาว (2) เธอช่างเหมือนดอกหล้าเหมยจริงๆ แบบบางอ่อนไหวและผิวสีทองอ่อน” (หน้า 28)
<p>หมายเหตุ</p> <p><u>ข้อมูล</u>ที่ 1 “Her birth name was La-may,”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 และ 2 = F1 ถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง เพียงแต่ถ่ายเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน</p>		

²²³ จิตรา ก่อนนันทเกียรติ กล่าวใน พระพุทธ พระโพธิสัตว์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจีน หน้า 172 ว่า

“เจ้าประตู คนจีนเรียกว่า ‘มั่งซัง’ มีตำนานว่าเป็นขุนพลทหารผู้เก่งกล้าเกรงกลัวใคร ๒ ท่าน ชื่อขุนพลซึ่งเคียงและอ่วยซีเกียง มีฝีมือรบกาจมาก ประกอบกับมีหน้าตาซึ่งขึงหน้าเกรงขาม จึงเป็นที่เกรงกลัวของข้าศึกศัตรู สมัยหนึ่งถึงไต้จงฮ่องเต้ทรงฝันว่าถูกผีหลอกทุกคืน จึงมีคนเสนอให้วาดรูป ๒ ขุนพลนี้ไว้ที่บานประตูเสมือนหนึ่งว่ามีท่านทั้งสองมายืนประจำยามจะได้เป็นที่เกรงกลัวของภูติผีปีศาจ ต่อมาจึงเกิดเป็นความนิยมวาดรูปขุนพลทั้งสอง ไว้ที่บานประตูพระบรมมหาราชวัง ตามวัดศาลเจ้า โรงเจ ให้ท่านยืนประจำช่วยคุ้มครองสถานที่และผู้อยู่อาศัย”

ข้อมูลที่ 2 "She was like them, dainty and pale and golden."

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = X เพราะไม่ใช่ D และ F ทั้งนี้แม้จะใช้การอ้างอิงเปรียบเทียบกับคำที่บ่งภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion) โดยเปรียบเทียบความงามกับ "ดอกหัลล่าเหมย" (F1) แต่ขณะเดียวกันก็มีการปรับแก้ความหมาย (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับคำบรรยายผิวพรรณจาก "golden" เป็น "เหลืองเรื่อๆ" (D)

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง เพียงแต่ถ่ายเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานเล่าถึงความงามของภรรยาคนที่สี่ของบิดาที่ชื่อหัลล่าเหมย

ข้อมูลที่ 1 "Her birth name was La-may,"

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ชื่อเมื่อเล็กๆ ของเขาชื่อว่าหัลล่าเหมย"

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ชื่อของเธอคือ 'หัลล่า เหมย'"

ทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะถ่ายเสียงชื่อเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง ซึ่งชื่อในสำนวนที่หนึ่งถ่ายเสียงวรรณยุกต์ถูกต้อง

การถ่ายเสียงชื่อ "La-may" นี้ คุณสังวรณ์กล่าวว่าได้ถ่ายเสียงชื่อภาษาจีนจากเสียงภาษาอังกฤษในต้นฉบับ โดยไม่ได้สอบถามผู้รู้ภาษาจีน และยอมรับว่าการถ่ายเสียงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษอาจทำให้เสียงวรรณยุกต์คลาดเคลื่อน ไม่ตรงตามการออกเสียงในภาษาจีน

ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า การถ่ายเสียงชื่อภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักพินอินจะไม่สะกดว่า "~may" ดังนั้นในบริบทนี้ผู้ประพันธ์น่าจะหมายถึง ชื่อ "La-mei" หรือ "ล่าเหมย" ซึ่งแปลว่า "ดอกเหมย หรือดอกซากุระ"

ข้อมูลที่ 2 "She was like them, dainty and pale and golden."

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ผิวเนื้อของเขาช่างเหลืองเรื่อๆ เหมือนดอกหัลล่าเหมยผสมชื่อเสียนี้ กระไร" ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะใช้กลวิธีการแปลทั้งสองอย่างผสมกัน กล่าวคือมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้ความหมาย "ผิวสีทอง" เป็น "เหลืองเรื่อๆ" ขณะเดียวกันก็ใช้การอ้างอิงเปรียบเทียบกับคำที่บ่งภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion) เพื่อเก็บรักษาการอุปมาเปรียบเทียบความงามแบบวัฒนธรรมจีนว่า ผิวงามเหมือน "ดอกหัลล่าเหมย"

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เธอช่างเหมือนดอกหัลล่าเหมยจริงๆ แบบบาง อ่อนไหว และผิวสีทองอ่อน" เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมาย "pale" หรือ "ซีด" ซึ่งไม่ใช่คำคุณศัพท์ที่ใช้บรรยายความงามในวัฒนธรรมปลายทาง มาเป็นคำบรรยายลักษณะของผู้หญิงว่า "อ่อนไหว" แทน

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"He has had nine months of life now, and he is (1) a very Buddha for fatness..(2) Ah, it is enough to make a monk laugh!" (p.121)</p>	<p>"บัดนี้แกมีอายุได้เก้าเดือนแล้ว (1) ความอ้วนท้วนของแกเสมอด้วยพุทธลักษณะนั้นเทียวอา-ความขบขันของแกนั้นสามารถทำให้ (2) พระภิกษุหัวเราะได้เทียวนะ!" (หน้า 138)</p>	<p>"...เขาอายุเกือบเก้าเดือนแล้ว เขา (1) อ้วนมากราวกับ พระพุทธรูปอยากให้คุณเห็นเขา ตอนที่เขาต้องการยื่นด้วยขาของตัวเองท่าทางเขาตลกจน (2) แทบว่าจะทำให้พระที่เคร่งๆ หัวเราะออก" (หน้า 106)</p>

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 "a very Buddha²²⁴ for fatness"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

และมีลักษณะของการตีความการแปลแบบใหม่ เพราะในวัฒนธรรมปลายทางจะไม่เปรียบเทียบความสมบูรณ์ของเด็กกับพุทธลักษณะ

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) โดยแปลคำว่า "พระพุทธเจ้า" เป็น "พระพุทธรูป" เพื่อละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าต้องการเปรียบเทียบกับ "พุทธลักษณะของพระสังกัจจายน์"

ข้อมูลที่ 2 "Ah, it is enough to make a monk laugh!"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการแปล "a monk" ว่า "พระภิกษุ"²²⁵ แม้จะมีความหมายถูกต้อง แต่จะให้หมิ่นในภาพถึงพระไทยมากกว่า

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) เช่น "พระที่เคร่งๆ"

²²⁴ Buddha (น.) พระพุทธเจ้า

Buddha Image (น.) พระพุทธรูป

²²⁵ ภิกษุ น. ชายที่บวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา. (ส.; ป. ภิกขุ).

(อ้างอิงจาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒)

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงความงามและความน่ารักน่าชังของบุตรชายตนเอง

ข้อมูลที่ 1 “a very Buddha for fatness”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “อ้วนท้วนของแกเสมอด้วยพุทธลักษณะนั้นทีเดียว” เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “อ้วนมากราวกับพระพุทธรูป” เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) โดยแปลคำว่า “พระพุทธเจ้า” เป็น “พระพุทธรูป” เพื่อละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าต้องการเปรียบเทียบ “พุทธลักษณะของพระสังกัจจายน์”

ทั้งสำนวนที่ 1 และ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะเก็บรักษาโวหารภาพพจน์ในวัฒนธรรมต้นทาง ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมปลายทางที่จะไม่เปรียบเทียบความอ้วนกับพุทธลักษณะหรือพุทธลักษณะหรือพระพุทธรูป อย่างไรก็ตามแต่หากผู้รับสารมีสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจทราบ่าพุทธศิลปะจีนมักมีพระพักตร์อิมเอิบ หรือรู้จักพระสังกัจจายน์ก็จะเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ

ข้อมูลที่ 2 “Ah, it is enough to make a monk laugh!”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “พระภิกษุหัวเราะได้ทีช้วนนะ!” เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการแปล “a monk” ว่า “พระภิกษุ” แม้จะมีความหมายถูกต้องแต่จะให้ภาพพจน์ของพระภิกษุไทยมากกว่า

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พระที่เคร่งๆ หัวเราะออก” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ว่า “พระที่เคร่งๆ...” ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารปลายทางได้รับผลกระทบ (effect) ใกล้เคียงกับผู้รับสารต้นทาง และการเพิ่มดังกล่าวยังทำให้สำนวนแปลสั้นไหลด้วย

คุณสังวรรณกล่าวว่า โดยปกติแล้วพระจะมีลักษณะสำรวจหรือเคร่ง ไม่อาจหัวเราะโดยง่ายเหมือนคนทั่วไป การเพิ่มคำว่า “...ที่เคร่งๆ” จึงช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพว่า แม้พระที่ตามปกติแล้วจะมีลักษณะเคร่ง เขยและขริ่ม แต่เมื่อได้เห็นท่าทางของบุตรชายของกุ้ยหลานก็อดหัวเราะออกมาไม่ได้ โดยคุณสังวรรณกล่าวเพิ่มเติมว่า ในบางบริบทนักแปลไม่สามารถแปลแบบตรงตัวชนิดคำต่อคำได้ เพราะจะไม่ได้ความหมายตามต้นฉบับ

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“That honorable one also drinks not yet of the Yellow Springs,” she replied, bowings. (p.123)	“คุณผู้ชายก็ชะตายังไม่ถึงฆาต” แกตอบพลางกระทำคารวะ” (หน้า 141)	“ท่านผู้สูงศักดิ์ผู้นั้นก็ยังไม่ต้องดื่ม ‘น้ำพุเหลือง’ (หมายถึงความตาย) เหมือนกันค่ะ” (หน้า 108)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย และใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที</p> <p>สำนวนที่ 2 = D เพราะถึงแม้แปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) แต่มีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ไว้ในวงเล็บ</p>		

วิเคราะห์

บริบท ก๊วยหลานตกใจที่หวังดำหมาว้องให้คร่ำครวญเข้ามาหาเพื่อแจ้งข่าวร้ายเกี่ยวกับพี่ชายแต่งงานกับชาวต่างชาติ โดยตอนแรกก๊วยหลานเข้าใจว่าเกิดเหตุร้ายขึ้นกับบิดามารดาของตน แต่หวังดำหมาว้องบอกว่าทั้งสองท่านไม่ได้เป็นอะไร โดยใช้คำว่า “That honorable one also drinks not yet of the Yellow Springs”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณผู้ชายก็ชะตายังไม่ถึงฆาต” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย และใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ท่านผู้สูงศักดิ์ผู้นั้นก็ยังไม่ต้องดื่ม ‘น้ำพุเหลือง’ (หมายถึงความตาย)” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ถึงแม้แปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) แต่มีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ไว้ในวงเล็บ

คุณสังวรณัระบุว่า บริบทข้างต้นจำเป็นต้องใส่วงเล็บอธิบายความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ประโยคดังกล่าวหมายถึง บิดามารดาของก๊วยหลานยังแข็งแรงดี ยังไม่เสียชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมจีนสมัยโบราณจะเปรียบเทียบคนตายว่าจะต้องดื่ม ‘น้ำพุเหลือง’

อนึ่ง ข้อมูลจาก Wikipedia²²⁶ ระบุว่า 黄泉 หรือ huángquán แปลว่า “น้ำพุเหลือง” (the yellow spring) หมายถึง จุดกำเนิดหรือแหล่งกำเนิดของชีวิตและความตาย

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ I give him back to thee, He is ours,” His voice was low and his words fell through the air like drops of silver. “ I share him with thee. I am thy husband who loves thee !” (p.116)	“ฉันขอส่งบุตรคนนี้ก็กลับคืนให้แก่เธอ เขาเป็นบุตรของเราหาใช่เป็นบุตรของฉันแต่ผู้เดียวไม” เสียงเขาแผ่วเบา และถ้อยคำของเขาดังลอยมาในอากาศ เหมือนดั่งน้ำค้างที่ตกลงให้ความชุ่มชื้นแก่พันธุ์ไม้ใหญ่น้อย” (หน้า 135)	“ฉันขอส่งเขาคืนให้เธอ เขาเป็นลูกของเราทั้งสอง” เสียงของเขาแผ่วเบา คำพูดของเขาฝ่าอากาศเหมือนหยดเงิน” (หน้า102)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท เมื่อก๊วยหลานคลอดบุตรชาย เธอได้กล่าวยกบุตรให้สามีอย่างเป็นทางการตามประเพณีจีน แต่สามีซึ่งมีแนวคิดที่สามีภรรยาเท่าเทียมกันกล่าวคืนบุตรให้กับเธอ เพราะลูกเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของเธอและเธอ ทำให้ก๊วยหลานรู้สึกซาบซึ้งใจ โดยบริบททั้งสองเหตุการณ์นี้ใช้ภาษาเก่าเนื่องจากผู้เขียนต้องการแสดงความเป็นทางการ และเน้นความสุภาพยกย่อง

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ถ้อยคำของเขาดังลอยมาในอากาศ เหมือนดั่งน้ำค้างที่ตกลงให้ความชุ่มชื้นแก่พันธุ์ไม้ใหญ่น้อย” เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย

สำนวนที่ 2 แปลว่า “คำพูดของเขาฝ่าอากาศเหมือนหยดเงิน” เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะ แปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บความหมายอุปมาอุปไมยของวัฒนธรรมต้นทาง

²²⁶ แหล่งที่มา : <http://en.wikipedia.org/wiki/Diyu>

คุณสังวรภรณ์ระบุว่า “เสียงฝ้าอากาศเหมือนหยดเงิน” หมายถึง คำพูดที่ให้ความชื่นใจ ซึ่งตามความหมายในวัฒนธรรมจีนแล้ว สิ่งใดที่เป็น “เงิน” “ทอง” หรือ “เพชร” นั้นมีความหมายที่ดีทั้งสิ้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องแปลให้เป็นสำนวนภาษาไทยหรือใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนอีก เพราะการแปลเช่นนี้ก็ให้ความหมายที่ผู้อ่านเข้าใจแล้ว หากจะให้แปลว่า “น้ำค้าง” แทนคำว่า “หยดเงิน” ก็จะไม่ตรงตามตัวบท ซึ่งไม่ปรากฏคำว่า “dew” ดังนั้นการแปลว่า “หยดน้ำฝ้าลงมาเหมือนกับหยดเงิน” ในที่นี้จึงให้ความหมายเปรียบเสมือนความสุข

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ Some of them are like the White Star for beauty ! Clear eyes—free bodies— ” (p.152)	“แล้วผู้หญิงต่างประเทศนั่นนะ!” เขากล่าวต่อไป “บางคนสวยราวกับหยาดมาจากฟ้าตาใสแจ๋วพริ้มไปทั้งตัว” (หน้า 175)	“พวกผู้หญิงต่างชาติบางคนนั้นงามเหมือน ‘ดวงดาวขาว’ ดวงตาใสแจ๋ว...เคลือนไหวอิริยาบถอย่างเสรี...” (หน้า 131-132)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาคำอุปมาของวัฒนธรรมต้นทาง</p>		

วิเคราะห์

บริบท สามีของก๊วยหลานอธิบายถึงความงามของหญิงสาวต่างชาติว่ามีเสน่ห์อย่างไรถึงทำให้ชายชาวจีนที่ได้ใกล้ชิดหลงรักให้ก๊วยหลานฟัง ซึ่งคำบรรยายของเขามีสัมผัสคล้องจองว่า

“ Some of them are like the White Star for beauty ! Clear eyes—free bodies— ”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “บางคนสวยราวกับหยาดมาจากฟ้าตาใสแจ๋วพริ้มไปทั้งตัว”

เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ เช่นใช้สำนวนภาษาปลายทาง นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรเก็บรักษาสัมผัสคล้องจองของตัวบทได้บางส่วน เช่น “...หยาดมาจากฟ้าตาใสแจ๋ว...”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “งามเหมือน ‘ดวงดาวขาว’ ดวงตาใสแจ้ว...เคลือบไขวอิริยาบถอย่างเสรี...” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) อย่างไรก็ตามไม่ได้รักษาโครงสร้างสัมผัสคล้องจอง

7.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“But how can such stiff and formal molds as words contain the spirit-essence of love? (1) It is as if one tried to imprison a rosy cloud within an iron vessel. (2) It is like painting butterflies with a harsh brush of bamboo.” (P.166)</p>	<p>“แต่คำพูดจะระบายนึง กลิ่นหอมหวานแห่งความจำได้อย่างไรหนอ? (1) มันเหมือนกับเราพยายามจะเอาหมู่เมฆทั้งหลายเข้ามายัดเก็บไว้ภายในภาชนะเล็กๆ ให้จงได้ (2) เหมือนกับการวาดรูปผีเสื้อด้วยพู่กันทำด้วยไม้ไผ่อันแข็ง ...” (หน้า 192)</p>	<p>“...แต่คำพูดที่เป็นทางการแบบนั้น จะทำให้ชวนชวนในความรักได้หรือ (1) คล้ายกับคนพยายามเก็บเมฆสีชมพูแบบบางไว้ในภาชนะเหล็ก (2) หรือเหมือนกับระบายสีรูปผีเสื้อด้วยแปรงไม้ไผ่แข็งๆ อันจึงพูดด้วยอาการวิรโร...” (หน้า 142)</p>

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 “It is as if one tried to imprison a rosy cloud within an iron vessel.”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) เก็บรักษาอุปมาโวหารในวัฒนธรรมต้นทาง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงองค์ประกอบของนวนิยายเกี่ยวกับวัจนลีลา (style) แล้วพบว่าการที่ไม่ได้แปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ทำให้บทแปลไม่สามารถเก็บรักษาความสละสลวยของโวหารภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานของ ตัวบทต้นทางไว้ เนื่องจากการลบคำ (delete) เช่น ไม่แปล “rosy (cloud)” ซึ่งเปรียบเหมือนความรักของบิดามารดาเมื่อครั้งแรกรักกัน แต่แปลเพียง “หมู่เมฆ” ซึ่งไม่สื่อถึงความอ่อนหวาน ขณะเดียวกันมีการปรับแก้คำ (fixing meaning of word) เช่น “imprison” ที่แปลว่า “จองจำ” ซึ่งเป็นกริยาที่บ่งให้ทราบว่าเป็นการเปรียบเทียบนี้เป็นโวหารแบบบุคลาธิษฐาน ที่น่าสังเกตไม่มีชีวิตมาแสดงกริยาเหมือนคน การปรับแก้เป็นคำว่า “ยัด” ทำให้คนเป็นผู้ทำกริยาไม่ใช่หมอกเมฆสีชมพูดังความหมายในตัวบท นอกจากนี้ปรับแก้ความหมาย “iron vessel” ซึ่งเป็นอุปมาเปรียบเทียบกับความคิดในสมองของมารดาที่แห้งแล้งปราศจากความรัก โดยแปลว่า “ภาชนะเล็กๆ” อย่างไรก็ตามบทแปลก็ไม่ได้เปลี่ยนความหมายหรือสำนวนภาษาเข้าสู่คำเปรียบเปรยในวัฒนธรรมปลายทางที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น “แก้วที่ร้าวแล้วไม่อาจประสานให้ดีดังเดิมได้”

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

เป็นการแปลที่เก็บรักษาคำอุปมาของวัฒนธรรมต้นทางไว้ได้

ข้อมูลที่ 2 “It is like painting butterflies with a harsh brush of bamboo.”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาคำอุปมาของวัฒนธรรมต้นทาง

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานพยายามจะหาคำมาอธิบายให้มารดาเห็นใจในความรักของพี่ชายและหญิงต่างชาติ แต่หนักใจตรงที่จะหาคำพูดใดที่จะทำให้ถ้อยคำที่บาดหูชวนฟังได้

ข้อมูลที่ 1 "It is as if one tried to imprison a rosy cloud within an iron vessel."

สำนวนที่ 1 แปลว่า "มันเหมือนกับเราพยายามจะเอาหมู่เมฆทั้งหลายเข้ามายัดเก็บไว้ในภาชนะเล็ก ๆ ให้จงได้" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แม้จะมีการละคำ "rosy cloud" เป็น "หมู่เมฆ" และปรับแก้คำ "iron vessel" เป็น "ภาชนะเล็กๆ" ซึ่งเป็นลักษณะของกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน แต่บทแปลยังคงลักษณะและใช้สำนวนภาษาการเปรียบเทียบอุปมาในวัฒนธรรมต้นทาง ไม่ใช่โวหารเปรียบเทียบของวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า "คล้ายกับคนพยายามเก็บเมฆสีชมพูแบบบางไว้ในภาชนะเหล็ก" เป็นกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาคำอุปมาของวัฒนธรรมต้นทาง และแปลแบบตรงตัว

ข้อมูลที่ 2 "It is like painting butterflies with a harsh brush of bamboo."

สำนวนที่ 1 แปลว่า "เหมือนกับการวาดรูปผีเสื้อด้วยพู่กันทำด้วยไม้ไผ่อันแข็ง ..."

สำนวนที่ 2 แปลว่า "หรือเหมือนกับการระบายสีรูปผีเสื้อด้วยแปรงไม้ไผ่แข็งๆ"

สำนวนที่ 1 และ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลแบบตรงตัว เก็บรักษาคำอุปมาของวัฒนธรรมต้นทาง แม้ว่าจะมีการแปลคำว่า "painting" ในความหมายที่แตกต่างกัน แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อให้บริบทเปลี่ยนความหมายสู่วัฒนธรรมปลายทาง

8.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
---------	------------	------------

<p>“(1) The foreign flower is beautiful. How beautiful are (2) her eyes like purple jewels! (3) How white, like almond meats, is her flesh! She has amused us well, has she not?!” (p.258)</p>	<p>“(1) ดอกไม้ต่างประเทศของเจ้าสวยดี! (2) นัยน์ตาสวยเหมือนเพชร (3) เนื้อขาวล่องฉ่อง! เขาให้ความเพลิดเพลินแก่พวกเราเป็นอันมากไม่ใช่หรือ?” (หน้า 301)</p>	<p>“(1) ดอกไม้ต่างชาตินั้นสวยงาม (2) ตาของเธอช่างสวยอะไรปานนั้น เหมือนเพชรสีม่วง (3) ผิวของเธอก็ขาวเรียบเหมือนเนื้อลูกอัลมอนต์ ...” (หน้า 210)</p>
--	---	--

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 “The foreign flower is beautiful.”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 และ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 “her eyes like purple jewels!”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยบทภาษาต่างประเทศ มีการลดคำอุปมาอุปมัยของวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 3 “How white, like almond meats, is her flesh!”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) ผู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย ทั้งนี้คำว่า “ล่องฉ่อง” ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภาษาพูด แปลว่า “ผุดผ่อง”

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

วิเคราะห์

บริบท หลังมารดาเสียชีวิตพี่ชายได้ขอร้องให้บิดารับรองสถานะภาพภรรยาของแม่รี บิดา

กล่าวตอบพี่ชายว่าแม่รีเป็นคนสวย มีผิวขาวสวย “How white, like almond meats, .. และแสดงความยินดี ทั้งสองคนกำลังจะมีบุตร และปลื้มตัวหนีไป โดยไม่ตอบรับคำขอร้องของพี่ชายก๊วยหลาน

ข้อมูลที่ 1 “The foreign flower is beautiful.”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ดอกไม้ต่างประเทศของเจ้า”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ดอกไม้ต่างชาตินั้นสวยงาม”

ทั้งสองสำนวนเป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลตรงตัว เก็บรักษา คำอุปมาในวัฒนธรรมต้นทาง อย่างไรก็ตามเนื่องจากอุปมาในบริบทนี้มีลักษณะที่เป็นสากล ตัวอย่างนี้จึงเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า การแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) ไม่จำเป็นต้องเป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง แต่อาจเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมนั้นๆ

ข้อมูลที่ 2 “her eyes like purple jewels!”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “นัยน์ตาสวยเหมือนเพชร” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (**standard dialects**) และคลังคำ (**terminologies**) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยลบคำ (**delete**) ในอุปมาอุปมัยของวัฒนธรรมต้นทาง จาก “like purple jewels!” เหลือเพียง “เหมือนเพชร” เพื่อซึ่งเป็นสำนวนภาษาที่เป็นที่เข้าใจของวัฒนธรรมปลายทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ตาของเธอช่างสวยอะไรปานนั้น เหมือนเพชรสีม่วง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

ข้อมูลที่ 3 “How white, like almond meats, it her flash!”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เนื้อขาวอล่งอล่ง!” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (**standard dialects**) และคลังคำ (**terminologies**) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยใช้สำนวนภาษาในภาษาปลายทาง (**domestic canon**)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ผิวของเธอก็ขาวเรียบเหมือนเนื้อลูกอัลมอนด์” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

คุณสังวรรัตน์กล่าวว่า ผู้เขียนนวนิยายเรื่องนี้เป็นชาวอเมริกัน การเปรียบเทียบความสวยงามของผู้หญิงว่า “นัยน์ตาเหมือนเพชรสีม่วง” และ “ผิวขาวเหมือนเนื้ออัลมอนด์” จึงไม่ใช่เรื่องแปลก การที่ต้นฉบับเปรียบเทียบว่า “ผิวขาวเรียบราวเนื้ออัลมอนด์” ซึ่งเป็นถั่วชนิดหนึ่งที่พบทั่วไปในประเทศตะวันตก นักแปลก็ไม่ควรแปลโดยเทียบเคียงความหมายกับความงามตามแบบไทย เพราะต้องคงความหมายของผู้เขียน

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“We like to hear a woman’s voice light and soft, like a small stream of water trickling between two rocks, or like the piping of little birds in the reeds, But her voice is deep and full, and since she speaks but seldom, one pauses to listen to it, It has the rich note of the voice of the harvest thrush in spring, when the rice is waiting to be cut into sheaves. (P.175)</p>	<p>“เราชอบฟังเสียงผู้หญิงซึ่งแผ่วเบาและแหลมเหมือนดังลำธารเล็กที่มีน้ำไหลในระหว่างหินสองก้อน หรือเหมือนเสียงนกเล็กๆ ซึ่งร้องอยู่ในพงอ้อ แต่เสียงของเขาลึกและดังและเนื่องจากว่านานๆ เขาจึงจะพูดสักครั้งหนึ่ง เราจึงต้องหยุดฟังมันเหมือนเสียงต้นข้าวตกรวงในฤดูชุนเทียนเวลามีลมพัดก่อนจะมีการเก็บเกี่ยว” (หน้า 203)</p>	<p>“เราชอบเสียงผู้หญิงที่เบาและนุ่มเหมือนเสียงน้ำในลำธารเล็กๆไหลรินระหว่างก้อนหิน หรือเหมือนเสียงไสของนกเล็กๆ ในพงหญ้า แต่นี่เสียงของเธอลึกและต่ำ และเนื่องจากเธอไม่ค่อยพูดเราจึงต้องหยุดตั้งฟังเมื่อได้ยินเธอพูดเสียงเธอเหมือนเสียงนกทรีชในฤดูใบไม้ผลิเมื่อข้าวในนารอการเก็บเกี่ยวและมัดเป็นฟ่อนๆ” (หน้า 148)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = X เพราะไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบ D หรือ F ผู้แปลปรับแก้ความหมายของคำอุปมาโวหารของวัฒนธรรมปลายทาง “ข้างตกรวง” (D) แต่ขณะเดียวกันก็ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ “ฤดูชุนเทียน” (F1) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายถึงเสียงพูดของแม่ที่สะใภ้ชาวต่างชาติ ที่มีเสียงต่ำทุ้ม ต่างจากเสียงแหลมเล็กที่คนจีนเห็นว่าไพเราะ

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เหมือนเสียงต้นข้าวตกรวงในฤดูชุนเทียน” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง เพราะใช้กลวิธีการแปลแบบทั้งสองอย่างผสมกัน กล่าวคือ มีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคยเป็นอุปมาโวหารที่วัฒนธรรมปลายทางเข้าใจ แต่ขณะเดียวกันก็ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยคำว่า “ฤดูชุนเทียน” หมายถึง ฤดูใบไม้ผลิ ตัวอย่างในบริบทนี้จึงไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง ที่นำเสนอโดยเวนูติ เนื่องจากเวนูติระบุชัดเจนว่า กลวิธีการแปลทั้งสองไม่สามารถประนีประนอมใช้ร่วมกันได้ เพราะจะทำให้เกิดความสับสน หากแต่ต้องเลือกแปลด้วยกลวิธีการใดกลวิธีการหนึ่งเท่านั้น

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เสียงเธอเหมือนเสียงนกทาร์ช²²⁷ ในฤดูใบไม้ผลิ เมื่อข้าวในนารอการเก็บเกี่ยวและมัดเป็นฟ่อนๆ” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) อย่างไรก็ตามการใช้คำยืมภาษาต่างประเทศในบริบทนี้อาจทำให้ได้ความหมายที่คลุมเครือ เกี่ยวกับเรื่องนี้คุณสังวรรณกล่าวว่า “นกทาร์ช” ไม่มีคำแปลในภาษาไทย เป็นนกจำพวกเดียวกับนกกระเจิบ หรือนกกระจอกที่มากินข้าวในยามที่ชาวนาเก็บเกี่ยว จึงแปลทับศัพท์ตามต้นฉบับ ทั้งนี้คุณสังวรรณยอมรับว่า กลุ่มผู้อ่านบทแปลของท่าน อาจจะต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอ จึงจะเข้าใจบทแปลได้

10.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“She entered as the reigning queen might enter the presence of the imperial dowager.” (p.189)	“ เมื่อเดินเข้าไปเขาเดินอย่างองอาจ ฝั่งผาย ยึดตัวตรง นัยน์ตาแลสบกับ นัยน์ตาคุณแม่โดยปราศจากกลัว เกรงหรือขี้มั่ว” (หน้า 218)	“ ฉันรู้สึกไม่สบายใจมากใน ท่าทางที่ดูทรงงของเธ เธอ เข้าไปหาแม่ของสามีใน ลักษณะราชินีผู้ครอง บัลลังก์เข้าไปหาพระราช ชนนีหม้ายฉะนั้น” (หน้า 158)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สำนวนที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย เป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) ไม่เก็บรักษาอุปมาอุปไมยของวัฒนธรรมต้นทาง</p> <p>สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานอธิบายท่าทางการเดินเข้าไปหามารดาของพีสะไถ้

²²⁷ นกทาร์ช มีลำตัวกลม ขนนุ่ม ขนาดเล็กถึงปานกลาง เป็นนกกินแมลง นกทาร์ชหลายสายพันธุ์กินหนอน หอยทาก และผลไม้เป็นอาหาร และหลายสายพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในแถบอบอุ่น (อ้างอิงจาก [http://en.wikipedia.org/wiki/Thrush_\(bird\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Thrush_(bird)))

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย เป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) ไม่เก็บรักษาอุปมาอุปมัยของวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

11.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ I was not pleased to see my son’s legs in trousers like a water-carrier’s.” (p.216)	“...แม่ไม่ชอบเลย ที่จะได้เห็น ลูกชายของแม่สวมกางเกงเหมือน กางเกงคนหาน้ำ”	“...เมื่อเขากลับมาอยู่บ้าน แม่ไม่ ยากเห็นขาของลูกชายอยู่ใน กางเกงเหมือนพวกกุลีหาน้ำ!” (หน้า 179)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) อย่างไรก็ตามสำนวนที่ 1 เป็นการแปลแบบตรงตัว สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation)</p>		

วิเคราะห์

บริบท หลังจากแม่ยอมให้พี่ชายและภรรยาเข้าไปอยู่ในบ้านใหญ่ แม่สั่งให้พี่ชายกลับมา แต่งกายแบบชาวจีนทำให้ก๊วยหลานรู้สึกว่่าพี่เหมือนพี่ที่เธอเคยรู้จักมากขึ้น

สำนวนที่ 1 แปลว่า “สวมกางเกงเหมือนกางเกงคนหาน้ำ” เป็นกลวิธีการแปลแบบ รักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) แปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ขาของลูกชายอยู่ในกางเกงเหมือนพวกกุลีหาน้ำ!” ใช้กลวิธี การแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation)²²⁸ ซึ่งเป็นการแปลทุกคำแบบคำต่อคำหรือหน่วยคำต่อหน่วยคำ ละทิ้ง วากยสัมพันธ์ระดับประโยค กรอบวัฒนธรรม ขนบการเขียน และวิถีนิสัยของผู้เขียน ทำให้ เข้าใจยาก และอาจไม่สามารถอ่านเข้าใจได้ถ้าไม่รู้จักวากยสัมพันธ์ของทั้งสองภาษา การแปลแบบนี้ เป็นการพยายามรักษารูปแบบภาษาต้นฉบับมากที่สุดโดยไม่พิจารณาบริบท

²²⁸ เพียรศิริ วงศ์วิมานนท์. “รูปแบบการแปลตามแนวคิดของ Newmark” เอกสารประกอบการสอนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาและการแปล ภาคต้น ปีการศึกษา 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

12.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"I can see that he thinks she is about to enter upon the Terrace of Night. O my mother—my mother!" (p.240)</p>	<p>"สำหรับสามีของฉันนั้น เขาส่ายหน้าเมื่อฉันพูดถึงเรื่องคุณแม่ของฉันกับเขา ฉันสังเกตเห็นได้ว่า เขามีความเห็นว่าคุณกำลังจะ ย่างเข้าสู่แดนมฤตยูในไม่ช้าแล้ว" "โอ-คุณแม่เจ้า-คุณแม่!" (หน้า 280)</p>	<p>"เขาสั่นศีรษะ ฉันเห็นได้ว่า เขาคิดว่าแม่กำลังจะ เข้าสู่วาระสุดท้ายของชีวิต โอ! แม่เจ้า แม่!" (หน้า 192)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะแปลโดยปรับแก้คำอุปมาในวัฒนธรรมต้นทาง "Terrace of Night" เป็น "แดนมฤตยู" ซึ่งเป็นคำที่วัฒนธรรมภาษาปลายทางยอมรับและคุ้นเคย สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย</p>		

วิเคราะห์

บริบท หลังจากที่หมอล้างไม่สามารถรักษาอาการของมารดาได้ กุ้ยหลานจึงขอให้สามีของเธอไปดูอาการ ขณะที่เข้าดูอาการของแม่เธออยู่ กุ้ยหลานอ่านสีหน้าของสามีแล้วนี่ก็รู้ว่า มารดาของเธอคงจะไม่รอดชีวิต

สำนวนที่ 1 แปลว่า "ย่างเข้าสู่แดนมฤตยูในไม่ช้าแล้ว" เป็นกลวิธีการแปลทำให้กลมกลืน เพราะแปลโดยปรับแก้คำอุปมาในวัฒนธรรมต้นทาง "Terrace of Night" ซึ่งหมายถึง ดินแดนแห่งความตาย หรือ นรก ในวัฒนธรรมจีน มาใช้คำในวัฒนธรรมปลายทาง "แดนมฤตยู"

สำนวนที่ 2 แปลว่า "เข้าสู่วาระสุดท้ายของชีวิต" เป็นกลวิธีการแปลแบบกลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยใช้การแปลแบบสื่อความ (communicative translation) ปรับให้รูปภาษาปลายทางเป็นปกติมากขึ้นโดยใช้คำสำนวนภาษาปลายทางในการแปล เพื่อให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจ ไม่ได้เก็บรักษาอุปมาโวหารในต้นฉบับ

13.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Did I not take you from your mother's arms into these arms when you were scarce a foot in length and as naked as a fish?" (p.267)</p>	<p>"ดูเอาเถิด! คุณกล้าพูดอย่างนั้น เจียวหรือ ฉันเองเป็นคนรับคุณ จากอ้อมแขนคุณแม่มาไว้ในอ้อมแขน ของฉันนี้ตั้งแต่คุณตัวยาวไม่ถึงฟุต ตัวล่อนจ้อนเหมือนปลาไม่ใช่ดอก หรือ?"</p>	<p>"...นี่คุณกล้ามายื่นพูดอย่างนี้กับฉัน หรือ ฉันไม่ได้รับคุณจากแขน คุณแม่ของคุณมาสู่อ้อมแขนของฉัน เมื่อตอนคุณเป็นทารกตัวยาว ไม่ถึงหนึ่งฟุต ร่างเปลือยเปล่า เหมือนตัวปลา คุณไม่ได้ดูตนม จากอกของฉันหรือ..." (หน้า 216)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) แปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) และ ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)</p>		

วิเคราะห์

บริบท หลังมารดาเสียชีวิต บิดาของก๊วยหลานได้ยกอนุภรรยาคนที่ 2 ขึ้นมาเป็นคุณนายใหญ่แทน หวังด้าหมาขอมมาอยู่กับพี่ชายก๊วยหลานเพื่อเลี้ยงบุตรชายของเขา ตอนแรกพี่ชายของก๊วยหลานจะปฏิเสธ แต่หวังด้าหมาจึงยกเหตุผลข้ออ้างมาพูดตัดบทไม่ให้พี่ชายก๊วยหลานปฏิเสธอีก

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) แปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยแปล "foot" ว่า "ฟุต" ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของนวนิยาย ตัวละครที่กล่าวประโยคนี้นี้คือหวังด้าหมา และฉากในท้องเรื่องเป็นวัฒนธรรมจีนการแปลมาตราวัดความยาวแบบตะวันตกจึงไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านเนื้อเรื่องและตัวละคร ผู้วิจัยจึงเห็นว่านักแปลอาจแก้ไขปัญหาการแปลประเด็นทางวัฒนธรรมในบริบทนี้ด้วยการยืมคำในวัฒนธรรมต้นทาง ที่วัฒนธรรมปลายทางรู้จักและให้การยอมรับ เช่น หน่วยวัดความยาว "เซี่ยะ" ซึ่งยาวเท่ากับ 33.33 เซนติเมตร มาเทียบเคียงกับความยาวในบริบทแทน เช่น "ตัวยาวไม่ถึงครึ่งเซี่ยะ" เพื่อให้เนื้อเรื่องดูสมจริงยิ่งขึ้น

14.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Or this, when he sails upon (1) the Lotus Lake in the evening," What if the waters should never feel how the moon draws them? What if the wave should never again be touched to life by its light? Oh, my lord, guard thyself, and return to me safely, (2) lest I be that pale wan thing without thee!" (p.6)</p>	<p>"หรือบางทีก็ดังนี้ เมื่อเขาลงเรือไปใน (1) เหาสวาท่างในยามเย็น น่านน้ำ อันมีสีซีดจะรู้สึกอย่างไรในเมื่อดวง จันทร์ไม่โคจรเข้ามาใกล้? คลื่นละลอก จะรู้สึกอย่างไรในเมื่อแสงจันทร์ไม่ส่ง มากกระทบ? คุณคะ ฟังรักษาตัวให้จงดี และกลับมาหาฉันโดยปลอดภัย (2) มิฉะนั้นแล้วเมื่อขาดคุณไปคนหนึ่ง ฉันก็จะเป็นเสมือนสิ่งอันอัปเจา เท่านั้น (หน้า 6)</p>	<p>"หรือตอนที่เขานั่งเรือเล่นใน (1) 'ทะเลสาบดอกบัว' ในยามเย็น ฉันก็จะพูดว่า "จะเป็นอย่างไรหนอ ถ้า น้ำที่สีซีดซีดไม่เคยรู้สึก ว่า ดวงจันทร์ได้ดูดน้ำขึ้นเป็นไอ และจะ เป็นอย่างไรหนอถ้า ลูกคลื่นจะไม่ได้ สัมผัสกับแสงสว่างของดวงจันทร์ให้มี ชีวิตชีวาขึ้นมา โอ! คุณคะ ดูแล ตัวคุณเองดีๆ นะคะ และกลับมาหา ดิฉันอย่างปลอดภัย (2) ถ้า ปราศจากคุณ ดิฉันก็จะเป็นหญิง ที่ซีดเซียวจิตแท้ทีเดียว!" (หน้า 14)</p>

หมายเหตุ

ข้อมูลที่ 1 "the Lotus Lake"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 "lest I be that pale wan²²⁹ thing without thee!"

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ทั้งนี้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างในบริบทนี้เป็นตัวอย่างของการแปลที่ใช้สำนวนภาษาแปร่ง เช่น "เสมือนสิ่งอัปเจา"

สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลแบบสื่อความ (communicative translation)

²²⁹ Wan (คุณศัพท์) แปลว่า 1.ซีด และอ่อนล้า เพราะกังวลหรืออดนอน 2.ไม่มีสี สีสเทาหม่น ไร้เลือดฝาด เศร้าสร้อย (กริยา) แปลว่า ทำให้สีสันทตามปกติหายไป ซีด หรือฟอกขาว ทำให้สีจาง (อ้างอิงจาก <http://www.answers.com/topic/wan#ixzz1Cr3T6Dpn>)

Pale, pallid, wan แปลว่า (แสง) ที่ริบหรี่หรือขาดความสว่างไสว หรือหรืออ่อนแสง เช่น แสงจันทร์ข้างแรม หรือแสงดาวที่ทอแสงริบหรี่

(อ้างอิงจาก <http://www.answers.com/topic/pale-pallid-wan-1>)

กล่าวคือตัดคำว่า **“thing”** เพื่อลดสำนวนภาษาที่แปร่ง แปรโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) คำอธิบายว่า **“เป็นหญิงที่ซัดเซียว”**

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานนี้ถึงสิ่งที่ตนอยากจะบอกกับสามีแต่ไม่ได้พูดออกไป ในบริบทนี้ใช้อุปมาอุปมัยแบบบุคคลาธิษฐาน (**personification**) หรือการสมมติให้สิ่งไม่มีชีวิตรู้สึก หรือทำกริยาเหมือนคน เป็นย่อหน้าที่มีความโดดเด่นทางภาษา สำนวนโวหารพรรณนาความรู้สึก และการใช้สัมผัสเสียงคล้องจอง

ข้อมูลที่ 1

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (**calque**) ได้แก่ **“เหอฮวาต่าง”**

สำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) ได้แก่ **“ทะเลสาบดอกบัว”** นอกจากนี้ยังรักษาโครงสร้างประโยคคำถามในตัวบทแล้ว โดยใช้วิธีซ้ำคำถามขึ้นต้นประโยคว่า **“จะเป็นอย่างไรหนอ...”** เพื่อสื่ออารมณ์รำพึงรำพันของกุ้ยหลานได้อย่างสละสลวย

ข้อมูลที่ 2

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) ทั้งนี้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างในบริบทนี้เป็นตัวอย่างของการแปลที่ใช้สำนวนภาษาแปร่ง เช่น **“เสมือนสิ่งอัปเนา”**

สำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลแบบสื่อความ (**communicative translation**) กล่าวคือตัดคำว่า **“thing”** เพื่อลดสำนวนภาษาที่แปร่ง โดยแปลว่า **“เป็นหญิงที่ซัดเซียว”** แทน เก็บรักษาความหมายและรูปแบบภาษาของตัวบทต้นทาง โดยคำนึงถึงโครงสร้างสัมผัสเสียง การใช้คำคล้องจอง

15.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"Yet her hair does not lie decorously about her ears; it is as if blown by the four winds, and it is tawny, the color of tiger-bone wine." (p.172)</p>	<p>"...ผมของเขาขลิบสั้น แต่มันมิได้ปกโบ๋หูอย่างเรียบร้อย มันสยายฟูออกเหมือนเวลาถูกลม และเป็นสีน้ำตาลเหมือนสียาตองกระดูกเสือ นัยตาเหมือนทะเลภายใต้ท้องฟ้าที่มีพายุ และหน้าตาไม่ว่าใครจะยิ้มแย้ม" (หน้า 99)</p>	<p>"เธอสูงกว่าพี่ชายฉัน ผมของเธอตัดสั้น ไม่มีผมเป็นเครื่องตกแต่งที่หู รวากับว่าผมของเธอถูกลมตีดูพัดสะบัดไป สีมผมเป็นสีน้ำตาลอมเหลือง สีเหมือนเหล้ากระดูกเสือดตาของเธอเหมือนทะเลภายใต้ท้องฟ้าที่มีพายุ และเธอไม่ค่อยจะยิ้ม!" (หน้า 146)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 และ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานบรรยายลักษณะภายนอกของภรรยาชาวต่างชาติของพี่ชาย

"...if blown by the four winds, and it is tawny, the color of tiger-bone wine."

สำนวนที่ 1 แปลว่า "มันสยายฟูออกเหมือนเวลาถูกลม และเป็นสีน้ำตาลเหมือนสี

ยาตองกระดูกเสือ"

สำนวนที่ 2 แปลว่า "ราวกับว่าผมของเธอ สีมผมเป็นสีน้ำตาลอมเหลือง สีเหมือนเหล้ากระดูกเสือ"²³⁰

ทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง การเปรียบเทียบสีผมกับยาตองเหล้ากระดูกเสือซึ่งเป็นตำรับยาจีน ผู้รับสารปลายทางจะเข้าใจว่าเป็นสีน้ำตาลแบบใดต่อเมื่อมีความรู้ในสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ

²³⁰ "พุทกุกิจิว" หรือ เหล้าจีนกระดูกเสือ

16.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“...; and a fan of ostrich plumes, white as a drift of pear blossoms.” (p.185)	“...และพัดขนนกกระจอกเทศขาวเหมือนช่อดอกหลิว” (หน้า 214)	“...พัดเล่มหนึ่งทำด้วยขนนกกระจอกเทศสวยงาม สีขาวเหมือนสีดอกแพร์ที่บานปลิวอยู่ในอากาศ...” (หน้า 156)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยใช้คำยืมภาษาจีนว่า “ดอกหลิว”</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) เก็บความหมายของคำว่า “drift”²³¹ หรือ “อาการเคลื่อนไหวอย่างช้าในอากาศหรือน้ำ” นอกจากนี้ยังใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยยืมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ “ดอกแพร์”</p>		

วิเคราะห์

บริบท วันที่มารดายอมให้พี่ชายและพี่สะใภ้เข้าพบ กุ้ยหลานได้นำของกำนัลที่ทั้งสอง

นำมาฝากมารดาเข้ามาให้แม่ก่อน หนึ่งในของฝากมี **“a fan of ostrich plumes, white as a drift of pear blossoms.”**

สำนวนที่ 1 แปลว่า “พัดขนนกกระจอกเทศขาวเหมือนช่อดอกหลิว” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยยืมคำทับศัพท์ภาษาจีน “ดอกหลิว”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พัดเล่มหนึ่งทำด้วยขนนกกระจอกเทศสวยงามสีขาวเหมือนสีดอกแพร์ที่บานปลิวอยู่ในอากาศ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) เก็บความหมายของคำว่า “drift”²³² หรือ “อาการเคลื่อนไหวอย่างช้าในอากาศหรือน้ำ” นอกจากนี้ยังใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยยืมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ “ดอกแพร์”

²³¹ Drift [น. นับไม่ได้] การเคลื่อนไหวอย่างเชื่องช้า โดยเฉพาะบนผิวน้ำหรือในอากาศ

(อ้างอิงจาก the Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary)

5.สำนวนภาษา

1.โอวาท คำสอน

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“(1) Be chill, rather than warm. (2) Be the tang of wine rather than the surfeiting sweetness of honey. Then his desire will never fail.” (p.35)	“(1) จงเป็นคนอารมณ์เย็น อย่าใจร้อน (2) แต่จงเป็นรสอันจุน ของสุรา ดีกว่าเป็นรสอันหวาน แหลมของน้ำผึ้งแล้วความปรารถนา ใดๆ ของลูกก็จะสมมโนรถทุกประการ” (หน้า 39)	“(1) จงหนาวเย็นดีกว่าร้อนอุ่น (2) จงเป็นเสมือนรสของเหล้าองุ่น อย่างดี ดีกว่าที่จะหวานมาก เหมือนน้ำผึ้ง และความปรารถนา ของเขาจะไม่มีวันล้มเหลว” (หน้า 38)
<p>หมายเหตุ</p> <p><u>ข้อมูลที่ 1</u> “Be chill, rather than warm.”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยบทภาษาต่างประเทศ เป็นการแปลแบบสื่อความ (communicative translation) สื่อความหมายของคำสอนของวัฒนธรรมจีนแต่ไม่ได้เก็บรักษารูปภาษาคำอุปมาอุปไมยต้นทาง</p> <p>สำนวนที่ 2 = F เพราะแปลโดยยึดคำในต้นฉบับ (อังกฤษ) ซึ่งไม่ใช่ภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมธรรมปลายทาง เนื่องจากคำว่า “หนาวเย็น” ใช้บรรยายสภาพอากาศไม่ใช่ลักษณะของบุคคล</p> <p><u>ข้อมูลที่ 2</u> “Be the tang of wine rather than the surfeiting sweetness of honey.”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดด้วยบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท แม่ของก๊วยหลานให้โอวาทก่อนที่ก๊วยหลานจะออกเรือน

ข้อมูลที่ 1 “Be chill, rather than warm.”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “จงเป็นคนอารมณ์เย็นอย่าใจร้อน” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยบทภาษาต่างประเทศ ซึ่งอธิบายความหมายของคำอุปมาที่ซ่อนอยู่ในคำสั่งสอนของวัฒนธรรมต้นทางเป็นสำนวนการสั่งสอนให้โอวาท

สำนวนที่ 2 แปลว่า “จงหนาวเย็นดีกว่าร้อนอุ่น” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดคำในต้นฉบับ (อังกฤษ) ซึ่งไม่ใช่ภาษามาตรฐานในวัฒนธรรมธรรมดาเลยทาง เนื่องจากคำว่า “หนาวเย็น” ใช้บรรยายสภาพอากาศไม่ใช่ลักษณะของบุคคล

ข้อมูลที่ 2 “Be the tang of wine rather than the surfeiting sweetness of honey.”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “แต่จงเป็นรสอันฉุนของสุราดีกว่าเป็นรสอันหวานแหลมของน้ำผึ้ง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น “รสอันฉุนของสุรา”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “จงเป็นเสมือนรสของเหล้าองุ่นอย่างดี ดีกว่าที่จะหวานมากเหมือนน้ำผึ้ง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เช่น “เสมือนรสของเหล้าองุ่น”

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Clothe yourself in the jade green and black. Use the perfume of water-lilies. Smile—not boldly, but with the shyness that promises all.” (p.71)	“ลูกจงแต่งกายด้วยสีเขียวหยกตัดกับสีดำ ใช้น้ำหอมกลิ่นดอกบัว ยิ้ม—ไม่ใช่อย่างคนกำก้น แต่อย่างสะเทิ้นอาย” (หน้า 80)	“แต่งตัวของเจ้าด้วยสีเขียวและสีดำ ใช้น้ำหอมกลิ่นดอกบัว ยิ้มอยู่เสมอ แต่อย่ายิ้มอย่างกล้าและทำท่ายังยิ้มอย่างเอียงอาย ซึ่งจะเป็นเหมือนการสัญญาต่อเขาทุกสิ่ง เจ้าจะแตะมือเขาบ้างก็ได้ เกาะหนึ่งไว้สักครู” (หน้า 66)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีและมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete)</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท มารดาให้โอวาทสั่งสอนก๊วยหลานก่อนออกเรือน

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ยิ้ม—ไม่ใช่อย่างคนกำก้น แต่อย่างสะเทิ้นอาย” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที แปลคำอุปมาด้วยสำนวนภาษาปลายทาง เช่น กริยาการยิ้ม

“not boldly” เป็น “อย่างคนกำกััน” และ “with the shyness” เป็น “อย่างสะเทิ้นอาย” รวมทั้งมีการลบคำอุปมาการยืมแบบ “shyness that promises all”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ยิ้มอยู่เสมอ แต่อย่ายิ้มอย่างกล้าและทำท่าย จงยิ้มอย่างเอียงอาย ซึ่งจะเป็นเหมือนการสัญญาต่อเขาทุกสิ่ง” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าสำนวนที่ 2 มีการแปลเกิน ได้แก่ “เจ้าจะแตะมือเข้างก็ได้อีก เกาะนึ่งไว้สักครู่” และใช้วัจนลีลาภาษาคคล้องจอง สละสลวยกว่าตัวบทต้นทาง

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“But when one deals with the barbarians, one must harness²³³ the very devil to one’s mill!” (p.141)</p>	<p>“แม่เคยคิดไว้ว่า” ท่านกล่าวอย่างเศร้าใจ “แม่จะไม่ใช้ของที่ประดิษฐ์ขึ้น โดยชาวต่างประเทศเหล่านี้เลย และลูกชายของแม่ก็จะไม่ให้ไปอยู่ในประเทศของเขา แต่เป็นกรรมของแม่ที่ต้องมาประสบเข้าทั้งสองอย่าง!” (หน้า 161)</p>	<p>“แม่เคยคิดไว้ว่า ไม่มีเสียละที่แม่จะยอมใช้สิ่งประดิษฐ์ของชาวต่างชาติ ถ้าลูกชายของแม่อยู่ในประเทศจีนของเรา แต่เมื่อลูกชายเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนป่าเถื่อนเหล่านั้น เราก็จำใจต้องใช้สิ่งของของเขา เพื่อให้ได้ประโยชน์ของเรา!” (หน้า 122)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบสำนวนคำพังเพยในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) (delete) และมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ความหมายโดยยึดความเข้าใจของผู้รับสารปลายทางเป็นสำคัญ สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) โดยเก็บรักษาความหมายและโครงสร้างคำพังเพยในวัฒนธรรมต้นทาง</p>		

²³³ harness (สกรรรมกริยา) ควบคุมและใช้ประโยชน์จากพลังธรรมชาติหรือพลังของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

(อ้างอิงจาก Longman Dictionary of Contemporary English)

ขณะที่พจนานุกรม สอ เศรษฐสุนทร แปลว่า ควบคุม นำมาใช้

วิเคราะห์

บริบท มารดาของก๊วยหลานซึ่งมีแนวคิดเชิงอนุรักษ์นิยมเคยตั้งใจไว้ว่าจะไม่ใช่สิ่งประดิษฐ์ของตะวันตก จนกระทั่งพี่ชายของก๊วยหลานแต่งงานกับชาวต่างประเทศ จึงต้องยอมลดทิวทัศน์ส่งโทรเลขตามตัวพี่ชายกลับมา

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบ (delete) สำนวนคำพังเพยในวัฒนธรรมต้นทาง และมีการเพิ่มความหมาย (adding) หรือการอธิบาย (clarifying) ความหมายโดยยึดความเข้าใจของผู้รับสารปลายทางเป็นสำคัญ เป็นวิธีการแปลแบบเก็บความ (idiomatic translation)²³⁴ โดยนำบริบทแวดล้อมมาใช้อธิบายความ และไม่เก็บรักษาลักษณะของคำพังเพยในวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) โดยเก็บรักษาความหมายและโครงสร้างคำพังเพยในวัฒนธรรมต้นทาง

คุณสังวรอธิบายว่า การแปลข้างต้นเป็นการแปลแบบตรงตัว เพราะต้องการให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง เนื่องจากผู้รับสารปลายทางไม่รู้สึกรู้ว่าสิ่งประดิษฐ์อย่างโทรศัพท์หรือโทรเลขเป็นของป่าเถื่อน เหมือนอย่างที่มาตราของก๊วยหลานบักใจเชื่อว่าไม่มีวันแต่ต้องสิ่งเหล่านี้ การแปลข้างต้นจึงช่วยสื่อให้ผู้รับสารตระหนักถึงจิตใจของตัวละคร ว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะอนุรักษ์นิยมอย่างยิ่ง

²³⁴ แปลโดยจับแต่เนื้อความที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งการเรียงเรียงเนื้อหาในบริบทและการผูกประโยค อาจเปลี่ยนบริบทและชนบทภาษา วัฒนธรรมและภาษา น้ำเสียง จุดยืนของผู้เขียน ฉบับแปลอ่านได้รื่นหู แทนจะบอกไม่ได้ว่าเป็นบทแปล

(อ้างอิงจาก เพียรศิริ วงศ์วานนท์. “รูปแบบการแปลตามแนวคิดของ Newmark,” เอกสารประกอบการสอนวิชาวาทกรรมวิเคราะห์และการแปล ภาคต้น ปีการศึกษา 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“(1) The harp²³⁵ has six abhorrences²³⁶ and seven prohibitions, according to our ancients who made it” I said “It will not give forth its voice in the presence of mourning, in the presence of festive instruments, when the musician is unhappy, when his person is defiled, when incense has not been freshly lighted, or when in the presence of an unsympathetic listener. (2) If it will not sing to-night, my lord, which of these abhorrences is present?” (หน้า 148)</p>	<p>“(1) ขิมมีข้อเสียหลายอยู่หกประการ และมีข้อห้ามอยู่เจ็ดประการตามคำของโบราณผู้ประดิษฐ์มันขึ้น” ฉันทว่า “เสียงของมันจะไม่แจ่มในยามทุกขโศก ในยามอีกที่ทักครึกโครม เมื่อผู้บรรเลงไม่มีความสุข เมื่อผู้ฟังโง่เขลา เมื่อเครื่องหอมมิได้เผาใหม่ หรือเมื่อผู้ฟังขาดความเห็นอกเห็นใจ (2) ถ้าฉันจะไม่ดีดขิมในคืนวันนี้ คุณก็คงทายถูกละกระมังว่า เป็นเพราะเหตุใด?” (หน้า 172)</p>	<p>“(1) พิณนี้มีความเกลียดอยู่หกสิ่งและมีข้อห้ามเจ็ดข้อตามเงื่อนไขที่บรรพบุรุษของเราผู้สร้างพิณได้กำหนดไว้ คือพิณจะไม่ส่งเสียงไพเราะเมื่อเล่นยามทุกขโศก หรือเล่นต่อหน้าเครื่องดนตรีที่เสียงดังเอะอะ หรือเมื่อผู้ดีดพิณไม่มีความสุขหรือตัวผู้ดีดพิณมีมลทินต่างพร้อม หรือเมื่อถูกไม่ได้จุดขึ้นใหม่ๆ หรือต่อหน้าผู้ฟังที่ไม่ซาบซึ้งหรือไม่สนใจ (2) คุณคะ ถ้าพิณไม่ส่งเสียงไพเราะในคืนนี้ จะเป็นข้อใดที่พิณตัวนี้ไม่ชอบ” (หน้า 127)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้โวหารภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน (personification) ให้เครื่องดนตรีแสดงกริยาอาการ</p>		

²³⁵ จากการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีน (Chinese Instruments) และพิณจีน (Chinese Harp) จากเว็บไซต์วิกิพีเดีย และเว็บไซต์ <http://www.philmultic.com/home/instruments/> อนุมานได้ว่า พิณ (harp) ที่ก๊วยหลานเล่นคือ ‘กูฉิน’ เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีเก่าแก่ที่สุดของจีน รู้จักกันในฐานะเครื่องดนตรีของนักปราชญ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหล่อเลี้ยงจิตใจและยกระดับจิตวิญญาณ ซึ่งจื่อก็เป็นปรมาจารย์ในเครื่องดนตรีชนิดนี้ และในยุคสมัยที่จีนปกครองในระบอบกษัตริย์ เฉพาะผู้ชนชั้นสูงที่มีการศึกษาเท่านั้นที่จะได้ฝึกฝนในศิลปะ 4 ด้านจนเกิดความเชี่ยวชาญ ได้แก่ ฉิน (กูฉิน) ฉี (หมากล้อม) ฉู่ (ศิลปะการเขียนตัวอักษร) และฮั่ว (การวาดภาพ) เนื่องจากเป็นหนึ่งใน 4 ศาสตร์ของชนชั้นสูง กูฉินจึงเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์วัฒนธรรมชั้นสูงของจีน มีผู้ได้รับการฝึกสอนในวงจำกัด ทั้งนี้จากบริบทว่าก๊วยหลานได้รับมรดกเครื่องดนตรีชิ้นนี้มาจากบรรพบุรุษซึ่งเป็นชนชั้นสูง และมารดาพยายามสั่งสอนให้เธอมีความรู้ในแบบของกุลสตรีจีนโบราณที่ดีจึงสันนิษฐานว่า ‘Harp’ ในที่นี้คือ ‘กูฉิน’

²³⁶ abhorrence (น. นับไม่ได้/คำภาษาทางการ) แปลว่า ความเกลียดชังอย่างฝังลึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (อ้างอิงจาก Longman Dictionary of Contemporary English Advanced Learner's Dictionary)

เหมือนคน

ข้อมูลที่ 1 “The harp has six abhorrences and seven prohibitions”

สำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = **D** เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย โดยปรับแก้ความหมายของ **“harp”** ที่แปลว่า **“พิณ”** ซึ่งในที่นี้หมายถึง **“กุฉิน”²³⁷** ซึ่งเล่นด้วยการดีด เปลี่ยนเป็น **“ซิม”** ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีในวัฒนธรรมปลายทางที่เล่นโดยการดีด นอกจากนี้ยังไม่เก็บลักษณะอุปมาโวหาร แบบบุคลาธิษฐานในตัวบทต้นทางที่พิณสามารถแสดงกริยารังเกียจ โดยการแปลว่า **“ซิมมีข้อเสีย”** เป็นการแปลแบบให้ ข้อเท็จจริง ไม่ใช่โวหารภาพพจน์

สำนวนที่ 2 = **F2** เพราะแปลโดยยึดตัวบทภาษาต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

ทั้งนี้การแปลว่า **“พิณมีความเกลียด”** เป็นการแปลที่เก็บรักษาโวหารภาพพจน์ของวัฒนธรรมต้นทาง

ข้อมูลที่ 2 “If it will not sing to-night, my lord, which of these abhorrences is present?”

สำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = **D** เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย โดยปรับแก้ความหมายจากบุคลาธิษฐานที่ซิมทำกริยาเล่นบรรเลงเพลง ผู้แปลได้ปรับแก้ความหมายโดยใช้ การแปลแบบสื่อความ ระบุว่ากัยหลานเป็นคนทำกริยาดีดซิม²³⁸ เสียเอง ไม่เก็บรักษาโวหารภาพพจน์ในวัฒนธรรมต้นทาง สำนวนที่ 2 = **F1** เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) เก็บรักษาโวหารภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานในวัฒนธรรมต้นทาง โดยแปลว่า **“พิณไม่ส่งเสียงไพเราะ”**

วิเคราะห์

บริบท กัยหลานปรับทุกข์ว่าการเล่นพิณครั้งนี้จะไม่เพราะเหมือนปกติ เพราะตัวเธอมี

ความหนักใจในปัญหาระหว่างมารดาและพี่ชาย **“The harp has six abhorrences and seven prohibitions,”**

ข้อมูลที่ 1 “The harp has six abhorrences and seven prohibitions”

สำนวนที่ 1 แปลว่า **“ซิมมีข้อเสียหายอยู่หกประการ และมีข้อห้ามอยู่เจ็ดประการ”**

เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**)

สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย แปล **“พิณ”** เป็น **“ซิม”** รวมทั้งแปลโดยไม่เก็บลักษณะอุปมา

²³⁷ กุฉินมีขนาดยาว 120 เซ็นติเมตร มีสาย 7 สาย โดยสายพิณด้านบนสายหนึ่งจะมีจุดสีขาวๆ ซึ่งทำจากเปลือกหอยหรือ โลหะ เรียกว่า ‘ฮุย’ เรียงกัน 13 จุด เพื่อบอกตำแหน่งในการบรรเลง บริเวณหัวของกุฉินจะมีหมุดบิดด้านล่างจะมีพู่ห้อยเพื่อความสวยงาม

(อ้างอิงจาก นายชัชชล ไทยเขียว นักศึกษาศูนย์ศิลปะและวิจัยกุฉินจวินเทียนฝาง ใน <http://guqin.bloggang.com>)

²³⁸ ผู้แปลไม่ได้เปลี่ยนกริยาการเล่นซิมเป็นดีดซิม แต่ใช้ดีดซิม

โวหารแบบบุคลาธิษฐานในตัวอย่างที่พิณสามารถแสดงกริยารังเกียจ โดยการแปลว่า “ชิมมีชื่อเสียง” เป็นการแปลแบบให้ข้อเท็จจริง ไม่ใช่โวหารภาพพจน์

สำนวนที่ 2 แปลว่า “พิณนี้มีความเกลียดอยู่ทุกสิ่งและมีชื่อห้ามเจ็ดชื่อ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวอย่างภาษาต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) เก็บรักษาโวหารภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานในวัฒนธรรมต้นทาง โดยแปลว่า “พิณไม่ส่งเสียงไพเราะ”

ข้อมูลที่ 2 “If it will not sing to-night, my lord, which of these abhorrences is present?”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ถ้าฉันจะไม่ตีฉิมในคืนวันนี้ คุณก็คงทายถูกละมังว่า เป็นเพราะเหตุใด?” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้ความหมายจากบุคลาธิษฐานที่ฉิมทำกริยาเล่นบรรเลงเพลงเป็นกู่ยหลานเล่นฉิม

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ ถ้าพิณไม่ส่งเสียงไพเราะในคืนนี้ จะเป็นข้อใดที่พิณตัวนี้ไม่ชอบ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) เก็บรักษาโวหารภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานในวัฒนธรรมต้นทาง โดยแปลว่า “พิณไม่ส่งเสียงไพเราะ”

2. คำอธิบาย

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“Too soon he must take his place in the great family life. My son can be mine such a short, short while! O kwan-yin, protect my little child!” (p.95)</p>	<p>“ โอ—หญิงผู้เป็นมารดาของเด็กชาย เพียงชั่วเวลาไม่กี่วัน ย่อมจะมี ความโศกเศร้าเพียงไร! เขาเกิดมาเพื่อ รับตำแหน่งในชีวิตครอบครัวอัน มโหฬาร ในช่วงระยะเวลาอันน้อย เหลือเกิน โอ—เจ้าแม่กวนยิน โปรดพิทักษ์รักษาบุตรน้อยของข้า ด้วยเถิด” (หน้า 110)</p>	<p>“โอ! มันช่างเป็นความทุกข์ของแม่ เช่นฉันที่ลูกชายของตนจะเป็นของตน เพียงระยะเวลาสั้นๆ ไม่กี่วัน! สั้นมากทีเดียว โอ! เจ้าแม่กวนอิม ขอได้ ทรงโปรดคุ้มครองลูกน้อยของ ข้าพเจ้าด้วยเถิด!” (หน้า 86)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p>		

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยถ่ายเสียงคำยืมทับศัพท์ตามการออกเสียงในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

สำนวนที่ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยถ่ายเสียงคำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ตามเสียงที่วัฒนธรรมปลายทางคุ้นเคย

วิเคราะห์

บริบท ตามธรรมเนียมจีนแล้ว บุตรชายหรือหลานชายคนแรกเป็นคนของครอบครัว และเนื่องจากครอบครัวฝ่ายสามีของก๊วยหลานยังไม่เคยมีทายาทมาก่อน ลูกของก๊วยหลานจึงต้องไปอยู่ที่บ้านใหญ่ ก๊วยหลานจึงภาวนาถึงเจ้าแม่กวนอิมให้ช่วยดูแลลูกของเธอ

จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า การถ่ายเสียงภาษาอังกฤษ คำว่า “O Kwan-yin” ให้ตรงตามการออกเสียงในวัฒนธรรมต้นทาง ควรจะถ่ายเสียงว่า “โอ กวนยิน” แต่หากแปลโดยคำนึงถึงผู้อ่านภาษาปลายทาง หรือแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนควรแปลว่า “กวนอิม” เนื่องจากในภาษาจีนกลางจะออกเสียง “Kwan-yin” ว่า “กวนยิน” ขณะที่วัฒนธรรมปลายทางคุ้นเคยกับการออกเสียงสำเนียงภาษาจีนแต่จื๊วว่า “กวนอิม”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “โอ—เจ้าแม่กวนยิน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) โดยถ่ายเสียงคำยืมทับศัพท์ตามการออกเสียงในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “โอ! เจ้าแม่กวนอิม ขอได้โปรด...ด้วยเถิด” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยถ่ายเสียงคำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) ตามเสียงที่วัฒนธรรมปลายทางคุ้นเคย

อนึ่ง คำอธิฐานในตัวบทต้นทางนี้มีลักษณะสัมผัสเสียงแต่สำนวนแปลไม่ได้รักษาสัมผัสเสียงหรือโครงสร้างฉันทลักษณ์ไว้

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“O Kwan-yin, Goddess of Mercy, pity me—pity me! Such a child—so young, so terrified in my loneliness! Never had I slept away from my home before.” (p.38)</p>	<p>“ข้าแต่เจ้าแม่กวนยिन เจ้าแม่แห่งความเมตตา ได้โปรดเวทนา-เอ็นดูฉันด้วยเถิด! ฉันยังเป็นเด็ก ๆ เป็นสาว แต่ต้องมาตกอยู่ในสภาพอันวิเวกน่าสะพึงกลัว!²³⁹ ฉันไม่เคยไปนอนที่อื่น” (หน้า 42)</p>	<p>“ฉันพอรำพันอยู่ในใจว่า โอ เจ้าแม่กวนอิม เทพเจ้าแห่งความเมตตา โปรดสงสารข้าหน่อย ด้วยเถิด สงสารข้าพเจ้าด้วยเถิด ข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ยังเยาว์วัย รู้สึกหวั่นกลัวในความวิเวก แต่ผู้เดียว...” (หน้า 41)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) มีการใช้สำนวนภาษาที่แปร่งไปจากภาษาที่ได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมปลายทาง นอกจากนี้ยังถ่ายเสียงคำภาษาต่างประเทศ ตามการออกเสียงของวัฒนธรรมและภาษาต้นทางที่วัฒนธรรมปลายทางไม่คุ้นเคย สำนวนที่ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ มีการแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาโครงร่างการซ้ำคำในต้นฉบับ</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานถูกสามีทิ้งให้นอนในห้องคนเดียว เธอรู้สึกตื่นกลัวจึงวิ่งวอนขอให้เจ้าแม่กวนอิม (Kwan-yin) ช่วย และในต้นฉบับแต่งเป็นกลอนมีสัมผัสคล้องจอง

สำนวนที่ 1 แปลโดยเก็บโครงสร้างสัมผัสสระและการซ้ำคำ

ข้าแต่เจ้าแม่กวนยिन เจ้าแม่
แห่งความเมตตา ได้โปรดเวทนา-
เอ็นดูฉันด้วยเถิด! ฉันยังเป็นเด็ก ๆ
เป็นสาว แต่ต้องมาตกอยู่ในสภาพ
อันวิเวกน่าสะพึงกลัว!

²³⁹ คำว่า “สะพึงกลัว” น่าจะเป็นข้อผิดพลาดในการสะกดคำ

เป็นการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) มีการใช้สำนวนภาษาที่แปร่งไปจากภาษาที่ได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมปลายทาง เช่น แปล "Such a child—so young, so terrified" ว่า "ฉันยังเป็นเด็กๆ เป็นสาว.." ซึ่งไม่ใช่สำนวนภาษาพูดในวัฒนธรรมปลายทาง และการใช้คำว่า "เป็นเด็กๆ" ยังมีความหมายเชิงลบ เช่น "อย่าทำตัวเป็นเด็กๆ หน่อยเลย" นอกจากนี้ยังถ่ายเสียงคำภาษาต่างประเทศ ตามการออกเสียงของวัฒนธรรมและภาษาต้นทางที่วัฒนธรรมปลายทางไม่คุ้นเคย เช่น "เจ้าแม่กวนอิม" รวมทั้งใช้สรรพนามว่า "ฉัน" ซึ่งไม่ใช่ทำเนียบภาษาที่หญิงสาวในวัฒนธรรมปลายทางจะใช้กล่าวขอพรจากเทพเจ้า

สำนวนที่ 2 แปลโดยใช้โครงสร้างซ้ำคำ

‘โอ เจ้าแม่กวนอิม เทพเจ้าแห่ง
ความเมตตา โปรดสงสารข้าหน่อย
ด้วยเถิด สงสารข้าพเจ้าด้วยเถิด
ข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ยังเยาว์วัย
รู้สึกหวั่นกลัวในความร้ายแหวแต่ผู้เดียว

เป็นการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ เช่น ‘กวนอิม’ แปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) มีการเก็บรักษาโครงสร้างการซ้ำคำในต้นฉบับ แต่ใช้คำสรรพนามไม่สม่ำเสมอ เช่น “ข้าหน่อย” และ “ข้าพเจ้า” อย่างไรก็ตามสำนวนภาษาเป็นคำอธิฐานที่ใช้กันในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง มีความสละสลวย”

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“ O little dusky Goddess! Speed the winged days, I pray thee, until my golden one is in my arms!” (p.111)</p>	<p>“โอ-คุณพระคุณเจ้า! ข้าพเจ้าขอบน บานศาลกล่าวให้วันคืนล่วงผ่านไป เร็ว ๆ ให้ข้าพเจ้าได้อุ้มลูกน้อยไว้ใน วงแขนโดยเร็วหน่อยเถิด” (หน้า 128)</p>	<p>“ โอ! เทพเจ้าแห่งยามพลบค่ำ ขอได้โปรดใส่ปีกให้เวลาบินเร็ว ขึ้นมาอีก จนเจ้าหนูผู้มีค่าเสมือน ทองได้เข้ามาอยู่ในอ้อมแขนของ ฉัน !” (หน้า 98)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสาร</p>		

สามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ ใช้วิธีการแปลแบบสิ้นไหล โดยปรับคำภาษาต้นทางเข้าสู่วัฒนธรรมปลายทาง เช่น “*little dusky Goddess*” แปลว่า “คุณพระคุณเจ้า”
 ส่วนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) เช่น “เทพเจ้าแห่งยามพลบค่ำ” รวมทั้งเก็บรักษาสำนวนโวหารในวัฒนธรรมต้นทาง เช่น “ไต่ปึกให้เวลาบินเร็วขึ้น”

วิเคราะห์

บริบท กุญหลานอธิฐานขอพรให้เวลาล่วงเลยไปเร็วขึ้นเพื่อให้ถึงกำหนดคลอดของเธอเร็วๆ เพื่อจะได้เห็นหน้าลูก

ส่วนที่ 1 แปลว่า “โอ-คุณพระคุณเจ้า! ข้าพเจ้าขอบนบานศาลกล่าวให้วันคืนล่วงผ่านไปเร็วๆ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (**standard dialects**) และคลังคำ (**terminologies**) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ ใช้วิธีการแปลแบบสิ้นไหล โดยปรับคำภาษาต้นทางเข้าสู่วัฒนธรรมปลายทาง เช่น “*little dusky Goddess*” แปลว่า “คุณพระคุณเจ้า” ส่วนที่ 1 เก็บรักษาวัจนลีลาการเขียนแบบมีสัมผัสคล้องจอง

ส่วนที่ 2 แปลว่า “โอ! เทพเจ้าแห่งยามพลบค่ำขอได้โปรดไต่ปึกให้เวลาบินเร็วขึ้นมาอีก” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) เช่น “เทพเจ้าแห่งยามพลบค่ำ” รวมทั้งเก็บรักษาสำนวนโวหารในวัฒนธรรมต้นทาง เช่น “ไต่ปึกให้เวลาบินเร็วขึ้น”

3. การบอกปริมาณ จำนวน หน่วย มาตรการ

1.

ต้นฉบับ	ส่วนที่ 1	ส่วนที่ 2
“She has paid him forty ounces of silver, and he promises her recovery.” (p.240)	“... คุณแม่ให้เงินหมอสี่สิบเหรียญ และหมอรับว่าจะรักษาให้หาย ...” (หน้า 280)	“... ท่านให้เงินนักสี่สิบออนซ์แก่เขา และหมอจางสัญญาว่าจะรักษาให้หาย” (หน้า 196)

หมายเหตุ

ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยปรับแก้หน่วยเงินในตัวบทต้นทางที่บอกปริมาณมูลค่าน้ำหนักเป็น “ออนซ์” (**ounce**) ให้มีหน่วยเป็น

“เหรียญ” ซึ่งเป็นลักษณะเงินในระบบสากล อย่างไรก็ตามได้ระบุ²⁴⁰ว่า เป็นเงินสกุลใด (หยวนหรือบาท)
 จำนวนที่ 2 = ไม่ใช่ D และ F เพราะการแปลโดยถ่ายเสียงคำยืมภาษาต่างประเทศ โดยยึดตามการออกเสียงใน
 ภาษาต้นทางว่า “ออนซ์” (ounce) เป็นการแปลที่ผิดบริบทวัฒนธรรมในเรื่อง นอกจากนี้วัฒนธรรมปลายทางจะ
 คำนึงกับคำว่า “ออนซ์” มากกว่า “ออนซ์”

วิเคราะห์

บริบท กู้ยหลานเล่าว่ามารดาได้จ้างหมอลจีนแผนโบราณมารักษาอาการป่วยของตนเอง

จำนวนที่ 1 แปลว่า “คุณแม่ให้เงินหมอสี่สิบเหรียญ”²⁴¹ ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้
 กลมกลืน เนื่องจากแปลงหน่วยเงินจาก น้ำหนักเป็น “ออนซ์” ซึ่งวัฒนธรรมปลายทางไม่คุ้นเคยให้กลายเป็น
 “เหรียญ”

จำนวนที่ 2 “ท่านให้เงินหนักสี่สิบออนซ์แก่เขา” ไม่ใช่ทั้งกลวิธีการแปลแบบทำให้
 กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะการแปลโดยถ่ายเสียงคำยืมภาษาต่างประเทศ โดยยึดตาม
 การออกเสียงในภาษาต้นทางว่า “ออนซ์” (ounce) เป็นการแปลที่ผิดบริบทวัฒนธรรมในเรื่อง
 นอกจากนี้วัฒนธรรมปลายทางจะคุ้นเคยกับคำว่า “ออนซ์” มากกว่า และแม้จะใช้คำยืมทับศัพท์ที่
 วัฒนธรรมปลายทางคุ้นเคยว่า “หนักสี่สิบออนซ์”²⁴² ก็ยังคงเป็นการแปลที่ผิดบริบททางวัฒนธรรม
 นอกจากนี้ไม่ว่าจะ “เหรียญ” หรือ “ออนซ์” ผู้รับสารก็จะไม่ทราบมูลค่าของเงินที่แน่นอนเนื่องจากทั้งสอง
 จำนวนไม่ได้ระบุข้อมูลเกณฑ์การเทียบค่าเงิน อีกทั้งเนื้อเรื่องเกิดขึ้นในยุคอดีตจึงยากที่จะประเมินค่าเงินได้
 อย่างไรก็ตามเมื่อคำนึงว่าตัวบทเป็นนวนิยายที่มีหน้าที่ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ดังนั้นการแปลหน่วย

²⁴⁰ การใช้คำว่า “เหรียญ” โดยไม่ระบุว่าเป็นหน่วยเงินสกุลใด ตรงกับ “การละ” ที่ คลิฟฟอร์ด อี. แลนเดอร์ส (2001:95)
 กล่าวไว้ว่า กรณีการแปลหน่วยเงินตรา การคำนวณค่าเงินให้เป็นหน่วยเงินในภาษาปลายทางนั้นเป็นอุปสรรคต่อนักแปล
 เพราะต่อให้คำนวณเป็นจำนวนเงินออกมาได้ ก็จะมีปัญหาว่าจำนวนเงินเท่านั้นในสมัยปัจจุบันมีมูลค่าประมาณเท่าไร
 ดังนั้นเมื่อต้องแปลเนื้อหาเกี่ยวกับเงินนักแปลมีทางเลือก 2 วิธี 1) แทนที่จำนวนเงินดอลลาร์ในปริมาณที่สมเหตุสมผลกับ
 เนื้อเรื่อง โดยต้องได้รับการยินยอมจากนักเขียนด้วย และ 2) กล่าวถึงเงินจำนวนนั้นโดยไม่ต้องเจาะจงว่ามีหน่วยเงินเป็น
 อะไร เช่น “ห้าหมื่น” ซึ่งดูเหมือนเป็นจำนวนเงินที่เยอะในหลายประเทศ นอกเสียจากว่าเงินเป็นจุดสำคัญในเนื้อเรื่องนั้น
 ที่ผู้อ่านจะต้องทราบรายละเอียดแน่ชัด หรือไม่อาจแปลจำนวนเงินเหมือนกับที่ระบุไว้ในตัวบทโดยให้บริบทเป็นตัวอธิบาย
 ความมากมายของจำนวนและค่าเงินนั้นๆ เอง

²⁴¹ เหรียญ (น.) โลหะที่มีลักษณะกลมแบนหรือรูปเหลี่ยมเป็นต้น มีภาพพูนหรือตัวอักษรอยู่บนพื้น เช่น เหรียญกระษาปณ์
 เหรียญความดีความชอบเหรียญที่ระลึก

(อ้างอิงจาก พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

²⁴² ออนซ์ (น.) หน่วยวัดน้ำหนัก ๑ ออนซ์ มีค่าเท่ากับ หรือ "๒๘.๓๔๑๕กรัม. (อ. ounce).

(อ้างอิงจาก พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

เงินว่า “ซั่ง”²⁴³ (1 ซั่ง = 20 ตำลึง หรือ 80 บาท) ซึ่งเป็นหน่วยในวัฒนธรรมต้นทางและวัฒนธรรมปลายทางในอดีต (ก่อนสมัยรัชการที่ 5) อีกทั้งเป็นหน่วยเงินที่แสดงมูลค่าเป็นน้ำหนักตรงตามต้นฉบับจึงน่าจะให้ผลกระทบต่อผู้รับสารได้ตรงตามต้นฉบับที่สุด

ทั้งนี้คุณสังวรณเห็นว่าการใช้หน่วยเงินว่า “เอานซ์”²⁴⁴ (ounce) เป็นหน่วยน้ำหนักของสิ่งของทั่วไปรวมถึงน้ำหนักเงิน และเป็นหน่วยสากล (universal) ที่คนทั่วไปเข้าใจ จึงไม่จำเป็นต้องแปลงหน่วยน้ำหนักให้เป็นวัฒนธรรมไทย โดยใช้คำว่า “บาท” หรือ “สลึง” อีก และเนื่องจาก “เอานซ์” มีความหมายเดียว หมายถึง หน่วยของน้ำหนัก ดังนั้นการเติมคำว่า “หนัก” จึงถูกต้องเพราะตามหลักสากลแล้วน้ำหนักของเงินจะใช้คำว่า “เอานซ์”

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Your father is generous. He sends you a thousand pieces of silver. (p.263)	“แต่ทว่าคุณพ่อของคุณยังกรุณาอยู่ ท่านได้มอบเงินมาให้คุณพัน เหริยญ ...” (หน้า 306)	“พ่อของเธอจะใจกว้าง ท่านได้ส่งเงินหนึ่งพันเหริยญมาให้เธอ...” (หน้า 213)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 และ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ แม้จะไม่ทราบว่าเป็นเรื่องมีลักษณะเป็นเหริยญ หรือเป็นก้อน ฯลฯ เพราะต้นฉบับใช้คำว่า “pieces of” แต่ผู้แปลทั้งสองสำนวนแก้ไขปัญหาการแปลโดยปรับความหมายของคำ (fixing precise meaning) เป็นคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคยว่า “เหริยญ”</p>		

วิเคราะห์

บริบท เมื่อลูกที่ลูกน้อง ซึ่งเป็นเสมียนของบิดามาแจ้งข่าวให้พี่ชายของก๊วยหลานทราบว่าบิดาและญาติพี่น้องจะไม่รับรองภรรยาชาวต่างชาติและบุตรที่กำลังจะเกิดมา รวมทั้งให้โอกาสพี่ชายของก๊วยหลานเปลี่ยนใจกลับมาแต่งงานกับคู่หมั้นชาวจีนเป็นครั้งสุดท้าย โดยมอบเงินจำนวน 1,000 เหริยญให้กับภรรยาชาวต่างชาติ

²⁴³ ซั่ง (น.) มาตราเงินตามวิธีประเพณี ๒๐ ตำลึง หรือ ๘๐ บาท เป็น ๑ ซั่ง; ชื่อมาตราซึ่งตามวิธีประเพณีแบบไทย ๒๐ ตำลึง เป็น ๑ ซั่ง หรือมีน้ำหนักเท่ากับ ๑,๒๐๐ กรัม, ถ้าเป็นซั่งจีน มีน้ำหนักเท่ากับ ๖๐๐ กรัม คือ เป็นครึ่งหนึ่งของ ซั่งไทย . กระทำให้รู้น้ำหนักโดยใช้เครื่องชั่งหรือตราชั่ง เป็นต้น (อ้างอิงจาก พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

²⁴⁴ ออกเสียงตามเจ้าของภาษา

ทั้งสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษา
มาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีใน
การแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยใช้คำว่า ‘เหรียญ’ แทนหน่วยเงินในภาษาต้นทางว่า “pieces of...”
เพื่อบอกรูปร่างและจำนวนเงินเป็นเหรียญ ซึ่งช่วยให้ ผู้รับสารปลายทางเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“I go to the god of long life. I have placed sacrifices before him of flesh and of wine, I have promised a hundred rounds of silver to the temple if my mother recovers.” (p.244)</p>	<p>“ฉันไปหาเจ้าผู้ต่ออายุ นำเอาเครื่องเซ่นอันประกอบด้วยหมูเห็ดเป็ดไก่และสุราไปด้วย บนบานว่าจะถวายเงินแก่ศาลร้อยเหรียญ หากคุณแม่หายจากโรคภัยไข้เจ็บ” (หน้า 284)</p>	<p>“ฉันได้ไปหาเทพเจ้าแห่งความมีอายุ ยืนวางเครื่องเซ่นไหว้มีเนื้อสัตว์และเหล้าต่อหน้าพระองค์ และสัญญาจะถวายเหรียญเงินกลมหนึ่งร้อยเหรียญแก่วัดถ้าแม่หายป่วย” (หน้า 199)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีแก้ไขปัญหากการแปลต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยปรับความหมายของคำ (fixing precise meaning) เป็นคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคยว่า “เหรียญ” สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท อาการป่วยของมารดาทวดหนักก๊วยหลานจึงไปบนกับเทพเจ้าหากมารดาหายป่วยจะถวายเงินให้แก่วัดเป็นเหรียญเงินร้อยเหรียญ

สำนวนที่ 1 แปลว่า “จะถวายเงินแก่ศาลร้อยเหรียญ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ โดยปรับความหมายของคำ (fixing precise meaning) เป็นคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคยว่า “เหรียญ”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “จะถวายเหรียญเงินกลมหนึ่งร้อยเหรียญ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

จากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าจีนผลิตเงินหยวนเป็น “เหรียญเงิน”²⁴⁵ ที่เรียกว่า “Silver Dollor” มาตั้งแต่ปี 1914 ซึ่งเป็นห้วงเวลาที่เฟิร์ล เอส. บัก เริ่มเขียนนวนิยายเรื่องนี้ นอกจากนี้คำว่า ‘เงินหยวน’²⁴⁶ ในภาษาจีนยังแปลว่า สิ่งที่มีทรงกลม หรือ ‘round object’ หรือ ‘round coin’ การที่ตัวบทต้นทางใช้คำว่า “a hundred rounds of silver” จึงเป็นการถอดความมาจากภาษาจีนซึ่งเป็นวัฒนธรรมในท้องเรื่อง ดังนั้นทั้งสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 จึงเป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างแบบ F1 ซึ่งยึดความหมายในวัฒนธรรมต้นทางเหมือนกัน

ขณะที่คุณสังวรณีกล่าวว่าสาเหตุที่แปลว่า “เงินกลมหนึ่งร้อยเหรียญ” เพราะแม้โดยทั่วไปแล้วเหรียญจะมีลักษณะกลม แต่เหรียญเงินโบราณของจีนอาจมีลักษณะบิดเบี้ยวก็ได้ การระบุว่าเป็นเหรียญเงินกลมจึงเป็นการให้รายละเอียดแก่ผู้รับสารปลายทาง

²⁴⁵ ปี 1914 เหรียญเงินในจีนเรียกว่า “เหรียญเงิน” (Silver Dollars) จัดทำขึ้นโดยรัฐบาลนานจิงเพื่อทดแทนเหรียญสกุลเงินของทหารหลังสิ้นสุดการปฏิบัติขบถซินไห่ เหรียญเงินดังกล่าวใช้เป็นสกุลเงินของทางการของจีนจนกระทั่งทศวรรษที่ 1930 ต่อมา Patriot Central authority ผลิตเหรียญเงินสกุลหยวนขึ้นใช้ครั้งแรกในปี 1949 แต่ เงินเหรียญดังกล่าวใช้หมุนเวียนในจีนแผ่นดินใหญ่ได้เพียงไม่กี่เดือนก่อนสงครามกลางเมืองปะทุ อย่างไรก็ตามในสาธารณรัฐไต้หวันยังคงใช้เงินดังกล่าวต่อมาจนกระทั่งปี 2000

(อ้างอิงจาก http://www.ehow.com/about_6662848_information-chinese-silver-coins.html)

²⁴⁶ จากกเงินหยวน (สัญลักษณ์: ¥) เป็นสกุลเงินของประเทศจีนในยุคปัจจุบัน คำว่าหยวนในภาษาจีนแปลว่า “สิ่งที่มีทรงกลม” “round object” หรือ “เหรียญ” “round coin” ในสมัยราชวงศ์ชิง (Qing Dynasty) เงินหยวนมีลักษณะกลมและเป็นเหรียญเงิน (a round and silver coin).

(อ้างอิงจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_yuan)

4. การใช้คำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม

1.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“He does not find me fair! It is because he has crossed the Four Seas to the other and outer countries, and he has learned in those remote places to love new things and new ways.” (p.4)</p>	<p>“เขาไม่เห็นว่าเป็นด้วย เขาได้ข้ามน้ำข้ามทะเลไปถึงประเทศอันไกลโพ้น และได้รับการสั่งสอนให้รักในสิ่งใหม่แผนใหม่ก็เป็นได้” (หน้า ๕)</p>	<p>“สามีของฉันไม่เห็นว่าเป็นด้วยแม้แต่น้อย! นั่นเป็นเพราะว่าเขาได้ข้ามน้ำข้ามทะเลถึงสี่ทะเลไปยังดินแดนต่างประเทศอันไกลโพ้น และเขาก็เรียนและซึมซับเอาสิ่งใหม่ๆ จากที่นั่น” (หน้า 13)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่ต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคําคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ โดยลบคำ (deletion) คำที่มีความหมายเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง “the Four Seas” และใช้สำนวนภาษาปลายทาง “ข้ามน้ำข้ามทะเล” แทน สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) เก็บรักษาคำที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม “The Four Seas” โดยแปลว่า “ข้ามน้ำข้ามทะเลถึงสี่ทะเล”</p>		

วิเคราะห์

บริบท มารดาของก๊วยหลานคาดการณ์ว่าการเดินทางไปศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดน

อาจทำให้สามีของก๊วยหลานไม่นิยมลักษณะนิสัย กิริยา ฯลฯ ของสตรีจีนอย่างก๊วยหลานก็ได้

ทั้งนี้แทบทุกครั้งที่มีการกล่าวถึง การเดินทางไปต่างประเทศของสามีหรือพี่ชายของก๊วยหลานจะใช้คำว่า

“...has across the Four Seas”²⁴⁷

²⁴⁷ ทั้งนี้ข้อมูลจากเว็บไซต์ Wikipedia²⁴⁷ ระบุว่า “The four Seas” หมายถึงทะเลทั้ง 4 ที่มีมังกรเจ้าสมุทรปกครอง ทั้งนี้ มังกรเจ้าสมุทร ทั้ง 4 (dragon king) เป็นสัญลักษณ์แทนทะเล (มหาสมุทร) 4 ทะเล ได้แก่ ทะเลตะวันออก (the East Sea) ซึ่งหมายถึง ทะเลจีนตะวันออก (the East China Sea) ทะเลใต้ (The South Sea) ซึ่งหมายถึง ทะเลจีนใต้ (the South China Sea) ทะเลตะวันตก (the West Sea) ซึ่งหมายถึง มหาสมุทรอินเดีย (the Indian Ocean and beyond) และทะเลเหนือ (The North Sea) ซึ่งหมายถึง ทะเลสาบไบคาล (Lake Baikal) ในประเทศรัสเซีย

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ได้ข้ามน้ำข้ามทะเลไปถึงประเทศอันไกลโพ้น” ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลด้วยภาษาต่างประเทศ โดยลบคำ (deletion) คำที่มีความหมายเฉพาะในวัฒนธรรมต้นทาง “the Four Seas” และใช้สำนวนภาษาปลายทาง “ข้ามน้ำข้ามทะเล” แทน

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ได้ข้ามน้ำข้ามทะเลถึงสี่ทะเลไปยังดินแดนต่างประเทศอันไกลโพ้น” ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) แปล “The Four Seas” ว่า “ข้ามน้ำข้ามทะเลถึงสี่ทะเล” ซึ่งเป็นการคงคำที่มีนัยยะความหมายวัฒนธรรมด้วยต้นทาง (remainder)

2.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ But I am fearful of it because I hear she is learned in the Four Books, and learning has never accompanied beauty in women. ...” (p.11)	“แม่วิตกกังวลอยู่เหลือเกิน เพราะแม่ได้ยินว่าลูกสาวของบ้านแซ่หลี่คนนี้ เขาเรียนหนังสือชื่อซู่อยู่ด้วย...” (หน้า 12)	“..แต่แม่กลัวเหลือเกิน เพราะได้ยินมาว่าเธอผู้นั้นได้เรียน ‘หนังสือสี่เล่ม’ การศึกษาเช่นนี้จะไม่ไปกับความสวยงามของผู้หญิง...” (หน้า 18)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดด้วยต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ขณะกำลังสั่งสอนให้โอวาทก๊วยหลานเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกเรือน มารดาของก๊วยหลานนี้เปรียบเทียบความพร้อมของลูกสาวกับคู่หมั้นของบุตรชายว่าครบครันฝ่ายหญิงจะอบรมให้บุตรสาวเพียบพร้อมได้เท่ากับที่ตนอบรมสั่งสอนก๊วยหลานหรือไม่

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ลูกสาวของบ้านแซ่หลี่คนนี้ เขาเรียนหนังสือชื่อซู่อยู่ด้วย” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เธอผู้นั้นได้เรียน ‘หนังสือสี่เล่ม’” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

3.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“But I heard that he loved study and early became proficient in the Four Books and the Five Classics...” (p.16)	“แต่ฉันได้ทราบข่าวว่าเขาขยันเรียนหนังสือหนัก ในชั้นต้นเขาเรียนหนังสือชื่อซู่กับหฺวู่จิ้งได้เก่งมาก ...” (หน้า 18)	“แต่ฉันได้ยินเขาว่าพี่ชายสนใจในการศึกษามาก เขาสามารถเรียน ‘หนังสือสี่เล่ม’ และ ‘จินตกวีนิพนธ์ห้าเล่ม’ ได้อย่างดีตั้งแต่อายุยังน้อย” (หน้า 23)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท เมื่อเริ่มเข้าวัยรุ่นพี่ชายต้องย้ายไปอยู่ที่พักส่วนของผู้ชาย กู้ยหลานจึงไม่ค่อยได้พบปะพี่ชายนัก แต่เธอได้ยินข่าวว่า เขาเป็นคนเรียนเก่ง และตำราที่พี่เรียนคือ “the Four Books and the Five Classics”²⁴⁸ ซึ่งหมายถึง ชื่อซู่หฺวู่จิ้ง (สี่หนังสือห้าคัมภีร์) กับแนวคิดลัทธิขงจื้อ (หฺงเจี๋ย)

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ในชั้นต้นเขาเรียนหนังสือชื่อซู่กับหฺวู่จิ้งได้เก่งมาก ...” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

²⁴⁸ ข้อมูลจากหนังสือ *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเทศจีน* (2550) อธิบายว่า “ชื่อซู่หฺวู่จิ้ง” เป็นตำราพื้นฐานการศึกษาลัทธิขงจื้อ เรียกว่า “ชื่อซู่จางจู้จู้” หรือเรียกย่อๆว่า “ชื่อซู่” (หนังสือทั้งสี่) “หฺวู่จิ้ง” (คัมภีร์ทั้งห้า) โดย “ชื่อซู่” (หนังสือทั้งสี่) เริ่มมีมาก่อนสมัยราชวงศ์จิ้น ประกอบด้วย “หลุนหฺยู่” บันทึกคำสั่งสอนของขงจื้อ “เมิ่งจื้อ” หนังสือรวบรวมแนวคิดและหลักการปกครองของผู้ว่าในลัทธิปรัชญาขงจื้อชื่อเมิ่งเคอ รวมทั้ง “ต้าเสวีย” และ “จงยง” บทความสองเรื่องที่คัดมาจากหนังสือ “หลี่จี้” ซึ่งเป็นคัมภีร์ว่าด้วยเรื่องพิธีกรรม กล่าวถึงวิธีการประพฤติตนให้มีความรู้และคุณธรรม สำหรับ “หฺวู่จิ้ง” (คัมภีร์ทั้งห้า) ประกอบด้วย “อี้จิ้ง” คัมภีร์ว่าด้วยเรื่องโหราศาสตร์ “ซางซู่” ตำราประวัติศาสตร์ “ชือจิง” คัมภีร์กวี “หลี่จี้” คัมภีร์ว่าด้วยเรื่องพิธีกรรม และ “ซุนซิว” บันทึกพงศาวดารและปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เขาสามารถเรียน ‘หนังสือสี่เล่ม’ และ ‘จันตควินพจน์ห้าเล่ม’ ได้อย่างดี ตั้งแต่อายุน้อย” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

4.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“He (the geomancer) has searched (1) the book of the stars and has discovered that it is (2) the sixth day of the sixth moon of the new year.” (p.24 7)	เราได้เชิญหมอดูมาปรึกษาให้หา กำหนดวันที่จะทำพิธีฝังศพท่าน เขาตรวจดูจาก (1) หนังสือที่ว่าด้วย ดวงดาว และเลือกได้ (2) วันที่หก เดือนหกปีใหม่ (หน้า 288)	เราได้ไปเชิญโหรมาปรึกษาหาวัน เหมาะ ที่เป็นฤกษ์ดีที่จะจัดงานศพ ของท่าน โหรได้ค้น (1) ตำรา ดวงดาวและพบว่า (2) วันที่หก เดือนหกของปีใหม่จะเป็นวันฤกษ์ดี (หน้า 201)
<p>หมายเหตุ</p> <p><u>ข้อมูลที่ 1</u> “the book of the stars”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 และ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p> <p><u>ข้อมูลที่ 2</u> “the sixth day of the sixth moon of the new year”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 และ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท ชินแสดูฤกษ์วันฝังศพของมารดาгүйหลาน โดยดูจาก “the book of the stars”

ข้อมูลที่ 1 “the book of the stars”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “หนังสือที่ว่าด้วยดวงดาว”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ตำราดวงดาว”

ทั้งสำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

ข้อมูลที่ 2 “the sixth day of the sixth moon of the new year”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “วันที่หกเดือนหกปีใหม่”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “วันที่หกเดือนหกของปีใหม่”

สำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**)

อย่างไรก็ตามบริบทนี้เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่าหากประเด็นทางวัฒนธรรมในบริบทต้นทาง ไม่ได้อยู่ห่างไกลจากวัฒนธรรมภาษาปลายทาง หรือเป็นคำที่มีความหมายสากลแล้ว การแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) ก็อาจมีลักษณะกลมกลืน เป็นภาษาที่สั่นไหวและได้รับการยอมรับในวัฒนธรรมปลายทางเช่นกัน ดังนั้นเกณฑ์การแปลความหมายตรงตามตัวอักษรจึงเป็นวิธีการแปลที่เป็นไปได้ทั้งกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง

5.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"I asked if these marks were equal in degree to our ancient "han-lin" and he laughed again.." (p.46)	"ฉันซักถามเขาว่า อักษรต่อท้ายนี้มี วิทยฐานะเทียบเท่ากับฮันหลินของเราในสมัยโบราณหรือไม่ เขาหัวเราะอีกครั้งหนึ่ง..." (หน้า 51)	"..ฉันถามเขาว่าเครื่องหมายเหล่านี้ สูงเทียบกับปริญา 'ฮันลิน' โบราณของเราได้ไหม" (หน้า 47)
<p>หมายเหตุ</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)</p> <p>สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F เนื่องจากใช้กลวิธีการแปลทั้งสองผสมกัน ได้แก่ การแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) 'han-lin' (F1) แต่ขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มคำ (adding) และอธิบาย (clarifying) ระบุว่า 'han-lin' คือ ปริญา</p>		

วิเคราะห์

บริบท สามีของก๊วยหลานนำปริญาบัตรมาใส่กรอบติดฝาผนังบ้าน ก๊วยหลานจึงถามว่า วุฒิกการศึกษาของสามีของก๊วยหลานนั้นเทียบได้กับ "han-lin" ของจีนหรือไม่

สำนวนที่ 1 แปลว่า "วิทยฐานะเทียบเท่ากับฮันหลินของเราในสมัยโบราณ" เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง แปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (**calque**) ว่า "ฮันหลิน" โดยอาศัยสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจจากบริบทแวดล้อม (**context**) ที่ระบุว่า "were equal in degree to..." เป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่า "ฮันหลิน" หมายถึงสิ่งใด โดยที่นักแปลไม่ต้องอาศัยการเพิ่มคำหรืออธิบายอีก

สำนวนที่ 2 แปลว่า “สูงเทียบกับปริญญา ‘ฮันลิน’ โบราณ” ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (**calque**) ขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มคำ (**adding**) และอธิบาย (**clarifying**) ความหมายว่า “ฮันลิน” คือ “ปริญญาสาขาหนึ่งของจีนในยุคโบราณ”

คุณสังวรณ์ระบุว่า หากแปลโดยทับศัพท์ว่า “ฮันลิน” เพียงอย่างเดียว ผู้อ่านชาวไทยจะไม่เข้าใจว่าหมายถึง ปริญญา จึงต้องเพิ่มคำอธิบายเข้าไป เพื่อให้ทราบที่ “ฮันลิน” คือ ปริญญาของการแปลในข้อนี้จึงน่าจะเป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ทั้งนี้คุณสังวรณ์ระบุว่า “ประการสำคัญในการแปลนักแปลต้องมั่นใจว่า ผู้อ่านกระจ่างในสิ่งที่ตนอ่าน ซึ่งดิฉันก็มีความประสงค์เช่นนั้น”

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างในบริบทนี้ ผู้วิจัยค้นพบว่า บริบทที่นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างแปลตัวบทรวมกันได้ ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ขัดกับข้อเสนอแนะของเวนุตีที่ระบุว่านักแปลต้องเลือกกลวิธีการใดกลวิธีการหนึ่ง หากนำมาใช้ร่วมกันจะทำให้ได้บทแปลที่ไม่เข้าใจหรือไม่มีคุณภาพ

6.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“The sunshine of early autumn streamed across the flower walls and glazed tiles in the courts, and shone upon the shrubs and pools.” (P.59)	“...แสงแดดในตอนต้นฤดูชิวเทียนฉายส่องผ่านรั้วไม้และกระเบื้องปฐุเข้ามาในลานบ้านไปกระทบกอไม้เตี้ยๆ และสระน้ำ” (หน้า 65)	“แสงแดดของต้นฤดูใบไม้ร่วงสาดส่องยังกำแพงที่ปกคลุมด้วยดอกไม้เลื้อยและกระเบื้องที่เป็นเงาแวววาวที่ลานบ้าน” (หน้า 56)
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานกลับมาเยี่ยมบิดามารดาที่บ้านในฐานะหญิงที่แต่งงานแล้วตามประเพณีจีนโบราณ และชื่นชมความงดงามของบรรยากาศสวนและส่วนต่างๆ ของบ้านเดิม

สำนวนที่ 1 แปลว่า “...ตอนต้นฤดูชิวเทียน..” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (**calque**)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “..ต้นฤดูใบไม้ร่วง...” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

7.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“...When she saw that my brother was really going she refused food for three days and spoke to no one. At last seeing that he would go at any cost across the Peaceful Sea, she begged him to be married first to his betrothed...” (p.63)</p>	<p>“พอท่านเห็นว่าพี่ชายของฉันจะไปจริงๆ แล้ว ท่านปฏิเสธไม่ยอมรับประทานอาหารถึงสามวันเต็มๆ และไม่ยอมพูดจากับใครเลย ท่านก็ขอร้องให้เขาแต่งงานกับคู่มั่นของเขาก่อน...” (หน้า 69-70)</p>	<p>“เมื่อแม่ประจักษ์แน่แท้แล้วว่าลูกชายกำลังจะไปจริงๆ แม่ไม่รับประทานอาหารเป็นเวลาสามวัน เก็บตัวเงียบอยู่ในห้องและไม่พูดจากับใครเลย ในที่สุดเมื่อแม่เห็นว่ายังไงๆ ลูกชายก็จะเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลไปจริงๆ ท่านจึงได้ขอร้องให้เขาแต่งงานเสียกับหญิงที่เป็นคู่มั่นกันมาแต่ยังเด็ก...” (หน้า 59)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ไม่แปลคำวิสามานยามที่มีนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง สำนวนที่ 2 = D เพราะใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ</p>		

วิเคราะห์

บริบท มารดาเสียใจที่พี่ชายของก๊วยหลานจะเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ “across the Peaceful Sea” ทั้งๆ ที่มารดาไม่เห็นด้วย

สำนวนที่ 1 เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ไม่แปลคำวิสามานยามที่มีนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง

สำนวนที่ 2 แปลว่า “...เดินทางข้ามน้ำข้ามทะเล ...” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนใช้ภาษามาตรฐาน (standard dialects) และคลังคำ (terminologies) ที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันทีในการแปลตัวบทภาษาต่างประเทศ

ทั้งนี้ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.thepeacefulsea.com ระบุว่า “the Peaceful Sea” หมายถึง “มหาสมุทรแปซิฟิก” ซึ่งมีที่มาจากการที่เฟอร์ดินานด์ แม็กเจนแลน (Ferdinand Magellan) แล่นเรือเป็น

ระยะทางไกล 375 ไมล์ข้ามทวีปอเมริกาใต้ (South America) ผ่าน แหลมแม็กเจนแลน (the Strait of Magellan) ซึ่งตั้งชื่อตามชื่อของเขานั้น แม็กเจนแลนได้ขนานนามน้ำที่เจียบสงบเบื้องหน้าเขาว่า “Mare Pacificum” ซึ่งเป็นคำภาษาละตินแปลว่า “ทะเลสงบสุข” (Peaceful Sea)²⁴⁹

คุณสังวรณีให้สัมภาษณ์ว่า บริบทนี้เป็นการใช้สำนวนที่ผู้อ่านในภาษาปลายทางยอมรับ โดยใช้คำว่า “ข้ามน้ำข้ามทะเล” เพราะเป็นการแปลเป็นภาษาไทยเพื่อให้คนไทยอ่าน ทั้งนี้หากแปลว่า “ข้ามน้ำข้ามทะเลอันสงบ” ก็ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ธรรมชาติของทะเลไม่ได้สงบอยู่ตลอดเวลา การเติมคำว่า “สงบ” จึงไม่อาจเหมาะสม สำหรับเหตุผลที่แปลโดยใช้สำนวนภาษาไทยหรือกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะเห็นว่าการแปลเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจดีแล้ว จึงไม่ได้คิดหาวิธีการแปลแบบอื่นมาใช้อีก

นอกจากนี้คุณสังวรณีระบุว่า เพื่อความชัดเจนนักแปลอาจจะบ่งไว้ในคำนำว่า “เราแปลชนิดที่ประสงค์จะให้ผู้อ่านภาษาไทยเข้าใจความหมายอย่างถูกต้องและรัดกุม หรืออาจจะต้องละอะไร หรือเติมอะไรไปบ้าง จึงต้องละหรือเติมคำบางคำเข้าไป เช่น คำว่า “สงบในข้อนี้” จะละ เพราะดิฉันเห็นว่าการเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเล ผ่านมหาสมุทรนั้นบางครั้งคลื่นก็ไม่ได้สงบ การใส่คำว่าสงบจึงอาจไม่ถูกต้องนัก”

8.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“Seven days, my husband says, and (1) the white ship will reach the harbor (2) at the mouth of the river, the great Son of the Sea, which flows past the North gate of the city” (p.168)	“สามีของฉันบอกว่าเจ็ดวันแล้ว และ (1) เรือคงจะมาถึงท่าที่ (2) ปากแม่น้ำเอียงจื่อ ซึ่งไหลผ่าน ประตูเมืองด้านเหนือ” (หน้า 196)	“สามีของฉันบอกว่า อีกเจ็ดวัน (1) เรือขาวจะมาถึงท่าเรือที่ (2) ปากแม่น้ำซึ่งไหลผ่านประตูเมือง ทางด้านเหนือ” (หน้า 144)
<p>หมายเหตุ</p> <p>ข้อมูลที่ 1 “the white ship”</p> <p>สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน</p> <p>สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู่คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับ และคุ้นเคย</p> <p>สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

²⁴⁹ นักประวัติศาสตร์มักเสียดสีว่าชื่อเล่น (moniker) ของมหาสมุทรแปซิฟิก (the Pacific Ocean) นี้ช่างแตกต่างจากธรรมชาติของมหาสมุทรดังกล่าว ที่เป็นจุดกำเนิดของภัยธรรมชาติต่างๆ อาทิ สึนามิ พายุไต้ฝุ่นและภูเขาไฟ

ข้อมูลที 2 “at the mouth of the river, the great Son of the Sea”

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) เป็นการอ้างอิง โดยเปรียบเทียบกับคำบ่งชี้ภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion) โดยค้นคว้าข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ซึ่งปรากฏอยู่จริงในวัฒนธรรมฉากท้องเรื่อง โดยใช้ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ของวัฒนธรรมต้นทางเป็นคำยืมทับศัพท์

สำนวนที่ 2 = D เพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ไม่แปลคำวิสามานยนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ

วิเคราะห์

บริบท สามีของก๊วยหลานบอกกับเธอว่าเรือที่พี่ชายและพี่สะใภ้ของก๊วยหลานโดยสารกลับประเทศจีนจะเข้าเทียบท่าในอีก 7 วันข้างหน้า

ข้อมูลที 1 “the white ship”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “เรือ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้อำนาจที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยละคำ (omission) ที่บ่งนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง เป็นวิธีการแปลแบบไม่เฉพาะเจาะจง (generalize)

สำนวนที่ 2 แปลว่า “เรือขาว” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

คุณสังวรณีกกล่าวว่า โดยปกติเรือเดินสมุทรจะทาสีขาว จึงควรแปลว่า ‘เรือขาว’

ข้อมูลที 2 “at the mouth of the river, the great Son of the Sea”

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ปากแม่น้ำเอี้ยงจื่อ” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) เป็นการอ้างอิง โดยเปรียบเทียบกับคำบ่งชี้ภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion) โดยค้นคว้าข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ซึ่งปรากฏอยู่จริงในวัฒนธรรมฉากท้องเรื่อง โดยใช้ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ของวัฒนธรรมต้นทางเป็นคำยืมทับศัพท์

เสถียรโกเศศ (2478:142) กล่าวถึง “ปากแม่น้ำเอี้ยงจื่อ” ในหนังสือ ไทย-จีน ว่า

“ภายหลังซึ่งนับเวลาเป็นพันๆ ปี จีนก็ขยายดินแดน แผ่ลงมาทางใต้ออกไปกว้างขวาง โดยลำดับ จนถึงลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง (ชื่อแม่น้ำนี้ เขียนถ่ายเป็นอักษรโรมันต่างๆ กัน ภาษาจีนสำเนียงแต่จิ๋วเรียกว่า “เอี้ยงจื่อกัง” แปลว่า แม่น้ำชนชาติยาง ภาษาไทยเขียนชื่อแม่น้ำนี้ต่างๆ กัน)”

สำนวนที่ 2 แปลว่า “ปากแม่น้ำ” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนเพราะมีการลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) ไม่แปลคำวิสามานยนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ ซึ่งคุณสังวรณัระบุสาเหตุที่แปล “the great Son of the Sea” ว่า “ปากแม่น้ำ” เพราะเห็นว่าเข้าใจได้ดีกว่าแปลแบบตรงตัว

9.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>"If Heaven ordains death, who am I to stay that supreme destiny?" He has taken his silver and thrust his hands into his sleeves and departed." (p.242)</p>	<p>"ถ้าพระเจ้าบนสวรรค์มีความประสงค์จะมาเรียกเอาตัวไป ฉันเป็นอะไรเล่าจึงมาหนองเหนียวเอาตัวท่านไว้ได้?" เขากอบโกยเอาเงินไปแล้วก็ทิ้งคุณแม่ไว้ตามยถากรรม.." (หน้า 283)</p>	<p>"ถ้าสวรรค์บัญญัติให้เขาต้องตาย ฉันเป็นผู้วิเศษอะไรจะไปขวางกัน โชคชะตาได้" เขารับเงิน เอามือยัดเงินลงไปในแขนเสื้อแล้วก็ลาไป" (หน้า 198)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สุ่มคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย สำนวนที่ 2 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท มารดาของก๊วยหลานอาการท้อหนักจนหมองจางซึ่งเป็นหมอมที่มีฝีมือในการรักษา ยอมรับว่าไม่สามารถรักษามารดาของก๊วยหลานให้หายได้ ก๊วยหลานจึงจ่ายค่ารักษาให้ หมองจางรับเงินเก็บไว้ในแขนเสื้อ **"...and thrust his hands into his sleeves."**

สำนวนที่ 1 แปลว่า "กอบโกยเอาเงินไป" เป็นการใช้กลวิธีการแปลทำให้กลมกลืนเพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (**fixing precise meaning**) สุ่มคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยแก้ไขคำกริยาที่แสดงอาการเก็บเงินแบบจีน **"taken his silver and thrust his hands into his sleeves** มาใช้กริยาในภาษาปลายทางว่า "กอบโกย" อีกทั้งมีความหมายในเชิงลบ (**negative connotation**) ด้วย

สำนวนที่ 2 แปลว่า "รับเงิน เอามือยัดเงินลงไปในแขนเสื้อ" เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (**จีน**) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) สะท้อนภาพกริยาการเก็บเงินแบบจีน

10.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
<p>“They have been for what westerners call ‘hike.’ “What is this ‘hike’ I asked, greatly curious. He replied, “It is a long and rapid walk to some distant spot. To-day they have been to the top of Purple Mountain.” (P.179)</p>	<p>“เขาไปอย่างที่เขาตะวันตกเรียกว่า “เดินทางไกล” “เดินทางไกล นี้ หมายความว่าอะไรกัน?” ฉันทาม รู้สึกแปลกใจไม่หาย เขาตอบว่า “คือการเดินไปไกลๆ และเดินอย่างรวดเร็ว วันนี้เขาเดินไปจนถึงยอดเขา จื่อจินซาน” (หน้า 207)</p>	<p>“เขาไปเดินทางไกลอย่างที่พวก ตะวันตกเขานิยมกัน” “ไปเดินทางไกลคืออะไรคะ” ฉันทาม ด้วยความอยากรู้เป็นอย่างยิ่ง “มันเป็นการเดินทางเร็วๆ ไปยังที่ไกลๆ แห่งหนึ่ง วันนี้เขาไปไกล กันถึง ยอด ‘ภูเขาม่วง’” (หน้า 151)</p>
<p>หมายเหตุ สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน สำนวนที่ 1 = F1 เพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque) สำนวนที่ 2 = F2 เพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)</p>		

วิเคราะห์

บริบท กุ้ยหลานแปลกใจที่พี่ชายและพี่สะใภ้ออกไปข้างนอกทั้งวัน เมื่อกลับมาเนื้อตัวมอมแมม สามีจึงบอกให้รู้ว่าทั้งสองคนไปเดินทางไกล (hike) กันที่ยอดเขา

สำนวนที่ 1 “ยอดเขาจื่อจินซาน” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และใช้คำยืมภาษาต่างประเทศ (calque)

สำนวนที่ 2 “ยอด ‘ภูเขาม่วง’” เป็นกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเพราะแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism) และใส่เครื่องหมายอัฒภาคสระบุให้ทราบว่า เป็นชื่อเฉพาะด้วย

ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.synotrip.com และวิกิพีเดียระบุว่า “Purple Mountain” หรือ “Purple Gold Mountain” คือ พื้นที่ป่าและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับเดินป่า (hiking trails crisscross) ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของเมืองนานจิง มณฑลเจียงซู เวลาพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น มักสังเกตเห็นหมอกลึกลับสีม่วงและทองปกคลุมยอดเขา จึงเป็นที่มาของชื่อ “ภูเขาม่วง” บริเวณเชิงเขาด้านล่างเป็นที่ตั้งของศูนย์วิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ข้อมูลข้างต้นนี้ยังยืนยันข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับฉากในท้องเรื่อง ที่ผู้วิจัยระบุไว้ในบทที่ 3 ว่าฉากท้องเรื่องน่าจะเกิดขึ้นที่เมืองนานจิงด้วย

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์นักแปล คุณสังวรณัระระบุว่า เหตุที่แปลว่า “ภูเขาม่วง” เพราะภูเขาดังกล่าวมีใบไม้สีแอมม่วงปกคลุมอยู่มากทำให้มีสีม่วง เป็นเรื่องธรรมชาติที่ยอดภูเขาจะมีสีต่างกันไปตาม

พืชพันธุ์ที่ขึ้นปกคลุมยอดเขา ทั้งนี้เมื่อถามว่าในบริบทเช่นนี้นักแปลจำเป็นต้องรู้ว่าฉากท้องเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่ที่ไหนหรือไม่ เพื่อให้ทราบชื่อเฉพาะของสถานที่ต่างๆ คุณสังวรธรรมเห็นว่า ขึ้นอยู่กับความสำคัญว่าบริบทส่วนนั้นว่าสำคัญกับเนื้อเรื่องหรือไม่ อย่างไรก็ตามคุณสังวรธรรมเห็นว่า บริบทนี้ความหมายชัดเจนอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับฉากในท้องเรื่องอีก

11.

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“He has sent her sweetmeats and once a Buddha’s hand lemon tree in a green glazed pot.” (p.223)	“คุณพ่อได้ส่งขนมมาให้เขา และ ครั้งหนึ่งส่งต้นส้มใส่กระถางเขียวมาให้ อย่างไรก็ตาม พี่ชายของฉันคอยอยู่ด้วยเสมอๆ ทุกๆ คราวที่คุณพ่อมาเยี่ยม” (หน้า 260)	“ท่านส่งขนมหวานมาให้บ่อยๆ และ ครั้งหนึ่งส่งต้นไม้ประเภทมะนาวใส่กระถางสีเขียวมาให้เธอ ส่วนพื้นที่นั้นก็คอยระวังที่จะอยู่กับภรรยาของเขาเมื่อพ่อมาหาเธอ” (หน้า 184)

หมายเหตุ

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน

สำนวนที่ 1 = D เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยลบคำที่บ่งชี้ความหมาย (Generic Name) เนื่องจากผู้รับสารปลายทางไม่รู้จัก “a Buddha’s hand lemon tree” หรือ “ต้นส้มโอมือ” นัก นักแปลจึงแก้ไขปัญหาการแปลโดยระบุความหมายโดยกว้างว่าเป็น “ต้นส้ม”

สำนวนที่ 2 = X เพราะไม่ใช่ D และ F เนื่องจากมีการลบคำที่บ่งชี้ความหมาย (Generic Name) “a Buddha’s hand lemon tree” ขณะเดียวกันก็ยึดความหมายของตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) “lemon tree” แปลว่า “ต้นไม้ประเภทมะนาว” ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าการแปลทั้งในสำนวนที่ 1 และ 2 ผู้รับสารไม่ได้รับความหมายนัยยะของสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจว่า บิดาของก๊วยหลานไม่ได้ส่งต้นส้มหรือมะนาวทั่วไปมาให้แม่ริ แต่ต้องการเอาใจเธอ เพราะมีใจคิดอกุศล จึงมักส่งของกำนัลมาให้แม่ริ สำหรับต้นส้มโอมือ ถือเป็นต้นไม้มงคล เพราะมีผลรูปร่างคล้ายนิ้วมือของพระพุทธรูป ชาวจีนนิยมวางไว้ประดับห้อง เพื่อสร้างบรรยากาศสดชื่น และลดกลิ่นอับ

วิเคราะห์

บริบท ช่วงที่พี่ชายและพี่สะใภ้อยู่ในบ้านใหญ่ บิดาของก๊วยหลานมักมีของฝากมาเยี่ยมสะใภ้ชาวต่างชาติด้วยเพราะมีจิตอกุศล

สำนวนที่ 1 แปลว่า “ต้นส้มใส่กระถางเขียว” เป็นกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน เพราะมีการปรับแก้ความหมายของคำ (fixing precise meaning) สู้คำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย โดยลบคำที่บ่งชี้ความหมาย (Generic Name) เนื่องจากผู้รับสารปลายทางไม่รู้จัก “a Buddha’s

hand lemon tree” หรือ **“ต้นส้มโอมือ”** นัก นักแปลจึงแก้ไขปัญหาการแปลโดยระบุความหมายโดยกว้างว่า **“ต้นส้ม”**

สำนวนที่ 2 แปลว่า **“ต้นไม้ประเภทมะนาวใส่กระถางสีเขียว”** ไม่ใช่กลวิธีการแปลแบบ ทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างเพราะ แม้จะมีการละ ไม่แปลคำวิสามานยนามที่เป็นคำบ่งชี้ ความหมาย (D) แต่การแปลแบบตรงตัวโดยยึดความหมายของตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ว่า **“lemon tree”** แปลว่า **“ต้นไม้ประเภทมะนาว” (F)** ทำให้ได้ความหมายผิดไปจากบริบทต้นทาง

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนระบุว่า **“a Buddha's hand lemon tree”** หมายถึง ต้นส้ม ชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างคล้ายมือ หรือที่คนไทยรู้จักกันในชื่อ **“ต้นส้มโอมือ”** นิยมนำไปทำเป็นยาต้มส้มโอมือ ส่วนชาวจีนเรียกต้นไม้นี้ว่า **“ฝอโส่ว”** คำว่า **“ฝอ”** หมายถึง **“พระพุทธเจ้า”**

ขณะที่ข้อมูลจากเว็บไซต์วิกิพีเดีย (Wikipedia) ระบุว่า **“Buddha's hand”**²⁵⁰ เป็นส้ม (citron) มีกลิ่นหอม ผลมีลักษณะแยกออกเป็นนิ้วมือ (finger-like) เป็นไม้พุ่ม (shrub) กิ่งยาว และมีหนาม ชาวจีนและญี่ปุ่นนำมาสร้างบรรยากาศให้ห้องหรือสิ่งของส่วนตัว เช่น เสื้อผ้า มีกลิ่นหอม

นอกจากเปรียบเทียบต้นฉบับและสำนวนแปลทั้งสองสำนวน โดยนำความรู้เรื่อง กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างมาวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คุณสังวรณี ไกรฤกษ์ ผู้แปลนวนิยายเรื่องลมต่างทิศ เพื่อยืนยันกลวิธีการแปลที่นักแปลใช้ และขอทราบ เหตุผล พร้อมคำอธิบายการแปล ดังได้สอดแทรกไว้ในตารางเปรียบเทียบประเด็นปัญหาการแปลข้างต้น แล้วนั้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ส่วนอื่นๆ ได้แก่ การแปลนวนิยายเรื่อง **“ลมต่างทิศ”** ทศนคติต่อการแก้ไข ปัญหาการแปลระหว่างวัฒนธรรมด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง รวมทั้งกลวิธีในการแปลงานวรรณกรรม จะกล่าวถึงต่อไปนี้

3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลและการแก้ไขปัญหาการแปลของคุณสังวรณี ไกรฤกษ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณสังวรณี ไกรฤกษ์ ผู้แปลนวนิยายเรื่อง **“ลมต่างทิศ”** (สำนวนที่ 2) เกี่ยวกับกลวิธีการแปลและอุปสรรคในการแปลนวนิยายเรื่องนี้ รวมถึงสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการนำ กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างมาใช้ในการแปลบริบทที่มีประเด็นทาง วัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้

คุณสังวรณีระบุว่า ไม่ได้ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนหรือรักษาความแปลกต่าง แต่แปลโดยยึดข้อเท็จจริงและความหมายในตัวบทต้นทาง สะท้อนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในตัวบทตาม ที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอ อย่างไรก็ตามหากบริบทใดแปลโดยใช้สำนวนภาษาไทยแล้วไม่เข้าใจ จะแก้ไข ปัญหาโดยการอ้างอิงภาษาต้นทาง (ภาษาอังกฤษ) (กลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง: ผู้วิจัย) และหากพบว่าการอ้างอิงภาษาอังกฤษทำให้บทแปลเกิดความคลุมเครือหรืออ่านแล้วไม่เข้าใจ นักแปล

²⁵⁰ แหล่งที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Buddha%27s_hand

ควรเพิ่มคำอธิบายสั้นๆ กำกับไว้ในวงเล็บ เพื่ออธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจ ซึ่งในการทำงานแปลนวนิยายเรื่องนี้ คุณสังวรณ์ระบุว่าสำนักพิมพ์ (แพรวสำนักพิมพ์: ผู้วิจัย) ไม่ได้กำหนดข้อบังคับหรือขอให้ใช้กลวิธีการแปลแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการทำงานอย่างอิสระ กรณีที่พบปัญหาการแปลว่า สำนวนภาษาไทยไม่อาจถ่ายทอดเนื้อความในตัวบทต้นทางอย่างเท่าเทียม (ไม่สามารถใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนในการแก้ไขปัญหา: ผู้วิจัย) จะค้นคว้าความหมายเพิ่มเติมจากพจนานุกรม **Oxford Dictionary**

ทั้งนี้คุณสังวรณ์ แสดงความคิดเห็นว่าการแปลจะต้องใช้ทั้งกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างร่วมกัน ในกรณีที่ต้นฉบับแปลยากนักแปลต้องพยายามหาวิธีทำให้บทแปลนั้นมีความต่อเนื่องและกลมกลืนกับภาษาต้นทาง อย่างไรก็ตามโดยส่วนตัวแล้วคุณสังวรณ์ ไม่ได้เคยคิดแบ่งแยกว่า จะต้องแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบกลมกลืนหรือรักษาความแตกต่างกลวิธีการใดกลวิธีการหนึ่งเป็นการเฉพาะ หากบริบทในตัวบทบางจุด “เป็นคนละเรื่องกับเราแล้ว” (มีประเด็นปัญหาการแปลระหว่างวัฒนธรรม: ผู้วิจัย) นักแปลต้องพยายามหาหนทางทำให้บทแปลมีความกลมกลืน ถูกต้องกับความหมายในต้นฉบับ

ทัศนคติต่อกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างนั้น คุณสังวรณ์กล่าวว่าสามารถนำมาช่วยแก้ไขปัญหาการแปลระหว่างวัฒนธรรมได้บ้าง “เล็กน้อย” ทั้งนี้เห็นว่าวัตถุประสงค์การแปลที่ดี นักแปลควรแปลให้ได้ความหมายถูกต้อง ตรงตามตัวบทภาษาต่างประเทศขณะเดียวกันบทแปลควรมีความกลมกลืนกันกับภาษาปลายทาง ในบางครั้งนักแปลอาจต้องอ้างอิงหรือยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ แต่หากแปลโดยใช้สำนวนภาษามาตรฐานของวัฒนธรรมปลายทางแล้วมีความชัดเจน ผู้รับสารเข้าใจ ก็ถือว่าการแปลที่มีสมมูลภาพแล้ว ไม่จำเป็นต้องอ้างอิงภาษาต่างประเทศอีก แต่บริบทใดที่ไม่สามารถแปลโดยใช้สำนวนภาษาปลายทาง เพราะทำให้ความหมายไม่ถูกต้อง นักแปลควรแก้ไขปัญหาโดยใช้คำภาษาต่างประเทศ หรือใส่คำอธิบายไว้ในวงเล็บ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อความอย่างชัดเจน ทั้งนี้เห็นว่า การใส่วงเล็บไม่ได้ทำให้ตัวบทประเภทนวนิยายเกิดการสะดุด หรือเสียอรรถรสแต่อย่างใด

คุณสังวรณ์กล่าวว่า งานแปลจะดีได้ต้องอาศัยปัจจัย 2 ประการ คือ

- 1) ถูกต้องตรงตามตัวบทต้นทาง
- 2) มีความรื่นไหล สละสลวย เมื่ออ่านบทแปลผู้อ่านจะรับรู้ได้ด้วยตัวเองว่าชนบประเพณีของต่างชาติเป็นเช่นไร ไม่ต้องแยกแยะ เช่น คำเหมือนในภาษาอังกฤษ “เรสตัวรอง” หากในตัวบทบอกว่าตัวละครไปรับประทานอาหารที่ “Swan Restaurant” ก็สามารถแปลได้ทั้ง “สวอน เรสตัวรอง” หรือ “ภัตตาคารหงษ์” หากสิ่งที่แปลเป็น คน สิ่งของ สถานที่ที่ทุกคนรู้จัก ฯลฯ หากแปลได้สละสลวยแล้วก็ไม่จำเป็นต้องแยกแยะว่าบทแปลนั้นเป็นการแปลแบบรับวัฒนธรรมตะวันตกหรือแปลให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย และไม่ต้องแปลข้าม แค่แปลให้ดี ผู้อ่านก็สามารถวาดภาพตามได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับที่การแปล

ของนักแปล สิ่งสำคัญคือ “แปลให้ตรงเนื้อหา แต่ให้อยู่ในภาษาของเรา (สำนวนภาษาไทย:ผู้วิจัย) ถ้าใช้ภาษาเราแล้ว เคอะเขินก็ปรับ”

เช่น “Ai-ya” หรือ “ไอหยา” คำเดิมเหมาะสมใช้ “ไอหยา” ใดๆ ก็ใช้ แต่ถ้ารู้ความหมายบริบทในภาษาไทยก็อาจแปลได้หลายอย่าง เช่น “แม่แล้ว แม่จริง” แต่ต้องการให้รู้ถ้าเป็นคำอุทานที่ไม่รู้จักก็อย่างไ้ส่งไป การถ่ายเสียงคำอุทาน “ไอหยา” เป็นเรื่องของการออกเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยวรรณยุกต์ต่างกันความหมายจะต่างกัน เช่น ไช ไช ไช้ แต่ในภาษาอังกฤษนั้น โน โหนว โน้ (know) ความหมายเหมือนกันไม่เปลี่ยนเพราะการออกเสียง(intonation) ต่างแต่ความหมายไม่ต่าง

สำหรับการแก้ปัญหาการแปลเรื่อง “หน่วยเงินตรา” คุณสังวรณเห็นว่านักแปลควรจะได้วงเล็บอธิบาย เช่น แปลงค่าเงินแล้วใส่วงเล็บกำกับอัตราแลกเปลี่ยนว่า (100 กีบ เท่ากับ 1บาท) เป็นต้น

4.ตารางแสดงสถิติการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง

ผู้วิจัยได้บันทึกสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบ D แบบ F และแบบ X รวมถึงสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบ F1 และ F2 ไว้ในโปรแกรมไมโครซอฟต์ เอ็กเซล เพื่อเปรียบเทียบสถิติการใช้กลวิธีการแปลต่างๆ ข้างต้น ในรูปของตารางแสดงผลการเปรียบเทียบสถิติการใช้กลวิธีการแปลในแต่ละสาขาวัฒนธรรม ทั้งในรูปอัตราส่วนและค่าเป็นร้อยละ จากนั้นจึงอ่านผลการเปรียบเทียบสถิติข้างต้น เพื่อนำมา (สรุปแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F ที่เหมือนและต่างกัน ทั้งในวัฒนธรรมแต่ละสาขา ในภาพรวมทั้ง 5 สาขา ในภาพรวมจากประเด็นศึกษา 125 ประเด็น และระหว่างสำนวนที่ 1 และ 2 เพื่อนำไปใช้สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการวิจัยในบทที่ 5 ต่อไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอตารางแสดงการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F ที่แยกเป็นรายวัฒนธรรม และในภาพรวม 5 วัฒนธรรม ดังนี้

1. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities)

1.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.On the second day of the New Year		F1	D	
2.The dragon Festival		F1	F2	
3. The Feast of Lanterns		F1	F2	
4.the wine ceremony		F1	F2	
5.the Eighth Moon Festival		F1	D	
6.the festival of Clear Spring		F1	F2	
7.1 the oil of acanthus		F1	D	
7.2 Length upon length of yellow silken gauze		F1	D	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	4	
	F	8	4	
	X	0	0	

2.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศาสนา (ความเชื่อ)		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the kitchen-gods..honey put on their paper lips		F1	X	
2.the god of long life		F1	F2	
3.that P'an-ku, the creator god		F1	D	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	1	
	F	3	1	
	X	0	1	

3.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศีลธรรม ปรัชญา		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.1 wisdom of the Great Master		F2	F2	
1.2 The First duty of a man		F2	F1	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	0	
	F	2	2	
	X	0	0	

4.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 13 ประเด็น	0	13	0	5	7	1	
	0.0%	100.0%	0.0%	38.5%	53.8%	7.7%	

2.สาขาศิลปะ (The Arts)

1.วัฒนธรรมในเรื่องดนตรี		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.my harp		D	F2	
2.the gong		F2	F2	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	0	
	F	1	2	
	X	0	0	

2.วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.ชื่อห้องและพื้นที่ส่วนต่างๆ ในบ้าน				
1.cannot be received in the ancetral hall		D	F2	
2. in the guest-hall		D	D	
3.1 the guest hall		D	F2	
3.2 the Court of Peonies		F1	F1	
3.3 my mother apartments		F1	D	
2.องค์ประกอบต่างๆ ของบ้าน				
1.opaque shell lattices to be placed over the moon-gate		D	F2	
2. in carved window framed latticed with rice -paper		D	F2	
3.the house-gods		D	D	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	3	
	F	2	5	
	X	0	0	

3.ผลรวมของประเด็นศึกษาศาขาศิลปะ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 10 ประเด็น	7	3	0	3	7	0	
	70.0%	30.0%	0.0%	30.0%	70.0%	0.0%	

3.สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts)

1.อาหาร	TT1	TT2	หมายเหตุ
1.sweet oily sesame cakes	D	F2	
2.1 Sesame cake	D	D	
2.2 a thin slice of salted duck	X	F2	
2.3 foreign wine	F1	F2	
3.mandarin fish	D	X	
4.duck's flesh roasted brown and dipped in the jellied juice of wild haws	X	X	
5.the best Before the Rains tea	D	F2	
6.the little larded cake	D	F1	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	1
	F	1	5
	X	2	2

2.เสื้อผ้าการแต่งกาย	TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the cherry blossom embroidered shoes	F1	X	
2.1 lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree	F1	D	
2.2 sad jewels, black pearl, dying from over- much knowledge of sorrow	D	F2	
3.eyes like black jewels	D	F2	
4.in brocade of crimson	F1	F1	
5.1 I touch vermilion to my lips	F2	F2	
5.2 smooth rice powder upon my brow	D	F2	
6.apricot pink satin	D	X	
7.1 a bowl of golden narcissus	D	F2	
7.2 the color of American apple-blossoms!	F2	F2	
8.1 stained the palms rose-red	F1	F2	
8.2 oval nails she painted vermilion	F2	F2	
8.3 a heavy magnolia perfume	D	F2	
รวม 13 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	1
	F	7	10
	X	0	2

3.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขาคหกรรมศิลป์ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 21 ประเด็น	11	8	2	2	15	4	
	52.4%	38.1%	9.5%	9.5%	71.4%	19.0%	

4.สาขากีฬานันทนาการ (The Sports and Recreation)

1.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยกีฬานันทนาการ		TT1	TT2	หมายเหตุ
'hike'		F1	F1	
รวม 1 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	0	
	F	1	1	
	X	0	0	

2.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขากีฬานันทนาการ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 1 ประเด็น	0	1	0	0	1	0	
	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	

ว.สาขาภาษา (Language)

1.การเรียกชื่อ				
1.คำเรียกขานก๊วยหลาน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.Kwei-lan		F1	F2	
2.little porcelain one		D	X	
3.Daughter of the most Honorable Lady		D	X	
4.the young mother of a princely son		D	F1	
รวม 4 ประเด็น จำแนกเป็น	D	3	0	
	F	1	2	
	X	0	2	

2.คำเรียกขานสามีของก๊วยหลาน				
1.your master		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.your master		D	F1	
2.Da-da?		D	D	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	2	1	
	F	0	1	
	X	0	0	

3.คำเรียกขานบิดามารดาของก๊วยหลาน				
1.the August Mother		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the August Mother		D	F1	
2.the First Lady		D	D	
3.the Honorable First Lady		D	F1	
4.The honored Old One...Old one		D	F1	
5.my Ancient One		D	D	
รวม 5 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	2	
	F	0	3	
	X	0	0	

4.คำเรียกขานบุตรชายของก๊วยหลาน				
1.the little precious		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the little precious		D	D	
2.My little lotus-pod! ...my little meat- dumpling!		D	F1	
3. My son's son!		D	F2	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	3	1	
	F	0	2	
	X	0	0	

5.คำเรียกขานพี่สาวหรือน้องสาว (My Sister)				
"These things I may tell you, My Sister.		TT1	TT2	หมายเหตุ
"These things I may tell you, My Sister.		D	F2	
รวม 1 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	0	
	F	0	1	
	X	0	0	

2.ประโยคสุภาพ				
1.My dear lord, behold thy first born son, Take him. Thy wife giaves him to thee.		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.My dear lord, behold thy first born son, Take him. Thy wife giaves him to thee.		X	F1	
2.1 I beg that the honorable one		D	F2	
2.2 consent to refresh herself with bathing		F2	F1	
3. Eat of this poor meant my mother. It is tasteless, but because these hands have prepared it, deign to eat a little		D	F2	
4.1 Most Ancient and Honorable		D	F2	
4.2 I your unworthy son		D	F2	
4.3 Her sons will be altogether of our celestial nation, citizens of the Bright Republic, and heirs of the Middle Empire		F1	D	

4.4 gives her homage		F2	F1	
5.1 My honored Father		D	F2	
5.2 the First Lady, my honored mother		D	F2	
5.3 has departed to dwell beside the Yellow Springs		D	D	
5.4 I, your unworthy son		D	F2	
รวม 12 ประเด็น จำแนกเป็น	D	8	2	
	F	3	10	
	X	1	0	

3.คำอุทานและการรับรู้เรื่องเสียง		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.AI-YA		D	F1	
2.Ai-ya, my poor child!		D	F1	
3.Ai-ya--aiya--a bitter life--an avil destiny!		D	F1	
4.Aie--Aie--Aie--		D	D	
5.Pst! He cannot		D	D	
6.Hush, my lord		D	D	
รวม 6 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	3	
	F	0	3	
	X	0	0	

4.คำอุปมาอุปมัย		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.Oh...more hideous than the God of the North in the temple entrance!		F1	F2	
2.1 Lamay		F1	F1	
2.2 She was like them, dainty and pale and golden		X	D	
3.1 a very Buddha for fatness		F2	F1	
3.2 Ah, it is enough to make a monk laugh!		D	D	
4.drinks not yet of the Yellow Springs		D	D	
5.his words fell through the air like drops of silver		D	F1	
6.the White Star for veauty! Clear eyes--freebodies--		D	F2	
7.1 It is as if one tried to imprison a rosy cloud within an iron vessel		F1	F1	
7.2 It is like painting with a harsh brush of bamboo		F1	F1	
8.1 The foreign flower is beautiful		F1	F2	
8.2 her eyes like purple jewels!		D	F2	
8.3 How white, like almond meats, it her flesh!		D	F2	
9.It has the rich note of the voice of the harvest thrush in spring, when the rice is waiting to be cut into sheaves		X	F2	
10.as the reigning queen might enter the presence of the imperial dowager		D	F1	
11.my son's legs in trousers like a water-carrier's		F1	F2	
12.enter upon the Terrace of Night		F1	D	
13.scarce a foot in length and as naked as a fish?		F2	F2	
14.1 the Lotus lake		F1	F2	
14.2 lest I be that pale wan thing without thee!		F1	F1	
15. it is tawny, the color of tiger-bone wine		F1	F1	
16. white as a drift of pear blossoms		F1	F2	
รวม 22 ประเด็น จำแนกเป็น	D	7	4	
	F	13	18	
	X	2	0	

5.สำนวนภาษา				
1.โอวาท คำสอน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.1 Be chilled, rather than warm		D	F2	
1.2 Be the tang of wine rather than the surfeiting sweetness of honey		F1	F1	

2.Smile--not boldly, but with the shyness that promises all		D	F2	
3.But when one deals with the barbarians, one must harness they very devil to one's mill!		D	F1	
4.1 The harp has six abhorrences and seven prohibitions		D	F2	
4.2 if it will not sing to-night, my lord, which of these abhorrences is present?		D	F1	
รวม 6 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	0	
	F	1	6	
	X	0	0	

2.คำอธิษฐาน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.O kwan-yin, protect my little child!		F1	D	
2.O Kwan-yin, Goddess of Mercy, pity me--pity me! Such a child--so young, so terrified in my loneliness!		F1	D	
3.O little dusky Goddess! Speed the winged days, I pray thee, until my golden one ...		D	F2	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	2	
	F	2	1	
	X	0	0	

3.การบอกปริมาณ จำนวน หน่วย มาตรา		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.fourty ounces of silver		D	X	
2.a thousand pieces of silver		D	D	
3.a hundred rounds of silver		F1	F1	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	2	1	
	F	1	1	
	X	0	1	

4.การใช้คำที่มียยะทางวัฒนธรรม		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.he has crossed the Four Seas to the other and outer countries		D	F1	
2.the Four Books		F1	F2	
3.the Four Books and the Five Classics		F1	F2	
4.1 the book of the stars		F2	F2	
4.2 the sixth day of the sixth moon of the new year		F2	F2	
5.equal in degree to our ancient "hanlin"		F1	X	
6. early autumn		F1	F2	
7.the Peaceful Sea		D	D	
8.1 the white ship		D	F2	
8.2 at the mouth of the river, the great Son of the Sea		F1	D	
9.He has taken his silver and thrust his hands into his sleeves		D	F1	
10.the top of Purple Mountain		F1	F2	
11.a Buddha's hand lemon tree in a gree glazed pot		D	X	
รวม 13 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	2	
	F	8	9	
	X	0	2	

5.ผลรวมของประเด็นศึกษาศาษาภาษา (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 80 ประเด็น	48	29	3	18	57	5	
	60.0%	36.3%	3.8%	22.5%	71.3%	6.3%	

6.ผลรวมของประเด็นศึกษาทั้ง 5 สาขา (ร้อยละ)

ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 125 ประเด็น	66	54	5	28	87	10	
	52.8%	43.2%	4.0%	22.4%	69.6%	8.0%	

7.สรุปภาพรวมผลการใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F ของประเด็นศึกษาทั้ง 5 สาขา (ร้อยละ)

1.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์										
ประเด็นสาขามนุษยศาสตร์	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 13 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	0	13	11	2	0	6	7	1	6	3
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	0.0%	100.0%	84.6%	15.4%	0.0%	46.2%	53.8%	7.7%	46.2%	23.1%

2.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาศิลปะ										
ประเด็นสาขาศิลปะ	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 10 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	7	3	2	1	0	4	7	1	6	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	70.0%	30.0%	20.0%	10.0%	0.0%	40.0%	70.0%	10.0%	60.0%	0.0%

3.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์										
ประเด็นสาขาคหกรรมศิลป์	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 21 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	11	7	5	3	0	3	15	2	13	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	52.4%	33.3%	23.8%	14.3%	0.0%	14.3%	71.4%	9.5%	61.9%	0.0%

4.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ										
ประเด็นสาขากีฬาและนันทนาการ	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 1 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	0.0%	100.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%	0.0%	0.0%

5.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาภาษา										
ประเด็นสาขาภาษา	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 80 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	43	19	16	4	13	16	47	23	24	12
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	53.8%	23.8%	20.0%	5.0%	16.3%	20.0%	58.8%	28.8%	30.0%	15.0%

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการแปลในบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรม 5 สาขา

ผู้วิจัยได้ประมวลผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ในการแปลบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมระหว่างสำนวนที่ 1 และ 2 ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบแบบแยกสาขาวัฒนธรรม 2) การเปรียบเทียบแบบภาพ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ผลการวิเคราะห์แบบแยกสาขาวัฒนธรรม

ผู้วิจัยศึกษาแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง โดยจะเริ่มศึกษาจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบในประเด็นวัฒนธรรมแบบแยกสาขา ค่าความถี่ที่ได้จากการศึกษานี้ คำนวณจากร้อยละของประเด็นศึกษาของวัฒนธรรมแต่ละสาขา สรุปผลได้ดังนี้

1. สาขามนุษยศาสตร์ มีประเด็นศึกษา จำนวน 13 ประเด็น แบ่งเป็น

1.1 วัฒนธรรมว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี จำนวน 8 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F ร้อยละ 100 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ในอัตราส่วน 8:0 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F เท่ากัน คือ ร้อยละ 50 หรือในอัตราส่วน 4:4

1.2 วัฒนธรรมว่าด้วยศาสนา (ความเชื่อ) จำนวน 3 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F ร้อยละ 100 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ในอัตราส่วน 3:0 ขณะที่สำนวนที่ 2 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบ D แบบ F และแบบ X เท่ากัน ในอัตราส่วน 1:1:1

1.3 วัฒนธรรมว่าด้วยศีลธรรม ปรัชญา จำนวน 2 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ในอัตราส่วน 2:0 เหมือนกัน

1.4 ภาพรวมวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์ จำนวน 13 ประเด็น

ภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์พบว่า
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 มีแนวโน้มใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D เหมือนกัน แต่
มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบ F ที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F ร้อยละ 100 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D
ในอัตราส่วน 13 : 0 และเป็นที่น่าสนใจว่า กลวิธีการแปลแบบ F ในสำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ
F1 มากกว่า F2 ในอัตราส่วน 11 : 2 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ในอัตราส่วน
ที่ใกล้เคียงกันที่ 7 : 6 อย่างไรก็ตามกลวิธีการแปลแบบ F ในสำนวนที่ 2 เป็นกลวิธีการแปลแบบ F2
มากกว่า F1 ในอัตราส่วน 6 : 1 ที่เหลือเป็นบริบทที่ใช้กลวิธีการแปลแบบ X

สถิติข้างต้นบ่งชี้ว่านักแปลสำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการแปลแบบ F
ในการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์ อย่างไรก็ตามสำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการ
แปลแบบ F ที่แตกต่างกัน โดยสำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F1 มากกว่า F2 ขณะที่สำนวนที่ 2
ใช้กลวิธีการแปลแบบ F2 มากกว่า F1

2. สาขาศิลปะ มีประเด็นศึกษา จำนวน 10 ประเด็น แบ่งเป็น

2.1 วัฒนธรรมเรื่องดนตรี จำนวน 2 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F เท่ากัน ในอัตราส่วน 1 : 1 หรือใช้กลวิธีการ
แปลแบบ D ร้อยละ 50 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F ร้อยละ 50 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F
มากกว่า D ในอัตราส่วน 2 : 0 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ F ร้อยละ 100

2.2 วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 8 ประเด็น จำแนกเป็น 1) ซ็องห้องและพื้นที่
ส่วนต่างๆ ในบ้าน จำนวน 5 ประเด็น และ 2) องค์ประกอบต่างๆ ของบ้าน จำนวน 3 ประเด็น จากการ
วิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ D มากกว่า F ในอัตราส่วน 6 : 2 ขณะที่สำนวนที่ 2
ใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ในอัตราส่วน 5 : 3

2.3 ภาพรวมวัฒนธรรมสาขาศิลปะ จำนวน 10 ประเด็น

ภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะพบว่า
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตรา 7 : 3 หรือใช้กลวิธีการแปล
แบบ **D** มากกว่า **F** คิดเป็นร้อยละ 40 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D**
ในอัตราส่วน 7 : 3 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** คิดเป็นร้อยละ 40 เช่นกัน

สถิติข้างต้นบ่งชี้ว่าสำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ในการแปลบริบทที่มี
ประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในเรื่องดนตรีและวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม
โดยสำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** เป็นหลัก ร้อยละ 70 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F**
เป็นหลัก ร้อยละ 70 และพบว่าสำนวนที่ 2 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** สูง เพราะนักแปลนิยม
ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (**literalism**) รวมถึงการแปลแบบคำต่อคำ (**word for word translation**) บ่อยครั้ง

นอกจากนี้ยังพบว่า กลวิธีการแปลแบบ **F** ในสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 มีความแตกต่าง
กัน สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F1** มากกว่า **F2** ในอัตราส่วน 2 : 1 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธี
การแปลแบบ **F2** มากกว่า **F1** ในอัตราส่วน 6 : 1

3. สาขาละครศิลป์ มีประเด็นศึกษา จำนวน 21 ประเด็น แบ่งเป็น

3.1 อาหาร จำนวน 8 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า สำนวนที่ 1 และ 2
ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน 5 : 1 ขณะที่สำนวนที่ 2
ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน 5 : 1

3.2 เสื้อผ้าการแต่งกาย จำนวน 13 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า
สำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** เป็นหลักเหมือนกัน ดังนี้

สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วนใกล้เคียงกันที่ 7 : 6
ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** อย่างเด่นชัด ในอัตราส่วน 10 : 1 ที่เหลือ
เป็นกลวิธีการแปลแบบ **X**

3.3 ภาพรวมวัฒนธรรมสาขาหกรรมศิลป์ จำนวน 21 ประเด็น

ภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาหกรรมศิลป์ พบว่า
 จำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน **12 : 8** หรือใช้กลวิธี
 การแปลแบบ **D** มากกว่า **F** คิดเป็นร้อยละ 14.3 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D**
 อย่างเด่นชัด ในอัตราส่วน **16 : 2** หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** คิดเป็นร้อยละ **61.9**
 และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลวิธีการแปลแบบ **F** ในจำนวนที่ 1 เป็น **F1** มากกว่า **F2** ในอัตราส่วน **5 : 3**
 หรือคิดเป็นร้อยละ 9.5 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปล **F2** มากกว่า **F1** อย่างเห็นได้ชัด
 ในอัตราส่วน **13 : 2** หรือคิดเป็นร้อยละ **52.4**

สถิติข้างต้นบ่งชี้ว่านักแปลจำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกันในการแปล
 บริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาหกรรมศิลป์ ซึ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้าการแต่งกาย
 โดยจำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** เป็นหลัก หรือคิดเป็นร้อยละ 52.4 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธี
 การแปลแบบ **F** เป็นหลัก หรือคิดเป็นร้อยละ **33.3**

4. สาขากีฬาและนันทนาการ จำนวน 1 ประเด็น ดังนี้

จำนวนที่ 1 และจำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** เหมือนกันและมีความถี่ในการใช้
 กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน กล่าวคือจำนวนที่ 1 และจำนวนที่ 2 ต่างใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** ร้อยละ 100
 หรือมีอัตราส่วนในการใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน **1 : 0** เหมือนกัน

สถิติข้างต้นบ่งชี้ว่านักแปลจำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลเหมือนกันในการแปล
 บริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ โดยจำนวนที่ 1 และจำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปล
 แบบ **F** เป็นหลัก หรือคิดเป็นร้อยละ 100

5. สาขาภาษา มีประเด็นศึกษา จำนวน 75 ประเด็น แบ่งเป็น

5.1 การเรียกชื่อ (คำเรียกขาน) จำนวน 15 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ
 พบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน **14 : 1** คิดเป็นร้อยละ 93.3
 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน **9 : 4** คิดเป็นร้อยละ 60

5.2 **ประโยชน์สุภาพ** จำนวน 12 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน **8:3** คิดเป็นร้อยละ 66.6 และเป็นกลวิธีการแปลแบบ **X** จำนวน 1 ประเด็น ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน **10:2** คิดเป็นร้อยละ 83.3

5.3 **คำอุทานและการรับรู้เรื่องเสียง** จำนวน 6 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** และ **F** เท่ากัน ในอัตรา **3:3** หรือร้อยละ 50

5.4 **คำอุปมาอุปมัย** จำนวน 22 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลส่วนใหญ่เป็นกลวิธีการแปลแบบ **F** เหมือนกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน **13:7** คิดเป็นร้อยละ 59 และเป็นกลวิธีการแปลแบบ **X** จำนวน 2 ประเด็น จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** เช่นเดียวกัน ในอัตราส่วน **18:4** คิดเป็นร้อยละ 81.8

5.5 **สำนวนภาษา** จำนวน 25 ประเด็น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มการแก้ไขปัญหาการแปลแทบจะเหมือนกัน แต่เนื่องจากจำนวนที่ 1 มีการใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** เพียงค่าเดียว จำนวนที่ 1 และ 2 จึงมีแนวโน้มการแก้ไขปัญหาการแปลที่ต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน **13:12** คิดเป็นร้อยละ 53 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** และ **F** ในอัตราส่วนที่เท่ากัน คือ **11:11** คิดเป็นร้อยละ 50 และเป็นกลวิธีการแปลแบบ **X** จำนวน 3 ประเด็น

5.6 **ภาพรวมวัฒนธรรมสาขาภาษา** จำนวน 80 ประเด็น

ภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาภาษา พบว่า จำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ในอัตราส่วน **66:54** หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ร้อยละ 9.6 ที่เหลือเป็นกลวิธีการแปลแบบ **X** ขณะที่จำนวนที่ 2 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ในอัตราส่วน **47:16** หรือใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** ร้อยละ 38.8 ที่เหลือเป็นกลวิธีการแปลแบบ **X** และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลวิธีการแปลแบบ **F**

ในจำนวนที่ 1 เป็น **F1** มากกว่า **F2** ในอัตราส่วน 16 : 4 คิดเป็นร้อยละ 15 ของการใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** ในประเด็นศึกษาด้านสำนวนภาษาของจำนวนที่ 1 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F2** มากกว่า **F1** ในอัตราส่วน ที่ใกล้เคียงกัน คือ 24 : 23 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของการใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** ในประเด็นศึกษาด้านสำนวนภาษาของจำนวนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมบริบทต่างๆ ในวัฒนธรรม 5 สาขา

ภาพรวมผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** และ **F** เพื่อแปลบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมในภาพรวมทั้ง 5 สาขา ค่าความถี่ที่ได้จากผลการศึกษานี้ คำนวณจากร้อยละของประเด็นศึกษาทั้งหมด 125 ประเด็น สรุปผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบภาพรวมการใช้กลวิธีการแปล ใน 5 สาขาวัฒนธรรม พบว่า **จำนวนที่ 1 และ 2** มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลที่เหมือนกัน 2 ใน 5 วัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์และสาขากีฬาและนันทนาการ โดยใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D** เหมือนกัน ขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน 3 ใน 5 วัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมสาขาศิลปะ สาขาคหกรรมศิลป์ และสาขาภาษา โดยจำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **D** มากกว่า **F** ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ **F** มากกว่า **D**

ทั้งนี้สามารถแสดงภาพรวมผลการเปรียบเทียบดังกล่าวโดยอาศัยสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

วัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์	$\Pi_1 D < F = \Pi_2 D < F$
วัฒนธรรมสาขาศิลปะ	$\Pi_1 D > F \neq \Pi_2 D < F$
วัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์	$\Pi_1 D > F \neq \Pi_2 D < F$
วัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ	$\Pi_1 D < F = \Pi_2 D < F$
วัฒนธรรมสาขาภาษา	$\Pi_1 D > F \neq \Pi_2 D < F$

2. การเปรียบเทียบภาพรวมการใช้กลวิธีการแปล ในประเด็นศึกษาจำนวน 125

ประเด็น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 มีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการแปลแบบ D มากกว่า F ขณะที่จำนวนที่ 2 มีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ D มากกว่า F เนื่องจาก จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ D รวมทั้งสิ้น 66 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 52.8 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น ขณะที่ใช้กลวิธีการแปลแบบ F รวมทั้งสิ้น 54 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 43.2 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น

จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F มากกว่า D เนื่องจากจำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F รวมทั้งสิ้น 87 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 69.6 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น ขณะที่ใช้กลวิธีการแปลแบบ D รวมทั้งสิ้น 28 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 22.4 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น

3. การเปรียบเทียบภาพรวมการใช้กลวิธีการแปลแบบ F ที่แตกต่างกัน

ในจำนวนที่ 1 และ 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F1 มากกว่า F2 ขณะที่จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F2 มากกว่า F1 ดังนี้

จำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F1 จำนวน 35 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 28 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น ขณะที่ใช้กลวิธีการแปลแบบ F2 จำนวน 10 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 8 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น

จำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบ F1 จำนวน 28 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 22.4 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น ขณะที่ใช้กลวิธีการแปลแบบ F2 จำนวน 49 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 39.2 ของประเด็นศึกษาทั้งสิ้น 125 ประเด็น

6. สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายต้นฉบับระหว่างสำนวนแปลที่ 1 และ 2

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ในแบบต่างๆ ได้แก่ การเปรียบเทียบเป็นรายสาขาวัฒนธรรม การเปรียบเทียบในภาพรวมของวัฒนธรรมทั้ง 5 สาขา ภาพรวมจากประเด็นศึกษา 125 ประเด็นการเปรียบเทียบระหว่างสำนวนที่ 1 และ 2 สรุปผลดังนี้

1. สำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่า ทำให้กลมกลืน เหมือนกัน ใน 2 สาขาวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์และวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ เพราะเป็นสาขาวัฒนธรรมที่ตัวบทต้นทางมีเอกลักษณ์แตกต่างจากวัฒนธรรมปลายทางอย่างชัดเจน กล่าวถึง ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ที่วัฒนธรรมปลายทางไม่มีและไม่รู้จัก นักแปลจึงต้องเลือกใช้กลวิธีการแปลอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างสองกลวิธีมาแก้ไขปัญหาการแปล

ในภาพรวมทั้งสองสำนวนใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 53.8 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาแยกกันระหว่างสำนวนที่ 1 และ 2 พบว่า สำนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ขณะที่สำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากที่สุด ในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 76.2

จากสถิติข้างต้นจึงอนุมานได้ว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเหมาะสำหรับการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์ และสาขากีฬาและนันทนาการ เพราะช่วยเก็บรักษาลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง และแก้ไขปัญหาวรรณศิลป์ปลายทางไม่มีคำที่ใช้แทนความหมายได้

2. สำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง แตกต่างกันใน 3 สาขาวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมสาขาศิลปะ สาขาคหกรรมศิลป์ และสาขาภาษา เพราะเป็นสาขาวัฒนธรรมที่ตัวบทต้นทางมีความเป็นสากล หรือมีลักษณะร่วมในวัฒนธรรมปลายทาง หรือผู้ประพันธ์ได้ปรับตัวบทให้มีความกลมกลืนสู่วัฒนธรรมปลายทางแล้วระดับหนึ่ง นักแปลจึงสามารถใช้ทักษะทางภาษาและวิจารณ์ญาณส่วนบุคคล แปลบริบทวัฒนธรรมทั้ง 3 สาขานี้ให้มีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมปลายทาง หรือคงลักษณะแตกต่างของวัฒนธรรมต้นทางก็ได้ตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ส่วนวนที่ 1 และ 2 มีความถี่การใช้กลวิธีการแปลแบบ ทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ในการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมทั้ง 3 สาขาที่แตกต่างกัน ในลักษณะผกผัน กล่าวคือ ส่วนวนที่ 1 ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่ารักษาความแตกต่าง ในวัฒนธรรมทั้ง 3 สาขา ตรงกันข้ามกับส่วนวนที่ 2 ที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่า ทำให้กลมกลืน ในวัฒนธรรมทั้ง 3 สาขา จึงอนุมานได้ว่า หากบริบทวัฒนธรรมใดที่ตัวบทต้นทางและ ปลายทางมีลักษณะร่วม ทำให้นักแปลมีทางเลือกในการแปลแล้ว นักแปลมีอิสระที่จะแปลตัวบทโดยอ้างอิง วัฒนธรรมต้นทางหรือปลายทาง ไม่จำเป็นต้องนำกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนหรือรักษาความแตกต่าง มาวิเคราะห์หรืออธิบายกลวิธีการแปลอีก เนื่องจากกลวิธีการแปลทั้งสองมีลักษณะสุดโต่ง ที่บังคับให้นักแปลต้องเลือกใช้กลวิธีการใดกลวิธีการหนึ่งในการแปล อันเป็นการจำกัดความคิดสร้างสรรค์ในการผลิต งานแปล

3.ภาพรวมการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการแปลระหว่างส่วนวนที่ 1 และ 2 จากประเด็น ศึกษา 125 ประเด็นพบว่า ส่วนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลในแก้ไขปัญหบริบทที่มีประเด็นทาง วัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยส่วนวนที่ 1 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่ากลวิธี การแปลแบบรักษาความแตกต่าง ในอัตราส่วน 66 : 54 หรือ ใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน มากกว่ารักษาความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ 9.6 ของประเด็นศึกษา 125 ประเด็น โดยมีสถิติการใช้กลวิธี การแปลแบบทำให้กลมกลืนมากที่สุดในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 70 ของ ประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะ ขณะที่ส่วนวนที่ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง มากกว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ในอัตราส่วน 87 : 28 หรือใช้กลวิธีการแปลแบบรักษา ความแตกต่างมากกว่าทำให้กลมกลืน คิดเป็นร้อยละ 47.2 ของประเด็นศึกษา 125 ประเด็น โดยมี สถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้แตกต่างมากที่สุดในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 71.4 ของประเด็นศึกษา 125 ประเด็น

ทั้งนี้จากการศึกษาการใช้กลวิธีการแปลทั้งสอง รวมถึงการศึกษาประวัตินักแปลและข้อมูลจาก การสัมภาษณ์นักแปลส่วนวนที่ 2 ได้ข้อสรุปว่า นักแปลส่วนวนที่ 1 และ 2 ไม่ได้เลือกใช้กลวิธีการแปลอย่าง ใดอย่างหนึ่งระหว่างกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างในการแปลตัวบทตลอด ทั้งชิ้นงาน แต่ส่วนวนที่ 1 มีสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่ารักษาความแตกต่าง ขณะที่นักแปลส่วนวนที่ 2 มีสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่าทำให้กลมกลืน เพราะนักแปลส่วนวนที่ 1 ให้ความสำคัญต่อผู้รับสารปลายทางมากกว่าการรักษาความหมายของ วัฒนธรรมต้นทาง เนื่องจากผู้รับสารของส่วนวนที่ 1 เป็นคนไทยสมัยเมื่อเกือบ 70 ปีที่แล้ว (ทาสประเพณี ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2485) จึงมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนไม่มากนัก บทแปลจึงมีสัดส่วนการใช้กลวิธี การแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่า ขณะที่นักแปลส่วนวนที่ 2 (ลมต่างทิศ ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2546) ตีพิมพ์ภายหลังจากส่วนวนที่ 1 ถึง 61 ปี ผู้รับสารเป็นคนยุคใหม่ ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนมากขึ้น บท แปลจึงมีสัดส่วนการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่า

4. กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างที่นักแปลสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 นำมาใช้ นั้นแตกต่างกัน เนื่องจากเรื่อง *อีสต์ วินด์: เวสต์ วินด์* แต่งขึ้นเพื่อผู้รับสารในวัฒนธรรมตะวันตก จึงมีการปรับความหมายและสำนวนภาษาต้นทางให้กลมกลืนสู่วัฒนธรรมอเมริกันแล้วระดับหนึ่ง นักแปลสำนวนที่ 1 และ 2 จึงต้องแก้ไขปัญหาการแปลบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) และภาษาต้นทาง (อังกฤษ) ในเวลาเดียวกัน

จากผลการศึกษาพบว่า สำนวนที่ 1 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) มากกว่ายึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ในอัตราส่วน 35 : 10 คิดเป็นร้อยละ 20 ของประเด็นศึกษา 125 ประเด็น ขณะที่สำนวนที่ 2 มีความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) มากกว่ายึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ในอัตราส่วน 49 : 28 คิดเป็นร้อยละ 16.8 ของประเด็นศึกษา 125 ประเด็น

ผู้วิจัยพบว่า ความถี่ในการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง หรือยึดภาษาต้นทาง ไม่สามารถตัดสินความเหมาะสมว่านักแปลควรใช้กลวิธีการแปลแบบใดเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่ได้รับจากการแปลระหว่างกลวิธีการทั้งสองพบว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ให้ความหมายที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับบริบทในเรื่องเรื่องมากกว่าการแปลโดยยึดภาษาต้นทาง (อังกฤษ) หรือสรุปได้ว่า การใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง นักแปลไม่อาจแปลโดยยึดภาษาต้นทางแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องค้นคว้าหาข้อมูลความหมายในวัฒนธรรมต้นทางด้วย เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการแปล เช่น

ตัวอย่างที่ 1 แสดงข้อผิดพลาดในการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดเฉพาะความหมายตามตัวบทต้นทาง (ภาษาอังกฤษ)

บริบท กุ้ยหลานเล่าถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดาของเธอกับแม่รี สะไม้อ ชาวต่างชาติ ที่บิดามักไปเยี่ยมเยือนพร้อมนำของกำนัลไปฝาก เพราะมีใจดีอกุศล

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"He has sent her sweetmeats and once a Buddha's hand lemon tree in a green glazed pot." (p.223)	"คุณพ่อได้ส่งขนมมาให้เขา และครั้งหนึ่งส่งต้นส้มใส่กระถางเขียวมาให้ อย่างไรก็ตาม พี่ชายของฉันคอยอยู่ด้วยเสมอๆ ทุกๆ คราวที่คุณพ่อมาเยี่ยม" (หน้า 260)	"ท่านส่งขนมหวานมาให้บ่อยๆ และครั้งหนึ่งส่งต้นไม้ประเภทมะนาวใส่กระถางสีเขียวมาให้เธอ ส่วนพื้นที่นั้นก็คอยระวังที่จะอยู่กับภรรยาของเขาเมื่อพ่อมาหาเธอ" (หน้า 184)

ในสำนวนที่ 2 นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างร่วมกัน แต่ในส่วนที่แปลโดยยึดตัวบทต้นทางว่า “...lemon tree...” ทำให้แปลความหมายว่า “ต้นไม้ประเภทมะนาว” นั้น แสดงให้เห็นว่าการแปลนวนิยายระหว่างวัฒนธรรม ที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่ใช่หรือไม่มีในวัฒนธรรมปลายทาง นักแปลไม่ควรแปลโดยยึดความหมายตามภาษาต้นทาง (อังกฤษ) เพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องตรวจสอบความหมายในวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) ด้วย จึงจะทราบว่าตัวบทต้นทางหมายถึง ต้นไม้ตระกูลส้ม ที่ผลมีลักษณะเหมือนหัตถ์พระพุทธองค์ มีกลิ่นหอมและเป็นไม้มงคล คนไทยเรียก “ต้นส้มโอมือ”

5. เกณฑ์การแบ่งแยกกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่างที่นำเสนอโดยเวนูตี ซึ่งระบุให้การแปลแบบตรงตัว (**literalism**) เป็นวิธีการแปลของกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างนั้น ไม่สามารถตัดสินได้ในทุกบริบท

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า วิธีการแปลแบบตรงตัว (**literal translation**) ไม่ได้ผูกติดกับกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่างเสมอไป หากบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง เช่น

ตัวอย่างที่ 2 กรณีที่วัฒนธรรมต้นทางมีลักษณะเป็นสากล หรือเป็นวัฒนธรรมที่วัฒนธรรมปลายทางมีลักษณะร่วม การแปลแบบตรงตัวก็อาจจัดเป็นกลวิธีการแปลแบบตรงตัวได้เช่นกัน

บริบท กุ้ยหลานเล่าว่าภรรยาคนที่ 4 รอดตายเพราะพี่ชายกลับมาทันตามหมอมารักษา

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“ My brother, however, happened to be at home just then for the Eighth Moon Festival, and he himself asked the foreign woman doctor to come.” (p.60-61)	“เผชิญตรงกับเวลาที่พี่ชายของฉันมาเยี่ยมในงาน สารทเดือนแปด ปีะยั้วะเจ็ย และเขาเองเป็นผู้เชิญหมอผู้หญิงชาวต่างประเทศมารักษา” (หน้า 67)	“เผชิญต่อนั้นพี่ชายของฉันกลับมาเยี่ยมบ้านพอดีสำหรับ พิธีไหว้พระจันทร์ เขาเลยให้แพทย์หญิงต่างชาติมาดู” (หน้า 58)

จะเห็นว่าสำนวนที่ 2 ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว (**literal translation**) ซึ่งตัวบทให้ความหมายกลมกลืนกับวัฒนธรรมปลายทาง (การแปลว่าเทศกาลเดือนแปด จัดเป็นการแปลตัวตัวชนิดคำต่อคำ)

6. เวนุติระบุว่า นักแปลควรเลือกกลวิธีการแปลแบบใดแบบหนึ่งระหว่างกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง แต่ไม่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ เพราะจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ไม่ดี แต่ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการแปลทั้งสองสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ในบางบริบท โดยเฉพาะในบริบทที่ใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยการใช้คำยืมทับศัพท์จากวัฒนธรรมต้นทาง แล้วใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน ในการเพิ่มคำจำกัดความภาษาปลายทาง อย่างไรก็ตามในบางบริบทการนำกลวิธีการแปลทั้งสองมาใช้ร่วมกันก็ทำให้ได้บทแปลที่ไม่เข้ากับบริบท ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3 การใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างร่วมกัน ทำให้ได้บทแปลที่มีสีสันของวัฒนธรรมต้นทาง และผู้รับสารปลายทางเข้าใจความหมาย

บริบท กุ้ยหลานนึกถึงความหลังสมัยเด็กที่กุมมือพี่ชายยื่นมองคนใช้ในบ้านเผากระดาษเงินกระดาษทองตามความเชื่อโบราณ

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
"...., where the kitchen-gods are about to be burned. They have had honey put on their paper lips ..." (p.31)	"...ที่ๆ เขาเตรียมจะเผาจ้าวเสิน มีคนหลายคนพากันเอาน้ำผึ้งไปเจิมที่ปากจ้าวเสิน ซึ่งทำด้วยกระดาษ ..." (หน้า 34)	"...เขากำลังเผากระดาษของรูปเทพเจ้าประจำครัว เขาใช้น้ำผึ้งแตะที่ริมกระดาษทุกแผ่น ..." (หน้า 35)

ในสำนวนที่ 2 ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลทั้งกลมกลืนและแตกต่างผสมกัน กล่าวคือ มีการเพิ่มความหมายหรือการอธิบายเน้นว่า เทพเจ้าประจำครั้งที่กล่าวถึงคือ กระดาษเงินกระดาษทอง แต่ขณะเดียวกันก็แปลโดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) และแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (**literalism**) ว่า "เทพเจ้าประจำครัว"

อย่างไรก็ตามในบางบริบทการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างร่วมกัน อาจทำให้ผู้รับสารสับสน และไม่เข้าใจบทแปลได้ดังที่เวนุติได้กล่าวเตือนไว้ เช่น

ตัวอย่างที่ 4

บริบท มารดาของก๊วยหลานมอบเงินให้กับหมอเพื่อรักษาอาการป่วยของตนเอง

ต้นฉบับ	สำนวนที่ 1	สำนวนที่ 2
“She has paid him fourty ounces of silver, and he promises her recovery.” (p.240)	“... คุณแม่ให้เงินหมอสี่สิบเหรียญ และหมอรับว่าจะรักษาให้หาย ...” (หน้า 280)	“... ท่านให้เงินนักสี่สิบเอานซ์แก่เขา และหมอจางสัญญาว่าจะรักษาให้หาย” (หน้า 196)

การแปลในสำนวนที่ 2 ของ ตัวอย่างที่ 2 พบว่านักแปลใช้กลวิธีการแปลทั้งทำให้กลมกลืน และรักษาความแตกต่างร่วมกัน แต่อาจทำให้ผู้รับสารสับสนได้ เนื่องจากคำยืมทับศัพท์ “ounce” มีความหมายบ่งถึงสถานที่ทางภูมิศาสตร์ในวัฒนธรรมตะวันตก แม้จะระบุว่า คำทั้งสองหมายถึงอะไร แต่ความหมายที่ได้ก็ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในท้องเรื่อง และวัฒนธรรมปลายทาง การนำกลวิธีการแปลทั้งสองมาใช้ร่วมกันจึงต้องทำด้วยความระมัดระวัง

7. สำนวนที่ 1 และ 2 มีแนวโน้มในการแก้ไขปัญหาบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสำนวนที่ 1 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่ากลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ 10.4 ของประเด็นศึกษาทั้งหมด 125 ประเด็น ขณะที่สำนวนที่ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน คิดเป็นร้อยละ 47.2 ของประเด็นศึกษาทั้งหมด 125 ประเด็น

8. กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างที่นักแปลสำนวนที่ 1 และสำนวนที่ 2 นำมาใช้ นั้นแตกต่างกัน สำนวนที่ 1 มีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน) มากกว่ายึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) ขณะที่สำนวนที่ 2 มีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดตัวบทต้นทาง (อังกฤษ) มากกว่ายึดวัฒนธรรมต้นทาง (จีน)

1. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities)

1.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.On the second day of the New Year		F1	D	
2.The dragon Festival		F1	F2	
3. The Feast of Lanterns		F1	F2	
4.the wine ceremony		F1	F2	
5.the Eighth Moon Festival		F1	D	
6.the festival of Clear Spring		F1	F2	
7.1 the oil of acanthus		F1	D	
7.2 Length upon length of yellow silken gauze		F1	D	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	4	
	F	8	4	
	X	0	0	

2.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศาสนา (ความเชื่อ)		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the kitchen-gods..honey put on their paper lips		F1	X	
2.the god of long life		F1	F2	
3.that P'an-ku, the creator god		F1	D	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	1	
	F	3	1	
	X	0	1	

3.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยศีลธรรม ปรัชญา		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.1 wisdom of the Great Master		F2	F2	
1.2 The First duty of a man		F2	F1	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	0	
	F	2	2	
	X	0	0	

4.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 13 ประเด็น	0	13	0	5	7	1	
	0.0%	100.0%	0.0%	38.5%	53.8%	7.7%	

2. สาขาศิลปะ (The Arts)

1. วัฒนธรรมในเรื่องดนตรี		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.my harp		D	F2	
2.the gong		F2	F2	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	0	
	F	1	2	
	X	0	0	

2. วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม		TT1	TT2	หมายเหตุ
1. ชื่อห้องและพื้นที่ส่วนต่างๆ ในบ้าน				
1.cannot be received in the ancetral hall		D	F2	
2. in the guest-hall		D	D	
3.1 the guest hall		D	F2	
3.2 the Court of Peonies		F1	F1	
3.3 my mother apartments		F1	D	
2. องค์ประกอบต่างๆ ของบ้าน				
1.opaque shell lattices to be placed over the moon-gate		D	F2	
2. in carved window framed latticed with rice -paper		D	F2	
3.the house-gods		D	D	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	3	
	F	2	5	
	X	0	0	

3. ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขาศิลปะ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 10 ประเด็น	7	3	0	3	7	0	
	70.0%	30.0%	0.0%	30.0%	70.0%	0.0%	

3.สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts)

1.อาหาร	TT1	TT2	หมายเหตุ
1.sweet oily sesame cakes	D	F2	
2.1 Sesame cake	D	D	
2.2 a thin slice of salted duck	X	F2	
2.3 foreign wine	F1	F2	
3.mandarin fish	D	X	
4.duck's flesh roasted brown and dipped in the jellied juice of wild haws	X	X	
5.the best Before the Rains tea	D	F2	
6.the little larded cake	D	F1	
รวม 8 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	1
	F	1	5
	X	2	2

2.เสื้อผ้าการแต่งกาย	TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the cherry blossom embroidered shoes	F1	X	
2.1 lips of the delicacy of the coral-colored buds of the quince tree	F1	D	
2.2 sad jewels, black pearl, dying from over- much knowledge of sorrow	D	F2	
3.eyes like black jewels	D	F2	
4.in brocade of crimson	F1	F1	
5.1 I touch vermilion to my lips	F2	F2	
5.2 smooth rice powder upon my brow	D	F2	
6.apricot pink satin	D	X	
7.1 a bowl of golden narcissus	D	F2	
7.2 the color of American apple-blossoms!	F2	F2	
8.1 stained the palms rose-red	F1	F2	
8.2 oval nails she painted vermilion	F2	F2	
8.3 a heavy magnolia perfume	D	F2	
รวม 13 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	1
	F	7	10
	X	0	2

3.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขาคหกรรมศิลป์ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 21 ประเด็น	11	8	2	2	15	4	
	52.4%	38.1%	9.5%	9.5%	71.4%	19.0%	

4.สาขากีฬานันทนาการ (The Sports and Recreation)

1.วัฒนธรรมที่ว่าด้วยกีฬานันทนาการ		TT1	TT2	หมายเหตุ
'hike'		F1	F1	
รวม 1 ประเด็น จำแนกเป็น	D	0	0	
	F	1	1	
	X	0	0	

2.ผลรวมของประเด็นศึกษาสาขากีฬานันทนาการ (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 1 ประเด็น	0	1	0	0	1	0	
	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	

ว.สาขาภาษา (Language)

1.การเรียกชื่อ				
1.คำเรียกขานก๊วยหลาน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.Kwei-lan		F1	F2	
2.little porcelain one		D	X	
3.Daughter of the most Honorable Lady		D	X	
4.the young mother of a princely son		D	F1	
รวม 4 ประเด็น จำแนกเป็น	D	3	0	
	F	1	2	
	X	0	2	

2.คำเรียกขานสามีของก๊วยหลาน				
1.your master		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.your master		D	F1	
2.Da-da?		D	D	
รวม 2 ประเด็น จำแนกเป็น	D	2	1	
	F	0	1	
	X	0	0	

3.คำเรียกขานบิดามารดาของก๊วยหลาน				
1.the August Mother		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the August Mother		D	F1	
2.the First Lady		D	D	
3.the Honorable First Lady		D	F1	
4.The honored Old One...Old one		D	F1	
5.my Ancient One		D	D	
รวม 5 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	2	
	F	0	3	
	X	0	0	

4.คำเรียกขานบุตรชายของก๊วยหลาน				
1.the little precious		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.the little precious		D	D	
2.My little lotus-pod! ...my little meat- dumpling!		D	F1	
3. My son's son!		D	F2	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	3	1	
	F	0	2	
	X	0	0	

5.คำเรียกขานพี่สาวหรือน้องสาว (My Sister)				
"These things I may tell you, My Sister.		TT1	TT2	หมายเหตุ
"These things I may tell you, My Sister.		D	F2	
รวม 1 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	0	
	F	0	1	
	X	0	0	

2.ประโยคสุภาพ				
1.My dear lord, behold thy first born son, Take him. Thy wife giaves him to thee.		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.My dear lord, behold thy first born son, Take him. Thy wife giaves him to thee.		X	F1	
2.1 I beg that the honorable one		D	F2	
2.2 consent to refresh herself with bathing		F2	F1	
3. Eat of this poor meant my mother. It is tasteless, but because these hands have prepared it, deign to eat a little		D	F2	
4.1 Most Ancient and Honorable		D	F2	
4.2 I your unworthy son		D	F2	
4.3 Her sons will be altogether of our celestial nation, citizens of the Bright Republic, and heirs of the Middle Empire		F1	D	

4.4 gives her homage		F2	F1	
5.1 My honored Father		D	F2	
5.2 the First Lady, my honored mother		D	F2	
5.3 has departed to dwell beside the Yellow Springs		D	D	
5.4 I, your unworthy son		D	F2	
รวม 12 ประเด็น จำแนกเป็น	D	8	2	
	F	3	10	
	X	1	0	

3.คำอุทานและการรับรู้เรื่องเสียง		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.AI-YA		D	F1	
2.Ai-ya, my poor child!		D	F1	
3.Ai-ya--aiya--a bitter life--an avil destiny!		D	F1	
4.Aie--Aie--Aie--		D	D	
5.Pst! He cannot		D	D	
6.Hush, my lord		D	D	
รวม 6 ประเด็น จำแนกเป็น	D	6	3	
	F	0	3	
	X	0	0	

4.คำอุปมาอุปมัย		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.Oh...more hideous than the God of the North in the temple entrance!		F1	F2	
2.1 Lamay		F1	F1	
2.2 She was like them, dainty and pale and golden		X	D	
3.1 a very Buddha for fatness		F2	F1	
3.2 Ah, it is enough to make a monk laugh!		D	D	
4.drinks not yet of the Yellow Springs		D	D	
5.his words fell through the air like drops of silver		D	F1	
6.the White Star for veauty! Clear eyes--freebodies--		D	F2	
7.1 It is as if one tried to imprison a rosy cloud within an iron vessel		F1	F1	
7.2 It is like painting with a harsh brush of bamboo		F1	F1	
8.1 The foreign flower is beautiful		F1	F2	
8.2 her eyes like purple jewels!		D	F2	
8.3 How white, like almond meats, it her flesh!		D	F2	
9.It has the rich note of the voice of the harvest thrush in spring, when the rice is waiting to be cut into sheaves		X	F2	
10.as the reigning queen might enter the presence of the imperial dowager		D	F1	
11.my son's legs in trousers like a water-carrier's		F1	F2	
12.enter upon the Terrace of Night		F1	D	
13.scarce a foot in length and as naked as a fish?		F2	F2	
14.1 the Lotus lake		F1	F2	
14.2 lest I be that pale wan thing without thee!		F1	F1	
15. it is tawny, the color of tiger-bone wine		F1	F1	
16. white as a drift of pear blossoms		F1	F2	
รวม 22 ประเด็น จำแนกเป็น	D	7	4	
	F	13	18	
	X	2	0	

5.สำนวนภาษา				
1.โอวาท คำสอน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.1 Be chilled, rather than warm		D	F2	
1.2 Be the tang of wine rather than the surfeiting sweetness of honey		F1	F1	

2.Smile--not boldly, but with the shyness that promises all		D	F2	
3.But when one deals with the barbarians, one must harness they very devil to one's mill!		D	F1	
4.1 The harp has six abhorrences and seven prohibitions		D	F2	
4.2 if it will not sing to-night, my lord, which of these abhorrences is present?		D	F1	
รวม 6 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	0	
	F	1	6	
	X	0	0	

2.คำอธิษฐาน		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.O kwan-yin, protect my little child!		F1	D	
2.O Kwan-yin, Goddess of Mercy, pity me--pity me! Such a child--so young, so terrified in my loneliness!		F1	D	
3.O little dusky Goddess! Speed the winged days, I pray thee, until my golden one ...		D	F2	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	1	2	
	F	2	1	
	X	0	0	

3.การบอกปริมาณ จำนวน หน่วย มาตรา		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.fourty ounces of silver		D	X	
2.a thousand pieces of silver		D	D	
3.a hundred rounds of silver		F1	F1	
รวม 3 ประเด็น จำแนกเป็น	D	2	1	
	F	1	1	
	X	0	1	

4.การใช้คำที่มียยะทางวัฒนธรรม		TT1	TT2	หมายเหตุ
1.he has crossed the Four Seas to the other and outer countries		D	F1	
2.the Four Books		F1	F2	
3.the Four Books and the Five Classics		F1	F2	
4.1 the book of the stars		F2	F2	
4.2 the sixth day of the sixth moon of the new year		F2	F2	
5.equal in degree to our ancient "hanlin"		F1	X	
6. early autumn		F1	F2	
7.the Peaceful Sea		D	D	
8.1 the white ship		D	F2	
8.2 at the mouth of the river, the great Son of the Sea		F1	D	
9.He has taken his silver and thrust his hands into his sleeves		D	F1	
10.the top of Purple Mountain		F1	F2	
11.a Buddha's hand lemon tree in a gree glazed pot		D	X	
รวม 13 ประเด็น จำแนกเป็น	D	5	2	
	F	8	9	
	X	0	2	

5.ผลรวมของประเด็นศึกษาศาษาภาษา (ร้อยละ)							
ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 80 ประเด็น	48	29	3	18	57	5	
	60.0%	36.3%	3.8%	22.5%	71.3%	6.3%	

6.ผลรวมของประเด็นศึกษาทั้ง 5 สาขา (ร้อยละ)

ประเด็นศึกษา	TT1 (%)			TT2 (%)			หมายเหตุ
	D	F	X	D	F	X	
รวม 125 ประเด็น	66	54	5	28	87	10	
	52.8%	43.2%	4.0%	22.4%	69.6%	8.0%	

7.สรุปภาพรวมผลการใช้กลวิธีการแปลแบบ D และ F ของประเด็นศึกษาทั้ง 5 สาขา (ร้อยละ)

1.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขามนุษยศาสตร์										
ประเด็นสาขามนุษยศาสตร์	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 13 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	0	13	11	2	0	6	7	1	6	3
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	0.0%	100.0%	84.6%	15.4%	0.0%	46.2%	53.8%	7.7%	46.2%	23.1%

2.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาศิลปะ										
ประเด็นสาขาศิลปะ	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 10 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	7	3	2	1	0	4	7	1	6	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	70.0%	30.0%	20.0%	10.0%	0.0%	40.0%	70.0%	10.0%	60.0%	0.0%

3.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์										
ประเด็นสาขาคหกรรมศิลป์	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 21 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	11	7	5	3	0	3	15	2	13	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	52.4%	33.3%	23.8%	14.3%	0.0%	14.3%	71.4%	9.5%	61.9%	0.0%

4.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ										
ประเด็นสาขากีฬาและนันทนาการ	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 1 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	0.0%	100.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%	0.0%	0.0%

5.สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนแปลที่มีบริบทวัฒนธรรมสาขาภาษา										
ประเด็นสาขาภาษา	TT1					TT2				
	D	F	F1	F2	X	D	F	F1	F2	X
รวม 80 ประเด็น										
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ	43	19	16	4	13	16	47	23	24	12
แบ่งเป็นกลวิธีการแปลต่างๆ (%)	53.8%	23.8%	20.0%	5.0%	16.3%	20.0%	58.8%	28.8%	30.0%	15.0%

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

1. ทบทวนวัตถุประสงค์

การศึกษาศาสนาในหัวข้อเรื่อง “กลวิธีการแก้ปัญหาการเปลวนวนิยายระหว่างวัฒนธรรมเรื่อง “East Wind : West Wind” (อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์) ของ Pearl S. Buck (เพิร์ล เอส. บัก)” มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1) ศึกษาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม 2) ศึกษาทฤษฎีการเปลวนวนิยายระหว่างวัฒนธรรม และ 3) วิเคราะห์กลวิธีการแก้ไขปัญหาการเปลวนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม

ในส่วนของการศึกษาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างการแปลและการสื่อสาร นิยามและความแตกต่างของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และหลักพื้นฐานในการแปลคำหรือวลีที่มีนัยยะทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และมีมุมมองเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่นอกเหนือจากการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง ที่นำเสนอโดยลอร์เรนซ์ เวนดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษานิยามต่างๆ ของคำว่า “วัฒนธรรม” และการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของนักวิชาการ องค์กรและสถาบันต่างๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการกำหนดกรอบวัฒนธรรมและแบ่งประเภททางวัฒนธรรม ซึ่งภายหลังการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522 มาใช้เป็นหลักในการแบ่งประเด็นศึกษา โดยได้นำการแบ่งประเภททางวัฒนธรรมสาขาภาษา ของ รศ.เชวง จันทระเขตต์ เข้ามาเสริม เพื่อให้การประเภททางวัฒนธรรมสอดคล้องและครอบคลุมกับประเด็นวัฒนธรรมที่มีในกรณีศึกษาเรื่องนี้ อันประกอบด้วยวัฒนธรรม 5 สาขา ได้แก่

1) สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่ว่าด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น

2) สาขาศิลปะ (The Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องภาษา วรรณคดี ดนตรี ฟิล์ม ทัศนศิลป์ ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

3) สาขาคหกรรมศิลป์ (The Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า การแต่งงาน บ้าน ยา การดูแลเด็ก ครอบครัว และการรู้จักประกอบอาชีพช่วยเหลือเศรษฐกิจในครอบครัว

เป็นต้น

4) สาขากีฬาและนันทนาการ (**The Sports and Recreation**) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่อง การละเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่กระบอง และกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

5) สาขาภาษา (**Language**) ได้แก่ การเรียกชื่อ การแนะนำ การเอ่ยถึงผู้อื่นกับตัวผู้พูด การลำดับเครือญาติ มารยาทการพูด ในบางสถานการณ์ต่างกัน การตอบรับตอบปฏิเสธแบบสุภาพ คำที่มีความหมายคล้ายกัน คำทักทายและคำอำลา การรับรู้เรื่องเสียง

สำหรับการศึกษากลวิธีการแปลนวนิยายระหว่างวัฒนธรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี การแบ่งประเภทตัวบท (**Text Type**) ของแคธารินา ไรสท์ ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (**Text Analysis**) ของ คริสตีอานา นอร์ด ทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยาย (**elements of fiction**) ของคาร์ล เอ็ม. ทอมลินสัน และแคโรล ลินซ์-บราวน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (**Domestication**) และรักษาความแปลกต่าง (**Foreignization**) ที่นำเสนอโดย ลอร์เรนซ์ เวนดูติ

สาเหตุที่ผู้วิจัยต้องศึกษาทฤษฎีการแบ่งประเภทตัวบทของไรสท์ เพราะนอร์ดระบุว่า ก่อนที่จะวิเคราะห์ตัวบท นักแปลจะต้องทราบก่อนว่าตัวบทที่จะศึกษาเป็นตัวบทประเภทใด ส่วนการ วิเคราะห์ตัวบทตามทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด เพื่อให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบท ที่นำมาศึกษา รวมทั้งทราบถึงสถานการณ์ในการสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างโลกภายในตัวบทและ วัฒนธรรมปลายทาง ตลอดจนผลกระทบที่ได้รับจากตัวบท ทั้งนี้เพื่อทราบเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของนวนิยายเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของนวนิยาย ของ ทอมลินสันและลินซ์-บราวน์เพิ่มเติม เพราะเป็นการศึกษาองค์ประกอบของตัวบทประเภทนวนิยายโดยตรง จึงมีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงกว่าการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ด ที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ตัวบททั่วไป

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง ที่นำเสนอโดยเวนดูติ เพื่อนำกลวิธีการทั้งสองมาวิเคราะห์การใช้กลวิธีการแปลในประเด็นศึกษาเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* และนำข้อสรุปที่ได้มาตอบคำถามการวิจัย

ทั้งนี้ผลการศึกษาทฤษฎีการแปลต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย สรุปว่าเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* เป็นตัวบทประเภทแสดงอารมณ์ความรู้สึก (**Expressive Text Type**) เนื่องจากเป็นเรื่องแต่ง (**Creative composition**) ที่ใช้ภาษาสละสลวย ใช้สำนวนภาษาแบบพรรณนาโวหาร และโวหารภาพพจน์

ในส่วนขององค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในตัวบท สรุปข้อมูลสำคัญดังนี้ เวิร์ด เอส. บัก ผู้ประพันธ์เป็นสตรีชาวอเมริกัน ที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีนอย่างยาวนาน จนเข้าใจวัฒนธรรม จีนอย่างทะลุปรุโปร่ง มีความสามารถในการเขียนนวนิยายและเคยได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม

นวนิยายเรื่องนี้มีเจตนาและหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับการฟื้นฟูศรัทธาความรักของหนุ่มสาว ชาวจีนในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง ชาวจีนรุ่นใหม่รับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ และต้องการมีอิสระ

ในเรื่องของความรัก อันขัดต่อธรรมเนียมประเพณีจีนที่บิดามารดาจะเป็นผู้เลือกคู่ครองที่เหมาะสมให้กับลูก เพื่อให้มีทายาทที่ขอบรรรม

ต้นฉบับตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษในรูปของพ็อกเก็ตบุ๊ก ปกอ่อน ในปี 1930 เล่าเรื่องราวที่มีฉากท้องเรื่องเกิดขึ้น ณ เมืองนานจิง มณฑลเจียงซู ประเทศจีน ผู้เขียนประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ระหว่างปี 1920-1925 เนื้อเรื่องกล่าวถึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงหลังปฏิวัติประเทศจีน ครั้งที่ 1 (ปี 1911) และเนื่องจากเป็นนวนิยายจึงมีหน้าที่ในการทำให้ผู้รับสารเกิดความสะเทือนอารมณ์เป็นสำคัญ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของนวนิยายของทอมลินสันและลินซ์-บราวน์ ในส่วนของประเภทของตัวละคร ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจว่า บทสนทนาของตัวละครที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน อาจต้องใช้สำนวนภาษา ลีลา ระดับภาษา รวมถึงกลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน เช่น กรณีการแปลพรรณนาโวหารของ “แมรี่” พี่สะใภ้ชาวต่างชาติของก๊วยหลาน หากใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยยึดภาษาต้นทาง เช่น แปล **“the color of American apple-blossoms!” (p.270)** ว่า “สีดอกอเมริกันแอปเปิ้ล” (หน้า 218) จะเหมาะสมกว่าการแปลโดยยึดวัฒนธรรมต้นทาง โดยทับศัพท์ด้วยชื่อดอกไม้ในภาษาจีน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ช่วยให้เห็นว่า กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมีลักษณะเป็นการแปลชั่วคราวกันข้ามกัน ซึ่งสรุปรายละเอียดดังนี้

กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน คือกลวิธีการแปลที่ลดลักษณะเฉพาะทางภาษาและวัฒนธรรมต้นทางปรับเข้าหาค่านิยมวัฒนธรรมปลายทาง หรือเป็นการนำนักเขียนมาหาผู้อ่าน โดยให้บทแปลสั้นไหล ใช้สำนวนภาษาที่ได้รับการยอมรับและเป็นภาษามาตรฐานของสังคมปัจจุบัน ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาได้ทันทีและเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับสำนวนภาษาที่ใช้ ตรงกันข้ามกับกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง ซึ่งเป็นนักแปลจะปรับภาษาหรือวัฒนธรรมต้นทางให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผู้อ่านได้อ่านตัวบท ที่ยังมีลักษณะภาษาและวัฒนธรรมของนักเขียน หรือเป็นการนำผู้อ่านไปต่างประเทศ โดยการเลือกตัวบทภาษาต้นทางในการแปล การใช้สำนวนภาษาที่แตกต่างไปจากภาษาปลายทางและการทำวาทกรรมวิเคราะห์แบบใหม่ โดยนำกลวิธีการแปลแบบกลับหัว (**discursive strategy**) เช่น การนำงานเขียนของนักเขียนที่ไม่ได้ใช้ภาษามาตรฐานมาแปลและการใช้คำภาษาโบราณ

การแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การทำให้บทแปลมีลักษณะเหมือนเป็นงานเขียนต้นฉบับหรือนักแปลเป็นผู้เขียนด้วยตนเอง

1.1) การแปลเข้าหาค่านิยมภาษาปลายทาง ทำให้บทแปลโปร่งใส สั้นไหล และมีลักษณะไร้อัตน เพื่อลดความแปลกต่าง และความรุนแรงในอคติเชิงชาติพันธุ์ของตัวบท รวมถึงลดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมภาษาต้นทาง

1.2) การแปลแบบสั้นไหล คือบทแปลปราศจากภาษาหรือลีลาที่แปลกประหลาด ใช้สำนวนภาษาปลายทางตลอดทั้งชิ้นงาน ใช้รูปแบบภาษาที่ได้รับการยอมรับในสังคมปลายทาง ได้แก่ การใช้ภาษาปัจจุบัน การใช้โครงสร้างภาษา การปรับแก้ความหมายของคำที่ผู้รับสารปลายทางยอมรับและคุ้นเคย การใช้ภาษามาตรฐานและคลังคำที่มั่นใจว่าผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ทันที

1.3) การใช้ภาพลวงตาของความโปร่งใสทำให้ตัวตนและเจตนาของผู้ส่งสารหายไป ปิดซ่อนความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมของตัวบทต้นทาง ทั้งในด้านแนวคิดเกี่ยวกับสุนทรีย์ ชนชั้น และอุดมคติของชาติ

2. การเพิ่มความหมาย หรือการอรรถาธิบายถึงสิ่งต่างๆ

3. การใช้กลวิธีการแปลแบบกลับหัว (discursive strategy) ในขั้นตอนของการเลือกตัวบท ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดหมายถึงขั้นตอนของการวางแผนการแปลด้วยย่อ (passage) ที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม ที่ผู้แปลเห็นความจำเป็นจะต้องใช้กลวิธีการแปลแบบวกกลับเข้าสู่ วัฒนธรรมและภาษาปลายทางเพื่ออธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจ

4. การลบคำบ่งชี้ทางวัฒนธรรม (delete) เช่น การไม่แปลชื่อ หรือคำวิสามานยนามที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ลักษณะบ้านเมือง ทะเล หรือปีศาจราช ซึ่งเป็นคำที่บ่งนัยยะของวัฒนธรรมต้นทาง

5. การอ้างอิงโดยเปรียบเทียบกับคำที่บ่งถึงภาพลักษณ์ในวัฒนธรรมปลายทาง (allusion)

การแปลด้วยกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมีลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การแปลโดยยึดตัวบทต้นทาง ใช้วิธีการแปลความหมายตรงตามตัวอักษร (literalism)

การเก็บรักษาความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมของตัวบทต้นทาง อันประกอบด้วย

1.1) การใช้ทำเนียบภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างของตัวบทต้นทาง

1.2) การรักษาโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ของตัวบทต้นทาง เช่น การขึ้นประโยคใหม่ หรือการตัดประโยคเหมือนกับตัวบทต้นทาง การทำให้บทแปลมี 'ความแตกต่าง' การใช้สำนวนภาษาเบี่ยงเบนออกจากขนบในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง

1.3) การใช้คำที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ รวมถึงการใช้คำสแลงของตัวบทต้นทาง

1.4) การใช้โครงสร้างภาษาเก่า การใช้คำภาษาเก่า หรือใช้โครงสร้างหรือคำภาษาเก่า ควบคู่ไปกับภาษาพูดสมัยใหม่

2. การแปลแบบ "กลับขั้วเข้าหาลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง" ได้แก่ การทำให้บทแปล "โน้มเข้าหาวัฒนธรรมของต่างประเทศ" การจัดลำดับชั้นค่านิยมที่ผิดไปจากค่านิยมปลายทาง ตลอดจนการเปลี่ยนมาตรฐานภาษา การวิจารณ์อุดมคติ และการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการใช้ภาษา

หลังจากศึกษาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ทฤษฎีการแปลนวนิยายระหว่างวัฒนธรรม และวิเคราะห์กลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมเสร็จ ผู้วิจัยได้นำความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างมาวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรม 5 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 125 ประเด็น ในเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อสรุปที่ได้นำเสนอไว้ในการอภิปรายผลการวิจัย ในลำดับถัดไป

2. ทบทวนสมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลนวนิยายระหว่างวัฒนธรรม เรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ของ เพลิร์ล เอส. บัก นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบคำถามสมมติฐานที่ว่า นอกจากทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและทฤษฎีการแปลต่างๆ แล้ว กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน (Domestication) และกลวิธีการแปลแบบรักษาความแปลกต่าง (Foreignization) ที่นำเสนอโดยลอว์เรนซ์ เวนูติ (Lawrence Venuti) น่าจะช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลนวนิยายที่มีประเด็นและองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมในเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์ (East Wind : West Wind)* ของ เพลิร์ล เอส. บัก (Pearl S. Buck) ได้

ผลการศึกษากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแปลกต่าง และการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถิติการใช้กลวิธีการแปลทั้ง 2 กลวิธี จากบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมสาขาต่างๆ 5 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 125 ประเด็น สามารถตอบคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ในสมมติฐานและพบข้อได้แย้งต่างๆ เกี่ยวกับการนำกลวิธีการแปลทั้งสองมาประยุกต์ใช้ ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน และรักษาความแปลกต่าง ที่นำเสนอโดย เวนูติ ช่วยวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลบริบทวัฒนธรรมเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ใน 2 สาขาวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมสาขามนุษย์ศาสตร์ และวัฒนธรรมสาขากีฬาและนันทนาการ เนื่องจากเป็นสาขาวัฒนธรรมที่ตัวบทต้นทางมีเอกลักษณ์แตกต่างจากวัฒนธรรมปลายทางอย่างชัดเจน และไม่สามารถแปลโดยใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนได้ เนื่องจากกล่าวถึงสิ่งที่วัฒนธรรมปลายทางไม่มี หรือไม่รู้จัก

2. กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน และรักษาความแปลกต่าง ที่นำเสนอโดย เวนูติ ไม่ช่วยวิเคราะห์และอธิบายกลวิธีการแก้ไขปัญหาการแปลบริบทวัฒนธรรมเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* ใน 3 สาขาวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมสาขาศิลปะ วัฒนธรรมสาขาคหกรรมศิลป์ และวัฒนธรรมสาขาภาษา เพราะเป็นสาขาวัฒนธรรมที่ตัวบทต้นทางมีความเป็นสากล หรือมีลักษณะร่วมในวัฒนธรรมปลายทาง หรือผู้ประพันธ์ได้ปรับตัวบทให้มีความกลมกลืนสู่วัฒนธรรมปลายทางแล้วระดับหนึ่ง นักแปลจึงสามารถใช้ทักษะทางภาษาและวิจารณ์ญาณส่วนบุคคล แปลบริบทวัฒนธรรมทั้ง 3 สาขานี้ให้มีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมปลายทาง หรือคงลักษณะแปลกต่างของวัฒนธรรมต้นทางก็ได้ตามความเหมาะสม

3. ส่วนวันที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลในแก้ไขปัญหบริบทที่มีประเด็นทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยส่วนวันที่ 1 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนมากกว่ารักษาความแปลกต่าง และมีสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะ

มากที่สุด ขณะที่สำนวนที่ 2 มีแนวโน้มการใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างมากกว่ากลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืน และมีสถิติการใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้แตกต่างในบริบทที่มีประเด็นวัฒนธรรมสาขาศิลปะมากที่สุด

สาเหตุที่สำนวนที่ 1 และ 2 ใช้กลวิธีการแปลแตกต่างกัน เพราะยุคสมัย และความภูมิความรู้ของผู้รับสารของสำนวนที่ 1 และ 2 ต่างกัน นักแปลสำนวนที่ 1 จึงต้องให้ความสำคัญกับผู้รับสารปลายทางมากกว่าการรักษาความหมายของวัฒนธรรมต้นทาง ขณะที่นักแปลสำนวนที่ 2 มีโอกาสที่จะเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างได้มากกว่า

4. กรณีที่แปลต้นฉบับที่มีเนื้อเรื่องกล่าวถึงวัฒนธรรมๆ หนึ่ง แต่ตัวบทต้นทางแต่งขึ้นด้วยภาษาในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง หากนักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง ควรใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง ที่ยึดวัฒนธรรมต้นทาง มากกว่ากลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างที่ยึดภาษาต้นทาง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นักแปลไม่อาจแปลโดยยึดภาษาต้นทางแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องค้นคว้าหาข้อมูลความหมายในวัฒนธรรมต้นทางด้วย เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการแปล

5. วิธีการแปลแบบตรงตัว (**literalism** หรือ **literal translation**) ไม่สามารถกำหนดให้เป็นลักษณะเฉพาะของกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง ดังที่เวนูตินาเสนอไว้ ทั้งนี้ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าวิธีการแปลแบบตรงตัวไม่ได้ผูกติดกับกลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่างเสมอไป เช่น ในบริบทที่ใช้คำบรรยายทั่วไปกล่าวถึงประเด็นทางวัฒนธรรม ไม่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมต้นทาง

นอกจากนี้การใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยการแปลแบบตรงตัว ไม่ได้หมายรวมถึงการแปลแบบตรงตัวชนิดคำต่อคำ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ประเด็นศึกษาในสำนวนที่ 2 หลายประเด็นใช้วิธีการแปลแบบคำต่อคำ (**word-for-word translation**) ส่งผลให้บทแปลที่ได้ขัดกับวรรณศิลป์และบางครั้งทำให้ผู้รับสารได้รับผลกระทบที่แตกต่างไปจากสิ่งที่ตัวบทต้นทางสื่อถึง ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการแปลแบบคำต่อคำเหมาะสำหรับการแปลคำศัพท์เฉพาะทาง (**technical terms**) ไม่เหมาะจะนำมาแปลสำนวน โวหาร หรือตัวบทประเภทวรรณกรรม เช่น การแปลคำเรียกต่างๆในเรื่องนี้ที่มีลักษณะเป็นวลีต่อเนื่อง มากกว่าจะเป็นคำเรียกขาน เช่น หวังด้ามมาเรียกก๊วยหลานว่า “คุณแม่สาวของลูกชายที่จามราวเจ้าชาย” เป็นต้น

6. ในบางบริบทการนำกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างมาใช้ร่วมกันอาจให้บทแปลที่ดีกว่าการแปลโดยกลวิธีการแปลแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว เช่น การใช้กลวิธี

การแปลแบบรักษาความแตกต่างโดยใช้คำยืมทับศัพท์ แล้วใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนในการเพิ่มคำจำกัดความในภาษาปลายทาง

7. ผู้วิจัยพบว่าการนำกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างที่นำเสนอโดยเวนูตี มาประยุกต์ใช้ในการแปลมีข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ดังต่อไปนี้

7.1 การที่นักแปลต้องเลือกแปลโดยใช้กลวิธีการใดกลวิธีการหนึ่งระหว่างกลวิธีการแปลทั้งสองโดยเด็ดขาด ทำให้นักแปลขาดอิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน

7.2 การสนับสนุนให้นักแปลใช้กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง โดยการทรวาทกรรมและใช้สำนวนภาษาที่แตกต่างจากสำนวนภาษามาตรฐาน อาจส่งผลให้งานแปลไม่ได้รับความนิยมในวัฒนธรรมปลายทาง

7.3 เวนูตีระบุว่า กลวิธีการแปลแบบรักษาความแตกต่าง ใช้ได้เฉพาะภาษาที่ไม่ยึดติดกับสำนวนภาษามาตรฐานจนเกินไป (เป็นภาษาที่มีความเป็นสากล : ผู้วิจัย) ทำให้เกิดความขัดแย้งในการแปล เนื่องจากเงื่อนไขในการแปลจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้รับสารเป็นสำคัญ และบทแปลที่ดีในแต่ละภาษาย่อมต้องใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง และได้รับการยอมรับในสังคมปลายทาง

3. ข้อเสนอแนะ

1. นักแปลที่จะนำกลวิธีการแปลการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างมาใช้ในการแปลนวนิยายระหว่างวัฒนธรรมจะต้องเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรมต้นทาง รวมทั้งมีวิจรรณญาณในการตัดสินใจ แยกแยะกลวิธีการแปลทั้งสอง เนื่องจากการแบ่งแยกลักษณะของกลวิธีการแปลทั้งสองยังคลุมเครือ และมีข้อโต้แย้งในหลายด้าน กลวิธีการแปลนี้จึงไม่เหมาะกับนักแปลฝึกหัดหรือผู้เริ่มต้นแปล

2. หากผู้ใดสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่าง ที่นำเสนอโดยเวนูตี ผู้วิจัยเห็นว่าควรเลือกนวนิยายของกลุ่มประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจมาก่อน เช่น อินเดีย ศรีลังกา และอัฟริกาใต้ มาใช้เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ แตกต่างจากวัฒนธรรมอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจน ระหว่างการใช้กลวิธีการแปลทั้งสอง เนื่องจากรณีศึกษาเรื่อง *อีสต์ วินด์ : เวสต์ วินด์* เป็นนวนิยายที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีอารยธรรมยิ่งใหญ่ ที่ประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย รวมถึงประเทศไทยต่างได้รับอิทธิพลมาเป็นนาน การใช้กลวิธีการแปลแบบทำให้กลมกลืนและรักษาความแตกต่างในกรณีศึกษาเรื่องนี้ จึงมองไม่เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนนัก

บรรณานุกรม ภาษาไทย

เซวง จันทรเขตต์, 2528. การแปลเพื่อการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

จิตรา ก่อนนทเกียรติ, 2544. กระจ่างใจจีน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จิตรา.

จุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต, 2550. วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัค, เฟอร์ล เอส., 2546. ลมต่างทิศ. แปลโดย สังวรณ์ ไกรฤกษ์. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์.

บัค, เฟอร์ล เอส., (ม.ป.ป.). ทาสประเพณี. แปลโดย สงบ สันสิริ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญกิจ.

ประกาศ รัชราภรณ์, 2532. ทำเนียบนักประพันธ์. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

ประยงค์ อนันทวงศ์, 2539. หล่นบนโต๊ะจีน. ชุดที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548. การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยง เสถียรโกเศศ, 2478. เรื่องไทย-จีน. (ม.ป.ท.). หน้า 142.

ราชบัณฑิตยสถาน, 2539. พิมพ์ครั้งที่ 6. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp> [2553, ธันวาคม 26]

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, (ม.ป.ป.). นักเขียนศิลปินและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: แสงดาว-สร้อยทอง. หน้า 2542 264

สังวรณ์ ไกรฤกษ์. สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2554.

สอ เสถบุตร. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ฉบับ สอ เสถบุตร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://guru.sanook.com/dictionary/พจนานุกรมแปล_อังกฤษ-ไทย_อ._สอ_เสถบุตร/A/ [2553, ธันวาคม 22]

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับ “วัฒนธรรม”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

www.cultural.go.th [2553, มีนาคม 4]

ภาษาอังกฤษ

Bassnett, S. (1998). 'When is a Translation Not a Translation?'. In S. Bassnett and A. Lefevere (eds.), Constructing Cultures Essays on Literary Translation. pp.25-28. Clevedon: Multilingual Matters.

Bassnett, S. (2002). Translation studies. London: Routledge.

Bassnett, S. (2003). The Translation Turn in Cultural Studies. In S. Petrilli (ed.), Translation Translation. pp.433-448. Amsterdam: Rodopi.

Bassnett, S. and Lefevere A. (1998). 'Where are we in Translation Studies?'. In S. Bassnett and A. Lefevere (eds.), Constructing Cultures Essays on Literary Translation. pp.7-11. Clevedon: Multilingual Matters.

Berman, A. (2004). 'Translation And The Trials Of The Foreign'. In L. Venuti (ed.), The Translation Studies Reader. New York: Routledge.

Bowe, H. and Martin, K. (2006). Communication Across Cultures: Mutual understanding in a global world. London: Cambridge University Press.

Buck, P. S. (2006) 5ed. East Wind: West Wind. Kingston: Moyer Bell.

Bucknell Review. Translation and Culture. [online]. 2004. Available from: www.departments.bucknell.edu/univ_press/ [2011, January 8]

Fawcett, P. (1998). 'Ideology and Translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), Routledge Encyclopedia Of Translation Studies. p.107. London: Routledge.

Hatim, B. and Munday, J. (2004). Translation An advanced resource book. London: Routledge.

Katan, D. (2004). Translating Cultures: an introduction for translators, interpreters, and mediators. Manchester: St. Jerome.

Katan, D. (2008). 'Translation As Intercultural Communication'. In J. Munday (ed.), The Routledge Companion To Translation Studies. pp.74-9. London: Routledge.

Landers, C. E. (2001). Literary Translation A Practical Guide. Clevedon: Multilingual Matters.

Lefevere, A. (1990). 'Translation: Its Genealogy in the West'. In S. Bassnett. and A. Lefevere (eds.), Translation, History, and Culture. pp.15-27. London: Pinter.

Lefevere, A. (1992). Translation history culture : a sourcebook. London: Routledge.

Martin, J. N. and Nakayama T. K. (2010). Intercultural Communication in Context. New York: Ma-Graw Hill International.

Milton, J. (2003). 'The Nation, Foreignization, Dominance, and Translation'. In S. Petrilli (ed.), Translation Translation. pp.567-568. Amsterdam: Rodopi.

Munday, J. (2001). Introducing translation studies : theories and applications. London: Prentice- Hall.

Newmark, P. (1995). A Textbook of translation. New York: ELT.

Nord, C. (2005). Text-Analysis in Translation : Theory, Methodology, and Fidactic Application of a Model for Translation-Oriented TextAnalysis. New York: Rodopi.

Paloposki, O. and Oittinen, R. 'The Domesticated Foreign'. In A. Chesterman et al (eds.), Translation In Context Selected Contributions From The EST Congress, Granada 1998, vols. 39, pp.372-388. Amsterdam: John Benjamins.

Robinson, D. (1997). Becoming a Translator An Accelerated Course. London: Routledge. pp.222-234.

Robinson, D. (1997). Western Translation Theory. Manchester: St. Jerome. pp.221-235.

Robinson, D. (1998). 'Immitation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), Routledge encyclopedia of translation studies. p.127. London: Routledge.

Robinson, Douglas. (2003). Becoming a Translator : an introduction to the theory and practice of translation. London: Routledge.

Schaffner, C. 'Editorial'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes (eds.), Cultural Functions of Translation. pp.1-8.

Scollon, R. and Scollon, W.S. (2001). 'Discourse and Intercultural Communication'. In D. Schiffrin et al (eds.), The Handbook of Discourse Anaylsis. pp.539-545. Massachusetts: Blackwell.

Snell-Hornby, M. (1990). 'Linguistic Transcoding or Cultural Transfer? A Critique of Translation Theory in Germany'. In S. Bassnett and A. Lefevere (eds.), Translation, History, and Culture. pp.79-84. London: Pinter.

Snell-Hornby, M. (1988). Translation studies: an integrated approach. Amsterdam: Benjamins.

Snell-Hornby, M. (2006). The Turns of Translation Studies New paradigms or shifting viewpoints ?. Philadelphia: J. Benjamins.

Tomlinson, C. M. and Lynch-Brown, C. (1996). Essentials of Children's Literature. Massachusetts: A Simon & Schuster. pp.26-33.

University of Massachusetts Amherst. 'Translation and Political Engagement: Activism'. Social Change and the Role of Translation in Geopolitical Shifts. [online]. 2000. Available from: g.uv.es/library/papers/tymoczko.rtf

Venuti, L. (1995). 'Debate'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes (eds.), Cultural Functions of Translation. pp.32-54. Clevedon: Multilingual Matters.

Venuti, L. (1995). 'Preliminary Remarks To The Debate'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes (eds.), Cultural Functions of Translation. pp.26-28. Clevedon: Multilingual Matters.

Venuti, L. (1995). 'Translation And The Formation of Cultural Identities'. In C. Schaffer and H. Kelly-Holmes (eds.), Cultural Functions of Translation. pp.9-23. Clevedon: Multilingual Matters.

Venuti, L. (1995). The Translator's Invisibility : A History of Translation. London: Routledge.

Venuti, L. (1998). The Scandals of Translation : towards an ethics of difference. London: Routledge.

Venuti, L. (1998). 'Strategies of translation'. In M. Baker and K. Malmkjaer (eds.), Routledge encyclopedia of translation studies. London: Routledge. pp. 240-244.

Venuti, L. (2000). 'Translation, Community, Utopia'. In L. Venuti (ed.), The Translation Studies Reader. Abingdon: Routledge. pp.482-502.

Venuti, L. Genealogies of Translation Theory: Schleiermacher. [online]. Available from: <http://id.erudit.org/iderudit/037096ar> [2011, March 2]

Weissbort, D. and Eysteinnsson, A. (eds.). (2006). Translation—Theory And Practice: A Historical Reader. New York: Oxford University Press.

Wyler, S. (1992). Colour and Language : colour terms in-English. Tübingen: Gunter Narr.

Xian, He. Foreignization/ Domestication and Yihua/ Guihua: A Contrastive Study. [online]. Available from: <http://www accurapid.com/journal/32foreignization.htm> [2010, August 16]

Zhang, Guang-fa. A Study on domestication and foreignization in Chinese—English film translation from the postcolonial perspective. [online]. Available from: <http://www.linguist.org.cn/doc/uc200904/uc20090410.pdf> [2011, February 9]